NOVUM

TESTAMENTUM

GRÆCE.

NOVUM TESTAMENTUM GRÆCE.

TEXTUM
AD FIDEM CODICUM, VERSIONUM ET PATRUM
RECENSUIT
ET
LECTIONIS VARIETATEM
ADJECIT

D. JO. JAC. GRIESBACH.

VOLUMEN I.
IV. EVANGELIA
COMPLECTENS.

EDITIO NOVA.

LONDINI,
Impensis J. Mackinlay, et Cuthell et Martin.
MDCCCIX.

Excudebant Collingwood et Socii, Oxonii.

PRÆFATIO.

CUM annis abhinc viginti et duobus novam Græci textus Novi Testamenti recensionem in lucem emittere inciperem, timidiuscule doctorum virorum judicia exspectabam. Novus enim et pæne temerarius videbatur ausus, a textu recedere vulgo recepto, qui diuturno usu inter omnes ita obtinuerat, ut sanctitat[illegible]uandam speciem præ se ferret. Per duo[illegible]secula editores omnes repetierant vel Stephanicum textum, vel Elsevirianum, qui tamen ipse etiam, si levissimas perpaucorum locorum immutationes excipias, e solis Stephani et Bezæ editionibus compilatus erat. Post Elsevirium qui Novum Testamentum typis ita exscribi curarunt, ut a textu sive Stephanico sive Elseviriano discederent, vel paucissimas tantum lectiones, easque nullius fere momenti, refinxerunt, ut Erasmus Schmidius; vel acriter a viris doctis ac indoctis reprehensi fuerunt, ut Macius, Novi Testamenti Græcoanglicani editor; vel in conatu substiterunt nec quæ animo conceperant perfecere, ut Bentleius; vel e pluribus tantum

editionibus lectiones, quæ optimæ ipsis videbantur, selegerunt, ut Bengelius, qui ipse legem sanxerat: ut ne syllabam quidem, nisi antehac in una alterave editione admissam, textus ipsius admitteret. Hæc lex, quæ superstitiosa videri posset, cui vero vir κριτικώτατος, suorum temporum et hominum conditionem secum reputans, sponte nec sine justa causa se adstrinxerat, obstabat quidem, quo minus lectiones multæ indubie veræ, quas ipse receptis omnino præferendas esse judicaret, in textum recipi possent; sed abunde simul testatur, quanta fuerit vulgarium reverentia editionum, quarum medullam se exhibere Bengelius profitebatur. Solus Bowyerus, paucis antequam nostra prodiret editio annis, Novum Testamentum, nulla priorum editionum ratione habita, ad fidem græcorum solum codicum manuscriptorum expressum, evulgavit et lectiones omnes, quas Wetstenius in suæ editionis margine receptis præstantiores esse judicaverat, in textum ipsum admisit. Sic v. c. Bowyerus exhibuit Act. xx. 28. ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος, et 1 Tim. iii. 16. ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· ὃ ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ κ. τ. λ. Sed hæc editio eo tempore, quo recensendo Novi

Testamenti textui manus admovebam, extra Angliæ fines vix erat cognita. Fuerunt igitur nonnulli, qui rei a me tentatæ novitate perculsi contenderent, non opus esse nova editione apostolicorum monumentorum; præsto enim esse editiones sat multas atque bonas; ab harum auctoritate non esse recedendum; querelam meam de multis Novi Testamenti locis indubie corruptis prorsus esse inanem; patere igitur, textus Græci mutandi consilium absque idonea ratione a me esse susceptum. Sed citius, quam equidem speraveram, rauci ejusmodi clamores obmutuere. Atque inde ab illo tempore plures viri docti vel Novum Testamentum integrum, vel partes ejus, posthabita editionum auctoritate, ad librorum manuscriptorum fidem excudi curarunt. Harwoodus in Evangeliis et Actis Apostolorum Cantabrigiensem seu Bezæ codicem, in epistolis Paulinis Claromontanum librum potissimum expressit; Matthæi Mosquenses codices secutus est; Alterus Cæsareæ bibliothecæ Vindobonensis codicem editionis suæ basin esse voluit; singulorum vero librorum textum græcum ad codices manuscriptos efformatum et perpetua annotatione illustratum edidere Schultzius, Koppius, Pottius et Heinrichsius.

Nec novitas tantum rei tentamini meo officere videbatur, sed multo etiam magis hoc, quod canones critici, ad quos textus sacri crisin attemperaveram, a perpaucis viris doctis illo tempore perspecti et pro veris habiti essent. Plerique enim, vana nec certis limitibus circumscripta opinione de codicibus latinizantibus ducti, libros Græcolatinos (Cantabrigiensem, Laudianum, Claromontanum, cæteros,) penitus aspernabantur, aliosque codices, sive vetustate sive bonarum lectionum copia sive utraque simul insignes et cum versionibus priscis ac Patrum allegationibus mire concinentes, (Alexandrinum, Vaticanum, Ephremi, Stephani octavum, Wetstenii 1. 13. 33. 69. reliquos, una cum versionibus veteribus, Syriaca utraque, Coptica, Æthiopica, Armenica,) e vulgata versione Latina sic autumabant interpolatos esse, ut nullam pæne iis fidem habendam, nullam nisi ubi cum grege vulgarium librorum concordarent, auctoritatem tribuendam censerent. Absonum videbatur, eos præ aliis interdum me sequi libros, quorum lectiones ipse innumeris in locis repudiarem ac pessime corruptas esse profiterer. Scilicet multi crisin Novi Testamenti velut mechanicam artem exercebant. Ad interna lectionis probabilis aut improba-

bilis indicia parum attenti, et affinitatis, qua codices ita inter se conjuncti sunt, ut in plures quasi familias dispesci queant, ignari, testes non ponderare sed numerare solebant, ac, sicubi gregariorum librorum turbam relinquendam esse censerent, uni alterive codici, ad quem cæco forte impetu delati essent, sic adhærescebant, ut ab eo nunquam recedendum putarent. Ego vero, doctis nonnullis Bengelii observationibus admonitus, eam viam, quam Semlerus ingredi cœperat, quamque diuturno studio edoctus unice veram esse perspexeram, longius et ad metam usque persequi me debere autumabam. Summa vero rei eo redibat, ut diversæ textus Græci recensiones, quæ ab ineunte saltim tertio seculo locum habuerant, curate discernerentur, primitivæ recensionis cujusque lectiones, quantum fieri posset, e serioribus interpolationibus seligerentur, codices, versiones et patres, pro recensionis quam quisque sequeretur differentia, in suas classes dispartirentur, omnes unius classis testes, sive pauci numero sive multi, pro uno duntaxat haberentur, ac denique recensioni cuique justum suum pretium statueretur. Sed quæ de pluribus sacri textus recensionibus monueram, fabulæ et commenta videbantur nonnullis, nec deerat, qui

insulsis jocis et cachinnis* ea exagitare, meque ipsum ac editionem a me procuratam innumeris et sæpe repetitis convitiis proscindere suarum partium esse existimaret. Verum ira ejus, quamquam tam immanis, ut furori, nec brevi, ut ira esse solet, sed perdurabili haud absimilis videretur, prorsus irrita fuit et vana. Nam nec me, licet omnia accuratissime denuo expenderem, meliora ac veriora edocuit aut male administratæ rei criticæ convicit, neque sententiam suam probare potuit viris doctis, quippe qui haud nescirent, ad crisin feliciter exercendam et ad rectum de rebus criticis judicium ferendum non sufficere Græcorum vocabulorum copiam memoriæ infixam, nec libros manuscriptos legendi excerpendique facultatem usu acquisitam, sed præterea amplius aliquid requiri,

* "Posset variarum lectionum ortus per singulos codices, "per paria codicum, per syzygias minores majoresque, per familias, tribus nationesque illorum investigari et repræsentari, et "inde propinquitates discessionesque codicum ad schematismos "quosdam reduci, et schematismorum aliquæ concordantiæ fieri, "atque ita res tota per tabulam quandam quasi genealogicam "oculis subjici, ad quam tabulam quælibet varietas insignior "cum agmine suorum codicum, ad convincendos etiam tardissimos dubitatores, exigeretur. Magnam conjectanea nostra "silvam habent. Sed manum de tabula, ne *risuum periculo* "exponatur veritas." BENGELIUS in *Apparat. crit.* Part. I. §. 29.

quod ipsa natura benigne largiatur, constans autem studium acuat tantum atque perpoliat. Accidit vero feliciter, ut per quatuor lustra, quæ inde a priore mea editione præterlapsa sunt, plura christianæ antiquitatis monumenta præstantissima vel e tenebris protraherentur, vel propius saltim omnium oculis exponerentur, quæ criseos theoriam a me commendatam mirifice confirmarent. Huc in primis refero codicum Alexandrini, Cantabrigiensis et Boerneriani textum, curantibus Woidio, Kiplingio et Matthæi summa ἀκριβείᾳ typis descriptum; excerpta e codice Vaticano aliisque libris manuscriptis quamplurimis, a Birchio prolata; versionem Syriacam Philoxenianam, Whitii studio typis demum excusam; fragmenta versionis cum Sahidicæ tum Syriacæ Hierosolymitanæ, a Müntero, Georgio et Adlero in lucem protracta; alia. Quin ipsa etiam Novi Testamenti editio ad Mosquenses codices a Matthæi, quamvis longe alio consilio, adornata, iis, qui judicandi facultate pollent, non parum nostram corroborare videbitur sententiam de variis codicum classibus et de pluribus sacri textus recensionibus, primitus quidem diversis, postea vero varie inter se commixtis.

Procedente igitur tempore ratio, quam in constituendo textu sacro tenueram, magis magisque viris doctis se probavit. Sic v. c. Gregorius Mayerus in *institutione interpretis sacri*, Vindobonæ 1789 edita, et præsertim Hænleinius in *enchiridio introductionis in Novi Testamenti libros*, theotisco sermone 1794 conscripto, historiam antiquissimam sacri textus et regulas, ad quas crisis Novi Testamenti dirigi debeat, sic delinearunt, ut eos in omnibus pæne mecum habeam consentientes. Ac Michaelis adeo, utut grandævus, opinionem inveteratam de codicibus et versionibus latinizantibus, quam per dimidium fere seculum acriter defenderat ac longe lateque propagaverat, in quarta *introductionis in libros Novi Fœderis* editione abjecit, pluresque antiquitus extitisse textus sacri recensiones agnovit, et huic fundamento crisin superstruendam esse fassus est. Marshius autem in notis, quibus libri hujus versionem Anglicanam locupletavit, multa adjecit egregia, quibus partim recte ab auctore dicta confirmari, partim pristini erroris reliquiæ, quæ adhuc operi passim inhærebant, exstirpari possent.

Quæ cum ita sint, animo paullum confidentiore ad laborem improbum et molestissi-

mum redii, quum, deficientibus inde ab aliquo tempore exemplaribus prioris editionis, nova paranda esset. Tantum autem abfuit ut indulgentia, qua priorem conatum meum qualemcunque arbitri æqui ac benevoli excipere dignati sunt, negligentiorem me redderet, ut priore illa editione nomen potius contraxisse quam solvisse mihi viderer, et ad majorem perfectionis gradum eo acrius enitendum mihi esse putarem, quo jam magis sperare liceret, plures fore sacrarum literarum cultores, qui hac mea opera uti haud detrectarent. Vehementius adhuc meum studium, opus quondam cœptum perficiendi ac expoliendi, incensum fuit, quum Illustrissimus Dux GRAFTONIUS, bonarum literarum patronus egregius, significari mihi faceret, velle se, si mea pace fieri id possit, procurare, ut mea Novi Testamenti editio denuo typis in Anglia exscribatur. Per me licere quidem respondi, at simul, me ipsum jam emendatiorem et locupletiorem editionem moliri, indicavi, optionemque dedi, utrum hanc prelo denuo in Anglia subjici, an vero, quod operis redemtori gratius esset futurum, certum exemplarium numerum hic in Germania typis excudi, satius videretur. Placuit posterius, jussitque Dux Celsissimus, ut probabilis exemplorum copia in charta ex

Anglia huc transmissa mutataque aliquantum externa voluminum forma, excuderetur. Tanti igitur Viri aliorumque de meis conatibus honorifice sentientium exspectationi ut, quantum per vires et otium mihi concessum liceret, satis facerem, omnes nervos intendi. Dudum multa collegeram, quæ augendæ novæ editioni inservire possent. Cum vero manus jam admovendæ essent operi, per plures annos horas omnes a negotiis, quæ munerum mihi demandatorum ratio mihi impo-nit, vacuas huic labori consecravi. Nec officium, quod in me susceperam, explevisse me putabam, si ad notas editionis prioris adjicerem numeros ac siglas codicum, quorum lectiones post absolutam illam editionem demum innotuissent; sed totum opus plane refingere malui, prioreque editione velut indice ac monitore tantum usus sum. Millii, Bengelii atque Wetstenii collectiones non secus ac si nunquam antea eas adhibuissem, curate perlustravi, omnemque lectionis varietatem notatu dignam cum ex ipsis, consultis simul additamentis, quæ Wetsteniano operi dudum adscripseram, tum e Matthæi, Alteri et Birchii editionibus excerpsi ac cum iis, quæ in priore editione delibassem, comparavi. Hoc velut fundamento posito, latinorum lectiones,

a Blanchinio et Sabatierio editas, cum iis, quas e Græcis libris et versionibus jam enotaveram, contuli. Tum demum reliqua a me undique conquisita addidi. Tandem textum ipsum denuo recensui, signaque critica adposui. Atque hac methodo, ne, quod in tanta rerum e tot libris excerpendarum multitudine accidere facile potuisset, unum alterumve e fontibus meis præterirem, singula librorum sacrorum capita seorsim pertractavi. Factum tamen est interdum, ut cum jam longi per tot variantium lectionum collectiones itineris finem pæne attigissem, occurreret lectio nondum notata, quæ tamen prætermittenda haud videretur. Tunc libri omnes, quos jam consulueram, denuo erant inspiciendi, ne forte lateret in ipsis aliquid ad lectionem hanc spectans, quod antea neglexissem. Verbo, omnem quam potui adhibui diligentiam, ut in constituendo *textu* æstimandoque singularum lectionum pretio a regulis, quas veras esse mihi persuaseram, nunquam deflecterem, in colligenda autem *lectionum farragine* nil prætermitterem, quod in delectu notabiliorum lectionum suo jure desiderare quisquam posset. Et quod ad textum quidem attinet, judices æquos et peritos, qui

criseos nostræ causas et principia penitius perspexerunt, intellecturos esse omnino spero, me id quod verum, aut quod maxime probabile esset, studiose quæsivisse inventumque religiose servasse. In conquirendis autem ac notandis variis lectionibus, etsi nimia ubertate peccare malui quam defectu, et exigui momenti lectiones nonnunquam in farraginem textui subjectam recepi, fieri tamen potuit, ut in tanta rerum minutarum copia oculorum aciem aliquid effugeret, aut testis unus et alter, ubi multi laudandi essent, meæ investigationi sese subduceret. Hujus generis παροράματα nullo negotio cavent, qui lectiones discrepantes omnes, quotquot occurrunt, enotare ac transcribere satagunt; cui vero delectum instituere propositum est, is omittendo facilius peccat, præsertim, si labori improbo non per dies integros incubare, sed subsecivas tantum horas, a negotiis alius plane generis residuas, dicare ei queat. Ingenue tamen fateor, si vel maxime totas hebdomadas continuo vacare huic rei licuisset, tamen me parem non fuisse sustinendo per tantum temporis spatium operi, quod, nimis diu continuatum, animi vires infringit, mentis aciem hebetat judiciumque offus-

cat; quod utrum nonnullis, qui critici haberi cupiunt, acciderit, aliis existimandum relinquo.

Cætera, quæ rescire eorum, qui hac editione uti volent, interfuerit, prolegomenis complectemur, in quibus I. de textus vulgo recepti originibus opinataque auctoritate summatim disseremus, novamque textus sacri recensionem nec illicitam neque supervacaneam esse, ostendemus; II. consilium, quod in adornanda hac editione secuti sumus, declarabimus; III. potiores observationes criticas et regulas, ad quas judicium nostrum de lectionibus genuinis aut probabilibus conformavimus, breviter exponemus; IV. methodum in adornando textu a nobis adhibitam describemus, et V. quibus rebus altera hæc editio a priore differat, indicabimus. His omnibus addemus VI. signorum et scribendi compendiorum, quibus usi sumus, explicationem, et VII. codicum Græcorum manuscriptorum a nobis laudatorum catalogum, cum indice codicum ac editionum Slavonicæ versionis, e quibus varias lectiones humanissime nobiscum communicavit Dobrowskius.

Tomus alter, qui reliquos Novi Testamenti libros comprehendet, ut quam fieri potest citissime prodeat, curabo. Scribebam Jenæ, mense Maio, MDCCLXXXXVI.

JO. JAC. GRIESBACH.

PROLEGOMENA.

SECTIO I.

DE TEXTUS VULGO RECEPTI ORIGINIBUS OPINATAQUE EJUS AUCTORITATE.

Etsi Roberti Stephani editionem Novi Testamenti, anno 1550 excusam, complures post illum editores, et inter hos Waltonus, Millius, Kusterus ac nuper Birchius typis denuo descripserunt, recepti tamen textus nomine is designari solet, qui primum ex Elseviriana officina anno 1624 prodiit, et postea non solum ab Elseviriis aliquoties, sed a Morino etiam, Curcellæo, Fello, Gregorio, Mastrichto, Wetstenio et ab editoribus typographisque pæne innumeris repetitus fuit. Perraro quidem Elseviriana editio a Stephanica recedit. Wetstenius in prolegomenis loca hujus generis 38 notavit, quibus Birchius in præfatione Havniensis editionis 21 alia e solis Evangeliis collecta addidit, nos autem plura etiam observavimus, in editione nostra passim indicata. Quibus in summam collectis conficitur, ut in omnibus Novi Testamenti libris editionis utriusque discrepantiæ circiter centum numerentur, inter quas etsi paucæ reperiuntur, quæ alicujus momenti sint aut sensum aliquantulum immutent, hoc tamen afferunt, ut utramque editionem diverso exemplo scriptam esse, nec in ambabus eundem, quem vulgo receptum dicunt, textum exhiberi appareat. Quare ne verbi ambiguitate Lectores fallantur, receptum nuncupabimus eum textum, quem Elsevirii primum excuderunt, cui, post Wetstenium, nos quoque nostram editionem velut basi eatenus superstruximus, ut ubicunque ab eo nostra recensio recederet, dissensum quantumvis levem in interiore margine religiose indicaremus.

Ante Elsevirios plerique editores, ut Aldus, Gerbelius, Capito, Bebelius, Platterus, Brylingerus, aliique Eras-

mum potissimum secuti sunt. Alii, v. c. Arias Montanus, Plantinus, Raphelengius, Rovierius, Commelinus, complutensem editionem, pauculis tamen hinc inde mutatis, denuo typis exscribendam curarunt. Sed fuerunt etiam, qui lectionum in complutensi et Erasmicis editionibus obviarum delectu instituto, adhibitis quoque aliis adminiculis, novas sacri textus recensiones in lucem emitterent: inter quos eminent Simon Colinæus, cujus editio, nisi Bogardianam seu Guillardianam referre huc velis, neminem nacta est, qui eam novo exemplo propagaret; Robertus Stephanus, cujus textum imitatæ sunt editiones Oporinianæ, Crispinianæ, Froschoverianæ posteriores, Wechelianæ, aliæ; tandem Theodorus Beza, cum sequacibus nonnullis. Verum de potiorum editionum, e quibus receptus textus compilatus est, progenie et indole paulo enucleatius dicendum est. Qua de re scripturo mihi neutiquam propositum est, ut omnia quæ ad literariam illarum editionum historiam pertinent, exhauriam, sed ea tantum summatim attingere placet, quorum notitia tirones ad justum de textu recepto judicium ferendum carere non possunt. Plura qui desiderant, aut qui quibus ea quæ dicturi sumus argumentis nitantur intelligere cupiunt, Millium, Bengelium, Wetstenium, Michaelem additamentis Marshianis locupletatum, Lelongium a Maschio continuatum, et literariæ historiæ auctores adeant, atque cum his comparent de complutensi quidem editione quæ Semlerus cum Kiefero et Gœtzius compluribus libellis in utramque partem disputarunt, de Stephanica autem Porsoni et Marshii ad Travisium scriptas literas.

Editiones omnes Elsevirianis anteriores, immo ipsa etiam Elseviriana, e duabus recensionibus fluxerunt, complutensium scilicet editorum et Erasmi, cujus quidem quinque editiones cum inter se tum a complutensi recensione crebro discordant. Et ab illis quidem fontibus adeo parum recedit textus receptus, ut vix centuriam expleri putem lectionum in hoc textu, ab Erasmicis et complutensibus simul discrepantium. Quare qui principum illarum editionum pretium rite indagavit, fa-

cile de recepto etiam textu recte poterit existimare. Quæ enim ad augendas Erasmi et Complutensium copias e sua penu addiderunt Stephanus, Beza et Elsevirianus editor, admodum pauca sunt, ut mox ostendemus, ac maximam partem levia.

I. *Erasmo* atque *Complutensibus* præsto fuerunt codices græci non nisi pauci, recentes, et exigui fere, si ad lectionum bonitatem spectes, pretii; ipsi autem editores, utpote cæteris subsidiis ad crisin Novi Testamenti feliciter exercendam necessariis destituti, nec veram criseos sacræ viam ac rationem callentes, præconceptis opinionibus aliisque rebus impediebantur, quo minus codicibus suis qualibuscunque recte uterentur.

1) *Numerus* codicum a Complutensibus usurpatorum, ignoratur quidem; cum vero omnes fere hujus editionis lectiones in sex aut octo codicibus a Millio, Wetstenio ac Birchio collatis inveniantur, et textus complutensis horum codicum textum satis presse sequatur, colligere inde licet, non admodum multos libros manuscriptos ab ipsis fuisse adhibitos. Sed si vel maxime usi essent v. c. in Evangeliis codicibus decem, quod parum est probabile, tamen ne tricesimam quidem partem habuissent eorum, quorum excerptis nos hodie in conformando textu uti possumus. Erasmo autem pauciores adhuc quam Complutensibus codices manuscripti ad manus fuisse videntur. Ipse se adjutum fuisse testatur in prima editione quatuor, in secunda vero quinque græcis libris; in tertia præter alia quædam Aldinam accessisse editionem, (ipsam tamen e prima Erasmica descriptam;) in quarta denique præsto fuisse et Complutensem. Nempe in Evangeliis, præter codicem Theophylacti, qui textum græcum simul exhibebat, habuit codices nostros 1, 2; et in secunda editione etiam 3; in Actis et Epistolis nostros 1 et 2, item 3 et 4; in Apocalypsi unum eumque lacerum, scilicet nostrum 1. Hos præcipue secutus est Erasmus; nonnullis tamen in locis pluribus codicibus olim ab ipso per itinerum opportunitates inspectis aut codicum excerptis, amicorum beneficio suppeditatis, usus est. Hinc lectio-

nes nonnunquam in textum suum recepit, quæ adhuc reperiri non potuerunt, nisi in Evangeliorum codice D vel 69.

2) Codices Erasmi atque Complutensium fuerunt e numero *recentiorum*. Complutenses quidem vetustissimos suos codices jactant, sed hoc partim intelligendum est ex usu loquendi istius temporis, quo Codices 200 aut 300 annorum vetustissimi vocari solebant, partim vanæ ostentationi editorum debetur. Cum enim complutensis editio nunquam fere eum vetustissimis codicibus et Patribus consentiat contra juniores libros, sed ubique cum recentioribus conspiret contra vetustos: dubitari prorsus nequit, libros a Complutensibus adhibitos, (inter quos, ut certissime hodie constat, Vaticanus ille celebratissimus atque vetustissimus, noster B, neutiquam referendus est,) recentioribus esse accensendos. De Erasmi codicibus idem constat. Codex Evangeliorum quem typothetis excudendum tradidit, nonnullis tamen in locis mutatum, seculo xv. scriptus fuit, et nobis est Evangeliorum codex 2. In epistolis vero codicem nobis 2, paucis in locis a es correctum, typographo exhibuit; quem librum Millius, e charactere scripturæ, cujus specimen acceperat, judicium ferens, seculo XII vel XIII assignavit.

3) Erasmi atque Complutensium codices, illi saltim ad quos editiones suas potissimum conformarunt, *exigui* fuerunt, si internam bonitatem spectes, *pretii*. Erasmo quidem ad manus fuit codex Evangeliorum 1. qui lectiones bonas exhibet permultas; sed pro impuro atque interpolato, nec sine omni causa, Erasmus habuit et rarissime cum secutus est. Cæteri, qui præsto ipsi fuerant codices, supra a nobis enumerati, gregarii sunt, nec ulla re commendabiles. Generatim vero bonitatem eorum codicum, quibus usi sunt isti editores, æstimare licet e bonitate lectionum in ipsorum editionibus obviarum. Jam vero, si comparamus principes illas editiones cum codicibus optimis et vetustissimis atque cum versionibus antiquis et Patrum vetustiorum commentariis, fateri debebi-

mus profecto, ab his editiones illas (si Apocalypsin Complutensium excipias) discedere innumeris locis, et scatere lectionibus nusquam occurrentibus, nisi in libris nullius pretii, quorum textus e pluribus vetustis recensionibus misere nullaque certa adhibita ratione compilatus est. Immo si incidissent forte in bonum aliquem librum editores illi, non tamen potuissent pretium ejus recte æstimare; nam

4) Omnibus pæne *subsidiis destituti fuerunt*, quorum ope carere nequit, qui libros bonos ab interpolatis, et lectiones genuinas a spuriis discernere, atque textum purum et bonum formare vult. Nam primo nullum habuerunt ex vetustissimis illis atque præstantissimis *codicibus*, quorum excerptis nos jam gaudemus, qui innumeris in locis genuinam lectionem exhibent, eamque contra recentiorum librorum futile testimonium fortissime vindicant. Deinde caruerunt *versionibus* orientalibus omnibus, syriaca utraque, persicis, arabicis, copticis, æthiopica, armenica, ut gothicam taceam et slavonicam. Latina certe usi sunt translatione; fateor: sed partim innumeris gravissimisque mendis corrupta, partim recentiore tantum illa Vulgata, non vero longe præstantiore Antehieronymiana, quæ Itala vulgo dicitur. Denique caruerunt libris atque *commentariis Patrum græcis* plerisque, quorum summa est in re critica utilitas. Erasmus in secunda editione, Patrum scripta quibus usus sit enumerans, Athanasium nominat, Nazianzenum atque Theophylactum. Quanti vero momenti sint in crisi sacra Clemens alexandrinus, Origenes, Cyrillus uterque, aliique permulti, vel tironibus notum est. Quid igitur exspectari poterat ab editoribus Novi Testamenti, qui tot subsidiis plane necessariis destituerentur? Accedit, quod isti Patrum libelli, quos consuluerunt, innumeris scaterent vitiis, recentiorum demum editorum opera emendatis; et quod scripta Patrum genuina a spuriis nondum satis possent isto tempore discerni.

5) In tanta adminiculorum summe necessariorum penuria, fieri non potuit, ut *criseos sacræ* leges veras certis-

que a principiis repetitas intelligerent aut stabilirent. Illud quidem in promtu erat videre, nullum codicem ex iis qui ad manus essent, a vitiis esse purum; ex quo factum est, ut nullum simpliciter sequerentur, sed alterum ex altero emendare tentarent; regulas vero certas non habebant, ad quas judicium suum dirigerent, sed sensui suo atque arbitrio obsequebantur. Cujus rei exempla qui petit, comparet quartam Erasmicam editionem cum tertia, animumque advertat ad complutenses lectiones, quas eliminatis prioribus in textum suum Erasmus recepit.

6) Alia sunt præterea quæ utriusque editionis auctoritatem valde imminuunt. Etsi enim in accusandis *Complutensibus* nimius fuit Semlerus, et lectiones nonnullæ, quas illi finxisse putabantur, in libris manuscriptis nuper repertæ sunt, nondum tamen extra dubitationis aleam posita est editorum hispanorum fides. Cum enim negari vix possit, nonnullos saltim Novi Testamenti locos contra auctoritatem codicum suorum ipsos mutasse atque interpolasse, haud immerito eorum fides suspecta nobis est. Quousque vero suspicioni huic indulgere fas sit, definiri non potest, cum codices quos habuerunt, interierint. Præterea latinæ Vulgatæ nimii absque omni dubio admiratores erant, atque e pluribus græcorum librorum lectionibus eam præferre solebant, quæ consentiret cum Vulgata ista recentiori. *Erasmus* vero, vir immortalis et optime, uti de re literaria universa, ita etiam de Novi Testamenti textu et intelligentia, pro istorum temporum ratione, meritus, et critica facultate pollens eximia, æque ac Complutenses latinæ versioni, in tanta criticorum subsidiorum inopia, nimium tribuit, nec tantum temporis atque diligentiæ editioni suæ impendere potuit, quantum rei gravitas negotiique a nemine tunc tentati difficultas postulabat; id quod ex ingenua ipsius confessione satis patet, atque ex ejus epistolis a Wetstenio abunde demonstratum est. Præterea in postremis editionibus suis nonnunquam adversariorum diris clamoribus cedendum esse existimavit, et nonnulla ad solam complutensium

editorum fidem, (dubiam; ut diximus) mutavit. Quid? quod nonnullis in locis a codicibus suis omnibus declinavit, atque lectionem in textum recepit, quæ unice originem suam deberet ingenio atque conjecturæ Erasmi. Porro in editione ejus prima, Œcolampadius atque Gerbelius, qui castigandis formis præerant, eum codicem, quem Erasmus excudendum typographis tradiderat, non semper secuti sunt, sed ab ejus lectionibus nonnunquam, inscio Erasmo, discesserunt; id quod ipse narrat in apologia sua contra Leum. Denique fluctuationem atque festinationem Erasmi prodit ipsa ejus inconstantia in textu constituendo, et editionum erasmicarum a se invicem dissonantia. Nam si quidem Millius numeros recte subduxit, secunda editio a prima dissentit locis quadringentis, tertia a secunda locis 118, quarta a tertia plus centies, et quinta a quarta quinquies. Non reprehendimus Erasmum, qui laudem potius meruit, in posterioribus editionibus corrigenda corrigentem; sed eos reprehendimus, qui perfectionem tribuunt recensioni Erasmicæ, quæ ei neutiquam competit. Si Erasmus priores suas editiones mendis scatere ipso facto professus est, mirum videri debet nemini, posteriores etiam editiones non ab omnibus mendis esse immunes. Quid? quod non omnia correxit, quæ tamen mendosa esse scire poterat atque debebat. Sic v. c. sex ultimos versus Apocalypseos Erasmus ipse e latina Vulgata in græcum sermonem, quia codex ipsius lacer erat, transtulerat, satis vitiose; neque tamen errores in vertendo admissos postea correxit omnes, sed nonnullos in posterioribus editionibus retinuit, qui hodienum in vulgaribus libris comparent atque sedulo propagantur. Recte Bengelius jam monuit, non in qualibet editione textum continuum totum ab Erasmo fuisse recognitum; sphalmata enim typographica ex una editione in aliam propagata contrarium evincunt, et quid de diligentia Erasmi sentiendum sit, satis produnt. Cæterum transscribere huc lubet, quæ Erasmus ipse de prima sua editione Budæo narravit epist. 251. "Decreveram levi brachio rem peragere, ut in minutiis

quibusdam versaturus, et locos duntaxat ceu digitulo indicare. Porro cum jam edendum esset opus, instigarunt quidam, ut Vulgatam editionem mea vel correctione vel interpretatione mutarem—Deinde perpellebant, ut annotationes adderem aliquando locupletiores—Accessit et illud oneris; arbitrabar Basileæ emendata haberi exemplaria. Ea spes quoniam fefellit, coactus sum præcastigare codices, quibus usuri erant typographi. Ad hæc conducti fuerant duo probe docti, alter ICtus, alter Theologus, etiam hebraice peritus, qui formis castigandis præessent. At hi, quoniam hujus laboris erant rudes, quod susceperant præstare non poterant; proinde necesse fuit extremam formarum, quas vocant, recognitionem in me recipere. Conficiebatur simul et excudebatur opus; absolvebatur singulis diebus ternio, sic enim nunc vocant. Nec interim tamen licebat, totum huic vacare negotio. Excudebatur eodem tempore Hieronymus, qui sibi bonam mei partem vendicabat; et stabat sententia, aut immori laboribus, aut ante Pascha ex eo pistrino memet explicare—Itaque maxima temporis parte consumta in his, quæ vel ad me proprie non pertinebant, vel ante destinata non fuerunt, delassatus jam ac pæne fractus ad Annotationes perveni. Pro temporis modo proque valetudine præstiti quod potui. Nonnulla prudens etiam præterii, ad multa sciens connivebam, in quibus mox ab editione a me ipso dissensi. Proinde τὴν δευτέραν παρασκευάζω ἔκδοσιν—Illud unum φυλάξεις, βέλτιστε Βεᾶτε, ne id suboleat τοῖς πολλοῖς, ἵνα μὴ τὰ βιβλία οἴκοι μένωσι τῷ τυπώτῃ." Sic etiam epist. 254. ad Latimerum data: "cave ne cui hoc suboleat, typographi gratia, cui domi manerent sua volumina, si sentirent emtores."

7) Quæ cum ita sint, quis est qui vel subsidiorum inopiam, qua illi editores laborabant, cum nostra copia abundantiaque comparare, vel negare ausit, nostris hisce temporibus editionem N. T. parari posse complutensi et erasmica longe puriorem atque emaculatiorem? Quis est qui istarum editionum auctoritatem opponere nobis audeat! Qui enim ad eam provocant, atque a lectione ha-

rum editionum recedere nos vetant, affirmant a) paucos illos codices, quos primi editores usurparunt, exhibuisse *genuinam* lectionem *omnium locorum* Novi Testamenti, ita ut ex paucis hisce codicibus textus totius Novi Testamenti confici *potuerit* ab omni vitio immunis; b) editores illos e discrepantibus codicum suorum lectionibus *semper* elegisse veram atque genuinam, nec unquam in delectu lectionum peccasse. Sed *neutrum* verum est. Nam quod attinet ad *prius* illud, post tempora istorum editorum inventi sunt atque excussi codices græci manuscripti circiter 500, qui omnes editoribus illis ignoti erant. Hi *in multis locis* lectiones habent *diversas* a lectione ea, quæ exstabat in codicibus, quibus utebantur editores. Atque in his lectionibus, quæ primos editores fugissent, multas bonas fuisse immo genuinas, patet tum ex antiquitate et præstantia et numero codicum in quibus extant, tum e testimonio (primis editoribus pariter ignoto) tot versionum ac Patrum, tum ex interna lectionum ipsarum bonitate. Cum primi editores suas editiones adornarent, eam lectionem excudendam curarunt, quæ ipsis videretur *optima inter cæteras ipsis cognitas.* Sed hoc suo judicio excludere et damnare nec voluerunt nec potuerunt ignotas sibi lectiones aliorum, vetustiorum, plurium, meliorum librorum atque testium, post ista tempora e monasteriorum atque bibliothecarum latebris in lucem protractorum. Cum igitur testimonium illorum codicum, quibus usi sunt primi editores, pugnet cum aliorum graviorum atque fide digniorum testium auctoritate; luce meridiana clarius est, non posse *sumi* et quasi certum et concessum *fundamenti loco poni,* testimonium eorum codicum, quos Erasmus et Complutenses inspexerunt, unice esse audiendum; sed potius omnes istos testes sibi repugnantes subjacere judicio nostro, h. e. *licere* recedere a lectione Erasmica et Complutensi. Immo si nostris hisce temporibus viveret magnus ille Erasmus, atque collectione Milliana aut Wetsteniana uti posset, innumeris in locis procul omni

dubio editionem suam quintam æque corrigeret et immutaret, ac primam, secundam et tertiam correxit atque mutavit, postquam ei, quartam editionem paranti, opus complutense allatum fuisset. Nec objici nobis potest, editores illos summa cura conquisivisse atque *selegisse codices omnium optimos.* Scimus enim Erasmum usum esse iis potissimum codicibus, qui ei, Basileæ versanti, in hac ipsa urbe ejusque vicinia præsto essent. Si v. c. Lutetiis editionem suam adornasset, *alios* adhibuisset codices, et *textum* dedisset *alium*. Complutenses vero multa quidem pro more suo jactant de diligentia sua, colligendis codicibus optimis impensa; sed res ipsa eorum vaniloquentiam convellit. Cum enim optimi quique codices sæpissime ab ipsorum editione discrepent; eos non habuisse optimos, nullo negotio intelligitur. Tandem doceri velim, quinam codices pro optimis habendi sint? utrum Erasmici, an vero Complutenses? Simul enim optimi esse non possunt; nam sæpe a se invicem dissident. ——Jam quod attinet ad *posterius* illud, quod affirmare coguntur primarum editionum admiratores, nulla ratione effici potest, editores nunquam a vero aberrasse in seligenda e pluribus librorum suorum lectionibus ea, quam typis excudi juberent. Dabimus jam, etsi falsum id esse modo vidimus, *omnes veras* lectiones extitisse *in uno alterove* illorum codicum, quos primi editores adhibuerunt. Sed genuina illa lectio non fuit in omnibus illorum codicibus simul; nam persæpe a se invicem dissidebant ipsorum codices; nec fuit semper atque perpetuo in uno eodemque libro manuscripto; mox enim hunc, mox illum secuti sunt editores. Igitur res omnis redibat ad *judicium atque delectum editorum.* Ergo mendis carere non potuerunt ipsorum editiones, nisi ipsi tam perfecti essent critici, ut in delectu lectionum faciendo extra omne erroris periculum positi essent; quod qui affirmare vellet, ridendum se præberet.—Sed forsan ii, qui ex utraque illa editione textum hodie receptum consarcinarunt, Stephanus fortasse, aut Beza saltim, errores omnes ab Erasmo et

Complutensibus admissos ita correxerunt, ut nova atque ulteriori emendatione opus non sit? Hoc jam videbimus.

II. De *Stephani* editionibus Bengelius, Introd. in crisin §. 36. "Stephanus, inquit, vix a Complutensibus et Erasmo discedit, nisi forte in articulo, apostropho et ejusmodi elementis. Et prima quidem Stephani editio complutensem sequitur pressius, quidque ipse probarit, magis indicat; secunda item, sed admixtis erratis pluribus; in tertia, Erasmi editioni quintæ, vix uspiam mutatæ, marginem, varietate editionis complutensis et manuscriptorum suorum distinctum, opponit. Neque ille textus, quem et Stephanus tertium excudit, et Millius notis suis substravit, Stephani magis quam Millii judicium singulis de locis exhibet." Hæc Bengelius; Millius vero in prolegomenis suis de Stephanicis editionibus hæc habet: In prima editione locis 581. a Complutensi recessit in Evangelio, Actis et Epistolis; sed codicum suorum auctoritatem non nisi 37ies secutus est, in cæteris locis aliarum editionum, Erasmicæ quintæ inprimis, lectiones complutensi prætulit, sive codices consenserint sive minus. In Apocalypsi vero vix unquam Erasmum deseruit. In editione secunda nusquam discessum fuit a prima, nisi in lectionibus 67. Tertia editio recedit ab utraque priori locis 284, a complutensi locis 1300, atque Erasmicam quintam in Evangeliis, Actis et Epistolis tam presse sequitur, ut (auctore Wetstenio, qui ad Millii supputationem provocat *) vix vicies ab ea discrepet; in Apocalypsi vero Stephanus complutensem lectionem sæpe nunc recepit, ubi antea Erasmicam prætulerat.—Atque hæc tertia Stephani editio, Erasmicæ quintæ, si Apocalypsin excipias, simillima, est illa ipsa, quam Mil-

* In Millii prolegomenis nos quidem reperire hoc non potuimus. Ac, quantum absque nova utriusque editionis collatione judicare licet, paullo sæpius Stephanicam tertiam ab Erasmica quinta recedere existimamus. Sed utut hoc est, verissime observarunt viri docti, tantum esse inter utramque editionem consensum, ut Stephanus textum denuo recensendo operæ pretium fecisse dici nullo modo queat.

lius aliique editores absque ulla mutatione repetierunt. Patet igitur, *perquam exiguum esse beneficium*, quod textui Novi Test. *per Stephanum* contigit. Quod ut clarius adhuc patescat, notabimus,

1) destitutum eum fuisse subsidio omnium vetustarum versionum, si unam Vulgatam eamque recentiorem excipias;

2) in constituendo textu non usum eum esse Patrum græcorum latinorumve auxilio;

3) codices quidem manuscriptos eum consuluisse, sed quindecim tantum, quorum plerique, licet hac de re Stephanus lectores non admonuerit, non totum Novum Testamentum, sed ejus duntaxat partem aliquam complectebantur. Si errores in apponendis codicum siglis in margine Stephanico commissos demas, restant libri manuscripti Evangeliorum decem, nimirum β, γ, δ, ε, ϛ, ζ, η, θ, ιβ et ιδ; Actorum octo, scilicet β, δ, ε, ζ (qui semel tantum ad Act. 17, 5. laudatur,) θ, ι, ια et ιγ; Epistolarum Paulinarum octo, nempe δ, ε, ζ, θ, ι, ια, ιγ et ιε; Epistolarum catholicarum septem, videlicet δ, ε, ζ, θ, ι, ια et ιγ; Apocalypseos denique duo, ιε et ιϛ.

4) Hos codices non ab ipso Roberto, sed ab Henrico filio, octodecim annorum puero, collatos fuisse, disertis verbis Henricus ipse ac Beza testati sunt.

5) Quam accurate instituta fuerit ista collatio, non liquet. Robertum enim non omnes ab Henrico e codicibus decerptas lectiones in suæ editionis marginem retulisse, ex annotationibus scimus Bezæ, qui ex Henrici schedis plures protulit lectiones, quas in Roberti margine frustra quæres. Utcunque vero de Henrici diligentia statuas, hoc saltim certum est, lectiones codicum illorum in margine Stephanico negligentissime exhiberi. Non solum literis numeralibus, quibus codices inter se discernuntur, temere permutatis, uni codici sæpenumero attribuuntur, quæ alterius sunt, signisque criticis (obelo, asterisco, semicirculo et numeris) perperam positis variantes lectiones haud raro falso repræsentantur, verum in-

numeræ etiam codicum Stephanicorum lectiones, et inter has permultæ insignes maximeque notabiles, plane omissæ sunt. Supina et pæne incredibilis Stephani negligentia vel e sola complutensis editionis cum Stephani margine comparatione patescere potest. Millio teste Robertus ex illa editione non nisi 598 (aut secundum Marshii computum 578) lectiones laudavit, et ultra 700 reticuit. Ac si quis editionem illam studiose excutere voluerit, sine dubio plures adhuc, quam Millius enumeravit, prætermissas invenerit. Marshius sane in catholicis epistolis complutensem textum a Stephanico locis 115 differre, Stephanum autem discrepantias non nisi 28 notasse, observavit; immo in quatuor Evangelii Joannis capitibus, in quibus complutensis textus a Stephanico locis 23 differt, ne unicam quidem lectionis varietatem a Roberto prolatam esse, monuit. Idem vir doctissimus inter lectiones 578, complutensi editioni a Stephano attributas, 48 perperam ei adscriptas deprehendit. Itaque duodecima quæque lectio, in margine Stephani posita, vitio laborat. Nec in solius editionis istius lectionibus citandis tam socors fuit Stephanus, sed manuscriptos etiam libros æque negligenter, immo negligentius, tractavit. Stephani codex η, noster L, ut cum ipsi curatissime eum conferremus observavimus, a Stephani textu Lucæ cap. 16—22 dissonat 332 vicibus; Stephanus autem duntaxat 9 discrepantes lectiones ex eo commemoravit, et præter has in quatuor aliis *omnes* suos codices, adeoque etiam η, a textu suo discedere notavit. Quid? quod in tredecim illis lectionibus proferendis ter peccavit. Scilicet cap. 16, 6. pro βάτους laudat κάδους ex β et η. Sic habet quidem β a prima manu; sed in η scribitur βάδους, quod medium quasi est inter βάτους et κάδους. Cap. 18, 9. καὶ ab omnibus codicibus suis abesse tradit; sed in η adest. Cap. 21, 36. ταῦτα secundum Stephanum omittunt omnes; sed η habet.

6) Stephanus non indagavit, ut criticum decuisset, uniuscujusque codicis indolem et pretium; id quod tum ex ipsa textus Stephanici conformatione, nullis certis legibus

adstricta, tum e vaga et indocta descriptione codicum in præfatione editionis ipsius abunde patet. Nam

7) Etsi suam in constituendo textu fidem summis laudibus ipse prædicat, eumque "e codicibus, quorum copiam bibliotheca Regia suppeditaverit, ita recensuisse se profitetur, ut nullam omnino literam secus esse passus sit, quam plures iique meliores libri tanquam testes comprobarent:" vanissima tamen hæc omnia sunt atque falsissima. Suis quisque oculis cernere potest, Stephanum codicum suorum rationem habuisse pæne nullam, nec testium ætatem, gravitatem, consensum, immo ne numerum quidem, curate expendisse, sed velut cœco impetu tantum non semper, præsertim in tertia sua editione, amplexum esse, quæcunque Erasmus porrigeret. Hujus vestigiis sæpissime *contra omnium codicum suorum* fidem et auctoritatem inhæsit; quod qui negare vellet, nihil aliud efficeret rei notissimæ ignorantia, quam ut risum commoveret doctorum et prudentium. Stephanus ipse textum, quem edidit, a codicibus suis *omnibus* plus centies dissonare, ingenue in margine suo professus est, nec quidquam sive ab ipso sive ab admiratoribus ipsius prolatum legimus, quo servile excusari posset obsequium, quod, posthabita codicum suorum auctoritate, inter quos *aliquot ipsa vetustatis specie pæne adorandos* fuisse narrat, Erasmo aliisve editoribus præstitit.

8) In codicum suorum designatione neque quos quisque libros contineret, nec ætatem, neque certa signa, quibus quisque ab aliis internosci posset, indicavit; quæ hominis negligentia multis dubitationibus ac controversiis occasionem præbuit. Narrat tantum lectoribus suis, sedecim codicibus usum se fuisse: α esse complutensem editionem, β exemplar vetustissimum in Italia ab amicis collatum, γ, δ, ε, ς, ζ, η, ι, ια e Regis Henrici bibliotheca se accepisse, cæteros undique fuisse corrogatos. E quindecim libris *manuscriptis* duo, ια Acta et Epistolas, ac ις solam Apocalypsin complectens, ubinam terrarum jam lateant, ignoramus; reliqui tredecim a viris doctis jam e tenebris protracti esse vulgo creduntur. Ac quod primo

attinet ad octo codices, quos Regis Henrici suppellex libraria suppeditaverat, hos Lelongius in Regia bibliotheca detexisse sibi visus est, ipsosque post imperfectiorem descriptionem, quam in *Journal des Sçavans, May*, 1720 dederat, accuratius in *Bibliotheca sacra* recensuit. Nimirum, Lelongio judice,

Stephani γ est Regius quondam 2867, nunc, si fides habenda est Fleischero, 84,* mihi Evangeliorum codex 4.

Steph. δ est Regius quondam 2871, nunc, teste Fleischero, 106, mihi Evangeliorum, Actorum et Epistolarum codex 5.

Steph. ε est Regius quondam 3425, nunc, Fleischero teste, 112, mihi Evangelior. Actor. et Epist. codex 6.

Steph. ϛ est Regius quondam 2866, nunc, teste Fleischero, 71, † mihi Evangelior. codex 7.

* E Fleischeri relatione hodiernos numeros codicum, quos olim in Regia bibliotheca Parisina Lelongius, Wetstenius, aliique tractaverant, Michaelis recensuit in *Introduct. in N. T.*—Travisius in appendice tertiæ editionis *literarum ad Gibbonium datarum* pag. 61. narrat, codicem nunc numero 84 notatum, olim diversis temporibus numeris diversis, ut 118, 1380, 1508 et 2867, fuisse insignitum. Tanta numerorum codici inscriptorum varietas facile Fleischerum in errorem inducere potuit. Equidem codicem, quem Lelongius suo tempore numero 2867 signatum vidit, quemque pro Stephani γ habuit, diversum esse ab illo 84, et sub alia sigla in parisino isto librorum manuscriptorum oceano hodie latere autumo. E Travisii appendice apparet, iis codicibus, quos Lelongius Stephanicos esse pronuntiaverat, schedulas esse affixas, in quibus Stephanum olim his libris usum esse significatur. Verum in schedula codici 84 adjuncta, Stephani nulla fit mentio. Quare nec mirum videtur, Travisium tot lectiones in codice 84 reperisse a lectionibus Stephanici γ discrepantes. Commisit quidem Travisius in sua marginis Stephanici cum parisinis codicibus comparatione tot errores, a Marshio castigatos, ut nulla in re isti collationi fidere tuto possis. Attamen e codice 84 talia protulit, quæ dubitationi, utrum hodiernum codicis Lelongiani 2867 numerum recte Fleischerus indicaverit, nonnihil roboris addere videntur.

† Typothetæ vitio in catalogo codicum nostræ priori editioni præmisso legebatur 72 loco 71. Codex nunc 72 nunquam signatus fuit 2866, sed Travisio teste quondam fuerat Regius 2244, antea Colbertinus 2467. Est itaque meus Evangeliorum codex 22. Hinc, ut a Travisio didicimus, Matth. 5, 44 lectionem habet admodum notabilem, sed paucissimis codicibus cum nostro 22 communem. Operam igitur non perdere non potuit Travisius, lectio-

Steph. ζ, teste Lelongio, est Regius quondam 2242, qui, notante Fleischero, nunc numero 49 insignitus est et quatuor Evangelia complectitur. Sed Stephanus codicem suum ζ etiam ad epistolas citavit, ac secundum Lelongium Regius quondam 2242 præter Evangelia, Epistolas quoque Pauli, Jacobi, Petri et primam Joannis continet. Wetstenius autem codicem Steph. ζ in duas velut dissecuit partes. Nam in catalogo codicum Evangel. Regium eum esse 2242 et Evangelia continere perhibet; in indice vero codicum Epistol. Regium 2241 * esse et Acta, Epistolas catholicas et Paulinas complecti, Acta tamen a Stephano collata non fuisse, † tradit. Posterior ille codex 2241, Fleischero teste, nunc numero 47 insignitus est et totum Novum Testamentum complectitur, idemque antehac notatus fuerat 2242, sed hic numerus in 2241 mutatus est. Mire igitur perturbati hic numeri fuerunt. Donec certiora edoceamur, nobis quidem veri videtur simillimum, codicem numero 49 jam insignitum, cui, Travisio teste, schedula est affixa, in qua a Stephano in lucem prolatus perhibetur; hunc igitur codicem eum ipsum esse, quem in Evangeliis Stephanus ζ appellarit; sed huic volumini olim aliud, epistolas complectens, junctum fuisse, quod, ab illo jam avulsum, ignoto nobis numero nunc signatum sit. In hac sententia mirifice confirmat nos Fleischerus, qui in codicis 49 tegumento Εὐαγγέλιον α' legi narrat. Atque cum Travisius testetur, codicem quondam 2241 nunc 47 anno demum 1687 Regiæ bibliothecæ fuisse illatum, patet, hunc librum neutiquam Stephani ζ esse, quippe qui seculo jam xvi illius bibliothecæ pars fuerat. Accedit, in codice 47 Apo-

nes codicis Stephanici ς cum Regii 72 lectionibus conferens. Codicem 71 evolvere debuisset.

* Wetstenius suum Evangeliorum codicem 18 itidem numero 2241 in Regia bibliotheca signatum fuisse refert. Sed in hoc numero vitium procul dubio latet. Nam Richardus Simonius, ad quem Wetstenius provocat, nusquam codicem 2241 excitavit.

† Semel tamen Stephanus ad Act. 17, 5. eum laudat. Atque in epistola etiam Jacobi, in 1 et 2 Petri ac in 1 Joannis non nisi semel in quaque epistola eum excitat. Etiam in omnibus Paulinis epistolis lectiones duntaxat 27 ex eo profert.

calypsin etiam haberi, cujus libri duo tantum codices Stephano præsto erant. Is igitur hunc in recensendo Apocalypseos textu certissime non neglexisset, si in aliis Novi Testamenti partibus eum usurpasset. Cæterum Wetstenio et mihi Stephani ζ in Evangeliis et epistolis Paulinis est 8, in Actis vero et catholicis epistolis 50.

Steph. η, ut recte vidit Lelongius, Regius est quondam 2861, hodie 62; nobis Evangeliorum codex L.

Steph. ι, secundum Lelongium Regius quondam 2870, nunc, Fleischero teste, 102; nobis in Actis et catholicis epistolis 7, in Paulinis vero 9.

Steph. ια, auctoribus Lelongio et Wetstenio, Regius quondam 2869, nunc 237; nobis in Actis et catholicis epistolis 10, in Paulinis 12, in Apocalypsi 2.

Octo hosce Regios codices in duas dispescimus classes. *Prima* complectitur sex codices, γ. δ. ε. ς. ζ. ι, post Stephanum et Lelongium a nemine, quod sciamus, si Travisium excipias, examinatos. Hos igitur esse Regios quondam 2867, 2871, 3425, 2866, 2242 et 2870, soli Lelongio creditur; eosdemque nunc numeris 84, 106, 112, 71, 49 et 102 signatos esse, ex unius Fleischeri relatione novimus. Falli uterque potuit. Verum enim vero, cum Travisius, quamquam omnes intenderet nervos, ut codices modo enumeratos minime illos quos quærimus Stephanicos esse probaret, invictis argumentis probare hoc non potuerit, sed talia potius de hisce codicibus (si a codice 71, quem non examinavit, et ab 84 discedas) protulerit, quæ, dummodo manifestos errores crebro ab ipso commissos demas, Stephanumque in promendis variis lectionibus persæpe peccasse memineris, nostræ adeo sententiæ confirmandæ inserviunt: omnino veri videtur simillimum, hos ipsos codices, excepto tamen 84, a Stephano olim fuisse adhibitos. Atque cum codices, quos Robertus e Regia bibliotheca mutuo acceperat, certissime, ut mox ostendam, redditi fuerint, hodienum procul dubio in ea asservantur. Quare donec alii ex illa bibliotheca proferantur libri manuscripti, qui certioribus indiciis Stephanicos se esse prodant, nostro jure in sententia nostra per-

stamus.—Ad *alteram* codicum Regiorum a Stephano usurpatorum classem pertinent η et ια. Codicem ια de integro se contulisse confirmat Wetstenius. Contulit omnino Acta Apostolorum et catholicas epistolas, quos libros Stephanus intactos reliquerat; in primis vero Apocalypsin perquam diligenter excussit et multo plures ex ea lectiones variantes protulit, quam in Stephani margine reperiuntur; Paulinas autem epistolas haud inspexit. Ex his enim nullas, quantum observare potui, lectiones laudavit, præter eas, quas Stephani margo, adposito ια aut π, suppeditaverat. Apparet autem, Stephanum valde negligenter hoc codice usum esse. Ex Actis, epistolis catholicis et epistolis ad Romanos, Ephesios, Thessalonicenses, Timotheum, Titum ac Philemonem plane nullas, e reliquis Paulinis perpaucas lectiones decerpsit. Cum vero ex Apocalypsi ingentem lectionum copiam attulerit, Wetstenius, qui huncce libellum totum perlegerat, facile dijudicare potuit, utrum Regius iste 2869 idem codex sit, quem Stephanus ια appellaverat. Nulli igitur dubitamus assensum præbere Wetstenio, Lelongii testimonium confirmanti. Quæ objecit Travisius, valde levia sunt, si unicum locum excipias 1 Cor. 1, 6. ubi Stephanus suo ια tribuit κήρυγμα, Travisius vero in codice 237 reperit vulgare μαρτύριον. Utrum Stephanus ejusve typotheta, an Travisius heic erraverit, aliis dispiciendum relinquo. Mihi interim in mentem venit, eum qui codicem hunc, scholiis instructum, contulit, lectionem scholii forsitan pro textus lectione arripuisse.—Tandem codex Stephani η post Lelongium a Wetstenio non solum examinatus, sed a me etiam summo studio collatus fuit. Lectiones ejus a Wetstenio sive prætermissas sive minus accurate exscriptas in mearum *Symbolarum criticarum* tomo II. sedulo indicavi. De hoc ergo codice et certius et plenius quam de aliis judicari potest. Jam Wetstenianam meamque collationem cum Stephanica comparaturus, deprehendet, a) Stephanum in Evangeliorum margine lectiones 134 e *solo* codice η laudasse, inter quas haud paucæ singulares, in nullo alio libro manu-

scripto adhuc repertæ, occurrunt, reliquæ in perpaucis tantum codicibus inveniri potuerunt. b) E characteristicis hisce codicis Stephani η lectionibus, 127 exactissime consonant lectionibus codicis Regii quondam 2861, nunc 62; *unica* repugnat;* *quatuor* ex partè quidem, sed non penitus conspirant;† *bis* siglæ apud Stephanum perperam positæ‡ sunt. c) E perpetuo hoc in lectionibus insignibus, raris, singularibus, consensu, tam certum est quam quæ sunt criticis ac historicis certissima, codicem Stephani η eundem esse, qui in bibliotheca Regia quondam 2861 signatus fuerat, nunc 62 inscribitur. Qui perpaucas et levissimas discrepantias illas objicere vellet, omnibus harum rerum peritis ridendum se præberet. Hinc porro consequitur, d) redditum a Stephano hunc codicem esse Regiæ bibliothecæ, unde mutuo eum acceperat. Si vero redditus est unus, cæteri quoque procul dubio restituti fuerunt. e) Paulo diligentior fuit Stephanus in exhibendis hujus codicis quam in aliorum librorum lectionibus. In complutensibus adeo lectionibus proferendis sæpius peccatum fuit, quam in nostri codicis lectionibus exscribendis. Multo etiam curatius noster collatus fuit, quam codex β. Sæpissime enim, ubi in eadem lectione ambo conveniunt, η tantum laudatur, neglecto β; unde, ut obi-

* Marc. 1, 16. Stephanus in textu habet ἀμφίβληστρον, in margine ἀμφίβληστρα notat ex η. Sed codex 62 vocabulum hoc plane omittit. Wetstenius ad lectionem ἀμφίβληστρα laudavit codicem suum 5, id est Stephani δ. Unde vero Wetstenius resciverit, pro η reponendum esse δ, equidem ignoro. Nullus autem dubito, Stephani typothetam hic, ut alibi sæpissime, peccasse. Forsitan in autographo collationis legebatur: ἀμφίβληστρα. δ.—η; unde facili errore enatum est ἀμφίβληστρα. η.

† Marc. 1, 13. addit καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, η. Sed codex 62 addit καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. Marc. 12, 4. ἐκεφαλαίωσαν καὶ ἠτίμωσαν, η. Sed ἐκεφαλίωσαν καὶ ἠτίμωσαν, 62. Luc. 15, 26. pro τί habere dicitur τίνα ἂν, η. Sed habet τίνα, 62. Jo. 21, 15. pro Ἰωνᾶ legit Ἰωαννᾶ, η, Ἰωάννου, 62. Præterea etiam ad vs. 16 et 17 eadem lectionis varietas citatur a Stephano; sed in codice 62 desunt omnia a verbis σὺ οἶδας commate 15. Utrum Stephani tempore solium nunc deperditum adfuerit adhuc, an ipse e conjectura hæc suppleverit, non liquet.

‡ Joann. 9, 9. in textu sigla η non posteriori sed priori ἄλλοι adponenda fuisset. Cap. 18, 29 asteriscus non post αὐτοῖς sed post πιλάτος collocari debuisset.

ter hoc notemus, effici posse videtur, tot lectionum omissionem non unice attribuendam esse arbitrio Roberti Stephani, has illasve lectiones fastidientis, ac potiores tantum seligentis; sed ipsa excerpta e codicibus, quæ Roberto cum marginem suum adornaret ad manus erant, manca fuisse ac imperfecta. Nam si schedæ istæ plenam omnium lectionum codicis cujusque enumerationem complexæ essent, fieri vix potuisset, ut Stephanus tot lectiones codicibus β et η communes, e solo η, neglecto β, laudaret. f) Etsi codicem η paulo diligentius largimur tractatum esse quam alios, innumera tamen et pæne incredibilia in hujus quoque codicis lectionibus recensendis occurrunt socordiæ et levitatis Stephanicæ documenta. Nam α) vix vicesimam partem lectionum nostri codicis exhibet margo Stephani, cæteras reticet, cujus rei exemplum supra jam dedimus; β) lectiones nullius momenti laudantur, multo graviores prætermittuntur; γ) sæpe ubi in eodem codicis στίχῳ duæ tresve lectionis varietates occurrunt, unam tantum attigit Stephanus, reliquas silentio præteriit; δ) crebro omnes suos codices in lectione quadam consentire tradidit, licet codex η a cæteris discederet; ε) præter errores circa singulares codicis η lectiones commissos, supra enumeratos, permulti alii passim deprehenduntur; v. c. codici η adscribuntur lectiones, quæ codicis β sunt, (Luc. 9, 35.) et vicissim; (Matth. 9, 20.) codicibus β et η tribuuntur lectiones, quæ tantum in β, neutiquam in η, habentur; (Jo. 20, 31.) codices β et η consentire perhibentur, ubi in nonnullis tantum, non in omnibus, consonant; (Matth. 15, 14. Luc. 18, 14. 23, 20.) codex η laudatur, ubi hiat; (Jo. 8, 9. καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι abesse dicitur ab α η; sed non abest ab α, η vero tota pericopa de adultera caret; absunt ista verba a β.) codex η, qui sola Evangelia complectitur, ter excitatur in Actis Apostolorum, cap. 24, 7. 27, 1. et 28, 11. Mitto plura.

Restat ut de Stephani codicibus aliunde, quam e Regis Henrici bibliotheca corrogatis, dicam. Hi sunt

Steph. β seu codex Bezæ seu cantabrigiensis, mihi in

Evangeliis et Actis D. Tot tamque notabiles lectiones, soli cantabrigiensi peculiares, e suo β protulit Stephanus, ut, me quidem judice, hic liber ab illo diversus esse prorsus nequeat. Nec objici potest, Stephanum innumeras lectiones cantabrigienses notatu dignissimas silentio præterivisse, aliasque a cantabrigiensibus vel penitus vel aliquantulum discrepantes laudasse. His enim vitiis Stephani ex aliis quoque libris excerpta laborare, modo vidimus. Fateor, quæ Beza de suo Evangeliorum codice et de ratione, qua adeptus eum sit, narravit, vix posse vera esse, si Bezæ codex unus idemque est cum Stephani β. Sed hoc me, ut sententiam meam abjiciam, minime movet. Quid enim, si Beza, jam grandævus et permultis negotiis ac curis distractus, non satis recte meminerat, quonam modo liber ille in suas manus pervenerit, aut quænam is, qui dederat, de eo narraverit? Quid, si neminis putavit interesse, totam rem, prout gesta esset, accuratissime rescire? Quid, si certis de causis ambiguitate verborum rem involvere, quam clare eloqui maluit? Quid, si is, e cujus manibus Beza codicem acceperat, retulit relata, quamquam a vero abhorrentia? aut si Bezæ falsa et repugnantia narrare satius esse duxit, quam novissima libri fata ingenue profari? Mirum profecto videtur, cœnobii gallicani κειμήλιον in Bezæ possessionem pervenisse; nec quisquam facile dixerit, quonam jure is, qui e monastica bibliotheca librum abstulit, sive cœnobii incola fuerit sive alienus, Bezæ eum potuerit vendere donove dare. Utut hæc se habent, tantus est, ut ipse lectiones omnes curate expendens deprehendi, inter codicem Stephani β et cantabrigiensem consensus, ac sicubi lectiones a Stephano e codice β allatæ a cantabrigiensi discrepant, hanc discrepantiam aliunde explicare adeo facile est, ut diversis nominibus eundem codicem laudari, plane mihi persuasum sit.

Steph. ϑ, teste Wetstenio, qui denuo eum contulit, multoque plures quam Stephanus lectiones ex eo protulit, Coislinianus est 200. Nihil quidquam, quod sciam, obstat, quo minus Wetstenium recte judicasse statuamus,

Mihi est codex Evangeliorum 38, Actorum et epistolarum catholicarum 19, Paulinarum 23.

Steph. ια quisnam sit, ignoratur. Mihi est codex Actor. et epist. cathol. 8. Paulin. 10.

Steph. ιβ. E lectionum consensu suspicatus est Wetstenius, hunc eum esse Evangeliorum codicem, cujus lectiones Kusterus sub nomine Parisini 3. publici juris fecit, qui olim Petri Stellæ, deinde Tellerii, postea Regius 2862 fuerat, nunc, teste Fleischero, numero 83 signatus est; mihi Evangeliorum codex 9. Sed Wetstenii conjectura fundamentis innititur parum firmis. Nam Stephanus codicem suum ιβ in Evangeliis nominatim non laudavit nisi 65ies. Ex his 65 lectionibus 36 cum Kusteri excerptis consonant, una (Matth. 9, 18) leviter discrepat, (εἷς ἐλθὼν et εἰσελθὼν,) de cæteris 28 silet Kusterus. Hoc Kusteri, seu potius Abbatis de Louvois silentium, non certum quidem est indicium, Regium codicem diversum esse a Stephanico; quinque enim ex illis 28 lectionibus ad interstinctionem tantum verborum pertinent, cæteræque aut prætermitti a Louvoisio, aut oculorum ejus aciem effugere potuerunt. Attamen, cum primo nonnullæ ex omissis lectionibus satis sint notabiles, ut Matth. 5, 33. 8, 14. 13, 11. Luc. 18, 8. Jo. 8, 11. cumque præterea Louvoisius in iisdem locis, ubi de suo Parisino 3 silet, plerumque alios Parisinos excitat, unde notatu dignas ei hasce lectiones visas esse apparet; cum denique illæ lectiones 36, in quibus Louvoisius cum Stephano consentit, maximam partem tales sint, quæ in codicibus pæne omnibus reperiantur, et vix duæ laudentur* in paucis duntaxat libris occurrentes: me non assequi fateor, quibusnam rationibus permoveri potuerit Wetstenius, ut Stephanicum ιβ Regium illum esse pronuntiaret.

Steph. ιγ detectus nuper est a Marshio in publica bibliotheca Universitatis Cantabrigiensis, ubi sigla Kk. 6. 4. notatus est. Quondam Vatabli fuerat, amici Stephani. Hunc omnino codicem Stephani ιγ esse, validissimis ar-

* Matth. 9, 13 omittitur εἰς μετάνοιαν, et comm. 35 abest ἐν τῷ λαῷ.

gumentis evicit Marshius. Mihi est Actorum et Epist. cathol. codex 9, Paulinarum Epist. 10.

Steph. ιδ, ni fallor, codex est bibliothecæ S. Victoris ad muros Parisiorum, numero 774 signatus, Matthæi, Lucæ ac Joannis Evangelia complectens, mihi codex Evang. 120. Wetstenius in suo codicum Evang. catalogo Stephanicum ιδ numero 12 notavit; sed quadam lectionum similitudine deceptus, huic codici suo 12 attribuit lectiones a) in margine Stephani e cod. ιβ prolatas, b) in collatione Cæsaris de Missy Victoriano nostro adscriptas, c) e Kusteri Parisino 5 (Regio olim 2865b, nunc 85, mihi 119) decerptas, d) ex alio quodam codice, de quo, quisnam sit aut ubinam lateat, nobis nondum constat, selectas. Has lectiones omnes in uno eodemque codice repertas fuisse, perperam Wetstenius opinatus est. Vide quæ hac de re disputavimus in *Symbolis* nostris *criticis* tom. I. pag. 144. *

Steph. ιϛ, ignotus Apocalypseos codex, mihi 3.

Hactenus de editione ac codicibus Stephani. Plenius enim hæc pertractare nos oportuit, quia sunt, qui pseu-

* Alibi etiam sub unius numeri sigla Wetstenius lectiones conjunxit, quas satius fuisset separatim excitare. Sic, ut modo vidimus, lectiones codicis Steph. ιβ et Parisini 8 commiscuit, conflatasque numero 9 signavit. Similiter lectiones codicis Steph. ια cum lectionibus Regii quondam 2869 denuo a se collati, item lectiones codicis ϑ cum lectionibus Coisliniani, iterum a se excussi, coagmentavit; quo factum est, ut jam nesciamus, utrum lectiones a Wetstenio laudatæ solius Stephani fide, an Wetstenii etiam, Stephani testimonium corroborantis, auctoritate nitantur. Non liquet enim, utrum Wetstenius istas lectiones e Stephani margine exscripserit, an ipse suorum oculorum usu eas in codice repererit; qua re impedimur præterea, quominus Wetstenii, istos codices pro uno habentis, sententiam curatius examinare possimus. Obiter notamus, in corrigendis quoque erroribus in Stephani margine commissis nimia licentia Wetstenium usum esse. Sicubi Stephanus codicem aliquem laudat, qui eo Novi Test. libro, ad quem excitatur, caret, Wetstenius in locum numeri perperam positi alium e conjectura substituere solet. In examinando quidem singularum lectionum pretio constituendoque textu hæc omnia vix unquam scrupulum injicere nobis poterunt; at in indaganda editionis ac codicum Stephani indole et historia utique nobis obsunt. Mallemus igitur, Wetstenius conjecturas cum testimoniis nunquam ita commiscuisset, ut illæ jam ab his dignosci nequeant.

doioannei de tribus in cœlo testibus carminis amore eo usque abripi se patiantur, ut omnes Stephanicos codices dudum interiisse audacter pronuntient. Cum enim codices græcos hodie superstites causæ suæ adversari cernant, deperditos libros comminiscuntur, et hoc quasi spectro criticis, qui ab omnibus Stephani græcis codicibus æque ac a nostris carmen istud abfuisse contendunt, terrorem incutere vanissimo conatu satagunt. Præterea Stephani, quem falli nescium nec in adponendis siglis suis criticis ulli errori obnoxium fuisse fingunt, defensionem in se suscipiunt, ipsiusque editionem summis laudibus extollunt, viros autem doctos, qui Robertum negotio, quod sibi imposuerat, negligenter perfunctum esse commonstrarunt et ad codices ab illo adhibitos provocarunt, candore christianaque caritate destitutos esse, ac talia, quæ pudendam debilitatem (*a shameful debility*) prodant, adversus Stephanum effutivisse causantur. Operæ igitur pretium erat curare, ut etiamsi imprudentibus illis Stephani admiratoribus errorem altissime mentibus inhærentem evellere non possimus, (neque enim hoc, in quo post Wetstenium Porsonus frustra jam laboravit, effecturos nos esse speramus,) alios tamen a præconcepta opinione, ne se cœcis ducibus committant, prohibeamus.

III. Progredimur ad *Bezam*, qui lectionis hodie receptæ parens putatur. Editio anni 1559 textum exhibet Stephanicæ quartæ; sed in posterioribus editionibus 1565. 1576. 1582. 1589 et 1598 textus græcus ab ipso Beza conformatus fuit. Plura hic observanda veniunt. a) Pluribus subsidiis instructus fuit Beza quam editores anteriores. Nam, præter editiones tum temporis extantes, usus est collectionis lectionum variantium a H. Stephano e codicibus MSS. excerptarum autographo, quod plures complectebatur lectiones, quam margo editionis Stephanicæ. Adhibuit etiam codices antiquissimos, cantabrigiénsem et claromontanum, nec non versionem syriacam et nonnullorum Novi T. librorum arabicam. b) Hisce adminiculis non ita usus est, uti potuisset ac debuisset. Hinc Millius de prima annotationum Bezæ editione, post-

quam ei lectionum variantium ab Henrico Stephano e codicibus manuscriptis et editis collectarum exemplar præsto fuisse narrasset, pergit: "Ecquis vero ipsi usus harum lectionum? Adhibet eas scilicet ad explicandos Scripturæ sensus, seu etiam ὑποθέσεις suas stabiliendas; raro ad eruendum, cui potissimum inserviebant, S. Codicis textum genuinum. De hoc enim parum laborat, et ubi de lectionis cujuspiam αὐθεντίας forte agit, ostendit, quam nihil fere in his rebus viderit, vir alias eruditus et perspicax." Cætera etiam subsidia, v. c. cantabrigiensem codicem, non magis aut melius in suos usus convertit, quam lectiones Stephanicas. c) Ex iis, quæ Wetstenius in prolegomenis suis collegit, apparet, vix a negligentiæ ac levitatis accusatione Bezam absolvi posse, eumque nec editionis Stephanicæ, cui tamen suam superstruxit, nec codicum Stephanicorum indolem ac œconomiam cognitam habuisse, immo ne indagasse quidem studiosius. Quid vero exspectari potest a critico, qui criseos suæ instrumenta nunquam curate examinavit? Sed hoc secum ferebat istorum temporum ratio atque consuetudo. Non ingrati sumus adversus istorum editorum merita; sed hoc tantum dicimus, non potuisse quemquam eorum textum nobis dare a gravioribus vitiis immunem. d) Editiones Bezæ a se invicem non parum discrepant; non raro enim sententia mutata secundis curis priora refinxit atque retractavit. e) Dissentit textus Bezæ, teste Wetstenio, ab editione Stephanica locis circiter quinquaginta; præterea lectiones fere centum et quinquaginta a Stephanicis diversas in versione sua expressit aut suo assensu in notis comprobavit; sexcentis vero minimum locis lectionem receptam dubiam fecit, eique alias aut singulas aut subinde plures æquiparavit. Textus igitur Bezæ permultas exhibet lectiones a Beza ipso reprobatas. f) Multas lectiones Beza lectionibus aliarum editionum prætulit absque idonea ratione, pro suo lubitu. Sæpe sequitur solam versionem syriacam, aut latinam, aut unum alterumve codicem, cujus pretium atque ingenium nunquam indagaverat, aut suam *conjecturam*. Atque hic Bezæ textus,

sic efformatus, propinqua affinitate conjunctus est cum textu nunc vulgo recepto. Nempe

IV. prodiit anno 1624 et postea sæpius Novum Test. græcum ex officina Elseviriana. Quisnam huic editioni præfuerit textumque recensuerit, plane ignoratur; codices autem manuscriptos ab eo adhibitos fuisse nullos, liquido constat. Sequitur enim hæc editio Stephanicam tertiam sive quartam, ita tamen, ut locis fere centum, uti supra monuimus, ab ea discrepet. In horum plerisque lectionem Bezæ exhibet loco Stephanicæ; aliquoties tamen a Stephano et Beza simul (incertum, qua auctoritate,) discedit. *Hanc* igitur *editionem* sequentes *editores omnes* (exceptis iis, qui Stephanicæ tertiæ textum immutatum retinere maluerunt, paucisque aliis,) *repetierunt;* non, quod studiose eam examinassent, omniumque optimam et textum genuinum ubivis exhibentem invenissent; sed vana falsaque persuasione ducti, editiones Elsevirianas (etiam profanorum auctorum) omnium esse uti nitidissimas, ita etiam optimas et emendatissimas. Nempe commendabat eas tum typorum elegantia, tum etiam opinio, quæ, licet neutiquam vera esset, plerorumque tamen tunc temporis animos occupaverat, Elsevirianas editiones a vitiis typographicis esse immunes; id quod multi, parum docte, perperam sic intellexerunt, esse eas *omnino a vitiis puras* omnibusque numeris absolutas. Sed textus admodum interpolatus potest absque ullo operarum sphalmate excudi; neque tamen eam ob causam bonus est ac genuinus. Isti igitur præconceptæ opinioni unice debebatur reverentia illa, qua plerique nostra adhuc memoria textum vulgarem sive receptum, hoc est Elsevirianum, e Stephanico atque Bezæ textu ab ignoto homine consarcinatum, prosecuti sunt.

Liceat jam tribus verbis recepti textus genealogiam repetere. Editiones recentiores sequuntur Elsevirianam; hæc compilata est ex editionibus Bezæ et Stephani tertia; Beza itidem expressit Stephanicam tertiam, nonnullis tamen, pro lubitu fere ac absque idonea auctoritate, mutatis; Stephani tertia presse sequitur Erasmicam quin-

tam, paucissimis tantum locis et Apocalypsi exceptis, ubi complutensem Erasmicæ prætulit; Erasmus vero textum, *ut potuit*, constituit e codicibus paucissimis et satis recentibus, omnibus subsidiis destitutus, præter versionem Vulgatam interpolatam, et scripta nonnullorum, sed paucorum nec accurate editorum, Patrum.

Ex his, quæ breviter sed vere et, ut opinor, perspicue de editionum Novi Testamenti progenie textusque recepti ortu ac indole, narravi, facile colligitur, vehementer errasse eos, qui vulgaribus editionibus *auctoritatem* aliquam eo omine tribuerent, ut ab earum lectionibus recedere nefas sit. Nulla enim editio *per se* ullam habere potest auctoritatem, nec textus ejus *ideo* bonus est, quia editus est; sed omnem auctoritatem mutuo accipit quæque editio a codicibus manuscriptis, quos secutus est editor. Si igitur supersunt atque noti sunt codices, quibus usus est editor (v. c. Erasmus,) pretium statuendum est editioni æquale pretio istorum codicum simul sumtorum; nos vero, qui iisdem codicibus uti possumus, nullam prorsus auctoritatem tribuere possumus textui ex ipsis edito, *diversam* aut majorem auctoritate istarum membranarum; sed editionem habemus tantum pro *testimonio*, quid editor senserit de discrepantibus codicum suorum lectionibus, et quamnam e lectionibus *ipsi cognitis* præferendam esse *judicaverit*. Igitur editio hujus generis majorem auctoritatem habere non potest, quam haberent (si tales extarent) *annotationes* editoris *criticæ* super lectione codicum quorundam, qui ad manus ipsi fuerant. Sin vero ignorantur codices manuscripti, quos editores (v. c. Complutenses) in adornanda sua editione adhibuerunt, pretium editionis *in se* spectatæ dubium est omnino atque incertum. Cum vero pretium, quod tribuitur *editioni* cuidam, nil sit aliud, quam opinio quædam atque judicium de lectionum, quas editio exhibet, bonitate generatim; facile intelligitur, pretium quod dubium est, *nullum* esse. Neque enim *sumi* potest, bonam esse editionem cujus fontes ignorantur, sed *dispiciendum* est singulis in locis atque *judicandum*, utrum bona sit editionis

lectio nec ne. Atque ex hoc judicio de locis singulis oritur tandem judicium quoddam quasi generale de bonitate editionis, i. e. pretium editioni *constituitur* majus minusve. In censum tamen simul veniunt editoris fides atque peritia critica, qua efficitur, ut quoddam quasi præjudicium de editionis ab eo paratæ bonitate ferre liceat, nisi fortasse constet, editorem destitutum fuisse subsidiis ad textum recte constituendum necessariis. Jam si transferas hæc ad Novi Testamenti editiones, intelliges, nec complutensem, nec Erasmicas, neque compilatas ex his Stephanicas, Bezanas et Elsevirianas editiones ulla *per se* pollere auctoritate.—Sed nec *publicæ auctoritatis* qualiscunque sanctionem ulla earum habet, quippe quæ privatorum hominum studiis debentur omnes. Quod ad romanæ ecclesiæ sectatores attinet, nunquam Concilium aliquod aut summi Pontifices ullam Novi Testamenti græcam editionem pro authentica habendam esse decreverunt. Multo etiam minus Protestantium cœtus ulli editioni se adstrinxerunt, aut a potestate qualicunque sive civili sive ecclesiastica adstringi se passi sunt. Conditores certe horum cœtuum, Lutherus, Zwinglius cæterique, usi sunt editionibus Novi Test. sæpe dissonantibus ab ea, quæ hodie communi usu recepta est. Quid? quod librorum N. T. versiones, ecclesiasticis apud Protestantes usibus destinatæ, velut Lutherana, græcum textum ab hodierno vulgari non parum diversum occupant.

Præterea animadvertas velim, viginti circiter procuratas esse seculo XVI et XVII editiones, quarum nulla cum altera ubique consentit. Quilibet enim editor pro suo judicio sive arbitrio atque sensu textum recensuit et immutavit. Atqui quod istis seculis tot editores impune sibi sumserunt, cur seculo XVIII editori non liceat idem? Quisnam, obsecro te, est terminus ille fatalis et annus, ut ita dicam, decretorius, ante quem a textu antiquiorum editorum recedere licuerit, post quem vero idem facere nefas sit? Quid est quod obstet, quo minus hodie Novum Test. e codicibus manuscriptis, nulla anteriorum editionum ratione habita, edi possit, uti a Complutensibus et

Erasmo non aliunde nisi e codicibus manuscriptis editum fuit? Aut quis tam est indoctus et rerum criticarum omnium rudis et imperitus, ut affirmare haud erubescat, codices eos, ad quos descriptæ fuerunt editiones primæ, meliores fuisse codicibus universis, quorum excerptis jam utimur; illosve editores artis criticæ peritia judicandique facultate polluisse tanta, ut a nullo unquam editore meliora dari possint, quam illi dedere.

At enim vero *verbum Dei* incertum redditur, si unicuique editori textum sacrum refingere licet! Iis qui ita sentiunt respondeo primum, non licere cuipiam quicquam mutare *pro lubitu.* Nil mutatur, nisi quod *mutare jubent* partim documenta et testimonia vetustissima ac fide dignissima, partim regulæ criticæ certæ, indubiis observationibus superstructæ, et a viris criticæ artis peritissimis admissæ et pro veris agnitæ. Deinde non ideo *verbum Dei* mutatur, quia in textu vulgari unum alterumve vocabulum deletur aut additur aut cum alio permutatur. Quod hebraico magis quam latino nomine verbum Dei appellare solent, continetur *sensu* Scripturæ sacræ; non autem ita in ipsis syllabis atque literis consistit, ut mutato (ob gravissimas rationes et auctoritates, ac salvo sensu,) vocabulo quodam, ipsum Dei verbum, hoc est doctrina Christi ac Apostolorum, pereat. Nulla emendatio a recentioribus editoribus tentata ullam Scripturæ sacræ doctrinam immutat aut evertit; paucæ sensum sententiarum afficiunt. Ad has posteriores quod attinet, tenendum porro est, principium, ut aiunt, peti ab iis, qui verbum Dei ab editore mutari existimant. Nempe hoc est id ipsum, de quo disputatur, utrum scilicet lectio vulgarium editionum, an vero lectio aliorum ac meliorum codicum, genuina sit verbi divini pars. Nemo itaque *verbum Dei* se defendere ideo jactet, quia textum Elsevirianum tuetur. Nam *æquo* jure ii, qui manuscriptorum codicum textum defendunt, dicere possent, verbi divini integritatem a se propugnari contra corruptorum interpolationes. Si vero verbum Dei salvum esse non potest nisi salvo textu Stephanico aut Elsevi-

riano, ubi, quæso, erat verbum Dei ante procuratas istas editiones? Immo, ubi fuit ante tempora Erasmi et Complutensium? Nusquam profecto istis temporibus reperiebatur, nisi in iis ipsis codicibus vetustis, quibus, Regum atque Principum auspiciis atque liberalitate collectis, critici ad restituendum et defendendum verum textum ac expurgandos christianæ doctrinæ fontes utuntur. Isti vero codices mirum quantum discrepabant tam ab editionibus hodiernis, quam inter se. Neque enim quatuor codices adhuc inveniri potuerunt, qui in omnibus Novi Testamenti locis inter se consentirent; nec unicus quidem extat codex, qui cum editione Elsevirii, aut Stephani aut Erasmi in omnibus conspiret. Quid igitur? Tot Christianorum millia per tot secula caruerunt vero Dei verbo, aut verbum Dei habuerunt non unum idemque sed varium atque multiplex, quia codices ipsorum ab editis nostris et a se invicem dissentirent? *Verbum Dei manet in æternum!* Nec *incertum* fit studiis criticorum modestorum atque piorum, qui unice id agunt, ut, Deo auxiliante, quam possunt maxime verbum divinum reddant certissimum.

Sed *leviora* sunt quæ in recentioribus editionibus emendata cernuntur, nec operæ erat pretium, ut ob correctiones tam exigui momenti novus textus excuderetur, et a vulgarium editionum textu recederetur!—Leviora esse, quamquam non omnia, at pleraque tamen, fateor. Tantum vero abest, ut hoc criticis sit exprobrandum, ut potius divinæ providentiæ gratiæ sint agendæ, quæ sacris literis invigilavit, ne corruptiones graviores nisi paucæ per tot codices propagarentur. Atque si critici, instituto lectionum censu et examine, deprehendissent corruptiones plures aut graviores, procul dubio eas indicassent atque pro virili emendassent. Jam, excussis a me non solum, sed a compluribus viris doctis, omnibus lectionis varietatibus, constare potest cuilibet, vanas esse suspiciones adversus sacri textus integritatem atque certitudinem a religionis christianæ adversariis motas. Atque hoc criseos beneficium, ni fallimur, non minimum esse

judicabunt ii, quibus librorum sacrorum integritas atque auctoritas indubia curæ est cordique. Criticorum diligentia ad liquidum jam perductum est, vetustissimos codices æque ac versiones primis Christianismi temporibus confectas et Patrum sive græcorum sive latinorum commentaria in singulis quidem verbis et phrasibus sæpissime, interdum etiam in sententiarum numero, inter se dissidere; in summa autem rei, nimirum in enarrandis christianæ religionis originibus, in tradenda doctrinæ formula, et in exponendis argumentis, quibus Christus et Apostoli doctrinæ suæ veritatem comprobarunt, in his igitur summum esse omnium consensum; nec ea, in quibus codices, versiones ac Patres inter se dissonant, sic esse incerta, ut quid præferas plane nescias; verum ex criticæ artis regulis alia certo, alia probabili ratione posse definiri; quæ autem restant dubia et ulterius examen aut plurium testium, quam produci adhuc potuerunt, assensum desiderant, ea rei summam haud attingere ac, si pauca forsan loca excipias, nullius fere esse momenti. Cæterum quicquid ad sacri codicis integritatem tuendam, puritatemque textui sacro restituendam pertinet, leve videri debet nemini. Quodsi enim in emaculandis Ciceronis aut Terentii scriptis non sine laude versata est tot doctorum virorum diligentia, nec quisquam tam ineptus est et impudens, ut triobolarem editionem horum auctorum quamcunque æquiparet optimis editionibus a summis criticis incredibili labore emendatis: quanto magis summa contentione conjunctisque criticorum studiis enitendum est, ut sacrorum librorum editio tandem aliquando extet, in omnibus, minimis etiam, quantum fieri potest purissima, et a mendis quibuscunque, levioribus æque ac atrocioribus, expurgata.

SECTIO II.

CONSILIUM, QUOD IN ADORNANDA HAC EDITIONE SECUTUS SUM, DECLARATUR.

PROPOSITUM mihi erat, talem procurare Novi Test. editionem, quæ universi apparatus critici, per tot grandia caroque pretio redimenda volumina dispersi velut epitomen ita sisteret, ut non solum tironibus sufficere et apud eos, qui majoribus illis editionibus criticis ac lectionum variantium collectionibus carent, harum vicem quodammodo explere posset, verum viris etiam doctis, quibus non semper omnes istos libros, tametsi ad manus sint, evolvere commodum est, uno obtutu conspiciendam præberet eorum summam, quæ sparsim in tot voluminibus de lectionis varietate et de testibus, quorum fide lectio quæque nititur, annotata reperiuntur. Hac enim ratione effecturum me esse sperabam, ut artis criticæ, quatenus circa Novi Test. textum versatur, incenderetur studium atque acueretur.

Quum academico munere ipse fungar ac jam per quinque lustra et quod excurrit exegeticis in Novum Test. prælectionibus quotidie vacarim, non animadvertere non potui, quibus rebus docta et accurata librorum sacrorum interpretatio, apud academicæ præsertim disciplinæ alumnos, sive impediatur sive promoveatur. Dudum igitur intellexi, opus esse, inter alia adminicula, Novi Test. editione, quæ textum a mendis nimis apertis purgatum exhiberet et ita adornata esset, ut quantum satis esset criticarum illustrationum interpretationi facile ac sine temporis dispendio adspergi posset; quæ scilicet potiores lectionis varietates una cum auctoritatibus testium ob oculos poneret, ac editoris de ipsis judicium perspicue, sed brevissime et modeste, indicaret. Cum

enim justa atque accurata interpretatio crisi nullo modo carere possit, juvenes academici, ad Novi Test. intelligentiam adducendi, artis criticæ elementis mature imbui debent. Etsi enim lubenter do atque largior, *penitiorem* critices scientiam non *omnibus* religionis publicæ ministris esse necessariam, sed alia esse, quæ, cum hac comparata, ipsis utiliora et scitu magis necessaria sint; negari tamen non potest, a) omnes futuros christianæ religionis doctores, cuicunque ecclesiasticæ provinciæ administrandæ destinati sint, mature liberandos esse a vanis atque præconceptis opinionibus, quæ accuratam *intelligentiam* et justum *usum* Scripturæ Sacræ impediunt. Hoc vero absque aliqua criticarum rerum notitia obtineri posse, nemo profecto affirmabit doctus et prudens. Porro dandum mihi esse puto, b) vix ullam esse rem, quæ ad torporem ex animis juvenum academicorum excutiendum tam sit apta; quæ ad grammaticam interpretationem, hoc est eam, quæ unice nomine hoc digna est, tantopere ipsos alliciat, et invitet, ut quid in interpretando vires valeant experiantur; quæ denique ad animos a literis verbis ac phrasibus (incertis sæpe ac dubiis) avocandos ad res sub istis latentes tam accommodata sit, quam sobrius genuinæ criseos usus. Præterea concedendum mihi esse autumo, c) multos esse N. T. locos in vulgaribus editionibus indubie corruptos, quorum vera interpretatio neque inveniri neque satis confirmari possit, absque criseos usu; atque d) tales summa animorum contentione agitatas esse inter criticos super locis quibusdam v. c. Act. 20, 28. 1 Tim 3, 16. 1 Joh. 5, 7. lites, quæ a nullo christianæ religionis publico administro prorsus ignorari debeant. Ut vero de hujusmodi controversis et cum dogmatum systemate propius conjunctis locis eorumque genuina lectione judicare recte possis, a facilioribus et minoris momenti locis, in quibus expendendis animum a partium studio liberum facilius servamus, initium faciendum est. Adde e) lectionum variarum collectionem quasi glossarii loco esse, in quo innumeræ interpretationes an-

tiquissimæ, et inter has multæ bonæ, lateant; et tandem f) in tanto juvenum academicorum numero plures semper esse erectioribus ingeniis præditos, ad altiora tendentes, et majoribus rebus in republica literaria et christiana gerendis aptos. Hos igitur negligemus, ne forte alii plus discant, quam ad infimam plebem in primis religionis elementis erudiendam requiritur? Hæc mecum reputans, editionem hanc ita adornandam esse censui, ut doctores academici promtam in ea reperirent materiam, e qua pro suo quisque consilio quæ suis auditoribus necessaria aut utilia judicaret, deligere posset, nec perscrutandis tot aliis libris tempus terere cogeretur; auditores autem haberent, unde, quæ ad crisin spectantia a doctoribus tradita accepissent, rectius intelligere, memoriæ altius imprimere, immo, positis tirocinii rudimentis, dijudicare ac amplificare possent.—Verum non solis academicis usibus editionem accommodare, sed omnia, ut jam dixi, complecti volui, quæ viris doctis quibuslibet, in genuinam sacri textus lectionem inquirentibus, neque tamen animo toto et studio omni in crisin incumbentibus, sufficere posse viderentur.

Ut omnium, quibus prodesse cupiebam, commodis pro virili inservirem, *primo* textum a mendis quantum fieri posset purgatissimum exhibere studui. Cum enim supra sectione I. declaratum sit, textus vulgo recepti prorsus nullam esse auctoritatem, atque vel ex ipsa originum ejus enarratione patescat, a vitiis immunem eum esse nullo modo posse, doctorum virorum reprehensionem promeruissem, si superstitiosa antiquiorum editionum reverentia cohiberi me passus essem, quo minus maculas, quibus vulgarem textum deturpatum esse cernerem, abstergere tentarem. Ea autem, ut par erat, in hoc negotio modestia usus sum, ut nil secundum meas aliorumve conjecturas refingerem, nec quidquam, quod vetustorum et gravium testium auctoritate defendi non posset, in textum reciperem, ac sicubi vel unicam literulam mutassem, lectores in margine de facta mutatione admonerem. Cujusvis enim arbitrio permittendum esse putavi, utrum

mecum sentire, an lectionem e textu in marginem a me amandatam postliminio in textum reponere maluerit. Regulæ, quibus in æstimandis lectionibus constituendoque textu me adstrinxi, exponentur, quantum horum prolegomenorum brevitas permittet, sectione III; easque sedulo a me observatas, nec quidquam, nisi testimoniis et argumentis omnibus in utramque partem diligenter expensis, innovatum esse, intelligent, qui *commentarii critici in græcum Matthæi textum* specimina tria, totidem programmatis publico Academiæ Jenensis nomine annis 1794. 1795 et 1796 a me conscripta Deoque volente porro continuanda, conferre volent. Spero equidem ac confido, doctos et æquos criticos * deprehensuros esse, et certioribus regulis conformatam et puriorem esse nostram sacri textus recensionem cæteris, quotquot adhuc prodierunt. Vix vereor, ne temere a textu vulgari recessisse me, aut nimis pronum ad emendandum fuisse, pronuntient periti arbitri. In iis, quæ immutavi, vix multos criticos a me dissensuros esse opinor. Longe plures, ni fallit conjectura, multa, quæ mutanda fuissent, intacta a me esse relicta, vituperabunt. Ego vero ingenue fateor, nullam mihi innotuisse lectionem variantem alicujus momenti, † quæ vulgari præferenda videri posset, quin aut in textum a me recepta aut in margine saltim interiori indicata ac pro suo merito commendata sit. Sæpe Origenes aliique

* Indoctorum aut iniquorum judicia contemnere licebit. Præterea criticus sit oportet, qui de hoc rerum genere sententiam ferre sustinet. Criticis autem a judicando nomen inditum esse constat. Quapropter cui judicii deest subtilitas atque acumen, tametsi sexcentos codices græcos manuscriptos sive excerpserit sive totos transscripserit, criticus alio sensu appellari nequit, quam quo lucum a non lucendo dictum esse grammatici quidam perhibuerunt.

† In articulis, in nominibus κύριος, Ἰησοῦς etc. permutatis aut adjectis, in ὅτι, λέγων, ac in pronominibus αὐτοῦ, αὐτῷ etc. omissis vel additis, in particulis καὶ, δὲ, οὖν, nectendis narrationis partibus unice destinatis, et in aliis hujus generis lectionibus nullius momenti, plura fortasse mutari a me potuissent; sed in ponderandis atque cum pulvisculo excutiendis talibus minutiis, sensum orationis nullo modo attingentibus, diligentia editoris, tametsi ferrea, tandem frangitur. Haud pauca tamen hujus generis, quæ in priore editione intacta manserant, jam correxi.

Patres antiquissimi, vel versiones veteres, vel codices pauci quidem sed eximii vulgarem lectionem defendebant contra plerorumque codicum manuscriptorum speciosam auctoritatem. Sæpe etiam eæ regulæ criticæ, quarum summam sequens sectio exhibebit, lectionem in textu ut retinerem suadebant, quam eliminandam esse alii arbitrati sunt critici, ad codicum singulorum ingenium, ad recensionum inter se affinitates ac discrimina, et ad interna veritatis indicia, genuinis lectionibus velut impressa, minus attenti. Neque tamen obsto, quo minus alii de lectionibus singulis aliter judicent textumque aliter constituant. Ut enim vulgarem textum mihi obtrudi non patior, ita nec meam recensionem, quæ *meum* tantummodo de lectionibus variantibus judicium declarat, cuiquam obtrudere cupio. Ac quemadmodum Bengelii recensio longe præstantior Elseviriana fuit, et textus in priore mea editione expressus Bengeliano, ni fallor, fuit emaculatior, hæcque altera editio priorem illam nonnullis in locis corrigit: ita post me alios in textu primitivæ puritati restituendo ulterius progressuros, nævosque adhuc superstites abstersuros esse spero. Quodsi enim in edendis profanis auctoribus græcis et latinis summum perfectionis fastigium nullus editor ita attigit aut unquam attinget, ut nihil restet ab aliis emendandum aut expoliendum, textus etiam Novi Test. a nemine potest, decreto quasi æternum valituro, sic constitui, ut omnes bene de ejus puritate merendi viæ posteris præcludantur. Cum enim eodem, quo profanorum librorum textus, modo per audaculos aut indoctos scribas propagatus sit, consequitur, de ipsius emendatione idem valere, quod in emendandis profanis auctoribus locum habere, omnes fatentur. Etsi vero ab eo quo enitimur culmine adhuc me abesse probe scio, absque arrogantia tamen confirmare me posse puto, textum qualicunque mea opera a mendis saltim gravioribus et sensum ipsum adficientibus purgatum esse. Causæ vero, cur nonnulla aliis perficienda relinquere deberem, nec omnia, quæ ipse vellem ac optarem, præstare possem, præter virium mearum tenui-

tatem, hæ potissimum sunt: 1) collati quidem sunt tot codices græci manuscripti, ut eorum copia pæne obruantur critici. Sed multi ex ipsis, et inter hos non pauci egregii, v. c. Wetsteniani 11. 13. 17. 22. 28. 33 etc. vel in selectis tantum locis inspecti vel cursim pauloque negligentius excussi sunt. Sine dubio cum præstantissimis libris hi persæpe consonant, ubi de eorum consensu tacent variantium lectionum collectores. Atqui si de talium codicum consensu mihi certo constitisset, lectiones passim in textu reposuissem, quas, ut nunc comparata res erat, in margine tantum interiore notandas esse putavi. 2) Versiones veteres critico tantum auxilii nondùm præstant, quantum possent et deberent. Syriacæ novam editionem, ad antiquissimos et optimos codices manuscriptos ab artis criticæ perito diligenter conformatam, desideramus. Armenam editam a melioribus libris manuscriptis passim discrepare, et recentiori textui græco adaptatam esse, suspicor. Sahidicæ et Syræ hierosolymitanæ fragmenta tantum edita sunt. Arabicæ, quæ raro in variantium lectionum collectionibus laudantur, denuo conferri debent. Slavonici codices antiquiores, hic ibi delitescentes, digni sunt, qui sedulo examinentur. Quin latinæ adeo versionis antiquioris codices in bibliothecis latere videntur, quos qui excuteret, rem criticis faceret gratissimam. 3) Patrum opera partim negligentius, saltim quod ad loca Novi Test. in ipsis laudata attinet, edita, partim non satis diligenter ab iis, qui lectionis varietatem ex illis decerpsere, collata sunt. Si uti mihi licuisset e scriptis omnium Patrum græcorum v. c. Athanasii, Cyrilli alex. Basilii, Gregoriorum etc. excerptis talibus et ita conformatis, qualia sunt quæ ex Origenis scriptis in Symbolarum criticarum tomo altero ipse dedi: facilius haud paucas difficultates superare potuissem. 4) Quomodo ab alexandrina textus sacri recensione occidentalis, et ab utraque constantinopolitana differat, discernere quidem valemus; verum recensionis cujusque origo, habitus primitivus, ac vicissitudines, quas quæque procedente tempore subiit, nondum ita declarari potue-

runt, ut nihil indagandum restet; quo fit, ut nonnullis in locis, ubi in diversis recensionibus lectiones occurrunt dissonantes vetustateque pæne pares, quænam earum genuina sit, ad liquidum perduci vix queat, donec ea, quæ modo desiderabam, unitis complurium doctorum virorum studiis, perfecta erunt; id quod ante effici haud poterit, quam excerpta e Patrum scriptis nanciscamur uberiora et accuratiora. 5) Codicum notatu digniorum, v. c. græcolatinorum et eorum, qui latinizantes olim putabantur, indolem etsi studiosius explorarunt recentiores critici, sunt tamen in hoc librorum genere interdum mala adeo mixta bonis, interpolationesque in præstantissimis codicibus passim occurrunt tam singulares et explicatu, unde ortæ sint, tam difficiles, ut futurorum criticorum diligentiæ et acumini haud pauca adhuc extricanda sint relicta.—Quæ omnia qui secum reputabit, intelliget, admodum imperitos esse vel valde iniquos qui Novi Testamenti græci editionem jamjam postulant omnibus numeris absolutam, in qua nulla occurrat lectio, quin extra omnem dubitationem posita sit. Quod quidem si modo unquam, certe nunc præstari nondum potest.—Neque tamen hoc ita accipiendum est, uti indoctos nonnullos nuper interpretari id legimus, qui cum non satis intelligerent, quod traditum ab aliis accepissent, scilicet Millii, Wetstenii aliorumque collectiones lectionum variantium a varii generis nævis immunes non esse, hinc effici posse autumarunt, crisin Novi Test. esse omnino dubiam et incertam. Qua vana opinione tirones ne decipi se patiantur, tenendum esse monemus, a) pleraque collectorum peccata omittendo esse commissa. Multæ lectiones a vulgaribus discrepantes latent in codicibus, versionibus et Patribus, a collectoribus neglectæ. Plerumque, ubi pro lectione aliqua variante decem laudantur testes, viginti laudari potuissent, si omnes accuratissime fuissent examinati. Ridiculi igitur sunt, qui huncce defectum Millianæ, Wetstenianæ aliarumque collectionum obtendunt, ut criticos a mutando textu vulgari deterreant. Nisi enim isto defectu laborarent collectiones illæ, multis locis, quæ nunc

quidem intacta relinquimus, receptam lectionem essemus immutaturi. b) Perraro collectionum istarum auctores sic peccarunt, ut codicibus versionibus aut Patribus lectiones affingerent, diversas ab iis, quæ vere in ipsis extant. Confidentius hac de re loqui possum, cum multos codices, olim a Millio vel Wetstenio collatos, denuo examinarim; multa reperi ab illis viris prætermissa, pauca perperam prolata. c) Antiquiores et præstantiores codices plerique, quorum præ aliis magna est auctoritas, a compluribus viris doctis iterato collati sunt. Errata priorum posteriores correxerunt. d) Sicubi emendandum aliquid restat, perito critico parum negotii in constituendo textu facere id potest. Nam nulli codici tantum tribuet, ut sola ipsius auctoritate, nisi alia accedant sive testimonia sive argumenta, quidquam innovet. Singulares unius codicis lectiones, perperam recteve prolatas, parum curans, hoc potius spectabit, quænam primitiva fuerit cujusque testium familiæ ac recensionis cujusque lectio.— Hæc hactenus de qualicunque meo textum a gravioribus mendis purgandi tentamine.

Secundo, consilium, quod in adornanda hac editione sequebar, postulabat, ut præter lectiones, me quidem judice, genuinas et in textu a me repositas, eas etiam notarem ac sejunctim a cæterarum turba Lectoribus conspiciendas præberem, quas, licet haud præferendas receptis judicarem, his tamen vel æquiparandas vel suppares vel inferiores quidem, attamen non prorsus spernendas esse censerem, vel aliis saltim criticis, nec sine aliqua veri specie, probabiles visas esse intelligerem. Diversos ergo probabilitatis gradus, præeunte quodammodo in hac ἀκριβείᾳ Bengelio, distincte adhibitisque siglis nonnullis, significavi. Siglis autem uti, quam verbis meum de lectione quavis notabili judicium in notis declarare malui, partim, quia siglæ facilius Lectorum in oculos incurrunt, partim etiam, quia verbis, quid de quaque lectione statuerem, exposituro, verendum fuisset, ne in nimiam molem volumina excrescerent.

Tertio, variantium lectionum syllogen textui subjicere

decrevi talem, quæ consilio meo, quod supra explanavi, convenientissima videretur. Cum editionem procurare vellem mole sua haud incommodam facileque parabilem, *brevitati*, quantum fieri posset maxime, studendum fuit. Verum simul cavendum erat, *ne ulla lectio notatu digna prætermitteretur*, quæ ab anterioribus editoribus indicata esset, aut aliunde mihi innotuisset. Notatu autem dignas judicabam lectiones omnes, quæ vel ipsæ non essent improbabiles, vel ad genuinam lectionem ab interpolationibus facilius discernendam conferre aliquid possent, vel ad illustrandam textus græci historiam cognoscendamque tum recensionum antiquarum tum insigniorum familiarum * codicum indolem alicujus momenti esse viderentur, vel in præstantioribus libris compluribus inventæ essent, vel in editiones nonnullas † irrepsissent, vel sensum insigniter immutarent, vel denique declarandis loquendi formulis ab auctoribus sacris usurpatis quodammodo inservire possent. Consulto quidem nullam omisi lectionem, ‡ quam ad unam alteramve modo enumeratarum classium pertinere censerem. Facile vero non

* Singulorum codicum ingenio declarando nostra sylloge destinata non est nec esse poterat. De cujusque enim codicis indole accuratissime judicaturus, *omnes* lectiones in eo obvias expendere debet; nobis vero, quippe qui apparatus critici breviarium exhibere vellemus, *selectas* tantum lectiones promere licebat. Quare, qui omnes corruptiones in codice v. c. cantabrigiensi occurrentes cognoscere cupit, fontes, e quibus hausimus, ipse adeat. Attamen cum sedulo ea colligeremus, quibus diversarum recensionum ingenium et familiarum, in quas codices omnes dispescuntur, indoles illustrari posset, viam simul paravimus, ut de singulis etiam codicibus, saltim de insignioribus, quos nominatim semper laudavimus, facilius jam judicari queat. Cæterum nullius codicis vitia de consulto me celasse aut dissimulasse, satis inde patet, quod innumeros gravissimosque errores, in iis commissos codicibus, quos cæteroqui magni facio, velut BCDL. 1. 13. 33. 124. 157. etc. ingenue indicavi.

† Lectiones nullius momenti in una tantum paucisve editionibus obvias, neglexi.

‡ In prioribus Evangelii Matthæi capitibus paulo parcior in proferendis sui lectionibus. Cum enim primum operi manus admoverem, sperabam, effecturum me esse, ut posterioris hujus æque ac prioris editionis tomi duo uno volumine, quamvis spissiore, possent compingi. Simulac vero tres quatuorve plagulæ typis essent exscriptæ, sensi, tam angustis limitibus opus contineri haud posse. Frena igitur paululum relaxavi.

solum prævideo, de lectionum quarundam momento aliter judicaturos esse viros doctos nonnullos, sed largior etiam, fieri potuisse, ut oculorum meorum mentisve aciem effugeret aliquid, notatu haud indignum. Sed neutrum horum cavebit mortalium quisquam, qui censum tot myriadum lectionum variarum instituere et collectiones cunctas ad crisin Novi Test. spectantes in *epitomen* redigere tentabit. Si aliis post me continget tam esse felicibus, ut omnino ómnibus satisfaciant, ultro ipsis gratulabor. Equidem præstiti, quod potui. Ut vero lectiones notabiles *omnes* exhiberet sylloge mea, sed arctissimo quo fieri posset coagmentatas spatio, ratione jam uberius describenda efficere studui: 1) nullam neglexi variarum lectionum collectionem, sed ex omnibus decerpsi, quæ notatu haud indigna existimarem. Diligenter excussi editionem Novi Testamenti Millianam, * Bengelianam,

* Usus sum editione Milliana posteriore, a Kustero locupletata. Ubi vero dubitatio aliqua suboriebatur, priorem Millii editionem et Waltoni adeo variarum lectionum syllogen consului. Si Wetstenium a Millio dissentire, aut apud Millium testem a Wetstenio omissum produci animadverterem, ad Millium Wetsteniumve diserte in notis provocavi. Neque tamen singulos Wetstenii numeros cum singulis Millii siglis comparavi. Hoc enim labore annos aliquot, utilioribus negotiis impendendos, perdidissem; nam fructus inde sperandus operæ neutiquam fuisset pretium. Perinde enim est, utrum sexaginta an quinquaginta codices pro lectione aliqua laudes. Si lectio bonitate sua nativa commendatur, testesque adsunt graves, vetusti et e diversis familiis oriundi, pauci sufficiunt; sin minus, numerus codicum gregariorum quantumvis magnus nil prodest. —In prioris editionis præfatione pag. 17. monueram, incertam esse eorum rationem, qui Wetstenium e Millio corrigere instituunt; extare enim in bibliotheca bodleiana exemplar editionis Millianæ, cujus margini multæ additiones et correctiones, Millii manu, illitæ sint; harumque emendationum partem non exiguam Wetstenium videri in usus suos convertisse. Sic statuebam, antequam editionem Millii primam nactus essem, et cum ea conferre possem, quæ e bodleiano exemplari decerpseram. Nunc vero, re penitius pervestigata, video, a) Wetstenium bodleiano exemplari usum non esse, b) collectionem Wetstenianam cum suppleri tum passim etiam emendari posse e bodleiano exemplari et ex appendice primæ Millianæ editioni adjecta, c) exigui fere momenti esse correctiones ex istis fontibus derivandas, d) supplementa vero, quæ peti inde queant, non esse contemnenda, e) Millium iis tantum locis e Wetstenio corrigi posse, ubi

Wetstenianam, Matthæianam, Alterianam,* Birchianam. Præterea iis etiam usus sum, quæ ad augendum apparatum criticum contulerunt Knittelius, Treschovius, Dœderleinius, Michaelis, † Eichhornius, Matthæi, ‡ Georgius, aliique. || Porro codicum alexandrini et cantabri-

dissonant inter se in proferendis lectionibus talium codicum, quos a Wetstenio denuo collatos, saltim inspectos, fuisse scimus. Confer hac de re, si lubet, Symbolarum mearum criticarum tom. 1. præfat. et p. 243.

* Cum Alterus libros vindobonenses manuscriptos non cum textu recepto, sed cum Lambecii primo codice, (mihi 218) quem totum typis exscribendum dedit, contulerit, ac præterea loci cujusque lectiones, quas in codicibus suis repererat, non uno obtutu simul conspiciendas præbuerit, verum cujusque codicis lectiones omnes, secundum librorum sacrorum et capitum seriem dispositas, singulatim exhibuerit, mox animadverti, multa cautione opus esse, ne in excerpendis hisce lectionibus sæpenumero erretur. Itaque codicis lambeciani 1 textum, typis excusum, cum vulgari comparavi, et una cum lambeciana lectione simul receptam notavi. Hoc peracto, curavi, ut singulorum codicum vindobonensium lectiones in loculos, quos velut assignassem, inferrentur, sic, ubi autem dissonantiam vindobonensis textus a vulgari indicassem, numeri vindobonensium codicum, e quibus nulla ab Altero notata esset varietas, ad vindobonensis textus lectionem adponerentur. Sic spissum opus Alterianum, quantum quantum est, transscribi et in novum ordinem redigi debuit; et ex hoc demum apographo lectiones vindobonensium codicum in meam lectionum variantium syllogen transfudi. Præterea, cum de consensu cæterorum vindobonensium codicum cum lambeciano primo, hoc est cum textu Alteriano, aliunde non constet, quam e silentio Alteri, nullam lectionis varietatem tali loco laudantis; ego vero observassem, Birchium e lambecianis codicibus v. c. e Lamb. 31. (mihi 124) nonnunquam lectiones enotasse discrepantes, ubi Alterus silet: hæc res ne fraudi esse posset Lectoribus, nec argumento mere negativo, quod vocant, plus roboris tribueretur, quam inesse ei potest, studui hac cavere ratione, ut codicum, quorum consensus cum Lamb 1. e solo Alteri silentio colligitur, numeros, parenthesi inclusos, adjicerem numero 218, lambecianum 1. indicanti. Exempla vide Matth. 2, 9. not. r. cap. 3, 4. not. r. cap. 15, 25. not. d.

† Præter excerpta e variis codicibus, *bibliothecæ orientali* inserta, usurpavi etiam exemplar Novi Testamenti Wetsteniani, cui sua manu Michaelis varias adsperserat notulas, quarum passim in scriptis suis mentionem fecit. Sed exegetici ac philologici fere argumenti sunt istæ annotationes manuscriptæ; quæ ad crisin spectant et augendum apparatum criticum facere possunt, perpaucæ sunt et valde leves.

‡ Excerpta ex Evangeliario Gothano seorsim edidit Lipsiæ, 1791.

|| E codicum catalogo, ad calcem horum prolegomenorum adjiciendo, patebit, unde lectiones codicis cujusque hauserim. Subsidiorum, quæ quidem publici juris facta sint, nullum neglectum a me esse spero.

giensis apographa, typis jam exscripta, denuo examinavi, perperam a Wetstenio prolata correxi, omissaque supplevi. Hisce omnibus addidi denique, quæ ipse olim, cum anglicanas gallicanasque bibliothecas adire mihi liceret, collegeram.* Versionum vetustarum lectiones excitavi e Millio, Bengelio atque Wetstenio, collatis tamen iis, quæ Bodius, Storrius, Whitius, Adlerus, Woidius, Münterus, Georgius et alii suppeditarunt, haud paucis etiam e propria observatione sive additis sive correctis. Versionum armenicæ et slavonicæ novis collationibus uti mihi licuit, quas humanissime mecum communicarunt Bredenkampius et Dobrowskius, quibus Viris permultum se debere Lectores sciant. Lectiones Vulgatæ atque codicum qui antiquissimam translationem latinam, qualis ante Hieronymi emendationem fuerat, sistunt, curate excerpsi e Sabatierio et Blanchinio, nec neglexi supplementa a Dobrowskio, Altero, Sanftlio, aliisve prolata. Tandem Patrum allegationes desumsi quidem e Millii, Bengelii, Wetstenii itemque Matthæi editionibus, et quod ad latinos attinet e Sabatierio; verum haud pauca ab his prætermissa ipse addidi. In primis vero lectiones in græcis Origenis operibus occurrentes, diligenter a me collectas,† sedulo notavi. Complectitur ergo mea

* Codicum a me examinatorum descriptionem una cum lectionibus omnibus, quas ex ipsis collegi, exhibent mearum Symbolarum criticarum tomi duo. Solum vero codicem Wetstenianum L seu Stephani η, (exceptis tamen Matthæi capitibus 8—18) totum perlegi; reliquos ita tractavi, ut vel textus particulam aliquam curate conferrem, vel loca tantum insigniora percurrerem. Neque enim corradendis novis lectionibus inhiabam, sed id potius agebam, partim, ut investigarem, quanam fide hac diligentia Millius Wetsteniusque in conferendis codicibus versati sint, partim, ut experirer, utrum inter libros manuscriptos nondum collatos multi reperirentur, præstantioribus codicibus jamjam cognitis, quales sunt CDL, similes. Scopum, quo tendebam, utrumque attingere poteram cursoria librorum MSS. perlustratione.—Hæc, de quibus uberius in Symbolis illis exposui, heic paucis repetenda erant, ut criminationes retunderem nonneminis, qui, cum multis in locis de codicum et Evangelistariorum a me tractatorum lectione nihil in editione mea annotatum videret, negligentiæ aut malæ fidei me accusavit.

† Locos Novi Test. omnes in scriptis Origenis, quæ græce supersunt, laudatos accurate recensui tomo 2. Symbolarum critic.

editio summam eorum omnium, quæ a tot viris doctis ad eruendum textum Novi Test. genuinum incredibili labore collecta sunt, et per tot volumina adhuc fuerunt dispersa. Nam conjecturarum etiam, quibus textum mendosum hic ibi emendari posse autumarunt critici, quædam saltim specimina dedi, ne in hoc quoque criseos genere ingenii judiciique virium exercendarum occasio tironibus deesset. Cum vero conjecturæ in N. T. pleræque solis auctoribus suis placuerint, paucas tantum, exempli causa, attuli. 2) Prætermisi lectiones, quæ non nisi in paucis iisdemque junioribus codicibus occurrunt; quæ aperte e locis Evangelistarum parallelis ductæ sunt; quæ e lectionariis in textum irrepserunt; quæ ad orthographiam, nominum præsertim propriorum, pertinent; quæ ad vocabulorum ordinem spectant, (exceptis tamen iis locis, in quibus vel sensus pendet ab ordine verborum, vel unum alterumque vocabulum eo quod sedes ejus incerta est, suspectum redditur, vel denique optimi codices in ordine a recepto diverso conspirant;) formas vocabulorum inusitatas, in vetustissimis codicibus crebro occurrentes, v. c. εἶπαν, ἐλάβοσαν, χεῖραν, τρίχαν etc.; articulum, participia λέγων et ἀποκριθεὶς, nomina ἰησοῦς seu ὁ κύριος, pronomina αὐτῷ seu αὐτοῖς post εἶπε et similia verba, αὐτοῦ post μαθηταὶ, verbum substantivum ἐστὶν, particulas ὅτι, καὶ, γὰρ, δὲ, οὖν, et hujus generis plura sexcenties a librariis vel adjecta vel detracta; vocabula quædam sæpissime in codicibus permutata, v. c. ἰησοῦς, κύριος et χριστὸς, θεὸς et κύριος, μαθηταὶ et ἀπόστολοι, ἀναστῆναι et ἐγερθῆναι, λέγει et εἶπεν, οὐρανῷ et οὐρανοῖς, καὶ ἐγὼ et κἀγὼ, καὶ ἐὰν et κἂν, ἐὰν et ἂν, αὐτῶν et ἑαυτῶν, μοῦ et ἐμοῦ, ἃ et ὅσα, ὡς et ὥσπερ, ἔλεος et ἔλεον, εὐδόκησα et ηὐδόκησα, καὶ ἀκούσαντες et ἀκούσαντες δὲ, ἐλθόντος αὐτοῦ et ἐλθόντι αὐτῷ, ἀπεκρίθη καὶ et ἀποκριθεὶς, et similia multa. Talium varietatum mentionem non feci, nisi vel in codicibus repertæ essent permultis aut in præstantioribus saltim nonnullis, vel causæ adessent, cur lectio nullius alioqui momenti isto tamen loco notari mereretur. Nonnulla etiam, sæpius recurrentia, semel tantum, ubi primum occurrebant, indicavi, velut καφαρναοὺμ pro καπερναοὺμ, ναζαρὲθ pro ναζαρὲτ, βηθσαϊδὰν pro βηθσαϊδὰ, σκα-

ριώτης pro ἰσκαριώτης, ἔνατος pro ἔννατος, ῥάκος pro ῥάκκος etc. Mera et manifesta librariorum sphalmata neglexi, nisi singulares ob causas commemoranda essent. 3) Non omnes promiscue codices nominatim excitavi, sed solos antiquissimos et insigniores; cæterorum juniorum aut minoris pretii librorum, in lectione allata conspirantium, numerum tantum summatim indicavi. Interdum enim 60, immo 100 codices laudandi fuissent, quorum recensus, absque ullo Lectorum commodo, dimidiam paginam implevisset. 4) In proferendis et signandis lectionibus variantibus ea usus sum ratione, quæ plurima admitteret compendia. Nempe verba textus, ad quæ spectat lectionis varietas, haud repetii in notis, ut Kusterus, Wetstenius, Birchius et Matthæi fecerant, sed, Millium imitatus, literulas latinas in textu iis adposui vocabulis, quorum lectiones discrepantes notæ exhibent. Nec codicum laudavi nomina, v. c. Alex. Vatic. 1209, Paris. 9 seu Reg. 9, Cant. etc. sed, præeunte Wetstenio, codices unciali charactere conscriptos literis majusculis, ABCD etc. cæteros numeris, 1. 2. 3. 4 etc. signavi. Si enim codicum nomina, licet breviata, voluissem excitare, verendum erat, ne notarum amplitudine paginæ sic turgescerent, ut in singulis vix duobus textus versiculis locus esset futurus. Quod ad codices a Wetstenio et Matthæi usurpatos, retinui numeros et siglas, quibus uterque editor usus est; cæteris codicibus omnibus, etiam Alterianis et Birchianis, novas siglas ipse imposui. Tandem in allegandis etiam versionibus ac Patribus, indicandisque aliis rebus, quarum mentio sæpius in notis facienda erat, similiter scribendi adhibui compendia. Rogo autem Lectores, ne inique ferant molestiam, quam siglarum multitudo iis forsitan afferet, qui hisce compendiis nondum adsueti sunt. Accedente usu, * cunctarum siglarum vim prebrevi tempore memoria tenebunt. Interim secum reputent velim,

* Ut lectores omnium siglarum, numerorum et scribendi compendiorum in hac editione adhibitorum vim et significationem facile ac cito, quoties opus erit, invenire possint, eorum catalogum, justo ordine dispositum, addita uniuscujusque perspicua explicatione, infra exhibebo.

alia ratione efficere me prorsus non potuisse, ut unicum modicæ magnitudinis volumen complecteretur quicquid notatu dignum e quadringentis circiter codicibus, et e tot versionibus ac Patribus ad græcum Evangeliorum textum critice illustrandum protulissent tot Novi Test. editores lectionumque variantium collectores.

Quarto, quamquam sperare ausim, posse editionem meam cæterarum omnium vices quodammodo explere, neutiquam tamen anteriores editiones criticas antiquare aut e manibus studiosorum extorquere volui. Has cum nostra comparare utique debent, qui criseos studio toti se dedunt, aut genuinam loci cujusdam lectionem curiose ita investigare instituunt, ut nihil negligant eorum, quæ viri docti ad talis loci textum sive vindicandum sive emendandum unquam protulerint. Suppeditant illæ editiones ac collectiones cum plures variantes lectiones, consulto a me omissas, tum testium summatim a me laudatorum singula nomina, tum etiam varias editorum de rebus ad crisin pertinentibus animadversiones et disputationes.

Tandem *quinto*, ne quis consilium meum in adornanda lectionum variantium sylloge perperam interpretetur, repetendum hic esse censeo, quod in prima jam editione professus sum, nimirum minus me sollicitum fuisse de augenda et a mendis purganda lectionum ab aliis collectarum farragine, quam de rite adhibendis hisce collectionibus. Nemo quidem, qui meam syllogen cum aliorum collectionibus comparare voluerit, inficias ibit, haud paucis in locis superatam a me esse superiorum collectorum diligentiam, ac in altera præsertim hac editione permulta a me esse addita ab aliis omissa, et correcta ab illis minus recte prolata. Sed nunquam promisi neque nunc promitto, collectionum istarum omnes sarcire defectus. Augmenta quæ dedi, ultro dedi, nec plura dare spoponderam. Impudentis autem est, alia aut majora a te exigere, quam tu, rationibus tuis subductis, præstare te velle professus es. At fuit tamen, qui, sicubi lectiunculam apud Chrysostomum vel alibi

reperisset, a me haud indicatam, (sive ignorassem eam, utpote a nemine adhuc notatam, sive consulto etiam prætermisissem,) non sine singularis suæ diligentiæ ac fidei ostentatione me, qui e Patribus textum emendare promiserim, negligentiæ aut malæ fidei insimulare auderet. Sed non est, cur accusationi tam ineptæ ac iniquæ quicquam reponam.

SECTIO III.

CONSPECTUS POTIORUM OBSERVATIONUM CRITICARUM ET REGULARUM, AD QUAS NOSTRUM DE DISCREPANTIBUS LECTIONIBUS JUDICIUM CONFORMAVIMUS.

IN ponderandis lectionibus inter se discrepantibus, cum lectionis cujusque bonitas interna, tum testium, qui pro lectione quaque producuntur, et gravitas et consensus spectari debet.

Insita sua *bonitate* commendatur lectio, quæ *vel* auctoris cogitandi sentiendique modo, stylo, scopo, cæterisque περιστάσεων sive exegeticis, ut contextui, adjunctis, oppositis etc. sive historicis omnium convenientissima, *vel* ita comparata est, ut ea, velut primitiva, posita, facile intelligi queat, quomodo cæteræ lectiones omnes sive librariorum errore, sive scribarum, grammaticorum, commentatorum aut criticorum inepta sedulitate, progenitæ ex illa fuerint. Posterius genuinæ lectionis criterium ut in æstimandis textus Novi Test. lectionibus recte applicare possimus, ante oculos ponere nobis debemus, cum causas, quibus librarii quilibet in transscribendis exemplaribus quibuscunque in errores abripi poterant, tum scopulos, quibus ii præ aliis librarii facile adhærescebant, qui librorum Novi Test. apographis conficiendis operam dabant, tum in primis etiam, ingens discrimen, quo Evangelistarum Apostolorumque stylus ab optimorum auctorum græcorum scribendi genere distat. Hæc qui sedulo expendere voluerit, deprehendet, ex lege critica, quæ lectionem cæteris præferre jubet, e qua cæterarum

ortus facillime explicetur, sequentes regulas derivari posse:

1) Brevior lectio, nisi testium vetustorum et gravium auctoritate penitus destituatur, præferenda est verbosiori. Librarii enim multo proniores ad addendum fuerunt, quam ad omittendum. Consulto vix unquam prætermiserunt quicquam, addiderunt quamplurima; casu vero nonnulla quidem exciderunt, sed haud pauca etiam oculorum, aurium, memoriæ, phantasiæ ac judicii errore a scribis admisso, adjecta sunt textui. In primis vero brevior lectio, etiamsi testium auctoritate inferior sit altera, præferenda est, a) si simul durior, obscurior, ambigua, elliptica, hebraizans aut solœca est, b) si eadem res variis phrasibus in diversis codicibus expressa legitur, c) si vocabulorum ordo inconstans est et instabilis, d) in pericoparum initiis, e) si plenior lectio glossam seu interpretamentum sapit, vel parallelis locis ad verbum consonat, vel e lectionariis immigrasse videtur. Contra vero pleniorem lectionem breviori, (nisi hanc multi ac insignes tueantur testes,) anteponimus, α) si omissioni occasionem præbere potuit ὁμοιοτέλευτον, β) si id, quod omissum est, librariis videri potuit obscurum, durum, superfluum, insolens, paradoxum, pias aures offendens, erroneum, aut locis parallelis repugnans, γ) si ea quæ absunt, salvo sensu salvaque verborum structura abesse poterant, e quo genere sunt propositiones, quas vocant, incidentes, præsertim breviores, et alia, quorum defectum librarius, relegens quæ scripserat, haud facile animadvertebat, δ) si brevior lectio ingenio, stylo aut scopo auctoris minus conveniens est, ε) si sensu prorsus caret, ϛ) si e locis parallelis aut e lectionariis eam irrepsisse probabile est.

2) Difficilior et obscurior lectio anteponenda est * ei,

* Opus non erit, ut sæpe sæpius repetamus, lectiones, quas in se spectatas potiores esse judicamus, tum demum cæteris esse præferendas, si nonnullorum saltim testium vetustorum suffragiis commendentur. Quæ enim nullo teste idoneo, sed recentibus tantum et diobolaribus nituntur, in censum non veniunt. Quo vero pluribus lectio quæque

in qua omnia tam plana sunt et extricata, ut librarius quisque facile intelligere ea potuerit. Obscuritate vero et difficultate sua eæ potissimum indoctos librarios vexarunt lectiones, a) quarum sensus absque penitiore græcismi, hebraismi, historiæ, archæologiæ etc. cognitione perspici non facile poterat, b) quibus admissis vel sententia, varii generis difficultatibus obstructa, verbis inesse, vel aptus membrorum orationis nexus dissolvi, vel argumentorum ab auctore ad confirmandam suam thesin prolatorum nervus incidi videbatur.

3) Durior lectio præferatur ei, qua posita, oratio suaviter leniterque fluit. Durior autem est lectio elliptica, hebraizans, solœca, a loquendi usu græcis consueto abhorrens, aut verborum sono aures offendens.

4) Insolentior lectio potior est ea, qua nil insoliti continetur. Vocabula ergo rariora, aut hac saltim significatione, quæ eo de quo quæritur loco admittenda esset, rarius usurpata, phrasesque ac verborum constructiones usu minus tritæ, præferantur vulgatioribus. Pro exquisitioribus enim librarii usitatiora cupide arripere, et in illorum locum glossemata ac interpretamenta (præsertim, si margo aut loci paralleli talia suppeditarent,) substituere soliti sunt.

5) Locutiones minus emphaticæ, nisi contextus et auctoris scopus emphasin postulent, propius ad genuinam scripturam accedunt, quam discrepantes ab ipsis lectiones, quibus major vis inest aut inesse videtur. Eruditi enim librarii,* ut commentatores, emphases amabant ac captabant.

nitet internis præstantiæ indiciis, eo pancioribus ad eam vindicandam opus est testibus. Usu igitur venire potest, ut tot tamque manifestis suæ bonitatis criteriis lectio aliqua præfulgeat, ut duobus testibus, dummodo ad diversas classes ac familias pertineant, immo unico, satis sit suffulta.

* Librarios cum dicimus, et hic et alibi criticos simul ac codicum possessores intelligi volumus, qui in suis libris, e quibus alii deinceps exscripti sunt, vel ipsum textum immutarunt, vel margini saltim qualescunque suas animadversiones et emendationes illeverunt.

6) Lectio, præ aliis sensum pietati (præsertim monasticæ) alendæ aptum fundens, suspecta est.

7) Præferatur aliis lectio, cui sensus subest apparenter quidem falsus, qui vero re penitius examinata verus esse deprehenditur.

8) Inter plures unius loci lectiones ea pro suspecta merito habetur, quæ orthodoxorum dogmatibus manifeste præ cæteris favet. Cum enim codices hodie superstites plerique, ne dicam omnes, exarati sint a monachis aliisque hominibus catholicorum partibus addictis, credibile non est, hos lectionem in codice, quem quisque exscriberet, obviam neglexisse ullam, qua catholicorum dogma aliquod luculenter confirmari aut hæresis fortiter jugulari posse videretur. Scimus enim, lectiones quascunque, etiam manifesto falsas, dummodo orthodoxorum placitis patrocinarentur, inde a tertii seculi initiis mordicus defensas seduloque propagatas, cæteras autem ejusdem loci lectiones, quæ dogmati ecclesiastico nil præsidii afferrent, hæreticorum perfidiæ attributas temere fuisse.

9) Cum scribæ proclives sint ad iterandas alieno loco vocabulorum et sententiarum terminationes easdem, quas modo scripsissent aut mox scribendas esse, præcurrentibus calamum oculis, præviderent, lectiones ex ejusmodi rhytmi fallacia facillime explicandæ, nullius sunt pretii.

10) Hisce ad peccandum illecebris similes sunt aliæ. Librarii, qui sententiam, antequam scribere eam inciperent, totam jam perlegissent, vel dum scriberent fugitivo oculo exemplum sibi propositum inspicerent, sæpe ex antecedentibus vel consequentibus literam, syllabam aut vocabulum perperam arripuerunt, novasque sic lectiones procuderunt. Si v. c. duo vocabula vicina ab eadem syllaba vel litera inciperent, accidit haud raro, ut vel prius plane omitteretur, vel posteriori temere tribueretur, quod priori esset peculiare. Ejusmodi hallucinationes vix vitabit, qui libello paullo verbosiori exscribendo operam dat, nisi toto animo in hoc negotium incumbat; id quod

pauci librarii fecisse videntur. Lectiones ergo, quæ ex hoc errorum fonte promanarunt, quantumvis vetustæ ac consequenter in complures libros transfusæ sint, recte rejiciuntur, præsertim si codices cæteroqui cognati ab hujus labis contagio puri deprehendantur.

11) E pluribus ejusdem loci lectionibus ea præstat, quæ velut media inter cæteras interjacet, hoc est ea, quæ reliquarum omnium quasi stamina ita continet, ut hac tanquam primitiva admissa, facile appareat, quanam ratione, seu potius quonam erroris genere, ex ipsa cæteræ omnes propullularint.

12) Repudiantur lectiones glossam seu interpretamentum redolentes, cujus generis interpolationes nullo negotio emunctioris naris criticus subolfaciet.

13) Rejiciendas esse lectiones, e Patrum commentariis aut scholiis vetustis in textum invectas, magno consensu critici docent. Sed habet hoc præceptum cautiones nonnullas, ad quas non satis attenti fuere, qui interpolationes tantum non omnes ex hoc potissimum fonte derivari debere pronuntiant, et non solum in codices græcos, etiam vetustissimos, nominatim in nostros ABCDL, verum in veterem quoque versionem latinam innumeras quavis pagina corruptiones e Patribus et scholiis græcis illatas esse contendunt. Equidem de universa hac causa quid sentiam, paucis exponam. a) Nullum codicem, quantumvis vetustum, ab interpretamentis et glossematibus immunem esse, largior. b) Fateor etiam, (quod dudum Millius aliique critici perspexerunt,) haud paucas hujus generis corruptiones e Patrum commentariis et catenis, codicum multorum margini adscriptis, fluxisse. c) Ejusmodi nævis juniores potissimum codices depravatos esse autumo; antiquissimos vero e Chrysostomo aut scholiis hodie superstitibus corruptos esse, negare licebit, donec (quod nemo adhuc præstitit,) invictis argumentis et exemplis sat multis nullamque exceptionem admittentibus contrarium probetur. Nam primo, non latent fontes alii, unde in antiquissimos illos corruptio manarit, nec ad declarandam horum librorum

indolem hypothesi illa opus est. Deinde antiquissimi illi codices in his ipsis locis, ubi e Patribus corrupti esse perhibentur, plerumque consentientes sibi habent versiones vetustissimas, copticam, sahidicam, æthiopicam, armenam, italam, aliasque, quas omnes similiter e græcorum commentariis, catenis et scholiis interpolatas esse, nemo commonstrare poterit. Recentior quidem vulgata, quippe quæ multis in locis ad juniores codices græcos reficta est, (quod syriacæ etiam accidisse arbitror,) nonnulla fortasse e Patrum græcorum interpretamentis imbibit; sed prisca illa latina translatio, qua Tertullianus, Cyprianus, Irenæi interpres, Lucifer, et alii tertio et quarto seculo florentes Patres latini usi sunt, cujus fragmenta pretiosissima in codicibus extant vercellensi, veronensi, colbertino, cantabrigiensi etc. hæc igitur vetus translatio latina, quamvis multifariam corrupta, ab hoc tamen corruptionis genere satis pura videtur, nec quisquam manifesta talis depravationis documenta protulit. Denique, veteres illi libri carent luculentissimis interpretamentis, quæ Patrum commentaria et scholia, ad locos quam maxime difficiles utcunque illustrandos, larga manu offerunt. Quis vero sibi persuadeat, librarios interpretamentis nullius momenti, quæ vix ullam lectori præstare possent utilitatem, textum interpolasse, neglectis aliis, notatu longe dignioribus, quibus revera nonnihil lucis potuisset obscuris locis afferri? Eandem hanc ob causam, d) nec ex Origenis commentariis, quæ quidem novimus, vetustos illos codices corruptos esse arbitror; quamvis infitias ire nolim, ex hujus viri σημειώσεσι, quæ a veteribus laudantur et codicum marginibus olim allitæ fuisse videntur, antiquissimis jam temporibus in textum passim quædam irrepsisse. e) Codicum græcorum scholiis instructorum textum ex his ipsis scholiis hic ibi vitiatum esse, largior. Librarius paullo negligentior, qui textum et scholia simul ante oculos posita habebat, et mox illum mox hæc inspiciebat, facillime decipi potuit, ut lectionem scholiorum textui admisceret. Raro enim deliberato consilio hunc ex illis interpolatum fuisse censeo. Sed utut hoc est, mani-

festos hujus generis errores frustra in vetustissimis nostris codicibus aut in versionibus veteribus quæres. f) Fateor, codices scholiis instructos sæpe concinere inter se, eosdemque etiam consonare interdum cum vetustissimis nostris. Sed neutrius consensus causa posita est in consilio interpolatorum, qui simili ratione e scholiis omnes istos libros corruperint. Quod primo attinet ad codicum scholiis instructorum concentum inter se, tantus neutiquam is est, ut in omnibus textus lectionibus conveniant. Codices qui eadem scholia adjecta habent, aut quibus idem sive Chrysostomi sive Theophylacti sive Euthymii commentarius adjunctus est, haud raro discrepantes repræsentant textus lectiones. Lubens vero concedo, ad eandem omnino familiam hos libros pertinere. Quin codices fere omnes, quorum textui catenæ seu scholia, tametsi inter se diversa, circumfusa sunt, satis propinqua cognatione sese attingunt, textumque exhibent, non plane quidem eundem, sed valde tamen similem et a librorum gregariorum juniorum textu multis locis dissidentem. Hujus vero rei ratio non est e longinquo petenda. Constat enim, scholiastas et catenarum auctores posteriores fere semper fundamenti loco posuisse vetustiores hujusmodi compilationes, hisque novas suas superstruxisse. Hinc factum est, ut eundem etiam textum plerumque retinerent, cui anteriores scholiastæ sua scholia accommodassent; unde porro intelligitur, quid sit, quod codices scholiis exornati multas lectiones servarint vetustas et bonas, quæ ex aliis ejusdem ævi codicibus jam evanuissent. Quamquam igitur vitiis nonnullis laborant, huic familiæ fere propriis, ad quæ, ut fit, nova etiam errata, librariorum sive incuria sive temeritate accesserunt, neutiquam tamen hi libri, quorum menda criticus facile tollet, spernendi, sed potius gregariis aliis anteponendi sunt. Quod vero attinet ad codicum scholiis instructorum cum vetustissimis nostris codicibus ac versionibus consensum, qui tamen non in universa textus conformatione, sed in singulis tantum locis conspicuus est, hujus concentus ratio ex iis, quæ modo diximus, manifesta jam est. Codices

enim, in quibus lectiones haud paucæ supersunt vetustæ, cum aliis vetustis testibus in multis non consentire non possunt. g) Errant igitur, qui e codicis v. c. cantabrigiensis cum scholiorum codicibus consensu cogi posse putant, cantabrigiensem e scholiis esse interpolatum. Qui sic statuunt, docere deberent, lectiones utrisque communes non alibi quam in scholiis oriri, nec aliunde quam ex hisce scholiis in cantabrigiensem immigrare potuisse. Quod donec justis argumentis evincetur, sententiam isti contrariam tueri me non pudet, scilicet, hujus generis lectiones e libris vetustis, et ex parte similibus cantabrigiensi, scholiorum auctoribus innotuisse. Cæterum, si vel maxime exemplis idoneis, quod vix putem, effici posset, admixtas esse vetustissimis nostris codicibus lectiones nonnullas, e scholiis Patrumve commentariis invectas, parum novi subsidii ad discernendas genuinas lectiones inde esset exspectandum. Pleraque enim, quæ e scholiis in istos libros irrepsisse perhibentur, sic comparata sunt, ut critico perito fraudi esse vix possint. Atque, ut dicam quod res est, qui tot lectiones e scholiis in textum invectas esse clamitant, non id præcipue agunt, ut sacro textui (cui periculum imminet nullum,) opem ferant, caveantque, ne istiusmodi interpretamentis (facile dignoscendis) vitietur; sed multo magis hoc, ut vetustissimorum et præstantissimorum codicum auctoritatem labefactent, gregariosque libros extollant.

14) Respuimus lectiones ortas primum in lectionariis, quæ sæpissime in anagnosmatum initiis, ac interdum in clausulis etiam atque in medio contextu claritatis causa addunt, quod ex orationis serie supplendum esset, resecantque vel immutant, quod, sejunctum ab antecedentibus aut consequentibus, vix satis recte intelligi posse videretur. Verum in applicando hoc canone iisdem fere cautionibus opus est, quæ in judicandis lectionibus e scholiis enatis locum habent. Nam non omnes lectiones discrepantes in lectionariis obviæ ex ecclesiastico anagnosmatum usu prognatæ sunt, sed multæ ex antiquioribus codicibus integrum contextum exhibentibus, in

lectionaria transierunt; neque codices vetustissimi, sicubi lectionariis consonant, propter solum hunc consensum pro interpolatis haberi debent; sed loco quoque investigandum est, utrum causæ adsint probabiles, ob quas lectio aliqua primitus in anagnosmate orta esse statuatur, an vero jure æquo attribui possit librariorum integros codices exarantium ingenio. Quæ enim in anagnosmatis initio erant necessario supplenda, eadem, utpote perspicuitati inservientia, antiquioribus jam librariis in mentem venire, et ab his textui continuo interseri potuerant, præsertim, si ab iis verbis, quibus anagnosma incipit, novum quoque κεφάλαιον seu nova pericopa inchoaret.

15) Damnandæ sunt lectiones, e latina versione in græcos libros invectæ. Hac regula certissima ac verissima, cujus vero rarissimus usus est in æstimandis græcorum codicum lectionibus, pessime olim abusi sunt viri docti ad elevandam fidem non solum codicum græcolatinorum, sed multorum etiam aliorum, et vetustate et præstantia maxime insignium librorum. Quotiescunque enim lectionem a gregariorum librorum lectione discrepantem in codice aliquo græco reperissent, quæ cum latina versione consonaret, latinizare codicem illum aiebant. Sed consensus solus, nisi alia accedant indicia, nequaquam arguit interpolationem e latina versione factam. Verum nolo hic repetere, quæ Semlerus, Woidius et Michaelis ad iniquas illas suspiciones amoliendas monuerunt, aut quæ ipse alibi (Symbol. critic. tom. i. p. 110.) hac de re disputavi. Jam enim satis, pro nostra brevitate nostroque consilio, illustratis iis, e quibus lectio in se spectata *bona* esse noscitur, progredi jam me oportet ad declarandum id, quo *testimoniorum* auctoritas potissimum nititur. Est autem fides testibus habenda, si sint non solum idonei et graves, verum etiam inter se consentientes.

Gravitas testium judicatur partim ex eorum ætate, partim ex aliis rebus, quæ fidem et auctoritatem ipsis conciliare possunt. *Ætas* testium non unice nec præcipue judicanda est e membranarum vetustate; potuit enim seculo v. c. decimo quarto e codice longe antiquissimo

apographum fieri, quod exemplar suum exactissime repræsentaret; sed contra etiam quinto jam seculo, quo e codicibus hodie superstitibus vix unus aut alter referri poterit, præter textum priscum et genuinum extitit alius, in quo lectiones haud paucæ juniores in primitivarum locum irrepserant. Itaque textus ipsius potius quam librarii ætas indaganda est. Hæc vero judicatur e crebro consensu cum aliis testibus, (in primis cum versionibus et Patribus,) de quorum ætate nobis constat, et e copia talium lectionum, quæ, velut nummi veteres, quadam quasi ærugine ætatem suam peritis arbitris produnt. Tenendum tamen est, dari codices, quorum textus e vetustis et recentioribus lectionibus ita conflatus est, ut mox hæ mox illæ prævaleant. Quod ubi usu venit, cautione opus est, ne e paucis lectionibus, sive fortuito sive consulto decerptis, de totius textus ætate judicium feratur. Quod porro attinet ad eas *res, quæ testibus majorem afferunt auctoritatem*, referimus huc frequentem cum aliis probatæ fidei testibus consensum, et lectionum nativa sua bonitate commendabilium copiam. Sed posterius hoc non ita est accipiendum, ac si codex, certo quodam vitiorum genere passim commaculatus, nullius plane sit auctoritatis. Potuit enim textus, cæteroqui præstantissimus et antiquissimus, in locis singulis e lectionariis, immo etiam e latina versione, interpolari; neque tamen eam ob causam oppido spernere eum licet totumve abjicere. Hujusmodi codex nihil valet in eo lectionum genere, quod interpolationis suspicio attingit; in cæteris ingens habere potest pondus. Quin permultis varii generis vitiis admodum inquinati libri, dummodo basis textus, quem interpolatores depravarunt, antiqua fuerit et bona, lectionibus egregiis et in perpaucis codicibus obviis interdum abundant. Talis codex per se quidem et solus exiguæ aut dubiæ saltim est auctoritatis; attamen, si lectio insigniter sit bona, et aliorum testium antiquorum et gravium, quamvis paucorum, suffragia accedant, consentiens illius codicis testimonium pro nullo haberi neutiquam debet. Monuerunt præterea critici, magni præ aliis momenti

in judicandis lectionibus esse codices, a librario perito et docto e bono atque vetusto exemplari fideliter curate ac diligenter transscriptos. Sed præceptum hoc non sine multiplici cautione ad usum potest transferri. Nam primo, e quonam codice alius transscriptus sit, rarissime aliunde scimus, quam ex indole apographi. Deinde vetusto librarius uti potuit exemplari, et tamen corrupto. Præterea fides librarii, si quidem de ea satis nobis constet, summam omnino meretur laudem: verum codex, utut fidelissime, sed e recenti aut corrupto exemplari descriptus, nullius est pretii; e contrario autem liber exaratus a scriba, luxurianti ingenio suo singulis in locis nimium indulgente textumque pro arbitrio mutante, auctoritatem habet non plane nullam. Nam hujusmodi locos, ab audaculo librario corruptos, facile dignosces, si alios testes, præsertim antiquiores, in auxilium advoces, atque lectiones illi codici peculiares a reliquis, quæ pluribus communes sunt, sejungas. Quin magni omnino fieri debet talis codex, si ex certis indiciis colligi queat, textum, in quem temerarius librarius grassatus est, promanasse ex admodum vetusto et bono exemplari. Tandem nec ii codices indiscriminatim cæteris præferendi sunt, qui a librario docto ac perito, orthographiæ v. c. regulas bene callente et graviora παροράματα sedulo cavente, exarati deprehenduntur. Doctus enim librarius novos quidem errores non facile admittet; verum alium textum reddere non potest, quam in exemplari suo invenit, sive bonum, sive etiam depravatum. Quæ cum ita sint, critici codicibus accurate scriptis primas partes deferentes, cæterosque libros variis librariorum sphalmatibus deturpatos aspernantes, æque a vero deflectunt, ac editionum Elsevirianarum admiratores, qui, puerili errore, bonum textum esse autumant, in quo excudendo typothetam nunquam aut raro lapsum esse acceperunt. Conferant quæso textum Apocalypseos ex editione Elseviriana cum textu hujus libri Complutensi, operarum oscitantia passim deformato, et discant, quantum intersit inter ἀντίγραφον curate descriptum, et textum bonarum lectionum copia commendabilem. Nos quidem in ea hæresi nos esse

profitemur, quæ nulli libro aut librorum generi soli confidit, sed genuini textus particulas, ubicunque, critica arte facem præferente, detegantur, ultro amplectitur.

Superest, ut de testium *consensu* judicando nonnulla moneamus. Solent enim multi consensum confundere cum numero eorum, qui eandem lectionem exhibent. Atqui consensus, auctoritatem testimoniis concilians, is demum reputari debet, si amice inter se conspirant, qui vere pro diversis haberi possunt. * Sin vero eundem testem, licet habitu paullum mutato, centies in scenam producamus, isque eadem semper repetat, audimus quidem testem sibi constantem, sed de consensu testium minime gloriari poterimus. Atque eadem est testium ratio, quibus in re critica utimur. Ultra centum extant Evangeliorum codices græci, ex uno eodemque communi fonte derivati, eamque ob causam, (si graphica vitia, omissiones propter homœoteleuton, glossemata e margine arrepta, et vocabulorum synonymorum permutationes excipias,) in omnibus pæne syllabis concinentes. † Horum consonantiam qui pro consensu tot testium venditaret, is sexcentos etiam vulgatæ versionis codices, velut totidem testes, lectionem aliquam confirmantes, enumerare posset. Uti autem hæc versio pro unico tantum teste habetur, singula vero ejusdem exemplaria eo duntaxat consilio excutiuntur, ut ad eruendam primitivam hujus translationis lectionem aditus pateat: ita de græcis quoque codicibus,

* "Unius generis codices, quamlibet multi, sæpe aberrant. Non "qualiscunque species codicum antiquorum, bonorum, multorum, "in censum venit: valet vero *di-"versitas* testium, qui a fonte, a "prima manu, quam proxime ab-"sunt, et inter se quam longissime "distant, adeoque suo consensu "genuinam lectionem ostendunt." *Bengelii Apparat. crit.* P. I. §. 32, obs. 31.

† "Caterva codicum, qui citeri-"oribus seculis Constantinopoli ac "in illa vicinia scripti sunt, minus "valet, etiamsi in omnem Europam "et ultra fuerint disseminati. To-"tum genus documentorum, ex qui-"bus variæ lectiones colliguntur et "deciduntur, in duas quasi nationes "distrahitur, Asiaticam et Africa-"nam. Nisi tam pauca essent ex-"emplaria græca vetusta ex Africa, "quorum excellentiam vulgus Asia-"ticum solo numero longe vincit, "aliquanto plus niti liceret codicum "pluralitate." *Bengelius, ibid.* P. IV. num. 4, §. 31.

propioris cognationis vinculo inter se conjunctis, idem valet. Itaque omnes, quorum testimonio in crisi textus sacri utimur, in classes suas rite dispesci debent. In classibus autem discriminandis ac ordinandis, ratio potissimum habenda est variarum sacri textus recensionum.

Plures antiquitus extitisse et adhuc in codicibus, versionibus et patrum allegationibus superesse textus Novi Test. *recensiones*, mirum videbitur nemini, qui non ignorat, in permultis auctorum etiam profanorum cum græcorum tum latinorum libris, et manuscriptis et editis, idem a doctissimis criticis dudum observatum, immo eodem, quo nos utimur, vocabulo indicatum esse. Tirones, discere cupientes, quid intersit inter plures ejusdem libri recensiones, rogamus, ut editionem Novi Testamenti Erasmicam primam conferant cum Complutensi, aut, si nimis hoc molestum videatur, exemplumve postuletur hebetioribus etiam oculis satis conspicuum, comparent Apocalypseos editionem Bengelianam cum Elseviriana sive Curcellæana aut Mastrichtiana. Qui tres quatuorve ejusdem libri recensiones, inter se mox concinentes mox dissidentes, desiderat, evolvat versionis Veteris Test. septuagintaviralis editiones Complutensem, Aldinam, Romanam et Grabianam, aut, si hæ præsto non sint, adeat *Hornemanni specimen secundum exercitationum criticarum in versionem LXX interpretum, Havniæ*, 1776. ubi syllogen lectionum variantium ex istis editionibus, synoptica tabula exhibitam, inveniet. Origo variarum textus Novi Test. recensionum, deficientibus documentis satis vetustis ac testimoniis, historice declarari nequit, nec hujus loci est, conjecturis defectum illum sarcire. Extitisse autem ineunte saltim tertio seculo duas jam recensiones, e collatione locorum Novi Test. ab Origene græce laudatorum cum allegationibus Tertullianeis et Cyprianicis manifestum fit. Hæ enim græcum textum ponunt, toto suo habitu universoque colore diversum ab eo, quem Origenes, et ante hunc jam Clemens alexandrinus, usurpavit. *Ille* textus cum codicibus græcolatinis, versionis latinæ antehieronymianæ libris et (in Evangelio Matthæi) vaticano B antiquissimo,

nec non codicibus 1. 13. 69. 118. 124. 131. 157. ac versionibus sahidica et syra hierosolymitana, *hic* cum Evangeliorum codicibus CL 33. 102. 106 et (in postremis Matthæi capitibus, Marco, Luca et Joanne) vaticano B, versionibus coptica, (memphitica puta,) æthiopica, armenica, syra philoxeniana, et allegationibus Eusebii, Athanasii, Cyrilli alex. Isidori pelus. aliorumque concinere solet. Posteriorem hunc textum, quem post Clementem et Origenem Alexandrini ac Ægyptii potissimum adhibuerunt ac disseminarunt, non incommode *alexandrinum* dixeris. Alter, inde a Tertulliani tempore ab Afris, Italis, Gallis aliisque occidentalibus usurpatus, haud inepte *occidentalis* nomine insigniri poterit, quamquam intra fines imperii occidentalis neutiquam se continuerit, uti e syræ hierosolymitanæ ac sahidicæ versionis consensu, quamquam non perpetuo at frequente tamen, liquido apparet. Ab utraque hac recensione antiquissima in Evangeliis, de quibus solis hic loquor, differt textus codicis A, mox cum alexandrinis, mox cum occidentalibus, mox cum utrisque simul consentiens, sed persæpe etiam ab utrisque dissonans, et paullo propius ad textum nostrum vulgarem accedens. Huic codici cognati sunt codices EFGHS, sed compluribus lectionibus junioribus deformati, et vulgari textui multo quam A propinquiores sunt. Hi omnes (AEFGHS) in Evangeliis cum iis fere Patribus (quantum ex imperfectis horum collationibus colligere licet,) consentire videntur, qui seculo quarto exeunte quintoque ac sexto in Græcia, Asia minore et provinciis vicinis floruere, fuitque hæc recensio, quam *constantinopolitanam* hinc nominare licebit, in patriarchatu constantinopolitano potissimum propagata ac per librarios innumeros deinceps longe lateque disseminata, et in slavonicam etiam versionem (cujus tamen codices ipsi inter se haud raro dissentiunt,) transfusa. Nulli harum recensionum *syriaca versio*, prout quidem typis excusa est, similis, verum nec ulli prorsus dissimilis est. In multis concinit cum alexandrina recensione, in pluribus cum occidentali, in nonnullis etiam cum con-

stantinopolitana, ita tamen, ut quæ in hanc posterioribus demum seculis invecta sunt, pleraque repudiet. Diversis ergo temporibus ad græcos codices plane diversos iterum iterumque recognita esse videtur.* Syriacæ versioni *Chrysostomi* Evangeliorum textus eo haud est absimilis, quod hic quoque e diversis recensionibus aliquid traxit. Nonnulla admisit ex occidentali recensione, plura ex alexandrina, plurima e constantinopolitana, sed antiquiore illa et serioribus interpolationibus nondum deformata; cujus commixtionis rationem in eo præcipue positam fuisse suspicor, quod Chrysostomus complures consuluerit aut, si mavis, compilaverit anteriorum interpretum commentarios, non uni eidemque, sed variis et inter se discrepantibus textibus adaptatos. Cæterum nemini harum rerum perito negotium facessere poterunt lectiones in textu et interpretatione Chrysostomi obviæ, quæ e negligentia hujus viri aut e consuetudine ipsius, textum paullo liberius excitandi sensumque utcunque suis verbis exprimendi, enatæ sunt.—Præter codices unam ex illis recensionibus vetustis exhibentes, extant nonnulli, quorum textus e duarum triumve recensionum lectionibus conflatus est; e quo genere sunt fragmenta codicum PQT, mox cum alexandrinis mox cum occidentalibus consonantium. Ad hanc classem possent etiam referri forsitan, quos supra vel alexandrinis vel occidentalibus, a parte potiori, accensuimus, codices 1. 13. 33. 69. 106. 118. 124. 131. 157. cum versionibus æthiopica, armenica, sahidica, syra hierosolymitana, et philoxenianæ margine. In his enim omnibus alexandrinæ lectiones admixtæ sunt occidentalibus, et vicissim. Sunt vero etiam codices nonnulli, in quibus constantinopolitanæ quidem lectiones, si universam textus conformationem spectes, re-

* Illustrari hoc potest codicum nonnullorum latinorum exemplo, qui priscam quidem versionem, ad occidentalem recensionem accommodatam, repræsentant, sed passim ad juniores libros græcos refictam. Ex hoc genere est brixianus codex latinus, qui non raro a græcolatinis et vetustioribus latinis omnibus solus discedit, et in græcorum partes transit.

gnant, adspersis tamen pluribus paucioribusve lectionibus sive alexandrinis sive occidentalibus, quo pertinent codices, e gregariorum numero eximendi, licet non eadem omnes auctoritate pollentes: KM. 10. 11. 17. 22. 28. 36. 40. 57. 61. 63. 64. 72. 91. 108. 127. 142. 209. 229. 235. et Evangelistaria 18. 19. 24. 36.

Ut autem ista, quæ de diversarum recensionum discrimine diximus, ad æstimandas lectiones vel uni recensioni proprias vel pluribus communes tutius transferantur, haud inutile videtur de nonnullis, quæ ad istam causam pertinent, Lectorem monere.

a) Criticus assidua observatione cognitum perspectumque habere debet, quibus rebus recensio quæque cæteris sive præstet sive deterior sit. Occidentalis v. c. servare solet lectiones genuinas duriores, a græcæ linguæ ratione abhorrentes, hebraizantes, solœcas, cacophonas, quippe quæ omnes minus offenderent lectores occidentales; alexandrina vero recensio, quæcunque græcis auribus molesta esse possent, evitare ac immutare studet. Occidentalis recensio interpretamentis, periphrasibus, additamentis undecunque conquisitis, et vocabulorum sententiarumque transpositionibus sensum clariorem minusque impeditum reddere conatur; alexandrina vero phrases ac vocabula potius quam sensum illustrare annititur. Occidentalis recensio lectiones quidem amat pleniores et verbosiores, itemque supplementa e locis parallelis petita; verum omittit etiam interdum, quæ sententiam obscuram reddere, aut contextui aliisve locis repugnare videntur; in quibus omnibus castior esse solet alexandrina. Verbo, grammaticum egit alexandrinus censor, interpretem occidentalis. Interpretis autem provinciam hic sæpe satis infeliciter administravit, et multo quam fas erat licentius textum tractavit; at sagacitatis tamen laude frustrandus non est. Haud raro enim v. c. in resurrectionis Domini historia difficultates et ἐναντιοφανίας subolfecit, quas commentatores plerique, latentem sub herba anguem non animadvertentes, sicco pede transiverunt, nostra vero ætas demum curatius expendit.—In

his quæ modo attigimus omnibus, constantinopolitana recensio cum alexandrina facere solet, eo tantum ab hac diversa, quod græcismi studiosior adhuc est, plures in textum glossas admittit, et lectiones passim admiscet vel occidentales ab alexandrinis dissonantes, vel conflatas ex alexandrinis et occidentalibus.—Hujus generis observationes in promtu habere debet, qui testium pro lectione quaque allatorum auctoritatem dijudicare cupit. Pro diversis enim lectionum generibus diversum est recensionis cujusque momentum. In alio genere occidentalis recensio, in alio alexandrina plus ponderis habet.

b) Nulla recensio in codice ullo jam superstite reperitur intaminata, qualis primitus fuerat. Eo temporis intervallo, quod inter recensionum origines et codicum hodie extantium natales intercessit, singuli codices recensionum omnium multifariam fuere corrupti. Quilibet librarius in apographo suo exarando sphalmata quædam commisit; irrepserunt e margine vel aliunde nova interpretamenta, glossæ, additamenta, negligens et festinans scriba nonnulla passim omisit; alterius recensionis lectiones illatæ sunt in alterius familiæ libros, etc. Itaque quinto et sexto seculo codices recensionis v. c. alexandrinæ non poterant non differre multis locis a textu alexandrino primævo, qualis tertio seculo ineunte fuerat. Cum vero hujusmodi corruptiones neutiquam codices ejusdem recensionis omnes invaserint, sed singulos tantum deformarint, patet non solum, absonam esse eorum rationem, qui vitia in uno codice reperta recensioni cuidam universe attribuunt, sed intelligitur etiam,

c) permagni momenti esse, ut nativa recensionis cujusque lectio indagetur. Comparandi scilicet sunt codices, Patres et versiones omnes eandem recensionem exhibentes, et e lectionibus in ipsis obviis seligenda est ea, quam et vetustiores testes et interna bonitatis indicia præ reliquis commendant. Alexandrinæ quidem recensionis lectiones primitivæ in Evangeliis facili plerumque negotio eruuntur, ubi codices CL et (in Marco, Luca ac Joanne) B consonant, præsertim, si Clemens vel Origenes,

cum coptica versione, aliique alexandrini accedant. Paullo altioris indaginis res est, nativam occidentalis recensionis lectionem dignoscere; quoniam pauciores ex hac familia supersunt testes vetusti, iidemque magis corrupti. Ubi ergo occidentales inter se dissident, ex internis potissimum criteriis, quænam e pluribus lectionibus pro nativa habenda sit, judicari debet. Quæ vero primæva fuisse cognoscitur in recensione quaque, ea recensioni huic, generatim spectatæ, tribuitur, neglectis aliis lectionibus in nonnullos codices recensionis ejusdem invectis.

d) Antequam definiri possit, quænam e pluribus lectionibus genuina sit, dispiciendum est, ad quamnam recensionem quævis referenda sit; nec quærimus præcipue, quot codices hodie superstites in lectione aliqua consentiant, sed id potissimum indagare studemus, quot recensiones vetustæ primitus lectionem illam habuerint. Quotquot enim ad eandem recensionem pertinent testes inter se consentientes, pro unico haberi debent. Usu igitur venire potest, ut duo tresve codices tantundem valeant, quantum alii centum. Aliæ enim recensiones vetustæ in paucis duntaxat codicibus superstites sunt, aliæ innumeros occuparunt libros manuscriptos. In occidentalibus provinciis post quartum, et in Ægypto post sextum seculum perpauci exscripti sunt codices græci; contra vero in constantinopolitano patriarchatu monachi græci multiplicandis Novi Test. exemplaribus ad decimum quintum usque seculum operam dederunt indefessam.

e) Lectio, in qua vetustæ recensiones cunctæ primitus consenserant, indubie vera est, etiamsi postea lectio alia quamplurimos invaserit codices juniores.

f) Si non in eadem lectione omnes recensiones primitus consenserunt, ea potior est lectio, quæ vetustiorum suffragiis firmatur, nisi obstent, quæ supra (lit. a.) de singularum recensionum ingenio monuimus.

g) E concentu recensionis alexandrinæ cum occidentali firmissime colligitur, lectionem utrique communem

longe esse antiquissimam, immo, si interna simul bonitate sua niteat, genuinam. Sin vero hujusmodi lectio internis veritatis criteriis destitui videatur, horum momentum curatius expendendum est, ut appareat, utrum eorum defectus majus habeat pondus, quam consentiens alexandrinæ et occidentalis recensionis testimonium.

h) Si alexandrina recensio cum constantinopolitana concordat, occidentalis autem ab utraque dissonat, inquirendum est, utrum occidentalis lectio ex eo sit genere, in quo hæc recensio sæpius peccare soleat, simulque diligenter ponderanda sunt interna veri vel falsi indicia.

i) Simili ratione dijudicandæ sunt lectiones, in quibus occidentalis recensio cum constantinopolitana contra alexandrinam conspirat.

k) Si recensio quælibet exhibet lectionem a cæterarum recensionum lectionibus discrepantem, nequaquam major testium singulorum numerus, sed interna bonitatis criteria definiunt, quænam cæteris præferenda sit lectio. Amplectimur igitur lectionem insigniter bonam, quamvis paucissimorum testium suffragiis suffultam, dummodo ostendi possit, primitivam eam esse lectionem recensionis vetustæ cujuscunque, nec obstet recensionis illius singularis conditio. (lit. a.)

Expositis jam iis, ad quæ criticus in judicando testium consensu attendere idcirco debet, quia testes non eandem sistunt sacri textus recensionem, * tribus verbis addere liceat, animum etiam advertendum esse ad illud testium discrimen, quo alii sunt libri manuscripti, alii versionum auctores, alii Patres loca Novi Test. excitantes. Primas quidem partes deferimus codicibus manuscriptis, nec facile lectionem sola versionum et Patrum fide nitentem probamus. Attamen lectio valde bona, in compluribus versionibus et Patribus reperta, dummodo codicum nonnullorum vetustorum et insi-

* Nonnulla, quæ paucissimis tantum attingere hoc loco potui, paullo uberius declaravi in *Dissert. de codicibus Evangeliorum Origenianis*, Halæ, 1771 et in *Curis in historiam textus epistolarum Paulinarum græci*, Jenæ, 1777.

gnium, quantumvis paucorum, consensu firmetur, nequaquam spernenda est, præsertim, si codices illi e diversis oriundi sint recensionibus.

Tandem commemorandum esse censeo, codices nonnullos e partibus longe dissimillimis esse conflatos. Alexandrinus v. c. codex recensionem sequitur aliam in Evangeliis, aliam in epistolis Paulinis, aliam in Actibus Apostolorum et catholicis epistolis. Sic vaticanus etiam in priore Evangelii Matthæi parte cum occidentalibus facit, in postremis autem Matthæi capitibus, et in Marco, Luca ac Joanne cum alexandrinis concinit. Ad hujusmodi codices mixtos criticus in judicando testium consensu probe attendere debet.

SECTIO IV.

METHODUS IN ADORNANDO TEXTU ADHIBITA DESCRIBITUR.

NE Lectores dubii hærerent, utrum lectio quæque, in textu a me exhibita, sit vulgo recepta aut ab hac discrepans, utque brevissima et commodissima ratione significarem, quasnam lectiones vel genuinas vel magis minusve probabiles esse censerem, in adornanda nova textus sacri recensione legibus me adstrinxi sequentibus:

1) Textus receptus, (is nempe quem vulgares editiones recentiores, Elsevirianæ, Leusdenianæ etc. sequuntur, quem etiam Wetstenius repetiit,) fundamenti loco ponatur.

2) In hoc quicquid mutatur, religiose indicetur.

3) Textus receptus totus, quoad singula verba singulasque syllabas, exhibeatur eodem charactere; quæ vero mutanda in eo videntur, aut signis, verbis textus recepti adpictis, indicentur; aut lectio recepta, si omnino e textu eliminanda sit, exhibeatur in margine interiori, iisdem typis, quibus universa textus series excusa est. (Interiorem marginem appellamus quicquid

interjacet duabus lineolis inter textum ipsum atque illas notas uberiores, quæ lectionum farraginem cum testibus pro lectione quaque sistunt.)

4) Quicquid in locum receptæ lectionis substituitur, sive in ipsum textum a nobis recipiatur, sive in margine interiori exhibeatur, minoribus typis excudatur.

5) Nil mutetur e conjectura, nil sine testium, nempe codicum, versionum, Patrum, auctoritate.

6) Cum lectiones a receptis discrepantes aliæ plane pro genuinis habendæ, aliæ non plane quidem certæ, attamen receptis aut æquales aut suppares, aliæ vero minus probabiles quamvis non spernendæ, sint: diversi hi probabilitatis gradus distincte significentur.

7) Circa ea quæ omittenda et e textu ejicienda videntur, sequentia observentur

a) Quæ certissime (nostro scilicet judicio, salvo meliori peritorum arbitrorum,) spuria sunt, absque dubio resecanda, omittantur in textu atque rejiciantur in marginem interiorem. In textu vero in locum eorum surrogetur signum †, idemque signum in margine interiori verbis exauctoratis præfigatur.

b) Quæ probabiliter quidem, neque tamen certo, delenda sunt, retineantur in textu, præfixo signo =
[Notula " ubique indicat, ad quot vocabula sese extendat vis atque significatio obeli aut asterisci aut lemnisci, aut etiam literulæ latinæ, quæ ad literam parallelam in notis ablegat.]

c) Si auctoritates, quæ deleri aliquid jubent, minus sint sufficientes, verba, *forsitan* delenda, retineantur in textu, adpicta nota —

8) Quæ ad textum receptum addenda videntur, perperam in eo omissa, inserantur textui, sed typis minoribus, et præmisso signo # aut ⁜ aut +, quorum primum summum, secundum minorem, tertium infimum probabilitatis gradum innuit.

9) Circa eas textus sacri emendationes, quæ fiunt mu-

tando verbum aut verba quædam in aliud aliave, sequentia observentur:

a) Si lectio a recepta discrepans indubie (*nostro*, quod sæpius dicendum est, judicio,) genuina sit, recipiatur in textum, sed minori charactere expressa, absque ullo signo; lectio vero hactenus recepta ablegetur in marginem interiorem, typis majoribus ibi excudenda, absque ulla nota.

b) Si pro defendenda lectione, sic e textu eliminata, afferri possint auctoritates quædam speciosæ, sed neutiquam sufficientes: receptæ, in marginem ablegatæ, adpingatur nota ∾

c) Lectio recepta, cui alia æquiparatur, aut quæ alii postponitur, quæ vero pro indubie spuria haberi nequit; maneat in textu, adposito signo ∞ Interior margo charactere minori sistat lectionem, quam receptæ æquiparamus aut præferimus, eadem nota ∞ stipatam.

d) Lectio speciosa, sed minus firma et receptæ inferior, exhibeatur in margine interiori, minori charactere, addito signo ∾, quod signum etiam receptæ præfigendum est in textu.

10) Notabilis interpunctionis diversitas significetur in textu nota * Vid. Matth. 3, 3. 4, 7. 24. 5, 19.

11) Versiculi cujusque initium majuscula litera indicetur, propria autem nomina absque majuscula litera scribantur, ne commatum exordia reddantur dubia.

12) Textus excudatur continuus, nec caput quodque aut versiculus quisque a nova incipiat linea; sed notentur in ora et capitum et versiculorum numeri.

13) Ubicunque incipit major pericopa, initium fiat a nova linea.

14) Parentheses, ubi opus videtur ad tollendam ambiguitatem, indicentur signis ( )

15) Lectionum ecclesiasticarum seu anagnosmatum in ecclesia græca usurpatorum initia notentur sigla [, termini seu clausulæ signo]

SECTIO V.

QUIBUS REBUS POSTERIOR HÆC EDITIO A PRIORE DIFFERAT, INDICATUR.

A) IN TEXTU:

1) Omnem dedi operam, ut textus limatior jam prodiret, quam in priore editione eum exhibuissem. Pluribus nunc subsidiis adjutus, meliora nonnunquam dare, eaque corrigere poteram, quæ antehac vel intacta reliquissem vel minus apta medela sanare tentassem. Nonnullas lectiones, quæ olim in margine interiore fuissent repositæ, jam, plurium testium auctoritate confirmatas, in textum recepi; sed contra etiam alias, quibus in textu olim locum suum assignassem, nunc, testibus nuper productis nil novi præsidii afferentibus, in marginem amandavi. Præterea, emendavi jam haud pauca v. c. in articulis, vocabulorum transpositionibus, et aliis hujus generis minutiis, quas, utpote nimis leves, antehac neglexissem. Denique de multarum lectionum pretio paullo aliter, quam ante viginti hos annos, judicans, sæpe siglis (obelo vel asterisco vel lemnisco) duplicatis notavi vocabula, quibus simplices olim apposuissem, et vicissim; lectionesque antehac in ima pagina delitescentes in farragine, nunc in marginem interiorem evexi. Fateor vero, examine iterato pauciora, quæ in textu corrigenda restarent, me reperisse, quam ipse, cum ad parandam novam editionem me accingerem, existimassem; cujus rei causa posita profecto non fuit in eo, quod aspernarer meliora, quæ offerrentur, sed in hoc potius, quod jam olim in constituendo textu æstimandisque lectionibus omnia, quæ in utramque partem dici possent, sedulo expendissem, meumque judicium iisdem attemperassem regulis criticis, quas veras esse hodienum persuasus sum. Nec testes, nuper demum e bibliothecarum latebris protracti, multa innovandi necessitatem mihi imposuerunt. Qui enim inter ipsos præstantiores sunt, v. c. BT. 124.

131. 157. 208. 229. 235. et versiones sahidica ac syriaca hierosolymitana, concinunt fere cum ACDL cæterisque, quos præcipue secutus eram; numerosa autem gregariorum librorum turba, quamvis permultis novis advenis, e Russia, Hispania, Italia et Austria catervatim adductis, nuper adaucta sit, permovere me non debuit, ut aliquid retractarem. Supra enim professus jam sum, perinde mihi videri, utrum hujus furfuris codices sexaginta an sexcenti laudentur pro lectione, destituta et meliorum vetustiorumque testium suffragiis, et internis veri criteriis.

2) In priori editione nonnunquam, ut Lectoribus judicium quantum fieri posset maxime liberum relinquerem, duas lectiones fere æquales simul in textu exhibui, duabus repræsentatas lineolis, quarum altera alteri erat superimposita. Cum vero hanc rationem, utpote insolitam, nonnullis displicere viderem, jam ab ea abstinendum esse putavi. Neque tamen minus liberum erit Lectoribus, *suo* uti judicio et lectionem, quæ potior ipsis videbitur, sive in textu sive in margine extet, præferre.

3) Ne textus nimis onustus videretur siglis minus necessariis nostræque editionis usum difficiliorem molestioremve reddentibus, eas tam in textu quam in margine interiore omisi, quas in priore editione eo consilio adhibueram, ut distinctius declararem, eodem loco diversa additamenta in diversas irrepsisse recensiones. Qui ea, quæ de recensionum discrimine supra disputavi, recte percepit, absque isto siglarum adminiculo facile dignoscet, ad quamnam recensionem additamentum quodque referendum sit.

4) Interstinctionem sententiarum multis locis correxi, et sæpius, quam in priore editione factum fuerat, adpicto asterisco Lectores admonui, diversis modis textum posse interpungi.

5) Operarum sphalmata, crebro in priore editione obvia, sedulo correxi, et ne nova committerentur, quanta potui diligentia, adjutus etiam ab amicis doctis, cavere studui. Sperare ausim, nullibi atrociter esse peccatum.

Paucorum erratorum, quæ observare mihi licuit, indiculum ad calcem voluminis adjeci, omissis tamen levissimis sphalmatibus, quæ ne imperitissimum quidem tironem in legendo remorari possunt, cujus generis est accentus acuti cum gravi commutatio.

6) Cum lectionum ecclesiasticarum initia ac terminos nosse debeat, qui interpolationes e lectionariis in codices textus perpetui nonnullos invectas investigare vult, hac de re, ne editioni meæ aliquid deesse videretur, Lectores monendos esse censui, secutus potissimum lectionum indices editioni Matthæianæ adjectos. Usus autem sum siglis [ ], cum parentheseos signis ( ) haud confundendis. Tenendum vero est, nonnullorum anagnosmatum terminos diversimode fuisse definitos, non solum in lectionariis diversis, quæ in constituendis lectionum initiis et finibus sæpe inter se discrepant, verum etiam pro temporum festorum, quibus eadem pericopa prælegebatur, discrimine. Nonnulla enim anagnosmata, quæ ter quaterve quotannis recitabantur, alio tempore angustioribus, alio latius prorogatis limitibus solebant circumscribi. E. gr. anagnosma, quod incipit Matth. 1, 1. in plerisque Evangelistariis procurrit ad comm. 25, in nonnullis autem lectionariis finitur comm. 17. Et anagnosma, inchoans a Matth. 5, 20. in Evangelistario Mt. c. semel terminatur vs. 30, sed alibi, in eodem libro recurrens, protenditur ad vs. 33. Sæpe etiam idem versiculus inservit tam finiendo uni anagnosmati, quam inchoando alteri. V. c. in Evangelistario Mt. c. anagnosma quoddam, ut modo dixi, finitur Matth. 5, 33; sed in eodem libro aliud anagnosma incipit ab hoc commate 33. Sic etiam cap. 7. anagnosma quoddam desinit commate 8, sed aliud inchoatur commate 7, quo fit, ut versiculi 7. et 8 bis legantur. Vide etiam cap. 7, 21. 8, 23. 9, 1. Hæc monenda hic erant, ne Lectores siglas a me adhibitas perperam interpretarentur.

B) IN NOTIS:

1) Innumeras lectiones variantes, in priore editione silentio prætermissas, nunc in medium protuli. Nec tan-

tum quæ Alterus, Matthæi, Birchius et alii, post absolutam illam editionem, e libris græcis manuscriptis in lucem protraxerunt, suis locis inserta sunt, sed e Wetstenio etiam cæterisque, quos olim jam adhibueram nunc vero denuo excussi, haud pauca supplevi. Conf. supra pag. xlix—lviii.

2) Lectiones variantes, in priore jam editione excitatæ, nunc multo numerosiore testium comitatu stipatæ prodeunt.

3) Lectiones a Stephano e codice suo β decerptas notavi. Etsi enim nullus dubito, codicem Stephani β eundem esse, quem nos cantabrigiensem appellamus, utrumque tamen singulatim excitare jam placuit, ne ii, qui aliter hac de re sentiunt, haberent, quod vituperarent.

4) Barberinianorum codicum lectiones, antehac mihi et aliis viris doctis suspectas, sed a Birchio jam vindicatas, in sylloge mea supplevi. Ne vero idem testis mutato nomine bis produceretur, a numero codicum Barberinianorum, quem Caryophilus indicavit, demendi erant ii, quos Birchius nominatim excitavit. Ubi v. c. Caryophilus sex Barberinianos laudasset, Birchius autem vaticanos 349 et 1209 (qui sunt e Barberinianorum numero,) citasset, equidem præter codices B et 127, (i. e. vat. 1209 et 349.) Barberinianos non nisi quatuor laudavi.

5) Lectiones notavi, quibus editio Stephani tertia, quacum Millius et Birchius codices suos contulerunt, differt ab Elseviriana, Wetstenianæ collationis basi.

6) Excerpta e versionibus veteribus, præsertim e syriaca utraque et coptica, emendavi et amplificavi. Versionis latinæ antehieronymianæ codices, a Blanchinio et Sabatierio publici juris factos, denuo diligenter examinavi, et permultas lectiones ex ipsis protuli, antehac a me prætermissas. Accesserunt etiam excerpta e codicibus latinis toletano, pragensi, emmeramensi et vidobonensi, quorum postremus, negligenter olim collatus, Alteri jam diligentia accurate exscriptus est. Lectiones quoque vulgatæ versionis ex editione Sixtina, quas quidem Jamesius indicavit, adjeci.

7) Armenicæ versionis collatio nova, cujus usum humanissime mihi concessit Bredenkampius, multas Armenorum lectiones suppeditavit notatu dignas.

8) E codicibus manuscriptis et editis slavonicæ versionis, antea criticis pæne incognitæ, ingentem lectionum copiam collegit et benevole mecum communicavit Dobrowskius, cujus humanitati etiam nonnullas e bohemica translatione decerptas lectiones debeo.

9) Accesserunt in hac editione lectiones duarum versionum veterum, nuper demum detectarum, sahidicæ et syræ hierosolymitanæ.

10) Patrum græcorum latinorumque allegationes amplum obtulerunt spicilegium. In primis adjeci, quæ repetita operum Origenis collatio suppeditabat. Nec neglexi lectiones codicum Chrysostomi manuscriptorum, a Matthæi laudatorum.

SECTIO VI.

SIGNORUM ET SCRIBENDI COMPENDIORUM EXPLICATIO.

I. IN TEXTU. *

LITERÆ latinæ a. b. c. ablegant ad notas in infima paginæ ora.

" indicat, quousque extendatur vis atque potestas literæ latinæ aut signi vocabulis quibusdam præfixi.

: posuimus, ubi vis signi angustioribus continetur finibus, quam vis literulæ latinæ. V. c. Matth. 3, 12. [e] = αὐτοῦ: εἰς τὴν ἀποθήκην." Hic literula [e] spectat ad omnia ista verba, obelus tantum ad αὐτοῦ.

* Signorum in textu adhibitorum explicatio posset quidem ex iis quæ supra, sectione IV, scripsimus, peti. Ut vero Lectores, nostræ editioni nondum assuefacti, qui forte dubii hærerent, quænam sit siglæ cujusdam in textu occurrentis vis ac potestas, facillime et absque temporis dispendio, quicquid quærerent, invenire possent, placuit, signa scribendique compendia omnia, quotquot adhibita a nobis sunt, hoc loco recensere.

Ubicunque vocabula græca minori charactere expressa vel signa † ∞ ∾ in textu comparent, inspiciendus est margo interior, textui et variantium lectionum farragini interjacens et duabus lineolis circumseptus.

Quæ minori charactere excusa sunt, in textum a nobis sunt admissa, et in locum lectionis vulgo receptæ surrogata.

∞ indicat, lectionem marginis interioris supparem aut æqualem, immo forsitan præferendam esse receptæ lectioni. (Si lectio marginis interioris extaret in textu vulgari, et lectio ab Elsevirio exhibita compareret inter variantes, nos utramque lectionem eodem signo ∞ notassemus.)

∾ significat, lectionem marginis non spernendam quidem et ulteriore examine dignam, at receptæ tamen inferiorem esse. (Si lectio marginis haberetur in textu, Elseviriana autem seu recepta extaret in margine, nos sigla ∞ usi essemus.)

† docet, ejectum aliquid a nobis esse e textu et amandatum in marginem.

= indicat probabilem omissionem, neque tamen adeo certam, ut nullus dubitationi locus supersit. (Si verba hoc signo notata abessent a textu, nos ea admisissemus in textum, præfixo +)

— præfigitur vocabulis, quorum omissio minus est probabilis. (Si verbum, cui hoc signum adposuimus, abesset a textu, nos reposuissemus illud, adjecto ⁜)

notat, admissa quædam a nobis in textum esse, quæ in vulgaribus editionibus perperam omissa erant.

⁜ adpingitur iis verbis, quæ probabiliter textui adjiciendа sunt. (Si legerentur in vulgari textu, nos ea signo — notassemus.

\+ significat, additionem ad textum vulgarem, sed minus probabilem. (Si in textu vulgari extarent ista verba, nos signum = ipsis adpinxissemus.)

* locum variis modis interpungi posse, denotat.

( ) parenthesin indicat.

[lectionis ecclesiasticæ initium, et
] ejusdem finem denotat.

II. IN MARGINE INTERIORI.

Quicquid *majusculo charactere*, hoc est eodem, quo textus excusus est, descriptum legitur, pars est textus vulgo recepti seu Elseviriani, a nobis suo loco mota.

Quicquid *minusculo charactere* expressum est, lectioni vulgo receptæ a nobis vel præfertur, vel æquiparatur, vel ulteriori saltim examine dignum judicatur.

∾ ante vocabulum majusculo charactere excusum, denotat, in locum lectionis vulgo receptæ aliam quidem a nobis in textum esse admissam, quæ illi præferenda videatur; sed esse tamen nonnulla, quæ non sine specie aliqua ad defendendam vulgarem lectionem afferri queant.

Cæterorum signorum, in margine interiori occurrentium, significatio petenda est ex iis, quæ de signis in ipso textu adhibitis modo diximus.

III. IN NOTIS.

Literæ latinæ uncinis inclusæ respondent iisdem literis in textu.

|| innuit, varietatem, cui præmissum est hoc signum, pertinere ad eadem verba textus, ad quæ antecedens varietas lectionis spectaverat.

= indicat, verba textus, quæ interjacent literulam latinam et signum ″ aut quæ margo interior sistit prævio signo †, omissa esse in codicibus, qui hic enumerantur.

+ significat, ad verba textus in codicibus hic laudatis addi ea verba, quæ hoc signum + sequuntur. Si vero græcum vocabulum nullum subjunctum sit isti signo, indicatur, verba in codicibus post signum + enumeratis addita, in ipso textu literis minusculis exhibita a nobis esse.

A. B. C. etc. et cifræ 1. 2. 3. et siglæ Mt. a. b. α. β. 1. 2. denotant codices græcos manuscriptos, quorum catalogus sectione sequente dabitur.

Siglæ istæ codicum, simpliciter absque alio signo positæ, indicant, verba græca siglas præcedentia, aut (si nulla præcedant græca verba, sed literulam latinam uncinis inclusam statim excipiant siglæ,) verba minori charactere sive in textu sive in margine interiori excusa, substitui in codicibus laudatis in locum lectionis vulgo receptæ, quæ majori charactere expressa, vel in textu vel in margine interiori, extat.

* significat, in codice, cujus siglæ asteriscus subjunctus est, sic scriptum fuisse a prima manu, postea vero hanc lectionem in hoc codice mutatam esse in aliam.

** denotat, sic legi in codice illo ex emendatione, vel etiam in margine.

in m. significat: in margine.

al. sequente numero, indicat, in tot codicibus græcis, quos vero nominatim enumerare operæ non erat pretium, eandem reperiri lectionem.

Alius, innuit, eandem lectionem in alio etiam repertam esse codice, quem vero collatores nominatim haud indicaverint. (Sic Wetstenius, Simonium secutus, interdum Colbertinum unum seu Colbertinos duos vel tres excitavit, numeros autem, quibus libri illi insigniti fuerint in bibliotheca Colbertina, non indicavit.)

Alii, denotat, eandem lectionem repertam esse in compluribus codicibus, quorum vero numerus et nomina ignorentur. (Millius nonnunquam indistincte laudavit codices *plurimos*.)

pluresque, idem indicat.

pluresve, significat, certis de causis credibile esse, eandem lectionem in pluribus extare codicibus. (Iis v. c. locis, ubi Elseveriana editio a Stephanica tertia discrepat, numerus codicum, qui alterutram habeant lectionem, certo definiri nunquam potest. Qui enim codices manuscriptos cum textu impresso contulerunt, non eadem usi sunt editione.)

item, præmittitur iis codicibus, versionibus et Patribus, qui in summa quidem rei cum cæteris consentiunt,

in nonnullis vero, v. c. in vocabulorum consecutione aut structura, paulalum ab his recedunt.

Numerus parenthesi inclusus, antecedente 218, denotat, tot codices vindobonenses consentire, quantum ex Alteri silentio colligi queat, cum lectione codicis 218 seu Lambeciani 1, quocum Alterus cæteros vindobonenses contulit. Vide supra, pag. lii.

Barber. significat codices Barberinianos. Conf. supra, pag. xc.

Mt. præfigitur siglis codicum, quos e Matthæiana editione laudamus.

cod. signif.	codex.
codd.	codices.
jun.	juniores.
qu.	quidam aut quædam.
rec.	recepta lectio.
St. β.	Stephani codex β. (noster D.)
St. π.	Stephani codices omnes.
St. 3.	Stephani editio tertia.
Fragm. ald.	Fragmentum textus Evangelii Joannis ab Aldo editum.
Ed.	Editiones Novi Testamenti.
ed.	editus.
ms.	manuscriptus.
exc.	excepto seu exceptis iis, qui post hanc siglam enumerantur.
Patr.	Patres.
gr.	græce seu græci.
lat.	latine seu latini.
dis.	diserte.
alicubi.	testem non constanter, sed alicubi tamen sic legere.
int.	interpres, v. c. Irenæi aut Origenis.
ap. Wech.	apud Wechelium, ad quem vero rarissime provocavimus, quoniam quæ ille habet, mutuo accepit ab Erasmo, Stephano aliisque, nec e sua penu quidquam addidit.

ap. Mill. signif.	apud Millium.
ap. Beng.	apud Bengelium.
ap. Wetst.	apud Wetstenium.
ap. Alt.	apud Alterum.
ap. Birch.	apud Birchium.
ap. Mt.	apud Matthæi.
Verss.	Versiones omnes aut pleræque.
Syr.	Versio syriaca, Peschito dicta.
Syr. p.	—— —— posterior s. Philoxeniana.
Syr. p. in m.	Versio syriaca posterior in margine.
Syr. p. c. ast.	—— —— posterior habet cum asterisco præfixo.
Syr. p. c. ob.	Versio syriaca posterior habet cum obelo.
Syr. utr.	Versio syriaca utraque, Peschito et Philoxeniana.
Syr. hieros.	Versio syriaca hierosolymitana, cujus lectiones Adlerus et Birchius suppeditarunt.
Ar. p.	Versio arabica, quæ extat in bibliis polyglottis Waltoni.
Ar. rom.	Versio arabica, ex editione romana 1591 et 1619.
Erp.	Versio arabica, ex editione Erpenii.
Arr.	—— —— e tribus editionibus.
Ar.	—— —— ex una pluribusve editionibus.
Pers. p.	Versio persica, in polyglottis Waltoni.
Pers. w.	Versio persica, ex editione Wheloci.
Perss.	Versio persica, ex utraque editione.
Copt.	—— coptica memphitica.
Sahid.	—— —— sahidica, cujus lectiones exhibuerunt Woidius, Münterus et Georgi.
Æth.	Versio æthiopica.
Arm.	—— armenica.
Goth.	—— gothica.
Slav.	—— slavonica, cujus codices ad calcem sectionis sequentis enumerabuntur.
Sax.	Versio anglosaxonica.

Bohem. signif.	Versio bohemica, e qua lectiones aliquot damus a Dobrowskio decerptas.
Vulg.	Versio Vulgata latina.
Vulg. ed. sixt.	—— —— ex editione Sixti V.
It.	—— itala vulgo dicta, id est, codices versionis latinæ antehieronymianæ, quorum siglæ sunt sequentes:
bodl.	codex lat. bodleianus, laudatus interdum a Millio.
brix.	brixiensis apud Blanchinium.
cant.	cantabrigiensis græcolatinus ap. Sabatierium, jam editus a Kiplingio.*
clar.	claromontanus ap. Sabat.
colb.	colbertinus num. 4051 ap. Sab.
corb. } corb. 1. }	corbeiensis num. 195. ap. Blanch. et Sab.
corb. 2.	corbeiensis num. 21. ap. Sab.
emmer. †	S. Emmerami, ratisbonensis, descriptus a Sanftlio.
for.	forojuliensis, ap. Blanch.
foss.	fossatentis, ap. Sab.
gat.	cod. lat. ecclesiæ S. Gateani, ap. Blanch. et Sab.
germ. } germ. 1. }	S. germanensis num. 15. ap. Blanch. et Sab.
germ. 2.	S. germanensis alter, ap. Sab.
harl.	harleianus num. 1775. in *Symbolis* meis *criticis*.
luxov.	lectionarium luxoviense, ap. Sab.
mart.	S. Martini, turonensis, ap. Sab.
Mm.	majoris monasterii, ap. Blanch. et Sab.
perus.	perusinum fragmentum Lucæ, ap. Blanch.

* Latina versio in codice cantabr. mutila est: Matth. 1, 1—12. cap. 6, 8—8, 27. cap. 26, 65—27, 2. Jo. 1, 1—3, 16. Præterea manu recentiori scriptæ sunt pericopæ sequentes: Matth. 2, 21—3, 7. Marc. 16, 6—fin. Jo. 18, 2—20, 1.

† Codices emmer. for. gat. harl. Mm. prag. et tol. Vulgatam potius exhibent, quam Italam. Cum vero haud paucæ Italæ lectiones admixtæ in ipsis sint lectionibus Vulgatæ, hoc loco nequaquam omittendi videbantur.

prag.	signif.	pragense fragmentum Marci, editum a Dobrowskio.
tol.		toletanus, in Blanchinii *Vindiciis canonicar. Scripturar.*
verc.		vercellensis ap. Blanch.
veron.		veronensis ap. Blanch.
vind.		vindobonensis, Marci et Lucæ, ap. Blanch. et curatius exscriptus ab Altero in *Memorabilibus* a Paulo, collega conjunctissimo, editis.

Compendia, in scribendis Patrum ecclesiasticorum nominibus adhibita, hæc fere sunt:

Ambr.	signif.	Ambrosius.
Ambrosiast.		Ambrosiaster.
Antioch.		Antiochus monachus.
Ath.		Athanasius.
Athenag.		Athenagoras.
Auct. synops.		Auctor synopseos Scripturæ S.
Bas.		Basilius Magnus.
Bas. sel.		Basilius seleuciensis.
Clem.		Clemens alexandrinus.
Clem. rom.		Clemens romanus.
Chrom.		Chromatius.
Chron. pasch.		Chronicon paschale.
Chrys.		Chrysostomus.
Chrys. in Mt. codd.		Chrysostomus in codicibus a Matthæi collatis.
Chrysol.		Chrysologus.
Constit.		Constitutiones apostolorum.
Cypr.		Cyprianus.
Cyr.		Cyrillus alexandrinus.
Cyr. hier.		Cyrillus hierosolymitanus.
Damasc.		Joannes damascenus.
Dial. c. marc.		Dialogus contra Marcionitas.
Dion. alex.		Dionysius alexandrinus.
Dion. areop.		Dionysius areopagita.
Ephr.		Ephrem syrus.
Epiph.		Epiphanius.

Eus.	signif.	Eusebius.
Euthal.		Euthalius.
Euth.		Euthymius Zigabenus.
Gaud.		Gaudentius.
Gregor.		Gregorius I.
Gregor. thaum.		Gregorius thaumaturgus.
Hier.		Hieronymus.
Hilar.		Hilarius pictaviensis.
Hippol.		Hippolytus.
Ign.		Ignatius.
Iren.		Irenæus.
Isid. pel.		Isidorus pelusiota.
Just.		Justinus martyr.
Juv.		Juvencus.
Lucif.		Lucifer calaritanus.
Mac.		Macarius.
Max.		Maximus confessor.
Max. taur.		Maximus taurinensis.
Naz.		Gregorius nazianzenus.
Nonn.		Nonnus.
Nyss.		Gregorius Nyssenus.
Op. imp.		Opus imperfectum in Matthæum.
Or.		Origenes.
Pac.		Pacianus.
Phœb.		Phœbadius.
Phot.		Photius.
Prud.		Prudentius.
Ruf.		Rufinus.
Schol.		Scholiastæ seu Scholia.
Tert.		Tertullianus.
Theoph.		Theophilus antiochenus.
Theophan.		Theophanes cerameus.
Theophyl.		Theophylactus.
Tit. bostr.		Titus bostrensis.
Vict. ant.		Victor antiochenus.
Vict. tun.		Victor tununensis.
Victorin.		Victorinus.
Vigil.		Vigilius tapsensis.

SECTIO VII.

CATALOGUS CODICUM GRÆCORUM MANUSCRIPTORUM.

CODICES Evangeliorum A—O, 1—112 et Evangelistaria 1—24 laudantur a Wetstenio; cæteri codices postea ad Wetstenianam collectionem accesserunt. *Asteriscus*, siglæ codicis præfixus, significat, codicem a me esse inspectum aut denuo collatum. *m.* denotat, codicem esse mutilum. *c.* indicat, cursim eum esse inspectum, non accurate collatum.

I. CODICES UNCIALIBUS LITERIS SCRIPTI.

*A. Alexandrinus, mutilus a Matth. 1. ad Matth. 25, 6. et a Jo. 6, 50. ad cap. 8, 52. Asservatur in museo britannico, Londini. Partem ejus, quæ Novum Test. complectitur, typis exscribi curavit Woidius.

B. Vaticanus, in bibliotheca vaticana numero 1209 signatus. Lectiones e IV Evangeliis curate decerptas, edidit Birchius.

*C. Regius † olim 1905, nunc 9, Kustero Parisinus 9, rescriptus; latent vero sub opusculis Ephremi Syri græcis fragmenta Vet. et Novi Test. Deficit codex a Matth. 5, 15—7, 5. cap. 17, 27—18, 28. cap. 22, 21—23, 17. cap. 24, 10—45. cap. 25, 30—26, 22. cap. 27, 11—46. cap. 28, 15—fin. Marc. 1, 1—17. cap. 6, 32—8, 5. cap. 12, 30—13, 18. Luc. 2, 6—42. cap. 3, 21—4, 25. cap. 6, 4—36. cap. 7, 17—8, 28. cap. 12, 4—19, 42. cap. 20, 28—21, 20. cap. 22, 20—23, 25. cap. 24,

† Critico, cujus non est, civilibus sese immiscere tumultibus, nemo vertat vitio, si antiquo more regios appellet codices, quos Galliæ reges quondam collegerant et possederant, uti Colbertinos, Coislinianos, Usserianos, Seldenianos, Laudianos hodienum communi consensu vocamus eos libros manuscriptos, quos isti viri olim collegerant ac possederant. Si quis vero codices quondam regios jam Nationales appellitare, aut aliud nomen quodcunque imponere ipsis malit, equidem haud intercedo. Primus vero a loquendi usu inter criticos recepto, discedere nolui.

7—45. Jo. 1, 42—3, 32. cap. 5, 17—6, 37. cap. 7, 3—8, 34. cap. 9, 11—11, 7. cap. 11, 47—13, 8. cap. 14, 8—16, 21. cap. 18, 36—20, 25. Præterea in iis etiam quæ supersunt pericopis, multa verba ob summam præstantissimi codicis vetustatem legi nequeunt. Denuo et curate contulit Wetstenius.

*D. Cantabrigiensis, seu Stephani β, seu Bezæ; græcolatinus; mutilus a Matth. 1, 1—20. cap. 6, 20—9, 2. cap. 27, 2—12. Jo. 1, 16—3, 26. Veteris autem textus lacunæ manu recentiori expletæ sunt sequentibus locis: Matth. 3, 7—16. Marc. 16, 15—fin. Jo. 18, 13—20, 13. Totum codicem typis excudi fecit Kiplingius.

E. Basileensis num. B. VI. 21. Millio Bas. 1; Bengelio Bas. α. Denuo contulit Wetstenius, qui seculo nono eum tribuit. Mutilus est Luc. 3, 4—15. et cap. 24, 47—fin. Manus recentior explevit lacunas Luc. 1, 69—2, 4. cap. 12, 58—13, 12. cap. 15, 8—20.

F. olim Boreeli, collatus tantum usque ad Luc. 10, fin, mutilus Matth. 1, 1—7, 6. cap. 8, 25—fin. Marc. 11, 6—16.

*G. quondam Seidelii, deinde Wolfii A, nunc harleianus 5684 in museo britannico, seculo XI vel XII scriptus, mutilus Matth. 1, 1—6, 6. cap. 7, 25—8, 9. cap. 8, 23—9, 2. cap. 28, 18—Marc. 1, 13. (hanc lacunam recentior supplevit manus.) Marc. 1, 32—2, 4. cap. 14, 19—25. Luc. 1, 1—13. cap. 5, 4—7, 3. cap. 8, 46—9, 5. cap. 12, 27—41. (alia manu suppletum.) cap. 24, 41—fin. Jo. 17, 5—19. cap. 19, 4—27.

H. quondam Seidelii, deinde Wolfii B, mutilus Matth. 1, 1—15, 30. cap. 25, 3—26, 3. Marc. 15, 44—16, 14. Luc. 5, 18—33. cap. 6, 8—23. cap. 10, 2—19. Jo. 9, 30—10, 25. cap. 18, 2—25. cap. 20, 12—25.

I. Cottonianus, signatus Tit. C. 15. continet quatuor tantum fragmenta Matth. 26, 57—65. cap. 27, 26—34. Jo. 14, 2—10. cap. 15, 15—22.

K. Cyprius, olim Colbertinus 5149, postea Regius 63.

Contulit et lectiones variantes cum Millio communicavit Simonius. Seculo X. tribuit Simonius, VIII. Montefalconius.

*L. Stephani η, Regius olim 2861, nunc 62, seculo VIII vel IX scriptus, mutilus Matth. 4, 21—5, 14. cap. 28, 17—fin. Marc. 10, 16—30. cap. 15, 2—20. Jo. 15, 21—fin. Totum codicem denuo accurate contuli, exceptis Matthæi capitibus 8—18, quæ paullo festinantius perlustravi.

M. olim abbatis Des Camps, postea Regius 2243[2], nunc 48, Kustero Parisinus 2, seculo X scriptus.

N. Vindobonensis Cæsareus, Lambecii 2, fragmentum continens Luc. 24, 13—21 et 39—49. Descripserunt Treschovius, qui seculo VII assignat, et Alterus.

O. Fragmentum e Luc. 18, a Bandurio oblatum Montefalconio.

P. Guelpherbytanus A, rescriptus, IV Evangeliorum fragmenta a Knittelio (qui seculo VI ea attribuit) exscripta continens. m.

Q. Guelpherbytanus B, rescriptus, complectens fragmenta e Luca et Joanne, judice Knittelio, qui typis ea exprimi curavit, seculo VI exarata. m.

R. Tubigense fragmentum capitis 1. Joannis, typis exscriptum studio Reussii. Wetstenio fuerat codex 98.

S. Vaticanus 354, scriptus anno 949, diligenter collatus a Birchio.

T. Borgiæ I. fragmenta Joannis græcosahidica quorum lectiones dederunt Birchius et Georgi. Continet codex Jo. 6, 28—67. cap. 7, 6—8, 31. Seculo IV. codicem vindicare studuit Georgi.

U. Equitis Nanii, Venetiis, seculo X vel XI exaratus. Nonnullas ex eo lectiones dedit Birchius. c.

X. bibliothecæ publicæ Ingolstadiensis. Continet IV Evangelia unciali charactere scripta, cum commentario amplo minoribus literis exarato. Lectiones aliquot e Luca et Joanne decerptas mecum communicavit Dobrowskius, cui seculo XI scriptus videtur. c.

II. CODICES LITERIS MINORIBUS EXARATI.

1. Basileensis B. VI. 27. Reuchlini; Bengelio Bas. γ. scriptus seculo X; accurate collatus a Wetstenio.
2. Basileensis B. VI. 25. fratrum Prædicatorum. Bengelio Bas. β; scriptus sec. XV; denuo collatus a Wetstenio.
3. Corsendoncensis, nunc Cæsareus Vindobonensis, in auctario catalogi num. 15, scriptus sec. XII. Notitiam ejus dedit Treschovius, denuo contulit Alterus.
4. Stephani γ. olim, judice Lelongio, Regius 2867, quem Fleischerus (sed perperam, ut videtur,) nunc num. 84; signatum esse perhibet. (De hoc cæterisque Stephanicis codicibus confer, quæ supra pag. xxviii—xl. disputavi.)
5. Stephani δ. Regius quondam 2871, nunc 106. Catalogus bibl. regiæ refert ad seculum XII.
6. Stephani ε. Regius quondam 3425, nunc 112. (Sec. XIII. teste catalogo.)
7. Stephani ς. Reg. 2866. nunc 71. (Sec. XI.)
8. Stephani ζ. Reg. 2242. nunc, ut videtur, 49, qui in catal. refertur ad Sec. XI.
9. Stephani ιβ. Wetstenius eundem esse conjecit, qui Kustero est Parisinus 3, id est Reg. 2862 nunc 83, scriptus anno 1168.

*10. Kusteri Paris. 1, ut videtur Reg. 2865¹. (antea 2247) nunc 91, seculo XIII. aut XIV. scriptus. Alius Regius 2865², nunc 85, (Sec. XII.) mihi est 119.

11. Kusteri Paris. 4. Regius 3424. Wetstenius duobus eum voluminibus constare et, si Boivinii judicio standum sit, seculo XI scriptum esse, perhibet. Fleischerus Regium illum 3424 nunc numero 119 signatum esse tradit. Mihi vero nunc esse videtur 121; Matthæum ac Marcum, et 122, Lucam cum Joanne sistens. (Sec. XII.)

*12. Sub hoc numero Wetstenius lectiones e compluribus codicibus decerptas exhibuit inter se commistas, scilicet a) ex Steph. ϑ. id est Victoriano Parisino 774,

seculo XIII exarato, Matthæum, Lucam et Joannem complectente, mihi infra 120; b) e Kusteri Parisino 5, seu Regio quondam 2865², nunc 85, seculo XII scripto, mihi infra 119; c) ex alio quodam codice, adhuc ignoto.

*13. Kusteri Paris. 6. Regius olim 2244³, nunc 50. scriptus seculo XII vel XIII, mutilus Matth. 1, 1—2, 21. cap. 26, 33—53. cap. 27, 26—28, 10. Marc. 1, 2—45. Jo. 21, 2—fin. Multis in locis denuo contuli; sed vel nunc spicilegio locus est, præsertim in posterioribus Lucæ capitibus et in Joanne.

14. Kusteri Paris. 7. Reg. 3424. nunc 70. Sec. X vel XI.

15. Kusteri Paris. 8. Reg. 2868. nunc 64. Sec. X.

16. Regius olim 1881, nunc 54. græcolatinus, Sec. XIV.

*17. Regius quondam 2244 (antea 1898 item 2083) nunc 55, græcolatinus, Sec. XV. c.

18. Regius, si fides habenda Wetstenio, olim 2241, qui nunc num. 47 signatus et anno 1364 scriptus est. c.

19. Regius 1869. c.

20. Regius 1883. nunc 188. Sec. XI. cum commentariis. c.

21. Regius 2860. nunc 68. Sec. X. c. (Codices illi 18. 19. 20. 21. collati non sunt, sed producuntur tantum ad Jo. 8. a Simonio, qui vero Regium 2241 nusquam excitavit. In hoc igitur numero errasse videtur Wetstenius.)

22. Colbertinus 2467, postea, teste Travisio, Regius 2244, nunc 72. mutilus Matth. 1, 1—5, 25. (Sec. XI.) c.

23. Colb. 3947. Matthæo et Marco adjecta est versio latina. Fortasse nunc est Regius 77. Sec. XI. c.

*24. olim Colbert. 4112 postea Regius 2244 seu 2245. nunc 178. cum commentar. Sec. XI. m. c.

*25. olim Colbert. 2239. nunc Reg. 191. cum scholiis. Sec. X vel XI. m. c.

26. Colbert. 4078. cum commentar. Sec. XI. c. (Quinque hos codices, 22. 23. 24. 25. 26, contulit Simonius, et margini editionis Curcellæanæ variantes lectiones

ita adscripsit, ut non singulos codices suis nominibus appellaret, sed ex istis quinque modo unum, modo duos, tres, quatuor vel quinque conjunctim, commemoraret.

27. Colbert. 6043. Millio Colb. 1.

28. Colbert. 4705. Millio Colb. 2. Sec. XI.

29. Colbert. 6066. Millio Colb. 3, mutilus, Matth. 1, 1—15, fin.

30. Colbert. 4444. Millio Colb. 4. continet 16 priora Matthæi capita.

31. Colbert. 6083. Millio, æque ac præcedens, Colb. 4. continet reliqua Matthæi et sex priora Marci capita.

32. Colbert. 6511. Millio Colb. 5. Fragmentum Matth. 10, 22—25, fin.

*33. olim Colbert 2844, deinde Reg. 1871², nunc 14. Millio (in Evangeliis) Colb. 8, Sec. XI aut XII, lacerus in omnium fere foliorum extremitatibus. Priora 18 capita Matthæi denuo et accurate contuli. (Codicum illorum 27—33 lectiones Millius, collectore Larroquio, procurante vero Allixio, edidit. Larroquius autem libros illos nimis festinanter contulisse, multasque lectiones intactas reliquisse videtur.)

34. Coislinianus 195. cum commentar. Sec. XI.

35. Coisl. 199. Sec. XI.

36. Coisl. 20. cum commentar. Sec. XI.

37. Coisl. 21. cum scholiis brevioribus. Sec. XI.

38. Coisl. 200. Sec. XIII. Judice Wetstenio, qui denuo eum contulit, est Stephani 9. Conf. supra pag. xxxvii. Mutilus est Matth. 14, 15—15, 30. cap. 20, 14—21, 27. Marc. 12, 3—13, 4.

39. Coisl. 23. cum commentar. Sec. XI vel XII.

40. Coisl. 22. cum commentar. Sec. XI. Mutilus Jo. 20, 25—fin.

41. Coisl. 24. Matthæus et Marcus cum commentar. Sec. XI. (Codices 34—41. collati sunt a Wetstenio.)

42. Medicæus, Amelottii tempore in collegio Trecensi asservatus. Lectiones ejus, a Petro Pithœo margini

Stephanicæ editionis tertiæ adscriptas, publici juris fecit Millius.

43. San Maglorianus, Sec. XII. inspectus ab Amelottio et Simonio. c.

44. Cæsaris de Missy, nunc in museo britannico num. 4949 signatus, Sec. XI. Collatus a Missyo.

*45. Bodleianus, inter codices Baroccianos num. 31. signatus, Sec. XIV. Millio Bodlei. 1.

*46. Bodleianus, inter Baroccianos 29. Sec. XV. Millio Bodl. 2.

47. Bodleianus, Sec. XV. Millio Bodl. 6, Waltono Bodl. 1.

48. Bodleianus, cum scholiis, non ita vetustus, Millio Bodl. 7.

49. Roe 1, in biblioth. bodlei. collatus a Millio.

*50. Laudianus 1. in biblioth. bodl. signatus Laud. D. 122. cum scholiis, Sec. XI, mutilus Matth. 1, 1—9, 36. cap. 12, 3—24. cap. 25, 20—31. Marc. 14, 40—16, fin. Jo. 5, 18—21, fin.

*51. Laudianus 2, in biblioth. bodl. signatus Laud. C. 715, 63. Sec. XIII vel XIV.

*52. Laudianus 5, in biblioth. bodl. signatus Laud. C. 28. scriptus anno 1286.

53. Seldeni 1, in biblioth. bodl. Sec. XIV.

54. Seldeni 2, ibidem, scriptus anno 1338.

55. Seldeni 3, ibidem, recentior. (Laudianorum et Seldenianorum collationem dedit Millius.)

56. Lincolniensis collegii 1, Oxonii, Sec. XV vel XVI, collatus a Waltono et Millio.

57. Magdalenensis collegii, Oxonii, Sec. XI, mutilus Marc. 1, 1—11. collatus a Waltono, Hammondo et Millio.

58. Novi collegii 1, Oxonii, Sec. XV vel XVI, collatus a Waltono et Millio.

59. Gonvilli et Caii collegii, Cantabrigiæ, collatus a Waltono, perlustratus a Millio, visus a Wetstenio.

60. Moori 1, nunc in biblioth. Universitatis Cantabrigiensis signatus Dd. 9, 69. scriptus anno 1297, collatus a Millio.

61. Montfortianus, nunc in collegio Trinitatis Dublinii notatus G. 97. Sec. XV vel XVI, chartaceus, collatus a Waltono et Millio.

62. Googii, nunc, ut videtur Marshio, in biblioth. publ. Cantabr. signatus Kk. 5, 35. collatus a Waltono.

63. Usserii 1, nunc in coll. Trinitatis Dublinii signatus D. 20. cum commentario. Wetstenius suspicatus est, esse hunc eundem ac antecedentem, quod vix probabile videtur.

64. Usserii 2, quondam Thomæ Goad, nunc in coll. Trinit. Dubl. F. 1. Millius et Wetstenius conjecerunt, hunc librum esse eum ipsum, cui in Evangeliis titulum *Em.* dedit Waltonus, quod tamen, ut Marshius monuit, incertum est. Utut est, omisit Wetstenius lectiones codicis *Em.* ipsumque et nos secuti sumus, quoniam gemelli saltem sunt isti codices. Ex utroque Usseriano excerpta dedit Fello Dodwellus, Millio Bulkeleius.

65. Covelli 1, nunc harleianus 5776. in museo britannico, fortasse haud vetustus, collatus a Millio.

66. Thomæ Gale. Adscripta sunt hic illic scholia. Contulit Millius.

67. Huntingdoni 2, in biblioth. bodlei. Sec. XI, mutilus Jo. 6, 64—21, fin. Collatus a Millio. m.

68. Wheeleri 1, postea collegii Lincolniensis, Oxonii, collatus a Millio.

69. Leicestriensis, in biblioth. hujus civitatis, Sec. XIV, mutilus Matth. 1, 1—18, 5. collatus a Millio, et curatius a Jacksono, cujus collatione usus est Wetstenius. Alia Jacksoni collatio exstat in collegio Jesu Cantabr. sign. O. Θ. 1.

70. Bunkle, nunc collegii Trinit. Cantabr. Sec. XV, collatus a Millio et fortasse a Wetstenio.

71. Ephesius, in biblioth. Lambethana, scriptus anno 1160 seu 1166. Lectiones excerpsit Trahernius, publicavit Millius, vidit Wetstenius.

*72. Johnsonii, nunc harleianus 5647 in museo britan-

nico, Sec. XI. Soli Matthæo adscripta est catena. Contulit Wetstenius.

73. Wakii 1, nunc in collegio ædis Christi, Oxonii, Sec. XI.

74. Wakii 2, nunc ibidem, Sec. XIII, mutilus Matth. 1, 1—14. cap. 5, 30—6, 1. Utrumque Wakianum contulit Walkerus, a quo Wetstenius lectiones accepit.

75. Genevensis 2, quem vidit Wetstenius. c.

76. Viennensis seu Cæsareus, Lambecii 28, Sec. XI, (vel XII) collatus a Mastrichto et Altero.

77. Cæsareus, Lambecii 29, (non 22.) cum scholiis, Sec. XI, collatus a Treschovio et Altero.

78. Carpzovii, Lipsiensis, Sec. XII. Lectiones ejus Kusterus accepit a Boernero.

79. Georgii Douzæ. Mentionem ejus fecit Gomarus. c.

80. I. G. Grævii, Sec. XI. Contulerat olim Bynæus; vidit Wetstenius.

81. Codices græci, quorum fit mentio in Correctorio bibliorum latinorum, scripto Sec. XIII.

82. Codices adhibiti a Laur. Valla.

83. Augustanus 1.

84. Augustanus 2, Matthæus et Marci pars.

85. Augustanus 3, dissutæ plagulæ IV Evangelistarum.

86. Byzantinus, Posonii. Extitit saltim Sec. XII. (Codices 83—86. contulit Bengelius, e cujus editione lectiones variantes excerpsit Wetstenius.)

(87. —— Est infra inter codices Matthæi V.)

88. Codex, quem Joach. Camerarius in suis in N. T. annotationibus laudavit.

89. Gehlianus, nunc Gottingensis, scriptus anno 1006, collatus a Gehlio et denuo a Matthæi, qui eum num. 90 signavit.

90. Jac. Fabri Daventriensis, postea Wolfii, exscriptus Sec. XVI e codice anno 1293 exarato. Contulit Wetstenius.

91. Perronii, Sec. X, cujus lectiones Millius accepit a Montefalconio.

92. Andr. Fæschii 1, Marcus cum comment. Victoris; contulit Wetstenius.

93. Gravii, laudatus a Vossio. c.

94. Fæschii 2, chartaceus, Marcum et Lucam continens cum commentar. collatus a Wetstenio.

95. Wheeleri 2, nunc collegii Lincolniensis, Oxonii, Lucas a cap. 11, 2 et Joannes exceptis 2 vel 3 foliis, cum comment. Contulit Millius.

*96. Trithemii manu scriptum Evangelium Joannis, in biblioth. bodlei. signatum A. 3. 37. collatum a Waltono, cui est Bodl. 2, et a Millio.

97. Hirsaugiensis, postea Uffenbachianus, nunc Giessensis, Evangelium Joannis, descriptum (ut videtur e cod. 96) anno 1500, collatum a Bengelio et Schulzio. Vid. Michaelis *biblioth. orient.* part. 2.

(98. —— Est supra codex R.)

99. Rutgersii, quo usus est Heinsius. c.

100. Eubeswaldii, quo se usum esse narrat Wagenseilius. c.

101. Uffenbachianus 3. Evangelium Joannis, quod Bengelio exscriptum videbatur ex editione quadam Basileensi. c.

102. Medicæus. Fragmentum a Matth. 24 ad Marc. 8, 1. Collationem ejus, editioni Plantinianæ adscriptam, comparavit sibi Wetstenius.

103. Mazarinianus, Sec. X. Paucas lectiones Curcellæo communicavit Bigotius.

104. Vignerii, Sec. IX vel X. Quædam excerpsit Bigotius.

105. Ebneri ab Eschenbach. Notitiam ejus scripsit Schœnleben. c.

106. Comitis de Winchelsea, Sec. X, collatus a Jacksono.

(107. Bibliothecæ S. Marci fratrum Prædicatorum, Florentiæ, scriptus anno 1359, citatus a Lamio; idem, ut videtur, qui infra recurrit numero 201 insignitus. c.

108. Parrhasii, postea S. Joannis de Carbonaria, Nea-

poli, nunc Cæsareus Vindobonensis in supplementis Kollarii num. 4. Sec. XI. cum commentar. Descriptus a Montefalconio et Treschovio, collatus ab Altero.

109. Meadii 1, postea Askewii, nunc in museo britannico 5116. c.

(*110. Rauianus, Berolini, apographum partim complutensis partim Stephanicæ tertiæ editionis, hic ibi consulto interpolatum e margine Stephani. Vide *Symbolas* meas *crit.* part. 1. pag. clxxxi. et Pappelbaumii *examen codicis Rauiani*, Berol. 1796.

(111. Lectiones Velesianæ, ex editione Stephani latina anni 1540 collata cum ejusdem editione græca anni 1550 collectæ, et græcis vocabulis expressæ. Vid. Marshii *letters to Travis.*

112. Lectiones Barberinianæ, seu collatio codicum romanorum 22 (quorum 10 Evangelia continebant) a Caryophilo instituta. Vide supra pag. lxxxviii.

*113. Harleianus 1810, in museo britannico, Sec. X vel XI. c.

*114. Harlei. 5540, ibidem, cum scholiis, Sec. XIII, mutilus Matth. 17, 4—18. cap. 26, 59—73. cap. 28, 19—Marc. 1, 12. c.

*115. Harlei. 5559, ibidem, Sec. XII, mutilus Matth. 1, 1—8, 10. Marc. 5, 23—36. Luc. 1, 78—2, 10. cap. 6, 4—15. Jo. 11, 2—21, fin. c.

*116. Harlei. 5567, ibidem, Sec. XII. c.

*117. Harlei. 5731, ibidem, olim Bentleii, Sec. XIV, mutilus Matth. 1, 1—18. c.

*118. Marshii 24, in biblioth. bodl. Sec. XIII, mutilus Matth. 1, 1—6, 3. Luc. 13, 35—14, 20. cap. 18, 8—19, 9. Jo. 16, 25—21, fin. Suppletæ sunt lacunæ manu recentiori. c.

*119. Parisinus Regius olim 2865², nunc 85, Kustero Paris. 5. Sec. XII, cujus lectiones a Wetstenio admistæ sunt lectionibus codicis 12. Vide pag. ci supra. c.

*120. S. Victoris ad muros Parisiorum, num. 774, Stephani ιϛ ni fallor; Matthæus, Lucas et Joannes, Sec.

XIII. Hujus etiam codicis lectiones latent sub numero Wetsteniano 12. Vide supra ibidem. c.

*121. Codex bibliothecæ S. Genovefæ, Parisiis, scriptus anno 1284, mutilus Matth. 5, 21—8, 24. c.

(122. —— Est supra codex 97. In editione priore perperam eundem codicem, diversis nominibus insignitum, bis laudaveram.)

123. Vindobonensis Lambecii 30, Sec. XI, descriptus a Treschovio, collatus ab Altero et Birchio.

124. Vindob. Lamb. 31, Sec. XI vel XII, collatus a Treschovio, Altero et Birchio.

125. Vindob. in supplementis Kollarii 6, (non 16) Forlosiæ 16, Sec. X vel XI, collatus a Treschovio, (qui Carolinum appellavit,) Birchio et Altero.

126. Guelpherbytanus XVI. 16, Sec. XI, de quo vide Knittelii *neue Kritiken über* 1 *Joh.* 5, 7. pag. 365. c.

127. Vaticanus 349, Sec. XI vel XII. (Codices 127—217 contulit vel inspexit Birchius.)

128. Vatic. 356, Sec. XI. c.

129. Vatic. 358, Sec. XII, cum scholiis. c.

130. Vat. 359, Sec. XIII, chartaceus, græcolatinus. c.

131. Vat. 360, Sec. XI, olim Aldi Manutii, Paulli filii.

132. Vat. 361, Sec. XI. c.

133. Vat. 363, Sec. XI. c.

134. Vat. 364, Sec. XI. c.

135. Vat. 365, Sec. XI. m. c.

136. Vat. 665, Sec. XIII. Matthæus et Marcus cum Euthymii commentar. c.

137. Vat. 756, Sec. XI vel XII, cum commentar. c.

138. Vat. 757, cum comment. c.

139. Vat. 758, Sec. XII, Lucas et Joann. cum comment. c.

140. Vat. 1158, Sec. XI. c.

141. Vat. 1160, Sec. XI. c.

142. Vat. 1210, Sec. XI.

143. Vat. 1229, Sec. XI, cum comm. c.

144. Vat. 1254, Sec. XI. c.

145. Vat. 1548, Lucas et Joannes. c.

146. Palatino Vat. 5, Sec. XII, Matth. et Marc. cum comment. c.
147. Pal. Vat. 89, Sec. XI. c.
148. Pal. Vat. 136, Sec. XI vel XII. c.
149. Pal. Vat. 171. c.
150. Pal. Vat. 189, Sec. XII. c.
151. Pal. Vat. 220, Sec. XI, cum scholiis. c.
152. Pal. Vat. 227, Sec. XI. c.
153. Pal. Vat. 229, Sec. XIII. c.
154. Alexandrino Vat. 28, Sec. XIII, cum comment. Theophyl. c.
155. Alex. Vat. 79, Sec. XI, olim Rutgersii, forsitan idem, qui supra fuerat 99. c.
156. Alex. Vat. 189, olim Goldasti. c.
157. Urbino Vat. 2, Sec. XII.
158. Pii II. Vat. 53, Sec. XI. c.
159. Barberinianus 8, Sec. XI. c.
160. Barb. 9, Sec. XII. c.
161. Barb. 10, Sec. XI vel XII, mutilus Jo. 16, 6—21, fin. c.
162. Barber. 11, scriptus anno 1155. c.
163. Barb. 12, Sec. XI vel XII. c.
164. Barb. 13, Sec. XI. c.
165. Barb. 14, Sec. XI. græcolatinus. c.
166. Barb. 115, Sec. XI vel XII, ultima Lucæ capita et Joannes. c.
167. Barb. 208, Sec. XI vel XII. c.
168. Barb. 211, Sec. XII. cum commentar. Theophyl. c.
169. S. Mariæ in Vallicella B. 133, Romæ, Sec. XII. c.
170. Vallic. C. 61. Sec. XII. c.
171. Vallic. C. 73. Sec. XII. c.
172. Vallic. F. 90. Sec. XII. c.
173. S. Basilii 22, Romæ, Sec. XI, mutilus Jo. 13, 1—21, fin. c.
174. Basil. 41, scriptus anno 1053. m. c.
175. Basil. 119, Sec. XI. c.
176. Basil. 152, Sec. XII, mutilus Jo. 2, 1—21, fin. c.
177. Basil. 163, Sec. XI vel XII. m. c.

178. Angelicus 1, Romæ, Sec. XI. c.
179. Angelic. 2, Sec. XI vel XII. m. c.
180. Borgiæ 2, Sec. XI. c.
181. Zeladæ, Sec. XI, cum scholiis. c.
182. Laurentianus VI. 11, Florentiæ, Sec. XII. c.
183. Laurent. VI. 14, Sec. XII. c.
184. Laurent. VI. 15, Sec. XIII. c.
185. Laurent. VI. 16, Sec. XII. c.
186. Laurent. VI. 18, Sec. X, cum scholiis. c.
187. Laurent. VI. 23, Sec. XI. c.
188. Laurent. VI. 25, Sec. XI. c.
189. Laurent. VI. 27, Sec. XII. c.
190. Laurent. VI. 28, Sec. XIII. c.
191. Laurent. VI. 29, Sec. XII. c.
192. Laurent. VI. 30, Sec. XII. c.
193. Laurent. VI. 32, Sec. XI. c.
194. Laurent. VI. 33, Sec. XI. cum catena, mutilus Matth. 1, 1—3, 7. c.
195. Laurent. VI. 34, Sec. XI, cum commentar. c.
196. Laurent. VIII. 12, Sec. XII, cum commentar. c.
197. Laurent. VIII. 14, Sec. XI. Matth. et Marc. cum comment. Chrysost. c.
198. Laurent. 256, Sec. XIII vel XIV. c.
199. Benedictinorum S. Mariæ 5, Florentiis, Sec. XII. c.
200. Bened. S. Mariæ 6. c.
201. Prædicatorum S. Marci 701, Florentiis, scriptus anno 1359. c.
202. Prædic. S. Marci 705, Sec. XII. c.
203. Prædic. S. Marci 707, Sec. XV. dialecto neo-græca. c.
204. Bononiensis Canonicor. Regular. 640, Sec. XI. c.
205. Venetus D. Marci 5, olim Bessarionis, Sec. XV. c.
206. Venet. 6, Sec. XV. c.
207. Venet. 8, Sec. X. c.
208. Venet. 9, Sec. XI. c.
209. Venet. 10, Sec. XV, olim Bessarionis. c.
210. Venet. 27, cum comment. Sec. X. c.
211. Venet. 539, græcoarabicus, Sec. XII. c.

212. Venet. 540, Sec. XII. c. (Etiam Ven. 541 citatur ad Jo. 8.)
213. Venet. 542, Sec. XI. c.
214. Venet. 543, Sec. XIV. c.
215. Venet. 544, cum comment. Sec. XI. c.
216. Canonici, e Corcyra allatus. c.
217. E cœnobio S. Joannis in Viridario, Patavii, in bibliothecam S. Marci translatus. c.
218. Vindobonensis Lambecii 1, Sec. XII vel XIII, descriptus a Treschovio, inspectus a Birchio, editus ab Altero.
219. Lamb. 32, Sec. XIII vel XIV, collat. ab Alt. et Birchio.
220. Lamb. 33, Sec. XII. collat. ab Altero et Birchio.
221. Lamb. 38, Sec. XI. cum comment. Inspectus a Birch. c.
222. Lamb. 39, Sec. XIV. Pericopæ Evangeliorum cum comment. Inspectus a Birch. c.
223. Lamb. 40. Loca selecta e Matth. Luc. et Jo. cum comment. Inspectus a Birch. c.
224. Vindob. in supplement. Kollarii 8, Forlosiæ 30, Matthæus. Inspectus a Tresch. et Birch. collat. ab Alt.
225. Vindob. in supplem. Kollarii 9, Forlosiæ 31, scriptus anno 1192. Inspectus a Tresch. et Birch. collat. ab Alt.
226. Escurialensis 2, signatus X. IV. 17, Sec. XI vel XII. (Lectiones ex hoc et cæteris Scorialensibus a Moldenhawero decerptas, exhibuit Birchius.) c.
227. Escur. 5, sign. X. III. 15, Sec. XIII. c.
228. Escur. 7, sign. X. IV. 12, Sec. XIV. c.
229. Escur. 8, sign. X. 4. 21. scriptus anno 1140, mutilus Marc. 16, 15—20. Jo. 1, 1—11. c.
230. Escur. 9, sign. φ. III. 5. scriptus 1014. c.
231. Escur. 10, sign. φ. III. 6. Sec. XII. c.
232. Escur. 11, sign. φ. III. 7. Sec. XIII. c.
233. Escur. 12, sign. Y. II. 8. Sec. XI. cum catena. c.
234. Havniensis 1, scriptus 1278.

235. Havn. 2, scriptus 1314. Lectiones utriusque Havniensis Birchio communicavit Henslerus.

236. Codex, cujus lectiones illitæ sunt margini exemplaris bodleiani editionis Millianæ. Vid. *Symb. crit.* tom. 1. p. 245.

III. EVANGELISTARIA. *

1. Colbertinus 700, nunc Reg. 270, Sec. VIII vel IX. Contulit Wetstenius.

* Evangelistaria pleraque cursim tantum fuerunt inspecta, nec indicarunt viri docti, qui examinandis ipsis operam dedere, utrum semel tantum an sæpius anagnosma quodque in Evangelistario aliquo reperiatur. Quare, cum idem locus, in eodem Evangelistario aliquoties recurrens, non semper iisdem verbis repetatur, vix unquam certi esse possumus, Evangelistaria in retinenda ea lectione, quam ex ipsis laudatam invenimus, ubique sibi constare. Millius enim, Wetstenius, Birchius, cæterique qui Evangelistaria examinarunt, (excepto tamen Matthæio,) *discrepantes* tantum a vulgari textu lectiones annotarunt, nec monuerant lectores, utrumne idem codex alibi cum editis *consentiat*. Quæ negligentia, quamvis non omnino excusanda sit, neutiquam tamen obstat, quo minus in æstimandis lectionibus recte uti istis libris queamus. Nam lectio Evangelistarii cujusdam, a vulgari dissonans, nequaquam hanc solam ob causam repudiari debet, quia idem Evangelistarium in alio anagnosmate cum recepta concinit. Hujus enim generis Evangelistarium duos tresve testes diversos simul repræsentat. Nimirum recurrentia in eodem Evangelistario anagnosmata, quæ inter se dissonant, e diversis Novi Test. codicibus procul dubio exscripta sunt. Anagnosma igitur, a vulgari textu discrepans, recte refertur inter testes variantem lectionem defendentes; ea vero anagnosmata, quæ receptas exhibent lectiones, testibus pro vulgari textu annumerandi utique essent, dummodo de ipsis certo nobis constaret. Fatemur ergo, variantium lectionum collectiones laborare defectu aliquo. Quoniam vero ponderandi sunt testes, non numerandi, perexigui momenti est iste defectus; nec multum novi roboris acme doceret aliquis, Evangelistaria eadem, quæ pro lectione variante excitantur, alibi cum recepta concederet vulgari textui, si vel maxisentire. In anagnosmatum initiis ac clausulis, ubi Evangelistaria verba aliqua vel interserere textui vel transilire solent, corruptio aliquantulum quidem esset manifestior, si commonstrare possemus, in iisdem Evangelistariis eundem textus versiculum recurrere in anagnosmate *medio*, absque ulla varietate. Sed beneficium in criticæ artis studiosos hinc redundans, admodum foret exiguum. In judicandis enim hujusmodi liturgicis corruptionibus, ne tirones quidem dubii hærere possunt. — Cæterum, Evangelistaria, vel denuo a me examinata vel primum in lucem protracta, non sunt a capite ad calcem a me collata. Quasnam vero Evangelistarii cujusque particulas perlustraverim, indicavi in *Symbol. crit.* tom. 2. p. 3—31.

2. Colb. 2215. Cont. Wetst. m.
3. Wheeleri 3, Sec. XI. Cont. Mill.
4. Moori 2, nunc in biblioth. publ. Cantabr. Dd. 8. 49, Sec. XI. Cont. Mill.
5. Bodleianus 3, inter Baroccianos 202. scriptus 995. Cont. Mill. et Wetst. m.
6. Scaligeri 243, Lugduni Batavorum, papyraceus, græcoarabicus, Sec. IX. Cont. Wetst. m. (Hi sex libri lectionarii *uncialibus* literis scripti sunt.)
7. Colbert. 614, Sec. XIII. Cont. Wetst.
8. Colbert. 648, Sec. XIV. Cont. Wetst.
9. Colb. 681. Cont. Wetst. m.
10. Colb. 721. Cont. Wetst. m.
11. Colb. 1265. Cont. Wetst. m.
12. Colb. 824. Cont. Wetst. m.
13. Colb. 1241. Cont. Wetst. m.
14. Colb. 1282. Cont. Wetst.
15. Colb. 1824. Cont. Wetst.
16. Colb. 2465. Cont. Wetst. m.
17. Colbertinus quidam. Cont. Wetst.
*18. Bodlei. 4, sign. Laud. D. 121, Sec. XII vel XIII. Cont. Mill. m.
*19. Bodl. 5, in catalogo 3048, sign. Arch. A. 84, Sec. XII vel XIII. Cont. Mill. m.
*20. Laud. 4, in biblioth. bodlei. sign. Laud. C. 79. scriptus 1047. Cont. Mill. m.
*21. Seldeni 4, in biblioth. bodlei. 3386, sign. Arch. Seld. B. 56, Sec. XIII. Cont. Mill. m.
*22. Seldeni 5, in biblioth. bodlei. 3384, sign. Arch. Seld. B. 54, Sec. XII. Cont. Mill. m.
23. Meadii, postea Askewii, deinde Eoniæ. Vidit Wetst.
24. Augustanus 4, literis *grandioribus* scriptus. Cont. Beng.
*25. Harleianus 5650, in museo britannico, Sec. XII. m.
*25b. Pars ejusdem codicis, alia manu scripta.
*26. Bodlei. 3390, sign. Sup. Seld. 2, manu recenti scriptus. m.
*27. Bodlei. 3391, sign. Sup. Seld. 3. Sec. XIII vel XIV. m.

*28. Marshi 22, in biblioth. bodl. Sec. XIII. m.

*29. Marshi 23, ibid. Sec. XIII. m.

*30. Cromwelli 117, in biblioth. bodlei. 296, scriptus 1225. m. (Codicum 25—30 lectiones, e nonnullis eorum particulis decerptæ, nostra opera primum prodierunt.)

31. Norimbergensis, Sec. XI. Lectiones insigniores exhibuit Dœderleinius in *Museo Altorfino* tom. 1. part. 4.

32. Evangelistarium Gothanum, Sec. XI, singulari libello descriptum a Matthæi.

33. Menologium Cardinalis Albani. Vid. Michaelis *biblioth. nova orient.* tom. 8.

34. Evangelistarium Mannhemense, descriptum a Rinckio in Eichhornii *biblioth.* tom. 3.

35. Vaticanus 351, Sec. X vel XI, charactere *unciali*. c. (Hujus et sequentium Evangelistariorum lectiones usque ad 44 debentur Birchio.)

36. Vat. 1067, Sec. XI. charactere *unciali*.

37. Borgiæ 3, Sec. XII. m.

38. Lectionarium Florentinum 1. c.

39. Lectionar. Florent. 2. c.

40. Escurialensis 1, in imo templi adyto inter martyrum reliquias servatus, et Chrysostomi nomen mentitus. Sec. X. charact. *unciali*. c.

41. Escur. 3. sign. XIII. 12. Sec. X. charact. *unciali*. c.

42. Escur. 4. sign. X. III. 13. Sec. IX vel X. charact. *unciali*. m. c.

43. Escur. 6. sign. X. III. 16. Sec. XI. m. c.

44. Havniensis 3. recentior. m.

45. Vindobon. Lamb. 15. inter codices juridicos græcos, fragmentum Evangelistarii, charact. *unciali*. Cont. Alterus.

46. Vindob. Kollarii 7, Forlosiæ 23, fragmenta Evangelistariorum, charact. *unciali*. Cont. Treschovius et Alterus.

IV. CODICES IN MATTHÆI EDITIONE ADHIBITI.

a. Bibliothecæ S. synodi Mosquensis 45. IV. Evangelia, Sec. X vel XI.

B. Synod. 43. Evangeliarium, literis *quadratis* scriptum ante Sec. VIII.

c. Synod. 44. Evangeliarium, scriptum 1056.

d. Synod. 42. IV. Evang. cum scholiis, Sec. X.

e. Synod. 48. Matthæus et Marcus cum scholiis, Sec. X vel XI.

f. Bibliothecæ typographei Mosquensis Synodi 11. Evangeliarium, partim Sec. X, partim recentiori manu scriptum.

g. Synod. 47. Marci 16, 2—8. Lucas et Johannes ad cap. 21, 23. cum commentario. Sec. X vel XI.

H. Typogr. 12. Evangeliarium, literis *quadratis;* codex omnium, qui adhuc in Europa innotuerunt, antiquissimus, si quidem Matthæi judicio standum est.

i. Synod. 49. IV. Evang. cum commentar. Euthymii, Sec. XII, mutilus Marc. 8, 12—34. cap. 14, 17—54. Luc. 15, 32—16, 8.

k. Codex Matthæi. Novum Test. Sec. XI.

l. Synod. 380. Nov. Testam. cum Psalmis et odis. Sec. XII.

m. Typogr. 13. Matthæus et Lucas cum comment. Theophyl. Sec. XIII vel XIV.

n. Typogr. 1. IV. Evang. cum comment. Euthymii. Sec. XII.

o. Synod. 265. IV. Evang. scriptus 1199.

p. Synod. 261. IV. Evang. Sec. XIV, mutilus Matth. 12, 41—13, 55. Jo. 17, 24—18, 20.

q. Synod. 373. IV. Evang. Sec. XI vel XII.

r. Synod. 264. IV. Evang. scriptus 1275.

s. Synod. 94. Joannes cum catena. Sec. XI.

t. Typogr. 9. Evangeliarii pars, Sec. XVI.

V. Synod. sine numero, IV. Evang. Sec. VIII. charact.

unciali, et inde a Jo. 7, 39. Sec. XII vel XIII. (Est Bengelii Moscuensis, Wetstenii 87.)

x. Bibliothecæ tabularii imperial. Mosq. IV. Evang. Sec. XI.

z. Codex Matthæi, IV. Evang. Sec. XI.

α. Synod. 84. Chrysostomi homiliæ 1—42 in Matth. Sec. XI.

β. Synod. 85. Chrys. hom. 1—45 in Matth. Sec. X vel XI. (Homiliæ 16—25 sunt a manu recentiori.)

γ. Synod. 86. Chrys. hom. 46—90 in Matth. Sec. X vel XI.

δ. Synod. 87. Chrys. hom. 1—43 in Joann. Sec. XV.

ε. Synod. 88. Chrys. hom. 1—46 in Joann. et homiliæ 7 voluminis secundi. Sec. XV.

ζ. Synod. 89. Chrys. hom. 1—46 in Joann. Sec. X vel XI.

η. Synod. 90. Chrys. hom. 43—90 in Matth. Sec. X vel XI.

ϑ. Synod. 91. Chrys. hom. 46—88 in Joann. Sec X vel XI.

λ. Synod. 93. Chrys. hom. 1—85 in Joann. Sec. IX.

μ. Synod. 95. Chrys. hom. omnes in Joann. Sec. X.

ξ. Synod. 266. Euchologium et Apostoloevangeliarium. Sec. XIV vel XV.

ϖ. Synod. 96. Chrys. hom. 1—44 in Joann. Sec. XI.

ϱ. Synod. 123. Chrys. hom. 43—90 in Matth. Sec. X vel XI.

φ. Synod. 126. Chrys. hom. 58—88 in Joann. Sec. IX.

χ. Synod. 267. Euchologium et Apostoloevangeliarium. Sec. XIV vel XV.

ψ. Synod. 268. Eucholog. et Apostoloevang. Sec. XIV vel XV.

ω. Typograph. 47. Euchologium cum lectionibus ex Evang. Actis et Epist. scriptus 1602.

1. Synod. 76. Chrys. hom. 1—44 in Matth. scriptus 1006.

2. Synod. 77. Chrys. hom. 45—90 in Matth. Sec. X.

3. Synod. 78. Chrys. hom. 1—44 in Matth. Sec. X vel XI.

4. Synod. 92. Chrys. hom. 47—88 in Joann. Sec. X vel XI.
5. Synod. 79. Chrys. hom. 1—44 in Matth. Sec. XI.
6. Synod. 80. Chrys. hom. 45—90 in Matth. Sec. XI. med.
7. Synod. 81. Chrys. hom. 41—88 in Joann. Sec. X.
8. Synod. 82. Chrys. hom. 1—45 in Matth. Sec. X.
9. Synod. 83. Chrys. hom. 45—90 in Matth. Sec. X.
10. Nicephori archiep. Cherson. IV. Evang. cum scholiis. Sec. X vel XI.
11. Codex Matthæi. Lucas et Joannes cum scholiis. Sec. X vel XI.
12. Synod. 139. Commentarius e Chrysostomo et aliis decerptus in Evangelia, cum fragmentis sacri contextus. Sec. XII vel XIII.
13. Synod. 138. Scholia in Matth. et Joann. e Chrysostomo. Sec. IX.
14. Typogr. 3. Scholia in Marc. et Luc. cum fragmentis sacri contextus, Sec. IX. eadem manu qua codex 13 scriptus.
15. Synod. 120. Fragmenta capitis 1. et 20 Evangelii Joannis, literis *majusculis*, Sec. VIII. cum scholiis.
16. Typogr. 9. Fragmenta lectionum ecclesiast. Sec. XV vel XVI.
17. Dresdensis, IV. Evang. Sec. XIII.
18. Lipsiensis biblioth. Paullinæ. Fragmenta Matth. 4, 8—5, 27. cap. 6, 2—15, 30. Luc. 1, 1—13. Sec. XVI.
19. Dresdensis 252. Euchologium. Sec. XV.
(20. ——Est noster 89.)

362 Codices græci.
7 deductis, (5 bis numeratis, et cod. 110 ac 111) restant
355.

CATALOGUS CODICUM SLAVONICORUM BENEVOLE COMMUNICATUS NOBIS A DOCTISSIMO DOBROWSKIO.

SATIS constare existimo, Cyrillum et Methodium, Slavorum ad Danubium Apostolos, circa an. 870 confecisse Versionem Slavicam saltem Novi Testamenti; eamque postea circa an. 988, quo Wladimir Dux baptizatus est, etiam Russis traditam fuisse. Subiit autem versio hæc, præcipue in Russia a seculi XIV. medio, tum quoad linguam, tum quoad textum ipsum mutationes varias, ut plures omnino distinguendæ sint in manuscriptis versionis Slavicæ *recensiones*, quarum postrema, typis demum excussa, communi usu recepta fuit.

Slav. 1. Lectionarium antiquissimum, Irmologio Sec. XIII. adnexum. Codicem hunc membranaceum, a D. *Aloysio Hanke* Olomucii mihi quondam concessum, contuli cum editione Nov. Test. Mosc. 1783. in 4. et quidem ex Evangeliis, Matth. cap. 2. et 28. capitis 3. 10. 11. 13. 23. jam plures, jam pauciores versus; Marci cap. 16. capitis 3. 5. 8. 10. versus quosdam; Lucæ cap. 24. capitis 2. 4. 10. 11. versus varios; Joannis capitum 1. 5. 7. 8. 10. 15. 20. 21. versus jam plures, jam pauciores. Textus hujus antiquissimæ recensionis slavicæ, dum a recepto græco discrepat, antiquos codices ac præcipue D. L. 1. 13. 33. 69. 40. 118. sequitur; magisque accedit ad occidentalem græci textus recensionem, quam recensiones slavicæ posteriores. Vide lectiones ejus loco suo.

2. Evangelistarium, scriptum in membrana an. 1317. in bibliotheca Academiæ Scient. Petropoli. Contuli ex hoc codice et sequenti 3. Matthæi singula fere capita, exceptis tamen duobus ultimis et hinc inde quibusdam commatibus; Marci cap. 16. capitis 1. et 15. ver-

sus multos; Lucæ cap. 1. capitis 23. vs. 34—fin. ac loca quædam selecta; Joannis singula fere capita, excepto 13. et versibus aliquot cap. 11. et 12., cum Bibliorum Slav. editione Moscuensi, 1759 in 8. Exhibet quidem codex iste recensionem antiquam, sed multis in locis corruptam, omissis sæpe integris versiculis, additis glossematibus varii generis. Continet subinde lectiones discrepantes in una eademque pericopa, bis aut ter occurrente; e. gr. Matthæi 17, 2. semel legit χιών, alia, vice φῶς. Jo. 19, 27. semel ἡμέρας, alia vice ὥρας.

3. Quatuor Evangeliorum Codex Sec. XIV. in membrana, in bibliotheca Academiæ Petropoli. Peculiarem is continet recensionem, ad codices græcos, juniores plerumque, refictam, sæpe etiam e conjectura emendatam. Matth. 8, 30. ante μακρὰν addit οὐ, *non*, quod alii omittunt, uti 2. et antiquissimum Evangelistarium Monasterii Resurrectionis prope Moscuam; selectis in locis inspectum a me, sed nunquam singillatim citatum. In substituendis vocabulis aliis pro minus usitatis ac in ipsa etiam phrasi immutanda facilior, linguam exhibet a puro Slavonismo quibusdam in locis jam deflectentem; retinuit tamen plerasque lectiones antiqui textus, uti et vitia codicis 2. non pauca; alias codice 2. emendatior.

4. Codex quatuor Evangeliorum in charta Sec. XV. in bibliotheca quondam b. *Gelasii Dobneri*, e scholis piis, Pragæ. Contuli Matthæi capita priora quinque et ultima quinque, Marci et Lucæ omnia, cum editione Vilnensi, 1575, in fol. Hic Codex scriptus est in Servia aut alia ei vicina ad Danubium provincia. Retinet multis in locis, quamvis habita ratione lectionum ad posteriores recensiones proxime accedat, vocabula et phrases antiquiorum codicum. A textu græco recepto minus jam differt, cum additamenta vetusta fere resecet omnia, alia emendatius legat.

5. Codex quatuor Evangeliorum, in Bibl. Cæs. Vindo-

bonensi Num. CCCLVI. Ejusdem ætatis et provinciæ cum sequenti.

6. Codex quatuor Evangeliorum, in Bibl. Cæs. Vindob. Num. CCCLV. scriptus in Moldavia an. 1535 aut paullo ante. Utriusque lectiones variantes collegit cl. *Fr. C. Alter* Vol. I. Nov. Test. Viennæ, 1787. p. 1122—1194. Contuli lectiones ab Altero notatas denuo cum textu slavico et græco recepto. Alterus enim utrumque codicem cum Vindobonensi græco, qui multis in locis a recepto differt, contulerat. Sed neque hac ratione ubique certus esse poteram de lectionibus singulorum Codicum, cum sæpius lectiones notentur solum ex uno, tacente altero, etiam iis in locis, in quibus utrumque consentire cum editis existimo. Ad posteriorem textus slavici recensionem uterque, ex uno aliquo exemplari Moldaviensi ductus, pertinet, quamvis lectiones aliquas, paucissimas tamen, alteruter a Cod. 7. et editis discrepantes exhibeat. Peculiares lectiones vide Jo. 5, 44. cap. 8, 4.

7. Codex quatuor Evangeliorum, in charta scriptus Sec. XVI initio. Hunc ab humanissimo viro, *Theodoro Bause,* Professore Moscuensi, obtentum ad patriam adtuli. Continet recensionem omnium postremam, quam editi Vilnensis 1575, Ostrogiensis 1581, Moscuensis 1663, fere in omnibus sequuntur. Versum 36 Lucæ 17, quem codex cum aliis omittit, jam restituerunt editi. Consului codicem hunc, dum lectiones variantes e Marco et Luca in ordinem redigerem. Joannem accuratius cum editione Moscuensi 1663 contuli.

8. Codex quatuor Evangeliorum, cum præfatione Eusebeii ad Carpianum, eleganter in membrana scriptus an. 1144. olim in Bibliotheca typographica Num. 19, nunc in Bibl. synodali, quæ Moscuæ in palatio quondam patriarchali extat. Contuli eum in locis quibusdam selectis. Convenit tam quoad linguam quam ra-

tione lectionum cum 1. et 2. aliisque antiquis. Vide Jo. 1, 16. 18. cap. 5, 4. Luc. 22, 43. 44.

9. Evangelistarium in membrana Sec. XII. in Bibl. synodali, olim typographica Num. 11. Ex Evangeliis contuli solummodo in Marco quosdam versiculos. Lectiones ejus vide cap. 1, 16. cap. 6, 3.

10. Novum Testamentum in membrana Sec. XIV. Manu *Alexii* Metropolitæ scriptum creditur, ideoque religiose in Monasterio S. Archangeli vulgo *Czudow* Moscuæ servatur. Alexium hunc, quem inter Sanctos colunt Russi, græcæ linguæ peritum fuisse ac novam versionem slavicam adornasse, in ejus vita asseritur. Emendatior hæc est aliis textus slavici recensio, aut si mavis versio. Lectiones antiquæ singulares ad fidem codicum græcorum bonæ notæ reformatæ sunt. Græcam phrasin pressius subinde sequitur. Contuli Lucæ cap. primum et ultimum, cap. 22 versus quosdam. Vide Luc. 1, 60. 77. cap. 22, 43. 44. 47.

Vat. Vaticanæ Bibliothecæ codex Ruthenicus membranaceus in 4. Num. II. Fragmentum ex eo (Lucæ 24, 12—35.) Romæ descriptum *Alterus* p. 1008. Vol. I. Nov. Test. contulit. Vide Luc. 24, 29. Convenit hoc in loco, atque alibi cum 1.

Ven. Lectionarium, quod Liturgiæ Basilii et Chrysostomi Venetiis 1554 in 4. impressæ adnexum est. Joannis capita multa contuli. Singulares ac antiquas quasdam lectiones exhibet, vide Jo. 10, 1. cap. 30, 31. aliis cum editis vulgaribus consentit, de quibus jam pauca monenda sunt.

Triplicis generis *editiones* distinguendæ sunt. 1. antiquæ minus correctæ, quæ ex codd. junioribus etiam cum erroribus librariorum excusæ sunt. Huc refer: a) Tetraevangelia an. 1512, in 4. in Ugrowlachia, jussu Ducis *Joannis Basarabæ*, impressa. b) Tetraevangelia, Vilnæ 1575. in fol. c) Biblia Ostrogiensia 1581. d) Tetraevangelia, Moscuæ 1614, e quibus *Alterus* 14

priora capita Joannis Vol. I. N. T. p. 403—411 contulit. e) Biblia Moscuensia, 1663, in quibus textus Ostrogiensis recusus est.

2do, antiquæ quidem, sed studio ad græcum receptum emendatæ. Tales sunt, quas equidem novi, Novum Testamentum Vilnæ 1623 in 8. et Tetraevangelia Leopoli, 1644 in fol., in quibus jam plura loca e græco edito restituta sunt, quæ in aliis editionibus vulgaribus, etiam recentioribus, aliter leguntur.

3io, editiones recentiores, quæ hoc seculo non nisi leviter ac modeste emendatæ sunt. Est hæc emendatio vulgaris textus slavici prima ac postrema; jubente Russorum Imperatore *Petro I.* initio hujus seculi inchoata, et anno demum 1751, quo integra Biblia correctius edita prodierunt, absoluta. Notandum autem in editionibus N. T. quæ singillatim etiam post an. 1751 impressæ sunt, non admissas penitus omnes emendationes, quæ in Bibliis integris locum habent.

IV. EVANGELIA.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

1 ΒΙΒΛΟΣ γενέσεως ἰησοῦ χριστοῦ, υἱοῦ [a] ∞ δαβὶδ" υἱοῦ
ἀβραάμ.
2 [b] Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν ἰσαάκ. ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε
τὸν ἰακώβ. ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελ-
3 φοὺς αὐτοῦ. Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν φαρὲς καὶ τὸν ζαρὰ
ἐκ τῆς θαμάρ. φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν ἐσρώμ. ἐσρὼμ δὲ
4 ἐγέννησε τὸν ἀράμ. Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν [c] ἀμι-

[a] ∞ δαυίδ.

Inscriptio: Κατὰ ματθαῖον. B. codd. lat. Εὐαγγέλιον κατὰ ματθαῖον. Codd. gr. et lat. vetustiores, Ed. priores, Copt. Patr. gr. et lat. antiquiores. Τὸ κατὰ ματθαῖον εὐαγγέλιον. Codd. nonnulli, Ed. Τὸ κατὰ ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον. Codd. multi, sed recentiores. Ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου. 69. 178.

(a) Δαυίδ. Ed. In codicibus plerumque per compendium scribitur δαδ̄. Interdum tamen in codicibus ABCDLT aliisque, ut et apud patres nonnullos, scribitur δαυίδ vel δαυείδ. (b) Singulæ generationes mox in hoc mox in illo codice, facili librariorum errore, omittuntur. Præterea in scribendis nominibus propriis magna est codicum inter se discrepantia. Proferemus tantum exempla nonnulla. (c) ἀμιναδὰμ. 1. 72. 116. 127. 157. 235. 236. Ev. 32. 44. alii. Mt. e. i. n. r. Macar. Chrysoceph. ms.

ναδάϐ." ἀμιναδὰϐ δὲ ἐγέννησε τὸν ναασσών. ναασσὼν δὲ
ἐγέννησε τὸν σαλμών. Σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν βοὸζ ἐκ 5
τῆς ῥαχάϐ. βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν [d] ὠϐὴδ" ἐκ τῆς ῥȣ́θ.
ὠϐὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰεσσαί. Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν 6
δαϐὶδ τὸν βασιλέα. δαϐὶδ δὲ [e] ὁ βασιλεὺς" ἐγέννησε
τὸν [f] σολομῶνα" ἐκ τῆς τȣ̃ οὐρίȣ. Σολομὼν δὲ ἐγέννησε 7
τὸν ῥοϐοάμ. ῥοϐοὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀϐιά. ἀϐιὰ δὲ
ἐγέννησε τὸν [g] ἀσά." Ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωσαφάτ. 8
ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωράμ. ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν
ὀζίαν. Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωάθαμ. ἰωάθαμ δὲ 9
ἐγέννησε τὸν ἄχαζ. ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐζεκίαν.
Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν [h] μανασσῆ." μανασσῆς δὲ 10
ἐγέννησε τὸν [i] ἀμών." ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωσίαν.
Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε [k] τὸν ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς 11
αὐτȣ̃, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας βαϐυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν 12
μετοικεσίαν βαϐυλῶνος, ἰεχονίας [l] ἐγέννησε τὸν σαλα-
θιήλ. σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν ζοροϐάϐελ. Ζορο- 13
ϐάϐελ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀϐιούδ. ἀϐιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν

---

[f] σολομῶντα.

(d) ἰωϐὴδ. BC. 76. 124. Ev. 32. Mt. c. r. Multi in Luca. Copt. Arm. || ἰωϐὴλ. 33. (e) = B. 1. 71. Syr. Ar. p. Pers. p. Copt. Slav. 2. 3. germ. for. Opus imperf. Aug. (f) ACEGKLMS. Mt. BHV. alii multi. Ed. || σαλομῶνα. 33. Arm. (g) ἀσάφ. BC. (D. in Luca) 1. Copt. Æth. Arm. Syr. p. in m. Arr. Pers. p. colb. germ. 1. 2. (h) μανασσῆν. 108. 225. Ev. 32. 33. alii. Mt. i. n. o. p. al. 3. || μανασῆ. 61. 64. Mt. d. Arm. (i) ἀμὼς. BCM. (D. in Luca) 1. 13. 114. 116. 157. 231. alii. Copt. Æth. Ar. p. corb. colb. germ. 1. 2. Epiph. Opus imp. (k) + τὸν ἰωακείμ. ἰωακεὶμ δὲ ἐγέννησε. M (N. ap. Wetst. Sed N. continet tantum fragmentum Lucæ.) 2. ap. Beng. 11. 16. 33. 47. 48. 54. 56. 61* 91. 108. 119. 127. 230. 233. Barb. 1. Mt. ψ. 17. Cod. vet. ap. Fabrum Stap. Ed. Syr. p. cum ast. et in codd. nonnullis in m. Syr. hieros. || + τὸν ἰακείμ. ἰακεὶμ δὲ ἐγέννησε. 1. 17. 70. 71. 120. Ed. Margo catenæ gr. ap. Petav. || Codex D. in Luca: σαλαθιὴλ, τȣ̃ ἰεχονίου, τȣ̃ ἰωακείμ, τȣ̃ ἐλιακείμ, τȣ̃ ἰωσία etc. Porphyrius, teste Hieronymo, calumniam struxit ecclesiæ ob generationem apud Matthæum deficientem. (l) + ἐγέννησε τὸν ἰεχονίαν. ἰεχονίας δὲ. Epiph.

14 ἐλιακείμ. ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀζώρ. Ἀζὼρ
δὲ ἐγέννησε τὸν σαδώκ. σαδὼκ δὲ ἐγέννησε τὸν [m] ἀχείμ."
15 ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐλιούδ. Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε
τὸν ἐλεάζαρ. ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν ματθάν. ματ-
16 θὰν δὲ ἐγέννησε τὸν ἰακώβ. Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν
ἰωσὴφ, [n] τὸν ἄνδρα μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη ἰησοῦς" ὁ
17 λεγόμενος χριστός. Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ ἀβραὰμ
ἕως δαβὶδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ δαβὶδ ἕως τῆς
μετοικεσίας βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ
τῆς μετοικεσίας βαβυλῶνος ἕως τοῦ χριστοῦ γενεαὶ δεκα-
τέσσαρες. [o]]
18 [Τοῦ δὲ [p] — ἰησοῦ : χριστοῦ" ἡ [q] γένεσις" οὕτως ἦν. μνη-
στευθείσης [r] γὰρ" τῆς μητρὸς αὐτοῦ μαρίας τῷ ἰωσὴφ,
[s] πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς," εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα
19 ἐκ πνεύματος ἁγίου. Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δί-
καιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν [t] ∾ παραδειγματίσαι,"

---

[q] ∾ γέννησις. [t] ∾ δειγματίσαι.

(m) ἀχίμ. L. 27. 33. 123. 236. Ev. 33. Mt. HV. || ἀχὶν s. ἀχὶν s. ἀχείν. 1. 157. Ed. Syr. utr. (sed p. habet in m. ἀχείμ) Arr. Perss. Copt. Arm. || ἰαχείν. D. in Luca. (n) *cui desponsata virgo Maria genuit* (*peperit* + *Christum*, cant.) *Jesum*. Æth. Arm. Arr. cant. verc. germ. 1. Opus imp. Gaudent. || *cui desponsata erat virgo Maria. Virgo autem Maria genuit Jesum*. veron. item colb. || σὸν = 218. (cum 76. 220. 225.) (o) + *Omnes itaque generationes ab Abraam usque in adventum Jesu Christi, generationes sunt XLII.* veron. colb. Æth. || *Genealogia hucusque. Incipit Evangelium secundum Matthæum*. harlej. 1775. in m. manu satis antiqua. In alio latino codice harlej. 1802. incipit Evangelium a comm. 18., genealogia autem avulsa ab eo est, et cum variis prologis, eam partim antecedentibus partim sequentibus, Evangelio præmittitur. (p) χριστοῦ ἰησοῦ. B. || ἰησοῦ = Ital. Vulg. Sax. Pers. w. Iren. 8, 16. dis. Pseudo-Theophilus in Evang. Theophyl. ap. Beng. (sed in edd. ad h. l. receptæ consentit.) Opus imp. Petrus chrysol. Vigil. Habet Orig. in schedis Grabii et Combefisii. || χριστοῦ = Pers. p. et ms. (q) BCPS. 1. 151. Syr. p. Eus. Maxim. dis. Sed Orig. l. c. habet γέννησις. In scholio codicis Mt. e. Origeni adscripto notatur, aliud esse γένεσιν, aliud γέννησιν, et ἀμφότερα λαβεῖν ἐν ὀνόματι εἰς χριστόν. (r) = B. 1. Syr. utr. Copt. Arm. Latt. Epiph. Chrys. in Mt. 6. codd. (s) = 54. 56. (t) B. 1. Orig. et Eus. in scholiis dis. (Scholion an-

ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ 20
ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγγελος [u] κυρίου" κατ' ὄναρ [x] ἐφάνη"
αὐτῷ, λέγων· ἰωσὴφ, υἱὸς δαβὶδ, μὴ φοβηθῇς παρα-
λαβεῖν μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεν-
νηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. Τέξεται δὲ υἱὸν, καὶ 21
[y] καλέσεις" τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν
λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὅλον 22
γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν [z] ὑπὸ — τοῦ: κυρίου"
διὰ [a] τοῦ προφήτου, [b] λέγοντος·" Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν 23
γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ [c] καλέσουσι" τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἐμμανουήλ· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, μεθ' ἡμῶν
ὁ θεός. [d] Διεγερθεὶς" δὲ [e] ὁ" ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, 24
ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ
παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐ- 25
τὴν, ἕως οὗ ἔτεκε [f] τὸν" υἱὸν [g] αὐτῆς τὸν πρωτότοκον·"
καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν.] Luke 2. 1— 39

[Τοῦ δὲ ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν βηθλεὲμ [h] τῆς ἰου- 1
δαίας," [i] ἐν ἡμέραις ἡρώδου τοῦ βασιλέως," ἰδοὺ, μάγοι

---

epigr. codicum Mt. a, d. e. defendit παραδειγματίσαι.) *Traducere*, ut Coloss. 2, 15. Ital. et Vulg. *Præpalare*, cant. *Divulgare*, Aug. *Detegere*, Vigil. *Lege in eam decerni*, Hilar. (u) = 233. Ev. 21. Chrys. Opus imp. (x) φαίνεται. 67. 124. veron. Chrys. (y) καλέσει. L* germ. Ambr. καλέσῃ Ev. 21. καλέσουσι. 61* (z) = ὑπὸ τοῦ κυρίου. 142. Iren. semel. || = τοῦ BCD. 1. 33. 127* (a) + ἡσαΐου. D. (St. β.) 142. Arm. Syr. p. (sed in cod. Assem. 2. extat in m.) Syr. hieros. Pers. p. cant. veron. verc. colb. brix. germ. Iren. Leo M. (b) = 56. Mt. m. Syr. Ar. p. Pers. p. Arm. Sax. brix. Iren. (c) Sic It. Vulg. Hier. dis. || καλέσεις, D. (St. β.) 2* Ev. 7. Ed. Eus. Epiph. Procop. dis. Vigil. || καλέσει. Slav. 2. (alii ut rec.) cant* corb. *Vocabitis*, Cypr. Novatian. *Vocabitur*, Tert. Iren. semel, Aug. semel, Ambr. (d) ἐγερθεὶς BC* 1. Epiph. (e) = 72. 114. 116. 124. Mt. B. x. χ. 10. Ed. (f) = 1. 33. (g) = B. 1. 33. Copt. veron. colb. germ. 1. Hilar. Ambr. || αὐτῆς = LD** cant. || *Filium suum unigenitum*, germ. 2. (h) ἰούδα scriptum fuisse existimat Hier. *Juda*, Vulg. *Judæ*, corb. germ. 2. harl** emmer. codd. lat. alii. Cypr. Hilar. Aug. Leo M. Patr. lat. alii. (i) = 30. 49. 55. 62. Sed urget hæc verba Euthym.

ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς [k] ἱεροσόλυμα,″ λέγοντες·
2 Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ
αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆ-
3 σαι αὐτῷ. Ἀκούσας δὲ ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη,
4 καὶ πᾶσα ἱεροσόλυμα μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ συναγαγὼν πάν-
τας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο
5 [l] παρ᾽ αὐτῶν,″ ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ·
ἐν βηθλεὲμ [m] τῆς ἰουδαίας·″ οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ
6 προφήτου· Καὶ σὺ βηθλεέμ, [n] γῆ ἰούδα,″ [o] οὐδαμῶς″
ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ [p] ἐξελεύ-
σεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου, τὸν ἰσραήλ.
7 Τότε ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ᾽
8 αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος. Καὶ πέμψας
αὐτοὺς εἰς βηθλεέμ, εἶπε· πορευθέντες, [q] ∾ ἀκριβῶς
ἐξετάσατε″ περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγεί-
9 λατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. Οἱ δὲ
ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπορεύθησαν. καὶ ἰδού, [r] ὁ″
ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως [s]
10 ἐλθὼν [t] ∾ ἔστη″ [u] ἐπάνω″ [x] οὗ ἦν τὸ παιδίον.″ Ἰδόν-

---

[q] ∾ ἐξετάσατε ἀκριβῶς. [t] ∾ ἐστάθη.

(k) *ἱερουσαλήμ*. CKL. 72. 106. 123. 125* 236. al. 10. Mt. V. a. o. 10** Copt. (l) = D. 47. 52. 56. Sax. cant. (m) *Juda* s. *Judæ*, Vulg. ex emendatione Hieronymi. corb. gat. Mm. Syr. hieros. Tert. Patr. lat. (n) = Tert. Ambr. semel. ‖ *τῆς ἰουδαίας*. D. (St. β.) 61. Syr. Pers. p. cant. verc. brix. colb. ‖ *γῆ ἰουδαίας*. Æth. Syr. p. et hieros. *Terra Judæorum*, corb. (o) *μὴ*, interrogative scilicet, D. (St. β.) ‖ *non*, ancipiti sensu, Ital. (forte etiam Syr. et Æth.) Tert. Cypr. Patr. lat. ‖ *numquid?* corb. tolet. ‖ *nequaquam*, Vulg. for. Hier. Vigil. alii. (p) + *μοι*. CK. 68. 117. Barb. 1. al. 6. Mt. ω. 10. Ed. Arm. Theodoret. Protevang. Jacobi. (q) *ἐξετάσατε ἀκριβῶς*. BC*D. 1. 33. 82. 124. Copt. It. Vulg. Eus. Protev. Jacobi. Sed Origenes bis ordine vulgari. ‖ *ἀκριβῶς* = Mt. c. et ap. Walton. Bodl. 1. id est 45. Opus imp. (r) = L. 218. (cum 3. 76. 77. 108. 124. 125. 219. 224) Ev. 44. (s) + *οὗ* (58. 68. ap. Mill.) 117. 220. Mt. i. n. m. x. Orig. (t) BCD. 33. Orig. (sed in scholio eidem adscripto in cod. Mt. e. omnia ut in recepto.) Eus. ‖ = 1. (u) = Orig. (x) *τοῦ παιδίου*. D. cant. veron. colb. germ. 1. ‖ *super caput pueri*, Opus imp.

τες δὲ τὸν ἀςέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.
Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, [y] ἴδον" τὸ παιδίον μετὰ 11
μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ πεσόντες προσεκύνησαν
αὐτῷ· ϗ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν
αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν, ϗ λίβανον, ϗ σμύρναν. Καὶ χρη- 12
ματισθέντες κατ' ὄναρ, μὴ ἀνακάμψαι πρὸς ἡρώδην,
δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.]

[Ἀναχωρησάντων δὲ [z] αὐτῶν," ἰδοὺ, ἄγγελος κυρίου 13
[a] φαίνεται κατ' ὄναρ" τῷ ἰωσὴφ, λέγων· ἐγερθεὶς παρά-
λαβε τὸ παιδίον ϗ τὴν μητέρα αὐτοῦ, ϗ φεῦγε εἰς αἴ-
γυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοί· μέλλει γὰρ
ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ 14
ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ
νυκτὸς, ϗ ἀνεχώρησεν εἰς αἴγυπτον. Καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως 15
τῆς τελευτῆς ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ [b] — τοῦ"
κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος· ἐξ αἰγύπτου ἐκάλεσα
τὸν υἱόν μου. Τότε ἡρώδης [c] ἰδὼν" ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ 16
τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν· ϗ ἀποςείλας ἀνεῖλε [d] πάντας
τοὺς παῖδας τοὺς" ἐν βηθλεὲμ ϗ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐ-
τῆς, ἀπὸ διετοῦς ϗ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρί-
βωσε παρὰ τῶν μάγων. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν [e] ∾ ὑπὸ" 17

---

[y] εὗρον. [e] ∾ διὰ.

(y) BCD (St. π.) EKLMS. Mt. BHV. Codd. tantum non omnes. Ed. Syr. utr. Ar. p. Erp. Perss. Æth. Copt. Arm. Slav. cant. verc. brix. Orig. Eus. Chrys. Theophyl. Opus imp. Juv. Leo M. Patr. al. || ἰδόντες. 124. || εὗρον. 2** Ed. Vulg. veron. corb. colb. germ. 1. for. Ar. rom. Epiph. Auct. de promiss. Vigil. (z) τῶν μάγων. Evangelistaria, et D. ex emend. recentiore. 12. 16. 61. 119. Mt. r. 17. (minio insertum.) || + εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. B. (a) κατ' ὄναρ φαίνεται. CK. 33. 114. 157. 220. 235. Mt. l. k. 10. Theophyl. κατ' ὄναρ ἐφάνη. B. || φαίνεται] ἐφάνη. B. Ev. 32. (b) = BCD. 1. 33. 42. 63. (c) ἀκούσας. Slav. 1. (non alii.) (d) πάντα τὰ παιδία τὰ. Orig. ter. (e) BCD (St. β.) 33. 71. 73. 125. 131. 157. Valent. 1. nescio quis ap. Birch. (sed ὑπὸ in m.) Syr. utr. (sed p. in m. ὑπὸ) Vulg. Sax. cant. for. Chrys. (etiam in Mt. 6. codd.) Hier. || ὑπὸ τοῦ κυρίου

18 [f] ἱερεμίου'' [ff] τοῦ προφήτου,'' λέγοντος· Φωνὴ ἐν ῥαμᾶ
ἠκούσθη, [g] =θρῆνος καὶ'' κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς·
ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρα-
19 κληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί. Τελευτήσαντος δὲ τοῦ ἡρώδου,
ἰδοὺ, ἄγγελος κυρίου [h] κατ' ὄναρ φαίνεται'' τῷ ἰωσὴφ ἐν
20 αἰγύπτῳ, Λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν ἰσραήλ· τεθνή-
21 κασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. Ὁ δὲ
ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ
22 ἦλθεν εἰς γῆν ἰσραήλ. Ἀκούσας δὲ, ὅτι ἀρχέλαος βα-
σιλεύει [i] —ἐπὶ: τῆς ἰουδαίας'' ἀντὶ ἡρώδου τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ, ἐφοβήθη [k] ἐκεῖ'' ἀπελθεῖν. χρηματισθεὶς δὲ
κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς γαλιλαίας.
23 Καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην [l] ναζαρέτ·''
ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ [m] τῶν προφητῶν,'' ὅτι να-
ζωραῖος κληθήσεται [n].]
1 Ἐν [o] —δὲ'' ταῖς ἡμέραις ἐκείναις [παραγίνεται ἰωάν-
2 νης ὁ βαπτιστὴς, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ἰουδαίας, Καὶ

διὰ. D. omisso tamen τοῦ, (sic etiam St. β.) 73. 125. Valent. 1. cant. brix. (f) =34. 37. 39. 73. 125. Valent. 1. (sed habet in m.) Mt. H. brix. Ms. lat. colon. || ἠσαΐου. Slav. 1. (non alii.) (ff) =St. β. Arm. (g) =BK. 1. 22. Syr. Syr. hieros. Ar. p. Perss. Copt. Æth. Ital. (exc. cant.) Vulg. Sax. Justin. ut videtur. Opus imp. Hilar. Ambros. Hier. (h) φαίνεται κατ' ὄναρ. BD. 1. 108. 116. 117. 124. 127. 157. Mt. ψ. Vulg. cant. alii lat. || Rec. Orig. (i) ἐπὶ τῆς ἰουδαίας =23. || ἐπὶ =B. 1. 13. 33. 116. 124. 127. 142. al. 6. Mt. d. i. m. n. q. x. z** Eus. (k) ἐκεῖσε. 59. 62. i. e. Gon. Go. excitati a Waltono et in edit. Millii prima; sed in hujus appendice et in marg. exemplaris Bodleiani hos delere jubemur. Delevit Kusterus, restituit Wetstenius. (l) ναζαρὲθ. CEK. 1. 72. 106. 114. 123. 124. 131. al. 10. Mt. BV. p** 17. Ed. Copt. Arm. Ital. Vulg. Sax. Eus. Cyr. || ναζαρὰθ. 1. || ναζαρὰ. Eus. bis. (m) =tolet. || τοῦ προφήτου. Syr. Syr. p. in cod. Assem. 1. (sed rec. in m.) Pers. p. Æth. Arm. Slav. 1. (non alii) Sax. Ital. (exc. cant. germ. 1. 2.) Sax. Ms. lat. colon. harl* || Pluralem urgent Opus imp. et Hier. (n) +*filius meus.* Æth. (o) =DKLMS. 106. 114. 123. 142. 182. 219. 236. al. 19. Mt. V. 1* m. 10. Copt. Arm. Pers. w. Sax. veron. corb. germ. 1. tolet. Chrys. (etiam in Mt. 6. codd.). Theophyl.

λέγων· μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς [p] ∾ ὑπὸ″ ἠσαΐου τοῦ προφή- 3
του, λέγοντος· φωνὴ βοῶντος * ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε
τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. [q]
Αὐτὸς δὲ [r] ὁ″ ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ 4
τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν
αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες, καὶ μέλι ἄγριον [s].
Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν ἱεροσόλυμα, καὶ πᾶσα 5
[t] ἡ″ ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ ἰορδάνου· Καὶ 6
ἐβαπτίζοντο [u] ἐν τῷ ἰορδάνῃ [x] ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι
τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.] [xx] Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν φαρι- 7
σαίων καὶ σαδδουκαίων [y] ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα
αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν
ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; Ποιήσατε οὖν 8
[z] καρπὸν ἄξιον″ τῆς μετανοίας, Καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν 9
ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν,
ὅτι δύναται ὁ θεὸς [a] ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα

---

[p] ∾ διὰ. [z] καρποὺς ἀξίους.

(p) BCD. 1. 13. 33. 124. 157. alius. Syr. Æth. Ital. Vulg. Sax. (q) + *Omnis vallis implebitur et omnis mons et collis humiliabitur, et erunt omnia prava in directa et aspera in vias planas, et videbit omnis caro salutarem Dei.* verc. colb. gat. et ut videtur Iren. et Arnob. (r) = D. 218 (cum 3. 76. 77. 123. 124. 125. 219. 224.) Mt. a. Ed. (s) + οὗ ἡ γεῦσις ἦν τοῦ μάννα, ὡς ἐγκρὶς ἐν ἐλαίῳ. Evang. sec. Hebr. ap. Epiph. (t) = L. 84. 117. 218 (cum 3. 77. 123. 124. al. 3.) 230. Ev. 24. 44. Mt. B. l. x. 17. Ed. (u) + πάντες. C. 33. (x) + ποταμῷ. BCM. 1. 33. 106** 125** 142. 157. 220. 234. 235. 236. Ev. 32. al. 15. Mt. d. i. l. n. q. x. ψ. 10. Syr. utr. Syr. hieros. Arr. Perss. Copt. Æth. Orig. bis. (semel omittit) Bas. Euthym. in textu. (xx) Vs. 7—12 = Lectionaria multa. (y) + λάθρα. Æth. (z) BCD (St. π.) EKMS. 1. 13. 17. 72. 76. 77. 106. 113. 114. 121. 123. 124. 125. 130. 131. 151. 157. 218. ap. Birch. 219. 220. 224. 225. 230. 235. 236. Ev. 3. 18. 19. 33. al. 60. Mt. V. a. d. k. al. 11. Ed. Syr. p. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. It. Vulg. Slav. 6. et ed. Iren. Orig. dis. (alibi tamen ut rec.) Archel. Hilar. Lucif. Aug. sæpe. Patr. alii. ‖ Recepta est in L. 10. 33. 108. 218. ap. Alt. Mt. l. etc. Syr. verc. germ. 2. Bas. Chrys. Cyr. Theophyl. Euthym. Tert. Aug. aliquoties. Ambr. Op. imp. (a) + καὶ. 5. Ed. Phot. Theophyl.

10 τῷ ἀβραάμ. Ἤδη δὲ ^b — καὶ" ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥί-
ζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρ-
11 πὸν καλὸν, ἐκκόπτεται ϗ εἰς πῦρ βάλλεται ^c. Ἐγὼ
μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι, εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω
μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐςὶν, ἓ ἐκ εἰμὶ ἱκανὸς
τὰ ὑποδήματα βαςάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
12 πνεύματι ἁγίῳ] ^d ϗ πυρί." Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ
αὐτȣ̃, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ· ϗ συνάξει
τὸν σῖτον ^e — αὐτοῦ: εἰς τὴν ἀποθήκην," τὸ δὲ ἄχυ-
ρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέςῳ.
13 Τότε [παραγίνεται ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἐπὶ
τὸν ἰορδάνην πρὸς τὸν ἰωάννην, τȣ̃ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐ-
14 τοῦ. ^f Ὁ δὲ ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν, λέγων· ἐγὼ
χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός
15 με. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησȣ̃ς εἶπε πρὸς αὐτόν· ἄφες
ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐςὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν

(b) = BCDM. 1. 235. Syr. Copt. Arm. Ital. Vulg. Orig. Didym. Basil. (c) + καὶ καίεται. 157. Ev. 22. 32. (d) = ES. 76** 77. 106. 123* 125* 142. 230. 236. Ev. 2. 3. 18. 19. 31. (multa Evangelistaria prætermittunt vs. 7—13.) al. 56. juniores fere et Barber. 6. Mt. V. k. i. n. ψ. al. 6. Ed. Syr. hieros. Slav. ed. et codd. juniores. Theophyl. Euthym. qui in commentario dis. soli Lucæ tribuit. || Habent codd. antiquiss. et præstantiores, item ap. Mt. a. d. e. l. q. r. 10. Verss. (etiam Slav. 2. et ed.) Orig. ter. Athan. Bas. Cyr. Chrys. Iren. Cypr. Hilar. Opus imp. Hier. Vigil. Juv. Explicant scholia. Attingit in commentario Euthym. licet id Lucæ peculiare esse tradat. (e) Post σῖτον = αὐτοῦ. EL. 13. 77. 157. 220. 224. 235. 236. al. 8. Mt. l. x. 10. Syr. utr. Sahid. Arm. Pers. p. veron. corb. germ. 1. harl* Justin. Clem. Cyr. Cæsarius. Iren. Ambr. || Horum plerique post ἀποθήκην adduunt αὐτοῦ e. gr. EL. 157. 220. 224. 235. 236. Mt. l. 10. Syr. utr. Sahid. Arm. Pers. p. veron. corb. germ. 1. harl* Cyr. Ambr. al. || Bis extat in B. 52. 58. 108. Æth. Sax. Slav. 4. || Neutro loco legitur in 13. 27. 77. Mt. x. etc. Pers. w. verc. Justin. Clem. Iren. Arnob. (f) + *Ecce mater Domini et fratres ejus dicebant ei: Joannes baptizat in remissionem peccatorum; eamus et baptizemur ab eo. Dixit autem eis: quid peccavi, ut vadam et baptizer ab eo? nisi forte hoc ipsum, quod dixi, ignorantia est.* Evang. sec. Hebr. ap. Hieron.

δικαιοσύνην. [g] τότε ἀφίησιν αὐτόν." [h] Καὶ βαπτι- 16
σθεὶς ὁ ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· [i] καὶ ἰδοὺ,
ἀνεῴχθησαν [k] αὐτῷ" οἱ οὐρανοὶ, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ
θεοῦ [l] καταβαῖνον ὡσεὶ" περιστερὰν, [m] καὶ" ἐρχόμενον
[n] ἐπ'" αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγου- 17
σα· [o] οὗτός ἐστιν" ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδό-
κησα.]

Τότε [ὁ ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύ- 1
ματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ νηστεύσας 2
ἡμέρας τεσσαράκοντα [p] καὶ νύκτας τεσσαράκοντα,"
ὕστερον ἐπείνασε. Καὶ προσελθὼν [q] αὐτῷ ὁ πειράζων, 3
εἶπεν" εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ, ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι
γένωνται. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· γέγραπται· οὐκ ἐπ' 4

(g) = Mt. e. m. Juv. || *Tunc baptizavit eum.* colb. *Tunc tinxit eum.* Auct. de promiss. (h) + *Et Joannes quidem baptizavit illum in aqua, ille autem Joannem in spiritu.* Libri secretiores, teste Op. imperf. || + *Et cum baptizaretur* (+ *Jesus*, germ.) *lumen ingens* (*magnum*, germ.) *circumfulsit* (*fulgebat*, germ.) *de aqua, ita ut timerent omnes, qui advenerant.* (*congregati erant.* germ.) *Et baptizato Jesu* etc. verc. germ. 1. || + καὶ εὐθὺς περιέλαμψε τὸν τόπον φῶς μέγα. Evang. Ebionit. ap. Epiph. Item Justin. Prædicatio Petri. Liturgia Syror. Juvenc. (i) + *Factum est autem cum ascendisset Dominus de aqua, descendit fons omnis Spiritus S. et requievit super eum, et dixit ei: Fili mi, in omnibus prophetis exspectabam te, ut venirem et requiescerem in te. Tu enim es requies mea, tu es filius meus primogenitus, qui regnas in sempiternum.* Evang. sec. Hebr. ap. Hier. (k) = B. tolet. Hilar. Vigil. (l) καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς D. (St. β. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ) || + *de cœlo.* cant. verc. veron. germ. 1. 2. clar. gat. Mm. Hilar. Auct. de promiss. || κατεβαῖνον ἐν εἴδει περιστερᾶς κατελθούσης εἰς αὐτόν. Sic Evang. sec. Hebr. ap. Epiph. (m) = B. verc. veron. colb. clar. germ. 2. for. tolet. harl* (n) εἰς. D* *in*, veron. verc. πρὸς C* 38. 67. 71. 76. (ap. Wetst.) Ev. 19. 20. Mt. c. q. 17. (o) πρὸς αὐτόν· σὺ εἶ. D. *ad eum: tu es.* cant. verc. *ad eum: hic est.* veron. germ. clar. (p) = 1. 27. 37. 38. 167. Barb. 1. Mt. ψ. Habet Euthym. dis. || τεσσαράκοντα = 130. || καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. D. cant. (q) ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ. B. 1. 13. 33. 117. 124. 157. Syr. Copt. Arm. Vulg. corb. for. Chrys. || αὐτῷ bis omittit 106. || αὐτῷ bis repetunt D. 113. 121. Sahid. cant. verc. veron. colb. germ. 1. 2.

ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται [r] + ὁ" ἄνθρωπος, ἀλλ' [s] ∾ ἐπὶ"
5 παντὶ ῥήματι [t] ἐκπορευομένῳ διὰ ςόματος" θεȣ̃. Τό-
τε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος [u] εἰς τὴν ἁγίαν πό-
λιν," ϗ [x] ∽ ἵςησιν" αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τȣ̃ ἱεροῦ·
6 Καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τȣ̃ θεοῦ, [y] βάλε" σεαυτὸν
[z] κάτω· γέγραπται γάρ· ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτȣ̃ ἐν-
τελεῖται περὶ σȣ̃, ϗ ἐπὶ χειρῶν ἀρȣ̃σί σε, μήποτε προσ-
7 κόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σȣ. Ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησȣ̃ς·
[a] πάλιν" * γέγραπται· ȣ̓κ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν
8 σου. Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος
ὑψηλὸν λίαν, ϗ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας
9 [b] τȣ̃ κόσμȣ" ϗ τὴν δόξαν αὐτῶν, Καὶ [c] λέγει" αὐτῷ·
ταῦτα [d] πάντα σοι" δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.
10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὕπαγε [e] ÷ ὀπίσω μου" σατα-
νᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν σȣ προσκυνήσεις, ϗ
11 αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβο-
λος· ϗ ἰδοὺ, ἄγγελοι προσῆλθον ϗ διηκόνουν αὐτῷ.]

---

[s] ∾ ἐν. [x] ∽ ἔςησεν.

(r) + CDELP. 78. 218. (cum 8. 76. 77. 123. 125. 219. 220. 225.) Mt. V. a. (s) CD. 13. 59. 124. Mt. m. (t) = D. Syr. hieros. cant. veron. germ. 1. 2. Opus imp. Hilar. Druthmar. (u) = 33. (x) ἔςησεν. BCD. 1. 33. 47. Mt. i. Ed. Sahid. (y) βάλλε. 12. 59. 131. Ev. 44. Ed. (z) + ἐντεῦθεν. C. Syr. p. in m. Arm. Sahid. ut videtur. Ignat. ep. ad Philipp. (a) = Mt. B. Sahid. || Antecedentibus jungunt E. 8. 83. 116. 124. Ed. Arm. Sax. veron. germ. 1. brix. colb. clar. Theophyl. (b) τῆς γῆς. Syr. p. in cod. Ridlej. || αὐτοῦ. 131. (c) εἶπεν. BCD. 13. 33. 157. (d) σοι πάντα. BC. 1. 33. Ed. foroj. Orig. ter. Chrys. in Mt. 4. codd. (e) + CD (St. β.) LM. 17. 38. 77. 108. 113. 116. 117. 121. 123** 125. 127. 131. 142. 157. 218 (cum 225.) 219. 220. 224. 230. 235. Ev. 1. 3. 18. 19. 31. 32. 33. al. 71. Mt. BH. a. d. g. k. l** al. 13. (Itaque codd. 123.) Codices, e quibus interpolatus fuit Lucas. Ed. Erp. Pers. p. Syr. p. cum aster. Æth. Arm. Slav. Ital. Sax. Justin. Petr. alex. Athan. Nestor. Chrys. (etiam in Mt. 6. codd.) Damasc. Theophyl. Archel. Opus imp. Hilar. ms. Ambr. Aug. Vigil. Max. taur. || = BKP. 1. 13. 123* 124. Mt. V. 1* Syr. Ar. p. Pers. w. Copt. Vulg. brix. for. harl** alii. Pseudo-Ignat. epist. ad Philipp. dis. Orig. dis. Victor. dis. Euthym. dis. Iren. Tert. Hilar. ed. Hier. dis. Juvenc.

[Ἀκούσας δὲ [f] = ὁ ἰησοῦς" ὅτι ἰωάννης παρεδόθη, 12
ἀνεχώρησεν εἰς τὴν γαλιλαίαν. Καὶ καταλιπὼν τὴν 13
[g] ναζαρὲτ," ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς [h] ∞ καπερναοὺμ"
τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις ζαβουλὼν ϗ νεφθαλείμ·
Ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέ- 14
γοντος· Γῆ ζαβουλὼν ϗ [i] γῆ" νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσ- 15
σης πέραν τοῦ ἰορδάνου, γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, Ὁ λαὸς 16
ὁ καθήμενος ἐν σκότει, [k] εἶδε φῶς" μέγα· [l] ϗ τοῖς καθη-
μένοις" ἐν χώρᾳ ϗ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.
Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· 17
[m] μετανοεῖτε·" ἤγγικε [m] γὰρ" ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.]
[[n] Περιπατῶν" δὲ [o] † [p] παρὰ" τὴν θάλασσαν τῆς 18
γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφούς, σίμωνα τὸν [q] λεγόμε-
νον" πέτρον, καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλον-
τας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.
Καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, ϗ ποιήσω ὑμᾶς [r] ἁλι- 19

---

[h] ∞ καφαρναοὺμ, *etiam alibi.* [o] † ὁ ἰησοῦς.

(f) = BD. 16. 33. 61. 83. Copt. Æth. cant. for. Orig. Eus. Aug. (g) ναζαρὲθ. DE. 1. 13. 72. 124. 131. Ev. 33. al. 10. Mt. V. 17. Ed. Copt. Arm. Ital. Vulg. Sax. Orig. quater. Eus. || ναζαρὰθ. CP. || ναζαρὰ. B. 33. Orig. semel. (h) BD. 33. Copt. Arm. Ital. Vulg. Sax. Orig. quinquies. Epiph. Nonn. (i) = D. 71. 230. Ev. 44. Ed. cant. (k) φῶς εἶδεν. B. 1. 13. 33. 124. Orig. bis. Cyr. Chrys. (etiam Mt. 5. codd.) || εἶδε] εἶδεν. D. 1. cant. veron. verc. germ. 1. colb. clar. Cyr. (l) οἱ καθήμενοι. D. cant. veron. verc. brix. colb. germ. 1. clar. || καθημένους = 236. (m) μετανοεῖτε et γὰρ = codd. nonnulli, teste scholio, quod in codd. Mt. a. d. e. legitur. Hier. (n) παράγων. D. (St. β.) cant. verc. veron. germ. 1. brix. colb. clar. Eus. (o) = BCDKMS. 1. 13. 17. 33. 77. 106. 108. 114. 123. 124. 125. 127. 131. 142. 157. 182. 218 (cum 76. 219. 220. 224. 225.) 230. 235. al. 40. Mt. V. a* d. 17* al. 14. Ed. Syr. utr. Arr. Æth. Copt. Slav. cant. veron. corb. germ. 1. brix. for. tolet. harl. Eus. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 5. codd.) Theophyl. (p) περὶ. K. 17. al. 5. Mt. m. Ed. (q) = Syr. p. in cod. Paris. || καλούμενον. 17. 220. 224. 230. al. 6. Ed. Syr. p. in m. ms. Arm. ut videtur. Vulg. corb. germ. brix. for. Chrys. in Mt. codice 3. || ἐπικαλούμενον. E. 45. Chrys. in Mt. 1. 5. 8. α. β. (sed alio loco iidem habent λεγόμενον.) (r) + γενέσθαι. D. (St. β.) K. 33. 38. 113. 121. 157. Syr. Syr. p. in m. mss. Æth. Sax. Vulg. Ital. exc. clar.

20 εῖς ἀνθρώπων. Οἱ δὲ [s] εὐθέως" ἀφέντες τὰ δίκτυα,
21 ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλες
δύο ἀδελφοὺς, ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην
τὸν ἀδελφὸν αὐτῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ ζεβεδαίου τοῦ
πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ
22 ἐκάλεσεν αὐτούς. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον κ̀
τὸν πατέρα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.
23 Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν γαλιλαίαν ὁ ἰησῦς, διδάσκων
ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, κ̀ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον
τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
24 μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.] Καὶ [t] ἀπῆλθεν" ἡ ἀκοὴ αὐτῦ
εἰς ὅλην τὴν συρίαν· καὶ [u] προσήνεγκαν" αὐτῷ πάντας
τοὺς κακῶς ἔχοντας, * [x] ποικίλαις νόσοις" [y] κ̀ βασάνοις
συνεχομένυς," [z] κ̀ δαιμονιζομένυς," [a] καὶ σεληνιαζομέ-
νους," [b] καὶ παραλυτικύς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς."
25 Καὶ [ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς γαλι-
λαίας καὶ δεκαπόλεως καὶ ἱεροσολύμων καὶ ἰουδαίας
καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνυ.
1 [c] Ἰδὼν δὲ" τὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθί-
2 σαντος αὐτῦ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτῦ. Καὶ
3 ἀνοίξας τὸ ϛόμα αὐτῦ, ἐδίδασκεν αὐτὺς, λέγων· Μα-

(s) = K. 127* al. 10. e junioribus. Mt. x. harl* Orig. semel. (bis habet.) Basil. seleuc. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Opus imp. Druthmar. || Post ἀφέντες ponitur in 2. Ed. (t) ἐξῆλθεν. C. 1. 33. 78. 127. 131. 235. Ev. 10. 17. 34. Mt. m. 18. Syr. p. in m. Arm. ut videtur. Orig. (u) προσήγαγον. 218 (cum 76. 77. 108. 124. 219. si credere fas est.) (x) ποικίλαις νόσοις cum antecedentibus conjungunt 72, 142. Ev. 2. al. 7. Syr. Sam. verc. Euthym. dis. (y) κ̀ βασανιζομένυς. 142. || κ̀ βασάνοις = E* 2. 27. 236. || συνεχομένυς = Ev. 17. (z) = M. 12. 61. Mt. m. (codex Theophyl.) et Chrysostomi codd. 1. 5. β. Ev. 34. || καὶ = B. 235. Eus. (a) = 30. 76. 224. 225. 234. Ev. 34. 86. Mt. 10. || Ante δαιμονιζομένυς ponitur in 80. (b) = 64. || κ̀ παραλυτικὺς = Mt. r* || αὐτὺς] πάντας. D. (St. β.) cant. verc. veron. germ. 1. colb. clar. (c) κ̀ ἰδὼν. 220. || δὲ = Mt. r. || + ὁ ἰησῦς. 28. 30. Syr. Vulg. verc. corb. clar. Chrys. (etiam in Mt. 6. codd.) Opus imp. Chromat.

κάριοι οἱ πτωχοὶ [d] *τῷ" πνεύματι· ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βα-*
σιλεία τῶν οὐρανῶν. [e] Μακάριοι *οἱ πενθοῦντες· ὅτι αὐτοὶ* 4
παρακληθήσονται. Μακάριοι *οἱ πραεῖς· ὅτι αὐτοὶ* 5
κληρονομήσουσι τὴν γῆν. Μακάριοι *οἱ πεινῶντες ϗ δι-* 6
ψῶντες τὴν δικαιοσύνην· ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
[f] Μακάριοι *οἱ ἐλεήμονες· ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.* Μα- 7 8
κάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψον-
ται. Μακάριοι *οἱ εἰρηνοποιοί· ὅτι* [g] *— αὐτοὶ" υἱοὶ* 9
θεοῦ κληθήσονται. [h] Μακάριοι *οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν* 10
δικαιοσύνης· ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν."
Μακάριοί *ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς ϗ διώξωσι, ϗ εἴ-* 11
πωσι [i] *πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν,"* [k] *— ψευδόμενοι,"*
[l] *ἕνεκεν ἐμοῦ."* Χαίρετε *ϗ ἀγαλλιᾶσθε· ὅτι ὁ μισθὸς* 12
ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς·] οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς
προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν [m].
Ὑμεῖς *ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς. ἐὰν δὲ τὸ ἅλας* [n] *μω-* 13

(d) = D* (e) Vers. 4 et 5 transpositi in D. 33. Vulg. cant. verc. corb. colb. for. Clem. ut videtur. Orig. (ubi de ordine *τῶν μακαρισμῶν* disputat. Semel ut rec.) Eus. in canon. Nyss. Hier. Ambr. Juv. Primas. Sed Chromat. utroque modo. (f) Vs. 7 et 8 transponuntur in Ev. 32. Vulgarem ordinem urget Euthym. ‖ Vs. 7 = 220. (g) = CD. 13. 124. Syr. It. (exc. brix. gat.) Vulg. Op. imp. Hilar. Chrom. (h) Nonnulli ap. Clem. *μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης· ὅτι αὐτοὶ ἔσονται τέλειοι. καὶ μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκα ἐμοῦ· ὅτι ἕξουσι τόπον, ὅπου οὐ διωχθήσονται.* Strom. 4. (i) *καθ' ὑμῶν πᾶν πονηρὸν*. D. cant. et hoc ordine Syr. Syr. p. ed. ‖ *πονηρὸν* = 58. 61. ‖ *ῥῆμα* = BD. Copt. Æth. Syr. hieros. It. Vulg. Latini exc. Op. imp. ‖ *καθ' ὑμῶν*] *κατ' ἐμοῦ*. Mt. r. ‖ + *et exprobrabunt nomen meum tanquam malum*. Paulin. (k) = D. cant. veron. colb. germ. 1. clar. floriac. Orig. Tert. Hilar. Lucif. Ambr. Ambrosiast. Paulin. Symmach. Post *ἕνεκεν ἐμοῦ* ponunt Syr. corb. brix. for. Chrom. (l) = floriac. Lucif. Paulin. ‖ *ἕνεκεν δικαιοσύνης*. D. (St. β.) 47. ap. Mill. cant. veron. verc. colb. germ. 1. Hilar. Ambr. Ambrosiast. Chrom. Symmach. *propter nomen meum*, Aug. semel. Cassiod. (m) + *ὑπάρχοντας*. D** *ὑπαρχόντων*. D* latt. ‖ + *Nolite gaudere, cum benedixerint vos omnes homines; sic enim faciebant pseudoprophetis patres eorum*. germ. 1. ‖ Vs. 13 = Evangelistaria pleraque. (n) *μωρανθῇ*. 47. 56. 58. *evanuerit*, Vulg. verc. veron. corb. colb. for. Op. imp. *fatuum s. infatuatum fuerit*, cant. clar. brix. Cypr. Hil. Hier. alii.

ρανθῇ," ἐν τίνι [o] ἁλισθήσεται;" εἰς οὐδὲν ἰσχύει [p] ἔτι,"
εἰ μὴ [q] βληθῆναι ἔξω, καὶ" καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν
14 ἀνθρώπων.] [Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύνα-
15 ται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· Οὐδὲ καί-
ουσι λύχνον, καὶ τιθέασιν [r] αὐτὸν" ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ'
ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.
16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώ-
πων, ὅπως ἴδωσιν [s] ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα," καὶ δοξάσωσι
τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
17 [t] Μὴ νομίσητε, ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, [u] ἢ
τοὺς προφήτας·" οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶ-
18 σαι. Ἀμὴν [x] γὰρ" λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐ-
ρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ
19 ἀπὸ [y] τοῦ νόμου," ἕως ἂν πάντα γένηται. [z] Ὃς [a] ἐὰν
οὖν" λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ
διδάξῃ [b] οὕτω" τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν
τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· [c] ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ,
[d] οὗτος" * μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐ-
20 ρανῶν.][e] Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι [ἐὰν μὴ περισσεύσῃ

(o) *ἁλισθήσονται*. Mt. V. *ἀρτυθήσεται*. 58. Ev. 10. (p) = D. Syr. Erp. cant. verc. veron. clar. germ. 1. Mm. Cypr. Aug. Hier. Chrom. (q) *βληθὲν ἔξω*. B. 1. 33. Syr. p. ms. (r) = Mt. c. Arm. Syr. p. in cod. Ridl. et Paris. Chrys. in Mt. 5 codd. sed unus habet. (s) *τὰ καλὰ ὑμῶν ἔργα*. Mt. p* Orig. || *ὑμῶν* = Mt. d. || *ἔργα* = cod. Syræ p. (t) *τί δοκεῖτε, ὅτι ἦλθον πληρῶσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας; οὐκ ἦλθον πληρῶσαι, ἀλλὰ καταλῦσαι*. Marcion testibus Isidor. et Dial. c. Marc. (u) = 125* (x) = 80. 56. 66. 70. 230. Arr. Pers. w. Æth. Sahid. It. *quippe*, Vulg. for. colb. germ. 2. *enim*, cant. Iren. *ἀμὴν*. 6. Arm. Pers. p. Aug. semel. Cassiod. (y) *τῶν προφητῶν*. Ev. 37. || + *καὶ τῶν προφητῶν*. 13. 61. 124. Arm. Syr. hieros. Iren. (z) + *cœlum et terra transibunt, verba autem mea non præteribunt*. colb. (a) *ὃν ἐὰν*. 117. || *ἐὰν* = D* Sahid. || *ἂν* = L. 2. 17. 235. Mt. q. m. 3. Ed. (b) = D. cant. (c) ab *οὐρανῶν* ad *οὐρανῶν* = D. 12. 15. cant. germ. 2. Chrys. semel in Mt. 6 codd. Opus imp. (d) *οὗτος*, sequente commate, 44. 157. 179. 187** 220. 225. Mt. x. Goth. Ital. (exc. corb. for.) Cypr. Aug. Tychon. Victor. tun. (e) Vs. 20. = D. cant. || *λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι* = 2. Ed. Opus imp.

[f] ∾ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν" πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ
Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐ-
ρανῶν. Ἠκούσατε ὅτι [g] ἐῤῥέθη". τοῖς ἀρχαίοις· οὐ 21
φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.
Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ 22
αὐτοῦ [h] εἰκῇ," ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακὰ, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν
εἴπῃ [i] μωρὲ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ἐὰν 23
οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κἀκεῖ
μνησθῇς, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ· Ἄφες 24
ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου [k] ἔμπροσθεν" τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ
ὕπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε
ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀν- 25
τιδίκῳ σου [l] ταχὺ," ἕως ὅτου εἶ [m] ∾ ἐν τῇ ὁδῷ μετ'
αὐτοῦ·" μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ

[f] ∾ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη. [m] ∾ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

(f) EL. 106. 114. 123. 124. 125** 157. 234. al. 7. Mt. V. a. d. 17. 18. al. 8. Ed. Constitut. Clem. semel. Bas. Isidor. alii. (g) ἐῤῥήθη. DE. alii. Ed. cum h. l. tum versibus seqq. (h) = B. 48. 198. Æth. Ar. p. Sax. Vulg. for. harl. Non agnovisse videntur Justin. M. in apol. 1. Ptolemæus in ep. ad Flor. Orig. Tert. Spurium esse judicarunt nonnulli, teste Scholiaste in cod. 21. et codd. Mt. a. d. e. et 10: τινές φασιν, ὅτι μάτην ὑπό τινων προσετέθη τὸ εἰκῇ. Hieronymus tradit, additum non fuisse in plerisque codicibus antiquis, seu, ut alibi loquitur, in veris codicibus, quare radendum id esse censet. Ei adstipulantur Aug. in retract. et Cassian. Omittunt Auctor de bapt. inter Basilii opp. libr. 2. qu. 5. Juvenc. Chrom. Salvian. || Sed habent εἰκῇ codd. ap. Scholiasten, Hieronymum et Aug. Syr. Syr. p. Syr. hieros. Ar. rom. Erp. Copt. Arm. Goth. Slav. Ital. exc. for. Constitut. Auctor ep. ad Zenam et Seren. Eus. Cyr. Isidor. pel. Nyss. Chrys. Theodoret. Theophyl. Euthym. Iren. interpr. Cypr. Opus imp. dis. Hilar. Aug. aliquoties et dis. Philastr. Paulin. Gregor. M. alicubi etc. (i) + τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. LM. 1. 13. 78. 108. 124. Copt. Arm. Arr. Perss. corb. Aug. semel, sed alibi subaudiendum id esse monet. (k) ἐν vel ἐπὶ. Syr. (l) = 227. Mt. d. Sahid. Ambr. semel. Chrom. (m) μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ. DL. 1. 13. 33. 124. cant. veron. verc. colb. germ. 1. clar. Opus imp. Arnob. Ambr. Chrom. || μετ' αὐτοῦ = 28.

ὁ κριτὴς [n] σε παραδῷ" τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν
26 βληθήσῃ. Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν,
27 ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. Ἠκούσατε
28 ὅτι ἐῤῥέθη [o] †· οὐ μοιχεύσεις. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν,
ὅτι [p] πᾶς ὁ βλέπων" γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι
[q] ∞ αὐτῆς," ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν [r] ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
29 τοῦ." Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει
σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· [s] συμφέρει γάρ
σοι, ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον
30 τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. Καὶ εἰ ἡ δεξιά
σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν, καὶ βάλε ἀπὸ
σοῦ· συμφέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου,
31 καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου [t] βληθῇ" εἰς γέενναν.] [Ἐῤῥέ-
θη [u] δὲ," [x] — ὅτι" ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,

[o] † τοῖς ἀρχαίοις. [q] ∞ αὐτήν.

(n) = 13. 124. 127* Arm. Chrys. Hilar. (o) = BDKS. 1. 17. 22. 28. 71. 72. 89. 106. 108. 114. 116. 117. 123. 125. 127. 131. 142. 157. 224. 225. 230. 235. 236. Ev. 7. 17. al. 50. et Barber. 6. Mt. V. a. d. k. l. al. 11. Ed. Syr. Ar. p. (Syr. p. habet cum aster.) Copt. Æth. Arm. Goth. Slav. 4. 5. (habent Slav. 2. 3. 6. ed.) cant. veron. verc. brix. Orig. Cyr. Theophyl. Euthym. Hilar. (p) ὃς ἐὰν ἐπιβλέψῃ s. ἐμβλέψῃ Orig. aliquoties, sed semel ut rec. || βλέπων] ἐμβλέπων. 106. 218. (cum 76. 77. 123. 220.) al. 2. Mt. c. f. i. n. Chrys. Theodoret. Damasc. Thalass. Theophyl. ἐμβλέψας. K. 117. 157. Mt. m. Clem. (sed alibi βλέπων ut rec. s. προσβλέπων s. ἰδὼν, et sic Theoph. ant.) Justin. Theod. monach. Chrys. alicubi. βλέψας. 61. (q) BDELMS. 13. 33. 77. 89. 108. 116. 124. 127. 131. 157. 230. 235. Ev. 18. 32. 36. al. 41. Mt. V. a. d. l. 10. 17. al. 6. Ed. Constitut. Theoph. ant. Orig. semel (semel ut rec.) Chrys. semel. || = K. 236. Clem. Orig. ter. Chrys. semel. Euthym. Tert. aliquoties. (r) = Syr. hieros. Clem. ter. Sed habent Athenag. Theoph. ant. Orig. || + παρὰ τῷ Θεῷ. Justin. (s) a συμφέρει ad συμφέρει vs. 30. = D. cant. (t) ἀπέλθῃ. BD (St. β.) 1. 33. 157. Arr. Æth. Copt. Vulg. cant. verc. veron. colb. corb. germ. 1. for. (etiam vs. 29. verc. veron. germ. 1. colb.) Lucif. Ambr. Aug. Incertum an Orig. IV. 330. (u) = 42. 72. 114. 127. 131. 225. Ev. 14. 32. al. 11. Mt. k. p. r. Ed. Syr. Ar. p. Erp. Slav. 5. 6. 7. || δὴ Arm. (x) = BDL. 1. 33. 124. ap. Birch. 127. 235. Ev. 32. 36. Mt. o. Ed. Chrys. in Mt. 6 codd.

δότω αὐτῇ ἀποςάσιον. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι [y] ∾ ὃς 32
ἂν ἀπολύσῃ" τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορ-
νείας, ποιεῖ αὐτὴν [z] μοιχᾶσθαι·" [a] καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυ-
μένην γαμήσῃ, μοιχᾶται." Πάλιν [ἠκούσατε ὅτι ἐῤ- 33
ῥέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ
κυρίῳ τοὺς ὅρκους σοῦ.] Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, [b] μὴ ὀμόσαι 34
ὅλως" * μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐςὶ τοῦ θεοῦ·
Μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐςι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε 35
εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐςὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως·
Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν 36
[c] τρίχα" λευκὴν [cc] ἢ μέλαιναν ποιῆσαι." Ἔςω δὲ ὁ 37
λόγος ὑμῶν· ναὶ ναί, [d] οὔ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων, ἐκ
τοῦ [e] πονηροῦ" ἐςιν. Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη· ὀφθαλμὸν 38
ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, [f] καὶ" ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ἐγὼ δὲ 39
λέγω ὑμῖν, μὴ ἀντιςῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅςις σε ῥα-
πίσει [g] ἐπὶ" τὴν [h] δεξιάν" [i] σου" σιαγόνα, ςρέψον αὐτῷ

---

[y] ∾ πᾶς ὁ ἀπολύων.

(y) BKLM. 1. 13. 33. 77. 108. 114. 124. 157. 235. Ev. 18. 36. al. 24. Mt. c. d. f. l. q. r. Syr. Slav. Vulg. corb. brix. for. colb. germ. 2. gat. Alia exemplaria ap. Aug. || πᾶς ὃς ἂν ἀπολύσῃ. Ev. 32. Arm. || ὃς ἂν ἀπολύσει. Orig. dis. (z) μοιχευθῆναι. BD (St. β.) 1. 13. 33. 124. Theoph. ant. Orig. bis. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theodoret. Scholion in codd. Mt. a, d. e. 10. (a) = D. 64. (s. Em. ap. Walton.) cant. veron. verc. et codd. gr. et latt. ap. Aug. Orig. ut videtur. Habet Tert. || καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας, μοιχᾶται. B. 80. 219. item Mt. o. ὁ γαμῶν ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς, μοιχεύει. Theoph. ant. et ponit ante ὃς ἀπολύει etc. (b) ὅλως μὴ ὀμόσαι. Arm. clar. (c) τρίχαν EL. Ev. 18. alii, hic et alibi. (cc) ποιῆσαι μέλαιναν. L. Pers. p. (d) + καὶ. L. 235. Mt. d. Syr. Ar. Arm. veron. verc. clar. Tert. semel, item Clem. Chrys. (e) διαβόλου. 54. Nyss. (f) = D. cant. verc. veron. colb. germ. 1. 2. emmer. Hilar. Opus imp. Hier. Claudius presb. (g) εἰς. 125. ap. Treschov. 234. 235. Val. 1. ap. Birch. (sed in marg. ἐπὶ.) Mt. e. o. q. 10. et codd. 6. Chrysostomi. (h) = D. Ar. p. cant. Exemplaria lat. multa ap. Aug. Ephraem syriace. Dial. c. Marcion. Op. imp. Faustus. (i) = σου. 1. 33. 76. 108. 127. 157. 218. 235. Val. 1. ap. Birch. Ev. 18. 32. 36. al. 30. Mt. d. k. 1* al. 7. Ed. Slav. 4. 5. 6. (habet ed.) verc. brix. clar. emmer. Constitut. Bas. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Damasc. Opus imp. alii. || Post σιαγόνα ponitur in BD.

40 καὶ τὴν [k]ἄλλην″ Καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ
41 τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· Καὶ
ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ [l]δύο.]
42 [Τῷ αἰτοῦντί σε [m]δίδου″ καὶ [n]τὸν θέλοντα″ [o]ἀπὸ σοῦ″
43 δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς. Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη·
ἀγαπήσεις τὸν [p]πλησίον″ σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν
44 σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν,
[q]=εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς,″ [r]=καλῶς ποι-
εῖτε [s]τοῖς μισοῦσιν: ὑμᾶς,″ [t]καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν —
45 ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ : διωκόντων ὑμᾶς.″ Ὅπως γέ-
νησθε [u]υἱοὶ″ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς· [x]ὅτι″ τὸν
ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέ-
46 χει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς

[s] τοὺς μισοῦντας.

(k) *sinistram*, veron. verc. germ. 1. Aug. aliquoties. Chrom. (l) + ἔτι ἄλλα. D (St. β.) verc. veron. corb. germ. 1. for. Latt. multi ap. Beng. Iren. (m) δὸς. BD. 124. Clem. (n) τῷ θέλοντι. D. 38. Ev. 12. item Mt. 17. || τὸν δανείσοντα ἀπὸ σοῦ. Syr. (o) = D. cant. Clem. Cypr. Post δανείσασθαι ponitur in 116. (p) φίλον. 80. (q) = B. 1. 11. 22. Copt. Arm. Vulg. verc. veron. corb. for. germ. 1. (Habent cant. clar. brix.) Theoph. ant. Orig. septies. Eus. Dial. c. Marc. Iren. Tert. semel, (nisi in cæteris locis ad Lucam respexit.) Cypr. Hilar. Op. imp. Hier. Aug. Ambr. Fulg. Juv. Epiph. in cantic. || ὑμᾶς = Athenag. (r) = B. 1. 11. 17* 22. 58. 113. Mt. m. Copt. Theoph. ant. Athen. Orig. septies. Eus. Dial. c. Marc. Iren. Tert. semper. Cypr. Hilar. Hier. Ambr. alicubi. Fulg. (s) D (St. π.) EKLMS. 13. 33. 77. 124. 131. 157. 235. 236. al. 93. Mt. BHV. al. 18. Ed. Chrys. Patr. al. (t) ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ = B. 1. 11. 22. Copt. Æth. emmer. Athenag. Orig. quinquies. (bis habet, sed ibi = καὶ διωκόντων ὑμᾶς.) Dial. c. Marc. Cypr. Lucif. Variant Patr. lat. Nonnulli ponunt post διωκόντων. Præterea ὑμᾶς = D. 157. cant. ὑμῖν, Clem. || καὶ διωκόντων ὑμᾶς = Goth. Theoph. ant. Orig. bis. || καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς = Syr. hieros. Alii ap. Scholiasten in Mt. cod. 10. (in codd. a. d. e. etiam καὶ διωκόντων ὑμᾶς in istis aliis abesse tradit Scholiastes.) || Chrys. in Mt. codd. 4. καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς ponit ante εὐλογεῖτε. (u) ὅμοιοι. 117. Mt. z** Pers. p. Chrys. (etiam in Mt. 4 codd.) Isid. Epiph. Iren. ap. Beng. *ut imitemini*. Ambr. (x) ὃς, *qui*, Syr. utr. Perss. Ar. Ital. (exc. cant.) Orig. Patr.

ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ [y] τε-
λῶναι" [z] τὸ αὐτὸ" ποιοῦσι; Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς 47
[a] ∾ ἀδελφοὺς" ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ
οἱ [b] ἐθνικοὶ [c] ∾ οὕτω" ποιοῦσι; Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέ- 48
λειοι, [d] ∾ ὥσπερ" ὁ πατὴρ ὑμῶν [e] ∾ ὁ ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς" τέλειός ἐστι.]

[Προσέχετε [f] τὴν [g] δικαιοσύνην" ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπρο- 1
σθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ
μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν
τοῖς οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλ- 2
πίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς
συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ
τῶν ἀνθρώπων. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν
αὐτῶν. Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ 3
ἀριστερά σου, τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου· Ὅπως ᾖ σου ἡ 4

---

[a] ∾ φίλους. [b] ∾ τελῶναι. [c] ∾ τὸ αὐτό.
[d] ∾ ὡς. [e] ∾ ὁ οὐράνιος. [g] ἐλεημοσύνην.

(y.) ἐθνικοὶ. 33. 34. in m. 59. (ap. Walton. laudatur ad vs. seq.) Copt. Goth. (z) οὕτως. D. 33. al. 4. (a) EKLMS. 17. 33. 77. 89. 108. 131. 157. 230. 235. Ev. 18. 25. 31. 32. al. 97. et Barber. 6. Mt. BH. a. d. al. 16. Ed. Arm. Syr. p. Slav. Goth. brix. clar. Basil. Theophyl. Lucif. || Sed ἀδελφοὺς BD (St. π. φίλους.) 1. 13. 124. 125. forte etiam Mt. V. aliique, Syr. Arr. Perss. Copt. Æth. It. Vulg. (b) BD (St. β.) 1. 5. 28. 33. 44. 59. ap. Walt. 127* 131. 230. Mt. x. z. in marg. Copt. Æth. Syr. p. (sed rec. in m.) Syr. hieros. Ar. p. et rom. Pers. w. Slav. It. (exc. clar.) Vulg. Sax. Constitut. Chrys. ut videtur. Bas. Cypr. Lucif. alii. || + καὶ οἱ ἁμαρτωλοί. Arm. (c) D (St. β.) M. 1. 5. 10. 13. 28. 33. 44. 124. 127. 184. 209. 235. al. 10. Mt. c. 17. Syr. Copt. Æth. Arm. Goth. It. (exc. clar.) Vulg. Constit. Patr. (d) ὡς. L. 13. 33. 124. 225. Clem. quater. Orig. ter. Chrys. in Mt. 5 codd. (e) ὁ οὐράνιος BD** (St. β.) EL. 1. 13. 33. 124. 142. in m. 235. al. 8. Mt. d. i. n. z. Arr. Æth. Arm. Syr. p. in codd. nonnullis. Vulg. verc. corb. brix. for. germ. 2. Justin. Orig. Chrys. Cypr. alii. || ὁ ἐν οὐρανοῖς. D* Mt. q. || = 51. (f) + δὲ. L. 1. 33. al. 7. Mt. q. Ed. Syr. utr. Pers. p. Copt. Æth. germ. 1. (g) BD (St. β.) 1. 209. Codd. ap. Scholiasten in cod. 41. et in Mt. e. Ed. Syr. hieros. (Syr. et Perss. saltim non obstant; Syr. p. autem habet ut rec.) Ital. (exc. brix.) Vulg. Isid. pel. semel. Patr. lat. *justitiam, hoc est, eleemosynam vestram,* Hier.

ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων
ἐν τῷ κρυπτῷ, [h] — αὐτὸς" ἀποδώσει σοι [i] = ἐν τῷ
5 φανερῷ." Καὶ ὅταν [k] ∾ προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ" ὥσπερ οἱ
ὑποκριταί [l]· ὅτι [m] φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν
ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι," ὅπως
[n] = ἂν" φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [o] =
ὅτι" ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δέ, ὅταν προσεύ-
6 χῃ, εἴσελθε εἰς τὸ [p] ταμιεῖόν" σου, καὶ κλείσας τὴν θύ-
ραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρί σου [q] — τῷ: ἐν τῷ κρυπτῷ·"
καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει
σοι [r] = ἐν τῷ φανερῷ." Προσευχόμενοι δὲ μὴ [s] βαττ-
7 ολογήσητε," ὥσπερ οἱ [t] ἐθνικοί." δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ

---

k ∾ προσεύχεσθε, οὐκ ἔσεσθε.

(h) = BKL. 1. 13. 33. 116. 124. 157. 220. 236. Ev. 32. 46. al. 14. Mt. i. n. q. al. 4. Copt. Æth. Arm. Ar. Goth. Slav. 3. It. Vulg. Constitut. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. Cypr. Incertum an Orig. (i) = BD. 1. 22. 23. 68. 118. Mt. i. n. Codd. gr. ap. Aug. Copt. Vulg. cant. corb. for. Clemen. hom. 55. ap. Wetst. Orig. (nisi ad vs. 6. spectat.) Euthym. (explicat demum ad vs. 6.) Cypr. Hier. Chrom. Salv. Juv. Deleatur aut hic aut vs. 6. (k) προσεύχεσθε οὐκ ἔσεσθε. B. 1. 118. Copt. Sahid. Æth. Arm. Syr. p. in m. It. (exc. cant.) Vulg. Orig. Chrys. in Mt. 6 codd. (l) + σκυθρωποί. 108. 157. Mt. m. (m) φιλοῦσι στῆναι ἐν ταῖς συναγ. καὶ ἐν τ. γων. τ. πλατειῶν, ἑστῶτες καὶ προσευχόμενοι, ὅπως. D. cant. clar. φιλοῦσιν ἐν ταῖς σ. κ. ἐ. τ. γ. τ. πλ. ἑστῶτες προσευχόμενοι. 13. 118. *amant stare in synagogis, et in ang. plat. stantes orare*, verc. veron. colb. germ. 2. || ἑστῶτες = K. Copt. || προσεύχεσθαι] προσεύχονται. 235** Ev. 27. (n) = DKL. 13. 33. 42. 114. 118. 124. ap. Birch. 157. 220. 235. Ev. 27. 44. Mt. B. al. 8. Orig. Chrys. (o) = BD. 1. 13. 28. 33. 68. 108. 118. 124. 229* Mt. m. Æth. Slav. 3. It. (exc. brix.) Vulg. Orig. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (p) ταμεῖον. DEL. al. 9. Mt. B. al. 4. Ed. Orig. alii. (q) τῷ = D. 1. 13. 124. ap. Birch. 232. Ed. Arm. Arr. Slav. 3. *in abscondo*, sensu ancipiti, It. Vulg. || τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ = 59. Mt. B. Chrom. (r) = BD. 24* 118* Copt. Sahid. Syr. hieros. a prima manu. Sax. Vulg. cant. corb. for. germ. 2. gat. Orig. Hilar. Hier. Chrom. Ambr. Aug. Habet Euthym. Conf. not. i. (s) βλαττολογήσητε. BD** Alii aliter. καταλογήσητε. 17. (t) ὑποκριταί. B.

πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε 8
αὐτοῖς. οἶδε γὰρ [u] ὁ πατὴρ ὑμῶν, [x] ὧν χρείαν ἔχετε, πρὸ
τοῦ ὑμᾶς [y] αἰτῆσαι αὐτόν." Οὕτως οὖν προσεύχεσθε 9
ὑμεῖς· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ
ὄνομά σου· [z] Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ 10
θέλημά σου, [a] ὡς" ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ [b] τῆς" γῆς· Τὸν ἄρ- 11
τον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· Καὶ ἄφες 12
ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς [c] ἀφίεμεν" τοῖς
ὀφειλέταις ἡμῶν· Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρα- 13
σμὸν, [d] ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. [e] † [f] †.]

---

[e] † ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας. [f] † ἀμήν.

(u) + ὁ Θεὸς. B. (x) + ὁ οὐράνιος. 76* Mt. x. χ. Syr. p. (y) ἀνοῖξαι τὸ στόμα. D (St. β.) clar. (z) γενηθήτω . . . ἐλθέτω . . . Hoc ord. Tert. de orat. (a) = D* verc. veron. colb. Tert. Aug. semel. (b) = B. 1. Clem. Orig. (sexies omittit; semel, ubi totam orationem dom. recitat, habet.) (c) ἀφίεμεν. DEL. 157. Ev. 26. Mt. 10. ἀφήκαμεν. B. 1. 124. in m. (ap. Tresch. et Birch. Sed ἀφίημεν ap. Alt.) Syr. for. harl* Orig. Nyss. Pseudo Ath. (d) *tentationem* + *quam ferre non possimus*. Hilar. Chrom. Hier. semel. Ambr. de sacram. qui addit: "non dicit: non inducas in tentationem, sed . . . talem vult tentationem, quam ferre possit humana conditio." (e) = BD (St. β.) 1. 17. (qui tamen ἀμὴν retinet) 118. 130. 209. Codex rescriptus Dublinensis collegii Trinitatis. Codices antiquissimi e quibus Lucas interpolatus est. Scholiastes, cujus annotatio in codd. pluribus ap. Wetst. Birch. et Mt. legitur hæc: τὸ δέ· ὅτι σοῦ κ. τ. λ. ἐν τισὶν οὐ κεῖται μέχρι τοῦ ἀμήν. Scholiastes ad Lucam in cod. 36. qui notavit, apud Lucam terminari orationem verbis μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, Matthæum autem addidisse ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ev. 2. in marg. adscriptam habet orationem dom. græce et neogræce, absque doxologia. Ed. complut. (addito tamen ἀμήν.) Copt. Ar. rom. et pol. Cod. arab. medicæus. Cod. Kirstenii lineolis notat. Pers. w. Ital. (exc. brix. et ap. Sabatier germ. 1.) Sax. Vulg. (retinet *Amen*, quod tamen abest a codd. mstis nonnullis, v. c. tolet. harl. emmer. aliis.) Patres gr. etiam ubi orationem dom. et singulas ejus partes copiose explicant, ut Orig. Cyr. hier. (in catech. mystag.) Maximus. Nyss. qui suam expositionem his quidem verbis concludit: χάριτι Χριστοῦ, ὅτι αὐτοῦ ἡ δύν. κ. ἡ δόξα ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν; sed pro parte sacri textus

14 Ἐὰν [g]γὰρ″ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐ-
15 τῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος [h]. Ἐὰν
δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις [i] = τὰ παραπτώματα
αὐτῶν,″ οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα
16 ὑμῶν. Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε, [k] ὥσπερ″ οἱ
ὑποκριταὶ, σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα
αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν
17 λέγω ὑμῖν [l] = ὅτι″ ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.] Σὺ
δὲ νηστεύων, ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν
18 σου νίψαι· Ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων,
ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ [m] ∾ κρυπτῷ·″ καὶ ὁ
πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ [m] ∾ κρυπτῷ,″ ἀποδώσει σοι [n] †.

---

[m] ∾ κρυφαίῳ.

[n] † ἐν τῷ φανερῷ.

---

neutiquam hæc habuisse videtur. Similiter Cæsarius doxologiam, non ut Scripturæ sed ut liturgiæ partem, bis affert hanc: σοῦ ἐστι τὸ κράτος καὶ ἡ βασ. καὶ ἡ δύν. καὶ ἡ δόξα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Etiam Massalianos accusat Euthymius, quod contemnant epiphonema προστεθὲν a patribus, hoc scil. ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασ. καὶ ἡ δόξα τοῦ πατρὸς κ. τ. υἱοῦ κ. τ. ἁγ. πνεύματος. Atque sic post δόξα + τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. 157. 225. Omittunt doxologiam Patres lat. omnes: Tert. Cypr. Juv. Chrom. Ambr. Sedul. Fulg. Hier. qui nec in Ev. Nazar. invenisse eam videtur || *Adest doxol.* in Syr. utr. Syr. hieros. Erp. Pers. p. et ms. pocock. Æth. Arm. Goth. Slav. Coptæ paucissimis codd. in marg. Codd. lat. aliquot. Constitut. (semel ut rec. semel sic: ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.) Isid. pelus. Chrys. aliquoties. Theophyl. Euthym. German. constantinop. (ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασ. καὶ ἡ δύν. καὶ ἡ δόξα τοῦ πατρὸς κ. τ. υἱοῦ κ. τ. ἁγ. πνεύματος.) Opus imp. (*quoniam tuum est regnum et virtus et gloria.*) Pseudo Ambr. de sacram. doxologiam affert satis verbosam, sed alibi orationem dom. absque ea recitat, nec in explicatione eam attingit. || ἡ βασ. καὶ ἡ δύν. καὶ ἡ δόξα] ἡ δύναμις καὶ τὸ κράτος. Sahid. || αἰῶνας + τῶν αἰώνων. 38. 131. Syr. (f) ἀμὴν = plerique, qui doxologiam omittunt, item Syr. (adest in mstis syr. quibusdam) Arm. Alii. Addunt tamen nonnulli, qui doxologia carent. (g) = D* L. 51. 59. 235. Perss. (h) + τὰ παραπτώματα ὑμῶν. L. 13. 235. Copt. Arm. Æth. Perss. Arr. Syr. hieros. Vulg. corb. for. colb. germ. 1. 2. Mm. Maxim. taur. Leo (alibi omittit.) Chrom. (i) = D. 1. 118. alius. Syr. Ar. p. Sax. Vulg. verc. corb. for. clar. germ. 1. Maxim. Aug. Leo. (k) ὡς BD. 1. 72. 118. (l) = BD. 1. 57. 118. 124. Mt. r. Æth. verc. veron. brix. clar. Patr. lat. (m) BD. 1. alius. (n) = BD (St. σ.) GKLMS. 1. 10. 11.

Μὴ θησαυρίζετε [o] ὑμῖν" θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου 19
σὴς ϗ βρῶσις ἀφανίζει, ϗ ὅπου κλέπται διορύσσουσι ϗ
κλέπτουσι. Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, 20
ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, ϗ ὅπου κλέπται οὐ
διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυ- 21
ρὸς [p] ∾ ὑμῶν," ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία [p] ∾ ὑμῶν."]
[Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ὁ 22
ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται·
Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου 23
σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς, τὸ ἐν σοὶ, σκότος ἐστὶ, τὸ
σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· 24
ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς
ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ
δουλεύειν καὶ [q] μαμωνᾷ." Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· μὴ με- 25
ριμνᾶτε τῇ ψυχῇ, ὑμῶν, τί φάγητε [r] = ϗ τί πίητε·"
μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν
ἐστι τῆς τροφῆς, ϗ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; Ἐμβλέ- 26
ψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν,
οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας· καὶ ὁ

---

[p] ∾ σοῦ. [q] μαμμωνᾷ.

---

13. 17. 22. 33. 76. 77. 89. 108. 127. 131. 142. 218. 235. Ev. 1. 2. 3. 26. 32. al. 70. et Barber. 7. Mt. BV. a. c. d. e. al. 16. Ed. Syr. utr. Syr. hieros. Ar. p. Perss. Copt. Arm. Goth. Vulg. corb. brix. for. gat. Theophyl. Euthym. Chrysoceph. Opus imp. Ambr. Aug. Chrom. || Habent 14. 118. 124. alii. Æth. Ar. rom. Erp. verc. veron. germ. 1. colb. clar. (o) = 47. veron. tolet. Theophyl. || ὑμεῖς. 17. 119. Ed. ἑαυτοῖς Justin. (p) σοῦ. B. 1. Copt. Sahid. Æth. Syr. p. ms. in m. Sax. Vulg. It. exc. brix. Macar. Bas. Ephrem. Tert. Cypr. (q) BGKLS. Mt. BHV. plurimi. Ed. Syr. utr. Arm. Clem. Orig. al. (r) = 1. 22. Æth. Arm. Pers. w. Ar. rom. Sax. Vulg. verc. veron. corb. for. Clem. ut videtur. Bas. Epiph. Chrys. Euthal. Hilar. Opus imp. Aug. Hier. qui in nonnullis additum hoc esse tradit. || καὶ τί] ἢ τί. B. 61. 62. 118. 124. 235. Mt. a* l. i. n. Sahid. brix. germ. 1. colb. clar. gat. luxov.

πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά. [s] οὐχ ὑμεῖς μᾶλ-
27 λον διαφέρετε αὐτῶν;" Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν [t] μεριμνῶν"
δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
28 Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ
κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς [u] αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νή-
29 θει." Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ
30 δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρ-
τον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον
βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλ-
31 λον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; [Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέ-
γοντες· τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμε-
32 θα; Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη [x] ἐπιζητεῖ. οἶδε
γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν [y] ὁ οὐράνιος," ὅτι χρῄζετε τού-
33 των ἁπάντων. Ζητεῖτε δὲ [z] πρῶτον" [a] τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ," καὶ ταῦτα πάντα
34 προστεθήσεται ὑμῖν.] [b] Μὴ οὖν μεριμνήσητε [c] εἰς τὴν"
αὔριον· [d] ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει = τὰ: ἑαυτῆς."
[e] ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς."

(s) = Mt. H. (t) = 59. verc. veron. clar. Chrys. semel. Tert. Hilar. (u) αὐξάνουσιν, οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν. B. 1. 33. 118. alius. Ath. Chrys. (x) + τοῦ κόσμου. Syr. Ar. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Scholiastes in Mt. codd. a. d. e. 10. (y) = Mt. d. Copt. Vulg. It. (exc. brix. clar.) Clem. Cypr. Hilar. Aug. Hier. (z) = 61. Æth. Ar. Pers veron. Chrys. in Mt. 5 codd. Opus imp. || πρότερον. 27. || + ἁπάντων. 225. (a) τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν βασιλ. αὐτοῦ. B. || τοῦ θεοῦ] αὐτοῦ. B. 236. Copt. τῶν οὐρανῶν. Clem. bis. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. || καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ = 119. Mt. o. Clem. semel. Chrys. in Mt. 6 codd. (b) Ad hunc locum spectare videntur, quæ Clem. et Orig. sæpius et Euseb. laudant tanquam Christi verba: αἰτεῖτε τὰ μεγάλα, καὶ τὰ μικρὰ ὑμῖν προστεθήσεται· καὶ αἰτεῖτε τὰ ἐπουράνια, καὶ τὰ ἐπίγεια προστεθήσεται ὑμῖν. || Vs. 34. = Evangeliaria pleraque. (c) = 73. περὶ τῆς. Clem. bis. Chrys. ὑπὲρ τῆς. Chrys. semel. (d) = 13. 220* Clem. || τὰ ἑαυτῆς] ἑαυτῆς. BGLS. 77. 123* 124. ap. Birch. 125. al. 8. Mt. V. o. 17. Ed. Theophyl. περὶ ἑαυτῆς. Chrys. ἑαυτήν. 108. ἑαυτῇ. 17. 119. al. 4. Ed. *sollicitus erit sibi ipsi*, Vulg. *ipse cogitabit.* s. *ipse cogitabit sibi*, s. *ipse de* vel *pro se cogitabit.* Codd. et Patr. lat. (e) = G. 14. 290*

[Μὴ κρίνετε, [f] ἵνα μὴ″ κριθῆτε. [g] Ἐν ᾧ γὰρ κρί- 1 2
ματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε,
[h] μετρηθήσεται″ ὑμῖν. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ 3
ὀφθαλμῷ τȣ̃ ἀδελφȣ̃ σȣ, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ
δοκὸν ȣ̓ κατανοεῖς; Ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σȣ· ἄφες, 4
ἐκβάλω τὸ κάρφος [i] ἀπὸ″ τȣ̃ ὀφθαλμȣ̃ σȣ· ϗ ἰδȣ̀, ἡ δο-
κὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον 5
τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμȣ̃ σȣ, ϗ τότε διαβλέψεις ἐκ-
βαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τȣ̃ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.
Μὴ δῶτε [k] τὸ ἅγιον″ τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε τȣ̀ς μαρ- 6
γαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων· μήποτε καταπα-
τήσωσιν αὐτȣ̀ς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, ϗ ϛραφέντες ῥήξωσιν
ὑμᾶς. [Αἰτεῖτε, ϗ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, ϗ εὑρή- 7
σετε· κρȣ́ετε, ϗ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν 8
λαμβάνει, ϗ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, ϗ τῷ κρȣ́οντι ἀνοιγήσε-
ται.] [Ἢ τίς [l] — ἐϛιν″ ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, [m] ὃν ἐὰν″ αἰ- 9
τήσῃ ὁ υἱὸς αὐτȣ̃ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; [n] Καὶ″ 10
[o] ἐὰν″ ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ [p]; Εἰ οὖν 11
ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε [q] δόματα ἀγαθὰ″ διδόναι

[h] ἀντιμετρηθήσεται.

(f) καὶ οὐ μὴ. 142. in m. 225. Ev. 32. Mt. i. n. in marg. q. (g) + μὴ καταδικάζετε, ἵνα μὴ καταδικασθῆτε. L. (h) BGKLMS. 1. 17. 33. 77. 108. 114. 117. 127. 131. 218.' ap. Birch. 236. Ev. 32. 36. al. 70. Mt. BV. a. c. d. al. 8. Ed. Arm. Æth. veron. verc. for. tol. Clem. rom. Orig. semel. Dial. c. Marcion. Theodoret. Theophyl. Euthym. Chrysoceph. alii. || Rec. 13. Mt. H. alii. Vulg. corb. germ. 1. clar. brix. Polycarp. Clem. Orig. aliquoties. Patr. lat. (i) ἐκ. B. 1. 10. 33. 124. 235. Ev. 32. Mt. o. 17. Contra nonnulli vs. seq. ἀπὸ habent loco ἐκ. (k) τὰ ἅγια. 157. al. 11. e junioribus fere. Mt. m. o. 18. Orig. semel. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Suid. *Sanctum*, lat. omnes. (l) = B* L. al. 13. Mt. a. l. m. o. q. al. 5. Syr. utr. Arm. veron. colb. clar. emmer. (m) ὃς, ἐὰν Mt. m. o. q. (n) ἢ ϗ. BCS. 1. 13. 17. 33. 116. 131. al. 9. Mt. a. al. 9. Ed. Copt. Ar. || ἢ. 235. Arm. It. Vulg. (o) = BC. 1. 33. 38* 235. Mt. x. Copt. Post ἰχθὺν ponit Mt. r. (p) + καὶ ἐὰν ὠὸν αἰτήσῃ, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; 74** + ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ὠὸν, ἐπιδώσει σκορπίον. 61* (q) ἀγαθὰ δόματα. 1. It. Vulg. || δόματα = L. Mt. c. for. corb. germ. 2. tol. harl* emmer** Hier.

τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν
τοῖς οὐρανοῖς, δώσει [r] ἀγαθὰ" τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;]
12 [Πάντα [s] οὖν" ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ
ἄνθρωποι [t], [u] οὕτω". καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· [x] ∾ οὗ-
13 τος" γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. Εἰσέλθετε
διὰ τῆς στενῆς πύλης· [y] ὅτι" πλατεῖα [z] ἡ πύλη," καὶ
εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ
14 πολλοί εἰσιν οἱ [a] εἰσερχόμενοι" δι' αὐτῆς. [b] Τί" στενὴ
[c] ἡ πύλη," καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν
15 ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν.] Προσ-
έχετε [d] δὲ" ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται
πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι
16 ἅρπαγες. Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐ-
τούς. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν [e] σταφυλὴν," ἢ
17 ἀπὸ τριβόλων σῦκα; Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρ-
ποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονη-

---

[x] ∾ οὕτως. [b] ∾ ὅτι.

(r) *Spiritum bonum*, Op. imp. (s) = L. 73. 127* Mt. m. o. Syr. Ar. Arm. (t) + *bona*, verc. veron. clar. germ. 1. 2. colb. Cypr. Aug. qui a latinis hoc additum putat. (u) = L. 61. Mt. m. Vulg. corb. colb. Chrys. in Mt. 5 codd. Post ὑμεῖς ponunt Ev. 32. 36. Mt. f. (x) οὕτως. L. 89. 117, 124. ap. Birch. 151. 157. al. 22. Mt. c. e. f. al. 10. Ed. Syr. p. Euthym. (y) καὶ τί. 118* *quam*, veron. verc. clar. Cypr. Hilar. Aug. Fulg. Juv. (z) = Clem. et Orig. ut videtur. verc. veron. for. colb. clar. Cypr. Hilar. Arnob. Aug. (semel habet) Hier. Ambr. Gaud. Juv. (a) ἐρχόμενοι. L. 18. 124. ap. Birch. 220. al. 6. Mt. B. e. εἰσπορευόμενοι. 1. 118. 157. (b) τί. B** (St. π.) CEGKL MS. 1* 11. 13. 77. 108. 124. 125. 218. (cum aliis vindob. ut videtur) 220. 224. 235. Ev. 2. 3. 33. al. 93. Mt. V. a. d. al. 17. Ed. Syr. utr. Arr. Pers. w. Æth. Goth. Slav. ed. It. Vulg. (*quam*; sed codd. quidam Vulgatæ: *quoniam*. cf. not. y.) Chrysoceph. Ephr. Pallad. Phot. Theophyl. Euthym. Cypr. Hier. Aug. Fulg. || = Mt. B. καὶ 209. Chrys. in Mt. 6 codd. ὅτι B* (nisi fallit conjectura) Cod. molshem. Ev. 32. alii. Arm. Copt. Sahid. Orig. semel (alibi omittit) Gaudent. semel. (c) = 113. verc. ut videtur. clar. Clem. Orig. septies (semel habet.) Cypr. Ambr. semel. Aug. bis. Hier. Leo. Gaud. semel. (d) = B. 10. al. 3. Mt. B. d. al. 4. Syr. Ar. Perss. Æth. Arm. Sahid. It. exc. brix. Vulg. Chrys. in Mt. 6 codd. (e) σταφυλάς. B. 1. 118. Syr. p. in ms. It. Vulg. Chrys. in Mt. 6 codd.

ροὺς ποιεῖ. Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονη- 18
ροὺς [f] ποιεῖν," οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς
ποιεῖν.] [Πᾶν [g] δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκ- 19
κόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Ἄραγε ἀπὸ τῶν 20
καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. [Οὐ πᾶς ὁ λέ- 21
γων μοι, κύριε, κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν
τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου,
τοῦ ἐν οὐρανοῖς[h].] Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ- 22
ρᾳ· κύριε, κύριε, [i] οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν,"
καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ
ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; Καὶ τότε ὁμο- 23
λογήσω αὐτοῖς· [k] ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς·" ἀποχω-
ρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ [l] οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.]
[Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους [m] τούτους" 24
καὶ ποιεῖ αὐτοὺς, [n] ὁμοιώσω αὐτὸν" ἀνδρὶ φρονίμῳ,
ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ 25
κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν
οἱ ἄνεμοι, καὶ [o] προσέπεσον" τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ· καὶ οὐκ
ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ πᾶς 26

(f) ἐνέγκειν. B. Or. bis. (g) + οὖν. L. 13. 33. 157. al. 12. et Barber. 3. Mt. d. 10. al. 4. Sahid. veron. clar. colb. germ. 1. *enim* + brix. *autem* + germ. 2. (h) + οὗτος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 33. Sax. It. (exc. brix. et clar.) Vulg. Cypr. Hilar. Hier. Lup. alii. (i) = Orig. semper, et quater in hujus locum substituit: οὐκ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐφάγομεν καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐπίομεν. Sic etiam Aug. aliquoties. Hier. || προεφητεύσαμεν] ἐπροφητεύσαμεν. C. 13. 33. 124. Mt. c. Ed. (k) Post ἀποχωρεῖτε ponunt Orig. aliquoties, item Chrys. in Mt. 6 codd. Cypr. Aug. alicubi, alii lat. (l) + πάντες. L. 13. 124. al. 7. Mt. a. d. f. 10. z** veron. Hilar. Ambr. alii lat. (m) = Mt. l. m. q. Syr. hieros. Goth. verc. germ. 1. Cypr. Hilar. Epiph. in cantic. (n) ὁμοιωθήσεται. B. 1. 13. 33. 108. 124. al. 4. Nonnulla exemplaria ap. Euthym. Syr. p. in m. Arr. Perss. Æth. Arm. Vulg. It. (exc. clar. brix.) Orig. Chrys. in Mt. 6 codd. Cyr. Ambr. Epiph. || Rec. habent Photius in schol. in Mt. e. Cypr. Hilar. Lucif. Arnob. Op. imp. Utrumque habet Aug. (o) προσέπεσαν. BCE. 1. 13. alii. Mt. B. al. 4. Ed. Syr. p. in m. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 1 cod.) Damasc. προσέῤῥηξαν. 91. Syr. p. προσέπταισαν. 17. προσέκοψαν. Mt. a. z.

ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους [p] τούτους" καὶ μὴ ποιῶν
αὐτοὺς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅςις ᾠκοδόμησε τὴν
27 οἰκίαν αὐτῦ ἐπὶ τὴν [q] ἄμμον." Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ,
καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ
[r] προσέκοψαν" τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ· καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ
πτῶσις αὐτῆς μεγάλη [s].
28 Καὶ ἐγένετο ὅτε [t] συνετέλεσεν" ὁ ἰησοῦς [u] τοὺς λό-
γους τούτους, ἐξεπλήσσοντο [x] οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ
29 αὐτοῦ. Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων,
καὶ οὐχ' ὡς οἱ γραμματεῖς [y]. [z].
1 [a] Καταβάντι δὲ αὐτῷ" ἀπὸ τῦ ὄρους, ἠκολούθησαν
2 αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. Καὶ ἰδοὺ, λεπρὸς [b] ∾ ἐλθὼν"
προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με
3 καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ
[c] —ὁ ἰησῦς," λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐ-
θέως ἐκαθαρίσθη αὐτῦ ἡ λέπρα.
4 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὅρα μηδενὶ εἴπῃς· ἀλ-
λὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον [d] τῷ ἱερεῖ," καὶ προσένεγκε

[b] ∾ προσελθὼν.

(p) = 56. 58. Ev. 2. Syr. hieros. Goth. brix. Cypr. Lucif. (q) ψάμμον. 41. Chrys. Theophyl. (r) προσέῤῥηξαν. CM. 1. Mt. 1** Bas. Chrys. προσέκρουσαν. 13. 124. Mt. m. προσέπεσον. 63. 71. 142. Ev. 44. Sahid. Syr. p. in m. (s) + σφόδρα. 13. 33. 124. Mt. o. Syr. hieros. Arm. (t) ἐτέλεσεν. BC. 1. 33. 124. 125. al. 6. Mt. 18. Ed. Orig. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (u) + πάντας. M. 91. Arm. Slav. 2. (x) + πάντες. 1. 118. Orig. (y) + αὐτῶν. BK. 1. 13. 17. 33. 118* 124. Mt. r. Syr. utr. Syr. hieros. Arr. Pers. w. Æth. Sahid. Slav. 2. Sax. Vulg. verc. corb. brix. for. colb. germ. 1. 2. Eus. Aug. (z) + καὶ οἱ φαρισαῖοι. C. 17. 33. Syr. utr. Arr. Perss. Arm. Slav. 2. 5. ed. Sax. Vulg. verc. corb. for. colb. germ. 1. Eus. Hilar. + *et pharisæi eorum*. veron. *et pharisæorum*, germ. 2. (a) καταβάντος s. καταβαίνοντος δὲ αὐτῦ. BC. 1. 13. 33. 118. 124. ‖ αὐτῷ = Mt. V* (b) BE. 1. 77. 108. 131. 157. al. 12. Mt. H. d. al. 4. Syr. p. Chrys. Cyr. Damasc. Theophyl. ‖ = 124. ap. Birch. 235. (c) = B. 1. 13. 118. 124. Mt. m. Copt. Sahid. Æth. Goth. corb. ‖ ante ἥψατο αὐτοῦ ponunt Syr. Vulg. verc. brix. for. colb. germ. 1. 2. Mm. (d) τῷ ἀρχιερεῖ. 142. τοῖς ἱερεῦσιν. Syr. utr. sed p. habet rec. in m. τῷ ἱερῷ. Barber. 1.

τὸ δῶρον, ὃ προσέταξε [e] μωσῆς," εἰς μαρτύριον αὐ-
τοῖς.]

[[f] Εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ" εἰς καπερναοὺμ, προσῆλθεν αὐ- 5
τῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων· κύριε, 6
ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς, δεινῶς
βασανιζόμενος. [g] Καὶ" λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἐγὼ ἐλθὼν 7
θεραπεύσω αὐτόν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος 8
ἔφη· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς, ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλ-
θῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ [h] λόγῳ," καὶ ἰαθήσεται [i] ὁ παῖς μου."
Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι [k] ὑπὸ ἐξουσίαν," ἔχων ὑπ' 9
ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ
πορεύεται· καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ
δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς, 10
ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
[l] οὐδὲ ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον." Λέγω δὲ 11
ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσι, καὶ
ἀνακλιθήσονται [m] μετὰ ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ ἐν
τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν." Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας 12
ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ

---

[f] τῷ ἰησοῦ. [h] λόγον.

(e) μωϋσῆς. Codd. nonnulli, Copt. Sax. Vulg. hic et alibi. (f) εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ. BC. 1. 13. 33. 108. 118. 124. Orig. || τῷ ἰησοῦ] αὐτῷ s. αὐτοῦ, præter modo laudatos (St. π.) FKMS. al. 70. Mt. V. al. 17. Ed. Copt. Sahid. Æth. Arm. Syr. p. Arr. Goth. Slav. ed. (manuscripti variant.) It. exc. colb. Vulg. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. Hilar. Op. imp. || Rec. L. alii. Syr. Syr. p. ms. (g) = B. Mt. B. Arm. veron. (h) BCFKL MS. Mt. BHV. alii plurimi. Ed. Syr. utr. Copt. Arm. Goth. Slav. 2. 3. Vulg. veron. brix. for. colb. clar. Orig. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Euthym. Ambr. Aug. Op. imp. alii.

(i) = 1. 118. verc. Orig. in Jo. 4, 54. in edit. Huet. (k) = Syr. hieros. || Sequentibus jungunt U. 72. 157. Ed. Goth. brix. Iren. gr. Quidam ap. Chrys. Hilar. || + τασσόμενος. B. Vulg. verc. veron. germ. 1. 2. colb. clar. Chrys. semel etiam in Mt. 5 codd. (l) παρ' οὐδενὶ τοσ. πίσ. εὗρ. 1. 118* (rec. in m.) alius. Marcion. Ambr. παρ' οὐδενὶ τοσ. πίσ. ἐν τῷ ἰσραὴλ εὗρον. B. item Syr. p. in m. verc. germ. 1. gat. Aug. semel. Op. imp. || Rec. Orig. (m) ἐν τοῖς κόλποις τοῦ ἀβραάμ. Mt. i. n. consentiente commentario Euthymii, item 142 in m. εἰς κόλπους ἀβρ. καὶ ἰσ. καὶ ἰακώβ. Chrys. in Mt. 5 codd.

13 κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Καὶ εἶπεν ὁ
ἰησοῦς τῷ [n] ἑκατοντάρχῃ" ὕπαγε, [o] καὶ" ὡς ἐπίστευσας γενη-
θήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς [p] αὐτοῦ" [q] ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκεί-
νῃ."] [r].]
14 Καὶ [ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν πέτρου, εἶδε τὴν
15 πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. Καὶ
ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός·
16 καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει [s] ∾ αὐτοῖς." Ὀψίας δὲ
γενομένης, προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολ-
λούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας
17 τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν· Ὅπως πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος· αὐτὸς τὰς
ἀσθενείας ἡμῶν [t] ἔλαβε" καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.
18 Ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς [u] πολλοὺς ὄχλους" περὶ αὐτὸν,
19 ἐκέλευσεν [x] ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. [y] Καὶ προσελθὼν
εἷς γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολου-

---

[n] ἑκατοντάρχῳ. [s] ∾ αὐτῷ.

(n) BCGKLMS. (St. π.) al. 69. Mt. BHV. al. 6. Ed. Damasc. (o) = B. Ev. 25. Mt. x. 18. Syr. verc. veron. clar. germ. 1. 2. Chrys. semel in Mt. 5 codd. (p) = B. 1. 33. 118. alius. Copt. Syr. hieros. It. Vulg. (q) ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. C. 33. al. 3. verc. veron. colb. germ. 1. 2. clar. Bas. Chrys. semel (etiam in Mt. 6 codd.) Basil. seleuc. (r) + ϗ ὑποστρέψας ὁ ἑκατόνταρχος (ἑκατοντάρχης) εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, (ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ = nonnulli) εὗρε τὸν παῖδα (τὸν παῖδα αὐτοῦ s. τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον s. αὐτὸν) ὑγιαίνοντα. CEM. 1. 33. 118. in m. 124. in m. al. 32. Mt. B. o. x. z in marg. Ed. Æth. Syr. hieros. Syr. p. Slav. 3. germ. 1. Juv. || + καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα. 124. in textu. (s) BCE FGKS. 131. 151. 224. ap. Birch. 225. ap. Birch. 235. 236. Ev. 25. 36. al. 57. Mt. BHV. a. 19. al. 17. Ed. Syr. ms. Erp. Syr. p. Arm. Goth. Slav. Sax. Orig. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Theophyl. Euthym. Chrysol. || αὐτοῖς L. 1. 13. 33. 124. Barber. 2. Alii. Syr. ed. Slav. ed. et ms. Ital. Vulg. (t) ἀνέλαβε. K. 42. 67. 114. Mt. l. q. Ed. Chrys. ed. (u) ὄχλον, B. ὄχλους. Copt. πολλούς. 106. alius. Mt. 5. πολὺν ὄχλον. 119. 120. Mt. m. Ed. germ. 1. colb. ὄχλους πολλούς. 108. (x) + τοὺς μαθητάς. Copt. Goth. Ar. rom. Slav. edd. quædam. veron. verc. colb. germ. 1. clar. Euthym. ut videtur. Hilar. (y) + καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς πλοῖον (τὸ πλοῖον,) ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 67. 236. Mt. 17.

θήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰη- 20
σοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τῦ
οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
ἔχει, ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Ἕτερος δὲ τῶν μαθη- 21
τῶν [z] αὐτοῦ" εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ἐπίτρεψόν μοι [a] πρῶ-
τον" ἀπελθεῖν [b] καὶ" θάψαι τὸν πατέρα μου. Ὁ δὲ 22
ἰησοῦς εἶπεν [c] αὐτῷ·" ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς
νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. Καὶ [ἐμβάντι 23
αὐτῷ εἰς [d] τὸ" πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ.] Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θα- 24
λάσσῃ, ὥςε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων·
[e] αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. Καὶ προσελθόντες [f] οἱ μαθη- 25
ταὶ †" ἤγειραν αὐτὸν, λέγοντες· κύριε, σῶσον [g] ἡμᾶς,"
ἀπολλύμεθα. Καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐςε, ὀλι- 26
γόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ
τῇ θαλάσσῃ· καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Οἱ δὲ 27
ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες· ποταπός ἐστιν οὗτος,
ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;]
Καὶ [[h] ἐλθόντι αὐτῷ" εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν 28
τῶν [i] ∞ γεργεσηνῶν," ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζό-

---

[f] † αὐτοῦ. [i] ∞ γερασηνῶν. ∾ γαδαρηνῶν.

(z) = B. 33. al. 6. Mt. k. p. Sahid. Slav. 2. 3. veron. verc. colb. clar. (a) = 5. Pers. p. Iren. (b) = 44. Ev. 25. 44. Mt. d. e. 10. 19. ω. item 157. Mt. B. Arm. (c) τῷ φιλίππῳ. Clem. (d) = BC. 1. 33. 118. 124. ap. Birch. 236. Ev. 31. bis. (in fine et iterum in initio anagnosmatis.) Mt. B. bis. H. bis. ω. bis. 10. Orig. Vid. ad vs. 18. (e) + ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς. 59. 218. (cum 108.) Mt. x. Syr. hieros. germ. 2. gat. (f) οἱ μαθηταὶ αὐτῦ = B. Copt. Pers. w. Sax. verc. corb. for. colb. harl. emmer. alii msti. lat. Hier. Beda. || αὐτοῦ = CEFKLS. 10. 13. 17. 124. 157. 235. 236. Ev. 31. 33. al. 43. Mt. BHV. a. al. 16. Ed. Arm. Pers. p. Slav. 6. elar. Theophyl. (g) = BC. 1. 13. 118. (h) ἐλθόντος αὐτοῦ. BC. 1. 13. 33. 59. 118* 124. alius. Mt. 1** (i) γαδαρηνῶν. BCM. 59. 91. 114. in m. Ev. 5. 18. 19. 20. Mt. B. x. et ὀλίγα ἀντίγραφα ap. Orig. Syr. utr. Pers. Eus. Chrys. (nisi ad Marc. vel Luc. spectat) Epiph. || γερασηνῶν. Codices ap. Orig. Syr. p. in m. Sahid. Sax. Ital. (etiam cant. cujus græcus textus hiat) Vulg. Nyss. Juv. Prudent. || γεργεσηνῶν. C.

μενοι, ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε
29 μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. Καὶ
ἰδοὺ, ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοὶ, [k] † [l] υἱὲ τοῦ
30 θεοῦ;" ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; Ἦν
δὲ [m] μακρὰν" ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκο-
31 μένη. Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν, λέγοντες· εἰ
ἐκβάλλεις ἡμᾶς, [n] ἀπόστειλον ἡμᾶς" εἰς τὴν ἀγέλην τῶν
32 χοίρων. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόν-
τες ἀπῆλθον εἰς [o] τοὺς χοίρους." καὶ ἰδοὺ, ὥρμησε [p] πᾶ-
σα" ἡ ἀγέλη [q] † κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασ-
33 σαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. Οἱ δὲ βόσκον-
τες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν
34 πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. Καὶ ἰδοὺ, πᾶσα
ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ ἰησοῦ. καὶ ἰδόντες αὐ-
τὸν, παρεκάλεσαν, ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
1 Καὶ [ἐμβὰς [r] εἰς [s] — τὸ" πλοῖον, διεπέρασε, καὶ
2 ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.] Καὶ ἰδοὺ, προσέφερον αὐ-

[k] † ἰησοῦ. [n] ∾ ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν.
[o] τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. [q] † τῶν χοίρων.

in m. L. codd. plurimi. Copt. Arm. Æth. Syr. p. in m. (gr. γεργεσηνῶν.) Goth. Slav. (γερασηνῶν Slav. 2.) Hoc prætulit Orig. eumque secuti sunt, provocantes ad codices, Victor ant. Auctor synops. Theophyl. item Cyr. Hesych. γεργεσαίων. codd. ap. Epiph. (k) = BC*L. 1. 11. 33. 220. Ev. 36. al. 11. Mt. H. d. al. 3. Copt. corb. for. tol. harl* Orig. Cypr. Chrysol. Victorin. (l) = Sahid. (m) *non longe*. Ital. (exc. cant.) Vulg. Slav. 3. (n) B. 1. 33. alius et (sine ἡμᾶς) 118. Copt. Sahid. Æth. Syr. p. ms. in m. Syr. hieros. Arr. Sax. It. (exc. brix. clar.) Vulg. Cyr. || ἡμῖν = 218 (cum 77. 219. 220. 224.) Mt. 18. (o) BC* 1. 30. 33. 59. 118. Ev. 21. Syr. Arr. Perss. Copt. Sahid. Æth. Slav. 2. 3. Sax. Ital. (exc. clar. brix.) Vulg. Cyr. (p) = 17. 119. Ed. Post ἀγέλη ponitur in C* Syr. p. (q) = BC*M. 1. 13. 33. 91. 115. 118. 124. ap. Birch. 142. 157. Syr. utr. Arm. Æth. Goth. Slav. 3. et ed. Sax. It. Vulg. Euthym. (r) + ὁ ἰησοῦς. F. 13. 76. 117. 236. al. 5. Evangelistaria semel, ubi ab hoc commate anagnosma incipiunt. Mt. i** q. 17** Ed. Æth. || Post πλοῖον ponunt C. 90. 157. Mt. n. (s) = BL. 1. 13. 33, 124. ap. Birch. 235. al. 8. Mt. d. 18. β. Evangelistaria (etiam Mt. BH. c. f.) tam in fine quam initio anagnosmatis. Nonnulla tamen habent in fine. Ed. Orig.

τῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ ἰη-
σοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· θάρσει
τέκνον· ἀφέωνταί [t] ∾ σοι αἱ ἁμαρτίαι σου." Καὶ ἰδοὺ, 3
τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφη-
μεῖ. Καὶ [u] ∾ ἰδὼν" ὁ ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, 4
εἶπεν· ἱνατί [x] ὑμεῖς" ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρ-
δίαις ὑμῶν; Τί [y] γάρ" ἐστιν [z] εὐκοπώτερον," εἰπεῖν [a] 5
ἀφέωνταί [b] σου" αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν· [c] ∾ ἔγειραι"
καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ 6
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας·
([d] τότε" λέγει τῷ παραλυτικῷ·) ἐγερθεὶς ἆρόν σου
τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἐγερ- 7
θεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἰδόντες δὲ οἱ 8
ὄχλοι [e] ∾ ἐθαύμασαν," καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν, τὸν δόντα
ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.]

Καὶ [παράγων ὁ ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄνθρωπον 9
καθήμενον ἐπὶ τὸ [f] τελώνιον," ματθαῖον [g] λεγόμενον·"
καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκο-

---

[t] ∾ σου αἱ ἁμαρτίαι. [u] ∾ εἰδώς. [b] σοί.
[c] ∾ ἔγειρε. [e] ∾ ἐφοβήθησαν.

(t) BC. 1. 33. al. 12. Mt. H. Ed. Orig. semel. Chrys. in Mt. 5 codd. || = σου. D. gr. Orig. semel. for. (u) BM. 1. 76. 157. 235. al. 28. Mt. d. k. 1** p. q. 10. al. 3. Syr. utr. Arr. Pers. p. Arm. Sahid. Goth. Slav. 3. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Scholia in Mt. codd. a. d. e. 10. (x) = BCD. 1. 33. al. 2. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. || Post ἐνθυμεῖσθε ponit Ev. 27. (y) = KM. al. 5. Mt. r. 10. Arr. Æth. Arm. Goth. Vulg. veron. verc. colb. for. (z) εὐκολώτερον. 61. in m. Ed. Scholia codicis Mt. e. (a) + τῷ παραλυτικῷ. 38. 113. 124. ap. Alt. Tert. (b) BCD (St. σ.) FGKL. 17. (77 et 108 et 123 ap. Tresch.) 131. 157. 236. Ev. 32. 36. al. 56. Mt. V. a. d. al. 14. Ed. Goth. Constitut. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. || Post ἁμαρτίαι + σου. 115. al. 3. Mt. B. Syr. utr. Ar. Copt. Æth. Arm. Slav. 2. 3. (= ed.) Vulg. It. (exc. cant. veron. for. germ. 2.) (c) CDGKS. 1. 33. 124. al. 23. Mt. BHV. al. 4. Ed. (d) = M. 123. ap. Tresch. Mt. q. Hilar. (e) BD. (St. β.) 1. 33. 59. 118. Syr. Ar. r. Perss. Copt. Sahid. Æth. It. Vulg. Aug. Hilar. Juv. || Utrumque jungunt Goth. et brix. || = Iren. (f) τελωνεῖον. 33. 124. alii. (g) ὀνόματι. S. Verss. Eus. Patr. lat.

10 λούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν
τῇ οἰκίᾳ [h], καὶ ἰδοὺ, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
[i] ἐλθόντες" συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς
11 αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, [k] εἶπον" τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν
12 ἐσθίει [l] ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; Ὁ δὲ [m] ἰησοῦς" [n] ἀκού-
σας," εἶπεν [o] — αὐτοῖς·" οὐ χρείαν ἔχουσι οἱ ἰσχύοντες
13 ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. Πορευθέντες δὲ μάθετε,
τί ἐστιν· [p] ∾ ἔλεον" θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον
14 καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς [q] †.] Τότε [προσ-
έρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ ἰωάννου, λέγοντες· διατί
ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν [r] πολλὰ," οἱ δὲ
15 μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰη-
σοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ [s] νυμφῶνος" [t] πενθεῖν"
ἐφ' ὅσον [u] μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ
ἡμέραι, ὅταν [x] ἀπαρθῇ" ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ
16 τότε νηστεύσουσιν. Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα
[y] ῥάκους" [z] ἀγνάφου" ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ

[p] ∾ ἔλεος. [q] † εἰς μετάνοιαν.

(h) + ματθαίου. Ar. pol. ‖ + σίμωνος. Erp. Copt. ms. (i) = 235. Mt. H. m. verc. (k) ἔλεγον. BC. 1. 33. 115. 118. Cyr. (l) + καὶ πίνει. M. 125** 218 (cum 76. 108. 220.) 235. al. 16. et Barber. 2. Mt. k. l. 19. al. 11. Ed. germ. 2. Mm. Theophyl. (m) = BD. ap. Mill. et Wetst. (jam enim periit in summitate folii στίχος) Mt. r. Æth. Sabid. cant. (n) ἀποκριθεὶς. D. gr. verc. (o) = BC*D. Æth. Vulg. It. (exc. verc. brix. clar.) Hier. (p) BC*D. 1. 33. Ed. Clem. Sic etiam alibi. (q) = BD. (St. β.) 1* 22. 33** 72. 118* al. 8. Mt. V. (habet in marg.) 10. Syr. utr. Perss. Æth. Arm. Goth. It. (exc. germ. 1. 2. colb.) Vulg. Clem. rom. Orig. semel. Basil. Hier. Aug. Ambr. Barnabæ versio lat. antiqua. ‖ Habent Copt. Sahid. Syr. p. in m. Arr. Slav. Barnab. gr. Orig. semel. Eus. Chrys. Cyr. Hilar. Victor tun. (r) = B. 27. 71. (s) νυμφίου. D. alius. Æth. Goth. Sax. It. Vulg. Arnob. Aug. (t) νηστεύειν. D. 61* Syr. Pers. p. Syr. p. in m. Sahid. It. exc. for. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Arnob. Hilar. Aug. (sed semel *lugere*) ‖ Utrumque jungit Slav. 3. (u) + χρόνον. 125** al. 16. Mt. l. in marg. al. 4. (x) ἀρθῇ. D. (St. β.) 1. 71. al. 2. Mt. d. Scholia in Mt. a. e. 10. (y) ῥάκκους. D. 13. 33. 124. alii. (z) ἀκνάφου. 17. 119. Mt. e.

[a]τὸ πλήρωμα αὐτοῦ" [b]ἀπὸ τοῦ ἱματίου," καὶ χεῖρον
σχίσμα γίνεται. [c]Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς 17
ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ, ϗ [d]ὁ
οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται." ἀλλὰ βάλ-
λουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ [e]ἀμφότερα" συντη-
ροῦνται.]

Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ, [ἄρχων [f]εἷς 18
ἐλθὼν" προσεκύνει αὐτῷ,] λέγων· [g]ὅτι" ἡ θυγάτηρ μου
ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου
ἐπ' αὐτὴν, καὶ ζήσεται. Καὶ ἐγερθεὶς ὁ ἰησοῦς 19
ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ 20
ἰδοὺ, γυνὴ αἱμοῤῥοοῦσα δώδεκα ἔτη [h], προσελθοῦσα
ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·
Ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱμα- 21

---

[e] ἀμφότερα. [f] ἐλθὼν. ∾ εἰσελθὼν.

(a) *fortitudinem ejus*, veron. germ. 1. colb. clar. Mm. || *tollit enim plenitudo ejus de vestimento*, cant. *tollit de plenitudine ejus*, Hier. *vetustatis infirmitatem virtus adsumenti rudis dissolvit*, Hilar. (b) = verc. Hier. Auct. libri ad virg. devot. || + τοῦ παλαιοῦ. L* colb. (c) = versus Syr. p. (d) ὁ οἶνος ἀπόλλυται ϗ οἱ ἀσκοί. D. cant. Arnob. (e) BCD (St. π.) EFGKL. 1. 13. 33. 124. ap. Alt. 157. 224. ap. Birch. al. 93. Mt. V. a. c. d. al. 14. Ed. Euthym. (f) S. 33. 114. 131. 142. 181. 182. 183. 218. ap. Birch. al. 19. Mt. V. d. m. p. in marg. r. x. 10. Ed. cant. Chrys. in Mt. 2 codd. εἰσελθὼν. CDEK. 1. 11. 89. 113. 124. 198. al. 12. Mt. a. c. e. 17* Chrys. (etiam in Mt. 3 codd.) Basil. εἷς εἰσελθὼν. 9. 41. τις εἰσελθὼν. 61. 90. 113. 142 in m. 151. al. 3. Mt. i* l** (Itaque 73 codd. habent εἷς ἐλθὼν vel εἰσελθὼν.) Præterea + εἷς vel τις Syr. utr. Ar. r. Erp. Perss. Æth. Arm. Goth. Slav. It. Vulg. εἷς προσελθὼν. B. τις προσελθὼν. FGL. 13. 17. 127. 198. al. 5. Evangelistaria. Mt. BH. f. 17** προσελθὼν. 157. 234. Mt. 8. Ed. Sahid. Theophyl. Etiam Arm. et It. (exc. cant. clar. brix.) exprimunt προσελθὼν. Sed τις ἐλθὼν 10. 71. 76. 115. 235. al. 9. Mt. k. q. al. 4. εἷς ἐλθὼν καὶ προσελθὼν. Syr. τις omisso ἐλθὼν. 116. || + τῷ ἰησοῦ. GL. 127. alii. Evangelistaria. (g) = D. 1. 13. 33. 124. ap. Birch. 127. al. 5. Syr. Ar. r. Perss. Sahid. Æth. Arm. cant. for. colb. germ. 1. Basil. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. || κύριε. M. 59. Vulg. (sed = msti multi) corb. germ. clar. brix. Hilar. (h) + ἔχουσα ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. L. (St. β. sed lege κ.) + ἔχουσα. Chrys. in Mt. 6 codd.

22 τίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. Ὁ δὲ ἰησοῦς [i] ἐπιστραφεὶς"
καὶ ἰδὼν αὐτὴν, εἶπε· θάρσει θύγατερ· ἡ πίστις σου
σέσωκέ σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
23 Καὶ ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν
τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον, [k] ∾ λέγει αὐ-
24 τοῖς·" Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον,
25 ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἐξε-
βλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ
26 ἠγέρθη τὸ κοράσιον. Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη [l] αὕτη" εἰς
ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.]

27 Καὶ [παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ ἰησοῦ, ἠκολούθησαν [m] αὐ-
τῷ" δύο τυφλοὶ, κράζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς
28 [n] ∾ υἱὲ" δαβίδ. Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον
αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς [o] ὁ ἰησοῦς·" πιστεύετε,
ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· ναὶ, κύριε.
29 Τότε ἥψατο τῶν [p] ὀφθαλμῶν" αὐτῶν, λέγων· κατὰ
30 τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. Καὶ [q] ἀνεῴχθησαν
αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ [r] ἐνεβριμήσατο" αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς,
31 λέγων· ὁρᾶτε, μηδεὶς γινωσκέτω. Οἱ δὲ ἐξελθόντες
διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐτῷ [s] ἄν-
33 θρωπον" [t] κωφὸν" δαιμονιζόμενον. Καὶ ἐκβληθέντος

[k] ∾ ἔλεγεν. [n] ∾ υἱός.

(i) ἴστη στραφεὶς. D. cant. στραφεὶς. B. 13. 33. 61. 124. ap. Birch. Ev. 27. 44. Mt. H. (k) BD. 1. 13. 33. 115. 118. 124. Æth. Sax. Vulg. It. (exc. brix. for. germ. 1.) Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (l) αὐτοῦ. D. (St. β.) 71. ap. Mill. 86. Mt. e. 18. Copt. Sax. cant. αὐτῆς. C. 1. 33. 118. 124. (m) = BD. Ev. 36* Chrys. in Mt. 4 codd. ‖ τῷ ἰησοῦ. 59. (n) υἱὸς vel ὁ υἱός. B. 108 in m. ap. Tresch. 114. 115. 123. 125** ap. Tresch. 131. 220. Ev. 25. 32. al. 39. Mt. a. d. 1. al. 9. ‖ κύριε υἱὲ. 13. 17. 59. 61. 119. Mt. BH. Ed. germ. 2. (o) = 235. al. 7. Mt. p. x. z* 10. Slav. 6. (p) ὀμμάτων. D. (q) + παραχρῆμα. 5. 218 (cum 123. 124. 219. 220.) Syr. Pers. Æth. verc. clar. germ. 1. (r) ἐνεβριμήθη. B* 1. 118. alius. (s) = B. 27. 124. ap. Birch. Mt. 18. (t) *mutum*, Vulg. corb. Juv. *surdum*, cant. *mutum et surdum*, veron. verc. brix* colb. clar. germ. 1. 2. Hilar.

τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ
ὄχλοι, λέγοντες· [u] † οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ ἰσ-
ραήλ. [x] Οἱ δὲ φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν 34
δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια."

Καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώ- 35
μας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ
εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον
καὶ πᾶσαν μαλακίαν [y] †.] [Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, 36
ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν [z] ἐσκυλμένοι" [a] καὶ ἐρ-
ριμμένοι," [b] ὡσεὶ" πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. Τότε 37
λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ
δὲ ἐργάται ὀλίγοι. Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θε-
ρισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

Καὶ [προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, 1
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν [c] πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε
ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶ-
σαν μαλακίαν [d]. Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνό- 2
ματά [e] ἐστι" ταῦτα· πρῶτος σίμων ὁ λεγόμενος πέτρος,

---

[u] † ὅτι. [y] † ἐν τῷ λαῷ. [z] ἐκλελυμένοι.

(u) = BCD (St. π.) EGKLS. 1. 13. 33. 124. ap. Birch. 157. al. 71. Mt. BH. a. c. d. al. 13. Ed. Syr. utr. Pers. w. Arr. Æth. Goth. Slav. 3. (non alii) Vulg. It. (exc. verc.) Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. (x) = D. cant. verc. Hilar. Juv. || ἐν + *Belzebul*, veron. germ. 1. 2. clar. gat. (y) = BC*DS. 1* 33. 77* 115. 118* 157. Ev. 2. 11. 16. 17. al. 19. et Barber. 1. Mt. B. a. e. 10. 17. Ed. Syr. utr. Ar. p. et r. Perss. Copt. Æth. Goth. Sax. It. (exc. colb. germ. 1. tol. gat.) Vulg. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. || + καὶ πολλοὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. L. 13. 218 (cum 76. 77. 124. 220. 224.) veron. verc. germ. 1. clar. gat** (z) BCD (St. β.) EFGKS. 1. 11. 13. 17. 33. 77. 108. 124. 131. 157. 218 (cum 3. 219.) al. 80. Mt. a. c. d. al. 11. Ed. Syr. utr. Ar. r. Perss. Æth. Sahid. Arm. ut videtur. Goth. Slav. 3. Sax. It. Vulg. Constitut. Basil. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Euthym. Theophyl. Hesych. Hilar. Hier. || Rec. L. 220. alii. (a) = 33. 225. Ev. 32. Mt. 17. Arm. (b) ὡς. DF. 33. 68. Ev. 32. al. 17. Mt. d. al. 11. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (c) + κατὰ. EFL. 10. 89. al. 27. Mt. 19. al. 6. Ed. Syr. utr. Arr. Æth. Copt. Slav. Cyr. Theodoret. Theophyl. Theophan. (d) + ἐν τῷ λαῷ. L. 157. Ev. 19. veron. germ. 1. Cyr. Theodoret. (e) εἰσι. L. 61. 124. ap. Birch. al. 13. Mt. e. al. 6. Ed. Theophyl.

ϗ ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· ἰάκωβος ὁ τοῦ ζεβεδαίου,
3 καὶ ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιππος καὶ βαρθο-
λομαῖος· θωμᾶς ϗ ματθαῖος ὁ τελώνης· ἰάκωβος ὁ τοῦ
ἀλφαίου, [f] καὶ λεββαῖος — ὁ ἐπικληθεὶς θαδδαῖος·"
4 Σίμων ὁ [g] ∾ κανανίτης," ϗ ἰούδας [h] ὁ" [i] ἰσκαριώτης,"
[k] ὁ καὶ παραδοὺς" αὐτόν.
5 Τούτους [l] τοὺς δώδεκα" ἀπέστειλεν ὁ ἰησοῦς, παραγ-
γείλας αὐτοῖς, λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε,
6 ϗ εἰς πόλιν [m] σαμαρειτῶν" μὴ εἰσέλθητε. Πορεύεσθε
δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου
7 ἰσραήλ. Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες· ὅτι ἤγ-
8 γικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀσθενοῦντας θερα-
πεύετε, [n] — νεκροὺς ἐγείρετε:, λεπροὺς καθαρίζετε," δαιμόνια ἐκβάλ-
9 λετε. δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.] [Μὴ κτήσησθε
χρυσὸν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας

[g] ∾ κανανaῖος. [n] λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε.

(f) καὶ λιββαῖος. D. cant. Codd. ap. Aug. Hesych. Rufin. in præfat. ad Orig. comment. in ep. ad Rom. καὶ θαδδαῖος. B. 17. 124. Copt. Sax. Vulg. corb. for. colb. germ. 2. ϗ θαδδαῖος ὁ ἐπικληθεὶς λιββαῖος. 13. ἰούδας, ὁ ϗ λεββαῖος, (sic, etiam alii.) ὁ ἐπικληθεὶς θαδδαῖος. Mt. m. *et Judas Zelotes*, veron. verc. germ. 1. clar. Mm. gat. (g) BC. (χανανaῖος. D.) St. β. L. 1. 33. 118. alius in m. Ev. 18. Copt. It. Vulg. (h) = F. 3. 10. 89. 115. 127. 131. 225. Ev. 32. 36. alii. Mt. V. a. al. 14. Ed. (i) σκαριώτης. D. Syr. Pers. p. Slav. 2. 3. Sax. It. exc. corb. *Carioth*, veron. σίμωνος ἰσκαριώτου. Orig. (k) ὃς καὶ παρέδωκεν. L. 124. 161. in m. Ev. 7. 17. Orig. (l) = 27. 40. 234. Mt. BH et Evangelistaria alia. Nempe pleraque Evangelistaria transiliunt vs. 2. 3. 4. et jungunt vs. 5. cum. vs. 1. (m) σαμαριτανῶν. D* (n) νεκροὺς ἐγείρετε = (St. β.) EKLMS. 11. 40. 59. 61. 76. 118. 124. 127. 131. 209. 218. 235. 236. Ev. 3. 18. 19. 32. 33. 36. al. 82. et Barber. 7. Mt. BHV. a. c. d. 19. al. 19. Ed. Syr. ms. et ed. Vienn. Pers. p. Sahid. Arm. Slav. 5. 6. brix. Ath. Bas. Chrys. in commentar. (etiam in Mt. 6 codd.) sed alibi sæpius habet. Euthym. Theophyl. Hier. Ambr. Juv. || Ante λεπροὺς ponunt BCD. 1. 13. 17. 33. 72. 108. 116. 157. Mt. c. (alio loco omittit.) 18. Ed. Copt. Æth. Arr. Slav. 1. 2. 3. Sax. It. (for. ante ἀσθενοῦντας ponit.) Vulg. Cyr. semel (alibi ter ordine vulgari.) Chrys. bis. Hilar. || Post ἐκβάλλετε ponunt. P. Ev. 37. Syr. p. Chrys. bis. (alibi bis habet ordine vulgari.) || λεπροὺς καθαρίζετε = Ev. 33. tolet. Athan. δαιμόνια ἐκβάλλετε = 118.

ὑμῶν· Μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ 10
ὑποδήματα, μηδὲ [o] ∞ ῥάβδον." ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης
[p] τῆς τροφῆς αὐτοῦ [q] — ἐστιν." [r] Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ 11
κώμην εἰσέλθητε," ἐξετάσατε, τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι·
κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε. Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς 12
τὴν οἰκίαν, [s] ἀσπάσασθε αὐτήν." Καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ 13
οἰκία ἀξία, [t] ἐλθέτω" ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ
μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. Καὶ 14
ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους
ὑμῶν, ἐξερχόμενοι [u] [x] τῆς οἰκίας ἢ" τῆς πόλεως [y] ἐκεί-
νης," ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν [z] τῶν ποδῶν ὑμῶν.
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ σοδόμων καὶ 15
[a] ∞ γομόρρων" ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.]
[Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ 16
λύκων. γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ [b] ἀκέραιοι"
ὡς αἱ περιστεραί. Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· 17

[o] ∞ *ῥάβδους.* [a] ∽ *γομόῤῥας.*

(o) CEFGKLMPS. 11. 13. 72. 114. 115. 116. 124. 131. 151. 157. 218 (cum 76. 77. 108. 123. 125) 235. 236. Ev. 2. al. 64. Mt. V. d. al. 8. Ed. Copt. Arm. Syr. p. (sed in cod. Paris. et in marg. Assem. 2. *ῥάβδον.*) verc. Chrys. in Mt. 1. Theophyl. ‖ *ῥάβδον* BD (sed St. β. *ῥάβδους*) 1. 33. 118. 225. alii. (p) *τοῦ μισθοῦ.* KM. al. 12. Mt. c. r. Ed. Syr. p. in m. It. (exc. cant.) Gaudent. Hilar. (q) = BCL. 1. 57. 118. 124. ap. Birch. 157. clar. Theophyl. ‖ Post *γὰρ* ponunt D. Mt. f. (r) *ἡ πόλις, εἰς ἣν ἂν εἰσέλθητε εἰς αὐτήν.* D. 28. Sahid. cant. ‖ — *ἢ κώμην.* D. 1. 28. 118. cant. veron. verc. corb. clar. Hilar. Ambr. Maxim. taur. Post *εἰσέλθητε* ponit 124. (s) *εἰ δέξονται ὑμᾶς, λέγετε αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν.* Sahid. *dicetis : pax huic domui.* colb. ‖ + *λέγοντες· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.* D (St. β.) L. 1. 209. Ev. 4. 36. al. 34. Mt. a. d. f. x. 18. Ed. Arm. Æth. Slav. 5. et ed. (non alii) Sax. Vulg. It. Theophyl. ed. Hilar. (t) = Mt. 18. *ἐλθάτω.* CL. alii. *εἰσελθέτω.* S. 235. al. 11. Mt. V. al. 4. Ed. Chrys. in Mt. 1. Theophyl. *ἔσται.* D. cant. (u) + *ἐκ.* L. al. 2. Mt. e. r. + *ἔξω.* BD. 33. 117. 157. al. 7. Mt. f. It. Vulg. (x) = D. cant. (y) = D. 17. 119. 120. al. 2. Ed. Vulg. It. exc. brix. (z) + *ἐκ* C. 33. 157. al. 4. Mt. i. n. + *de* Vulg. It. exc. cant. (a) CDLMP. 1. 10. 235. Ev. 18. 19. 36. al. 15. Mt. f. l. r. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) cant. clar. (b) *ἀπλούστατοι.* D. *simplices,* Syr. It. Vulg. Patr. lat.

παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συνα-
18 γωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς. Καὶ ἐπὶ [c] ἡγεμό-
νας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε" ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύ-
19 ριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. "Ὅταν δὲ [d] ∾ παραδιδῶ-
σιν" ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε, πῶς ἢ τί [e] λαλήσητε·"
[f] — δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τί λαλήσετε."
20 Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πα-
21 τρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς
ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται
22 τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε μι-
σούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς
23 τέλος, οὗτος σωθήσεται.] ["Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς
[g] ἐν τῇ πόλει ταύτῃ," φεύγετε εἰς τὴν [h] ⸭ ἑτέραν· κἂν ἐκ
ταύτης διώκωσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν" [i] ἄλλην." ἀμὴν [k] — γὰρ"
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ ἰσραὴλ, ἕως ἂν
24 ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν
25 διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. Ἀρκετὸν

---

d ∾ παραδώσουσιν.

(c) ἡγεμόνων σταθήσεσθε. D. cant. || ἀχθήσεσθε] *stabitis*, It. exc. brix. Patr. lat. exc. Tert. (d) DGL. 33. 77. 124. 157. Ev. 18. 36. al. 12. Mt. H. al. 5. Arm. It. (exc. cant. brix. germ. 1.) Vulg. Patr. lat. (exc. Cypr. et Vigil.) Chrys. in Mt. 4 codd. παραδώσωσιν. 17. 115. 120. al. 8. Ed. Orig. Chrys. etiam in Mt. 2 codd. παραδῶσιν. BE* 1. παραδίδωσιν. F. Mt. V. o. Ed. παραδιδώσουσιν. Sic Mt. B. (e) λαλήσετε. 44. 77** 89. Mt. a. d. al. 11. Orig. Chrys. in Mt. 4 codd. (f) = DL. 11. 40. 59. 226* 236. Ev. 9. Arm. cant. floriac. harl* Orig. Chrys. in Mt. α. Cyr. Theophyl. Cypr. semel. (habet ter.) Op. imp. || λαλήσετε] λαλήσητε. E. 1. 108. 124. 157. al. 5. Mt. BHV. al. 6. Ed.

(g) ἐκ τῆς πόλεως ταύτης. 5. 59. 157. Ev. 15. item Mt. 17. Orig. semel. Petr. alex. Chrys. (h) + 1. 13. 22. 23. 76. 118. 124. 209. Orig. semel. + ἑτέραν· κἂν ἐν τῇ ἑτέρᾳ διώκωσιν, πάλιν φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. Orig. alibi. + ἄλλην· ἐὰν δὲ ἐν τῇ ἄλλῃ διώκουσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. D. (St. β.) + ἄλλην· κἂν ἐκ ταύτης ἐκδιώξουσιν (διώκωσιν. Mt. q.) ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν. L. Mt. q. Item Arm. Sax. It. (exc. brix. colb. et for.) Vulg. ms. ap. Luc. brug. Athan. bis. Theodoret. Tert. ut videtur. Aug. Ambr. Hilar. Juv. (i) ἑτέραν. B. 33. Orig. Chrys. in Mt. 4 codd. (k) = D. 57. 64. 91. 127. 157. 180. 236. Ev. 9. Mt. z** Arr. Pers. Copt. Æth. Arm. Slav. 2. 3. Sax. It. Vulg.

τῷ μαθητῇ, ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ
δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην [l] Βεελζε-
βοὺλ" [m] ἐπεκάλεσαν," πόσῳ μᾶλλον τοὺς [n] ∽ οἰκιακοὺς"
αὐτοῦ; Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· [[o] οὐδὲν γάρ ἐστι κε- 26
καλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, ϗ κρυπτὸν, ὃ οὐ
γνωσθήσεται." Ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν 27
τῷ φωτί· ϗ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δω-
μάτων. Καὶ μὴ [p] φοβεῖσθε" ἀπὸ τῶν [q] ἀποκτεινόντων" τὸ σῶμα, 28
τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων [r] ἀποκτεῖναι·" φοβήθητε δὲ
μᾶλλον τὸν δυνάμενον ϗ [s] ψυχὴν ϗ" σῶμα ἀπολέσαι
[t] ἐν γεέννῃ." Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; ϗ 29
ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται [u] = ἐπὶ τὴν γῆν" ἄνευ [x] τοῦ
πατρὸς ὑμῶν [y]. Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς 30

---

[m] ἐκάλεσαν. [n] ∽ οἰκιακούς. [p] φοβηθῆτε.
[q] ἀποκτεινόντων.

(l) βεελζεβὼβ. (St. β. lege κ.) Ed. Syr. Pers. p. et ms. Sax. Vulg. for. colb. germ. 2. gat. Cypr. Hier. Aug. βεελζεβοῦν. Mt. m. *Belzebud*, Mm. (m) BCEFGKMS. 10. 17. 28. 33. 77. 108. 131. 157** al. 30. Mt. V. d. al. 4. Ed. Eus. Ath. Cyr. Theophyl. ms. ἐπεκαλέσαντο. 59. Chrys. in Mt. 2 codd. ἀπεκάλεσαν. 157* Ev. 2. al. 22. Mt. k. l. m. p. Ed. Chrys. (etiam in Mt. 1.) Theodoret. Theophyl. ed. ἐκαλέσαντο. L. καλοῦσιν. D (St. β.) cant. (n) D. alii multi. Chrys. Theodoret. Sic etiam vs. 36. (o) οὐδὲν κρυπτὸν, ὃ οὐ φανερωθήσεται, οὐδὲ (ϗ οὐδὲν Orig.) κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται. Clem. Orig. (p) BC EFKLM. 11. 61. 106. 108. 115. 124. 157. 218 (cum 76. 77. 219.) Ev. 2. al. 51. Mt. V. a. c. al. 8. Ed. Justin. Ephr. Eus. Cyr. Theodoret. φοβῆσθε. 17. 74. 89. 119. 131. 234. Mt. i. n. 18. (q) EFGKLS. (St. π.) al. 77. Mt. V. al. 16. Ed. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theodoret. Theophyl. ἀποκτεννόντων CD. al. 17. Mt. f. q. (r) σφάξαι. D* . (s) τὴν ψυχὴν καὶ τὸ EFKMS. 13. 72. in m. 124. al. 27. Mt. V. p. in marg. al. 4. Ed. Theophyl. || Rec. BDL. Clem. Orig. (t) εἰς γέενναν. D. It. Vulg. Patr. lat. (u) = L. Barber. 1. Orig. in catena in Ps. Novatian. Op. imp. || ἐπὶ τῆς γῆς. 117. Ev. 4. 18. 36. Mt. f. Scholion Origenis in Mt. e. εἰς τὴν γῆν Orig. semel. (semel ut rec.) || εἰς τὴν παγίδα. Orig. gr. quinquies et lat. semel. Clement. homil. Chrys. (etiam in Mt. 6. codd.) Juv. (x) + τῆς βουλῆς. Orig. semel (sexies omittit.) Copt. Arr. Pers. p. Goth. It. (exc. cant. for.) Tert. Iren. Cypr. Novatian. Alii lat. (y) + τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 89. al. 13. Mt. i. q. al. 4. Copt. veron. corb. clar. germ. 1. 2. Orig. quater. (aliquoties omit-

31 πᾶσαι [z] ἠριθμημέναι εἰσί." Μὴ οὖν [a] ∾ φοβηθῆτε·"
32 [b] πολλῶν" στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.] [Πᾶς οὖν ὅστις
ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω
κἀγὼ [c] ἐν αὐτῷ" ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρα-
33 νοῖς. Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώ-
πων, ἀρνήσομαι [d] αὐτὸν κἀγὼ" ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου
34 τοῦ ἐν οὐρανοῖς. [dd] Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρή-
νην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαι-
35 ραν. Ἦλθον γὰρ διχάσαι [e] ἄνθρωπον" κατὰ τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ
36 νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀν-
37 θρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. [Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μη-
τέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· [f] καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυ-
38 γατέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος." Καὶ ὃς οὐ λαμ-
βάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι
39 μου ἄξιος. Ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐ-
τήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, [g] εὑ-
40 ρήσει" αὐτήν· Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ
41 ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. Ὁ δεχό-
μενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λή-
ψεται· καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν
42 δικαίου λήψεται. Καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν [h] μικρῶν"

---

[a] ∾ φοβεῖσθε.

---

tit.) Ath. Cyr. sæpe. Cyr. hieros. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Arnob. (z) ἠρίθμηνται. 117. Ev. 4. 18. 36. Mt. f. (a) BDLM. 1. 13. 118. 157. Orig. Cyr. (b) πολλῷ. 10. 83. 148. 167. 198. Mt. k. p** q. veron. germ. 1. colb. clar. (c) = 17* αὐτὸν. D*L. (d) κἀγὼ αὐτὸν. D. 1. 33. Ev. 34. al. 8. Mt. d. al. 3. Orig. ter. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Cyr. Theodoret. (dd) Vs. 34. 35. 36 = Evangelistaria pleraque. (e) υἱὸν. D. 42. 114** It. (exc. brix. for.) Hilar. Op. imp. (non Tert. Iren. Hier.) (f) = B*D. 17. Mt. m. 1. Syr. p. ms. cant. (g) ἕνεκεν πάντων ... 33. 118. Clem. semel. ‖ + *in vitam æternam*, clar. germ. 2. Patr. lat. (h) ἐλαχίστων. D (St. β.) Slav. 2. Vulg. It. Cypr. Hilar. Aug. Op. imp. Valerian. τῶν μικρῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων. 157.

τούτων ποτήριον [i] ψυχροῦ" [k] μόνον," εἰς ὄνομα μαθητοῦ,
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ [l] ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν" αὐτοῦ.
Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς διατάσσων τοῖς 1
[m] δώδεκα" μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν, τοῦ δι-
δάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.]

[Ὁ δὲ ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα 2
τοῦ [n] χριστοῦ," πέμψας [o] ∾ δύο" τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
Εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 3
Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγ- 4
γείλατε ἰωάννῃ, ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε. Τυφλοὶ ἀνα- 5
βλέπουσι [p] καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι," λεπροὶ καθαρίζονται
καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, [q] [r] νεκροὶ ἐγείρονται" καὶ πτωχοὶ εὐαγ-
γελίζονται· Καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδα- 6
λισθῇ ἐν ἐμοί. Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ ἰησοῦς 7
λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ ἰωάννου· τί ἐξήλθετε εἰς τὴν
ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμε-
νον; Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς 8
ἱματίοις" ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦν-
τες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν [t] ∾ βασιλέων" εἰσίν. Ἀλλὰ 9

---

[o] ∾ διὰ. [t] ∾ βασιλείων.

(i) ψυχρῶν. 33. 61* 108. Mt. z. ψ. 17. || + ὕδατος D. Copt. Arm. Goth. Slav. It. Vulg. Orig. Scholion in Mt. a. e. (k) = D (St. β.) 6. 53. 59. Copt. Goth. cant. Scholia in Mt. a. d. e. || Sequentibus jungunt 113. 151. 224. alii. Arm. Slav. (l) ἀπόληται ὁ μισθὸς. D. Arr. Pers. Æth. cant. veron. verc. germ. 1. colb. clar. Cypr. Aug. semel. Valerian. (m) = 1. 22. 28. Mt. r. (n) ἰησοῦ. D. 61. Ev. 36. al. 9. Mt. f. 18. Æth. cant. Orig. Chrys. in Mt. 6 codd. || αὐτοῦ. Syr. p. in m. (o) BCDP. 33. 124. Syr. utr. (sed p. in m. habet δύο.) Arm. Goth. cant. πέμψας τοὺς μαθητάς. Pers. p. veron. verc. brix. colb. clar. Dial. c. Marc. Hilar. Juv. δύο. corb. germ. Orig. (p) = D. 28. cant. Tam hoc, quam λεπροὶ καθαρίζονται = Op. imp. (q) + καὶ. DP. 1. 13. Syr. utr. Arm. Goth. cant. veron. verc. germ. 1. for. Chrys. (etiam in Mt. 3 codd.) Basil. sel. (r) = Orig. semel. Op. imp. Auct. de promiss. νεκροὶ ἀνίστανται. Clem. Orig. semel. || Post εὐαγγελίζονται ponunt 13. 124. item Mt. 18. (s) = BD. Mt. B. It. (exc. veron. brix. clar. gat.) Vulg. Tert. Hilar. Hier. Aug. Op. imp. (t) βασιλείων vel βασιλειῶν. EFGS. Ev. 1. 2. 36. al. 52. Mt. BHV. 19. al. 11. Chrys. in Mt. 5 codd.

τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ, λέγω ὑμῖν, καὶ
10 περισσότερον προφήτου. Οὗτος γάρ ἐστι περὶ οὗ γέγρα-
πται· ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώ-
που σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν
[u] μείζων ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος * ἐν τῇ
12 βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστιν. Ἀπὸ δὲ
τῶν ἡμερῶν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν βιάζεται, ϗ [x] βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν.
13 Πάντες γὰρ οἱ προφῆται ϗ ὁ νόμος * ἕως ἰωάννου * προ-
14 εφήτευσαν. Καὶ εἰ θέλετε [y] δέξασθαι,″ αὐτός ἐστιν
15 ἠλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκου-
16 έτω.] [Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ
[z] παιδίοις″ [a] ἐν ἀγοραῖς καθημένοις,″ [b] καὶ προσφωνοῦσι
17 τοῖς ἑταίροις αὐτῶν, Καὶ λέγουσιν·″ ηὐλήσαμεν ὑμῖν,
ϗ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν [c] ὑμῖν,″ ϗ οὐκ ἐκόψασθε.

---

[z] παιδαρίοις. [a] ∾ καθημένοις ἐν ἀγορᾷ.
[b] ∾ ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις — αὐτῶν: λέγουσιν.

(u) + *propheta*, veron. germ. 1. colb. clar. Hier. (x) + οἱ. D. (y) δέξασθε. Mt. BH. c. Syr. Chrys. in Mt. 3 codd. *scire*, veron. verc. clar. germ. 1. *audire*, colb. (z) BCD (St. π.) EGKLS. 1. 13. 17. 24. 33. 124. 157. 218 ap. Birch. al. 112. Mt. V. c. d. al. 13. Ed. Clem. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Theophyl. (a) ἀγοραῖς] ἀγορᾷ. CD. 17. 24. 77. 108. 131. al. 42. Mt. a. d. al. 9. Perss. Goth. Slav. 2. 3. It. Vulg. Euthym. Theophyl. Utrumque jungit 1. || Post καθημένοις ponunt BCDL. 33. 106. 115. 117. 124. 157. Ev. 36. Mt. c. e. f. m. Vulg. It. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. (b) ἃ (= ἀ. B.) προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις (αὐτῶν. 13. 117. 124. Ev. 36. Mt. f.) λέγουσιν. BCD. 1. 13. 117. 124. Ev. 18. 19. 36. Mt. f. Copt. Syr. p. in m. Vulg. cant. corb. for. germ. 2. gat. || ϗ λέγουσιν, omissis cæteris, Clem. Chrys. in Mt. 6 codd. || καὶ prius = Arm. || ἑταίροις] ἑτέροις. BCD EFKL. 1. 13. 17. 38. 124. 218* ap. Birch. 235. Ev. 36. al. 28. Mt. f. 1. q. al. 4. Scholion in cod. 41. et in Mt. a. d. e. Copt. Goth. *aliis*, cant. *ad invicem*, verc. veron. colb. germ. 1. *ad alterutrum*, brix. *coæqualibus*, Vulg. corb. for. (c) = BCD. 1. Mt. c. r. Copt. Slav. 2. (non alii) Vulg. cant. corb. germ. 1. 2. brix. for. colb. Clem.

Ἦλθε [d] γὰρ" ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων· καὶ λέ- 18
γουσι· [e] δαιμόνιον ἔχει." Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 19
ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος
καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. * καὶ ἐδι-
καιώθη ἡ σοφία ἀπὸ [f] τῶν [g] τέκνων" αὐτῆς. Τότε [ἤρ- 20
ξατο [h] ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται
δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν.] Οὐαί σοι [i] χορα- 21
ζίν," οὐαί σοι [k] ∾ βηθσαϊδάν·" ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ σι-
δῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι
ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ [l] μετενόησαν. Πλὴν λέγω ὑμῖν· 22
τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ
ὑμῖν. Καὶ σὺ καπερναοὺμ, [m] ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψω- 23
θεῖσα, ἕως" ᾅδου [n] καταβιβασθήσῃ·" ὅτι εἰ ἐν σοδόμοις

---

[k] ∾ βηθσαϊδά. [m] ∾ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψώθης, ἕως.

(d) πρὸς ὑμᾶς. L. || + πρὸς ὑμᾶς. 13. 124. al. 8. Mt. f. Syr. p. in cod. Ridlej. (e) πνεῦμα ἔχει. 2. (f) + πάντων. 13. 124. Post αὐτῆς addunt Ev. 15. Mt. m. (g) ἔργων. B. 124. Evangelia quædam ap. Hier. Syr. utr. (sed p. in m. codicis Assem. 2. habet τέκνων) Pers. p. et ms. Copt. Æth. τέκνων. It. Vulg. Orig. alii. || καὶ ἐδικαιώθη usque αὐτῆς = veron. (h) + ὁ ἰησοῦς. CKL. 1. 13. 108. 124. al. 24. et Evangelistaria. Mt. k. l. p. al. 6. Syr. utr. Pers. p. Æth. germ. 1. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd. sed ante ἤρξατο.) Hier. (i) χώρα ζίν. 127. 142. 182. 235. Mt. 10. Orig. χωραζὶν s. χωραζεὶν. Alii. Ed. χοραζάϊν D. (χοραζάϊμ. St. β. colb. Gaudent.) It. Vulg. Alii aliter. (k) CD KL. 1. 33. 157. al. 62. Mt. V. a. k. al. 7. Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Æth. It. Vulg. Orig. Basil. Victor. ant. Chrys. (etiam in Mt. 3 codd.) Euthym. Theophyl. (l) + καθήμεναι s. καθήμενοι. C. 1. 33. al. 21. Mt. f. q. z in marg. Syr. p. Sax. Orig. Bas. Gaud. (m) EFGS. 10. 13. 72. 108. 236. al. 32. Mt. V. a. k. p. Copt. ap. Beng. Chrys. alicubi. *quæ usque . . . exaltata es, usque . . . descendes*, clar. brix. Alterum exemplar ap. Hier. || μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως. BCD** (St. β.) 1. 42. Copt. Æth. Pers. w. *numquid usque . . . exaltaberis? usque*. Vulg. corb. for. Iren. *numquid usque . . . exaltaberis? et si exaltata fueris, usque*. colb. *numquid usque . . . exaltaveritis? et usque . . . descendes*. germ. 2. || μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἢ ἕως. D* *ne usque . . . exaltaveris, (exaltaberis,) aut usque . . . descendes*; cant. *numquid usque . . . exaltaberis? aut usque*. veron. verc. || μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ, ἀλλ' ἕως. Arm. || ἢ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ, ἢ ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ. L. || ἐὰν ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψώθης, ἕως. Dial. de trinit. (n) καταβήσῃ. BD (St. β.) *descendes*, Vulg. It.

ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοὶ, ἔμειναν ἂν
24 μέχρι τῆς σήμερον. Πλὴν λέγω [o] ὑμῖν," ὅτι γῇ σοδό-
25 μων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ [p] σοί." Ἐν
ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν· ἐξομολογοῦ-
μαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ ϗ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέ-
κρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν ϗ συνετῶν, ϗ ἀπεκάλυψας
26 αὐτὰ νηπίοις. Ναὶ, ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδο-
27 κία ἔμπροσθέν σου.] [Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ
πατρός μου· ϗ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πα-
τήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, ϗ ᾧ
28 ἐὰν [q] βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι." Δεῦτε πρός με
πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύ-
29 σω ὑμᾶς. Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μά-
θετε ἀπ' ἐμοῦ· ὅτι [r] πρᾷός" εἰμι, ϗ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ·
30 καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. Ὁ γὰρ
ζυγός μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.]
1 [Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ ἰησοῦς τοῖς σάββασι
διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ
2 ἤρξαντο τίλλειν [s] στάχυας ϗ ἐσθίειν. Οἱ δὲ φαρισαῖοι
ἰδόντες, εἶπον αὐτῷ· ἰδοὺ, οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ
3 οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ
ἀνέγνωτε τί ἐποίησε δαβὶδ, ὅτε ἐπείνασε [t] † ϗ οἱ μετ'
4 αὐτοῦ; Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, ϗ τοὺς ἄρ-
τους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, [u] οὓς" οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φα-

[t] † αὐτὸς.

(o) σοι. 218. (cum 77. 123. 219. 225.) Syr. utr. (p) ὑμῖν. D. (St. β.) Copt. Arm. It. (exc. brix. for.) Iren. (q) ὁ υἱὸς ἀποκαλύψῃ. Clem. sexies. Orig. quater. Iren. semel. Tert. (r) πραΰς. BCD* Clem. Orig. bis (sexies πρᾷος) Athan. ms. Basil. (s) + τοὺς. D. 28. 108. 235. al. 6. Mt. f. al. 4. (t) = BCDFGKMS. 1. 17. 61. 72. 106. 116. 124. 131. 235. 236. Ev. 33. al. 36. Mt. V. x. in marg. al. 7. Ed. Syr. utr. (sed p. habet in m.) Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Vulg. cant. for. Antioch. (u) ὅ. D. 13. 124. ap. Birch. cant. veron. harl*

E

γεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, [x] εἰ μὴ" τοῖς ἱερεῦσι μόνοις;
Ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς 5
ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι;
Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ [y] ∾ μείζων" ἐστὶν ὧδε. 6
Εἰ δὲ ἐγνώκειτε, τί ἐστιν· ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ 7
ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. Κύριος γάρ ἐστι 8
[z] † τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.]
Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, [ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν 9
αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος [a] ἦν τὴν" χεῖρα ἔχων 10
ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· εἰ ἔξεστι τοῖς
σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Ὁ 11
δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς [b] ἔσται" ἐξ ὑμῶν [c] ἄνθρωπος,"
ὃς ἕξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάβ-
βασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ [d] κρατήσει" αὐτὸ καὶ [e] ἐγε-
ρεῖ;" Πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε 12
ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν. Τότε λέγει τῷ 13
ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου· καὶ [f] ἐξέτεινε· καὶ

---

[y] ∾ μεῖζον. [z] † καὶ.

(x) ἀλλά. 220. alius. Arm. ἀλλ' ἤ. 1. 116. 127. Slav. 2. (y) BD (St. π.) SU. 1. 33. 46. 76. 77. 89. 108. 127. 157. 218 (cum 124. 219. 220. 224.) 235. Ev. 2. 3. 4. al. 61. et Barber. 6. Mt. V. a. d. al. 13. Ed. corb. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. || πλεῖον. 42. 65. Ev. 18. Iren. (z) = BC*D (St. π.) ELMS. 13. 77. 89. 108. 124** ap. Birch. 127. 131. 235. 236. Ev. 33. al. 57. Mt. V. d. k. l. al. 9. Ed. Syr. Arr. Pers. p. Copt. Æth. Arm. Slav. 2. 3. It. (exc. brix. for.) Orig. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Euthym. Theophyl. Tert. Cypr. || ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου. 1. 33. 157. Ev. 31. 36. al. 3. Mt. c. f. r. q. Vulg. for. (a) ἦν τὴν = BC. || ἦν = Copt. Vulg. for. Chrys. in Mt. 6 codd. || ἦν + ἐκεῖ: τὴν. D (St. β.) LM. 1. 10. 13. 59. 61. 106. 124. 127. 142. 157. 235. al. 18. Mt. c. f. x. (sed ordine vocum varie mutato.) Ed. Syr. utr. Arr. Pers. p. Arm. Slav. It. (exc. veron. for. colb. germ. 2. gat.) (b) = L. 61. 124. clar. germ. 1. corb. 1. 2. Victor. ant. ms. || ἐστιν. D. 33. 157. 235. al. 6. Mt. a. c. i. n. o. 18. Syr. Arr. Pers. p. Arm. cant. Chrys. in Mt. 6 codd. Victor. ant. ed. (c) = L. 47. veron. (d) κρατεῖ. D. cant. (e) ἐγείρει. CDL. 124. cant. (f) + *Dixit: cæmentarius eram, manibus victum quæritans; precor te, Jesu, ut mihi restituas sanitatem, ne turpiter mendicem cibos.* Evang. Nazar. ap. Hier.

14 [g] ∾ ἀποκατεςάθη" ὑγιὴς, ὡς ἡ ἄλλη.] [[h] ∾ Οἱ δὲ
φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτȣ̃ ἐξελθόντες,"
15 ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Ὁ δὲ ἰησȣ̃ς γνȣ̀ς ἀνεχώρησεν
ἐκεῖθεν· κ̀ [ἠκολȣ́θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, κ̀ ἐθερά-
16 πευσεν αὐτȣ̀ς [i] πάντας· Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς," ἵνα
17 μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· [k] "Οπως" πληρωθῆ τὸ
18 ῥηθὲν διὰ ἠσαΐȣ τȣ̃ προφήτȣ, λέγοντος· Ἰδȣ̀, ὁ παῖς
μȣ, ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητός μȣ, [l] εἰς ὃν" εὐδόκησεν ἡ ψυ-
χή μȣ. θήσω τὸ πνεῦμά μȣ ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς
19 ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. Οὐκ ἐρίσει ȣ̉δὲ κραυγάσει, οὐδὲ
20 ἀκȣ́σει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτȣ̃. Κάλα-
μον συντετριμμένον ȣ̉ κατεάξει, κ̀ λῖνον τυφόμενον ȣ̉ σβέ-
21 σει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν [m]. Καὶ [n] † τῷ
ὀνόματι αὐτȣ̃ ἔθνη ἐλπιȣ̃σι.]
22 Τότε [προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς
καὶ [o] κωφός·" καὶ ἐθεράπευσεν αὐτὸν, ὥστε [p] τὸν

[g] ∾ ἀπεκατεστάθη. [h] ∾ ἐξελθόντες δὲ οἱ φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ. [n] † ἐν.

(g) BEFGS. 13. 33. 124. 157. 235. al. 20. Mt. V. p. in marg. al. 8. Ed. (h) BCD. 1. 33. 118. 218. Syr. Copt. It. Vulg. Eus. Chrys. in Mt. 6 codd. οἱ δὲ φαρ. ἐξελθ. συμβ. ἔλαβον κατ' αὐτοῦ. 13. 124. 157. Ed. Arm. Slav. ap. Beng. || ἐξελθόντες = 77. 123. 225. Mt. o. Evangelistaria. || κατ' αὐτοῦ = 225. Mt. o. || ἔλαβον] ἐποίησαν. L. Evangelistaria, (quorum tamen multa anagnosma non ab hoc commate, quod transiliunt, sed a sequente inchoant.) Vulg. It. exc. cant. (i) πάντας δὲ, οὓς ἐθεράπευσεν, ἐπέπληξεν. D. 1. Slav. 2. (non alii) *Omnes autem, quos curavit,* (*comminatus est eis,* cant. corb. clar.) *præcepit eis,* cant. corb. clar. veron. verc. colb. || πάντας = Mt. 10. Orig. || ἐπέπληξεν etiam Eus. (k) ἵνα. BCD. 1. 33. Orig. Eus. || Evangelistaria nonnulla transiliunt a vs. 16. ad 22. (l) ὃν. B. 115. Mt. n. ἐν ᾧ. D. 1. 33. Dial. c. marc. (m) + αὐτοῦ. 57. 115. 142 in m. 234** Mt. i. n. 18. Syr. p. Chrys. in Mt. 4 codd. || ἀναλάμψει, καὶ οὐ θραυσθήσεται, ἕως ἂν θήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς κρίσιν. Hæc Hier. scriptoris errore propter ὁμοιοτέλευτον sublata esse suspicatur. Origenes vero Matthæum ἀπὸ μέρους pericopam propheticam commemorasse tradit. (n) = BCEFGKLMS. (St. π.) al. 75. Mt. BHV. al. 19. Ed. Basil. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. || ἐπί. 157. Eus. Chrys. alicubi in Mt. 3 codd. || ἐν. D. || Totus vs. = 33. (o) *surdus et mutus,* veron. corb. 1. clar. emmer.

τυφλὸν καὶ κωφὸν" [q] καὶ" λαλεῖν [r] καὶ βλέπειν. Καὶ 23
ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτός ἐστιν
[s] ὁ υἱὸς δαβίδ; Οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντες, εἶπον· 24
οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ βεελζε-
βοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. [t] Εἰδὼς" δὲ [u] ὁ ἰησοῦς" 25
τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία
μερισθεῖσα [x] καθ' ἑαυτῆς," ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πό-
λις ἢ οἰκία μερισθεῖσα [x] καθ' ἑαυτῆς," οὐ [y] σταθήσε-
ται." Καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' 26
ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐ-
τοῦ; Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, 27
οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι [z] ἐκβάλλουσι;" διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν
ἔσονται κριταί. Εἰ δὲ [a] ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ" ἐκβάλλω τὰ 28
δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. Ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ 29
ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶ-
τον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν; καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ [b] διαρ-
πάσει."] [Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ 30
μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.] Διὰ τοῦτο λέγω 31
ὑμῖν· πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς

---

[a] ἐγὼ ἐν πνεύματι θεοῦ.

(p) = It. Vulg. Sax. || τυφλὸν καὶ = BD. Copt. cant. corb. 1. germ. 1. || καὶ κωφὸν = Syr. p. ms. || τὸν κωφὸν καὶ τυφλόν. L. 1. 13. 76. 124. Mt. c. e. q. 18. Syr. Arm. (q) = D. 1. 77. 124. Ev. 36. al. 2. Mt. f. p* z** 10. Ed. Arm. It. Vulg. (r) + καὶ ἀκούειν. Mt. d. veron. corb. 1. clar. (s) + ὁ χριστός. 125 in m. Ev. 2. al. 10. Mt. f. k. p. z** 1. in marg. Ed. Arm. Slav. 2. 5. 6. et edd. (t) ἰδών. D (St. β.) 13. 33. 86. cant. corb. (u) = BD. Copt. cant. (x) Vel prius, vel posterius, vel utrumque mutant in καθ' ἑαυτὴν L. 17. alii, in ἐφ' ἑαυτὴν D. alii. (y) στήσεται. D* 13. ap. Kust. 124. (z) ἐκβαλοῦσι. L. 89. 108. 157. al. 11. Mt. a. f. r. 10. corb. Cyr. (a) BCDEKS. 1. 124. 131. 218 (cum 9. al.) al. 13. Mt. V. a. al. 6. Ed. Syr. Copt. cant. verc. corb. 1. 2. Ath. Theophyl. Victorin. Hilar. || ἐγὼ. = 3. ap. Wetst. 235. al. 6. Mt. e. m. 10. Syr. p. Arm. veron. colb. germ. 1. Chrys. in Mt. 6 codd. Ambr. semel. Op. imp. semel. (b) διαρπάσῃ. DGK. 13. 33. 124. 157. al. 44. Mt. a. e. p* al. 8. Ed. for. Chrys. Euthym. || ἁρπάσει. B. Ev. 36. Mt. f.

ἀνθρώποις· [e] ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφε-
32 θήσεται — τοῖς ἀνθρώποις." Καὶ ὃς [d] ∾ ἂν" εἴπῃ λό-
γον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, [e] ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς
δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφε-
θήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν [f] ∾ τούτῳ τῷ" αἰῶνι, οὔτε ἐν
33 τῷ μέλλοντι. Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, καὶ τὸν
καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ
τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν. ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δέν-
34 δρον γινώσκεται. Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε
ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύμα-
35 τος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ [g]. Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρω-
πος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ [h] † ἐκβάλλει" [i] — τὰ"
ἀγαθά· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυ-
36 ροῦ [k] ἐκβάλλει [l] πονηρά. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα
[m] ἀργὸν," ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι

[d] ∾ ἐάν. [f] ∾ τῷ νῦν. [h] † τῆς καρδίας.

(c) = 113* 234. Ev. 25. Mt. B. Slav. 3. verc. germ. 1. for. Victorin. || *τοῖς ἀνθρώποις* = B. 1. 22. 59. al. 4. Arr. Copt. Arm. Æth. Sax. Vulg. germ. 2. Hilar. Op. imp. *αὐτοῖς*. 115. 142. al. 2. Mt. d. i. m. n. Chrys. in Mt. 3 codd. Vigil. taps. || *Qui autem in Sp. S. blasphemaverit, non remittetur illi*, veron. corb. clar. (d) BE FG. alii. Mt. BHV. al. 15. Ed. Orig. (e) + *οὐκ* B. (f) EFGLS. (St. β.) 11. 17. 59. 61. 72. 76. 77. 89. 108. 118. 123. 127. 131. 218 (cum 3. 125. 219. 220. 224.) 235. 236. al. 56. Mt. BHV. a. al. 16. Ed. Ath. Bas. Epiph. Cyr. Phot. Theophyl. Nilus. || Rec. BD. 1. 13. 33. alii. Orig. bis. *τῷ αἰῶνι τούτῳ*. K. 114. 124. 225. Mt. 1. r. Orig. semel. Chrys. in Mt. 5 codd. (g) + *ἀγαθά*. D* cant. + *mala*, corb. 2. (h) = BCD (St. β.) EFK SU. 11. 13. 17. 108. 124. 218 ap. Birch. 235. 236. Ev. 2. 4. 5. 18. 19. al. 64. Mt. BHV. a. c. d. al. 16. Ed. Syr. utr. Arr. Pers. Slav. Sax. Vulg. It. (exc. brix* corb. 2. Mm. gat.) Orig. semel. Dial. c. marc. Naz. Nyss. Chrys. ms. (etiam in Mt. 4 codd.) Theophyl. Cypr. Lucif. Hilar. Ambrosiast. || *αὐτοῦ*. Copt. tol. *τῆς καρδίας αὐτοῦ*. L. 1. 33. 115. 157. 235** Arm. Chrys. in Mt. 2 codd. Gaud. Fulg. || Rec. habent Clem. Orig. semel. Ath. Bas. (i) = BDE GS. 33. 76. 77. 108. 124. 131. al. 37. Mt. BV. a. al. 11. Ed. Theophyl. Chrys. in Mt. β. Habet Orig. (k) + *αὐτοῦ*. Copt. + *τῆς καρδίας αὐτοῦ*. L. 33. 115. 157. Arm. Chrys. in Mt. 5 codd. Tychon. Fulg. (l) + *τὰ*. L. 13. 33. 118. 142* 157. 235. al. 5. Mt. H. o. z. Ed. Chrys. in Mt. 5 codd. (m) = 23. 24. 32. *πονηρὸν*. 120. al. 9.

περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἐκ γὰρ τῶν λό- 37
γων σου δικαιωθήσῃ, [n] καὶ" ἐκ τῶν λόγων σου [o] καταδι-
κασθήσῃ."]

Τότε [ἀπεκρίθησάν [p] τινες τῶν [γραμματέων καὶ Φα- 38
ρισαίων, λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον
ἰδεῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ καὶ 39
μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐ-
τῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Ὥσπερ γὰρ 40
ἦν ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς
νύκτας, οὕτως ἔσται [q] ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ
τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Ἄνδρες νινευΐ- 41
ται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης,
καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα
ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε. [r] Βασίλισσα νότου" 42
ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ
κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς
ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν [s] σολομῶνος·" καὶ ἰδοὺ, πλεῖον [s] σολο-
μῶνος" ὧδε. Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ 43
ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζη-
τοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. Τότε λέγει· ἐπι- 44
στρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ [t] ἐλ-
θὸν," εὑρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον, καὶ [u] κεκοσ-
μημένον." Τότε πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει μεθ' 45

---

[s] σολομῶντος.

(n) ἢ. D (St. β.) verc. colb. germ. 1. Hilar. Paulin. Sed *et* cant. (o) κατακριθήσῃ. GL. 33. 115. 118. 131. 235. Ev. 31. al. 8. Mt. e. o. x. Bas. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Euthym. Damasc. Sed rec. Clem. Orig. (p) + αὐτῷ. BCDLM. 13. 33. 76. 106. 115. 124. 235. Mt. 9. Arr. Perss. Syr. p. Copt. Æth. Arm. It. Vulg. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (q) + καὶ DFL. 76. 142. 236. al. 13. Mt. m. o. q. 10. Arm. cant. verc. veron. corb. germ. 1. clar. Ignat. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. Iren. Ambr. Alii lat. (r) *Saba regina austri*, verc. (s) BDEGMS. Ev. 2. 36. Mt. V. Alii multi. Ed. Chrys. etiam in Mt. 7 codd. (t) ἐλθών. DE. 13. 157. 235. al. 10. Mt. f. i. n. 10. Ed. (u) σωφρονοῦντα. 225.

ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα, πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ
εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τȣ̃
ἀνθρώπȣ ἐκείνȣ χείρονα τῶν πρώτων. ȣ̔́τως ἔςαι καὶ τῇ
γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.]
46 [x]Ἔτι δὲ [αὐτȣ̃ λαλȣ̃ντος" τοῖς ὄχλοις, ἰδȣ̀, ἡ μή-
τηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες
47 αὐτῷ λαλῆσαι. [y]Εἶπε δέ τις αὐτῷ· ἰδȣ̀, ἡ μήτηρ σȣ
καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑςήκασι, ζητοῦντές [z]∾σοι λα-
48 λῆσαι." Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ [a]εἰπόντι" αὐτῷ·
49 τίς ἐςιν ἡ μήτηρ μȣ, ϗ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μȣ; Καὶ
ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τȣ̀ς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶ-
50 πεν· ἰδȣ̀, ἡ μήτηρ μȣ, ϗ οἱ ἀδελφοί μȣ. Ὅστις γὰρ
ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τȣ̃ πατρός μου τοῦ ἐν ȣ̓ρανοῖς,
[b]αὐτός" μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐςίν.]
1 Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς [c]ἀπὸ τῆς
2 οἰκίας," ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ συνή-
χθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοὶ, ὥςε αὐτὸν εἰς [d]τὸ"
πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· [e]καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν
3 αἰγαλὸν εἱστήκει." Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς [f]πολλὰ"
ἐν παραβολαῖς,] λέγων· ἰδοὺ, [ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
4 τοῦ [g]∾σπείρειν." Καὶ ἐν τῷ σπείρειν [h]αὐτὸν,"

[z] ∾ σι. [g] ∾ σπεῖραι.

(x) λαλοῦντος δὲ αὐτοῦ. DL. Orig. λαλοῦντος τȣ̃ ἰησȣ̃. 2. || ἔτι = Syr. cant. corb. 1. *Hæc*, veron. verc. germ, 1. clar. corb. 2 || δὲ = B. 83. al. 3. Mt. 10. Pers. Arm. Vulg. It. exc. cant. (y) Totus vs. = BL. 126. 225. Mt. e. corb. 1. (z) σι. Ar. rom. Erp. Copt. Æth. Vulg. for. σι ἰδεῖν 7. Ev. 18. 19. 36. Mt. f. verc. (a) λέγοντι. BD. 33. Ev. 4. 12. 18. 36. Mt. f. (b) οὗτος. L. 61. 235. alii. Syr. p. in m. corb. 1. Chrys. in Mt. 7 codd. (c) = D. cant. verc. veron. corb. 1. 2. germ. 1. || ἀπὸ = B. 1. 124. Ev. 36. Mt. f. Orig. semel. ἐκ. 33. Orig. semel. Chrys. in Mt. 7 codd. (d) = C. 1. 33. 124. al. 3. Mt. d. l. k. al. 3. (e) = 13. (f) = L. 236. al. 2. Mt. V. m. Copt. || Post παραβολαῖς ponunt C. 157. Mt. k. z. Orig. semel. (g) DL. 1. 13. 33. 124. 128. 142** al. 28. Mt. d. e. f. k. al. 8. Ed. Orig. bis. (ter ut rec.) Chrys. (etiam in Mt. 3 codd.) Theophyl. || + τὸν σπόρον αὐτȣ̃ 34* 71. 220. Mt. e. al. 3. Sax. veron. corb. 1. Chrys. in Mt. 8 codd. (h) = 50. 58. 64. Ed.

ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ [i] ἦλθε" τὰ πετεινὰ
[k] καὶ κατέφαγεν αὐτά. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πε- 5
τρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέ-
τειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. Ἡλίου δὲ ἀνατεί- 6
λαντος, ἐκαυματίσθη· καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν [l] ῥίζαν," ἐξη-
ράνθη. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν [m] ἐπὶ" τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέ- 7
βησαν αἱ ἄκανθαι· καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. Ἄλλα δὲ ἔπε- 8
σεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν,
ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, 9
ἀκουέτω. Καὶ [προσελθόντες οἱ μαθηταὶ, εἶπον αὐτῷ· 10
διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς [n] αὐτοῖς;" Ὁ δὲ ἀπο- 11
κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυ-
στήρια τῆς βασιλείας [o] — τῶν οὐρανῶν," ἐκείνοις δὲ [p] οὐ
δέδοται." Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ πε- 12
ρισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ.] Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς [q] αὐτοῖς λαλῶ," 13
[r] ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσι,
οὐδὲ συνιοῦσι." Καὶ [s] ἀναπληροῦται" [t] † αὐτοῖς ἡ προ- 14

[t] † ἐπ'.

(i) ἦλθον. BDL. 33. al. 5. || ἐλθόντα omisso seq. καὶ. 13. 124. al. 2. Mt. f. (k) + τοῦ οὐρανοῦ EKM. 18. 124. 157. 218 (cum 3. 76. 220.) al. 20. et Barb. 1. Mt. f. i. q. z. in marg. 10. al. 3. Syr. p. Arm. Æth. Vulg. (exc. emmer. tol. aliis) veron. corb. 1. germ. 1. clar. gat. (l) βάθος ῥίζης. 13. 124. (m) εἰς. D. 13. 124. Orig. (n) = C. Mt. e. Copt. Tert. Sed habet dis. Orig. || τοῖς ὄχλοις. Ev. 18. 36. ἡμῖν. Slav. 2. (o) = 1. 9. Slav. 2. semel. verc. veron. germ. 1. corb. 2. Mm. Eus. Tert. Habent Clem. et Orig. || τοῦ θεοῦ. 23. 24. 32. 157. Orig. semel. *arcana Dei*, corb. 1. Phœbad. (p) ἐν παραβολαῖς. 7. 9. alius. Ev. 12. 18. 19. 36. Mt. f. bis. Orig. bis. (alibi ut rec.) (q) λαλῶ. L. colb. Cyr. hieros. || λαλῶ αὐτοῖς. 1. 13. 33. 124. Ev. 18. 36. Mt. f. 10. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. λαλεῖ αὐτοῖς D* gr. ἐλάλει αὐτοῖς D** (r) ἵνα βλ. μὴ βλέπωσι, κ. ἀκ. μὴ ἀκούσωσι (s. ἀκούωσι) καὶ μὴ (s. μηδὲ) συνιῶσι (s. συνῶσι) μήποτε ἐπιστρέψωσι. D. 1. 13. 124. Ev. 12. 18. 36. Mt. f. codd. Italæ. Eus. Cyr. || συνιοῦσι] συνιῶσι. 1. 13. 33. 108. 124. 157. Ev. 12. Mt. 10. συνῶσι. B**D. Ev. 18. 36. Mt. f. συνίασι. Clem. (s) πληρωθήσεται. 17. al. 4. || τότε πληρωθήσεται. D. Ev. 4. 12. 18. 19. 36. Mt. f. cant. colb. corb. 1. germ. 1. clar. πληροῦται. Mt. m. ρ. τότε πληροῦται. 1. verc. corb. 2. τότε ἐπληρώθη. Eus. *ut adimpleretur*, germ. 2. Mm. gat. harl. Iren. (t) = BCFGKLS. 13. 23. 124.

φητεία [u] Ἡσαΐου," ἡ λέγουσα· [x] Ἀκοῇ [y] ἀκούσετε, καὶ
οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε," καὶ οὐ μὴ
15 ἴδητε. Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, ϗ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν
ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς
ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ [z] συνῶσι," καὶ [a] ἐπιστρέ-
16 ψωσι," ϗ [b] ∾ ἰάσωμαι" αὐτούς. Ὑμῶν δὲ μακάριοι
οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπουσι· ϗ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι
17 [c] ἀκούει." Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆ-
ται ϗ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, ϗ οὐκ [d] εἶ-
18 δον" ϗ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, ϗ οὐκ ἤκουσαν. Ὑμεῖς οὖν
19 ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος. Παντὸς ἀκούον-
τος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ
πονηρὸς ϗ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.
20 οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πε-
τρώδη σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον [e] ἀκούων, καὶ
21 εὐθὺς μετὰ χαρᾶς [f] λαμβάνων αὐτόν· Οὐκ ἔχει δὲ ῥί-
ζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλί-
ψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.
22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον
ἀκούων· ϗ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος [g] τούτου," ϗ ἡ [h] ἀπάτη"

---

[z] ∾ συνιῶσι. [b] ∾ ἰάσομαι.

---

131. 157. Ev. 18. 19. 36. al. 77. et Barb. 7. Mt. V. a. c. d. al. 16. Ed. Syr. p. harl* Bas. Chrys. (etiam in Mt. 4 codd.) Theophyl. || lv. 3. ἐπ' αὐτοῖς = colb. germ. 2. (u) = 15. 24* 225. Mt. η. ρ. veron. Post λέγουσα habet Mt. 10. (x) + πορεύθητι, ϗ εἰπὲ τῷ λαῷ τούτῳ. D. cant. veron. verc. corb. 1. 2. colb. germ. 1. clar. alii. Eus. (y) ἀκούσητε . . . βλέψητε. EFG. alii. Mt. V. alii. ἀκούσατε. B* ἀκούετε. 73. 218. alii. (z) DEF. 1. 18. alii. Mt. V. a** d. k. al. 13. Ed. (etiam St. 3.) Chrys. in Mt. 3 codd. (a) ἐπιστρέψουσι 77. 115. 118. al. 6. Mt. V. al. 5. (b) BCDS. 13. 33. 124. 157. 218. Ev. 18. 36. al. 18. Mt. V. c. d. al. 9. Ed. cant. Chrys. ms. (c) ἀκούουσιν. CDM. 1. 13. 33. 124. al. 17. Mt. e. f. k. al. 3. Orig. Chrys. in Mt. 4 codd. Cyr. Damasc. Constitut. (d) ἠδυνήθησαν ἰδεῖν. D. cant. (e) + μου. Mt. o. Syr. p. brix* (f) + δεχόμενος καὶ Ev. 18. Mt. f. (g) = BD. Arm. cant. verc. germ. 1. corb. 2. clar. (h) ἀγάπη. 116.

τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.
Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν 23
ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών· [i] ὃς δὴ" καρποφορεῖ,
καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκον-
τα. [k]] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· 24
[ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ [l] σπεί-
ροντι" καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῷ 25
καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ
[m] ἔσπειρε" ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν.
Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε 26
ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ 27
οἰκοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα
[n] ἔσπειρας" ἐν τῷ [o] σῷ" ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει [p] † ζι-
ζάνια; Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο 28
ἐποίησεν. [q] οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ·" θέλεις [r] οὖν" ἀπελ-
θόντες [s] συλλέξωμεν" αὐτά; Ὁ δὲ ἔφη· οὔ· μήποτε συλ- 29
λέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα [t] αὐτοῖς τὸν

---

p † τὰ.

(i) τότε. D. cant. verc. veron. colb. clar. || et, Vulg. germ. 1. 2. || δὴ = 56. 58. (k) + ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 89. in m. 234** in m. alii. Evangelistaria. Mt. c. f. q. 18. veron. (l) σπείραντι. B. 13. 33. al. 9. Mt. e. o. z. γ. Scholion Orig. in Mt. e. Ed. Syr. utr. (sed p. ms. in m. habet rec.) Arr. Perss. Æth. Vulg. It. exc. cant. et clar. Ambr. (m) ἐπέσπειρε. B. 1. 13. 119. 157. Mt. c. Arm. It. Vulg. Clem. Or. Nyss. Naz. Scholia vet. Iren. Fulg. Ambr. Zeno. Chrysol. (n) ἔσπειρες CDEF. 33. al. 7. Mt. V. e. f. (o) = K. 118. Ev. 2. 18. 36. al. 18. et Barb. 3. Mt. d. 1* x* al. 5. Chrys. ms. Epiph. Euthym. (sed habent Mt. i. n.) (p) = BCDEFGKS. 1. 157. 218. (cum al. 11.) Ev. 2. 36. alii. Mt. V. a. c. d. al. 11. Ed. Syr. p. habet in m. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. (q) οἱ δὲ αὐτῷ λέγουσιν. B. item 157. clar. germ. 2. λέγουσιν αὐτῷ οἱ δοῦλοι. D. item C. Mt. c. 2. Syr. Arm. cant. veron. verc. germ. 1. colb. corb. 2. (r) = D. Mt. z* Syr. Perss. Arm. Sax. Vulg. It. exc. brix. Eulog. (s) συλλέξομεν. 13. 76. 77. 108. 115. 118. 131. 235. Ev. 18. al. 12. Mt. a. d. al. 11. Ed. Chrys. in Mt. 2 codd. (t) καὶ τὸν σῖτον σὺν αὐτοῖς. D. item 61. Mt. e. i. m. n. 18. Syr. Perss. Syr. p. c. ast. Vulg. corb. for.

30 σῖτον." "Ἄφετε [u] [x] συναυξάνεσθαι" ἀμφότερα [y] μέχρι"
τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν [z] † καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θε-
ρισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε [a] αὐ-
τὰ" [b] = εἰς : δέσμας," πρὸς τὸ κατακαῦσαι [c] αὐτά·"
31 τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.] "Ἀλ-
λην παραβολὴν [d] παρέθηκεν" αὐτοῖς, λέγων· [ὁμοία ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄν-
32 θρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. "Ὃ μικρότερον μέν
ἐστι πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον [e] τῶν
λαχάνων ἐστὶ, καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε [f] ἐλθεῖν" τὰ πε-
τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.]
33 "Ἄλλην παραβολὴν [g] ἐλάλησεν αὐτοῖς·" [ὁμοία ἐστὶν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ [h] ∾ ἐνέ-
κρυψεν" εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς, ἐν παραβολαῖς τοῖς
ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς [i] οὐκ" ἐλάλει αὐτοῖς·

---

[z] † τῷ. [h] ∾ ἔκρυψεν.

(u) + οὖν. L. 1. 76. 108. 115. 235. al. 4. Mt. q. al. 3. Syr. p. c. obel. Chrys. in Mt. 4 codd. || + δὲ veron. verc. colb. clar. germ. 1. 2. corb. 2. (x) αὐξάνεσθαι L. 1. al. 3. Mt. q. 18. 2. Ed. (y) ἄχρι L. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. ἕως BD. Mt. 2. Eulog. (z) = BDGKMS. 1. 13. 17. 89* 124. 131. 157. 218 (cum al. 10.) Ev. 2. 36. al. 35. Mt. V. a. c. d. al. 11. Ed. Epiph. (a) = D. 24* 125. Pers. p. cant. brix. clar. Epiph. Aug. (b) = εἰς δέσμας. 30. εἰς δεσμάς. codd. Ed. εἰς δεσμοὺς. 44. 61. 218 (cum 76. 77. 108.) Mt. m. δεσμὰς. DL. Mt. c. cant. latt. al. Orig. Chrys. in Mt. 6 codd. δεσμᾶ. 38. 225. δεσμοῦς. Mt. 17. (c) = D. 86. Arm. Vulg. It. exc. brix. Aug. (d) ἐλάλησεν DL* 1. 13. 124. cant. veron. verc. brix. colb. corb. 2. clar. (e) + πάντων K. 116. 117. 142** 157. 182. 218 (cum al. 9.) 226** 227** 234** 235. al. 34. Mt. d. k. l. al. 8. Ed. Syr. utr. Perss. Arr. Æth. Arm. Slav. Vulg. Sax. It. exc. cant. Euthym. Hilar. Ambr. (f) κατελθεῖν. Ed. (g) = D. 76. ap. Mill. cant. || παρέθηκεν αὐτοῖς. C. Mt. m. || + λέγων CL. 13. 91. 115. 118. 124. ap. Birch. 131. 157. Mt. m. ψ. germ. 2. clar. (h) GL. (St. π.) 1. 157. 218 (cum al. 10.) Ev. 2. al. 63. Mt. a. d. al. 14. Ed. Chrys. in Mt. 6 codd. Cyr. Macar. Cæsar. Theophyl. Sed Clem. ut rec. (i) οὐδὲν 47. 50. 106. 131. 235. Ev. 4. 18. Barb. 2. Mt. c. e. f. Syr. p. brix. Clem. Or. semel. Chrys. bis in Mt. 6 codd.

Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ [k] τοῦ προφήτου, λέγοντος· 35
ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου· ἐρεύξομαι κεκρυμ-
μένα ἀπὸ καταβολῆς [l] κόσμου." Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους, 36
[ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν [m] = ὁ ἰησοῦς·"] καὶ προσῆλθον
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· [n] φράσον" ἡμῖν
τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων [o] τοῦ ἀγροῦ." Ὁ δὲ 37
ἀποκριθεὶς εἶπεν [p] αὐτοῖς·" ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα,
ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· Ὁ δὲ ἀγρός, ἐστὶν ὁ κόσμος· 38
τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας·
τὰ δὲ ζιζάνια, εἰσὶν οἱ υἱοὶ [q] τοῦ πονηροῦ·" Ὁ δὲ ἐχ- 39
θρός, ὁ σπείρας αὐτά, ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμός,
συντέλεια [r] τοῦ" αἰῶνός ἐστιν· οἱ δὲ θερισταί, ἄγγελοί
εἰσιν. Ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ 40
[s] καίεται" οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος [t] — τού-
του." Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους 41
αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα
τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, Καὶ βα- 42
λοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Τότε οἱ δί- 43
καιοι [u] ἐκλάμψουσιν" ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ [x] βασιλείᾳ"

---

[s] κατακαίεται.

(k) + ἠσαΐου. 1. 13. 33. 124. Mt. 10 codd. olim ap. Eus. et Porphyr. et Anonymum in catena gr. in Ps. et Hieronymum. || *Asaph* malunt Eus. Hier. et Catena. (l) = B. 1. Or. (m) = BD. 1. 118. Ev. 13. 15. 18. semel. Copt. Æth. Arr. Slav. 2. 3. Vulg. It. exc. brix. et clar. Orig. in textu et alias quater. || + αὐτοῦ. 1. 118. Ev. 13. 14. 18. bis. Slav. 2. 3. Orig. in textu et alias quater. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (n) διασάφησον. B. Or. semel; sed in textu et alias aliquoties ut rec. (o) = 113* Mt. m. colb. καὶ τοῦ ἀγροῦ. Syr. Pers. p. et ms. Æth. corb. clar. τοῦ ἐχθροῦ 125* (p) = BD. Arr. Æth. Copt. Vulg. ms. It. (exc. brix. colb. clar. germ. 2. gat.) Orig. ut videtur. (q) *nequam*, Vulg. corb. for. *nequitiæ*, verc. germ. 1. colb. corb. 2. (r) = BD. 13. 124. Or. semel. (s) CEGKLMS. (St. π.) 13. 33. 124. 157. 218 (cum al. 10.) 236. Ev. 2. 4. 18. 36. al. 78. Mt. V. a. c. d. al. 14. Ed. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Damasc. || κατακαίονται. D. (t) = BD (St. β.) 1. 5. 24. 36. 183. 195. Ed. Æth. It. exc. brix. et clar. Vulg. Cyr. Iren. Hilar. Lucif. Aug. (u) λάμψουσιν. D. 124. ap. Birch. Mt. e. Or. ter. Cyr. (x) δόξῃ. 115. in

[y] τῦ πατρὸς αὐτῶν." ὁ ἔχων ὦτα ἀκύειν, ἀκουέτω.]
44 [z] Πάλιν" [ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν ὐρανῶν θησαυρῷ
κεκρυμμένῳ ἐν [a] τῷ" ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψε,
καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ [b] πάντα ὅσα
45 ἔχει πωλεῖ," καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. Πάλιν
[ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν [c] ἀνθρώπῳ" ἐμπό-
46 ρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας. [d] Εὑρὼν δὲ" [e] ἕνα"
πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακε [f] πάντα" ὅσα
47 εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. Πάλιν ὁμοία ἐςὶν ἡ βασι-
λεία τῶν ὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν,
48 καὶ ἐκ παντὸς γένυς συναγαγύσῃ· [g] Ἣν, ὅτε ἐπληρώθη,
ἀναβιβάσαντες" [h] ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, — καὶ" καθίσαντες
συνέλεξαν τὰ [i] καλὰ" εἰς [k] ἀγγεῖα," τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω
49 ἔβαλον. Οὕτως ἔςαι ἐν τῇ συντελείᾳ τῦ [l] αἰῶνος." ἐξε-
λεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ
50 μέσου τῶν δικαίων, Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κά-
μινον τῦ πυρός· ἐκεῖ ἔςαι ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
51 ὀδόντων. [m] = Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησῦς·" συνήκατε ταῦτα

[d] ∾ ὃς εὑρὼν.

conspectu, Auct. de promiss. (y) τῶν οὐρανῶν, 12. 17. 59. 119. 124. Ev. 13. 15. Arm. Chrys. ms. (z) = BD. Copt. Vulg. It. exc. brix. et clar. (a) = D. 113. 142** 182. Ev. 18. 36. al. 5. Mt. c. k. l. al. 8. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (b) πωλεῖ (πάντα) ὅσα ἔχει. BD. 1. 61. 108. 118. 127. Syr. Copt. Vulg. It. exc. brix. Orig. semel. || = πάντα B. 38. 61. 113. Mt. r. Orig. semel. (c) = B. 50. 59. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Ambr. Sed habet Orig. (d) D (St. β.) L. 1. 12. 33. Syr. Perss. Æth. Arm. clar. Cyr. *et inveniens*, cant. *inventa autem* ... *margarita*, Vulg. It. exc. brix. Cypr. (e) = D. 124. Copt. cant. veron. verc. germ. 1. clar. Cypr. Sed habet Orig. (f) = D. 32. cant. verc. corb. 2. clar. colb. Chrys. semel in Mt. 4 codd. Sed habet Orig. (g) ὅτι δὲ ἐπληρώθη, ἀνεβίβασαν αὐτὴν. D. It. (exc. corb. colb. for.) Ambr. Aug. || + αὐτὴν PS. 106. Ev. 12. 18. Mt. f. m. z. (h) καὶ ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν. CL. 1. Slav. 2. 3. Sax. Vulg. corb. 1. colb. for. germ. 2. gat. Cyr. || = καί. 13. 124. ap. Birch. verc. (i) κάλλιστα D. veron. verc. germ. 1. clar. corb. 2. Ambr. Aug. *meliora*, cant. (k) ἄγγη. 124. Mt. c. Ed. Orig. ter. (semel ut rec.) Cyr. Isidor. ἀγγεῖον 33. Syr. p. ms. (l) κόσμου. D. (m) = BD.

πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναὶ, [n]—κύριε." Ὁ δὲ εἶπεν 52
αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς, [o]μαθητευθεὶς"
[p]τῇ βασιλείᾳ" τῶν οὐρανῶν, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ,
ὅστις [q]ἐκβάλλει" ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ πα-
λαιά. Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς τὰς παρα- 53
βολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν.

Καὶ [ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς 54
ἐν [r]τῇ συναγωγῇ" αὐτῶν·] ὥστε [s]ἐκπλήττεσθαι" αὐ-
τοὺς, καὶ λέγειν· πόθεν τούτῳ [t]ἡ σοφία αὕτη, [u]καὶ αἱ
δυνάμεις;" Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος [x]υἱός; οὐ- 55
χὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται μαριάμ; καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
ἰάκωβος, καὶ [y]ἰωσῆς," καὶ σίμων, [z]καὶ" ἰούδας; Καὶ 56
αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; πόθεν οὖν
τούτῳ ταῦτα πάντα; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ 57
ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ
πατρίδι [a]αὐτοῦ" [b]καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ." Καὶ οὐκ ἐποίη- 58
σεν ἐκεῖ [c]δυνάμεις πολλὰς," διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.]

---

p εἰς τὴν βασιλείαν. ∾ ἐν τῇ βασιλείᾳ.

Copt. Æth. Vulg. Sax. It. (exc. brix. clar. germ. 2.) Orig. || = ὁ ἰησοῦς. Ar. rom. (n) = D. 1. 13. 124. Syr. hieros. Copt. Vulg. Sax. cant* corb. 1. 2. for. Orig. Hilar. (o) γραμματευθεὶς. Mt. B. || + ὑφ' ὑμῶν εἰσελεύσεται, et mox: ὁμοία ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ. Mt. e. (p) BK. 1. 13. 15. 33. 64. 72. 114. 124. Mt. o. r. γ. Syr. Ar. Æth. Slav. Orig. quater. Ath. Cyr. decies. Procop. τῷ βασιλεῖ. Euthym. ἐν τῇ βασιλείᾳ. CD. 42. Vulg. It. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. Iren. Hilar. Ambr. Aug. *de regno*, Zeno. item Slav. 2. (q) προφέρει. 1. Orig. (r) ταῖς συναγωγαῖς. 64. Perss. (Syr.) Slav. It. Vulg. (s) ἐκπλήσσεσθαι. BCDEFG. alii. Ed. (t) + πᾶσα D. (St. β.) Æth. cant.

(u) = 1. Chrys. in Mt. γ. semel. Ambr. καὶ ἡ δύναμις. Mt. d. 18. γ. verc. (x) + *Josephi*, veron. verc. germ. 1. corb. 2. clar. Mm. gat. Juvenc. (y) = 12. 17. 236. ἰωσῆ. S. in marg. 24. 118. 157. 218 (cum 76) Ev. 2. al. 5. Mt. q. 18. Syr. p. ἰωσήφ. BC. 1. 33. Copt. Syr. p. in m. It. exc. cant. Vulg. Orig. ter. Hier. ἰωάννης. DEFGKMS. 77. 119. 127* 229* Ev. 36. al. 9. Mt. V. 17. Slav. 3. cant. Orig. semel. *et Johannes et Joseph*, Mm. gat. (z) = 61. Orig. semel. (a) = BD. 33. cant. ἰδίᾳ 13. 124. Orig. semel. (b) = L. 17. 118. brix. germ. 1. harl* Orig. bis (alibi habet) Hilar. Aug. Juv. (c) σημεῖα. Mt. e.

1 [Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν ἡρώδης ὁ τετράρχης
2 τὴν ἀκοὴν ἰησοῦ· Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ· [d] οὗτός
ἐστιν ἰωάννης ὁ βαπτιστής [e]. αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νε-
κρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν [f] ἐν" αὐτῷ.
3 Ὁ γὰρ ἡρώδης [g] κρατήσας τὸν ἰωάννην, ἔδησεν αὐτὸν,
[h] καὶ ἔθετο" ἐν [i] φυλακῇ, διὰ ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα
4 [k] φιλίππου" τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ [l]. Ἔλεγε γὰρ [m] αὐτῷ"
5 ὁ ἰωάννης· οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν. Καὶ θέλων αὐτὸν
ἀποκτεῖναι, [n] ἐφοβήθη" τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐ-
6 τὸν εἶχον. [o] Γενεσίων δὲ ἀγομένων" τοῦ ἡρώδου, ὠρχή-
σατο ἡ θυγάτηρ [p] τῆς ἡρωδιάδος" [q] ἐν τῷ μέσῳ" καὶ
7 ἤρεσε τῷ ἡρώδῃ· Ὅθεν μεθ' ὅρκου [r] ὡμολόγησεν" αὐτῇ
8 δοῦναι, ὃ ἐὰν αἰτήσηται. Ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς
μητρὸς αὐτῆς, δός μοι, φησὶν, [s] ὧδε" [t] ἐπὶ πίνακι" τὴν
9 κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ [u] ἐλυπήθη" ὁ
βασιλεύς· διὰ δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους,

(d) + *μήτι*. D (St. β.) cant. veron. brix. clar. germ. 2. Mm. gat. + *ὅτι*. Mt. m. Orig. semel. (e) + *ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα*. D. (St. β.) 5. Mt. 19. Sax. veron. corb. 1. germ. 2. clar. gat. tol. Chrys. in Mt. 6 codd. (f) = 9. 53. 71. 73. 113* Mt. o. (g) + *τότε* B. 13. 124. (h) = D. 61. ap. Mill. Æth. cant. Orig. semel. || *καὶ ἀπέθετο*. B. 1. 13. 33. 124. Orig. bis. *καὶ ἔθηκεν*. 49. Mt. χ. *καὶ ἔβαλεν*. 131. (i) + *τῇ* BD. 1. 142** Ev. 32. Mt. a. i. l. o. Orig. bis. *εἰς φυλακήν*. 2. 44. 220. alius. Mt. t. *a*. Ed. (k) = D. Vulg. cant. verc. corb. germ. 1. colb. for. Habet Sax. Orig. (l) + *ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν*. Mt. e. 19. (m) = 24* 28. Mt. γ. Post *ἰωάννης* ponunt B. Mt. x. (n) *ἐφοβεῖτο*. 116. 142 in m. al. 22 et Barb. 4. Mt. e. 2. 19. al. 3. (o) *γενεσίων δὲ γενομένων* CK. Ev. 15. 17. Mt. e. Syr. utr. (sed p. habet rec. in m.) Arr. Pers. Copt. Æth. Arm. cant. corb. *γενεσίοις δὲ γενομένοις* BDL. *γενεσίοις δὲ ἀγομένοις*. 1. 59. alius. Ed. *Die natalis*, Vulg. It. (p) *αὐτοῦ, ἡρωδιὰς*. D. gr. (q) *in medio triclinio*, veron. brix. colb. germ. 1. 2. corb. 2. clar. Mm. tol. *in medio convivis*, gat. *in convivio*, corb. + *τῶν ἀνακειμένων*. Syr. Arm. (r) *ὤμοσεν*. 13. 124. Syr. Chrys. in Mt. 5 codd. (s) = Ev. 31. Mt. f. z* 10. Copt. Sax. Vulg. ms. It. exc. cant. germ. 2. for. (t) = D. cant. (u) *λυπηθεὶς* et mox = *δὲ*. BD. 1. 13. 124. item cant. veron. verc. brix. germ. 1, corb. 1. 2. clar. Mm.

ἐκέλευσε δοθῆναι. Καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰω- 10
άννην ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ 11
πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ
αὐτῆς. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ 12
[x] ∾ σῶμα," καὶ ἔθαψαν αὐτό· [y] καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν
τῷ Ἰησοῦ." [z] Καὶ ἀκούσας" ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν 13
ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ
ὄχλοι, ἠκολούθησαν αὐτῷ [a] πεζῇ" ἀπὸ τῶν πόλεων.]

Καὶ ἐξελθὼν [b] = ὁ Ἰησοῦς" [εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ 14
ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' [c] αὐτοῖς," καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀῤῥώστους
αὐτῶν. Ὀψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μα- 15
θηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα
ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον [d] τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες
[e] εἰς τὰς κώμας," ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. Ὁ 16
δὲ [f] Ἰησοῦς" εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν·
δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· 17
οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας·
Ὁ δὲ εἶπε· φέρετέ μοι αὐτοὺς [g] ὧδε." Καὶ [h] κελεύ- 18 19
σας" τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ [i] τοὺς χόρτους,"

---

[x] ∾ πτῶμα. [c] αὐτούς.

(x) BCDL. 1. 13. 33. 124. 142. al. 6. Mt. e. χ. || + αὐτοῦ. DL. 157. Ev. 31. al. 12. Mt. e. al. 6. Syr. Pers. p. Æth. Arm. Slav. Vulg. cant. corb. 1. 2. germ. 1. 2. brix. for. colb. clar. tol. (y) = Ed. (z) ἀκούσας δὲ. BDL. 1. 13. 124. Ev. 36. al. 7. Mt. f. Syr. Copt. cant. brix. Orig. Chrys. in Mt. 6 codd. (a) πεζοὶ L. 157. 225. Mt. o. Syr. p. in m. (b) = BD. 1. 33. 61. 118. 124. 219. Arr. Æth. Copt. Vulg. Sax. cant. veron. corb. 1. 2. germ. 1. 2. colb. for. || Post εἶδεν habet L. cum Evangelistariis. (c) BCEFLMS. 1. 10. 11. 17. 24. 61. 72. 124. 131. 157. Ev. 32, 36. al. 45. Mt. HV. a. c. d. al. 15. Ed. Orig. αὐτὸν Orig. semel. || περὶ αὐτῶν D. (d) + οὖν C. 1. Mt. e. Copt. Syr. p. in m. Orig. bis. (e) = 59. 62. Orig. semel. Chrys. in Mt. 5 codd. εἰς τὰς πόλεις Mt. e. || + κύκλῳ. C. 33. 61. 108. Syr. p. in m. Syr. hieros. item Arm. (f) = D. 61. ap. Mill. Syr. Pers. p. Copt. Æth. cant. (g) = D. 1. Copt. Pers. p. It. exc. brix. et corb. 1. Chrys. in Mt. 6 codd. || Ante αὐτοὺς ponunt. B. 33. (h) κελεύσαντι. B* (i) τὸν χόρτον D. 16. 61. τοῦ χόρτου C. 1. 33. 106. 124. 157. Ev. 27. 44. Mt. o. Syr. p. in m. Copt. Arm.

[k] † λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας,
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε· καὶ κλάσας
ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς [l] τοὺς ἄρτους," οἱ δὲ μαθηταὶ
20 τοῖς ὄχλοις. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθη-
σαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα
21 κοφίνους πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες
[m] ὡσεὶ" πεντακισχίλιοι, χωρὶς [n] γυναικῶν καὶ παι-
δίων."

22 Καὶ εὐθέως [ἠνάγκασεν [o] † τοὺς μαθητὰς [p] † ἐμβῆ-
ναι εἰς [q] τὸ" πλοῖον, καὶ προάγειν [r] αὐτὸν" εἰς τὸ πέραν,
23 ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.] Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους,
ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. ὀψίας δὲ
24 [s] γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ. Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη [t] μέσον
τῆς θαλάσσης ἦν" [u] βασανιζόμενον" ὑπὸ τῶν κυμάτων·
25 [x] ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος." Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς

---

[k] † καί. [o] † ὁ ἰησοῦς. [p] † αὐτοῦ.

(k) = BD (St. π.) EFKLMPS. Ev. 2. 5. 36. al. 74. Mt. BHV. 19. al. 17. Ed. Syr. p. Slav. 6. et ed. Vulg. It. exc. corb. Or. Theophyl. (l) = Mt. 1* Syr. veron. corb. 1. Chrys. in Mt. 6 codd. ‖ Post κλάσας ponunt Pers. p. Or. semel. (m) = Mt. k. q. Syr. Perss. Vulg. It. exc. cant. et brix. Or. ὡς. D. 1. 83. Mt. c. Ed. (n) παιδίων καὶ γυναικῶν D. 1. Copt. It. exc. brix. for. et gat. Or. Ambr. (o) = BC*DMP. 1. 33. 124. al. 16. Mt. e. Syr. utr. et hier. Ar. p. et r. Pers. p. Copt. Æth. Arm. cant. corb. 1. brix. for. emmer. tol. Or. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Arnob. (p) = CDLS. 1. 33. 108. 131. Ev. 2. 5. 25. semel. al. 32. Mt. B. semel. H. bis. V. a. c. d. e. al. 4. Syr. ed. Perss. Arm. Vulg. cant. brix. Mm. gat. Orig. dis. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Euthym. Arnob. (q) = B. 1. 33. 218 (cum 3. 76. 77. 124. al. 5.) Ev. 2. Mt. 18. 2. 9. Eus. Sed habet Or. septies. (r) = D. 37. 49. Mt. B. 19. It. (exc. brix. colb. et germ. 2.) Arnob. αὐτὸς Ev. 31. Mt. d. αὐτῷ 218. (s) + ἤδη. 127. Mt. m. (t) σταδίους πολλοὺς (+ ὡσεὶ εἴκοσι πέντε Copt. Ar. p.) ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχε. (+ μέσον τῆς θαλάσσης Syr. hier.) B. 13. 124. Syr. Perss. Ar. p. Copt. Arm. Syr. hier. σταδίους πολλοὺς ἀπεῖχε. Mt. e. Sed rec. quater habet Or. (u) βαπτιζόμενον. 70. (x) = 23. germ. 1. Chrys. in Mt. 5 codd.

νυκτὸς [y] ∞ ἀπῆλθε″ πρὸς αὐτοὺς [z] †, περιπατῶν ἐπὶ [a] τῆς
θαλάσσης.″ Καὶ ἰδόντες αὐτὸν [b] οἱ μαθηταὶ″ [c] ἐπὶ 26
τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα,″ ἐταράχθησαν, [d] λέγοντες·
ὅτι φάντασμά ἐστι·″ καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. Εὐ- 27
θέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς [e] ὁ ἰησοῦς,″ λέγων· θαρσεῖτε·
ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ πέτρος 28
εἶπε· κύριε, [f] εἰ″ σὺ εἶ, κέλευσόν με [g] πρός σε ἐλθεῖν″
ἐπὶ τὰ ὕδατα. Ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ 29
τοῦ πλοίου ὁ πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν
πρὸς τὸν ἰησοῦν. Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβή- 30
θη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέγων·
κύριε, σῶσόν με. Εὐθέως δὲ ὁ ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, 31
ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδί-
στασας; Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν 32
ὁ ἄνεμος. Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ [h] ἐλθόντες″ προσεκύνη- 33
σαν αὐτῷ, λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

Καὶ [i] διαπεράσαντες″ [k] ἦλθον εἰς τὴν γῆν″ [l] γεννη- 34

[y] ∞ ἦλθε.

[z] † ὁ ἰησοῦς.

(y) ἦλθε. B. 1. 13. 33. 61. 74. 124. ap. Birch. Mt. m. Syr. Copt. Arm. Vulg. It. exc. cant. Orig. Eus. Bas. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. ἔρχεται Syr. p. in m. (z) = BC*DPS. 1. 33. 157. al. 16. Mt. V. a. e. o. 17. Ed. Arr. Syr. p. Copt. Æth. Vulg. cant. corb. 1. 2. germ. 1. 2. for. clar. Mm. gat. Or. Bas. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Arnob. (a) τὴν θάλασσαν BP. 1. 13. 124. Ev. 27. Mt. e. Or. semel. (b) = 1. Mt. γ. Sax. Vulg. It. exc. cant. et brix. Arnob. Locum mutat in BD. 13. 61. 124. (c) = Sax. veron. Hilar. Arnob. Auct. de promiss. || ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπ. BCD. 1. 13. 33. 124. al. 10. Mt. a. 18. Eus. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. (d) = Arm. (e) = D. 231. al. 4. Copt. cant. corb. (f) = 30. (g) ἐλθεῖν πρός σε. CD. 1. 13. 33. 124. 157. al. 3. Mt. B. e. o. γ. Syr. ms. Copt. Arm. It. Eus. || = πρός σε Ev. 27. (h) = BC. 22. 40. 61. 183. al. 4. et Barb. 1. Mt. d. Copt. Æth. corb. Or. προσελθόντες. 13. 124. ὄντες. 118. (i) ἀπέραντες. 2. (k) ἦλθον εἰς. 12. ἦλθον εἰς τὴν. 17. 119. 120. ἦλθον εἰς γῆν. 89* Mt. m. ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν. C* 13. 33. 124. 157. Mt. e. o. Chrys. in Mt. 5 codd. ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς. BD. Syr. p. εἰς τὴν γῆν ἦλθον εἰς. Arm. || Rec. habet Orig. quater. (l) γεννησαρ D* Syr. Arr. Vulg. It. exc. brix. et germ. 2. Hilar. Hier. *Gennasar*, cant. γεννησα-

35 σαρέτ."] Καὶ [ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου
ἐκείνου, [m] ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην,
καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας.
36 Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα [n] μόνον ἅψωνται τοῦ κρα-
σπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο, διεσώθησαν.

1 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ [o] οἱ" ἀπὸ Ἱεροσολύμων
2 [p] γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι," λέγοντες· Διατί οἱ μα-
θηταί σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων;
οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίω-
3 σιν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· διατί [q] καὶ" ὑμεῖς
παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν
4 ὑμῶν; Ὁ γὰρ θεὸς [r] ∾ ἐνετείλατο, λέγων·" τίμα
τὸν πατέρα [s] † καὶ τὴν μητέρα· καί· ὁ κακολογῶν πα-
5 τέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω. Ὑμεῖς δὲ λέ-
γετε· ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· δῶρον [t], ὃ ἐὰν
ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς· [u] = καὶ" οὐ μὴ [x] ∾ τιμήσῃ" τὸν
6 πατέρα αὐτοῦ, ἢ τὴν μητέρα. [y] αὐτοῦ·" Καὶ ἠκυρώ-

[r] ∾ εἶπε. [s] † σου. [x] ∾ τιμήσει.

ρὲτ D** γεννησαρὲ St. β. γεννησαρὲθ KL. alii. germ. 2. γεννησαρὲθ EFP. alii. Ed. Copt. Goth. Syr. p. Sax. γεννη-ζαρὲθ Ed. γεννησαρὲτ. 118. alii. Or. bis. γεννησαρὲτ. Or. bis. (m) + *adorabant eum*, veron. verc. corb. 1. 2. colb. Hilar. (n) + κἂν. 1. 13. 33. al. 7. Mt. c. f. k. o. p. z in marg. Ed. Syr. Arm. Or. bis. *vel*, omisso μόνον, Vulg. It. exc. cant. et corb. 1. *tantum vel*, brix. (o) = οἱ. BD. 1. 36. 115. 124* Mt. 10. Or. (p) φαρισ. κ. γραμμ. BD. 1. 13. 33. 124. Copt. Arm. cant. Or. (q) = Arr. Chrys. semel, etiam in Mt. 5 codd. Iren. (r) BD. 1. 124. Syr. Perss. Arr. Syr. p. in m. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. exc. brix. Ptol. ep. ad Flor. Or. 3, 489. Cyr. sæpe. Iren. Hier. (s) = BDEFGS. 1. 17. 131. Ev. 2. 5. 18. 19. 36. al. 48. Mt. V. a. e. al. 9. Ed. Æth. (Syr. p. obelum præfigit.) Slav. Vulg. cant. corb. 1. germ. 1. 2. for. harl* Orig. Chrys. etiam semel in Mt. 6 codd. Cypr. Iren. Aug. (t) + τῷ θεῷ. Ptol. ep. ad Flor. (u) = BCD. 1. 33. 36. 41. (et schol. utriusque) 61. Copt. Slav. 3. It. exc. brix. for. colb. Cyr. (x) τιμήσει BCD. 1. 13. 33. 124. ap. Tresch. 225. al. 6. Mt. c. Ed. Syr. Vulg. for. germ. 1. Or. Chrys. in Mt. 4 codd. (y) = 13. 33. 124. al. 16. Mt. p* al. 4. Ed. Arm. veron. germ. 1. corb. 2. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Cyr. Hier. Ambr.

σατε [z] τὴν ἐντολὴν" τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.
Ὑποκριταὶ, καλῶς προεφήτευσε [a] περὶ ὑμῶν ἠσαΐας," 7
λέγων· [b] † Ὁ λαὸς οὗτος †" τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, 8
ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω [c] ἀπέχει" ἀπ' ἐμοῦ. Μά- 9
την δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλ-
ματα ἀνθρώπων. Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, 10
εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε. Οὐ [d] τὸ εἰσερχόμε- 11
νον εἰς τὸ στόμα [e] κοινοῖ" τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκ-
πορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, [f] τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρω-
πον."] Τότε [προσελθόντες οἱ μαθηταὶ [g] αὐτοῦ," [h] εἶ- 12
πον" αὐτῷ· οἶδας, ὅτι οἱ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες [i] τὸν λό-
γον," ἐσκανδαλίσθησαν; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· πᾶσα 13
φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκρι-
ζωθήσεται. [k] Ἄφετε αὐτούς·" [l] ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ 14
τυφλῶν." τυφλὸς δὲ τυφλὸν [m] ἐὰν ὁδηγῇ," ἀμφότεροι
εἰς [n] βόθυνον" [o] πεσοῦνται." Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος 15

---

[b] † Ἐγγίζει μοι: ὁ λαὸς οὗτος † τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ

(z) τὸν νόμον. C. 13. 124. Slav. 2. 3. Ptol. τὸν λόγον BD. Syr. Syr. p. in m. Arr. Pers. p. Copt. Æth. Arm. cant. veron. verc. corb. 1. 2. Orig. semel. Eus. Iren. Aug. (a) = ἠσαΐας Syr. p. (sed ms. habet) Post ὑμῶν ponunt K. al. 4. Mt. q. r. 10. || + ὁ προφήτης 116. Syr. Arr. Pers. p. (b) = BDL. 33. 124. Syr. Perss. Copt. Æth. Arm. It. exc. brix. Sax. Vulg. Ptol. Clem. Orig. Bas. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Tert. Cypr. Hilar. Ambr. Ambrosiast. Hier. Gaudent. Juvenc. || ὁ λαὸς οὗτος ἐγγίζει μοι. 1. || = καὶ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ 115. Mt. 10. (c) ἐστιν D. Vulg. It. Clem. Patr. latt. exc. Tert. et Cypr. (d) + πᾶν D. Pers. p. cant. (e) κοινοῖ D* communicat, cant* colb. (semel) Tert. Hier. Aug. Sic bis, et vs. 18. 20: (f) = 1. 124. 225. Orig. quater. Chrys. in Mt. 6 codd. Tert. Ambr. (g) = BD. 13. 61. 124. Mt. o. cant. (h) λέγουσιν BD. 1. 13. 33. 61. 124. cant. (i) = K. 61. 226* (k) = 225. corb. 2. ἄφετε τοὺς τυφλούς. D. cant. (l) ὁδηγοὶ τυφλοὶ Mt. 10. ὁδηγοί εἰσι τυφλῶν. K. τυφλοί εἰσιν ὁδηγοὶ (ὁδηγοί. D) BD. item Mt. a. ρ. 6. semel. cant. τυφλοί εἰσιν ὁδηγοὶ τυφλῶν (St. β. η) L. 1. 13. 33. 61. 124. Mt. o. Syr. utr. Pers. w. It. emmer. Orig. Bas. sæpe. Cyr. septies. Cypr. Hier. Aug. item. Vulg. Gildas. (m) ὁδηγῶν σφαλήσονται, καὶ. 13. 124. item Arm. (n) βόθρον. D (St. β.) 1. Cyr. (o) ἐμπεσοῦνται. D. 236. al. 11. Mt. a. e. x** al. 9. Ed. cant. Cyr. Chrys. etiam semel in Mt. 6 codd.

εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν [p] ταύτην."
16 Ὁ δὲ [q] — ἰησοῦς" εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;
17 [r] Οὔπω" νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα,
εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;
18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς [s] καρδίας"
19 ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Ἐκ γὰρ τῆς
[t] καρδίας" ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, [u] φόνοι,"
μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφη-
20 μίαι. Ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ
ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν [εἰς τὰ
22 μέρη τύρου καὶ σιδῶνος.] Καὶ ἰδού, γυνὴ [x] χαναναία
ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, [y] ἐκραύγασεν" [z] αὐ-
τῷ" λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε, [a] υἱὲ" δαβίδ, ἡ θυ-
23 γάτηρ μου [b] κακῶς" δαιμονίζεται. Ὁ δὲ οὐκ ἀπε-
κρίθη αὐτῇ λόγον· καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ, ἠρώτων αὐτόν, λέγοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κρά-
24 ζει ὄπισθεν ἡμῶν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπε-
στάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα [c] τὰ ἀπολωλότα οἴκου
25 ἰσραήλ. Ἡ δὲ ἐλθοῦσα [d] ∞ προσεκύνει" αὐτῷ, λέ-

[d] ∞ προσεκύνησεν.

(p) = B. 1. Copt. Orig. Post ὑμῶν ponunt 13. 124. (q) = BD. 33. Syr. Arr. Perss. Copt. Æth. Vulg. It. exc. brix. (r) οὐ. BD. 33. Mt. e. Syr. Arr. Perss. Æth. Vulg. It. ἔτι οὐ. Orig. & οὐ. Arm. Aug. semel. (s) κοιλίας. 234. (t) κοιλίας. 74. in m. (u) = Mt. c. φθόνοι. 1. 30. Ed. Utrumque habent 17. 119. 120. (x) + τις. Ed. Arm. (y) ἔκραζε. BD. 1. Mt. o. 2. Ed. ἔκραξε (St. β.) 18. 124. Orig. Chrys. in Mt. 4 codd. (z) = BC. 1. 9. 13. 124. Mt. 2. Syr. Copt. Arm. Slav. 2. 3. verc. Orig. ὀπίσω αὐτοῦ. D (St. β.) cant. ‖ Post λέγουσα ponunt Vulg. et codd. It. (a) υἱός. BD. 56. 58. Ed. Bas. (b) δεινῶς, 1. Orig. ter. (c) + ταῦτα. D. cant. (d) CFKLS. 40. 72. 142. 157. 167. 218 (cum al. 8) 235. 236. Ev. 5. 31. 32. 33. 44. al. 39. et Barb. 6. Mt. BHV. 19. al. 15. Ed. Slav. veron. corb. 1. 2. germ. 1. 2. colb. cant. Chrys. Theophyl. ‖ Rec. BD. 1. 13. 28. 124. alii. Orig.

γυσα· κύριε, βοήθει μοι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· 26
[e] ὐκ ἔςι καλὸν" λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ [f] βα-
λεῖν" τοῖς κυναρίοις. Ἡ δὲ εἶπε· ναὶ κύριε· καὶ γὰρ τὰ 27
κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς
τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν [g]. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ ἰη- 28
σῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενη-
θήτω σοὶ ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ
τῆς ὥρας ἐκείνης.]

Καὶ [μεταβὰς ἐκεῖθεν [ὁ ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν 29
θάλασσαν τῆς γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος,
ἐκάθητο ἐκεῖ. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, 30
ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν [h] χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλ-
λοὺς," [i] καὶ ἑτέρους πολλούς·" καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς
παρὰ τὺς πόδας [k] ∞ τοῦ ἰησοῦ·" καὶ ἐθεράπευσεν αὐ-
τούς· "Ὥστε [l] τὺς ὄχλους" θαυμάσαι [m] βλέποντας" 31
κωφοὺς [n] λαλοῦντας," [o] κυλλοὺς ὑγιεῖς," χωλοὺς πε-
ριπατοῦντας, [p] καὶ" τυφλοὺς βλέποντας· καὶ [q] ἐδόξα-

---

k ∞ αὐτοῦ.

(e) οὐκ ἔξεστιν. D (St. β.) Pers. p. et ms. It. (exc. brix. germ. 2. gat.) Orig. bis (semel rec.) Basil. sel. Laurent. mediol. Hilar. Ambr. Ambrosiast. Hier. || οὐκ ἔςι, *non est*, Tert. οὐ καλοῦ ἐςι. 142. Syr. p. (f) δοῦναι. 50. 57. veron. verc. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Tert. Hilar. Hier. Op. imp. (g) + καὶ ζῇ. Syr. Pers. p. et ms. Syr. hieros. (h) Ordo varie mutatur. || τυφλοὺς = S. κωφοὺς = D. 219. Ev. 7. 13. 17. cant. germ. 2. (i) = L. 71. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (k) BDL. 13. 33. 56. 58. 124. Arr. Copt. Arm. Vulg. It. exc. brix. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (l) τὸν ὄχλον. CD. 1. 13. 33. 124. 157. al. 3. Mt. d. γ. cant. Orig. semel. (m) βλέποντα 33. Mt. d. τυφλὺς βλέποντας Chrys. in Mt. 2. 9. τυφλοὺς βλέποντα ὁρῶντας. Chrys. in γ. τυφλοὺς ἰδεῖν βλέποντας. Chrys. ed. (omisso postea καὶ τυφλὺς βλέποντας) || βλέποντας ad βλέποντας = verc. (n) ἀκούοντας B. 59. 115. Mt. e. Syr. p. in m. ἀκούοντας, ἀλάλους λαλῦντας. 91. 119. alius. Ev. 12. 15. 17. 18. 19. 36. Mt. c. f. (o) = 1. Mt. γ. Copt. Æth. Arr. Pers. w. Sax. Vulg. It. (exc. cant. *sideratos incolumes*, et brix. *debiles sanos*.) Orig. ap. Wetst. Hier. hoc interpretem omisisse tradit. (p) = 115. Mt. o. Ed. Arm. Vulg. It. exc. cant. et brix. (q) ἐδόξαζον. L. 1. 218. (cum al. 6.) al. 11. et Barb. 2. Mt. i. k. al. 4. Ed. Vulg.

32 σαν" τὸν [r] θεὸν" [s] ἰσραήλ."] Ὁ δὲ [ἰησοῦς προσκα-
λεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε· σπλαγχνίζομαι
ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι [t] ἤδη" [u] ἡμέραι τρεῖς, * [x] προσμένουσί
μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς
33 [y] νήστεις" οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· [z] πόθεν" ἡμῖν ἐν
ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;
34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ
35 εἶπον· ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. Καὶ [a] ἐκέλευσε τοῖς
36 ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ λαβὼν" τοὺς
ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας ἔκλασε,
καὶ [b] ἔδωκε" τοῖς μαθηταῖς [c] αὐτοῦ·" οἱ δὲ μαθη-
37 ταὶ [d] τῷ ὄχλῳ." Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθη-
σαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ
38 σπυρίδας πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν [e] τετρα-
39 κισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς [f] γυναικῶν καὶ παιδίων." Καὶ

[u] ἡμέρας,

It. exc. cant. Orig. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. (r) = 77. || + τοῦ. Ed. Chrys. in Mt. 5 codd. (s) = Mt. g. (t) = B, 106. δὴ Syr. Copt. (u) BCDFGH LPS. 1. 33. (77. 108. 123. 125* ap. Tresch.) 131. 167. 235. Ev. 3. 4. 5. 18. 19. 36. 44. al. 30. Mt. BHV. f* p. in marg. z* al. 11. Ed. Bas. Chrys. in Mt. 3 codd. (x) + εἰσιν, ℥. D. cant. item Arm. It. (exc. for.) Hilar. Ambr. (y) νήστις. 83. 89. 108. 125** 219. 224. Mt. a. d. e. al. 12. (z) καὶ πόθεν. Mt. e. πόθεν ἂν BD (St. β.) 1. Æth. Arm. Vulg. It. exc. brix. (a) παραγγείλας τῷ ὄχλῳ .... ἔλαβε. BD. 1. 13. 33. 124, Orig. dis. || τοῖς ὄχλοις] τῷ ὄχλῳ. 157. Syr, p. Arm. Vulg. It. exc. cant. verc. brix. τοὺς ὄχλους. C. Mt. H. alii. (b) ἐδίδου. BD. 1. 13. 33. 124. 157, cant. Chrys, etiam in Mt, 5 codd. Theodor. mops. in schol. codicis e. (c) = D. 1. 13. 33. 65. 124. Ev. 5. Mt. m. Arm. cant. corb. 1. colb. germ. 2. emmer, Chrys. etiam in Mt. 5 codd, (d) τοῖς ὄχλοις BKLM. 1. 13. 33. 124. 157. al. 8. Mt. e. f. m. corb. 1. (e) + ὡς B. 1. 13. 33. 124, + ὡσεὶ. 106. 157. Mt. e. Syr. p. Æth. Arm. corb. 1. (f) παιδίων καὶ γυναικῶν. D. 1. 124. Copt. Æth, Vulg. Sax. It. exc. brix.

ἀπολύσας τοὺς ὄχλους [g] ἐνέβη" εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλ-
θεν εἰς τὰ [h] ὅρια" [i] μαγδαλά."]

Καὶ [προσελθόντες [k] οἱ" Φαρισαῖοι καὶ σαδδουκαῖοι, 1
πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν, σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
[l] ἐπιδεῖξαι" αὐτοῖς. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν [m] αὐτοῖς·" 2
[n] ὀψίας γενομένης, λέγετε· εὐδία· [o] πυῤῥάζει" γὰρ [p] ὁ
οὐρανός· [q] Καὶ [r] πρωΐ·" σήμερον χειμών· [o] πυῤῥάζει" 3
γὰρ στυγνάζων ὁ [s] οὐρανός." [t] =ὑποκριταὶ," τὸ μὲν
πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα
τῶν καιρῶν οὐ [u] δύνασθε;" [x] Γενεὰ πονηρὰ· [y] καὶ 4

---

g ἐνέβη.

(g) CDEGHKL. 10. 13. 17. 77. 131. 157. 235. Ev. 5. 18. 36. al. 33. et Barb. 8. Mt. BHV. al. 12. Ed. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. ἐνέβαινε. D. (h) ὄρη. 50. 71. Theophyl. ms. Æth. (i) μαγδαλὰν. CM. 42. 91. 106. Ev. 2. Mt. c. Copt. Scholia in Mt. e. et 10. μαγαδὰν. BD (St. β.) Syr. hier. Pers. w. cant. μαγεδὰν. Vulg. It. Hier. Aug. μαγοδοῦ Syr. (k) = 1. 33. 72. 124. Ev. 36. Mt. f. ω. Orig. (l) δεῖξαι. 51. Ed. Chrys. etiam in Mt. 7 codd. ὑποδεῖξαι. Ed. (m) = D. cant. verc. colb. germ. 1. (n) ὀψίας ad δύνασθε = B. (In E. asteriscis notantur omnia.) 2* 13. 34. 39 (sed in scholiis explicantur) 44* 84. 124* 157. 180. 194. Mt. V. 17. Codd. plerique ap. Hier. Copt. ap. Mill. Beng. et Wetst. (sed edita habet.) Origenes in commentario non attingit. Habent Mt. lectionaria c. f. ω. Reliqua Mt. lectionaria carent hoc anagnosmate. Habent Evangelistaria 2. 12. 13. 18. 19. 24. 34. 36, e quibus lectiones variantes ad vs. 2 vel 3 prolatæ sunt; de cæteris Evangelistariis non liquet. Habent Versiones, Eus. ut videtur, Chrys. Theophyl. Euthym. Scholia vetusta ap. Mt. Hilar. Juv. || = ὀψίας ad στυγνάζων ὁ οὐρανὸς 113* (o) πυράζει. CEF. alii. Mt. e. 6. || = πυῤῥάζει ad πυῤῥάζει 24* 80. (p) + *cum nubibus*, It. (exc. cant. brix. germ. 2. corb. 1. for.) (q) + καὶ γίνεται οὕτως. K. || = οὐρανὸς ad οὐρανὸς F. 57. Syr. p. ms. (r) πρωΐας. E. 10. 33. 46. 235. 236. 218 (cum 3. 76. 77. al. 3.) al. 12. Mt. c. i. n. q. ω. (s) ἀὴρ D. gr. || = Slav. 2. (non alii.) (t) = CDL. 1. 11. 22. 23. 33. 76. 115. Ev. 34. 36. Æth. Arm. Syr. p. Slav. 2. (non alii) Sax. Vulg. cant. verc. colb. corb. 2. germ. 2. Mm. gat. for. Chrys. in Mt. 6 codd. (u) συνίετε. S. 24. 61. 76. 108. 127. 131. al. 27. et Barb. 1. Mt. a. m. q. z in marg. Perss. Ar. Æth. Theophyl. ms. δοκιμάζετε. L. γινώσκετε Mt. ω. συνίετε καὶ οὐ δύνασθε. 218. (cum 3. 77. 220.) || + δοκιμάζειν s. γνῶναι s. διαγνῶναι GM. 33. Ev. 2. 18. 19. 34. 36. al. 10. Mt. f. o. Syr. Arm. Vulg. ed. verc. veron. corb. 1. 2. colb. (x) + καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς 25. 32. Mt. i. n. Æth. (y) = D. cant. verc. corb. 1. 2. germ. 1. Prosper.

μοιχαλὶς″ σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται
αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ [z] — τοῦ προφήτου.″ καὶ
καταλιπὼν αὐτοὺς, ἀπῆλθε.
5 Καὶ ἐλθόντες [a] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ″ εἰς τὸ πέραν,
6 ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν.] Ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
[ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ
7 σαδδουκαίων.] Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγον-
8 τες· ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. [b] Γνοὺς δὲ″ ὁ ἰησοῦς εἶπεν
[c] †· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς; ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους
9 οὐκ [d] ἐλάβετε;″ Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς
πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους
10 ἐλάβετε; Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων,
11 καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε; Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ
περὶ [e] ∞ ἄρτου″ εἶπον ὑμῖν [f] ∞ * προσέχειν″ ἀπὸ τῆς
12 ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. [g] Τότε συνῆ-
καν, ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ [h] τῆς ζύμης τοῦ ἄρ-

---

[c] † αὐτοῖς. [e] ∞ ἄρτων. [f] ∞ ; προσέχετε — δὲ.

(z) = BDL. Vulg. ms. cant. corb. 1. germ. 1. for. harl. emmer. tol. Habet Or. (a) Post ἐπελάθοντο ponunt D. It. (exc. brix. germ. 2. for. et gat.) Hilar. ‖ αὐτοῦ = BCD. Arm. cant. Habet. Or. (b) *Quibus cogitantibus*, verc. veron. germ. 1. corb. 2. *quo cognito*, corb. 1. (c) = BDKLMS. 1. 33. 124* 157. al. 10. Mt. c. d. e. m. o. r. Syr. p. Arm. Æth. Vulg. It. exc. verc. corb. 1. Orig. Theophyl. Lucif. (d) ἔχετε. BD (St. β.) 13. 124. Syr. p. ms. in m. Arr. Æth. Arm. ut videtur. Vulg. It. exc. brix. Lucif. ‖ Or. ut rec. (e) BCKLMS. 1. 13. 33. 124. 157. al. 22. et Barb. 4. Mt. c. d. e. al. 8. Syr. p. ms. Slav. brix. cant. Chrys. in Mt. 5 codd. ‖ ἄρτου D. gr. Verss. Orig. Lucif. Ambr. (f) προσέχετε δὲ BCL. 1. Syr. Pers. p. Copt. Slav. 2. Or. Ambr. Lucif. προσέχετε D* 13. 124. Ed. Pers. w. Æth. Vulg. It. Lucif. Ambr. προσέχειν; προσέχετε δὲ. 33. 118. 148. al. 12. Mt. d. z* προσέχειν, ἀλλ' 3. 57. 76. 131. Ev. 34. Mt. c. e. m. q. Slav. 3. 5. ed. Chrys. in Mt. 5 codd. Theophyl. (g) Vs. 12. = 59. ‖ τότε συνῆκαν, ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπεν αὐτοῖς omissis cæteris 74. τότε συνῆκαν, ὅτι περὶ τῆς διδασκαλίας λέγει. Mt. γ. (h) τῶν ἄρτων, ἀλλ'. 1. Orig. τῆς ζύμης, ἀλλ'. D. 124* Arm. cant. veron. verc. corb. 2. τῆς ζύμης τῶν ἄρτων, ἀλλ'. BL. 157. Mt. e. Copt. Æth. Syr. p. ms. Vulg. germ. 1. 2. gat. *Fermento Phar. et Sadd. sed a doctrina illorum.* corb. 1. et sic fere 33.

του, ἀλλ'" ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν φαρισαίων καὶ σαδ-
δουκαίων[i].]

[Ἐλθὼν δὲ ὁ ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη καισαρείας τῆς φι- 13
λίππου, ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων· τίνα [k]—
με" λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που; Οἱ δὲ εἶπον· οἱ μὲν, ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· ἄλ- 14
λοι δὲ, ἠλίαν· ἕτεροι δὲ, ἱερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφη-
τῶν. Λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 15
Ἀποκριθεὶς δὲ σίμων πέτρος εἶπε· σὺ εἶ ὁ χριστὸς, ὁ 16
υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ [l]ζῶντος." Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς 17
εἶπεν αὐτῷ· μακάριος εἶ, σίμων βὰρ ἰωνᾶ· ὅτι σὰρξ καὶ
αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου, ὁ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς. Κἀγὼ [m]δέ" σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ [n]πέτρος," 18
καὶ ἐπὶ [o]ταύτῃ τῇ πέτρᾳ" [p]οἰκοδομήσω" μου τὴν ἐκκλη-
σίαν· καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν [q]αὐτῆς." Καὶ 19
δώσω σοι τὰς [r]κλεῖς" τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ
[s]ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον" ἐν
τοῖς οὐρανοῖς.] Τότε [[t] ∞ διεστείλατο" τοῖς μαθηταῖς 20
[u]αὐτοῦ," ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτός ἐστιν [x]† ὁ χριστός.

---

[t] ∞ ἐπετίμησεν. [x] † ἰησοῦς.

(i) + περιέχων veron. colb. (omiserant post εἶναι) verc. germ. 1. (k) = B. Syr. hier. Copt. Æth. Arr. Pers. w. Sax. Vulg. colb. harl** Mm. gat. Ambr. semel. Iren. ms. Sed Hil. Leo. Aug. agnoscunt. || Post λέγουσιν ponit C. || Orig. ut rec. (l) σώζοντος D* cant* || + *qui in hunc mundum venisti* Op. imp. et Juv. (m) = L. 235. al. 3. Syr. Copt. Arm. Slav. 3. Vulg. It. exc. cant. (*ego enim*, verc.) Eus. Chrys. in Mt. 6 codd. Cypr. (n) πέτρα. Arm. (o) *super ista confessione*, Felix rom. (p) οἰκοδόμησον. Antholog. ms. (q) σε. Thomas hier. ap. Abuçar. *in te*, Cassian. || Orig. habet rec. diserte. Ad πέτρας refert Epiph. et Orig. semel. (r) κλεῖδας B*L. Orig. quinquies, semel ut rec. (s) ὅσα ἂν ... δεδεμένα..., ὅσα ἂν ... λελυμένα. 1. Ed. It. exc. cant. verc. Orig. Eus. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Tert. Cypr. Ambr. semel. Aug. semel. Pacian. Gildas. Gelas. 1. (t) B*D. Codices nonnulli, tempore Origenis. Arm. Slav. ut videtur. *comminatus est*, cant. διεστείλατο. 61** al. 3. (u) = BCD. cant. Arm. Orig. semel. (x) = BL. 1. 10. 40. 52. 61. 71. 72. 77. 108. 114.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν [y] ἀπελθεῖν εἰς ἱεροσόλυμα" καὶ πολλὰ
παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμμα-
τέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ [z] ἐγερθῆναι."
22 Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ πέτρος, [a] ἤρξατο ἐπιτιμᾶν
23 αὐτῷ, λέγων" ἵλεώς σοι κύριε· οὐ μὴ ἔσαι σοι τοῦτο. Ὁ
δὲ [b] στραφεὶς" εἶπε τῷ πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ·
σκάνδαλόν [c] μου εἶ·" ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ
24 τὰ τῶν ἀνθρώπων. Τότε ὁ ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ· [εἴ τις θέλει ὀπίσω μου [d] ἐλθεῖν," ἀπαρνησάσθω
ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σαυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω
25 μοι.] Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπο-
λέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
26 ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. Τί γὰρ [e] ὠφελεῖται" ἄνθρωπος,
ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζη-
μιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς
27 αὐτοῦ; Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν
τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ
28 τότε ἀποδώσει ἑκάσῳ, κατὰ [f] τὴν πρᾶξιν" αὐτοῦ. Ἀμὴν

---

115. 116. 124. 127. 142. 218 (cum al. 3) 235. Ev. 15. 36. al. 20. Mt. a. d. e. i. k. l. n. o. p* x. z. 17. Syr. Pers. p. Ar. p. Arm. Slav. ms. Vulg. ms. veron. verc. corb. 1. 2. germ. 1. colb. Orig. in textu et quater in comment. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. ed. Euthym. Scholia vet. ap. Mt. Hilar, Ambr. || Post χριστὸς ponit D. gr. (y) εἰς ἱερος. ἀπελθεῖν BD. 1. 13. 124. 157. cant. Or. quater. Iren. Hilar. (z) ἀναστῆναι D. 106. 131. 157. al. 4. (a) λέγει αὐτῷ ἐπιτιμῶν B. ἤρξ. αὐτῷ ἐπιτ. καὶ λέγειν. D. item F. Mt. e. cant. veron. verc. germ. 1. corb. 2. colb. Mm. (b) ἐπιστραφεὶς DKL. 13. 40. 72. 114. 225. 235. al. 9. Mt. l. z* 10. || — Copt. || Orig. ut rec. (c) εἶ ἐμοῦ BC. 124. εἶ ἐμοί. D. item Mt. V. Marcell. ap. Eus. *est mihi*, germ. 1. (d) ἀκολουθεῖν. 116. 125* al. 2. Mt. f. semel. x. Orig. in textu. Idem semel utrumque jungit. Aug. (e) ὠφεληθήσεται. BL. 1. 13. 61. 124. 157. Ed. Syr. utr. brix. gat. Orig. ter. Cyr. sæpe. Chrys. semel in Mt. 5 codd. Cypr. (f) τὰ ἔργα. 1. 10. 17. 120. 224. al. 8. Ed. Syr. utr. Slav. 2. 3. Chrys. semel in Mt. 5 codd. || Or. ut rec.

λέγω ὑμῖν, εἰσί τινες [g] τῶν ὧδε ἑστώτων" οἵτινες οὐ μὴ
[h] γεύσωνται" θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ [i] βασιλείᾳ" [k] αὐτοῦ."]

Καὶ [l] μεθ' ἡμέρας ἓξ [παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν 1
πέτρον, καὶ ἰάκωβον, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ·
καὶ [m] ἀναφέρει" αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν [n] κατ' ἰδίαν."
Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ 2
πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ [o] ἐγέ-
νετο" λευκὰ ὡς [p] τὸ φῶς." Καὶ ἰδοὺ, [q] ὤφθησαν" αὐ- 3
τοῖς μωσῆς καὶ ἠλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. Ἀπο- 4
κριθεὶς δὲ ὁ πέτρος εἶπε τῷ ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν
ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, [r] ποιήσωμεν" [s] ὧδε" τρεῖς
σκηνὰς, σοὶ μίαν, καὶ μωσῇ μίαν, καὶ [t] μίαν ἠλίᾳ."
Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη [u] φωτὸς" ἐπεσκίασεν 5
αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ [x] ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· οὗτός

---

[g] τῶν ὧδε ἑστηκότων.   [u] ∾ φωτεινή.

(g) BCDLS. 1. 13. 17. 77. 124. 142** 157. Ev. 14. 19. al. 10. Mt. c. i. n. q. Ed. Orig. bis. Ephr. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Epiph. Theodoret. ὧδε ἑστηκότων. 225. || ὧδε ἑστῶτες EFGH. 10. 11. 106. 108. 115. 116. 127. 131. 142* 218. 236. Ev. 2. 4. 36. al. 44. Mt. V. a. k. l. o. p. 10** Theophyl. ὧδε ἑστηκότες 76. Ev. 18. τῶν ὧδε ἑστῶτες Mt. f. (h) γεύσονται. HL. 1. 131. 157. 235. alii. Mt. c. e. o. x. Ed. Theodoret. (i) δόξῃ. 38. 113. Mt. o. γ. Syr. p. in m. Copt. Æth. Sax. verc. Ephr. Theodoret. Epiphan. Damasc. Antipat. bostr. || *in regnum*, corb. Ambr. semel. || Or. ut rec. (k) τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Mt. o. γ. item Mt. 2. Syr. p. in m. Copt. Æth. Sax. corb. Aug. τῶν οὐρανῶν. 59. (l) + ἐγένετο. D. It. exc. brix. for. ἄρτι ἔλαβέ με ἡ μήτηρ μου, τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἐν μιᾷ τῶν τριχῶν μου, καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς τὸ ὄρος τὸ μέγα θαβώρ. Evang. sec. Hebræos ap. Orig. (m) ἀνάγει. D (St. β.) Orig. ter. *levavit*, cant. (n) λίαν. D. cant. (o) = S. Mt. B. o. || ἐγένοντο. L. 13. 33. al. 27. Mt. a. d. e. al. 7. Ed. γίγνεται Chrys. in Mt. 6 codd. φαίνεται. Orig. ter. Semel (3, 559.) ut rec. (p) χιών. D (St. β.) Æth. Slav. 2. semel. Vulg. It. Dionys. alex. Hilar. Aug. Juv. || Orig. ut rec. ter. (q) ὤφθη. BD. 13. 124. ap. Birch. Mt. n. cant. veron. verc. germ. 1. 2. colb. gat. Mm. emmer. tol. Beda. (r) ποιήσω. BC. veron. corb. 1. germ. 1. (s) = Mt. z* Arm. corb. 1. germ. 1. for. harl* Orig. (t) ἠλίᾳ μίαν. DKL. 1. 33. 124. 229. al. 8. Mt. H. e. al. 4. Ed. Syr. p. Vulg. It. Ephr. Chrys. in Mt. 6 codd. (u) 5. 13. 36. 124. 183. Mt. e. (ante scholium; sed in scholio rec.) Ephr. || Orig. ut. rec. (x) + ἐγένετο. 157. Arm. + *audita est*, verc.

ἐςιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα· [y] αὐτοῦ
6 ἀκούετε." Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ, ἔπεσον ἐπὶ
7 πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσ-
ελθὼν ὁ ἰησῦς, ἥψατο αὐτῶν, ϗ εἶπεν· [z] ἐγέρθητε," ϗ
8 μὴ φοβεῖσθε. Ἐπάραντες δὲ τὺς ὀφθαλμὺς αὐτῶν,
9 ὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαινόν-
των αὐτῶν [a] ἐκ" τῦ ὄρυς, ἐνετείλατο αὐτοῖς [b] ὁ ἰησοῦς,"
λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
10 θρώπυ ἐκ νεκρῶν ἀναςῇ.] Καὶ [ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ [c] —αὐτῦ," λέγοντες· [d] τί ὖν" οἱ γραμματεῖς
11 λέγυσιν, ὅτι ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ [e] = ἰη-
σῦς" ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ἠλίας μὲν ἔρχεται [f] —
12 πρῶτον" καὶ [g] ἀποκαταςήσει" πάντα. Λέγω δὲ ὑμῖν,
ὅτι ἠλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν, ἀλλ'
ἐποίησαν [h] ἐν" αὐτῷ, ὅσα ἠθέλησαν. [i] ὕτω καὶ ὁ υἱὸς τῦ
13 ἀνθρώπυ μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν." Τότε συνῆκαν
οἱ μαθηταὶ, ὅτι περὶ ἰωάννυ τῦ βαπτιςῦ εἶπεν αὐτοῖς.]

14 Καὶ [k] ἐλθόντων αὐτῶν" πρὸς τὸν ὄχλον, [προσῆλ-
15 θεν [l] αὐτῷ" [m] ἄνθρωπος," γονυπετῶν [n] αὐτὸν," Καὶ λέ-

---

[a] ἀπὸ. [n] αὐτῷ.

(y) ἀκούετε αὐτοῦ. BD. 1. 33. Orig. cant. corb. 1. Tert. (z) = Copt. Syr. hieros. || ἐγείρεσθε. D. Ev. 33. (a) BCDEFHKLMS. 1. 13. 33. 124. 157. al. 77. Mt. HV. al. 14. Ed. Or. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. || Orig. semel ut rec. (b) = Mt. o. Ed. Chrys. in Mt. 6 codd. || Post λέγων ponit cant. (c) = L. 1. 33. 124. Copt. Arm. Vulg. It. exc. brix. Orig. (d) ὅτι. 33. Mt. m. (e) = BDL. 1. 33. Ev. 13. 15. Mt. d. Ed. Copt. Erp. Vulg. It. || Arm. ponit post ἀποκρ. (f) = BD. 1. 33. Copt. Arm. Arr. Vulg. It. exc. brix. Chrys. in Mt. 6 codd. || Ante πάντα ponit L. (g) ἀπαγγελεῖ ὑμῖν. Copt. ἑτοιμάσει τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. Sahid. alicubi. *componere*, verc. (h) ἐν = D (St. β.) F. 13. 17. 61. 106. 116. 119. 127. 131. al. 11. Mt. c. d. e. γ. 17. Ed. Justin. || ἐπ' αὐτῷ. Mt. x. εἰς αὐτὸν. Orig. ms. semel. Chrys. semel in Mt. 6 codd. αὐτὸν. 115. (i) In finem commatis 13. rejiciunt D. cant. veron. verc. corb. 1. 2. colb. germ. 1. (k) ἐλθόντων B. 1. 124. Mt. o. ἐλθόντος αὐτοῦ. Mt. 10* ἐλθὼν. D. Arr. Vulg. It. Syr. hieros. Hilar. (l) = Arm. τῷ Ἰησοῦ FH. 76. 108. 127. al. 8. Mt. q. Ed. (m) = 108. *quidam*, germ. 1. || + τις. FHK. al. 18. Ed. Arm. (n) BCFGHKLS. (St. π.) 1. 13. 33. al. 83.

γων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱὸν, ὅτι σεληνιάζεται, καὶ
κακῶς [o] πάσχει″ πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ
[p] πολλάκις″ εἰς τὸ ὕδωρ. Καὶ [q] προσήνεγκα″ αὐτὸν 16
τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦ-
σαι. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος 17
καὶ διεστραμμένη· ἕως πότε [r] ἔσομαι μεθ᾽ ὑμῶν;″ ἕως
πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; [s] φέρετέ″ μοι αὐτὸν ὧδε.[t] Καὶ 18
ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ
δαιμόνιον· καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκεί-
νης.] Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ κατ᾽ 19
ἰδίαν, εἶπον· διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν
αὐτό; Ὁ δὲ [u] ἰησοῦς″ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τὴν [x] ἀπι- 20
στίαν″ ὑμῶν. ἀμὴν [y] γὰρ″ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν
ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· [z] μετάβηθι″
[a] ἐντεῦθεν″ [b] ἐκεῖ,″ καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνα-
τήσει ὑμῖν. [c] Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ 21
μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.″

[d] Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ,″ εἶπεν 22
αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδο-

Mt. BHV. al. 17. Ed. Chrys. in Mt. 4 codd. Theophyl. || ἔμπροσθεν αὐτοῦ D. Syr. p. Vulg. cant. veron. verc. germ. 1. for. colb. corb. 2. || = Arm. || Rec. Orig. bis. (o) ἔχει BL. Orig. (p) ἐνίοτε. D. 1. Arm. It. Orig. bis dis. Aug. *crebro*, Vulg. for. || *aliquotiens . . . sæpius*, cant. (q) προσήνεγκαν. 13. 38. 59. 120. Ed. (r) μεθ᾽ ὑμῶν ἔσομαι. BCD. 1. 33. 124. Ev. 12. Orig. (s) φέρε. Syr. Arm. (t) + *et adduxerunt eum ad Jesum*. Arm. (u) = D. 33. 124. Mt. m. 17. Copt. Æth. Arm. Ar. Sax. Vulg. ms. cant. verc. corb. germ. 1. 2. for. tol. (x) ὀλιγοπιστίαν. BK. 1. 13. 22. 32. 33. 124. Copt. Æth. Arm. Ar. Orig. Chrys. in Mt. γ. Scholia vet. ap. Mt. (y) = 59. al. 6. Mt. 10. Ed. Arm. Æth. Arr. It. (exc. cant.) tol. *quippe*, Vulg. for. (z) μετάβα. B. 1. 13. 124. Orig. (sed bis ut rec. Semel μετάβληθι.) Cyr. hier. (a) ἔνθεν. BD. 1. Orig. ter. ἐνταῦθα. 124. (b) = 33. Syr. Pers. p. Vulg. ms. for. germ. 2. gat. emmer. tol. Hier. (c) = B. 33. Copt. Æth. Syr. hieros. corb. 1. et fortasse Euseb. || Habent Or. Chrys. Theophyl. Euthym. Scholia vet. ap. Mt. Hilar. Juv. (d) στρεφομένων δὲ αὐτῶν εἰς γαλιλαίαν. Orig. *Redeuntibus s. rever-*

23 σθαι εἰς χεῖρας [e] ἀνθρώπων," Καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐ-
τόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.] [f] καὶ ἐλυπήθη-
σαν σφόδρα."
24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς καπερναοὺμ, [προσῆλθον οἱ
[g] τὰ δίδραχμα" λαμβάνοντες τῷ πέτρῳ, ϗ εἶπον· ὁ δι-
δάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ [g] τὰ δίδραχμα;" λέγει· [h] ναί."
25 Καὶ [i] ὅτε εἰσῆλθεν" εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν
ὁ ἰησοῦς, λέγων· τί σοι δοκεῖ, σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν
26 αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; [k] Λέγει αὐτῷ = ὁ πέ-
τρος· : ἀπὸ" τῶν ἀλλοτρίων. [l] ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἄραγε
27 ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. [m] Ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν
αὐτοὺς, πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον,
καὶ τὸν [n] ἀναβάντα" πρῶτον ἰχθὺν ἆρον· ϗ ἀνοίξας τὸ
στόμα αὐτοῦ, εὑρήσεις στατῆρα· [o] ἐκεῖνον λαβὼν," δὸς
αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.
1 Ἐν ἐκείνῃ τῇ [p] ∞ ὥρᾳ" [προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ
ἰησοῦ, λέγοντες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν

---

p ∞ ἡμέρᾳ.

---

tentibus . . . in Gal. corb. 1. colb. || ἀναστρεφ.] συστρεφ. B. 1. || ἐν τῇ γαλ.] εἰς τὴν γαλιλαίαν. Ev. 36. Mt. f. m. (e) ἀνόμων. Mt. d. || + ἁμαρτωλῶν. 157. al. 5. Mt. B. 2. corb. 1. (f) = K. 46. 61. Ev. 25. Mt. BH. c. f. et fortasse alia Evangelistaria. || *Quo audito discipuli ejus contristati sunt vehementer*, codd. Ital. (g) τὰ δίδραγμα semel vel bis. DEGHL. alii. Slav. 2. 3. τὸ δίδραγμα. 108. alii. τὰ διδράγματα. D. alii *didragma* s. *didragmata*, veron. germ. 1. for. corb. 2. gat. harl. (h) *utique non*. veron. (i) ὅτι εἰσῆλθον. 108. 115. 127. 235. al. 4. et Barb. 3. Mt. k. 1. p* q. x. ὅτι ἦλθον. Ev. 27. εἰσελθόντων. 13. 124. verc. ἐλθόντων αὐτῶν. 33. εἰσελθόντι. D. εἰσελθόντος. Cyr. ἐλθόντα. B. 1. *cum introisset Petrus*, corb. 1. (k) εἰπόντος δὲ, ἀπό. B. 1. Copt. Arm. Æth. Chrys. in Mt. 6 codd. εἰπόντος δὲ τοῦ πέτρου, ὅτι ἀπό. Orig. || = ὁ πέτρος. D. Pers. w. Syr. hier. Slav. 2. Sax. Vulg. It. exc. brix. Cyr. σίμων. Syr. Pers. p. (l) + εἰπόντος δὲ (αὐτοῦ) ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. CL. 73** (m) + *ait Petrus: ita domine*, corb. item veron. (n) ἀναβαίνοντα. E**GS. alii. Mt. BH. alii. Ed. Orig. (o) = Ed. corb. 1. Zeno. (p) 1. Ev. 24. 31. Arm. It. (exc. cant. for. brix.) Orig. qui utrumque in codicibus extare testatur. Hilar.

οὐρανῶν; Καὶ προσκαλεσάμενος [q] ὁ ἰησοῦς" παιδίον, 2
ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, Καὶ εἶπεν· ἀμὴν λέγω 3
ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ
εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ["Οστις οὖν 4
[r] ∾ ταπεινώσῃ" ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν
ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.] Καὶ ὃς ἐὰν 5
δέξηται παιδίον [s] τοιοῦτον" [t] ἓν" [u] ἐπὶ" τῷ ὀνόματί μου,
ἐμὲ δέχεται. "Ος δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν 6
τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, συμφέρει αὐτῷ, ἵνα κρε-
μασθῇ μύλος ὀνικὸς [x] ∾ ἐπὶ" τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ
καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. Οὐαὶ 7
τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων. ἀνάγκη γάρ [y] — ἐστιν"
ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ [z] — ἐκεί-
νῳ," δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χείρ σου 8
ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον [a] ∾ αὐτὰ," καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν
χωλὸν ἢ κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα
βληθῆναι εἰς [b] τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον." Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλ- 9
μός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ

---

[r] ∾ ταπεινώσει. [x] ∾ εἰς. [a] ∾ αὐτόν.

(q) = BFL. 1. 61. Mt. V* Arr. Æth. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. || Habet Or. (r) BDGHKS. 1. (77. 123. ap. Tresch.) 124. ap. Birch. et Tresch. 157. Ev. 4. 36. al. 28. Mt. BHV. al. 17. Ed. Or. (s) τοιοῦτο GL. 1. 44. Mt. V. Ed. Or. (t) = BS. 77. 106. 119. 124* ap. Alt. 131. al. 3. Mt. e. o. r. Ed. Syr. Pers. p. Ar. Copt. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. || Locum mutat in DL. 1. 124. ap. Birch. Arm. Pers. w. Vulg. Orig. Lucif. (u) ἐν. 78. 127. Chrys. in Mt. 6 codd. Scholia vet. ap. Mt. semel. (x) εἰς. EFKS (St. π.) 1. 10. 11. 13. 17. (77. 123. ap. Tresch.) 124. 131. 220. ap. Birch. 235. Ev. 2. 4. 18. 36. al. 58. Mt. V. a. f. k. p. q. al. 4. Ed. Or. semel. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. || περὶ BL. 157. al. 3. Mt. c. d. 10. 17. Or. semel. Bas. Cyr. Bas. sel. (y) = BL. 1. 33. 116. al. 6. Mt. a. c. e. m. o. 2. (z) = BDFL. 1. 54. 64. 235. Ed. Syr. utr. Arr. Copt. cant. germ. 1. for. (a) BDL. 1. 13. 124. 157. Mt. m. o. Ed. Syr. Arm. Vulg. It. Lucif. Hilar. Pacian. || = Mt. γ. (b) τὸ πῦρ. Chrys. in Mt. 6 codd. τὴν κάμινον. Mt. d. τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 1. corb. gat. Orig. *gehennam æternam*, colb. || = Syr. p. in cod. Ridlej.

σοῦ. καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελ-
θεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέεν-
10 ναν [c] τοῦ πυρός." [Ὁρᾶτε, μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν
μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν
[d] ἐν οὐρανοῖς" διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πα-
11 τρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς. [e] = Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
12 θρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός."] Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γέ-
νηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, ϗ πλανηθῇ ἓν ἐξ
αὐτῶν· οὐχὶ [f] ἀφεὶς τὰ [g] ἐννενηκονταεννέα" * ἐπὶ τὰ ὄρη,
13 πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; Καὶ ἐὰν γένηται εὑ-
ρεῖν αὐτὸ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλ-
λον, ἢ ἐπὶ τοῖς [h] ἐννενηκονταεννέα," τοῖς μὴ πεπλανη-
14 μένοις. Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα [h] ἔμπροσθεν" τοῦ πα-
τρὸς [i] ὑμῶν" τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται [k] ∾ εἷς" τῶν
15 μικρῶν τούτων. Ἐὰν δὲ [l] ἁμαρτήσῃ" [m] εἰς σὲ" ὁ ἀδελ-
φός σου, ὕπαγε, [n] † ἔλεγξον αὐτὸν μεταξύ σου ϗ αὐτοῦ
16 μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. Ἐὰν

[k] ∾ ἕν. [n] † καὶ.

(c) = D. Arr. cant. (d) = 1. 13. 86. 116. Ev. 37. Mt. o. z* Syr. ed. Pers. p. Vulg. ms. corb. Clem. bis. Orig. quater. Bas. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theodoret. ἐν τῷ οὐρανῷ. B. 33. (e) Vs. 11 = BL* 1* 13. 33. Copt. Syr. hieros. corb. 1. Or. Hier. Juv. || ἀνθρώπου] + ζητῆσαι καί. 61. 76. 106. 131. 157. Ev. 5. 18. 19. 44. al. 11. et Barb. 2. Mt. B. c. e. f. 10. Arr. Æth. Syr. p. Slav. ed. et ms. (exc. 5 et 6.) colb. (f) ἀφήσει s. ἀφίησιν . . . ὄρη καὶ BDL. 124. Vulg. It. || ἐπὶ τὰ ὄρη præcedentibus jungunt Iidem, alii, Ed. Syr. Syr. p. Syr. hier. Ar. Copt. Æth. Contra: πορευθεὶς ἐπὶ τὰ ὄρη Chrys. in Mt. 5 codd. καὶ ἐπὶ τὰ ὄρη πορ. 70. (g) ἐννενηκονταεννέα DE. Mt. BHV. alii multi. Ed. (h) = Mt. B. Orig. semel. (i) μου BH. 13. 33. 61. 116. 124. 157. Ev. 4. 5. al. 4. et Barb. 1. Mt. B. f, m. Syr. ms. Syr. p. Copt. Arm. Orig. ter. || ἡμῶν D* gr. 59. 225. Ev. 44. Chrys. in Mt. 5 codd. harl* (k) BDL. 2. 33. 157. Ev. 19. 44. Mt. d. x. Ed. cant. harl* (l) ἁμάρτῃ. 11. 17. 33. 77. 115. 116. 127. 235. Ev. 3. 36. al. 18. Mt. f. l. p* 10. al. 4. Ed. Or. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Damasc. (m) = B. 1. 234* Orig. (n) = BD. 1. 10. 13. 33. 77. 116. 118. 124. al. 15. Mt. d. k. o. p* z. 10. Syr. utr. Arm. Slav. 2. 3. cant. corb. 1. 2. Orig. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Bas. Cyr. Damasc. || ὕπαγε καὶ = 36. Sahid.

δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ [o] σοῦ" ἔτι ἕνα ἢ δύο· ἵνα
ἐπὶ στόματος δύο [p] μαρτύρων" ἢ τριῶν [q] σταθῇ" πᾶν
ῥῆμα. Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ. 17
ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι [r] ὥσπερ ὁ
ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. [Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δή- 18
σητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα
ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ.
Πάλιν [s] + ἀμὴν" λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφω- 19
νήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος, οὗ ἐὰν
αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου, τοῦ
ἐν οὐρανοῖς. [t] Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς 20
τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι" ἐν μέσῳ αὐτῶν.]

Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ πέτρος, εἶπε· κύριε, ποσά- 21
κις [u] ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ [x] ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω
αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις [y]; Λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· οὐ λέγω 22
σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. [z]]
Διὰ τοῦτο [ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ 23
βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐ-
τοῦ. Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἷς 24
ὀφειλέτης [a] μυρίων" ταλάντων. Μὴ ἔχοντος δὲ [b] αὐ- 25

(o) σεαυτοῦ. K. 13. 33. 69. 77. 106. 115. 157. Ev. 4. al. 2. Mt. r. Orig. Chrys. in Mt. 6 codd. (p) = D. cant. Aug. semel. In aliis locum mutat. (q) σταθήσεται. M. 33. 77. Ev. 37. 44. al. 3. Mt. B. e. o. x. 10. corb. Orig. Chrys. in Mt. 5 codd. bis. (r) + λοιπόν. 1. 59. Orig. Bas. (s) + ἀμὴν BEGHKS. (St. π.) 10. 11. 13. 17. 33. 69. 72. 77. 106. 114. 116. 124. ap. Tresch. et Birch. 127. 157. 235. Ev. 3. 4. 5. 18. 19. 36. al. 58. Mt. HV. a. c. d. f. l. p. q. 10. al. 7. Ed. Arr. Slav. verc. veron. brix. germ. 1. 2. colb. Mm. clar. Bas. || = πάλιν 124* ap. Alt. || πάλιν] ἀμήν. 59. 62. 108. ap. Alt. Mt. e. corb. 1. Cypr. (t) οὐκ εἰσι γὰρ . . . ὄνομα, παρ' οἷς οὐκ εἰμι. D* cant. Utrumque jungit germ. 1. (u) + ἐὰν omisso ς. Mt. e. m. item Syr. utr. Arm. Sahid. item It. exc. for. cant. (x) + *in verbo, et satisfaciet*. Evang. Nazar. ap. Hier. (y) + *in die*, Evang. Nazar. (z) + *Etenim in prophetis quoque postquam uncti sunt Spiritu Sancto, inventus est sermo peccati.* Evang. Nazar. (a) πολλῶν Copt. Sahid. Orig. sæpe. Juv. *centum*, colb. (b) = B. Mt. d. αὐτῷ. Mt. m. Ed.

του" ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν [c] ὁ κύριος αὐτοῦ"
πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα
26 ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος [d] προσ-
εκύνει αὐτῷ, λέγων· [e] κύριε," μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ,
27 καὶ πάντα [f] σοι ἀποδώσω." Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύ-
ριος τοῦ δούλου [g] ἐκείνου," ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ [h] τὸ δά-
28 νειον" ἀφῆκεν αὐτῷ. Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, εὗ-
ρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δη-
νάρια· καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων· ἀπόδος [i] =
29 μοι" [k] εἴ τι" ὀφείλεις. Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ [l] †,
παρεκάλει αὐτὸν, λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ
30 [m] = πάντα" ἀποδώσω σοι. Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν· [n] ἀλλὰ"
ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως [o] οὗ" ἀποδῷ
31 [p] τὸ ὀφειλόμενον. Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ
[q] γενόμενα," ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφη-
32 σαν τῷ κυρίῳ [r] αὐτῶν" πάντα τὰ γενόμενα. Τότε

[k] ὅ, τι. [l] † εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ.

(c) = 1. germ. 1. Orig. ap. Wetst. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Post πραθῆναι ponit Arm. || αὐτοῦ = D. cant. verc. for. germ. 2. harl. emmer. Hier. Lucif. || ὁ βασιλεύς. Orig. (d) + ἐκεῖνος DL. 5. 17. 33. 76. 106. Mt. e. o. Syr. Arr. Perss. Æth. Vulg. It. harl** Lucif. (e) = BD. 15. Mt. B* Arm. Vulg. cant. verc. corb. 1. colb. clar. Orig. Lucif. (f) ἀποδώσω σοι. BL. 13. 33. 124. 157. Arm. Orig. || = σοι D. cant. veron. corb. 1. 2. (g) = B. 1. 124. Sahid. (h) πᾶσαν τὴν ὀφειλήν. 1. Orig. || + πᾶν Copt. Sahid. Ar. corb. 1. Mm. Hilar. (i) = BDL. 1. 33. 114. Vulg. It. exc. brix. Orig. Damasc. Lucif. (k) BCDEFGHKLMS. (St. τ.) 218. ap. Birch. Ev. 3. 4. 5. 36. al. 102. Mt. HV. al. 16. Ed. Or. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. Euthym. Damasc. Theophan. (l) = BC*DL. 1. 28. 33. 55. 71. 124. Mt. 17. Ed. Copt. Sahid. Vulg. It. exc. brix. Orig. Lucif. (m) = BD EFHMS. 11. 17. 71. 115. 116. 118. 127. 131. 235. Ev. 5. 18. 19. al. 52. Mt. BHV. al. 13. Ed. Syr. ms. Arr. Pers. p. Syr. p. Arm. Slav. 6. (non alii) cant. veron. verc. germ. 1. corb. 2. clar. Theophyl. Euthym. Damasc. Lucif. (n) ἀλλ' Codd. Ed. (o) = BCL. (p) + πᾶν. C. 77. ap. Tresch. 115. 124. 235. Mt. o. Syr. p. ms. Sahid. ap. Woide. germ. 1. tol. Chrys. alicubi. (q) γινόμενα DL. 115. 125. 127. Ev. 36. al. 6. Mt. B. 17. Vulg. It. Chrys. alicubi. Euthym. Lucif. (r) ἑαυτῶν BEK. 33. alii. Mt. HV. al. 14. Ed.

προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ·
δοῦλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι,
ἐπεὶ παρεκάλεσάς με. [s]Οὐκ ἔδει" καί σε ἐλεῆσαι 33
τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα; Καὶ ὀργι- 34
σθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς,
ἕως οὗ ἀποδῷ [t]πᾶν" τὸ ὀφειλόμενον [u]αὐτῷ." Οὕτω καὶ 35
ὁ πατήρ μου ὁ [x]∾ἐπουράνιος" ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ
ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν
ὑμῶν [y]†.]

Καὶ ἐγένετο, ὅτε [z]ἐτέλεσεν" ὁ ἰησοῦς τοὺς λόγους 1
τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ
ὅρια τῆς ἰουδαίας, πέραν τοῦ ἰορδάνου. Καὶ ἠκολού- 2
θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς
ἐκεῖ. Καὶ [προσῆλθον αὐτῷ [a]οἱ" φαρισαῖοι, πει- 3
ράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες [b] = αὐτῷ·" εἰ ἔξεστιν
[c]ἀνθρώπῳ" ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶ-
σαν [d]αἰτίαν;" Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν [e]αὐτοῖς·" 4
οὐκ ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ [f]ποιήσας" [g]ἀπ' ἀρχῆς" ἄρσεν

[x] ∾ οὐράνιος. [y] † τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

(s) ἔδει. Sahid. οὐκ ἔδει οὖν. D. (St. β.) Arm. Vulg. It. exc. for. Aug. (t) = D. 36. 64. Pers. p. cant. Chrys. in Mt. 5 codd. (u) = BD. 116. 124* Ev. 5. 18. 19. al. 9. Mt. H. Arm. Vulg. It. (x) BDKL. 33. 61. 108. 118. 127. 157. 167. 235. al. 11. Mt. d. e. q. r. x. z* 10. Or. Damasc. (y) = BDL. 1. 25* 127* Mt. x. Copt. Sahid. ap. Woide. Æth. Arr. Sax. Vulg. It. exc. clar. et brix. Orig. Hier. Lucif. Aug. (z) ἐλάλησεν. D. It. (exc. brix. germ. 2. clar. Mm. for.) Hilar. || συνετέλεσεν. 36. Ev. 36. Mt. m. Theophyl. || Rec. Orig. dis. (a) = BL. 1. 72. et Barb. 3. Mt. d. e. l. r. 10. (b) = BCKL. 1. 36. 72. 77. 115. 116. 124. 131. 235. al. 6. Mt. c. l. r. 10. Syr. Arr. Perss. Copt. Sahid. Æth. Slav. 2. (non alii) Vulg. It. exc. cant. et colb. Orig. Naz. Hilar. τῷ ἰησοῦ. 91. (c) = BL. 125* Slav. 2. (non alii.) Aug. (d) ἁμαρτίαν. 6. ap. Steph. 12. 36. alius. 91. ap. Mill. Copt. (e) = BDL. Mt. q. 17. Copt. Sahid. Æth. cant. verc. corb. 1. 2. colb. clar. Or. || Ante εἶπεν ponit Arm. (f) κτίσας B. 1. 124. ap. Birch. alius. Copt. Orig. bis. Tit. bostr. Method. Ath. (g) ἐξ ἀρχῆς. 127. Mt. r. 2. γ. || = corb. 1. 2. || Ante ὁ ποιήσας ponit 69. || + ἄνθρωπον. 28. ap. Mill. Vulg. harl* Op. imp.

5 καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; καὶ εἶπεν· Ἕνεκεν τούτου
καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα [h] καὶ τὴν μητέρα [i], καὶ
[k] ∞ προσκολληθήσεται″ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται
6 οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ
σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωρι-
7 ζέτω. Λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι
8 βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι [l] αὐτήν;″ Λέγει αὐ-
τοῖς· ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρε-
ψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ᾽ ἀρχῆς δὲ
9 οὐ γέγονεν οὕτω. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ, [m] † [n] μὴ ἐπὶ πορνείᾳ,″ [o] καὶ γαμήσῃ ἄλ-
λην,″ [p] μοιχᾶται·″ [q] καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοι-
10 χᾶται.″ Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· εἰ οὕτως

---

[k] ∞ κολληθήσεται. [m] † εἰ.

(h) + αὐτοῦ. CE. 1. 13. 33. al. 20. Mt. B. a. d. k. l. p. q. 10. al. 3. Ed. Syr. utr. Arr. Pers. p. Copt. Æth. Slav. 5. 6. ap. Alt. Constit. Tit. bostr. Chrys. in Mt. 5 codd. Damasc. Op. imp. (i) + αὐτοῦ E. al. 3. Mt. d. 2. Syr. utr. Arr. Copt. Æth. Theophyl. Ath. Chrys. Op. imp. (k) BDFGHS. 11. 13. 69. 115. 127. 157: 218 (cum 76. 77. al. 3.) Ev. 4. 18. 19. 36. al. 10. Mt. BHV. a. c. f. 17. Ed. Or. Chrys. Epiph. (l) = DL. 1. alius. Æth. Ar. Arm. Sahid. Syr. hier. Vulg. cant. verc. corb. germ. 1. 2. clar. for. Orig. bis. Aug. Op. imp. *αὐτάς*. Copt. *uxorem*, veron. colb. corb. 2. Mm. gat. Iren. interpr. Ambr. (m) = BCDEFHK LS. (St. π.) 1. 10. 13. 17. 33. 124. 157. 218. (cum vindob. omn.) al. 82. Mt. BHV. al. 17. Ed. Syr. utr. Copt. Arm. Slav. Chrys. Damasc. Theophyl. (n) *παρεκτὸς λόγου πορνείας*. BD. 1. 13. 25* 33. 69. 124. Codd. gr. ap. Aug. Perss. Ar. Erp. et ms. Copt. Sahid. Slav. It. exc. germ. 2. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Op. imp. Aug. || *πλὴν εἰ μὴ ἐπὶ λόγῳ πορνείας*. Clem. || Origenes ter in locum hujus commatis substituit Matth. 5, 32. scil. *ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι*. || = Tert. c. Marcion. 4, 34. (o) = B. 1. Slav. 2. corb. 1. Tert. Aug. bis. (semel ut rec.) (p) *ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι*. BC. 1. Slav. 2. 3. corb. 1. Aug. bis. *μοιχᾶται αὐτὴν*, (scil. *τὴν ἀπολελυμένην*) *τοῦτ᾽ ἔστιν, ἀναγκάζει μοιχευθῆναι*. Clem. *adulterium committit*, gat. Mm. Tert. *fornicatur*, corb. 2. (q) = D LS. 2* 46. 51. 52. 77. 84. 89* 234. Ev. 21. 22. 27. Mt. a. m. Sahid. cant. veron. verc. corb. 1. 2. germ. 1. clar. Mm. gat. Chrys. in Mt. 6 codd. || Habet Tert. || *et si aliam duxerit, mœchatur s. adulterium committit*. Aug. bis.

ἐστὶν ἡ αἰτία [r] τοῦ ἀνθρώπου″ μετὰ τῆς γυναικὸς [s], οὐ
συμφέρει γαμῆσαι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χω- 11
ροῦσι τὸν λόγον [t] τοῦτον,″ ἀλλ᾽ οἷς δέδοται. Εἰσὶ γὰρ 12
εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς [u] ἐγεννήθησαν″ οὕτω·
καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώ-
πων· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρείτω.]

Τότε [x] προσηνέχθη″ αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας 13
ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμη-
σαν αὐτοῖς. Ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν [y]· ἄφετε τὰ παιδία, καὶ 14
μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖ- 15
ρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. Καὶ ἰδοὺ, [[z] εἷς″ προσελθὼν, 16
[a] εἶπεν αὐτῷ·″ διδάσκαλε [b] = ἀγαθὲ,″ τί [c] ἀγαθὸν″
ποιήσω, ἵνα [d] ἔχω″ ζωὴν αἰώνιον; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· [e] τί με 17

[e] ∾ τί με λέγεις ἀγαθόν;

(r) τοῦ ἀνδρὸς D. Arm. ut videtur. *viri*, It. (exc. brix. for. germ. 2.) Ambr. Op. imp. Ambrosiast. || = corb. 1. Aug. sæpe. (s) + αὐτοῦ. 12. 42. 63. 72. Mt. r. 10. Ed. Arr. (t) = B. 1. alius. Orig. Chrys. in Mt. cod. 2. Cypr. (u) ἐγεννήθησαν. 116. Mt. 17. Ed. (x) προσηνέχθησαν. BDL. 33. al. 6. Mt. a. i. n. q. 17. η. Ed. Orig. semel in textu. (y) + αὐτοῖς. CDL. 77. 89. Syr. Arr. Perss. Syr. p. c. ast. Copt. Æth. Slav. 5. Vulg. cant. brix. germ. 1. 2. for. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (z) τις. 118. al. 3. Mt. d. 10. εἷς τις. 167. al. 10. Mt. k. 1** p* z. νεανίσκος τις. 77. al. 7. et Evangelistaria plura. Slav. 2. 3. Hilar. ms. (a) τῷ ἰησοῦ, γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων. 51. 77. 121. Evangelistaria multa. (b) = BDL. 1. Ev. 5. Æth. cant. verc. corb. 1. Orig. in textu et commentar. Hilar. semel. (c) = Mt. e. r. Sahid. corb. 2. Chrys. in Mt. 6 codd. (d) σχῶ BD. Orig. κληρονομήσω. L. 77. 157. Mt. e. Arr. Æth. Syr. p. in m. Orig. Chrys. in Mt. 6 codd. (e) BD (St. β.) L. 1. 22. Mt. x* (in quo bis hoc comma scriptum fuerat, primum vulgari modo, deinde hac ratione.) Copt. Sahid. Arm. Æth. Syr. p. in m. Vulg. Sax. It exc. brix. Orig. dis. quater. Eus. Cyr. alicubi, Dionys. areop. Antiochus. Novatian. Hier. Aug. Juv. || Ex his τοῦ omittunt D. Mt. x. Or. semel. || Recepta extat in Syr. utr. Arr. Pers. Slav. ed. et

ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ;" [f] εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθός." εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν
18 εἰς τὴν ζωήν, τήρησον τὰς ἐντολάς. Λέγει αὐτῷ· ποίας; ὁ
δὲ ἰησοῦς εἶπε· τό· οὐ φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις· οὐ κλέψεις·
19 οὐ ψευδομαρτυρήσεις· Τίμα τὸν πατέρα [g] † καὶ τὴν μη-
τέρα [h]. [i] καί· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν."
20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα [k] ∾ ἐφυλαξά-
21 μην" [l] — ἐκ νεότητός μου·" τί ἔτι ὑστερῶ; Ἔφη αὐτῷ
ὁ ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε, πώλησόν σου
τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δὸς [m] πτωχοῖς· καὶ ἕξεις θησαυρὸν
22 ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. Ἀκούσας δὲ ὁ
νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων
23 κτήματα πολλά. Ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι [n] δυσκόλως πλούσιος" εἰσε-
24 λεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Πάλιν δὲ
λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι [o] κάμηλον" διὰ [p] τρυπήμα-

---

[f] οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ θεός. [g] † σου.
[k] ∾ ἐφύλαξα.

---

ms. brix. Just. Cyr. Chrys. Euthym. Theophyl. Hilar. Op. imp. (f) BD (St. β.) L. 1. 22. Arm. Syr. hieros. cant. verc. Just. Orig. ter. || Ex his ὁ omittit D. Just. || εἷς ἐστιν ἀγαθὸς, ὁ θεὸς. Copt. Vulg. Sax. for. veron. corb. 1. 2. colb. Antioch. Novatian. || θεὸς] ὁ πατήρ. Clem. θεὸς ὁ πατήρ. Marcion. Orig. aliquoties (sed non in commentar. in locum) aliique Patres. ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Just. || Receptam tuentur dis. Chrys. Dial. de trin. Ambr. ὁ θεὸς ἀγαθὸς. Slav. 2. οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ μόνος ὁ θεὸς, ὁ ποιήσας τὰ πάντα. Just. semel. (g) = BDEFKLS. 1. 10. 11. 157. al. 41. Mt. BHV. al. 8. Ed. Pers. w. Slav. colb. cant. germ. 2. Or. bis. Iren. Ambr. (h) + σου. 235. al. 4. Mt. m. o. Ed. Syr. Arr. Pers. Copt. Æth. Sahid. Vulg. veron. verc. corb. 1. 2. germ. 1. gat. Aug. (i) = Syr. hier. Omittendum judicat Orig. || σεαυτὸν] ἑαυτὸν. 124. 157. al. 30. Mt. c. d. e. al. 7. Utroque modo Or. (k) BDL. 1. alius. Ed. Sed Or. ut rec. (l) = BL. 1. 22. Vulg. ms. Sax. corb. 1. germ. 1. 2. for. harl. emmer. Cypr. Orig. int. Iren. Hier. Aug. Juv. Ambr. semel. Beda. Habet Or. Hilar. Op. imp. || μου. = D. cant. (m) + τοῖς. BD. Ed. (n) πλούσιος δυσκόλως. BDL. 1. 65. 124. 157. Ed. Orig. Vulg. It. exc. brix. clar. corb. 2. (o) κάμιλον. 59. 61. 225. 235. Ev. 31. 32. (p) τρυμαλιᾶς. CKM. 77. 114. 124. 157. al. 8. Mt. e. r. Orig. quater. Semel ut

τος" ῥαφίδος [q] εἰσελθεῖν," ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν
[r] τοῦ θεοῦ" [s] εἰσελθεῖν." Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ 25
[t] †, ἐξεπλήσσοντο [u] σφόδρα, λέγοντες· τίς ἄρα δύναται
σωθῆναι; Ἐμβλέψας δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ 26
ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυ-
νατά [x] †.] Τότε ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· 27
[y] ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι·
τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; Ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν [z] αὐτοῖς·" ἀμὴν 28
λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, * [a] ἐν τῇ
παλιγγενεσίᾳ" ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρό-
νου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους,
κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ ἰσραήλ. Καὶ πᾶς ὃς 29
[b] + τις" ἀφῆκεν [c] οἰκίας," ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς, [d] ἢ

---

[q] διελθεῖν. [t] † αὐτοῦ. [x] † ἐστι.

---

rec. τρύματος. B. Orig. ms. τρύπης. Or. semel. (q) CEFHKLM. 1. 13. 33. 61. 69. 72. 106. 131. 157. al. 55. Mt. e. 10. al. 6. Ed. Syr. utr. Ar. rom. Erp. Copt. Æth. Arm. Orig. ter. (semel ut rec.) Chrys. Aug. (r) τῶν οὐρανῶν. 1. 157. Mt. c. Ar. p. Pers. w. Vulg. It. exc. cant. Or. semel. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Hilar. Hier. Ambr. Aug. Alii latt. exc. Arnob. (s) = L. 1. 61. 124. ap. Alt. 157. 235. corb. germ. 1. Orig. semel. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Arnob. Aug. || Post πλούσιον ponunt BD. 124. ap. Birch. Vulg. It. Orig. semel. || ἐλ-θεῖν. Ev. 44. (t) BC*DKL. 13. 33. 69. 72. 114. 124. al. 3. Mt. r. Syr. utr. Perss. Copt. Sahid. Vulg. It. exc. corb. 1. Hilar. (u) + καὶ ἐφοβήθησαν. D. cant. veron. verc. colb. germ. 2. Mm. corb. 2. Hilar.

(x) = BHLS. 1. 13. 17. 61. 69. 72. 106. 124. 127. 131. 218 (cum al. 6.) 235. al. 30. Mt. V* a. e. k. l. al. 8. Ed. Syr. utr. Copt. Arm. Slav. Orig. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Theophyl. (y) + κύριε. M. 7. 51. 54. Evangelistaria. (z) αὐτῷ. D. 58. Ev. 2. 4. 33. Mt. f. cant. (a) Præcedentibus jungunt 119. 131. 157. alii. Ed. (b) + BCDEL. 1. 13. 61. 69. 106. 114. 116. 124. 157. al. 6. Mt. e. m. o. r. Or. Cyr. Bas. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. (c) οἰκίαν. B. ap. Wetst. (St. β.) 69. 72. 114. al. 15. Mt. l. m. r. z** ψ. 6. Ed. Æth. Vulg. It. || Post ἀγροὺς ponunt CL. 1. Copt. Æth. Syr. hier. Orig. Chrys. etiam semel in Mt. 5 codd. Cyr. Utroque loco habet for. (d) ἢ γονεῖς. 1. Orig. ter. Iren. || = ἢ πατέρα. D. cant. veron. corb. 1. 2. Hilar. Paulin.

πατέρα, ἢ μητέρα," [e] ἢ γυναῖκα," ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς,
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, [f] ἑκατονταπλασίονα" λήψε-
30 ται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ δὲ ἔσον-
1 ται πρῶτοι ἔσχατοι· καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.] [Ὁμοία
γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ,
ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν
2 ἀμπελῶνα αὐτοῦ. [g] ∾ Συμφωνήσας δὲ" μετὰ τῶν ἐρ-
γατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν
3 ἀμπελῶνα αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθὼν περὶ [h] † τρίτην ὥραν,
4 [i] εἶδεν" ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς· [k] ∾ Κἀ-
κείνοις" εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα [l]· καὶ
5 ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, δώσω ὑμῖν. Οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν
[m] ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ [n] ∾ ἐννάτην" ὥραν, ἐποίησεν
6 ὡσαύτως. Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην [o] = ὥραν" ἐξελθὼν,
[p] εὗρεν" ἄλλους ἑστῶτας [q] †, καὶ λέγει αὐτοῖς· τί ὧδε

[g] ∾ καὶ συμφωνήσας. [h] † τὴν. [k] ∾ καὶ ἐκείνοις.

[n] ∾ ἐνάτην. [q] † ἀργούς.

(e) = BD. 1. Syr. hier. cant. verc. veron. corb. 1. 2. clar. Orig. dis. Iren. Hilar. Ambr. semel. Paulin. (f) πολλαπλασίονα. L. Barb. 1. Syr. hier. Sahid. Orig. Cyr. ‖ + μισθὸν. Ev. 44. (g) EFGHKM. 12. 17. 77. 108. 118. 124. 127. 131. 218 (cum al. 3.) Ev. 1. 2. 18. 19. 33. 36. al. 59. Mt. BHV. z** al. 13. Ed. Arm. Antioch. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (h) = BDEFGHKLMS. 1. 13. 17. 69. 124. 131. 157. Ev. 1. 2. 4. 5. 18. 32. 33. 36. al. 51. Mt. BH. al. 18. Ed. Orig. Cyr. Theophyl. (i) εὗρεν. D. Mt. o. cant. veron. verc. colb. corb. 2. clar. Juv. (k) FGH. alii. Mt. BHV. alii. Ed. Theophyl. (l) + μου. 13. 17. 33. 69. 124. 235. al. 8. Mt. n. ψ. Ed. Arr. Æth. Arm. Sahid. Syr. p. ms. Slav. ap. Beng. Vulg. ms. verc. corb. 1. 2. clar. brix. colb. germ. gat. Chrys. Op. imp. Gregor. (m) + δὲ. CDL. 51. 77. Mt. ω. Ed. Syr. Arr. Æth. Arm. Slav. ap. Beng. Syr. p. cum ast. Vulg. cant. verc. veron. corb. 2. for. Cyr. Op. imp. (n) CE. alii. Mt. HV. alii. Ed. (o) = BDL. Æth. Sahid. Slav. 2. Vulg. It. (exc. brix. colb.) Orig. Cyr. Op. imp. (p) εἶδεν. 60. ap. Mill. 90. 116. Sahid. Chrys. in Mt. 6 codd. (q) = BC*DL. Copt. Sahid. Æth. Arr. Vulg. Sax. It. (exc. brix. clar.) Orig. Cyr. Arnob. ‖ Ante ἑστῶτας habent 76. Mt. q.

ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; Λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐ- 7
δεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς
εἰς τὸν ἀμπελῶνα [r]. [s] = καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, λήψεσθε."
Ὀψίας δὲ γενομένης, λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ 8
ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐ-
τοῖς τὸν μισθὸν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως τῶν
πρώτων. Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, 9
ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι, ἐνόμι- 10
σαν, ὅτι [t] πλείονα" λήψονται· καὶ ἔλαβον [u] καὶ αὐτοὶ ἀνὰ
δηνάριον." Λαβόντες δὲ [x] ἐγόγγυζον" κατὰ τοῦ οἰκοδε- 11
σπότου, λέγοντες· ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίη- 12
σαν, καὶ ἴσους [y] ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας," τοῖς βαστάσασι τὸ
βάρος τῆς ἡμέρας, καὶ [z] τὸν καύσωνα." Ὁ δὲ ἀποκρι- 13
θεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ [a] δηνα-
ρίου" [b] συνεφώνησάς μοι;" Ἆρον τὸ σὸν, καὶ ὕπαγε. θέ- 14
λω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καί σοι. [c] "Ἢ" οὐκ 15
ἔξεστί μοι [d] ποιῆσαι ὃ θέλω" [e] ἐν τοῖς ἐμοῖς;" [f] ∞ ἢ" ὁ

---

[f] ∞ εἰ.

(r) + μου. CD. 17. 114. 115. 235. al. 10. Mt. r. m. χ. ψ. Ed. Æth. Slav. ap. Beng. Vulg. It. (exc. corb. for. colb.) Chrys. in Mt. 4 codd. Op. imp. (s) = BDL. 1. Copt. ms. Sahid. Pers. Vulg. Sax. It. (exc. brix. clar. tol.) Orig. Cyr. Hilar. Arnob. Hier. Juv. Sed habet Op. imp. diserte. ‖ λήψεσθε] δώσω ὑμῖν. Copt. Arr. Æth. Syr. hieros. tolet. (t) πλεῖον. BC*L. 1. 13. 69. 118. 124. Ev. 4. Mt. B. Ed. Orig. πλείω. D. (u) ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. BL. Arm. (x) διεγόγγυζον. 12. 77. 106. item 61. Mt. z** γ. Ed. (y) αὐτοὺς ἡμῖν ἐποίησας. DL. 69. 124. Ev. 44. Mt. e. m. 10. Alii alio ordine. ‖ ἡμῖν = Ev. 32. Mt. B. (z) τοῦ καύσωνος. Vulg. It. exc. clar. Hier. Op. imp. ‖ Ante τῆς ἡμέρας ponunt. Mt. x. Orig. semel. (a) δηνάριον. Ev. 44. Mt. m. Orig. semel. (b) συνεφώνησά σοι. L. Copt. Æth. Sahid. Arr. Pers. Slav. 2. Orig. semel. Antioch. (c) = BDL. cant. εἰ. Arm. ut videtur. (d) ὃ θέλω ποιῆσαι. BDL. 13. 69. 124. 157. Vulg. Codd. Italæ. Chrys. in Mt. 5 codd. (e) = Vulg. Sax. veron. germ. 1. 2. corb. 2. for. ‖ Ante ποιῆσαι ponit Arm. item Ev. 44. (f) B**HS. 1. 13. 61* 69. 77. 108. 115. 116. 118. 124. 127. 131. 157. 235. Ev. 4. 36. alii multi. Mt. d. e. k. l. i. n. q. r. z. Ed. multæ

ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;
16 Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶτοι ἔσ-
χατοι. [g] πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί."]
17 [h] Καὶ [ἀναβαίνων ὁ ἰησοῦς" εἰς ἱεροσόλυμα, [πα-
ρέλαβε τοὺς δώδεκα [i] — μαθητὰς" κατ' ἰδίαν [k] ἐν τῇ
18 ὁδῷ, καὶ" εἶπεν αὐτοῖς· Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς ἱερο-
σόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς
ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι· καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν
19 [l] θανάτῳ," Καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ
ἐμπαῖξαι, καὶ μαστιγῶσαι, καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.
20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου,
μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα, καὶ αἰτοῦσά τι
21 [m] παρ'" αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; λέγει
αὐτῷ· εἰπὲ, ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς
ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων [n] # σου," ἐν τῇ
22 βασιλείᾳ σου. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ
οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ
ἐγὼ [o] μέλλω πίνειν" [p] †; λέγουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα.

---

[p] † καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι;

(etiam St. 3.) Slav. Vulg. It. (exc. cant. et clar.) Chrys. etiam in Mt. 6 codd. ‖ ἢ εἰ. Arm. (g) = BL. 36. Copt. Sahid. Habent Clem. Orig. (h) μέλλων δὲ ὁ ἰησοῦς ἀναβαίνειν. B. 1. Syr. Sahid. Orig. in textu et alias bis. (semel ut rec.) ‖ ὁ ἰησοῦς = 225. Bodl. unus. Mt. x. (i) = DL. 1. Copt. (habet Sahid.) Arm. Æth. cant. Orig. in textu et alias ter. (k) καὶ ἐν τῇ ὁδῷ BL. 1. 13. 61. 69. 124. Mt. c. Copt. Sahid. Arm. Pers. p. Orig. ‖ ἐν τῇ ὁδῷ = Pers. w. Vulg. veron. corb. 1. 2. germ. 1. 2. for. Hilar. (l) = B. (m) ἀπ'. BD. (n) + BCEFGHKLS. alii plurimi. Mt. V. al. 16. Ed. Syr. Syr. p. in cod. Ridlej. Arr. Æth. Copt. verc. brix. germ. 1. 2. clar. harl. tol. Basil. sel. Isidor. Theophyl. Op. imp. (o) πίνω. 17. 118. al. 13. Orig. semel. Chrys. in Mt. 6 codd. semel. (p) = BD (St. β.) L. 1. 22. Copt. Sahid. Æth. Pers. w. Vulg. Sax. It. (exc. brix. clar.) Orig. Epiph. Hilar. Hier. Ambr. Juv. ‖ καὶ] ἢ CFGHKM. al. 47. et Barber. 8. Mt. V. al. 14. Ed. Syr. utr. Arm. Pers. p. Slav. ap. Beng. brix. clar. Theophyl. Op. imp.

[q] Καὶ'' λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε [r] †· τὸ 23
δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων [s] = μου,'' οὐκ
ἔστιν ἐμὸν [t] δοῦναι, [u] ἀλλ' οἷς'' ἡτοίμασται [x] ὑπὸ τοῦ πα-
τρός μου.'' Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἠγανάκτησαν 24
περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος 25
αὐτοὺς, εἶπεν· [y] οἴδατε,'' ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν
κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν
αὐτῶν. Οὐχ οὕτως [z] † [a] ἔσται'' [b] ἐν'' ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν 26
θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, [c] ∾ ἔστω'' ὑμῶν διάκο-
νος· Καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, [d] ∾ ἔστω'' 27
ὑμῶν δοῦλος. Ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ 28
ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.] [e]

---

[r] † καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε. [z] † δέ. [c] ∾ ἔσται. [d] ∾ ἔσται.

(q) = BD. 71. 118. Ev. 19. Mt. 10. Syr. Arm. Vulg. It. (r) = Iidem, qui supra not. p. et 33. 42. 46. 52. 54. 59* 71. || ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι] = Mt. 10. μου. 69. (s) = BCDKLS. 1. 13. 69. 114. 229* Ev. 36. al. 8. Mt. c. m. r. Ed. Vulg. Sax. It. (exc. colb. germ. 2. clar.) Orig. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. Ambr. Hier. (t) + τοῦτο. CD. (St. β.) 33. 106. 114. 115. 127. al. 8. Mt. c. 17. Ed. Syr. p. Sax. Chrys. in Mt. 5 codd. semel. Ante οὐκ ponunt 116. Ev. 15. 17. Mt. q. r. (u) ἄλλοις. (D) 225. cant. Hilar. Aug. (x) = Mt. f. || ὑπὸ] ἀπὸ. L. παρὰ. 131. 225. Mt. a. e. o. Chrys. in Mt. 5 codd. (y) οἶδα. 42. 59. || οἴδατε ὅτι = Mt. e. Chrys. (z) = BDEGHKLS. 1. 13. 69. 108. 124. 127* 131. 229* Ev. 2. 36. al. 23. Mt. V. r. Ed. Syr. Sahid. Arm. Vulg. It. exc. corb. 2. Theophyl. (a) ἐστιν. BD. Mt. γ. cant. (b) = 10. 83. Ev. 15. Mt. c. k. p* (c) BCD (St. β.) K. 13. 69. 106. 114. 115. 118. 124. Ev. 18. 19. 36. al. 45. Mt. V. c. d. e. f. k. l. x. al. 4. Ed. Syr. Copt. cant. veron. verc. colb. clar. corb. 2. Theophyl. (d) DKLM. 1. 69. 106. 108. 114. 118. 124. 157. Ev. 4. 18. 19. 36. al. 31. Mt. c. f. k. al. 3. Ed. Syr. Copt. Vulg. cant. veron. corb. brix. for. colb. germ. gat. Theophyl. (e) + ὑμεῖς δὲ ζητεῖτε ἐκ μικροῦ αὐξῆσαι, καὶ ἐκ μείζονος ἔλαττον εἶναι. εἰσερχόμενοι δὲ, καὶ παρακληθέντες δειπνῆσαι, μὴ ἀνακλίνεσθαι εἰς τοὺς ἐξέχοντας τόπους, μήποτε ἐνδοξότερός σου ἐπέλθῃ, καὶ προσελθὼν ὁ δειπνοκλήτωρ εἴπῃ σοι, ἔτι κάτω χώρει· καὶ καταισχυνθήσῃ. ἐὰν δὲ ἀναπέσῃς εἰς τὸν ἥττονα τόπον, καὶ ἐπέλθῃ σου ἥττων, ἐρεῖ σοι ὁ δειπνοκλήτωρ· σύναγε ἔτι ἄνω, καὶ ἔσται

29 Καὶ [f ἐκπορευομένων αὐτῶν" ἀπὸ ἱεριχὼ, ἠκολού-
30 θησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. Καὶ ἰδὲ, δύο τυφλοὶ καθή-
μενοι παρὰ τὴν ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι ἰησῦς παράγει,
ἔκραξαν λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, g κύριε," h υἱὸς" δα-
31 βίδ. i Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν.
οἱ δὲ μεῖζον k ἔκραζον," λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε,
32 l υἱὸς" δαβίδ. Καὶ στὰς ὁ ἰησῦς ἐφώνησεν αὐτὲς, καὶ
33 εἶπε· τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; Λέγουσιν αὐτῷ· κύριε,

σοι τοῦτο χρήσιμον. D. *Vos autem quæritis de minimo* (*pusillo* veron. verc. corb. 1. 2. germ. 1. colb. clar. Leo M. *modico*, emmer.) *crescere, et de magno* (*maximo*, emmer.) *minui*, (*et de majore minores fieri* s. *esse* verc. corb. 1. 2. colb. clar. Leo M. Juv. *et de minore majores fieri* s. *esse* veron. germ. 1. *et de magnis majores esse*. cod. S. Andreæ secus Avenionem. Leo M. alicubi) *Introeuntes* (*intrantes* veron. verc. alii) *autem et rogati cœnare* (*ad cœnam* veron. verc. alii) *ne discubueritis* (*nolite recumbere*) *in eminentibus* (*superioribus*) *locis, ne forte dignior* (*clarior*) *te superveniat et accedens cœnæ invitator* (*qui ad cœnam vocavit te*) *dicat tibi: adhuc deorsum* (*inferius*) *accede; et confundaris* (*et erit tibi confusio.*) *Si autem discubueris in minimum locum*, (*in loco inferiori*) *et superveniat minor* (*humilior*) *te, dicat tibi invitator cœnæ* (*qui ad cœnam vocavit te*) *collige adhuc superius*, (*accede adhuc sursum* s. *superius*,) *et erit tibi hoc utile* (*utilius.*) cant. veron. verc. corb. 1. 2. germ. 1. 2. colb. clar. emmer. Alii codd. latt. 5. ap. Wetst. Versio Sax. Codex Syræ p. Assemanni 1. in marg. (hac addita nota: hæc quidem in exemplis antiquis [scil. syriacis] in Luca tantum leguntur cap. 53; inveniuntur autem in exemplis græcis hoc loco, quamobrem nos ea hic apposuimus.) Hilar. Leo M. Juvenc. ‖ germ. 1. non habet partem posteriorem: *Introeuntes;* Contra vero germ. 2. et Hilar. omittunt partem additamenti priorem. (f) ἐκπορευομένου τοῦ ἰησοῦ. G. 235. Evangelistaria. Item Mt. k. z. 17. in marg. in indice lectionis. Syr. Pers. p. ἐκπορευομένου αὐτοῦ. FH. alii. Mt. o. Copt. Ar. brix. Basil. seleuc. ἐκπορευομένῳ τῷ ἰησοῦ μετὰ τῶν μαθητῶν. Orig. semel. (g) = BD. 13. 118. cant. veron. corb. colb. ἰησοῦ. 69. Arm. clar. Ambr. κύριε ἰησοῦ. 124. item. L. Copt. (h) υἱὲ CDFL. 1. 13. 33. 69. 124. al. 7. Mt. B. e. i. m. Ed. Orig. semel. Chrys. in Mt. 4 codd. Damasc. Theophyl. (i) Vs. 31 = 2. 11. 157. Mt. m. r. Non attingit Orig. (k) ἔκραξαν BDL. alii. Ed. ἐκραύγαζον. 13. 69. 124. (l) υἱὲ CDL. alii. Mt. B. al. 5. Ed.

ἵνα ᵐ ἀνοιχθῶσιν'' ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. Σπλαγχνισ- 34
θεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, ἥψατο τῶν ⁿ ὀφθαλμῶν'' αὐτῶν· καὶ
εὐθέως ἀνέβλεψαν ° αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί·'' καὶ ἠκολού-
θησαν αὐτῷ.]

Καὶ [ὅτε ᵖ ἤγγισαν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον'' εἰς 1
ᵠ βηθφαγῆ,'' πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ ἰησοῦς
ἀπέστειλε δύο μαθητὰς, Λέγων αὐτοῖς· ʳ ∾ πορεύ- 2
θητε'' εἰς τὴν κώμην τὴν ˢ ∾ ἀπέναντι'' ὑμῶν· καὶ ᵗ εὐ-
θέως'' εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύ-
σαντες ἀγάγετέ μοι. Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι ᵘ, ἐρεῖτε, 3
ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει· * εὐθέως δὲ ˣ ἀποστέλλει''
αὐτούς. Τοῦτο δὲ ʸ = ὅλον'' γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ 4
ῥηθὲν ᶻ διὰ'' τοῦ προφήτου, λέγοντος· Εἴπατε τῇ θυ- 5

ʳ ∾ πορεύεσθε. ˢ ∾ κατέναντι. ˣ ἀποστελεῖ.

(m) ἀνοιγῶσιν. BDL. 13. 69. 124. al. 2. Orig. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (n) ὀμμάτων. BDL. 13. 69. 124. Orig. (o) = BD (St. β.) L. 1. 60. 71. 73. 77. 124* Copt. Sahid. Arm. Syr. p. in m. Syr. hieros. Æth. Ar. pol. Vulg. It. Orig. ut videtur. Basil. seleuc. Op. imp. (p) ἤγγισεν (s. ἤγγισεν ὁ ἰησοῦς omisso mox ὁ ἰησοῦς) . . . ἦλθεν. E. Evangelistaria. Mt. BH. c. e. f. x* χ. ψ. 17. et V. k. z. in marg. in indice lectionis. Ed. Syr. Pers. p. Syr. hieros. Sax. gat. Orig. semel. Chrys. in Mt. 6 codd. Op. imp. ἤγγισεν . . . ἦλθεν. Mt. n. Æth. Syr. p. in cod. Ridlej. veron. (q) βηθφαγὴν. 34. 218. Orig. bis (alibi ut rec.) βηθσφαγῆ seu βηθσφαγὴν. B FK. (St. π.) 13. 124. Ev. 3. 4. 36. al. 55. Mt. H. al. 15. Ed. Slav. 6. Justin. Chrys. in Mt. 6 codd. Euthym. βησφαγῆ. L. Mt. B. || + καὶ βηθανίαν. 13. 69. 73. 77. Syr. hieros. (r) BDL. 13. 33. 61. 69. 124. 157. Orig. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (s) BC DL. 13. 33. 69. 124. Ed. Orig. Eus. Chrys. in Mt. 6 codd. (t) = 64. Copt. verc. veron. corb. 1. colb. clar. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (u) + ποιεῖτε; D. (St. β.) 157. cant. Orig. semel. (x) CEKLS. (St. π.) 1. 13. Ev. 1. 2. 3. 6. 36. al. 94. Mt. HV. al. 19. Ed. Syr. Pers. w. cant. clar. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. Theophyl. || Rec. est in BD. aliis. Vulg. It. Orig. (y) = CDL. Copt. (habet Sahid.) Æth. Arr. Vulg. ms. It. (exc. germ. 2. gat. Mm.) Orig. Chrys. in Mt. 5 codd. Hilar. Hier. (z) ὑπὸ. L. 13. 69. 124. || + ζαχαρίου.

γατρὶ σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι [a] πραῦς,"
[b] καὶ" ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ πῶλον [c] υἱὸν ὑποζυγίου."
6 Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ, ϗ ποιήσαντες καθὼς προσέ-
7 ταξεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Ἤγαγον τὴν ὄνον ϗ τὸν πῶλον,
καὶ ἐπέθηκαν [d] ἐπάνω αὐτῶν" τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ
8 [e] ἐπεκάθισεν" ἐπάνω [f] αὐτῶν." Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρω-
σαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ. ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλά-
9 δους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. Οἱ
δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες [g] καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον,
λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ δαβίδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχό-
10 μενος * ἐν ὀνόματι κυρίου· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. Καὶ
εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πό-
11 λις, λέγουσα· τίς ἐστιν οὗτος; [h] Οἱ δὲ ὄχλοι" ἔλεγον·
οὗτός ἐστιν [i] ἰησοῦς" ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ ναζαρὲθ τῆς γα-

[e] ἐπεκάθισαν.

42. vere. colb. clar. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Hilar. + ἡσυχίου. Mt. z** Copt. (a) πρᾶος. Ed. Chrys. in Mt. 6 codd. (b) = D. 61. 69. Arm. Vulg. It. (exc. brix. for. colb. germ. 1. 2. harl. emmer.) Slav. ap. Beng. Cypr. Hier. (c) υἱὸν ὑποζύγιον D* Sahid. *novellum subjugalem.* colb. corb. 2. clar. Hilar. *subjugalem,* cant. germ. 1. gat. ὑποζυγίου. L. Orig. semel et Codd. ap. Orig. (Alibi quater ut rec.) τοῦ ὄνου. Arm. νέον. 1. Chrys. in Mt. 6 codd. semel. *sedens super pullum asinæ novellum subjugalem,* veron. *sedens super pullum asinæ,* corb. 1. (d) ἐπ' αὐτῶν. BL. 69. Orig. bis. ἐπ' αὐτόν. D. cant. veron. verc. brix. corb. 1. 2. clar. Vulg. ms. Orig. ms. semel. Op. imp. Juv. ἐπάνω αὐτοῦ. 131. αὐτῷ. 13. 124. gat. Mm. ἐπὶ τὸν πῶλον. Syr. Pers. p. Syr. hieros** (e) BCS. 13. 118. 124. 131. 157. Ev. 1. 2. 35. alii multi. Mt. HV. i. n. al. 12. Ed. multæ (etiam St. 3.) Syr. utr. Arr. Sahid. Æth. It. (exc. germ. 1. 2. gat.) Justin. Orig. ter. Arnob. ἐπεκάθησαν. 24. 121. 224. Ev. 25. 32. Mt. B. e. 17. ἐκάθισεν. K. 17. 77. 119. 120. Ev. 6. 36. al. 16. Mt. a. m. χ. Ed. Arm. Theophyl. Euthym. (sed non in Mt. i. n.) ἐκάθησεν Ev. 6, ἐκάθητο. D. ἐκάθισαν. 16. 57. 61. ἐπεκάθησαν. 225. Ed. (f) = Vulg. for. Op. imp. αὐτοῦ. D. Ev. 27. Syr. Syr. hieros. It. αὐτῆς. Ed. verc. (g) + αὐτόν. BCD. (St. β.) 1. 69. 124. 157. Syr. Pers. p. corb. cant. Orig. semel. (alibi semel + αὐτῷ post ἀκολουθοῦντες.) Eus. (h) οἱ δὲ πολλοί. D. πολλοὶ δέ. 1. alius. It. (exc. brix. germ. 1. 2. for. corb. 2. gat.) Orig. semel. (bis ut rec.) (i) = 13. 73. 124. ap. Birch. Ev. 29. Mt. B. o. verc. ut vi-

λιλαίας. [k]Καὶ [εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν [l]—τοῦ 12
θεοῦ," καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρε-
ψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς,
Καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ οἶκός [m]μου" οἶκος 13
προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν [n]ἐποιήσατε"
σπήλαιον λῃστῶν. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ [o]∽ τυφλοὶ 14
καὶ χωλοὶ" [p]ἐν τῷ ἱερῷ," καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἰδόν- 15
τες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια, ἃ
ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ
λέγοντας· ὡσαννὰ τῷ [q]υἱῷ" δαβίδ· ἠγανάκτησαν,
Καὶ εἶπον αὐτῷ· [r]ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ ἰη- 16
σοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε, ὅτι ἐκ στό-
ματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; Καὶ 17
καταλιπὼν αὐτούς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς βηθα-
νίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ [s].]
Πρωΐας δὲ, [[t]ἐπανάγων" εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασε. 18
Καὶ ἰδὼν συκῆν [u]μίαν" ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐ- 19
τήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ, εἰ μὴ φύλλα μόνον·
καὶ λέγει αὐτῇ· μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς

[o] ∽ χωλοὶ καὶ τυφλοί.

detur. Post προφήτης ponunt BD. 157. Sahid. cant. Orig. semel. (k) Vs. 12. 13. 14. = Evangelistaria pleraque. (l) = BL. 13. 33. 73. Copt. Æth. Sax. veron. Orig. bis (sed alibi habet in textu et bis in commentar.) Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Hilar. (m) τοῦ πατρός μου. Mt. c. Aug. (n) ποιεῖτε. BL. 124. Orig. bis. Eus. πεποιήκατε. 1. Orig. bis. (o) CFS. 61. 72. 106. 115. 218 (cum 76 et al. 5.) 235. al. 19. Mt. V. a. c. d. e. f. m. 10. al. 11. Ed. Syr. p. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. || Orig. bis ut rec. (p) = 13. 69. Sax. Chrys. in Mt. 6 codd. (q) Vel h. l. vel vs. 9. Origenes in suo codice invenit εἶπε. II. 583. (r) + σύ. F. 108. 113. 157. al. 13. Mt. e. o. χ. Arr. Chrys. in Mt. 6 codd. (s) + *et docebat eos de regno Dei*, Sax. Missalia ms. Mm. (t) παράγων. D. cant. veron. verc. corb. 1. 2. colb. clar. Hilar. (u) = 12. 61. Ed. Copt. corb. 1. clar. Chrys. etiam in Mt. 6 codd.

20 τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. Καὶ
ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες· πῶς πα-
21 ραχρῆμα ἐξηράνθη [x] ἡ συκῆ;" Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε
πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποι-
ήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι, καὶ
22 βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν· γενήσεται. Καὶ πάντα,
ὅσα [y] ἂν" αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, λή-
ψεσθε.

23 Καὶ [[z] ἐλθόντι αὐτῷ" εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ
[a] διδάσκοντι" οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ,
λέγοντες· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι
24 ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶ-
πεν αὐτοῖς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ [b] λόγον ἕνα," [c] ὃν" ἐὰν
εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
25 ποιῶ. Τὸ βάπτισμα [d] ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ
ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο [e] παρ'" ἑαυτοῖς, λέ-
γοντες· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ ἡμῖν· διατί [f] οὖν"
26 οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώ-
πων· φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ [g] ἔχουσι" τὸν
27 ἰωάννην [h] ὡς" προφήτην. Καὶ ἀποκριθέντες [i] τῷ ἰησοῦ"
εἶπον· οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ
28 λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.] Τί δὲ ὑμῖν

(x) = Mt. r. Vulg. veron. corb. 1. 2. germ. 1. 2. for. colb. Hier. (y) = D. ἐὰν CKS. 131. al. 5. Mt. V. al. 7. Ed. Clem. Orig. (z) ἐλθόντος αὐτοῦ. BCD (St. β.) L. 1. 13. 69. 124. ap. Birch. Orig. bis. (a) = Ev. 44. It. (exc. cant. germ. 1. corb. 2.) emmer. (b) ἕνα λόγον. DF. al. 8. Mt. o. q. Orig. (c) = D* cant. corb. colb. clar. καὶ. Syr. Syr. p. in m. (d) + τοῦ. BC. Mt. c. Orig. (e) ἐν BL. 12. 33. 61. 157. Mt. c. Ed. Cyr. (f) = DL. al. 15. Mt. d. al. 4. Ed. Syr. Pers. w. Copt. Vulg. ms. cant. corb. 2. veron. verc. Orig. (g) εἶχον. 1. al. 2. Ed. Syr. Pers. p. Vulg. clar. verc. corb. brix. for. colb. germ. 2. Cyr. (h) = 69. (i) = 235. Syr. Sax.

δοκεῖ; [ἄνθρωπος [k] εἶχε τέκνα δύο· ϗ προσελθὼν τῷ
πρώτῳ, εἶπε· τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ
ἀμπελῶνί [l] = μου." Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· [m] οὐ 29
θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε" [n]. Καὶ 30
προσελθὼν τῷ [o] ἑτέρῳ," εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν· [p] ἐγὼ κύριε· ϗ οὐκ ἀπῆλθε." Τίς ἐκ τῶν δύο 31
ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν αὐτῷ· ὁ [q] πρῶ-
τος." λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ
τελῶναι ϗ αἱ πόρναι [r] προάγουσιν" ὑμᾶς εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ. Ἦλθε γὰρ [s] πρὸς ὑμᾶς" ἰωάννης [t] ἐν 32
ὁδῷ δικαιοσύνης," ϗ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶ-
ναι ϗ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες [u] οὐ"

° ∾ δευτέρῳ.

(k) + τις. CM. 1. 13. 33. 124. 157. al. 41. Mt. c. k. e. f. bis. (etiam in media lectione) l** z** al. 4. Ed. Syr. utr. Perss. Arm. Slav. ed. Vulg. It. (exc. for. germ. 2. cant. harl*) Orig. semel. Cyr. Hilar. Op. imp. (l) = DKL. 1. 13. 33. 106. 114. 124. Ev. 18. al. 11. Mt. c. bis. f. o. r. Syr. utr. Pers. p. Æth. Syr. hieros. It. (exc. for. colb. germ. 1. 2. gat. Mm.) Orig. in textu (semel habet) Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (m) ἐγὼ (s. ὑπάγω) κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. B. 13. 69. 124. Mt. e. Copt. Arm. Ar. p. Erp. Syr. hieros. tolet. Codd. lat. ap. Wetst. (Omnes codd. Blanch. et Sabat. ac Patres lat. consonant receptæ, nec Lucas Brug. ad h. l. mentionem facit lectionis variæ. Consonat etiam Orig. dis.) Isidor. Damasc. Pseudo Ath. Schol. ap. Corderium. (n) + εἰς τὸν ἀμπελῶνα. D. It. (exc. brix. for. germ. 1. 2.) Orig. semel. item Arm. Syr. hieros. (o) DEFHK. 13. 17. 40. 61. 64. 69. 77. 108. 114. 116. 124. 127. 157. 235. Ev. 6. 36. al. 41. Mt. c. f. k. p* r. x. z. 10. item e. in marg. ante scholion. Syr. Perss. Syr. p. Arm. Æth. Vulg. It. Orig. semel. Pseudo Ath. Cyr. Damasc. (p) οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθεν. Iidem qui nota m. || ἐγὼ, κύριε] ὑπάγω, κύριε. 13. 61. 69. 124. Arm. *eo, Domine,* Vulg. It. ἐγὼ κύριε ὑπάγω. D. Slav. Arr. cant. ἀπέρχομαι. Chrys. ναὶ κύριε. al. ap. Wechel. (q) ὕστερος. B. ἔσχατος. Iidem qui nota m. (excepto Erp.) et præterea D. Sax. Vulg. ms. tolet. harl* It. (exc. brix. colb. germ. 2. Mm. gat.) Hippol. Pseudo Ath. Damasc. Codd. ap. Hier. (quibus autem Hier. opponit vera exemplaria) Hilar. Aug. Juv. ms. (r) *præcedent,* Vulg. cant. veron. corb. 1. 2. Iren. Hilar. Zeno. Faustin. (s) = 77. Mt. a. Arm. Post ἰωάννης habent. CL. 157. Mt. c. colb. Orig. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (t) = 28. (u) = D. cant. (colb. *videntes hæc, pœnit.* Sed *videntes, nec pœnit.* cæteri latini.) οὐδὲ. B. 1. 13. 60. 61. 69. 124. 157. Mt. c. Syr. utr. Copt. Vulg. It. Hilar. Op. imp.

33 μεταμελήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι [x] αὐτῷ."] "Αλ-
λην παραβολὴν ἀκούσατε· [ἄνθρωπος [y] † ἦν οἰκοδεσ-
πότης, [z] ὅστις" ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν
αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν [a] ἐν αὐτῷ" ληνὸν, καὶ
ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς· καὶ
34 ἀπεδήμησεν. "Οτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν,
ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν
35 τοὺς καρποὺς [b] αὐτοῦ." Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς
δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν [c] ἔδειραν," ὃν δὲ [d] ἀπέκτειναν, ὃν
36 δὲ ἐλιθοβόλησαν." Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους,
πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.
37 "Υστερον δὲ ἀπέστειλε [e] πρὸς αὐτοὺς" τὸν υἱὸν αὐτοῦ,
38 λέγων· [f] ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Οἱ δὲ γεωργοὶ
ἰδόντες τὸν υἱὸν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κλη-
ρονόμος, δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ [g] ∾ κατά-
39 σχωμεν" τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες αὐ-
τὸν, [h] ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν."
40 "Οταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς

[y] † τις. [g] ∾ σχῶμεν.

(x) εἰς αὐτὸν 73. ἐν αὐτῷ. Orig. bis. (y) = BC*DKLS. 1. 33. 72. 114. 127. 142* 229. al. 18. et Barber. 2. Mt. V. (sed habet in m. in indice lectionis) a. d. r. 2. 10. 17* Copt. Syr. p. Slav. 3. (non alii.) Vulg. It. (exc. brix. clar.) Orig. bis. Theophyl. Lucif. Hilar. (habent Arnob. Iren.) (z) ὃς 67. Ed. Orig. bis. (a) = 36. Chrys. in Mt. 6 codd. ἑαυτῷ. 37. 59. Ev. 26. αὐτῷ. 69. Mt. V. m. x. cant. (b) = Chrys. in Mt. 5 codd. germ. 2. αὐτῶν. Mt. 17. τοῦ ἀμπελῶνος αὐτοῦ. Syr. corb. 1. (c) ἔδηραν. 10. 61. al. 23. Mt. k. n. o. p. q. (d) ἐλιθοβόλουν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν. Mt. 2. Syr. Æth. veron. verc. colb. corb. 2. clar. Iren. Lucif. Arnob. (e) = 28. 57. Ev. 27. Vulg. ms. corb. 1. germ. 1. 2. gat. Orig. εἰς αὐτοὺς 56. 58. αὐτοῖς. D. Ev. 20. 26. 44. Mt. B. cant. veron. verc. colb. corb. 2. clar. Iren. Lucif. Arnob. Ambr. (f) + ἴσως. 61. Syr. Arr. Pers. p. Arm. Vulg. ms. et edit. Sixtin. veron. colb. corb. 2. clar. Mm. tol. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. Iren. Arnob. Op. imp. (g) BDL. 1. Orig. Cyr. *habeamus*, cant. Mm. *habemus*, corb. 2. *habebimus*, Vulg. Codd. Italæ. Iren. Lucif. *possideamus*, corb. 1. *obtinebimus*, Op. imp. (h) ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. D. Sax. cant. veron. verc. clar. corb. 2. colb. Mm. Lucif. Juv.

γεωργοῖς ἐκείνοις; [i]Λέγουσιν αὐτῷ·" κακοὺς κακῶς 41
ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα [k]∾ἐκδώσεται" ἄλ-
λοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν
τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέ- 42
γνωτε [l]ἐν ταῖς γραφαῖς·" λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ
οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ
κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς
[m]ἡμῶν;"] Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι [ἀρθήσεται ἀφ' 43
ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ δοθήσεται [n]ἔθνει" ποι-
οῦντι τοὺς καρποὺς [o]αὐτῆς."] [p] — Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν 44
λίθον τοῦτον, συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικ-
μήσει αὐτόν." Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φα- 45
ρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν, ὅτι περὶ αὐτῶν
λέγει· Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν 46
τοὺς ὄχλους· [q]ἐπειδὴ" [r]∾ὡς" προφήτην αὐτὸν εἶχον.]
Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς [s]ἐν παρα- 1
βολαῖς," [t]λέγων"- [Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρα- 2
νῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐ-
τοῦ. Καὶ ἀπέστειλε [u]τοὺς δούλους" αὐτοῦ, καλέσαι τοὺς 3
κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.
Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων· εἴπατε τοῖς 4
κεκλημένοις· ἰδοὺ, τὸ ἄριστόν μου [x]∾ἡτοίμασα," οἱ

---

[k] ∾ ἐκδόσεται. [r] ∾ εἰς. [x] ∾ ἡτοίμακα.

(i) = 69. (k) Codd. Ed. multæ. (etiam St. 3. et Elsev.) ἐκδώσει. Ev. 5. Mt. 2. (l) = Iren. Orig. bis (semel habet) Epiph. Chrys. in Mt. 5 codd. bis. (m) ὑμῶν. D* 13. 69. 124. al. 7. Mt. f** z. Slav. 2. et ed. cant. (n) = Syr. hieros. (o) αὐτοῦ. Mt. e. Orig. semel. (sed duodecies ut rec.) (p) Vs. 44 = D. 33. cant. veron. verc. corb. 1. 2. Orig. (q) ἐπεὶ DL. 1. Orig. ter. ἔτι Ev. 2. alius. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (r) BL. 1. Orig. sexies. (s) = 17. 119. ἐν παραβολῇ. 50. Post εἶπεν ponunt BDL. 1. 69. 124. cant. Orig. In aliis aliter vocabula transponuntur. (t) = 17. 68. 77. 119. Ev. 20. Syr. Arm. corb. 2. clar. Chrys. in Mt. 5 codd. (u) servum, Codd. ap. Hier. (x) BC*DL. 1. 33. ἡτοίμασται. 57. 61. 80. Mt. e. i. n. q. r. ρ. γ. x** Euthym.

ταῦροί μου καὶ τὰ [y] σιτιστὰ" τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα·
5 δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. Οἱ δὲ ἀμελήσαντες, ἀπῆλθον,
[z] ὁ" μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, [z] ὁ" δὲ [a] ∾ εἰς" τὴν ἐμπο-
6 ρίαν αὐτοῦ· Οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐ-
7 τοῦ, ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. [b] ∾ Ἀκούσας δὲ ὁ βασι-
λεὺς" [c] + ἐκεῖνος," ὠργίσθη· καὶ πέμψας [d] τὰ στρατεύ-
ματα" αὐτοῦ, [e] ἀπώλεσε" τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν
8 πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε. Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· ὁ
μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.
9 Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους [f] ἂν"
10 εὕρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες
οἱ δοῦλοι [g] ἐκεῖνοι" εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον πάντας,
ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ [h] γά-
11 μος" ἀνακειμένων. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσα-
σθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμέ-
12 νον ἔνδυμα γάμου· Καὶ λέγει αὐτῷ, [i] ἑταῖρε," πῶς εἰσ-

---

[a] ἐπί. [b] ∾ ὁ δὲ βασιλεύς. ∾ καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεύς.

(y) σιτιστά. 54. 58. 61. Orig. semel. (z) ὃς BCL. 1. 124. al. 2. Mt. e. Ed. Orig. bis. οἱ, et postea αὐτῶν. D. cant. veron. colb. corb. 2. clar. Iren. Lucif. (a) BCD. 13. 33. 69. 125* 157. Orig. bis. Chrys. in Mt. 4 codd. (b) ὁ δὲ βασιλεὺς BL. 1. 118. Copt. || καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς CFGMS. 17. 61. 72. 106. 114. 115. 116. 127. 131. 157. 167. 218 (cum al. 9.) 235. Ev. 2. 5. 6. 18. 36. al. 57. Mt. BHV. al. 18. Ed. Syr. p. Slav. brix. Damasc. || ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας. 13. 69. 124. Sahid. Arm. Vulg. corb. 1. for. clar. germ. 1. 2. gat. Chrys. in Mt. 5 codd. Iren. ἐκεῖνος ὁ βασιλεὺς ἀκούσας. D. cant. veron. Lucif. item (addito *autem*) verc. colb. corb. 2. (c) + CEFKMS. (item D et St. π.) 17. 61. 106. 114. 115. 116. 127. 142. 157. 167. 182. 198. 218 (cum 3. et al. 8.) 235. Ev. 5. 6. 18. 36. al. 47. Mt. BHV. al. 18. Ed. Syr. p. cant, veron. verc. brix. colb. corb. 2. Damasc. Theophyl. Lucif. (d) τὸ στράτευμα. D. 1. 118. Mt. e. Copt. It. (exc. germ. 1. 2. for. gat.) Orig. ter. (semel ut rec.) τὰ στρατόπεδα. 50. (e) ἀνεῖλε. 1. 118. alius. Orig. bis. *occidit*, cant. (f) ἐὰν BC. 1. al. 20 Mt. BHV. al. 8. Ed. Orig. semel. (g) = Arm. Chrys. in Mt. 5 codd. αὐτοῦ. D. 49. Vulg. It. exc. brix. Iren. (h) νυμφὼν BL. οἶκος. 142. || Orig. ut rec. (i) = Orig. In scholio cod. 41. et Mt. a. d. e. notatur, τὸ ἑταῖρε legi in nonnullis (ergo non in omnibus) exemplaribus.

ἦλθες ὧδε, μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.
Τότε εἶπεν [k] ὁ βασιλεὺς" τοῖς διακόνοις· [l] δήσαντες αὐ- 13
τοῦ πόδας καὶ χεῖρας, = ἄρατε αὐτὸν καὶ: ἐκβάλετε"
εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ
ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [m] Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, 14
ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί."]

Τότε πορευθέντες [οἱ Φαρισαῖοι, συμβούλιον [n] ἔλα- 15
βον" [o], [p] ὅπως" αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. Καὶ 16
ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν [q] μετὰ τῶν
ἡρωδιανῶν," [r] λέγοντες·" διδάσκαλε, οἴδαμεν, ὅτι ἀλη-
θὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις,
καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσω-
πον [s] ἀνθρώπων." [t] Εἰπὲ οὖν ἡμῖν," τί σοι δοκεῖ, ἔξεστι 17
δοῦναι κῆνσον καίσαρι, ἢ οὔ; Γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν πο- 18
νηρίαν αὐτῶν, εἶπε· τί με πειράζετε, ὑποκριταί;
Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγ- 19
καν αὐτῷ δηνάριον. Καὶ λέγει αὐτοῖς [u]· τίνος ἡ εἰκὼν 20

(k) = Arm. corb. 1. Chrys. in Mt. 5 codd. || Ante εἶπεν ponunt BL. 13. 69. 124. (l) ἄρατε αὐτὸν ποδῶν καὶ χειρῶν καὶ βάλετε αὐτόν. (omisso δήσαντες.) D. cant. verc. veron. colb. corb. 2. clar. Iren. Hilar. semel. Lucif. Donat. in collat. carthag. *Tollite eum ligatis pedibus et manibus et mittite eum*, corb. 1. Ambrosiast. Hier. Victor. tun. || = ἄρατε αὐτὸν, καὶ. BL. 1. 13. 69. 124* Ed. Syr. Arr. Pers. w. Æth. Copt. Sahid. Arm. Vulg. germ. 1. 2. Mm. for. Orig. septies. Chrys. in Mt. 5 codd. Hilar. semel. Op. imp. Aug. Iidem fere post ἐκβάλετε addunt αὐτόν. || ἐκβάλετε] ἐμβάλετε s. ἐμβάλλετε. 89. 108. 195. Ev. 6. al. 4. Mt. H. al. 7. βάλετε H. 13. 124. 127. al. 15. Mt. B. i. n. r. z** || αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας hoc ord. M. 72. 106. 127. 131. 157. 235. al. 18. Mt. d. k. m. p. al. 7. Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Æth. Copt. Sahid. Slav. Vulg. codd. Italæ. Andr. cæs. αὐτὸν ποδῶν καὶ χειρῶν. Orig. ter. (m) Vs. 14 = 33. (n) ἐποίησαν. 106. Ev. 4. 5. corb. 1. colb. clar. Hilar. (o) + κατὰ τοῦ ἰησοῦ. s. κατ' αὐτοῦ C. in m. M. 1. 61. alii. Evangelistaria. Copt. Arm. Slav. 2. Orig. in textu et in commentar. (p) πῶς D. cant. brix. (q) = 14. Habet Orig. dis. (r) λέγοντας, L. 27. (s) ἀνθρώπου. 1. 27. 118. 157. Ev. 26. Mt. i. n. r. z. 17. for. Orig. Chrys. (t) = D. cant. verc. veron. corb. 1. 2. (u) + ὁ ἰησοῦς DL. 13. 69. 157. Syr. Perss. Arr. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. (exc. brix.) Op. imp. semel.

21 αὕτη, καὶ ἡ ἐπιγραφή; Λέγουσιν αὐτῷ· καίσαρος.
τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ καίσαρος καίσαρι,
22 καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ· Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν·
καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.]
23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ [προσῆλθον αὐτῷ [x] σαδδου-
καῖοι, [y] οἱ" λέγοντες, μὴ εἶναι ἀνάστασιν· καὶ ἐπηρώτη-
24 σαν αὐτὸν, Λέγοντες· διδάσκαλε, μωσῆς εἶπεν· ἐάν
τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, [z] [a] ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ," καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ
25 ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ
ὁ πρῶτος, [b] γαμήσας," ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα,
26 ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ὁμοίως
27 καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. Ὕστερον
28 δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ οὖν ἀνα-
στάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται [c] γυνή; πάντες γὰρ
29 ἔσχον αὐτήν [d]. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν [e] αὐ-
τοῖς·" πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν
30 δύναμιν [f] τοῦ θεοῦ." Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε
γαμοῦσιν, οὔτε [g] ∾ ἐκγαμίζονται," ἀλλ' ὡς ἄγγε-
31 λοι [h] — τοῦ θεοῦ" ἐν οὐρανῷ εἰσι. Περὶ δὲ τῆς ἀνα-

---

[g] ∾ *γαμίζονται.*

(x) + *οἱ*. 13. 69. 116. 124. (y) = BDS. 1. 106. 116. 119. 157. 187. Ev. 18. 36. al. 13. Mt. c. d. e. f. m. 10. al. 4. Syr. cant. Orig. bis. Theophyl. (z) + *ἵνα* D. Vulg. It. (post *εἶπεν* addit 61.) + *καὶ*. 13. 69. (a) *ut nubat fratri suo*, cant. || = *τὴν γυναῖκα αὐτοῦ*. D. 33. *τῇ γυναικὶ αὐτοῦ*. 72. (b) *γήμας*. BL. 1. 124. 157. al. 3. Mt. c. Orig. (c) + *ἡ*. 1. Mt. a. Ed. Arm. (d) + *γυναῖκα*. G. 28. 32. Mt. c. e. Syr. p. Æth. Arm. (e) = S. 11. al. 7. Mt. V. d. e. m. 17. Post *ἰη* ponit Arm. (f) *αὐτῶν*. Epiph. Philastr. (g) *γαμίζονται*. BDL. 1. 36. 118. alius. Mt. c. 1* z* Ed. Clem. Orig. bis. Ath. Isidor. Theodoret. || *γαμίσκονται*. 124. 157. Orig. bis. (semel ut rec.) Chrys. in Mt. 6 codd. *ἐγγαμίζονται* s. *ἐγγαμίσκονται*. 13. 69. Ev. 29. *nubentur*, Vulg. Codd. Italæ. Patr. lat. *uxores ducent*, Codd. Italæ. Patr. lat. (h) = BD. 1. Arm. Sahid. cant. verc. veron. brix. colb. corb. 2. clar. harl* Orig. quinquies. Ambr. Aug. || *θεοῦ* L. 13. 69. 76. 124. 127. 142. 157. Ev. 21. 26. 27. 32. bis. 36. Mt. d. e. f. bis. q. Chrys. in Mt. 5 codd.

στάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν [i] ὑμῖν″ ὑπὸ
τοῦ θεοῦ, λέγοντος· Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς ἀβραάμ, καὶ ὁ 32
θεὸς ἰσαάκ, καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ; οὐκ ἔστιν [k] ὁ θεὸς″
[l] θεὸς″ νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. Καὶ ἀκούσαντες οἱ 33
ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

Οἱ δὲ φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς σαδ- 34
δουκαίους, συνήχθησαν [m] ἐπὶ τὸ αὐτό.″] Καὶ ἐπη- 35
ρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν [[n] νομικὸς,″ πειράζων αὐτὸν,
[o] καὶ λέγων·″ Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν 36
τῷ νόμῳ; Ὁ δὲ [p] ἰησοῦς″ [q] ἔφη″ αὐτῷ· ἀγαπήσεις 37
κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ [r] = τῇ″ καρδίᾳ σου, καὶ
ἐν ὅλῃ [s] — τῇ″ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ [t] τῇ″ διανοίᾳ
σου [u]. Αὕτη ἐστὶ [x] ∾ πρώτη καὶ μεγάλη″ ἐντολή. 38
Δευτέρα [y] δὲ ὁμοία″ [z] ∾ αὐτῇ·″ ἀγαπήσεις τὸν πλη- 39
σίον σου ὡς [a] ∾ σεαυτόν.″ Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐν- 40

---

[q] εἶπεν. [x] ∾ ἡ μεγάλη καὶ πρώτη. [z] ∾ αὕτη.
[a] ∾ ἑαυτόν.

(i) = 71. 106. 116. 124* Mt. i. m. n. q. x. z* Scholia vet. ap. Mt. Syr. p. Iren. Cypr. ἡμῖν. 11. 64. || Post λέγοντος ponit It. (exc. for. germ. 1. 2. corb. 1. 2. gat.) Hilar. (k) = D. 33. 67. Syr. Ar. p. Perss. Copt. Sahid. Vulg. Sax. It. Eus. Chrys. (etiam in Mt. 4 codd. et in 2* Servat tamen γ.) Damasc. Clem. hom. Iren. Tert. Hilar. Aug. (l) = BL. 1. 157* Mt. e. Orig. ter. (bis habet.) (m) ἐπ' αὐτόν. D. Slav. 3. *ad eum*, cant. veron. colb. corb. 2. *adversus eum*, clar. Hilar. *in unum ad eum*, brix. (n) = 1. 118. Ev. 29. Arm. (o) = L. 33. Syr. Copt. Æth. Vulg. corb. 1. for. germ. 2. gat. (p) = BL. Copt. Post αὐτῷ ponit D. Vulg. It. κύριος 36. (q) BDEFGKLMS. Ev. 5. 6. 36. al. 79. Mt. BHV. al. 16. Ed. Basil. Theophyl. (r) = BEFG. 69. 76. 124. al. 16. Mt. BHV. al. 11. Ed. Clem. (s) = EFG. alii. Mt. BHV. al. 8. Ed. Theophyl. (t) = 2* 12. Ed. (u) + καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ (σου) 13. 68. 69. 124. Ev. 26. Syr. Æth. (x) ἡ (= ἡ. D.) μεγάλη καὶ (+ ἡ. L.) πρώτη. BDL. 1. 13. 69. 118. 124. Ev. 26. Syr. Pers. w. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. (exc. cant. et brix.) Hilar. Op. imp. Aug. || πρώτη. 27. (y) ὁμοίως. B. (z) αὕτη. BG. 72. 106. 108. 124. al. 24. vel plures cum Barber. 7. Mt. BHV. al. 13. Ed. Bas. αὐτῆς. Mt. e. γ. Chrys. Bas. ταύτῃ. D. 16. al. 5. Copt. Vulg. It. Cypr. Hilar. Zeno. Oros. Op. imp. Alii. (a) 1. 124. ap. Birch. 127. 131. 157. 195. 234. 235. Ev. 5. 36. al. 25. Mt. V. d. e. al. 6.

τολαῖς [b] ὅλος" ὁ νόμος [c] ∾ καὶ οἱ προφῆται κρέμαν-
ται."
41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ
42 ἰησοῦς, λέγων· Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ; τίνος
43 υἱός ἐστι; λέγουσιν αὐτῷ· τοῦ δαβίδ. Λέγει αὐτοῖς [d]·
πῶς οὖν δαβὶδ ἐν πνεύματι [e] κύριον αὐτὸν καλεῖ; λέ-
44 γων· Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν
μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου [f] ∾ ὑποπόδιον" τῶν
45 ποδῶν σου. Εἰ οὖν δαβὶδ [g] καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς
46 υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; Καὶ οὐδεὶς [h] ἐδύνατο" [i] αὐτῷ ἀπο-
κριθῆναι" λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς
[k] ἡμέρας" ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.]
1 Τότε [ὁ ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθη-
2 ταῖς αὐτοῦ, λέγων· Ἐπὶ τῆς [l] μωσέως καθέδρας"
3 ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Πάντα
οὖν, ὅσα [m] ∾ ἂν" εἴπωσιν [n] ὑμῖν" [o] — τηρεῖν," [p] τηρεῖτε

[c] ∾ κρέμανται καὶ οἱ προφῆται. [f] ∾ ὑποκάτω. [m] ∾ ἐάν.

(b) = 54. Syr. Ar. p. Copt. Sahid. Habet Aug. dis. (c) BDL. Syr. Vulg. It. Tert. Cypr. Patr. lat. omnes exc. Zenone. || = καὶ οἱ προφῆται. Sax. (d) + ὁ ἰησοῦς. L. 1. 33. 157. al. 2. Copt. Æth. Arm. corb. 1. brix. Ambr. (e) + ἁγίῳ. 61. Ev. 18. 20. Syr. hieros** Chronic. alex. (f) BD (St. β.) GL. 69. 124. 142. 198. Ev. 5. al. 8. Mt. c. 10. Syr. cant. veron. clar. Aug. ὑποπόδιον ὑποκάτω. Syr. p. (g) + ἐν πνεύματι. D (St. β.) M. 13. 17. 69. 114. 124. 131. 158. in m. 218 (cum 76. 77. 224. 225.) 229** 234** 235. al. 18. et Barber. 4. Mt. a. d. o. q. r. x. z** et post αὐτὸν Mt. e. Ed. Arr. Copt. Syr. p. cum ast. Slav. (exc. ed. et 6.) Sax. It. (exc. corb. 1.) Dial. c. marc. (h) ἠδύνατο B** alii. Mt. e. x** al. 6. Ed. (i) ἀποκριθῆναι αὐτῷ. BDL. 13. 69. 124. 157. al. 11. Mt. d. e. k. p. r. z. Vulg. ms. cant. verc. veron. for. germ. 1. 2. tol. (k) ὥρας. D. 1* al. 3. Mt. q. z* Æth. Syr. p. ms. in m. cant. verc. Op. imp. (l) καθέδρας μωυσέως. D. 13. 69. Mt. e. Vulg. It. Orig. μωυσέως θρόνου. Syr. p. in m. græce. (m) E. 1. 13. 124. 218. 230. al. 19. Mt. BHV. al. 13. Ed. (n) = D græce. Copt. Sax. Aug. (o) = BDL. 1. 124. Copt. Sahid. Arm. Æth. Arr. Vulg. Sax. It. Eus. Iren. Hilar. Ambr. Aug. Op. imp. Gild. ποιεῖν. Ev. 26. Chrys. in Mt. 6 codd. Phot. (p) ποιεῖτε s. ποιήσατε καὶ τηρεῖτε. BDL. 1. 124. Copt. Arm.

καὶ ποιεῖτε" κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέ-
γουσι γὰρ, καὶ οὐ ποιοῦσι. Δεσμεύουσι [q] ∾ γὰρ" φορτία 4
βαρέα [r] — καὶ δυσβάστακτα," καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς
ὤμους τῶν ἀνθρώπων· [s] τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν" οὐ θέλουσι
κινῆσαι αὐτά. Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς 5
τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύνουσι [t] ∾ δὲ" τὰ
φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα [u] —
τῶν ἱματίων αὐτῶν." Φιλοῦσί [x] τε" [y] τὴν πρωτοκλισίαν" 6
ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συν-
αγωγαῖς, Καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, 7
καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββὶ, [z] — ῥαββί."
Ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί. εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ [a] ∾ κα- 8

---

[q] ∾ δέ. [t] ∾ γάρ. [a] ∾ διδάσκαλος.

Syr. hieros. cant. foroj. Eus. Hilar. semel. || = τηρεῖτε καὶ Chrys. in Mt. 6 codd. Hilar. semel Aug. sæpe. (q) = D** 3. ap. Alt. 86. Mt. e. z* 10. Arm. Arr. Sax. δὲ. BLM. 1. 61. 72. 106. 115. 182. al. 7. Mt. a. d. m. r. Copt. Syr. p. Vulg. ms. It. (exc. cant. brix. for. clar.) Theophyl. Ambr. Op. imp. Hier. (r) = L. 1. Syr. Pers. p. Arr. Copt. veron. verc. corb. 2. clar. Iren. Ambr. Non attingunt scholia vet. ap. Mt. || = βαρεῖα καὶ. 142* (s) αὐτοὶ δὲ. B. αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν DL. 157. Syr. Copt. cant. Iren. Ambr. Hier. Op. imp. semel. (t) BD (St. β.) L. 1. 11. 13. 33. 69. 124. 157. Ev. 5. 19. al. 11. et Barber. 1. Mt. c. semel. f. semel. i. n. Syr. utr. Copt. Sahid. Vulg. It. (exc. cant.) Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Damasc. || = Arm. (u) = BD. 1. alius. Æth. Sahid. Vulg. It. (exc. brix. corb. 2. clar. Mm. gat.) Op. imp. semel. || = αὐτῶν. L. Mt. m. (x) δὲ. DL. 1. 69. 124. al. 5. cum Barber. 4. Mt. a. r. Copt. Syr. p. Vulg. It. Theophyl. Alii aliter. (y) τὰς πρωτοκλισίας. 1. item L. Ed. Syr. utr. Copt. Vulg. It. (exc. veron. corb. 2.) Basil. Hilar. Op. imp. τὴν πρωτοκλησίαν. G. item L. Alii. Mt. V. al. 4. (z) = BL. 1. 13. 108. 113* al. 4. Mt. e. Ed. Syr. Arr. Perss. Copt. Æth. Slav. 2. 3. ed. Vulg. It. (exc. cant.) Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Cypr. Op. imp. (a) B. 10. 11. 40. 61. 108. 113** 115. 116. 127. 142* 167. 226. 227** Ev. 31. 36. al. 30. Mt. a. d. f. k. m. o. p* z** Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (Dubium an Clem. et Orig.) et, ut videtur, Syr. Arr. Pers. p. Copt. Slav. Syr. hieros.

9 θηγητής" [b] †. [c] πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε." Καὶ
πατέρα μὴ καλέσητε [d] ὑμῶν" ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ
10 ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μηδὲ κληθῆτε
καθηγηταί· [e] ∾ εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστιν ὁ καθηγητής," [f] ὁ
11 χριστός." Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, [g] ἔσται" ὑμῶν διάκονος.
12 Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπει-
14 νώσει ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.] [[h] Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμμα-
τεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ, [i] = ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰ-

---

[b] † ὁ χριστός. [e] ∾ ὅτι καθηγητὴς — ὑμῶν ἐστιν εἷς:

(b) = BDE**L. 1. 71. 114. 115. 118. 124. Ev. 26. 29. al. 4. Mt. 10. Syr. Perss. Copt. Sahid. Æth. Arm. Syr. hieros. (Syr. p. ed. habet cum ast. sed ms. omittit et habet in marg.) Vulg. It. Orig. ut videtur. Basil. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. Cypr. Hilar. Op. imp. *qui in cælis est*, germ. 1. (c) In finem commatis sequentis hæc transferunt 11. 40. 108. 116. 127. Ev. 31. 36. al. 20. Mt. a. d. 1** o. (d) ὑμῖν. D. Ev. 26. Ed. Syr. Arr. Sahid. Arm. Slav. Vulg. It. Clem. Cypr. Aug. Optat. Op. imp. || = Ev. 29. 44. al. 2. germ. 2. In aliis sedem mutat. (e) ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν (εἷς ἐστιν. DG.) ἐστιν εἷς. BDGL. Mt. c. Vulg. veron. corb. 1. for. colb. germ. clar. gat. Ambr. Op. imp. ὅτι εἷς ἐστιν ὑμῶν καθηγητής. 157. ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστιν. 124. Ev. 26. verc. cant. item Arm. ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν. 1. εἷς γάρ ἐστιν ὁ (= ὁ. 120. Ed.) καθηγητὴς ὑμῶν. 13. 69. 120. Mt. B. e. Ed. || ὑμῶν = K. 72. 114. Mt. a. m. o. z* 10. In aliis ὑμῶν et ἐστι sedem mutant. (f) = 64. (g) ἔστω. G. al. 21. Mt. 10. k. al. 4. Ed. Chrys. (h) οὐαὶ ... ὅτι κατεσθίετε ... κρίμα ponunt ante οὐαὶ ... ὅτι κλείετε ... εἰσελθεῖν EFGH. alii plurimi. Mt. V. al. 18. (Mt. BH. et alia lectionaria nonnulla carent pericopa.) Ed. (etiam St. 3.) Syr. utr. Arr. Copt. Sahid. Æth. Slav. 5. 6. ed. brix. Scholiastes in Mt. a. d. e. 10. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Euthym. Theophyl. Maximus ascet. Damasc. Op. imp. (i) = BDL. 1. 28. 118. Arab. ms. (ap. M. et B. sed habent Rom. Pol. et Erp.) Sax. Vulg. ms. cant. verc. corb. 1. germ. 1. 2. gat. Mm. for. harl. emmer. Plurimi boni latini codd. ap. Lucam brug. et omnes quos consuluit Vallarsius. Correctorium Sorbonæ et Basileense. Orig. qui versum 15 vocat δεύτερον ταλανισμόν. Orig. interpr. qui in Tract. 23 in Matth. non attingit. Euseb. in canone, ut videtur. Hier. Druthm. || ὅτι] *qui*, etiam Vs. 14. 15. 23. 25. 27. et 29. Codd. lat. et Patr. lat. nonnulli, e. gr. Vs. 13. corb. 1. germ. 1. Vs. 14. clar. Vs. 15. clar. Mm. Vs. 23. Vulg. colb. corb. 1. 2. germ. 1. gat. Vs. 25. brix. Vs. 29. Vulg. verc. veron. germ. 1.

κίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι·
διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα. Οὐαὶ ὑμῖν, 13
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ," ὅτι κλείετε τὴν
βασιλείαν [k] *τῶν οὐρανῶν" ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων·*
ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους
ἀφίετε [l] *εἰσελθεῖν."* Οὐαὶ ὑμῖν, *γραμματεῖς καὶ Φαρι-* 15
σαῖοι, ὑποκριταὶ, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν
ξηρὰν, ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον· καὶ ὅταν γένηται, ποι-
εῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, 16
ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ,
ȣ̓δέν ἐςιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τȣ̃ ναȣ̃, ὀφείλει.
Μωροὶ *καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐςὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ* 17
ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν; Καί· *ὃς* [m] *ἐὰν" ὀμόσῃ* 18
ἐν τῷ θυσιαςηρίῳ, ȣ̓δέν ἐςιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ,
τῷ ἐπάνω αὐτȣ̃, ὀφείλει. [n] — Μωροὶ *καὶ" τυφλοί·* 19
[o] *τί γὰρ μεῖζον," τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαςήριον τὸ ἁγιά-*
ζον τὸ δῶρον; Ὁ *οὖν* [p] *ὀμόσας" ἐν τῷ θυσιαςηρίῳ,* 20
ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτȣ̃. Καὶ *ὁ* [q] *ὀμό-* 21
σας" ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ [r] *κατοικήσαντι"*

---

[r] *κατοικοῦντι.*

---

corb. 1. 2. || *καὶ προφάσει.*] = *καὶ.* 27. 59. 158. Mt. 2. *γ.* Syr. Arm. Syr. p. habet cum ast. || *μακρὰ*] *μακρῷ.* 86. 89. 108. Ev. 24. Mt. a. 6. *γ. π. ρ.* veron. colb. tolet. corb. 2. Op. imp. Ambr. Hilar. (scil. *occasione longa*, s. *oratione longa.* Sed: *occasione prolixæ orationis*, clar. *orationes longas orantes*, Vulg.) *μακρὰν.* Mt. e. *μακρῷ.* 13. (k) *τοῦ θεοῦ.* 24. 36. 37. 61. al. 4. Mt. a. c. d. o. (l) = 106. Mt. V. (m) *ἄν.* BCDL. alii. Mt. x* 10. al. 6. (n) = D (St. β.) L. 1. Sax. Vulg. cant. verc. corb. germ. gat. for. (o) *τίς γὰρ μείζων.* FH. 2. Ev. 36. Theophyl. (p) *ὀμνύων.* 11. 59. 106. al. 13. Sed hæc lectio ad vs. seq. fortasse pertinet, ubi Millius 7 ex his pro lectione *ὀμνύων* laudat, ad quos accedunt 218 (cum 77. 219. 224.) Ev. 32. et Mt. V. a. d. f. m. p. in marg. x. 17. (q) Vide not. præced. (r). CD (St. β.) EFGHKLM.

22 ˢαὐτόν.″ Καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ
θρόνῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.]
23 [Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς ϗ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ, ὅτι
ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, ϗ τὸ ἄνηθον, καὶ τὸ κύμι-
νον· ϗ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ
τὸν ἔλεον, καὶ τὴν πίστιν. ταῦτα ᵗ ⁜ δὲ″ ἔδει ποιῆσαι,
24 κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. Ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διυλίζοντες
25 τὸν κώνωπα, ᵘτὴν″ δὲ κάμηλον καταπίνοντες. Οὐαὶ
ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ, ὅτι κα-
θαρίζετε τὸ ˣἔξωθεν″ τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψί-
δος ʸ, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ᶻἐξ ἁρπαγῆς″ καὶ ᵃἀδικίας.″
26 Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ ᵇἐντὸς″ τοῦ πο-
τηρίου ᶜ = καὶ τῆς παροψίδος,″ ἵνα γένηται καὶ τὸ
27 ᵈἐκτὸς″ ᵉ∾ αὐτῶν″ καθαρόν. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμμα-

ᵃ ∾ ἀκρασίας. ᵉ ∾ αὐτοῦ.

---

11. 72. 76. 77. 106. 108. 114. 115. 127. 157. Ev. 2. 3. 4. 6. 18. 29. 32. 36. al. 56. Mt. V. al. 11. Ed. Damasc. (s) ἐν αὐτῷ. G. 218 (cum 3. 108. 220. 225.) al. 8. Mt. d. e. i. n. o. Ed. Vulg. It. exc. cant. εἰς αὐτὸν. 76. Mt. m. q. αὐτῷ. 224. Ev. 29. (t) + BCKLM. 33. 71. 72. 157. al. 10. Mt. c. bis. i. q. r. z. η. Syr. utr. Copt. Sahid. cant. verc. clar. Chrys. ms. (u) τὸν. D. Ed. (x) ἔξω. D. Mt. e. γ. Clem. (y) + τοῦ (καὶ τῆς. 124. Syr. p. ms.) πίνακος. M. 17. 61. 72. 114. 119. 120. 124. 230. al. 4. et Barber. 1. Mt. e. Ed. Syr. p. cum ast. et gr. in marg. (z) ἐξαρπαγῆς. Ev. 18. al. 12. et Barber. 1. || ἐξ = CD. 188. al. 10. et Barber. 1. Mt. c. semel. f. semel. o. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (a) ἀδικίας CEFGHKS. 10. 11. 17. 40. 76. 77. 108. 115. 127. 131. 142. 148. 157. 161. 181. 218. ap. Birch. 230. 226. Ev. 2. 3. 6. 18. 36. al. 90. Mt. V. a. d. k. l. p. q. z. 10. al. 8. Ed. Syr. Arr. Æth. Slav. brix. Basil. ms. Chrys. ms. (etiam in Mt. 5 codd.) Euthym. Theophyl. Op. imp. || ἀκρασίας BDL. 1. 13. 33. 69. 106. 124. alii, et Barber. 1. Mt. e. cant. verc. colb. corb. 2. clar. || ἀκρασίας — καὶ ἀδικίας. Syr. p. sic cum obelo. || ἀκαθαρσίας. 66. 71. Copt. Sahid. Pers. w. Vulg. foroj. corb. 1. germ. 1. 2. gat. Clem. || πλεονεξίας. M. Chrys. ed. || ἀδικίας καὶ πλεονεξίας. Æth. || πονηρίας. Mt. m. *iniquitate*, Op. imp. Auctor de promiss. (b) ἔνδον. Clem. ἔσωθεν. K. al. 6. Mt. r. (c) = D. 1. Ev. 21. cant. verc. Clem. Chrys. ms. (etiam in Mt. 5 codd. semel, et in uno bis.) Iren. || + τοῦ πίνακος. Mt. e. z. in marg. Syr. p. ms. + ϗ τοῦ πίνακος. Syr. p. ed. (d) ἔξωθεν. D. Clem. (e) B*D (St. β.) E* 1. 69. 77. 106. 108. 124. 157. 188. 220.

-τεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ, ὅτι παρομοιάζετε τά-
φοις [f] κεκονιαμένοις," [g] οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται
ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν" ὀςέων νεκρῶν ϗ πάσης ἀκα-
θαρσίας. Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς 28
ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ [h] μεςοί ἐςε" ὑποκρίσεως
καὶ ἀνομίας.] [Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς ϗ Φαρισαῖοι, 29
ὑποκριταὶ, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν,
καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, Καὶ λέγετε· 30
[i] εἰ [k] ἤμεθα" ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν
[k] ἤμεθα" κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.
Ὥςε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐςε τῶν φονευσάντων 31
τὺς προφήτας. Καὶ ὑμεῖς [l] πληρώσατε" τὸ μέτρον τῶν 32
πατέρων ὑμῶν. Ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύ- 33
-γητε ἀπὸ τῆς κρίσεως [m] τῆς γεέννης;" Διὰ τοῦτο, 34
[n] ἰδοὺ," [o] ἐγὼ" ἀποστέλλω" [q] πρὸς ὑμᾶς" προφήτας,
καὶ σοφοὺς, [r] καὶ" γραμματεῖς· [s] καὶ" ἐξ αὐτῶν ἀπο-
κτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, [t] καὶ ἐξ αὐτῶν μαςιγώσετε"
[u] ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν" καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως

---

[k] ἦμεν.

Ev. 18. 19. al. 8. Mt. f. bis. Æth. verc. || = 53. Ev. 2. Pers. w. Vulg. Sax. It. Clem. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Patr. lat. (f) κεκονιασμένοις. 69. Ed. (g) ἔξωθεν ὁ τάφος φαίνεται ὡραῖος, ἔσωθεν δὲ γέμει. D. cant. Clem. Julian. Iren. (h) ἐςε μέςοι. CDL. 13. 69. 124. Ev. 26. Mt. c. cant. (i) + ὅτι 36. al. 5. Mt. a. d. o. verc. veron. colb. clar. corb. 2. (k) BC DEFGHL. 13. 33. 69. 108. 124. 127. 157. 218. (cum al. 5) 234. al. 35. Mt. V. e. q. 10. al. 5. Ed. Orig. ms. Cyr. (Nonnulli primo, alii secundo, plerique utroque loco.) (l) ἐπληρώσατε. DH. 61. al. 5. Mt. n. 10. cant. || πληρώσετε. B. 60. (m) μελλούσης. Ev. 26. Syr. p. in marg. μελλούσης τῆς γεέννης. Ev. 22. (n) = E* 13. 124. al. 3. Mt. r. Sax. (o) = D. 124. Ev. 27. Mt. x. cant. Orig. semel. Lucif. Iren. (p) ἀποστελῶ. D. al. 13. Mt. e. f. m. 17. Orig. semel. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd. semel, in uno bis.) (q) = D. cant. εἰς ὑμᾶς. Orig. semel. (r) = L. 33. 65. Ev. 21. Mt. a. Copt. Sax. (s) = B. 1. 13. 69. 72. 114. 118. al. 2. Mt. c. harl* Orig. semel. (t) = DE* cant. verc. Lucif. Iren. (u) = D. cant. verc. Chrys. in Mt. 6 codd. semel. Lucif. Iren.

35 εἰς πόλιν· Ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον,
ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος ἄβελ τοῦ
δικαίου, ἕως τοῦ αἵματος ζαχαρίου [x] υἱοῦ βαραχίου,"
ὃν [y] ἐφονεύσατε" μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστη-
36 ρίου. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [z] ⁜ ὅτι" ἥξει [a] ταῦτα πάντα"
37 ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. Ἱερουσαλὴμ, ἱερουσαλὴμ, ἡ
[b] ∞ ἀποκτείνουσα" τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα
τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς [c] αὐτὴν," ποσάκις ἠθέλησα
ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον [d] ἐπισυνάγει
ὄρνις" τὰ νόσσια ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας; καὶ οὐκ
38 ἠθελήσατε. Ἰδοὺ, ἀφίεται [e] ὑμῖν" ὁ οἶκος ὑμῶν [f] ἔρη-
39 μος." Λέγω γὰρ ὑμῖν· [g] οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι,
ἕως ἂν εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυ-
ρίου.]
1 Καὶ [ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς [h] ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ·"
καὶ [προσῆλθον [i] οἱ μαθηταὶ [k] αὐτοῦ" ἐπιδεῖξαι αὐτῷ

---

[b] ∞ ἀποκτένουσα.

(x) = Ev. 6. 13. *filii Joiadæ*, Evang. Nazar. teste Hieron. ζαχαρίαν δὲ τὸν ἰωδαὲ s. ἰωδαεὶ λέγει· διώνυμος γὰρ ἦν. Scholia vet. in Mt. a. d. e. (y) ἐφόνευσαν. 6. 37. || Orig. dis. ut rec. (z) + CEFGMS. (St. π.) 13. 33. 69. 72. 76. 77. 106. 108. 114. 115. 116. 127. 131. 157. 218. (cum al. 6) 230. 235. Ev. 6. 19. 36. al. 76. Mt. V. al. 18. Ed. Syr. utr. Slav. brix. Orig. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd. semel.) Theophyl. (a) πάντα ταῦτα. BEFG. 1. 157. alii. Mt. V. al. 10. (b) ἀποκτένουσα s. ἀποκτέννουσα CGK. alii multi. Mt. a. c. d. e. al. 19. Ed. (c) σε. D. (St. β.) 27. 86. Perss. Arm. Vulg. It. Patr. lat. (d) ὄρνις ἐπισυνάγει BDL. 1. 13. 69. 124. Ev. 26. Copt. Vulg. It. Clem. Orig. sæpe. Basil. Cyr. Theodoret. || = ἐπισυνάγει. 108. Chrys. semel in Mt. 6 codd. Op. imp. Aug. sæpe. Cassiod. Epiph. in cant. (e) = 10. 36. 116. al. 18. Mt. m. o. Copt. Clem. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Habet Orig. (f) = BL. Copt* corb. 2. Orig. ms. (sed alibi sæpe habet, ut et Clem.) Cyr. sæpe. Basil. seleuc. Zeno. (g) + ὅτι. D. 1. 13. 124. al. 15. Mt. a. d. Ed. cant. veron. verc. brix. colb. clar. corb. 2. (h) ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, ἐπορεύετο DL. 1. 13. 69. 70. 106. 119. 124. 157. 182. Ev. 26. Mt. e. 10. Ed. Syr. utr. Perss. Syr. hieros. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. Chrys. in Mt. 5 codd. Hilar. Op. imp. (i) + αὐτῷ. 116. 157. 235. al. 10. Mt. k. o. p* z. 10. Æth. Arr. Pers. p. verc. brix. colb. corb. 2. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. Theophyl. (k) τῷ ἰησοῦ. 131. Sic Evangelistaria quædam.

τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. Ὁ δὲ [l] ἰησοῦς" εἶπεν αὐτοῖς· 2
[m] = οὐ" βλέπετε [mm] πάντα ταῦτα;" ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ [n] † κα-
ταλυθήσεται.] [Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ 3
ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ'
ἰδίαν, λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί
τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ [o] τῆς" συντελείας
τοῦ αἰῶνος; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· 4
βλέπετε, μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύ- 5
σονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ χρι-
στός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι. Μελλήσετε δὲ ἀκούειν 6
πολέμους, καὶ [p] ἀκοὰς" πολέμων. ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε·
δεῖ γὰρ [q] — πάντα" γενέσθαι· ἀλλ' [r] οὔπω" [s] ἐστὶ" τὸ
τέλος. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασι- 7
λεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται [t] λιμοὶ καὶ λοιμοὶ"
καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ 8

---

[n] † μὴ.

(l) ἀποκριθείς. BD (St. β.) L. 1. 13. 33. 69. 124. Ev. 26. Ed. Æth. Copt. Arm. Pers. w. Arr. Syr. hieros. Vulg. It. exc. brix. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. || Utrumque jungit Op. imp. || = H. 2. Syr. Pers. p. (m) = D (St. β.) L. 36. 40. 131. Ev. 18. 19. al. 13. Mt. a. d. e. f. m. o. Ed. Copt. Sahid. Arm. Æth. Slav. 4. et ed. Vulg. It. Theophyl. Ambr. Op. imp. (mm) ταῦτα πάντα. CH. 1. 230. 234. alii cum Barber. 2. Mt. BV. al. 14. Ed. Syr. Copt. Vulg. It. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. (n) = BCDEG HLS. 69. 106. 124. 131. 157. Ev. 3. 5. 6. 18. 19. 36. al. 51. Mt. BV. 1* al. 12. Ed. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Macar. Theophyl. (o) = BCL. 1. 157. Ed. Cyr. hieros. (p) ἀναστασίας. Ev. 44. Mt. B. (q) = BDL. 1. 33. Sahid. cant. germ. 2. Pseudo Ath. || ταῦτα. Mt. B. Copt. Æth. Syr. hieros. Pers. w. Slav. 4. Vulg. It. Cypr. || πάντα ταῦτα. 38. item 57. Arr. Pers. p. Arm. Slav. ed. brix. Chrys. in Mt. 4 codd. semel. || τὰ πάντα. Ed. (r) οὐκ εὐθέως. 108. 127. 187 in m. al. 3. Æth. (s) = 33. 108. 127. 187 in m. al. 3. Chrys. in Mt. 6 codd. ἔσται. Ev. 44. al. 4. Mt. B. e. (t) = καὶ λοιμοὶ BDE* 102. Ev. 13. cant. veron. verc. corb. 2. Hilar. Arnob. || = λιμοὶ καὶ. 17. || λοιμοὶ ϗ λιμοί. L. 225. Ev. 32. Vulg. corb. 1. brix. for. colb. germ. 1. 2. gat. Oros.

9 ὠδίνων. Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς [u] ∾ θλίψιν,″
καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ
10 πάντων [x] ‡ τῶν: ἐθνῶν″ διὰ τὸ ὄνομά μου. [y]] Καὶ
τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ, καὶ ἀλλήλους παρα-
11 δώσουσι, ϗ μισήσουσιν ἀλλήλους. Καὶ πολλοὶ ψευδο-
12 προφῆται ἐγερθήσονται, ϗ πλανήσουσι πολλούς. Καὶ
διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη
13 τῶν πολλῶν. [Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθή-
14 σεται. Καὶ κηρυχθήσεται [z] τοῦτο″ τὸ εὐαγγέλιον τῆς
βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς
15 ἔθνεσι· καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ
βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ δανιὴλ τοῦ
προφήτου, [a] ∾ ἑστὼς″ ἐν τόπῳ ἁγίῳ· ὁ ἀναγινώσκων
16 νοείτω· Τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν [b] ἐπὶ″ τὰ
17 ὄρη· Ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ [c] καταβαινέτω,″ ἆραι
18 [d] τὰ″ ἐκ τῆς οἰκίας [e] αὐτοῦ·″ Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ

---

[u] ∾ θλίψιν. [a] ∾ ἑστός. [d] τι.

(u) CL. 1. 11. 157. Ev. 4. 5. 18. 19. al. 5. Mt. c. d. f. m. cant. brix. (x) + τῶν. D**L. 13. Alii multi. Mt. BHV. al. 10. Ed. fere omnes (etiam St. 3.) || = τῶν ἐθνῶν. C. 1. 40. 106. 131. al. 12. Mt. a. d. f. i. n. q. Syr. p. c. obel. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Pseudo Ath. (y) + ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, σωθήσεται. 234. e vs. 13. Nonnulla Evangelistaria transsiliunt a vs. 9. ad vs. 13. (z) = 37. 40. 53. 73. Ev. 5. Alius, cum Barber. 2. Mt. B. a. f. l. q. al. 4. Arm. verc. || Post εὐαγγέλιον ponunt D. 77. Ev. 26. al. 2. cant. Orig. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. || τῆς βασιλείας = Sax. germ. 1. Orig. Chrys. Op. imp. Auctor de promiss. Hesych. (a) BFL. 36. 116. 229. 230. al. 10. Mt. VH. c. ter. m. x. γ** Ed. (etiam St. 3.) || = 69. (b) εἰς. BD. 1. 124. Ev. 5. 6. al. 8. Mt. c. e. 10. 17. z* Iren. Hippol. Ath. Socrat. Cyr. hieros. Isidor. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (c) καταβάτω. BDL. 124. ap. Alt. al. 6. Mt. c. bis. e. i. m. n. Orig. Chrys. in Mt. 5 codd. (d) BE**FHKLS. (St. π.) 13. 17. 69. 72. 106. 108. 114. 115. 124. 127. 131. 151. 157. 230. 235. Ev. 3. 4. 5. 6. 18. 36. al. 81. Mt. BHV. al. 19. Ed. Syr. utr. Arr. Copt. Slav. Orig. Ath. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. (e) = D. cant. veron. verc. corb. 2. Cypr. Iren. Hilar. Op. imp.

ἐπιστρεψάτω ᶠ ὀπίσω", ἆραι ᵍ ∞ τὰ ἱμάτια" αὐτοῦ.
Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς ʰ θηλαζού- 19
σαις" ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ, ἵνα 20
μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ⁱ † σαββάτῳ."
"Εσται γὰρ ᵏ τότε" θλίψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ' 21
ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται. Καὶ εἰ 22
μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη
πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ
ἡμέραι ἐκεῖναι. Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ, ὧδε ὁ 23
χριστὸς, ˡ ἢ ὧδε·" μὴ πιστεύσητε. Ἐγερθήσονται γὰρ 24
ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα
μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε ᵐ πλανῆσαι," εἰ δυνατὸν, καὶ
τοὺς ἐκλεκτούς. Ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν. Ἐὰν οὖν εἴ- 25 26
πωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί· μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ,
ἐν τοῖς ταμείοις· μὴ πιστεύσητε. [Ὥσπερ γὰρ ἡ 27
ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως
δυσμῶν, οὕτως ἔσται ⁿ = καὶ" ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ

ᵍ ∞ τὸ ἱμάτιον.   ⁱ † ἐν.

(f) = 63. 235. et Barber. 1. Mt. l. s* 10. Vulg. It. exc. cant. Isidor. Hilar. Aug. Sed habent Cypr. Arnob. Op. imp. Tichon. Ambr. ‖ εἰς τὰ ἐ. πρὸς τὸ ὀπίσω. 76. 80. Mt. q. 17. al. 3. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (g) BD (St. β.) KL. 1. 13. 69. 72. 114. 118. 124. 157. 226* al. 7. Mt. c. i. k. n. p* r. s. ψ. 10. Ed. Syr. Pers. Æth. Copt. Sahid. Vulg. It. exc. brix. Hippol. Isidor. Cypr. Hilar. Arnob. Op. imp. Aug. (h) θηλαζομέναις. D. gr. *sugentibus*, codd. ap. Orig. interpr. (i) = BDL. 1. 13. 69. 102. 106. 108. 114. 115. 116. 124. 127. 131. 157. 230. Ev. 6. 18. 36. al. 76. Mt. V. al. 18. Ed. Orig. Eus. Theodoret. Theophyl. ‖ σαββάτου. DL. al. 8. Mt. a. d. r. γ. (k) = 61. 235. Ev. 5. 17. Mt. γ. Pers. p. Copt. veron. foroj. corb. 2. germ. 1. harl* Theodoret. Op. imp. Post μεγάλη ponit 131. (l) = 235. ‖ ἢ ἐκεῖ. D. (St. β.) Ev. 16. Perss. Copt. Arm. Vulg. cant. corb. 1. 2. brix. foroj. germ. 2. Theodoret. Hier. Aug. ἰδοὺ ἐκεῖ. 61. 157. veron. verc. germ. 1. colb. clar. Mm. gat. Ath. Cypr. Ambr. Op. imp. ἰδοὺ ὧδε. Mt. e. Sed Orig. ut rec. (m) πλανᾶσθαι L. 1. alius. Ed. Orig. (semel ἀποπλανᾶσθαι) ‖ πλανηθῆναι D. (St. β.) Vulg. veron. germ. 1. foroj. Cypr. *seducentur . . . electos*, cant. (n) = BDFGHKLS. 1. 72. 76. 102. 114. 116. 127. 131. 235. Ev. 5. al.

28 ἀνθρώπου. [Ὅπου [o] — γὰρ" ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ
29 συναχθήσονται [p] οἱ ἀετοί.] Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλί-
ψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ
σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, ϗ οἱ ἀστέρες πεσοῦν-
ται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευ-
30 θήσονται. Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου [q] ἐν τῷ οὐρανῷ·" ϗ [r] τότε" κόψονται [s] πᾶσαι"
αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως
31 [t] ϗ δόξης πολλῆς." Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐ-
τοῦ μετὰ σάλπιγγος [u] φωνῆς" μεγάλης· ϗ ἐπισυνάξουσι
τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ'
32 ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. [x] / Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς
μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γέ-
νηται ἁπαλὸς, ϗ τὰ φύλλα [y] ∾ ἐκφύῃ," γινώσκετε, ὅτι
33 ἐγγὺς τὸ θέρος. Οὕτω ϗ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε [z] ∾ πάν-

[y] ∾ ἐκφυῇ. [z] ∾ ταῦτα πάντα.

23. Mt. BV. a. d. l. q. 17. Ed. Syr. Copt. Pers. p. Sahid. Arm. Vulg. ms. cant. verc. corb. 1. clar. harl. Orig. Theodoret. Pseudo Ath. Rufin. Op. imp. (o) = BDL. 1. 67. 102. Ev. 26. Copt. Sahid. Vulg. (It. exc. colb. corb. 2.) Cypr. || δὲ. Syr. (p) + καὶ 72. al. 5. Mt. o. ψ. Vulg. (non harl. emmer.) Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Ammonius ap. Corder. Theophyl. Iren. Ambr. (q) τοῦ ἐν οὐρανοῖς. D. (St. β.) cant. (r) = Ev. 6. Mt. d. e. f. Cypr. || Post κόψονται ponunt D. 1. 69. 124. (s) = 1. 47. 54. Ev. 18. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (t) πολλῆς καὶ δόξης. D. (St. β.) 115. Vulg. It. exc. brix. Cypr. Ambr. Aug. Hier. (non Op. imp.) (u) = L. 1. 106. 118. al. 3. Syr. Copt. Arm. Syr. p. ms. Pers. p. Cyr. hieros. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theodoret. Cypr. || καὶ φωνῆς. D. (St. β.) 36. 40. 61. al. 5. Mt. a. d. Ed. Vulg. It. Hilar. Aug. Hier. || μετὰ φωνῆς σάλπιγγος μεγάλης. Syr. hieros. item Syr. p. sed φωνῆς cum aster. (x) + ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀναβλέψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. D. cant. veron. colb. clar. || Non habent Hilar. Op. imp. Aug. (y) FGH. Ev. 6. Alii, cum Barber. 8. Mt. HV. Alii. Ed. Æth. Vulg. It. (exc. cant. corb. 1.) Aug. (z) DGL. 1. 69. 72. 102. 115. 116. 124. 127. 131. 157. 218 (cum cæteris

τα ταῦτα,″ γινώσκετε, ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.]
[Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως 34
ἂν [a] πάντα ταῦτα″ γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ 35
[b] παρελεύσεται″ οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.] [Περὶ 36
δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ [c] † ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ
ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, [d] εἰ μὴ ὁ πατὴρ [e] † [f] μόνος.″
Ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται [g] καὶ″ ἡ παρ- 37
ουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν 38
ταῖς ἡμέραις [h] ταῖς πρὸ″ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ
πίνοντες, γαμοῦντες καὶ [i] ἐκγαμίζοντες,″ ἄχρι ἧς ἡμέρας
εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, Καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως 39
ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται
καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τότε δύο ἔσον- 40

---

[b] παρελεύσονται. [c] † τῆς. [e] † μου.

---

vindobon.) 230. 235. Alii. Mt. BH. d. e. l. p. q. al. 7. Ed. Syr. Vulg. It. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (a) ταῦτα πάντα. DL. 69. 124. 131. 157. 218 (cum al. 2.) Alii. Mt. B. f. m. n. o. p. Syr. Vulg. ms. cant. verc. germ. 1. 2. corb. 2. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. || = ταῦτα. 36. 72. 229. al. 8. Mt. e. veron. corb. 1. brix. for. harl** Basil. Pseudo Ath. Chrys. alicubi. Op. imp. (b) BDL. 33. 40. 108. 115. 127. 131. 195. al. 13. Mt. B. a. Slav. Orig. ms. (sed Orig. ed. bis ut rec.) Macar. Nyss. Cyr. sæpe. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Hesych. Iren. Hilar. semel. Aug. (c) = BDFGKM. 13. Ev. 4. 6. al. 59. Mt. BHV. al. 16. Ed. Syr. p. habet in m. Eus. Cyr. || καὶ τῆς ὥρας = L. 29. 42. ap. Mill. Mt. 17. Basil. ms. (d) + οὐδὲ ὁ υἱός. BD. 13. 86. 124. Syr. hieros. Æth. Arm. Vulg. ms. It. (exc. germ. 1. 2. gat. Mm. tolet.) Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. Op. imp. Orig. interpr. Hilar. Ambr. dis. Aug. || Sed aberat a codicibus græcis et maxime Adamantii et Pierii, teste Hier. et a codd. gr. veteribus ap. Ambr. et a codd. ap. Paulin. aquil. Nec agnoscunt Basil. Euthym. et scholia vet. ap. Mt. (e) = BDL. 1. 36. 40. 69. 72. 102. 114. 157. al. 10. et Barber. 3. Mt. a. d. e. o. x. 17. Syr. utr. Perss. Arr. Copt. Sahid. Æth. Arm. Slav. 5. 6. ap. Alter. Vulg. It. exc. brix. Bas. Pseudo Ath. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Damasc. Ambr. Aug. Op. imp. (f) = Sahid. ap. Woide. Chrys. in Mt. 5 codd. (g) = BL. 102. al. 3. Syr. Copt. Arm. cant. corb. 1. colb. clar. harl* Orig. (h) = L. Ev. 13. verc. corb. 1. Orig. bis. (i) γαμίζοντες D. Chrys. γαμίσκοντες. B.

ται ἐν τῷ ἀγρῷ· k—ὁ" εἷς παραλαμβάνεται, καὶ l—ὁ"
41 εἷς" ἀφίεται. Δύο ἀλήθουσαι ἐν m τῷ" n ∾ μύλωνι·"
42 μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται. o Γρηγορεῖτε
οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε, ποίᾳ p ὥρᾳ" ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται.
43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης, ποίᾳ
q φυλακῇ" ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ
44 ἂν εἴασε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ
ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι, r ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε," ὁ υἱὸς
45 τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.] [Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος
καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος s—αὐτοῦ" ἐπὶ τῆς
t θεραπείας" αὐτοῦ, τοῦ u δοῦναι" αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν
46 καιρῷ; Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος
47 αὐτοῦ εὑρήσει x ποιοῦντα οὕτως." Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

n ∾ μύλῳ. u ∾ διδόναι.

(k) = BDL. 1. 36. 37. 102. 124. Ev. 22. Mt. a. d. Ed. Chrys. in Mt. 4 codd. (l) ἕτερος. 41. Syr. Syr. p. (ed. et in cod. paris.) corb. 1. 2. clar. tolet. Hilar. Op. imp. Ambr. || = ὁ. Iidem, qui nota præced. (m) ἐπὶ. Arm. Orig. (n) BEFKS. 102. 106. 114. Ev. 6. al. 10. Mt. BV. Orig. (o) + δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· εἷς παραλαμβάνεται, καὶ εἷς ἀφίεται. D. (St. β.) 13. 69. Æth. Sax. It. (exc. germ. 1. 2. foroj.) tolet. Vulg. in edit. Sixtin. Orig. interpr. Hilar. Juv. Raban. || Lucæ hæc vindicant Scholia vet. ap. Mt. Op. imp. Euthym. Victorin. Correctorium. (p) ἡμέρᾳ. BD. 13. 69. 115. 124. Mt. e. Syr. hieros. Syr. p. Æth. cant. brix. corb. 2. Mm. Iren. (q) ὥρᾳ. M. 13. 33. 69. 124. Ev. 6. Syr. hieros. Ar. p. Vulg. It. exc. cant. Aug. Op. imp. (r) ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ BD. 102. Mt. 2. *qua non speratis hora*, cant. || δοκεῖτε] γινώσκετε. 1. οἴδατε. 56. 58. 61. in marg. Copt. Æth. Ar. pol. *qua nescitis hora*, Vulg. germ. 1. foroj. item brix. *nescitis, qua hora*, verc. veron. corb. 1. 2. colb. germ. 2. clar. gat. tolet. Hilar. Ambr. (s) = BDL. 1. 33. 102. Ev. 22. cant. verc. foroj. clar. germ. 2. Hilar. Iren. Ambr. Hesych. (t) οἰκετείας. BL. 13. 33. 42. 63. 114. Mt. 10. || οἰκίας. 61* 69. 71. Ev. 12. 26. Mt. c. bis. e. Æth. Slav. Ephr. Basil. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (u) BCDL. 1. 13. 36. 40. 69. 118. 124. 127. 131. 157. al. 11. Mt. a. f. Basil. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (x) οὕτως ποιοῦντα. BCDL. 1. 13. 69. 102. 124. 157. Ev. 26. 32. Mt. d. It. exc. brix.

'Εὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῦ· 48
χρονίζει [y] *ὁ κύριός μυ"* [z] *ἐλθεῖν·"* Καὶ *ἄρξηται τύ-* 49
πτειν τοὺς συνδούλους [a] + *αὐτοῦ,"* [b] *ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ" μετὰ*
τῶν μεθυόντων· "Ηξει *ὁ κύριος τῦ δούλου ἐκείνου ἐν* 50
ἡμέρᾳ, ᾗ ὐ προσδοκᾷ, ϗ ἐν ὥρᾳ, ᾗ ὐ γινώσκει, Καὶ 51
διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτῦ μετὰ τῶν ὑπο-
κριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔςαι ὁ κλαυθμὸς ϗ ὁ βρυγμὸς τῶν
ὀδόντων.] Τότε [c] *ὁμοιωθήσεται" ἡ βασιλεία τῶν οὐ-* 1
ρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες, λαβῦσαι τὰς λαμπάδας
αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τῦ νυμφίυ [d]. Πέντε *δὲ* 2
[e] *ἦσαν ἐξ αὐτῶν"* [f] *φρόνιμοι, καὶ* [g] + *αἱ" πέντε μωραί.*
[h] Αἵτινες" *μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας* [i] *αὐτῶν," ὐκ* 3

[b] *ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν.* [i] *ἑαυτῶν.*

(y) *μου ὁ κύριος*. BCDL. 102. Orig. (z) = B. 33. Copt. Sahid. Arr. Iren. int. || *ἔρχεσθαι*. 1. 157. Orig. (a) + BCDL. 1. 11. 13. 33. 69. 76. 108. 115. 124. 157. 230. 235. Ev. 6. 18. 36. al. 14. Mt. c. d. f. bis. i. n. q. x. 10. Syr. Arr. Perss. Copt. Sahid. Æth. Arm. Slav. ed. (non 4. 5. 6.) Vulg. It. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Euthym. Op. imp. (b) BCD (St. β.) EFGHLMS. 1. 13. 33. 124. 157. Ev. 3. 6. 36. al. 54. et Barber. 4. Mt. BV. f. i. q. p. in marg. Ed. Syr. utr. Perss. Æth. Copt. Arm. Vulg. It. exc. verc. Basil. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Theophyl. (sed non in Mt. m.) || *ἐσθίει δὲ καὶ πίνει*. Mt. d. 17. Alii. || δὲ] *τε*. C. 1. 115. al. 6. Mt. o. Syr. Perss. Copt. Æth. Basil. (c) *ὡμοιώθη*. 41. 59. Evangelistaria. Syr. p. in m. germ. 1. tolet. Op. imp. (d) + *καὶ τῆς νύμφης*. D. 1. 36* 124* Syr. Perss. Arm. Syr. p. cum ast. (in marg. notatur: hoc non in omnibus codicibus reperitur, nominatim in alexandrinis s. alexandrino.) Vulg. Sax. It. Hilar. Op. imp. Arnob. Tichon. Orig. interpr. || Non addunt Method. Basil. Chrys. Aug. (e) *ἐξ αὐτῶν ἦσαν*. BCDL. 1. 102. 124. 157. Mt. q. Basil. Chrys. in Mt. 4 codd. || = *ἐξ αὐτῶν*. Mt. 2. (f) *μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι*. BCDL. 1. 12. 102. 157. Ed. Syr. hieros. Arr. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. exc. brix. (g) + *αἱ*. E. 13. 40. 218. (cum cæteris vindobon.) Ev. 6. Alii multi. Ed. pleræque. (etiam St. 3.) Basil. Theophyl. || = BCDL. 1. 6. 42. 46. 102. 157. Alii. Mt. H. c. e. i. n. 10. (h) *αἱ οὖν*. D. cant. corb. 2. || *αἱ γὰρ*. BCL. 33. Copt. || *αἱ δὲ*. 157. item 1. clar. corb. 1. *sed quinque fatuæ*, Vulg. It. || *καὶ αἱ* Syr. Syr. p. ms. Æth. || *αἱ*. Syr. p. Arm. Pers. p. (i) *αὐτῶν* s.

4 ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον. Αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον
ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις [k] αὐτῶν" μετὰ τῶν λαμπάδων
5 [l] αὐτῶν." Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι,
6 καὶ ἐκάθευδον. Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν·
ἰδοὺ, ὁ νυμφίος [m] — ἔρχεται·" ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν
7 αὐτοῦ. Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι,
8 καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν. Αἱ δὲ μωραὶ
ταῖς φρονίμοις εἶπον· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι
9 αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ
φρόνιμοι, λέγουσαι· μήποτε [n] ∞ οὐκ" [o] ἀρκέσῃ" ἡμῖν
καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε [p] † μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας,
10 καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν
ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον
μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.
11 Ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι·
12 κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν·
13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι
14 οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν [q] †.] Ὥσπερ

---

[n] ∞ οὐ μή. [p] † δέ. [q] † ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

αὐτῶν. BDFHKM. al. multi. Mt. BHV. al. 20. Ed. Basil. ‖ = L. 44. Arm. Vulg. corb. foroj. germ. 1. 2. corb. 1. 2. gat. (k) = BD gr. L. 1. 102. 124. Syr. Arr. Arm. foroj. clar. Arnob. (l) = C. Ev. 22* Ed. Pers. w. Vulg. Sax. germ. 1. 2. brix. foroj. corb. 2. gat. (m) = BC*DL. 102. Copt. Sahid. Ar. pol. cant. (germ. 1. habet : *est*.) Method. Ephr. Cyr. (n) BCDFGHS. 1. 33. 72. 127. 131. 142* Ev. 6. 36. al. 19. Mt. HV. a. c. 17. Ephr. Basil. Chrys. in Mt. 8 codd. (o) ἀρκέσει. DL. Alii. Mt. B. al. 6. Ed. (p) = ABDGHKS. 61* 127. 131. 142* 235. al. 9. Mt. HV. o. 19. Arm. Vulg. It. exc. corb. 2. (q) = ABC*D (St. β.) L. 1* 4. 17. 22. 42. 60. 71. 84. 102. 114. 182. Ev. 6* et Barber. 2. Mt. e. 10. (licet scholia textui in utroque adjecta agnoscant.) Syr. utr. Arr. Perss. Syr. hieros. Copt. Sahid. Æth. Arm. Vulg. Sax. It. Ath. Basil. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Hilar. Aug.

γὰρ [ἄνθρωπος [r] ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους,
καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα [s] αὐτοῦ·″ Καὶ ᾧ 15
μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ
κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν [t] εὐθέως.
Πορευθεὶς δὲ″ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, εἰργάσατο 16
ἐν αὐτοῖς, καὶ [u] ∾ ἐποίησεν″ ἄλλα πέντε [x] — τάλαντα.″
Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο [y], ἐκέρδησε [z] — καὶ αὐτὸς″ ἄλλα 17
δύο. Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, [a] ἀπελθὼν″ ὤρυξεν [b] ἐν τῇ 18
γῇ,″ καὶ [c] ∾ ἀπέκρυψε″ τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.
Μετὰ δὲ [d] χρόνον πολὺν″ ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων 19
ἐκείνων, καὶ συναίρει [e] μετ' αὐτῶν λόγον.″ Καὶ προσ- 20
ελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν ἄλλα
πέντε τάλαντα, λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι [f] παρέ-
δωκας·″ ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα [g] — ἐπ' αὐ-

---

[u] ∾ ἐκέρδησεν. [c] ∾ ἔκρυψε.

(r) + τις M. al. 4. Ev. 32. et plura, ut videtur, Evangelistaria. Mt. BH. c. Ed. Arm. Chrys. in Mt. 4 codd. (s) αὐτῶν. A. αὐτῷ. 49. || = Chrys. in Mt. 5 codd. (t) Εὐθέως πορευθεὶς. B. 1. veron. germ. 1. corb. 1. (sed cant. et foroj. ut rec.) || Εὐθέως δὲ πορευθεὶς. 118. 124. Ev. 26. Mt. m. Syr. hieros. brix. colb. corb. 2. clar. Op. imp. || Πορευθεὶς δὲ εὐθέως. Arm. || = εὐθέως. Ev. 16. Copt. Chrys. in Mt. 5 codd. (u) A**BCD (St. β.) L. 1. 15. 29. 33. 69. 118. 124. 157. 218 (cum 76. 77. 219. 220.) Ev. 16. 22. Mt. c. semel. e. Syr. Arr. Pers. Syr. p. in m. Copt. Æth. Arm. Vulg. Sax. It. || = καὶ ἐποίησεν. 115. 235. Ev. 32. bis. veron. corb. 2. (x) = BL. 1. 33. 50. 102. 124. Syr. Pers. p. Syr. hieros. Copt. Sahid. Arm. Vulg. It. (exc. cant. brix.) Op. imp.

(y) + λαβὼν. 235. Vulg. It. Slav. 4. || + τάλαντα λαβὼν. D. Æth. cant. (z) = BC*L. 33. 59. 102. Syr. Arr. Pers. w. Copt. Sahid. Æth. Arm. Slav. 4. Vulg. It. (exc. cant. clar.) Basil. Op. imp. (a) = D. (St. β.) 5. 36. 59. It. (exc. brix. clar. foroj.) (b) γῆν. BCL. corb. 1. || = corb. 2. (c) ABCDL. 17. 37. 56. 61. 119. 225. Ev. 16. Ed. || κατέκρυψε. Ev. 26. (d) πολὺν χρόνον. BCDGL. 1. 69. 102. 124. Alii. Mt. o. Orig. (e) λόγον μετ' αὐτῶν. BCDL. 1. 124. Alii. Mt. B. al. 7. Ed. (f) δέδωκας. 1. Syr. Syr. p. in m. veron. corb. 1. Chrys. in Mt. 5 codd. Ambr. Cassiod. (g) = BDL. 71. 102: 124. Copt. Æth. Arr. Pers. w. Vulg. Sax. It. (D. Vulg. It. mox legerant ἐπεκέρδησα, *superlucratus sum*.) || ἐν αὐτοῖς. EG. al. 16. Mt. B. e. q. Ed.

21 τοῖς.″ Ἔφη [h] † αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· [i] εὖ,″ δοῦλε
ἀγαθὲ καὶ πιστέ· [k] ἐπὶ″ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε
22 καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσ-
ελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα [l] — λαβὼν,″ εἶπε·
κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τά-
23 λαντα ἐκέρδησα [m] — ἐπ' αὐτοῖς.″ Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος
αὐτοῦ· εὖ,″ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς,
ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ
24 κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον [n] εἰ-
ληφὼς,″ εἶπε· κύριε, ἔγνων [o] σε,″ ὅτι [p] σκληρὸς″ εἶ ἄν-
θρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν
25 οὐ διεσκόρπισας· Καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ
26 τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ,
[q] ᾔδεις, ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ
27 διεσκόρπισα· Ἔδει οὖν σε [r] βαλεῖν″ τὸ ἀργύριόν μου
τοῖς τραπεζίταις· καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν
28 σὺν τόκῳ. Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε
29 τῷ ἔχοντι τὰ [s] δέκα″ τάλαντα. Τῷ γὰρ ἔχοντι
[t] παντὶ″ δοθήσεται, καὶ περισσευθήσεται· [u] ∾ ἀπὸ δὲ
τοῦ″ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ [x] ἔχει,″ ἀρθήσεται ἀπ' αὐ-

---

[h] † δὲ. [u] ∾ τοῦ δὲ.

(h) = BCDEKL. 33. 102. 124. 127. 131. al. 19. Mt. B. a. c. d. e. f. bis. 10. al. 7. Syr. Perss. Arm. Vulg. It. *Et ait,* brix. corb. 1. (i) εὖγε. (etiam vs. 23.) A* Vulg. It. exc. cant. Orig. semel. Patr. lat. (k) ἐπεὶ ἐπ'. (etiam vs. 23.) D. Arm. Vulg. It. Patr. lat. (l) = ABCL. 1. 69. 102. 124. al. 4. Mt. z* Syr. utr. ‖ εἰληφὼς. 157. Mt. m. (m) Vide supra not. g. (n) λαβὼν. 2. 59. 76** Ed. (o) = D. 46. Arm. Vulg. It. (exc. brix. clar.) Hilar. Op. imp.

(p) αὐστηρὸς. Ed. veron. (q) + εἶ. 127* Ev. 31. 32. al. 4. Mt. B. 10. (r) καταβαλεῖν. 57. 127. Ev. 13. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (s) πέντε. D. cant. *qui quinque duplicavit,* Hilar. (t) = D. 77. Ev. 18. 24. 31. Mt. f. Syr. cant. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. bis, in γ. semel. (u) BDL. 1. 33. 102. 124. Ed. cant. (x) δοκεῖ ἔχειν. E**HL. 10. 17. 33. 61. 69. Ev. 19. 31. 36. al. 27. Mt. a** d. k. m. p* q. x. ψ. 10. 17. Ed. Syr. p. in codd. nonnullis. Slav.

τοῦ.[y]] Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον [z] ἐκβάλετε" εἰς τὸ σκότος 30
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
ὀδόντων. [Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ 31
δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ [a] † ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε
καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, Καὶ [b] συναχθήσεται" 32
ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ [c] ἀφοριεῖ" αὐτοὺς ἀπ'
ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν
ἐρίφων. Καὶ στήσει τὰ [d] μὲν" πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐ- 33
τοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς 34
τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός
μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν
ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· [e] Ἐπείνασα γὰρ, καὶ ἐδώκατέ 35
μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην,
καὶ συνηγάγετέ με· Γυμνὸς, καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθέ- 36
νησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ [f] ἤλ-
θετε" πρός με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, 37

---

[z] ἐκβάλλετε. [a] † ἅγιοι.

Vulg. germ. 1. 2. brix. Mm. foroj. gat. Orig. Theophyl. (Sed in ed. rom. et paris. ut rec.) Scholia vet. ap. Mt. Hier. Ambr. Philastr. Op. imp. (y) + ὁ ἔχων (s. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων) ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 24* 76. 131. Mt. HV** a. c. d. f. o. q. r. Evangelistaria in fine lectionis. Sed alibi in media lectione omittunt pleraque. || Post ὀδόντων vs. 30 hæc addunt F**G. 13. 69. 106. 118 in m. 124. 125. 220. 235. Ev. 5. 14. 18. 19. al. 9. Mt. p. in marg. (z) ABCLS. 1. 13. 124. 131. 157. 182. 218 (cum cæteris vindobon. exc. 225.) Ev. 2. 26. 27. al. 32. Mt. BV. al. 14. Ed. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. || βάλετε ἔξω. D. 51. *projicite foras*, It. (exc. brix. forojl. corb. 1. germ. 2. gat.) Alii ἐκβάλλεται s. ἐμβάλετε s. ἐμβάλλετε (sic germ. 1.) s. βάλετε s. βάλλετε. (a) = BDL. Ւ. 42. 61. 72. 102. 114. 118. 121. 124. 142* 157. Mt. d. Syr. hieros. Ar. rom. Erp. Copt. Æth. Arm. Vulg. Sax. It. exc. brix. Orig. Eus. Ath. Cyr. Maximus. Theophanes ceram. Scholia vet. ap. Mt. Cypr. Op. imp. Hilar. Aug. Ambr. Alii. (b) συναχθήσονται. DKL. 13. 33. 124. Ev. 1. 2. 6. al. 44. Mt. B. d. e. al. 9. Ed. Theodoret. (c) ἀφορίσει. L. 1. Ed. (d) = D. Syr. Arr. Perss. Æth. Syr. p. ms. It. (exc. germ. 1. 2. foroj. corb. 2. gat.) (e) Origenes Jesu dictum laudat hoc: διὰ τοὺς ἀσθενοῦντας ἠσθένουν, καὶ διὰ τοὺς πεινῶντας ἐπείνων, καὶ διὰ τοὺς διψῶντας ἐδίψων. (f) ἤλθατε. ABD FL. 2. 124. 157. Ev. 6. Mt. B.

λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, ϗ ἐθρέψα-
38 μεν; ἢ διψῶντα, ϗ ἐποτίσαμεν; [g]Πότε δέ σε εἴδομεν
ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν, καὶ περιεβάλομεν;
39 Πότε δέ σε εἴδομεν [h]ἀσθενῆ," ἢ ἐν φυλακῇ, ϗ ἤλθομεν
40 πρός σε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς·
[i]ἀμὴν λέγω ὑμῖν," ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν
41 ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Τότε ἐρεῖ
ϗ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι
εἰς τὸ πῦρ [k]τὸ αἰώνιον," [l]∾τὸ ἡτοιμασμένον" τῷ δια-
42 βόλῳ ϗ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Ἐπείνασα γὰρ, καὶ οὐκ
ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με·
43 Ξένος ἤμην, ϗ οὐ συνηγάγετέ με· γυμνὸς, καὶ οὐ περιε-
βάλετέ με· ἀσθενὴς, ϗ ἐν φυλακῇ, ϗ οὐκ ἐπεσκέψασθέ
44 με. Τότε ἀποκριθήσονται [m]† καὶ αὐτοὶ, λέγοντες·
κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ
γυμνὸν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, ϗ οὐ διηκονήσαμέν σοι;
45 Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων [n]τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ
46 ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν
αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.]

[l] ∾ ὃ ἡτοίμασεν ὁ πατήρ μου. [m] † αὐτῷ.

(g) Vs. 38=45. 49. 59. 61. (h) ἀσθενοῦντα. BD. 124. Clem. (i) = 116. Mt. m. (k) = 115. τὸ ἐξώτερον. 40* (l) D. (St. β.) 1. alius. It. (exc. brix. germ. 2. foroj.) Clem. rom. (ap. Iren.) Justin. c. Tryph. Clem. alex. Hippol. Orig. interpr. aliquoties. (sed Orig. gr. bis ut rec.) Tert. (semel ut rec.) Cypr. Iren. Hilar. (semel ut rec.) Auctor. de promiss. Gaudent. Rufin. Paulin. Leo. Salvian. Aug. semel. Avit. vienn. Juv. (m) = ABDEFGKLS. 13. 33. 69. 102. 106. 124. 131. 157. 218 (cum al. 5.) 235. Ev. 1. 2. 5. 6. al. 69. Mt. BHV. al. 20. Ed. Syr. utr. Arr. Pers. p. Copt. Æth. Arm. Vulg. ms. It. (exc. brix. corb. 2. Mm. gat.) Constitut. Theophyl. Cypr. Op. imp. (n) + τῶν ἀδελφῶν μου. 72 in m. 124. 157. 235. al. 7. Mt. e. r. x. item E* Chrys. in Mt. 6 codd. || Sed scholia vet. ap. Mt. omitti h. l. monent diserte. || τούτων] meis, Auct. de promiss. Aug.

Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς [o] πάντας" τοὺς 1
λόγους τούτους, [εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· [p] Οἴδατε," 2
ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται· καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.]
Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς," [q]— καὶ οἱ γραμ- 3
ματεῖς," καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ
ἀρχιερέως, τοῦ λεγομένου [r] καϊάφα." Καὶ συνεβουλεύ- 4
σαντο, ἵνα τὸν ἰησοῦν [s] δόλῳ κρατήσωσι" [t] καὶ ἀποκτείνωσιν."
Ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν 5
τῷ λαῷ. [Τοῦ δὲ ἰησοῦ γενομένου ἐν βηθανίᾳ ἐν 6
οἰκίᾳ σίμωνος τοῦ λεπροῦ, Προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ 7
[u] ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα" [x] βαρυτίμου," καὶ κατέχεεν
ἐπὶ [y] τὴν κεφαλὴν" αὐτοῦ ἀνακειμένου [z]. Ἰδόντες δὲ οἱ 8
μαθηταὶ [a] = αὐτοῦ" ἠγανάκτησαν, λέγοντες· εἰς τί ἡ
ἀπώλεια αὕτη [b]; [c] Ἠδύνατο" γὰρ τοῦτο [d] † πραθῆναι 9
πολλοῦ, καὶ δοθῆναι [e] + τοῖς" πτωχοῖς. Γνοὺς δὲ ὁ 10
ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί;

[s] κρατήσωσι δόλῳ. [d] † τὸ μύρον.

(o) = E. 10. 124* 157. al. 18. Mt. B. d. f. k. m. p. z. ψ. Slav. 5. 6. Pers. p. Vulg. ms. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (p) = D. cant. (q) = AD (St. β.) L. 1. 13. 36. 40. 59. 69. 124. Ev. 32. al. 4. et Barber. 2. Mt. a. Copt. Æth. Ar. pol. Vulg. It. (exc. brix. colb. clar. germ. 2. gat.) (r) καΐφα. D. 64. Vulg. It. (s) AB DEFGHLS. plurimi. Mt. BHV. al. 20. Ed. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. (t) = 36. 40. 61. Mt. 17. ‖ καὶ ἀπολέσωσι. 116. al. 4. Mt. a. (u) ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου. BDL. 13. 69. 102. 124. Arm. Vulg. It. (x) πολυτίμου. AD (St. β.) LM. 114. 157. al. 18. Mt. a. r. z* Syr. p. in m. Slav. (y) τῆς κεφαλῆς BDM. 1. 13. 69. 106. Ev. 2. 18. 20. 28. Mt. B. f. semel. Chrys. in Mt. 5 codd. (z) + αὐτοῦ. D. gr. veron. verc. brix. colb. clar. corb. 2. Mm. Op. imp. Ambr. (a) = BDL. 69. 102. 124. ap. Birch. Mt. c. Copt. Vulg. It. exc. brix. colb. (b) + τοῦ μύρου. 61. 63. 71. 157. Syr. hieros. Arm. veron. verc. (c) ἐδύνατο. L. 72. (d) = ABDL. 1. 42* 61. 72. 102. 114* 118. 157. Mt. e. 10. Syr. utr. Arr. Perss. Æth. Arm. Copt. Vulg. Sax. It. exc. colb. Basil. Basil. sel. Hilar. Ambr. (e) + ADEGKS. 106. 115. 124. 157. 167. 235. Ev. 6. 35. 46. al. 24. Mt. V. c. f. k** p. z. ψ bis. Ed. Chrys. etiam in Mt. 5 codd.

11 ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ. [f]∾Πάντοτε γὰρ
τοὺς πτωχοὺς" ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
12 ἔχετε. Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώ-
13 ματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον [g]τοῦτο" ἐν
ὅλῳ τῷ κόσμῳ, * λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, εἰς
14 [h]μνημόσυνον" αὐτῆς. Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα,
ὁ λεγόμενος ἰούδας ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς,
15 Εἶπε· τί θέλετέ μοι δοῦναι, [i]∾κἀγὼ" ὑμῖν παραδώσω
16 αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα [k]ἀργύρια." Καὶ
ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν, ἵνα αὐτὸν παραδῷ [l].]
17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ
ἰησοῦ, λέγοντες [m]= αὐτῷ·" ποῦ θέλεις [n]ἑτοιμάσωμέν"
18 σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; Ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε εἰς τὴν
πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ· [o]ὁ διδάσκαλος
λέγει·" ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν· πρός σε ποιῶ τὸ πάσχα
19 μετὰ τῶν μαθητῶν μου. Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς
συνέταξεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· [p]καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα."
20 Ὀψίας δὲ γενομένης, ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα [q].]
21 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς

---

[f] ∾ τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε. [i] ∾ καὶ ἐγώ.

(f) EFG. 69. 131. 157. 218. (cum al. 7.) 235. Ev. 6. 46. al. 11. Mt. BH. al. 14. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. Amphiloch. || Vs. 11 = 24. 26. 57. (g) = 69. (h) *μαρτύριον*. 5. 125* (i) DEFH. Alii. Mt. V. al. 10. Ed. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (k) *στατῆρας* D. cant. veron. verc. Eus. Orig. intr. (non gr.) *ἀργυρᾶ*. A. *στατῆρας ἀργυρίου*. l. *stateres argenteos*, clar. (l) + *αὐτοῖς*. D. gr. (St. β.) K. ap. Mill. 69. Copt. Arm. Syr. hieros. veron. colb. clar. Eus. (m) = BDKL. 1. 33. 69. 72. 102. 106. 114. al. 7. Mt. a. Syr. p. Copt. Arm. Vulg. It. exc. brix. Chrys. in Mt. 6 codd. (n) *ἑτοιμάσομεν* D. 1. 33. al. 34. Mt. H. a* d. e. f. k. al. 8. Chrys. in Mt. 3 codd. semel, in uno bis. (o) = A. Michael constant. (p) = G. Chrys. (q) + *μαθητῶν*. ALM. al. 4. Mt. e. 10. Verss. (exc. cant.) Chrys. etiam semel in Mt. 5 codd. || + (e Jo. 13, 3—17.) *εἰδὼς ὁ ἰησοῦς* usque ad *ποιῆτε αὐτά*. 225. Sic Evangelistaria.

ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Καὶ λυπούμενοι σφόδρα, ἤρ- 22
ξαντο λέγειν [r] ∾ αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν" μήτι ἐγώ εἰμι,
κύριε; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ 23
[s] ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα," οὗτός με παραδώσει. Ὁ 24
μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ
αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου παραδίδοται. καλὸν ἦν [t] αὐτῷ," εἰ οὐκ ἐγεννήθη
ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Ἀποκριθεὶς δὲ ἰούδας, ὁ παραδι- 25
δοὺς αὐτὸν, εἶπε· μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ·
σὺ εἶπας. Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ ἰησοῦς [u] τὸν" 26
ἄρτον, καὶ [x] ∾ εὐλογήσας," ἔκλασε καὶ [y] ἐδίδου τοῖς μα-
θηταῖς, καὶ" εἶπε· λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά
μου. Καὶ λαβὼν [z] τὸ" ποτήριον, [a] καὶ" εὐχαριστήσας, 27
ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· [b] πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· Τοῦτο 28
[c] γάρ" ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς [d] καινῆς" διαθήκης,
τὸ περὶ πολλῶν [e] ἐκχυνόμενον" εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

---

[r] ∾ εἷς ἕκαστος. [x] ∾ εὐχαριστήσας.

(r) = Orig. ‖ αὐτῷ = D. 33. 44. 69. 102. 124. Mt. f. Copt. Vulg. It. Eus. ‖ αὐτῶν = BCL. 102. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. ‖ ἕκαστος] εἷς ἕκαστος. BCDLM. 13. 61. 68. 96. 124. 157. Ed. Copt. Syr. p. in m. cant. (s) τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ. ABL. 102. 157. Mt. B. o. item D. (St. β.) Syr. Copt. Arm. Vulg. It. Orig. ‖ τὴν χεῖρα = Clem. Chrys. in Mt. 6 codd. ‖ ἐν τῷ τρυβλίῳ = 106. εἰς τὸ τρυβλίον. Clem. Orig. semel. (t) = Ev. 22. (u) = BCDL. 1. 17. 24. 102. 118. al. 3. Mt. a. f. i. n. γ. 2. Theophyl. (x) AEFHKMS. 1. 11. 13. 17. 61. 69. 72. 106. 108. 115. 118. 124. 127. 131. 142. 209. 218. (cum omnibus vindob. exc. 125**) 235. Ev. 2. 6. 19. 35. 36. al. 66. et Barber. 3. Mt. BHV. c. e. f. h. l. m. n. q. r. x. 10. 17. Ed. Syr. p. Ar. rom. Erp. Basil. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Tit. bostr. Petr. ant. Euthym. Theophyl. Scholia vet. ap. Mt. ‖ εὐλογήσας. BDL. 24. 114. Alii. Mt. a. d. k. z. alii. Syr. p. in m. Verss. ut videtur. ‖ = 44. Michael constant. (y) ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς. BDL. 1. 13. 69. 118. cant. (z) = B. 1. 102. al. 4. Mt. B. e. f. g. (a) = CL. 1. 33. 157. al. 4. Mt. z* (b) + λάβετε. Syr. veron. clar. germ. 1. Clem. Orig. Ambr. Epiph. (c) = C** 1. Ev. 35. 46. al. 19 et Barber. 1. Mt. B. c. f. m. i. n. Syr. Ar. pol. Pers. p. Æth. Sahid. Slav. 4. 6. Vulg. ms. verc. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (d) = BL. 102. Sahid. *novi et æterni*, veron. (e) ἐκχυνόμενον. ACD. Alii. *qui effundetur*, Vulg. It. (exc. cant. verc. gat.)

29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ [f] τούτου" τοῦ
[g] γεννήματος" τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν
αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός
μου.
30 Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθή-
σεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ· πα-
τάξω τὸν ποιμένα, καὶ [h] διασκορπισθήσεται" τὰ πρό-
32 βατα τῆς ποίμνης. Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω
33 ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος εἶ-
πεν αὐτῷ· εἰ [i] † πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ
34 [k] + δὲ" οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. Ἔφη αὐτῷ ὁ
ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέ-
35 κτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. Λέγει αὐτῷ ὁ πέ-
τρος· κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε [l] ∾ ἀπαρ-
νήσομαι." ὁμοίως [m] + δὲ" καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγό-
μενον [n] ∾ γεθσημανῆ," καὶ λέγει [o] τοῖς μαθηταῖς·"

---

[i] † καὶ. [l] ∾ ἀπαρνήσωμαι. [n] ∾ γεθσημανί.

(f) = 116. 131. al. 5. Clem. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Cyrill. in scholio codicis Mt. d. (g) γενήματος. ADL. Alii. Mt. BHV. al. 15. *creatura*, cant. veron. verc. colb. corb. 2. clar. (h) διασκορπισθήσονται ACLM. 13. 33. 69. 124. 157. Ev. 3. 36. al. 16. Mt. f. m. r. x. z** Ed. (i) = ABCDEGHLS. 1. 69. 102. 124. 131. 157. Ev. 2. 6. 36. al. 51. Mt. BHV. al. 14. Ed. Copt. cant. veron. verc. colb. corb. 2. (k) + C** GHK. 69. Ev. 2. 6. 35. 36. al. 26. Mt. BH. al. 11. Ed. Copt. clar. || ἀλλ' ἐγὼ. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (l) AG. 69. 76. 77. 106. 127. 235. Ev. 46. al. 29. Mt. HV. c. p. q. 10. al. 5. Ed. Chrys. Theophyl. (m) + AEFGHK. 1. 36. 40. 61. 69. 72. 106. 115. 116. 124. 127. 131. 235. Ev. 2. 3. 6. 35. 46. al. 58. Mt. BHV. al. 19. Ed. Copt. Sahid. Syr. p. ms. Slav. Chrys. Theophyl. (n) ACEFGHKS. Ev. 6. Alii. Mt. x. Ed. Eus. Hier. γεθσημανεί. D. 106. It. exc. corb. 1. germ. 1. 2. Alii aliter. (o) αὐτοῖς. 69. 124. Ev. 32. Mt. y. Arm. || + αὐτοῦ. ACD. 1. 36. 40. 61. 116. 131. Ev. 36. 46. al. 6. Mt. B. a. d. f. o. x. 10. Ed. Syr. utr. Pers. Copt. Æth. Vulg. It.

καθίσατε [p] αὐτοῦ,″ ἕως [q] οὗ″ ἀπελθὼν [r] προσεύξωμαι″
[s] ἐκεῖ.″ Καὶ παραλαβὼν τὸν πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς 37
ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Τότε λέγει 38
αὐτοῖς [t] + ὁ Ἰησοῦς·″ περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θα-
νάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. Καὶ 39
[u] ∾ προελθὼν″ μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, προσ-
ευχόμενος καὶ λέγων· πάτερ [x] μου,″ εἰ δυνατόν ἐστι, [y] παρ-
ελθέτω″ ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ
θέλω, ἀλλ' ὡς σύ.][z] [Καὶ [a] ἔρχεται πρὸς τοὺς μα- 40
θητὰς, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει [b] τῷ
πέτρῳ·″ [c] οὕτως″ οὐκ [d] ἰσχύσατε″ μίαν ὥραν γρηγορῆσαι
μετ' ἐμοῦ; Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλ- 41
θητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ
ἀσθενής. Πάλιν, ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν, προσηύξατο, 42
λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο [e] = τὸ ποτή-

---

u ∾ προσελθὼν.

(p) = C* 61. αὐτοῦ. 33. ἐκεῖ. 225. (q) = CK. 33. 44. 72. 73. Mt. o. 2. Theophyl. || ἂν DL. 1. 69. 157. al. 3. Mt. e. r. Chrys. in Mt. 5 codd. || οὗ ἂν. A. (r) προσεύξομαι. DH. 106. al. 8. Mt. a. c. d. al. 6. Ed. Chrys. in Mt. 3 codd. (s) = Mt. n. Syr. Arm. || ἐκεῖ προσεύξ. BDL. 69. 102. 157. Mt. π. Sahid. Vulg. It. (t) + C** EFGHKS. 61. 64. 71. 73. 108. 114. 116. 127. 131. 142. 157. 235. Ev. 2. 6. 35. 36. 46. al. 49. Mt. BHV. c. e. f. h. i. k. 10. al. 10. Ed. Syr. p. ms. Slav. verc. brix. clar. Theophyl. (u) ACDEF GHLS. 1. 11. 36. 61. 69. 106. 114. 124. 127. 131. 218. (cum vindob. omnibus) 235. Ev. 2. 6. 35. 36. al. 35. et Barber. 4. Mt. BHV. a. c. d. e. f* o. r. x. z* 17. Ed. cant. Theophyl. ms. || προελθὼν. B. Alii. Verss. Patr. (x) = L. 1. 218 (cum 76. 108. 123. 219. 220. 224. Ev. 46?) Ev. 28. verc. Orig. novies. Basil. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Cypr. Iren. Hier. Aug. (y) παρελθάτω. ACDFL. 124. (z) + ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος—καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. (e Luc. 22, 43. 44.) 69. 124. 125. in marg. ap. Tresch. 131. 180. in marg. et Evangelistaria omnia. (a) + ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς. 61. 69. 108. ap. Tresch. 131. Evangelistaria. (b) αὐτοῖς, FKM. 61. 69. 125. al. 6. Mt. r. (c) οὕτως; 115. 116. 124, al. 24. Mt. z. Chrys. (etiam in Mt. codd.) Euthym. || = 1. (d) ἴσχυσας. A. Syr. p. in m. corb. 2. germ. 2. gat. Juv. (e) = ABCL. 1. 33. 42. 71. 72. 102. 106. 114. 235. Sahid. Syr. p. Æth. veron. corb. 2. Orig. bis. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Ambr. || Ante τοῦτο ponunt D. Mt. e. m. Post ἐμοῦ habent 157. Arm. || τοῦτο = Mt. V. r.

ριον" παρελθεῖν [f] = ἀπ' ἐμοῦ," ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γε-
43 νηθήτω τὸ θέλημά σου. Καὶ ἐλθὼν [g] ∞ εὑρίσκει αὐτοὺς
πάλιν" καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ
44 βεβαρημένοι [h]. Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἀπελθὼν [i] πάλιν,"
προσηύξατο [k] — ἐκ τρίτου," τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών [l].
45 Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς [m] αὐτοῦ," καὶ λέγει
αὐτοῖς· καθεύδετε [n] τὸ" λοιπὸν, καὶ [o] ἀναπαύεσθε·"
ἰδοὺ [p], ἤγγικεν ἡ ὥρα, [q] καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου" παρα-
46 δίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν·
ἰδοὺ, [r] ἤγγικεν" ὁ παραδιδούς με.
47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα,
ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν
καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ
48 λαοῦ. Ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον,
λέγων· ὃν [s] ἂν" φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν.
49 Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ ἰησοῦ, εἶπε· χαῖρε ῥαββί.
50 καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε,
ἐφ' [t] ὃ" πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας

[g] ∞ πάλιν εὗρεν αὐτούς. [t] ∞ ᾧ,

(f) = BDL. 1. 53. 102. Syr. Æth. Sahid. Vulg. It. (exc. brix. corb. 2.) Orig. bis. Hilar. semel. Ambr. (g) CDL. 1. 33. 124. 157. Alii. Syr. Perss. Arr. Æth. Syr. p. in m. Copt. Sahid. Arm. Vulg. It. || εὑρίσκει] εὗρεν. ACDKL. 1. 33, 69. 106. 124. 157. Ev. 35. al. 30. Mt. a. d. 10. al. 5. Chrys. in Mt. 6 codd. (h) + ἀπὸ ὕπνου. 14. item alius. veron. verc. germ. 1. Mm. gat. (i) = 1. 57. 69. 114. 118. 124. Ev. 22. 36. Slav. 4. verc. foroj. || Ante ἀπελθὼν ponunt BCDL. 102. Ev. 32. Vulg. cant. veron. corb. 1. colb. germ. clar. gat. || Post προσηύξατο habent A. 157. Alii. Ed. Syr. p. (k) = ADK. 1. 157. cant. veron. verc. || πάλιν. 114. ἐκ τρίτου πάλιν. Arm. (l) + πάλιν. BL. 124. al. 2. Copt. item verc. (m) = ABKL. 1. 69. 102. 114. 124. 157. 235. al. 3. Mt. e. 10. χ. Ar. Syr. p. Sahid. Arm. (n) = BCL. 2. 102. Ath. (o) ἀναπαύεσθε; 44. Alii. (p) + γὰρ. BE. Mt. B. e. Ed. Arm. Sahid. (q) τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, g. L. (r) = 35. al. 6. Mt. k. p* z. (s) ἐὰν. AEGH. 124. Alii. Mt. HV. al. 9. (t) ABCDEFGHLS. Ev. 2. 6. 35. 46. al. 24. et Barber. 2. Mt. BHV. c. z. Ed. Slav. Chrys. Epiph.

ἐπὶ τὸν ἰησῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, εἷς 51
τῶν μετὰ ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μά-
χαιραν αὐτῦ· καὶ [u] πατάξας" τὸν δῦλον τῦ ἀρχιερέως,
ἀφεῖλεν αὐτῦ τὸ ὠτίον [x]. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· 52
ἀπόστρεψόν [y] σου" τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς·
πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν [z] μαχαίρᾳ"
[a] ∞ ἀπολῦνται." Ἢ [b] δοκεῖς," ὅτι ὐ δύναμαι [c] ἄρτι" 53
παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλεί-
ους ἢ δώδεκα [d] λεγεῶνας ἀγγέλων;" Πῶς οὖν πληρω- 54
θῶσιν αἱ γραφαί; ὅτι οὕτω δεῖ γενέσθαι. Ἐν ἐκείνῃ 55
τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ ἰησῦς τοῖς ὄχλοις· ὡς ἐπὶ λῃστὴν [e] ἐξήλ-
θετε" μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, συλλαβεῖν με."
καθ' ἡμέραν [g] — πρὸς ὑμᾶς" ἐκαθεζόμην [h] — διδά-
σκων" ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. Τῦτο δὲ 56
ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν.
τότε οἱ μαθηταὶ [i] πάντες," ἀφέντες αὐτὸν, ἔφυγον.

Οἱ δὲ [κρατήσαντες τὸν ἰησῦν, ἀπήγαγον πρὸς καϊ- 57

---

[a] ∞ ἀποθανοῦνται.

(u) κρατήσας. 56. 58. (x) + τὸ δε-ξιόν. 44. Copt. Ar. germ. 2. (y) = 33. 115. al. 8. Mt. a. r. Syr. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. || Post μάχαι-ραν ponunt DL. 1. 69. 102. 118. 124. Mt. k. Orig. Basil. Cyr. (z) μα-χαίρῃ. ABC**L. 124. (a) FH KMS. 11. 17. 40. 61. 69. 106. 108. 115. 116. 127. 131. 161. 218 (cum cæteris vindob. exc. 124.) 235. Ev. 2. 3. 4. 35. 36. al. 74. Mt. BHV. a. c. d. f. k. l. p. q. 10. al. 10. Ed. Syr. utr. Perss. Æth. Orig. ms. Ba-sil. Cyr. Chrys. (habet utrumque, etiam in Mt.. codd.) Theophanes. Theophyl. Euthym. Aug. Pacian. (b) δοκεῖ σοι. C* 1. 118. 161. 235. Syr. p. in m. Orig. (c) Ponitur post μοι in BL. Syr. utr. Perss. Copt. Sahid. Arm. Vulg. germ. 1. corb. foroj. Cyr. Chrys. Hier. || = Mt. 10. 17. Arr. Æth. brix. (d) λεγεώνων ἀγγέλους. K. 42. 72. 114. λεγεώνων ἀγγέλων. L. (omisso antea ἢ) item AC. *millia legiones angelorum*, ve-ron. brix. foroj. colb. germ. 1. corb. 2. clar. Hilar. Leo. (e) ἐξήλθατε. ABCEFL. 124. Ev. 6. 22. Alii. ἤλ-θατε. D. It. exc. corb. 1. germ. 1. brix. (f) με; 116. (St. π.) Alii. Copt. (g) = BL. 102. Copt. Cyr. || In A. extat post ἐκαθεζ. (h) = 1. Cyr. || In aliis (uti et ἐν τῷ ἱερῷ) locum mutat. (i) = Ev. 22. Copt.

ἄφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσ-
58 βύτεροι συνήχθησαν. Ὁ δὲ πέτρος ἠκολούθει [k] αὐτῷ"
[l] ἀπὸ" μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως. καὶ εἰσ-
ελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος.
59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς [m] = καὶ οἱ πρεσβύτεροι" καὶ τὸ συν-
έδριον [n] ὅλον" ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ ἰησοῦ,
60 ὅπως [o] ∞ αὐτὸν θανατώσωσι." [p] Καὶ οὐχ εὗρον,"
[q] † — πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων †". ὕστε-
61 ρον δὲ προσελθόντες δύο [r] ψευδομάρτυρες," Εἶπον·
οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ, καὶ
62 διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι [s] — αὐτόν." Καὶ ἀνα-
στὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί
63 σου καταμαρτυροῦσιν; Ὁ δὲ ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ

---

[o] ∞ θανατώσωσιν αὐτόν. [q] καὶ: πολλῶν ψευδ. προσελθόντων † οὐχ εὗρον.

(k) = 33. 61. Ev. 18. Mt. f. Syr. p. ms. germ. 2. (l) = CFL. 1. al. 11. Mt. a. m. o. z* 17. (m) = BDL. 69. 102. 157. Copt. Sahid. Arm. Slav. Vulg. It. exc. brix. Orig. bis. Cyr. (n) = Ev. 28. Orig. bis. || In aliis ante τὸ συνέδριον ponitur. (o) AEFGHMS. 11. 72. 106. 131. 218 (cum cæteris vindob. exc. 124.) 235. Alii. Mt. BHV. al. 17. Ed. cant. Orig. bis. (p) = 3. 9. 220. colb. (q) καὶ πολλῶν ψευδομαρτ. προσελθ. οὐχ εὗρον = 24* 36. 39. 180. 198. Ev. 28* alius. Mt. χ. || πολλῶν ψευδομαρτ. προσελθόντων jungunt antecedenti & οὐχ εὗρον, omisso καὶ et posteriori οὐχ εὗρον BC*L. 1. 51. 102. 118. 124. 209. Ev. 23* Copt. Arm. Pers. w. Vulg. veron. corb. 1. germ. 1. 2. Mm. gat. foroj. Orig. bis. Cyr. Præter hos οὐχ εὗρον posterius omittunt, licet καὶ retineant, Syr. Arr. Pers. p. Syr. hieros. Sahid. Slav. 3. || πολλῶν προσελθ. ψευδομαρτ. ABL. 102. 124. Syr. hieros. Orig. bis. προσελθ. πολλ. ψευδομαρτ. 1. 118. 209. || ψευδομαρτ.] μαρτύρων. K. || τὸ ἑξῆς. καὶ πολλοὶ προσῆλθον ψευδομάρτυρες, καὶ οὐχ εὗρον, τὸ ἑξῆς. D. *sequentia. Et multi accesserunt falsi testes, et non invenerunt rei sequentia,* (forte legendum: *reum, sequentia.*) cant. || οὐχ εὗρον prius] *non invenerunt exitum*, corb. 2. *non inv. exitum rei*, clar. || οὐχ εὗρον posterius] *non inv. culpam*, brix. *non inv. quicquam in eo* s. *in eum*, colb. corb. 2. clar. *non inv. exitum rei*, verc. (r) = BL. 1. 102. 118. 124. 209. Syr. Arr. Pers. p. Syr. hieros. Copt. Sahid. Æth. Orig. semel. (s) = B. 1. 69. 102. Arm. Orig. bis. || Ante εἰπεῖν. ponunt CL. Orig. semel. || *aliud*, colb.

[t] ἀποκριθεὶς″ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· [u] ἐξορκίζω″ σε
κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ
χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· σὺ εἶ- 64
πας [x]. πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι * ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρ-
χόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Τότε ὁ ἀρχιερεὺς 65
διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων· [y] — ὅτι″ ἐβλασφή-
μησε· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε, νῦν ἠκού-
σατε τὴν βλασφημίαν [z] — αὐτοῦ.″ Τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ 66
δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· ἔνοχος θανάτου ἐστί. Τότε ἐνέ- 67
πτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν·
οἱ δὲ ἐῤῥάπισαν, Λέγοντες· προφήτευσον ἡμῖν χριστὲ, 68
τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;

Ὁ δὲ πέτρος [a] ἔξω″ ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσ- 69
ῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα
μετὰ ἰησοῦ τοῦ [b] γαλιλαίου.″ Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπρο- 70
σθεν [c] ⊹ αὐτῶν″ [d] πάντων,″ λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεις [e].
[f] Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν″ εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν [g] αὐτὸν″ 71
ἄλλη [h], καὶ λέγει [i] ∾ τοῖς ἐκεῖ· καὶ″ οὗτος ἦν μετὰ

[i] ∾ αὐτοῖς· ἐκεῖ καὶ.

(t) = BL. 1. 69. 102. Copt. Sahid. Vulg. corb. foroj. germ. 1. 2. Mm. Orig. (u) ὁρκίζω. DL. 69. 72. 124. al. 5. Cyr. (x) + ὅτι ἐγώ εἰμι. Ev. 22. (y) = BC**DL. 102. Arm. Vulg. It. Orig. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Cyr. (z) = BDL. 102. Copt. Sahid. Vulg. verc. corb. foroj. colb. germ. 1. clar. (a) = Mt. B. semel. Post ἐκάθητο ponunt BDL. 1. 102. 124. 157. Post αὐλῇ Chrys. in Mt. 6 codd. || ἔξωθεν. 13. (b) ναζωραίου. C. Mt. e. z* Syr. Pers. p. (c) + αὐτῶν. AC*FHKMS. 1. 17. 61. 71. 72. 73. 77. 106. 108. 115. 124. 127. 142. 209. 235. Ev. 2. 6. 35. 36. 46. al. 67. Mt. B. semel. H. bis. V. m r. al. 16. Ed. Slav. 6. Pers. w. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. (d) = K. 17. 71. 73. Ev. 22. Mt. m. r. Theophyl. (e) + οὐδὲ ἐπίσταμαι. D. Syr. hieros. verc. veron. Mm. (f) ἐξελθόντος δὲ αὐτοῦ. D. Ev. 17. Vulg. corb. brix. foroj. colb. corb. 2. clar. Mm. gat. || = αὐτὸν. BL. 13. 37. 102. 116. Ev. 7. Mt. a. γ. (g) = 1. Ev. 31. (h) + παιδίσκη. D. Vulg. veron. verc. colb. corb. 2. clar. Mm. gat. + γυνή τις Arm. (i) AC E*FL. 10. 11. 17. 36. 40. 69. 115. 116. 118. 124. 127. 131. 142. 209. 218. (ap. Birch.) Ev. 2. 3. 6. 19. 35.

72 ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου. Καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ' ὅρ-
73 κου· ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Μετὰ μικρὸν δὲ
προσελθόντες οἱ ἑστῶτες, εἶπον τῷ πέτρῳ· ἀληθῶς [k] καὶ
σὺ" ἐξ αὐτῶν εἶ· [l] καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ."
74 Τότε ἤρξατο [m] καταθεματίζειν" καὶ ὀμνύειν· ὅτι οὐκ οἶδα τὸν
75 ἄνθρωπον. καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἐμνήσθη
ὁ πέτρος τοῦ ῥήματος [n] = τοῦ" ἰησοῦ, εἰρηκότος [o] — αὐ-
τῷ·" ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. καὶ
ἐξελθὼν ἔξω, ἔκλαυσε πικρῶς.]
1 Πρωΐας δὲ γενομένης, [συμβούλιον [p] ἔλαβον" πάν-
τες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι [q] τοῦ λαοῦ" κατὰ
2 τοῦ ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν. Καὶ δήσαντες αὐτὸν
ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν [r] αὐτὸν" [s] ποντίῳ" πιλάτῳ
3 τῷ ἡγεμόνι.] Τότε [ἰδὼν ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτόν,
ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς [t] ἀπέστρεψε" τὰ τριά-
κοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ [u] τοῖς" πρεσβυτέ-
4 ροις, Λέγων· ἥμαρτον, παραδοὺς αἷμα [x] ∞ ἀθῷον." οἱ
5 δὲ εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ [y] ∞ ὄψει." Καὶ ῥίψας τὰ

---

[m] καταναθεματίζειν. [x] ∞ δίκαιον. [y] ∞ ὄψῃ.

---

36. 46. al. 76. Mt. B. bis. H. bis. V. al. 19. Syr. ut videtur. Slav. 2. 3. edd. Goth. || αὐτοῖς ἰησοῦ· g. 161. 234. 235. Ev. 44. αὐτοῖς ἰησοῦν· καί. 157. αὐτοῖς· ἰησοῦ δὲ. 77. 220. ἰησοῦ καί. Mt. x. Chrys. in Mt. 6 codd. Theophyl. αὐτοῖς· καί. Pers. p. τοῖς ἰησοῦ. D. 102. Sabid. (k) = D. 1. (l) = L. Ev. 32. || καὶ γὰρ + γαλιλαῖος εἶ, καὶ : ἡ λαλιὰ etc. C. Syr. p. cum ast. || δῆλόν σε ποιεῖ] ὁμοιάζει. D. veron. verc. clar. colb. corb. 2. (m) ABCD (St. π.) EFGHKLMS. Ev. 2. 3. 4. 6. 36. 46. al. 109. Mt. B. bis. H. bis. V. al. 20. Ed. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. (n) = ABCDF. 10. 36. 40. 72. 106. al. 16. Mt. B. bis. H. bis. a. 10. al. 13. Ed. (o) = BDL. 33. 57. 61. 102. Arm. Vulg. corb. 1. 2. foroj. colb. clar. germ. 1. 2. gat. Chrys. in Mt. 6 codd. (p) ἐποίησαν. D. (St. β.) verc. brix. colb. gat. (q) = 10. al. 4. Mt. 10. al. 4. (r) = CL. Ev. 31. Mt. q. Syr. p. cum obel. Vulg. It. Orig. (s) = BL. 102. Syr. Ar. Copt. Sabid. Orig. (t) ἔστρεψε. BL. 102. Orig. ter. || ἀπέῤῥιψε. 56. 58. *misit*, cant. (u) = CL. 102. al. 3. Mt. H. bis. a. d. ω. 10. Orig. ter. Eus. (x) B. in marg** L. (Hiat. D. gr.) Syr. Sabid. Arm. Vulg. It. Orig. quater. (semel ut rec.) Cypr. Lucif. Ambr. Leo. Auctor de promiss. (y) ABCFGHLMS. 13. 69. 124. Ev. 6. 36. al. 5. Mt. B. bis. V. al. 3. Ed. Syr. p. in m. græce. Orig. Cyr. hieros.

ἀργύρια [z] ἐν τῷ ναῷ," ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγ-
ξατο. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον· 6
οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν [a] κορβανᾶν," ἐπεὶ τιμὴ
αἵματός ἐστι. Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ 7
αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.
[b] Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος [c] ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς 8
σήμερον. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ [d] ἱερεμίου" τοῦ 9
προφήτου, λέγοντος· καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια,
τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο * ἀπὸ υἱῶν ἰσ-
ραήλ, Καὶ [e] ἔδωκαν" αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κερα- 10
μέως· καθὰ συνέταξέ μοι κύριος. Ὁ δὲ ἰησοῦς [f] ἔστη" 11
ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν,
λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ [g] ἰησοῦς"
ἔφη αὐτῷ· σὺ λέγεις. Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν 12
ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρί-
νατο. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ πιλάτος· οὐκ ἀκούεις πόσα 13
σου καταμαρτυροῦσι; Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ [h] πρὸς 14
οὐδὲ" ἓν ῥῆμα· ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.
Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν [i] ἕνα τῷ 15
ὄχλῳ δέσμιον," ὃν ἤθελον. [k] Εἶχον" δὲ τότε δέσμιον 16

(z) εἰς τὸν ναόν. BL. 33. 99. 124. Orig. ed. Eus. Chrys. in Mt. 5 codd. (a) κορβονᾶν s. κορβωνᾶν EM. Alii plures. Mt. H. et alii. Ed. Chrys. Cyr. hieros. κορβᾶν. B. Alii aliter. (b) Vs. 8. = 58. (c) + *Haceldama s. Acheldemach, hoc est,* Vulg. It. exc. brix. (d) = 33. 157. Syr. Pers. p. Versio neogræca. Codd. quidam ap. Aug. veron. verc. Codex lat. ap. Luc. brug. || ζαχαρίου. 22. Syr. p. in m. Exemplar arab. ap. Beng. Origenes sic legendum esse suspicabatur, quam conjecturam Eusebius repetiit. || Receptam in codd. invenerunt Orig. Eus. Hier. et (in antiquioribus græcis) Aug. Eandem habent. Arr. Pers. w. Copt. Æth. Arm. Goth. Vulg. Sax. It. (e) ἔδωκα. Ev. 24. 31. Syr. utr. ἔδωκεν. 69. (f) ἱστάθη. BCL. 1. Orig. ed. (g) = L. 59. Mt. d. x. (h) = D. Arm. Sahid. tolet. It. (exc. foroj. clar.) (i) τῷ ὄχλῳ ἵνα δέσμιον. M. 69. 76. 124. 235. Ev. 6. 32. semel. 44. Mt. B. semel. H. semel. c. bis. d. m. q. ψ. Arm. Vulg. It. || ἵνα δέσμιον τῷ ὄχλῳ D. Ed. cant. (k) εἶχε. Mt. f. Vulg. corb. 1. foroj. germ. 1.

17 ἐπίσημον, λεγόμενον [l] βαραββᾶν [m]. Συνηγμένων οὖν
αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ πιλάτος· τίνα θέλετε [n] ἀπολύσω
ὑμῖν; [o] βαραββᾶν, ἢ ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον χριστόν;
18 19 Ἤδει γὰρ, ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. Καθη-
μένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ
γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα· μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ·
πολλὰ γὰρ ἔπαθον [p] σήμερον″ κατ᾽ ὄναρ δι᾽ αὐτόν.
20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους,
ἵνα αἰτήσωνται τὸν βαραββᾶν, τὸν δὲ ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.
21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ
22 τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον· βαραββᾶν· Λέ-
γει αὐτοῖς ὁ πιλάτος· τί οὖν [q] ποιήσω″ ἰησοῦν, τὸν λεγό-
μενον χριστόν; λέγουσιν [r] = αὐτῷ″ πάντες· σταυρωθήτω.
23 Ὁ δὲ [s] ἡγεμὼν″ ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ πε-
24 ρισσῶς ἔκραζον, [t] λέγοντες·″ σταυρωθήτω. Ἰδὼν δὲ ὁ
πιλάτος, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνε-
ται, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ
ὄχλου, λέγων· ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος [u] τοῦ δικαίου″
25 τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς,
εἶπε· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

(l) + ἰησοῦν. 1* 118. 209* Arm. Syr. hieros. Vetusta exemplaria in scholio (mox Anastasio episc. antioch. mox Chrysostomo adscripto, mox anepigrapho) codicum S. 41. 108. 129. 137. 138. 143. 146. 181. 186. 195. 197. 199. 210. 221. 222. et codicum Mt. a. d. e. 10. Codices quidam ap. Orig. interpr. (m) + ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς φυλακήν. 124. item 13. Syr. p. ms. in m. (n) + τῶν δύο s. ἀπὸ τῶν δύο. 73. Mt. B. semel. Arm. Syr. hieros. Slav. ed: verc. Orig. Scholia vet. Item post ὑμῖν 1* 118. 209. (o) + ἰησοῦν. Iidem qui nota l. (p) = 44. 235. Ev. 32. Post ὄναρ ponunt Mt. BH. || νυκτὸς. Copt. Evang. Nicodemi. (q) ποιήσωμεν D. 59. veron. verc. colb. clar. corb. 2. Mm. *faciem*, cant. (r) = ABDK. 1. 33. 42. 69. 72. 102. 157. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Sahid. Arm. Vulg. It. exc. brix. (s) = B. 69. 102. Arm. Sahid. Chrys. in Mt. 5 codd. || πιλάτος. Syr. Mm. (t) = K. 1. 42. 71. 127. Ev. 7. 17. Mt. B. bis. r. Sahid. veron. verc. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (u) = BD. 102. cant. veron. verc. Mm. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. Post τότε ponit A. || τοῦ ἀνθρώπου. Sahid.

Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βαραββᾶν, τὸν δὲ ἰησοῦν φρα- 26
γελλώσας παρέδωκεν [x], ἵνα ςαυρωθῇ. Τότε [οἱ ςρα- 27
τιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν ἰησοῦν εἰς τὸ
πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.
Καὶ [y]ἐκδύσαντες" αὐτὸν [z], [a]περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα 28
κοκκίνην." Καὶ πλέξαντες ςέφανον ἐξ ἀκανθῶν, [b]ἐπέ- 29
θηκαν" ἐπὶ [c]τὴν κεφαλὴν" αὐτοῦ καὶ κάλαμον [d]∾ἐπὶ τὴν
δεξιὰν" αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, [e]ἐνέπαι-
ζον" [f]αὐτῷ," λέγοντες· χαῖρε [g]ὁ βασιλεὺς" τῶν ἰουδαίων.
Καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ 30
ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐ- 31
τῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ ςαυρῶσαι.

Ἐξερχόμενοι δὲ, εὗρον ἄνθρωπον κυρηναῖον [h], ὀνό- 32
ματι σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν, ἵνα ἄρῃ τὸν ςαυρὸν
αὐτοῦ.] Καὶ [ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον [i]γολγοθᾶ," 33
[k]ὅ" ἐςι [l]— λεγόμενος" κρανίου τόπος, Ἔδωκαν αὐ- 34

---

[d] ∾ ἐν τῇ δεξιᾷ. [k] ὅς.

(x) + αὐτοῖς. DFL. 1. Ev. 23. Mt. e. k. o. Ed. Vulg. It. exc. veron. || + αὐτόν. 57. αὐτὸν αὐτοῖς. Syr. hieros. (y) ἐνδύσαντες BD. 157. cant. veron. verc. colb. corb. 2. item, omisso περιέθηκαν αὐτῷ, Chrys. in Mt. 3 codd. (z) + τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. 33. Mt. e. Syr. p. in m. luxov. || + ἱμάτιον πορφυροῦν καὶ. D. 157. cant. veron. verc. brix. colb. corb. 2. clar. gat. Mm. luxov. Hilar. Juv. (a) χλαμύδα (καὶ χλαμύδαν D.) κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ. BDL. 69. 102. 124. Mt. c. Vulg. It. Eus. (b) ἔθηκαν. K. 1. 69. 124. 157. 229* 235. al. 5. || περιέθηκαν. B. 131. Ev. 32. Mt. 6. (c) τῆς κεφαλῆς. BL. 69. 124. Mt. c. (d) ABD (St. β.) L. 1. 69. 124. 209. Mt. B. bis. c. 2. γ. Syr. Syr. p. in m. Syr. hieros. Vulg. cant. verc. corb. colb. Chrys. ms. (e) ἐνέπαιξαν. BDL. 56. 58. (f) αὐτόν. Ev. 26. 32. 33. al. 3. Mt. B. bis. c. 6. 17. || = 7. Arm. Syr. p. ms. foroj. germ. 1. 2. corb. 1. Mm. gat. tolet. emmer. (g) βασιλεῦ. BD. 1. 102. 161. (sed rec. in marg.) al. 4. (h) + εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. D. Sax. cant. veron. verc. colb. clar. corb. 2. gat. Mm. germ. 2. luxov. harl. (i) γολγοθᾶν. Mt. H. alii. γολγαλθᾶν. 116. Alii aliter. (k) DGHL. 1. 11. 17. 36. 40. 61. 106. 115. 116. 118. 218 (cum aliis) 235. Ev. 2. 6. 36. Alii multi. Mt. B. bis. H. bis. al. 14. Ed. Vulg. It. (l) = D. 124. ap. Birch. al. 5. Mt. r. Copt. Sahid. Arm. Vulg. It. exc. corb. 1.

τῷ [m] πιεῖν'' [n] ∾ ὄξος'' μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ
35 γευσάμενος, οὐκ [o] ἤθελε'' πιεῖν. Σταυρώσαντες δὲ
αὐτὸν, διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, [p] βάλλοντες''
36 κλῆρον [q] †. Καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ
37 ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ
γεγραμμένην· οὗτός ἐστιν [r] Ἰησοῦς'' ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
38 δαίων. Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί· εἷς ἐκ
39 δεξιῶν, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. Οἱ δὲ παραπορευόμενοι
ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,
40 Καὶ λέγοντες· [s] ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν
ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ,

---

[n] ∾ οἶνον.

[q] † ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.

Auctor de promiss. Post τόπον ponunt BL. 1. 102. 157. Ath. || λεγόμενον. 115. 116. 167. 182. al. 13. Mt. k. i. n. p. al. 4. || μεθερμηνευόμενον. 17. 61. Ev. 2. 36. 40. 44. al. 13. Mt. c. semel. f. semel. Ed. Versiones, ut videtur, Syr. Arr. Perss. Æth. μεθερμηνευόμενος. Mt. B. bis. || καλούμενος. 235. (m) = L. Copt. Arm. (n) BD (St. β.) KL. 1. 33. 69. 73. 114. 209. 222. Mt. 10. Copt. Sahid. Arm. Æth. Syr. p. in m. Vulg. It. (exc. brix. colb. clar.) Ath. Hilar. Juv. Scholia vet. ap. Mt. (o) ἠθέλησε. BDL. 1. 33. 69. 124. Mt. c. Chrys. (p) βαλόντες. AD. 1. al. 16. Mt. l. al. 2. Ed. (q) = ABD (St. π.) EFGH KLMSU. 10. 11. 36. 40. 59. 64. 71. 72. 73. 76. 77. 102. 106. 108. 114. 115. 116. 126. 127. 131. 142. 157. 167. 208. 218. 235. Ev. 2. 3. 6. 18. 19. 36. 40. 44. 45. al. 89. et Barber. 7. Mt. B. bis. H. bis. V. al. 21. (Hiant C. 13. pluresve. Habent, ut videtur, 1. 33. Habent 17. 61. 69. 118. 124. Mt. ω.) Ed. Syr. in codd. et edd. nonnullis. (Syr. p. in m. testatur, hæc abesse a Syra priori et a duobus s. tribus exemplaribus græcis.) Ar. pol. et ms. kirst. Pers. p. Copt. Sahid. Æth. Slav. ms. omnes et edd. plurimæ. Vulg. ms. multi et ed. Sixtin. cant. corb. 1. 2. germ. 1. brix. foroj. tolet* emmer. Chrys. Tit. bostr. Euthym. Theophyl. Orig. int. Hilar. Aug. Juv. (r) = 40* 61. 72. 118. 218 (cum 3. 77. 108. 123. 219. 220. Ev. 45.) Ev. 6. 36. al. 16. Mt. B. semel. al. 7. Ar. pol. Copt. Slav. 4. 5. 6. veron. verc. corb. 1, Mm. gat. Eus. Theophyl. (s) + οὐά. D (οὐαί St. β.) M. 225. Ev. 7. Mt. e. Copt. Arm. Syr. p. Vulg. cant. veron. verc. colb. clar. corb. 2. germ. 2. Eus. Ambr. Hier. Cassiod.

[t] καταβήθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. Ὁμοίως [u] δὲ καὶ" οἱ ἀρχ- 41
ιερεῖς, ἐμπαίζοντες, μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσ-
βυτέρων [x], ἔλεγον· Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται 42
[y] σῶσαι·" [z] —εἰ" βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐστι, καταβάτω νῦν
ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν [a] + ἐπ' αὐτῷ." [b] Πέ- 43
ποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν· ῥυσάσθω [c] νῦν" αὐτὸν, εἰ θέλει
αὐτόν. εἶπε γάρ· ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός. [d] Τὸ δ' αὐτὸ καὶ 44
οἱ λῃσταὶ, οἱ συσταυρωθέντες αὐτῷ, ὠνείδιζον [e] αὐτόν."
Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, 45
ἕως ὥρας ἐννάτης. Περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν ἀνεβόησεν 46
ὁ ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· [f] ἠλὶ, ἠλὶ," [g] λαμὰ"
[h] σαβαχθανί;" τοῦτ' ἔστι· θεέ μου, θεέ μου, ἱνατί με
ἐγκατέλιπες; Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστώτων, ἀκούσαντες, 47
ἔλεγον· ὅτι ἠλίαν φωνεῖ οὗτος. Καὶ εὐθέως δραμὼν 48

---

[e] αὐτῷ.

(t) + καὶ. AD. Ev. 7. 18. Syr. cant. veron. verc. colb. clar. Cyr. (u) = AL. 71. 114. veron. foroj. || = δὲ. K. 1. 69. 72. 102. Ev. 7. Mt. f. bis. r. Ed. Syr. Copt. Vulg. cant. verc. brix. colb. clar. corb. 2. gat. (x) + καὶ φαρισαίων. (St. π.) EFKMS. 10. 36. 40. 61. 72. 77. 106. 108. 114. 115. 116. 127. 131. 157. 218. (cum al. 6.) Ev. 2. 6. 18. 19. 40. al. 68. Mt. B. semel. H. bis. V. al. 21. Ed. Syr. Arr. Pers. p. Syr. p. (sed cod. oxon. omittit) Slav. brix. Theophyl. || Omisso πρεσβυτέρων habent φαρισαίων D. 64. Ev. 2. 36. al. 4. Mt. B. semel. cant. veron. verc. colb. clar. corb. 2. gat. Cassiod. (y) σῶσαι; 115. al. 14. (z) = BDL. 33. ap. Mill. 102. Sahid. cant. (a) + ἐπ' (St. π.) EFGHKMS. 17. 36. 40. 61. 72. 113. 114. 115. 116. 127. 131. 235. Ev. 2. 3. 6. 18. 19. 36. 45. al. 68. Mt. B. bis. H. bis. V. al. 18. Ed. (Syr. utr. Pers. p. Arr.) Theophyl. || + ἐπ': αὐτὸν. BL. 42. 46. Mt. e. m. Cyr. || εἰς αὐτὸν. 52. al. 2. (b) + εἰ. D. 1. 118. Arm. Sahid. cant. veron. verc. clar. Eus. (c) = AEH. 40. 69. 72. 77. ap. Tresch. 108. 113. 114. 116. 127. 157. Ev. 2. 6. 18. 36. 40. al. 28. Mt. B. bis. e. 10. al. 5. Copt. corb. 2. (d) Vs. 44. = Evangelistaria nonnulla, partim semel, partim bis. (e) ABDEHKL MS. 1. 33. 124. 157. 235. Ev. 2. 6. 40. 45. al. 75. Mt. B. H. bis. V. al. 18. Ed. Theophyl. Antioch. (f) ἐλωὶ, ἐλωί. D. Ed. Goth. ἐλώϊ. B. Copt. harl. Alii aliter. (g) λιμὰ s. λειμὰ s. λημὰ. ABEFHKS. (St. β.) Alii multi. Ed. brix. λεμὰ. L. Alii. verc. corb. foroj. harl. emmer. (h) ζαφθανεί. D* cant. veron. verc. foroj** clar. emmer. Sax. Alii aliter.

εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε ὄξους, καὶ
49 περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν. Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλε-
γον· ἄφες· ἴδωμεν, εἰ ἔρχεται ἠλίας σώσων αὐτόν.
50 [i] Ὁ δὲ ἰησοῦς [k] πάλιν" κράξας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε
51 τὸ πνεῦμα. Καὶ ἰδοὺ, [l] τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐ-
σχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω" καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη,
52 καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, Καὶ τὰ μνημεῖα [m] ἀνε-
ῴχθησαν," καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων
53 [n] ἠγέρθη·" Καὶ ἐξελθόντες [o] ἐκ τῶν μνημείων,"
* [p] μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ" εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν
54 πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκατόνταρ-
χος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν
σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες·
55 ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.] Ἦσαν δὲ [q] ἐκεῖ" γυναῖκες
πολλαὶ, ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι· αἵτινες ἠκολούθησαν
56 τῷ ἰησοῦ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ. Ἐν
αἷς ἦν μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου
καὶ [r] ἰωσῆ" μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου.]

57 Ὀψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ

(i) + ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην, ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευρὰν, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ καὶ αἷμα. BCL. 5. 48. 67. 115. 127* Æth. Syr. hieros. gat. Mm. Chrys. Diodorus, Tatianus et alii Patres in scholio codicis 72. Sed repudiat Severus ap. Assemann. auctoritate codicis vetusti constantinop. (k) = FL. al. 5. Mt. r. Orig. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (l) *Superliminare templi miræ magnitudinis corruit.* Evang. hebr. ap. Hier. || εἰς δύο = Orig. bis. Post κάτω habent CL. 102. εἰς δύο μέρη. D. Perss. Vulg. It. (m) ἀνεῴχθη s. ἠνεῴχθη. AC* Alii. Orig. ἠνεῴχθησαν. 1. Alii. Ed. ἠνεῴχθησαν. 40. Alii. (n) ἠγέρθησαν BDGL. Alii. Ed. Orig. (o) = Syr. Perss. (p) = Syr. hieros. || Sequentibus jungunt S. Alii. Syr. utr. Perss. Hyperbaton statuit et cum ἠγέρθη jungendum censet Scholiastes ap. Mt. || αὐτοῦ] αὐτῶν. 30. 220. Ev. 32. semel. Arr. Æth. Glycas. || = αὐτοῦ. Mt. m. (q) = D. 235. al. 5. Mt. c. cant. || + καὶ DFKL. 40. 218 (cum aliis 8 vindob.) al. 20. Mt. a. d. f. k. al. 5. Syr. p. in m. Slav. ap. Beng. || καὶ γυναῖκες ἐκεῖ. Mt. BH. f. 10. (r) ἰωσὴφ D*L. 59. in m. 69** 157. Mt. ω. Ed. Copt. Æth. Syr. p. in m. Vulg. It.

ἀριμαθαίας, τοὔνομα ἰωσὴφ, ὃς καὶ αὐτὸς [s] ἐμαθήτευσε″
τῷ ἰησοῦ. Οὗτος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ 58
σῶμα τοῦ ἰησοῦ· τότε ὁ πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι
[t] τὸ σῶμα.″ Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ ἰωσὴφ, ἐνετύλιξεν 59
αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, Καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ [u] και- 60
νῷ″ [x] αὐτοῦ″ μνημείῳ, ὃ [y] ἐλατόμησεν″ ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ
προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλ-
θεν. Ἦν δὲ ἐκεῖ μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ [z] ἡ″ ἄλλη 61
μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.] [Τῇ δὲ ἐπαύ- 62
ριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς πιλάτον, Λέγοντες· 63
κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι [a] ἐκεῖνος ὁ πλάνος″ εἶπεν ἔτι
ζῶν· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. Κέλευσον οὖν 64
ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μή-
ποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [b] †, κλέψωσιν αὐτὸν,
καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ
ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης· Ἔφη [c] † αὐτοῖς ὁ 65
πιλάτος· ἔχετε [d] κουστωδίαν·″ ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε
ὡς οἴδατε. Οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, 66
σφραγίσαντες τὸν λίθον, * μετὰ [d] τῆς κουστωδίας.″]

---

[b] † νυκτός. [c] † δέ.

(s) ἐμαθητεύθη. CD. 1. Ev. 17. (t) = BL. 1. 36. 37. 40. 118* 225. Mt. a. d. o. 10. Syr. hieros. || αὐτὸ. Copt. αὐτῷ Mt. d. (u) καινῷ. 1. 69. 225. Mt. c. f* Chrys. alicubi. || = foroj. (x) = 106. Mt. r. Arm. (y) ὃν λελατομημένον. Syr. Syr. p. in m. (z) = AD* (a) ὁ πλάνος ἐκεῖνος. 69. 77. 108. 124. 157. Alii. Mt. BH. al. 7. Chrys. in Mt. 4 codd. bis, in 2 codd. semel. (b) = ABC*D (St. β.) EHKL* 1. 22. 33. 71. 102. 106. 123. ap. Tresch. 124. ap. Tresch. et Birch. 125* 131. 157. 235. Ev. 1. 6. 32. al. 15. et Barber. 2. Mt. HV. e. i. 17. Ed. Copt. Syr. p. Arr. Goth. Vulg. Sax. It. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. et semel in s. Damasc. Orig. int. Non attingunt Euthym. et Theophyl. Sed habet Aug. || Post κλέψωσιν αὐτὸν ponunt. S. 3. (c) = BF HKL. 33. 36. 40. 61. 69. 71. 73. 102. 106. 108. 113. 115. 124. 235. Ev. 1. 19. 36. 40. al. 18. Mt. B. a. c. d. e. 10. al. 8. Ed. Syr. Pers. Copt. Arm. Goth. Syr. p. habet cum ast. Vulg. It. exc. cant. (d) φύλακας et τῶν φυλάκων. D* cant. veron. verc. brix. colb. germ. 1. corb. 2. foroj. Aug.

1 ⌈Ὀψὲ [e] δὲ″ [f] σαββάτων,″ * τῇ ἐπιφωσκούσῃ [g] εἰς
μίαν″ σαββάτων, ἦλθε μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλ-
2 λη μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον. Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς
ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου, καταβὰς ἐξ οὐρα-
νοῦ, [h] προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον [i] ἀπὸ τῆς θύρας,″
3 καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἡ [k] ἰδέα″ αὐτοῦ ὡς
4 ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ [l] λευκὸν″ ὡσεὶ χιών· Ἀπὸ
δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένον-
5 το ὡσεὶ νεκροί. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος, εἶπε ταῖς
γυναιξί· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ, ὅτι ἰησοῦν τὸν
6 ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη [m] γὰρ,″
καθὼς εἶπε. δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον, ὅπου ἔκειτο [n] ὁ κύ-
7 ριος.″ Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη [o] ἀπὸ τῶν νεκρῶν·″ καὶ [p] ἰδοὺ,″ προά-
γει ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδοὺ,
8 [q] εἶπον″ ὑμῖν. Καὶ [r] ἐξελθοῦσαι″ ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνη-
μείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖ-
9 λαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. [s] = Ὡς δὲ ἐπορεύοντο

(e) = HL. 33. 64. 225. Ev. 46. Mt. m. o. Evangelistaria. (f) σαββάτῳ. L. 2. 125* Syr. *sabbati*, bis, Vulg. It. exc. cant. Aug. Ambr. Hier. Auctor de promiss. Epiph. (g) μιᾷ. Mt. m. 2. (h) + καὶ. CL. 33. 77. 108. 157. 235. Syr. Vulg. It. exc. cant. Or. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (i) = BD. 60. 84. Æth. Vulg. Sax. It. exc. brix. et clar. Orig. ut videtur. Dionys. alex. Hilar. ‖ + τοῦ μνημείου. EL. 1. 22. 33. 77. 106. 118. 127. 157. 218 (cum 125.) 235. Ev. 6. 40. al. 18. et Barber. 2. Mt. e. m. x. z. in marg. χ. Copt. Syr. p. Slav. Eus. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (k) εἰδέα. ACDE. Ev. 2. 6. Alii. Mt. B. 2. γ. (l) = Vulg: corb. 1. foroj. colb. germ. 1. 2. Chrys. etiam in Mt. 2 codd. (m) = 33. 46. 116. Ev. 44. Mt. e. i. o. r. z* χ. ψ. corb. 2. (n) = B. 33. 102. Copt. Æth. Arm. Ar. pol. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (o) = D. Arm. Vulg. It. (exc. brix. foroj. colb. corb. 2. germ. 2. gat.) (p) = D. cant. veron. verc. colb. corb. 2. clar. Chrysol. semel. (q) *dixit*, brix. *prædixit*, emmer. (r) ἀπελθοῦσαι. L. 69. 124. (s) = BD. 10. 33. 49. 59. 60. 69. 119. 142* 225. 226* 227. Ev. 1* 13. 15. 17. 32. et Barber. 2. Mt. d. q. Syr. Ar. pol. Pers. Copt. Arm. Vulg. Sax. It. exc. brix. (Orig.

ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτȣ͂," ϗ ἰδὲ, [t] — ὁ" ἰησȣ͂ς
[u] ἀπήντησεν" αὐταῖς, λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσελθȣ͂-
σαι ἐκράτησαν αὐτȣ͂ τȣ̀ς πόδας, ϗ προσεκύνησαν αὐτῷ.
Τότε λέγει αὐταῖς ὁ ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, 10
ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς με, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν
γαλιλαίαν, [x] ∾ κἀκεῖ" με ὄψονται.

Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κȣςωδίας, ἐλ- 11
θόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν
ἅπαντα τὰ γενόμενα. Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν 12
πρεσβυτέρων, συμβȣ́λιόν τε λαβόντες, [y] ἀργύρια ἱκανὰ"
ἔδωκαν τοῖς ςρατιώταις, Λέγοντες· εἴπατε, ὅτι οἱ 13
μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν, ἡμῶν
κοιμωμένων. Καὶ ἐὰν ἀκȣσθῇ τȣ͂το [z] ἐπὶ" τȣ͂ ἡγεμόνος, 14
ἡμεῖς πείσομεν [a] αὐτὸν," ϗ ὑμᾶς ἀμερίμνȣς ποιήσομεν.
Οἱ δὲ, λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθη- 15
σαν. καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ ἰȣδαίοις μέ-
χρι τῆς σήμερον [b].
[Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν γαλι- 16
λαίαν, εἰς τὸ ὄρος, οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ ἰησȣ͂ς. Καὶ 17
ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύνησαν [c] αὐτῷ·" [d] οἱ δὲ" ἐδίςασαν.
Καὶ προσελθὼν ὁ ἰησȣ͂ς ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων· ἐδόθη 18
μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν ȣ̓ρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. [e] Πορευθέν- 19

---

[x] ∾ καὶ ἐκεῖ.

Chrys.) Hier. Aug. || ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτȣ͂, καὶ = 14. (St. β.) Mt. χ. || τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ = 235. (t) = AEF. 17. 72. 102. 106. 114. 115. 127. 142. Ev. 6. 40. 46. al. 22. Mt. BHV. a. k. p. al. 5. Ed. Theophyl. (u) ὑπήντησεν. C. 1. 114. 124. al. 6. Mt. r. χ. Orig. Cyr. (x) AEFH. 69. 72. 116. Alii. Mt. BHV. al. 10. (y) ἀργύριον ἱκανὸν. D. (St. β.) Syr. *pecuniam copiosam*, Vulg. It. (z) ὑπὸ. BD. 59. (a) = B. 102. Orig. semel, et alibi in ms. (b) + ἡμέρας. BDL. item Ev. 7. Syr. Vulg. It. Chrys. in Mt. 5 codd. Non addit Orig. (c) = D. 102. Vulg. It. Chrys. || αὐτὸν. 3. Alii. Mt. a. d. o. 17. (d) οἱδὲ. Conject. Bezæ. (e) + καὶ.

τες [f] † μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐ-
τοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου
20 πνεύματος. Διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα, ὅσα
ἐνετειλάμην ὑμῖν, καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας
τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. [g] †.] [h]

---

[f] † οὖν. [g] † ἀμὴν.

καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ μου, κἀγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς. Syr. Pers. p. et (omisso καὶ et μου) Arm. Juvenc. (f) = (St. π.) AEFHKMS. 10. 11. 36. 40. 61. 69 (77. 108. 123. 125. ap. Tresch.) 106. 114. 115. 116. 118. 124. 127. 131. 157. 227. 235. Ev. 1. 2. 3. 5. 6. 18. 19. 40. al. 65. Mt. BH V. 19. al. 21. Ed. Ar. pol. Pers. p. Slav. 4. et ed. Orig. Ath. Bas. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Cyr. Theophyl. || νῦν. D. Ar. rom. Erp. cant. veron. verc. clar. Hilar. Victorin. *Ergo nunc*, Mm. gat. Leo. Faustin. *Deinceps*, Arm. Pers. w. (g) = A* ut videtur, BD. 1. 33. 102. Mt. i. n. χ. Ed. Copt. Arm. Vulg. cant. corb. 1. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Theophyl. ed. Cypr. (h) En variorum codicum varias ὑπογραφάς: Εὐαγγέλιον κατὰ ματθαῖον. || εὐαγγέλιον κατὰ ματθ. ἐτελέσθη, ἄρχεται εὐαγγέλιον κατὰ μάρκον s. ἰωάννην. || Τέλος τοῦ κατὰ ματθ. εὐαγγελίου . . . ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ s. ἐγράφη . . . ἐν ἱερουσαλὴμ s. παλαιστίνῃ s. ἀνατολῇ . . . τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ s. ἑβραϊστὶ . . . μετὰ χρόνους ή. τῆς τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεως . . . . ἡρμηνεύθη δὲ ὑπὸ ἰακώβου ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου s. ὑπὸ ἰωάννου . . . . ἔχει δὲ ῥήματα βστ. s. βφ. s. βφκϛ. . . . . στίχους δὲ βυπδ. s. βφ. s. βφζ. s. βφιδ. s. βφξ. s. βχ. (s. βχφιδ.) s. βψ. . . . κεφάλαια τνε. s. τξ. . . . τίτλους ξη.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

ΑΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου ἰησοῦ χριστοῦ, [a] υἱοῦ τοῦ θεοῦ.″ 1.
* Ὡς γέγραπται ἐν [b] ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ·″ ἰδοὺ, [c] ἐγὼ″ ἀπο- 2
στέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατα-
σκευάσει τὴν ὁδόν σου [d] †· Φωνὴ βοῶντος * ἐν τῇ ἐρήμῳ· 3
ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους
[e] αὐτοῦ·″ * | Ἐγένετο ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, 4
καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρ-

---

[b] ∾ τοῖς προφήταις.   [d] † ἔμπροσθέν σου.

Inscriptio : Κατὰ μάρκον. B. Εὐαγγέλιον κατὰ μάρκον. ADL. Alii. Ed. Τὸ κατὰ μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον. Codd. Ed. Ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον ἁγίου εὐαγγελίου. 69. 178.

(a) = Mt. 12. Iren. gr. Orig. quater. Hier. ter. (semel ut rec.) || = τοῦ. BD. 102. (b) D. (St. β.) 1. 33. 61. 63. 115. 131. 152. 161. 184. 205. 206. 209. 222. Mt. 12. τῷ ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ. BL. 72. in m. 151. alius. Mt. 10. Syr. Perss. Erp. Syr. hieros. Copt. (sed ms. habet rec.) Arm. Goth. Vulg. It. Syr. p. in m. (Scilicet : " Maleachi ; in alio exemplo [philoxenianæ] legitur : in Jesaia propheta." Sic codex Asseman. 1. Sed cod. Assem. 2. habet : " in Jesaia propheta et in Maleachi propheta.") Iren. gr. et lat. (Sed in scholio cod. Mt. e. ex Irenæo profertur τοῖς προφήταις. Sic alibi etiam Iren. interpr. bis.) Orig. quater. Porphyr. Eus. (qui tamen sphalma scribæ esse opinatur.) Victor. (utrumque, e diversis fontibus.) Scholia in Mt. a. d. e. 10. 14. (mox tamen iidem τοῖς προφήταις.) Serapion. Titus bostr. Auctor synops. Basil. Epiph. Hesych. hieros. Pseudo-Chrys. Hier. Aug. Apring. || τῷ προφήτῃ. Barber. 1. || = tolet* (c) = BD. 28. It. Hier. semel. Ambr. Vigil. Iren. int. Apring. Beda. (d) = BDLP. 36. 102. alius. Syr. Pers. p. Syr. hieros. Copt. Æth. Vulg. ms. cant. verc. veron. colb. mart. tolet. emmer. Orig. ter, diserte. Iren. int. Hier. Aug. (e) τοῦ θεοῦ ἡμῶν. D. 34. in m. Goth. Syr. p. ms. in m. cant. verc. veron. brix. corb. 2. colb. mart. germ. 2. || Rec. habent Orig. dis. Hier. dis.

5 τιῶν. Καὶ [f] ∞ ἐξεπορεύετο" πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ ἰου-
δαία χώρα, καὶ οἱ ἱεροσολυμῖται [g] πάντες· καὶ ἐβαπτίζοντο"
ἐν τῷ ἰορδάνῃ [h] ποταμῷ" ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι
6 τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἦν δὲ [i] ἰωάννης ἐνδεδυμένος
[k] τρίχας" καμήλου, [l] καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν
ὀσφὺν αὐτοῦ," καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.
7 [m] Καὶ ἐκήρυσσε λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω
μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς [n] κύψας" λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν
8 ὑποδημάτων αὐτοῦ. Ἐγὼ [o] μὲν" ἐβάπτισα ὑμᾶς [p] ἐν"
ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς [q] ἐν" πνεύματι ἁγίῳ][r].

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, [ἦλθεν [s] ἰησοῦς
ἀπὸ [t] ναζαρὲτ" [u] τῆς γαλιλαίας," καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ
10 ἰωάννου εἰς τὸν ἰορδάνην. Καὶ [x] εὐθέως" ἀναβαίνων
[y] ∞ ἀπὸ" τοῦ ὕδατος εἶδε [z] σχιζομένους τοὺς οὐρανούς, καὶ

---

[f] ∞ ἐξεπορεύοντο. [g] καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες.
[y] ∞ ἐκ.

(f) EFHLS. 124. 127. 157. al. 26. Mt. HV. l. n. r. 17. Ed. Goth. Vulg. ms. veron. germ. 1. corb. 1. harl* Theophyl. (g) BDL. 28. 102. Syr. Perss. Arr. Arm. Copt. Vulg. Sax. It. Orig. ter. Eus. καὶ πάντες ἐβαπτίζοντο. 13. 124. ∥ = πάντες. 69. 108. 126. Slav. 4. 5. brix. (h) = BD. cant. veron. verc. mart. corb. 1. 2. colb. germ. 1. Orig. semel. (i) + ὁ. KLP. 1. 33. 69. 106. Ev. 1. 2. al. 20. Mt. HV. c. d. e. al. 13. Ed. Theophyl. (k) δέῤῥιν D. gr. verc. (l) = D. cant. veron. verc. corb. 2. mart. (m) D. cant. verc. corb. 2. eodem ordine vs. 7. et 8. legunt, quo apud Lucam habentur. ∥ In verc. vs. 6. ponitur post vs. 8. (n) = D. 28. Mt. 14. cant. veron. verc. colb. mart. germ. 1. corb. 2. Ambr. (o) = BL. 33. 102. 124. Vulg. veron. colb. corb. 1. germ. 1. 2. Mm. gat. Orig. (p) = B. 56. 58. Mt. 17. Orig. Vulg. (q) = BL. Vulg. veron. (r) + καὶ πυρί. P. al. 5. Syr. p. cum ast. (s) + ὁ. D. 13. 69. 77. al. 7. Mt. k. 1** al. 5. Ed. (t) ναζαρέθ. DEK. 1. 124. Alii. Mt. V. c. 17. p. in marg. Ed. Syr. Arm. Goth. Vulg. Codd. Italæ. ναζαρὰτ AP. (u) εἰς τὴν γαλιλαίαν. Ev. 44. Mt. BH. ψ. ω. 19. ἐκ τῆς γαλιλ. Ev. 31. (x) = D. Æth. Perss. cant. veron. verc. εὐθύς. BL. (y) BDL. 13. 33. 69. 124. Ev. 20. 44. Mt. B. f. (z) + αὐτοῦς. P.

τὸ πνεῦμα [a] ὡς" περιςερὰν καταβαῖνον [b] [c] ἐπ'" αὐτόν.
Καὶ φωνὴ [d] ἐγένετο" ἐκ τῶν ὀρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ 11
ἀγαπητὸς, ἐν [e] ∾ ᾧ" εὐδόκησα.] Καὶ [f] εὐθὺς" τὸ 12
πνεῦμα [g] αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον· Καὶ ἦν [h] † 13
[i] — ἐν τῇ ἐρήμῳ" [k] ἡμέρας τεσσαράκοντα [l] πειραζόμενος
ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων. καὶ [m] οἱ"
ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι [n] τὸν" ἰωάννην, ἦλθεν [o] ὁ" 14
ἰησοῦς εἰς τὴν γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον [p] =
τῆς βασιλείας" τοῦ θεοῦ, = [q] Καὶ" λέγων· [r] ὅτι πεπλή- 15
ρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ·" με-
τανοεῖτε, καὶ πιςεύετε [s] ἐν" τῷ εὐαγγελίῳ.] [[t] ∾ Περι- 16
πατῶν δὲ" παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας εἶδε

---

[a] ὡσεί. [e] ∾ σοί. [h] † ἐκεῖ. [t] ∾ καὶ παράγων.

(a) ADEFHKLS. Ev. 36. Alii. Mt. HV. f. q. 10. Syr. p. in m. græce. ὥσπερ. B. (b) + καὶ μένον. 10. 33. 71. 86. 106. Copt. Vulg. veron. corb. 1. 2. germ. 1. 2. Ambr. (c) εἰς. BD. 13. 69. 124. (d) = D. cant. corb. 2. mart. *Venit*, verc. brix. *Audita est*, germ. 1. (e) BD gr. L. 1. 69. 115. 118. 131. 209. 235. Ev. 34. 36. al. 13. Mt. f. semel. Syr. utr. (Syr. p. habet rec. in m.) Pers. Æth. Arm. Copt. Goth. Slav. Vulg. verc. colb. mart. germ. 2. (f) εὐθέως AD. 218 (cum al. 6.) Ev. 1. 34. al. 18. Mt. c. e. k. p. Ed. (g) + τὸ ἅγιον. D. (St. β.) cant. (h) = AB DL. 13. 33. 102. 235. Arr. Copt. Goth. Vulg. It. Orig. (i) = K. 1. 11. 28. 69. 72. 114. 124. 131. 209. al. 3. Mt. 10. Arm. item verc. (k) + ἐπί. 1. 13. 69. 124. 131. 209. verc. (l) + καὶ νύκτας τεσσαράκοντα. LM. 13. 33. 102. Copt. Æth. Syr. p. in m. Arr. Vulg. colb. corb. 1. germ. 1. Orig. (m) = A. Ev. 34. Mt. c. e. (n) = AFS. 127. Ev. 36. al. 14. Mt. V. c. f. r. x. 12. 17. Ed. Eus. (o) = AF. Alii. Mt. 12. 17. al. 6. Ed. Eus. (p) = BL. 1. 28. 33. 69. 209. Copt. Arm. Syr. p. (habet Syr. p. ms.) veron. corb. 2. colb. mart. Orig. bis. (q) = ADEFHS. 118. 127. Ev. 34. al. 12. Mt. V. o. 10. 17. Goth. Arr. cant. brix. germ. 1. corb. 2. ‖ = καὶ λέγων. colb. mart. (r) = 2. 3. 73. (s) = Ev. 36. Vulg. veron. brix. mart. corb. 2. germ. 1. gat. Orig. (t) BD (St. β.) L. 4. 13. 28. 33. 69. 124. Æth. Arr. Pers. w. Goth. Syr. p. in m. Vulg. It.

σίμωνα ϗ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν [u] ∾ αὐτοῦ" [x] ἀμφιβάλλοντας"
[y] ἀμφίβληστρον" [z] ἐν τῇ θαλάσσῃ·" ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.
17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω
18 ὑμᾶς [a] γενέσθαι" ἁλιεῖς ἀνθρώπων. Καὶ εὐθέως
ἀφέντες [b] τὰ δίκτυα = αὐτῶν," ἠκολούθησαν αὐτῷ.
19 Καὶ προβὰς [c] = ἐκεῖθεν" ὀλίγον, εἶδεν ἰάκωβον τὸν τοῦ
ζεβεδαίου ϗ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ
20 πλοίῳ [d] καταρτίζοντας" τὰ δίκτυα [e]. Καὶ εὐθέως
ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν ζεβε-
δαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω
αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς καπερναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς
σάββασιν [f] = εἰσελθὼν" εἰς τὴν συναγωγὴν [g] ἐδίδασκε."
22 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδά-
σκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, ϗ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς][h].

[u] ∾ τοῦ σίμωνος. [x] ∽ βάλλοντας.

(u) ABLM. 1. 13. 40. 69. 102. 124. 131. 209. Ev. 34. al. 7. Mt. a. c. semel. d. 1ma Copt. Arm. Slav. 9. verc. || αὐτοῦ τοῦ σίμωνος. EFHKS. (St. π.) 10. 11. 17..36. 76. 106. 114. 115. 116. 118. 127. 157. al. 54. Mt. V. c. semel. e. f. k. p. q. 10. al. 5. Ed. Syr. p. Goth. Slav. (x) ABD (St. β.) FGHLS. 13. 33. 36. 69. 71. 72* 114. 124. Ev. 34. al. 12. Mt. V. 17. c. semel. (y) = L. || Ante βάλλοντας ponunt 1. 118. 131. 209. Mt. a. d. || ἀμφίβληστρα. 1. 5. 118. 131. 209. Mt. a. d. Ed. Syr. Arr. Perss. Arm. Vulg. It. exc. veron. Theophyl. ed. || τὰ δίκτυα. D. 13. 28. 69. 124. (z) εἰς τὴν θάλασσαν. 13. 69. 106. 124. Ev. 34. al. 3. Mt. r. (a) = 1. 13. 28. 48. 69. 108. ap. Birch. 115. 118. 127. 131. Mt. 17. Syr. Perss. Æth, veron. Auct. de promiss. (b) πάντα. D. cant. verc. veron. corb. 2. colb. || αὐτῶν = BCL. 13. 28. 33. 69. 102. 131. Arm. Vulg. (c) = BDL. 1. 102. 118. 124. 131. 209. Syr. Arr. Pers. p. cant. veron. verc. germ. 1. corb. 2. (d) κατασκευάζοντας. 28. 124. (e) + αὐτῶν. CKM. (St. β.) 157. 218 (cum al. 5.) 235. al. 12. Mt. c. r. Syr. Perss. Arr. Syr. p. c. ast. Copt. Æth. (f) = CL. 69. Ev. 18. 19. Mt. f. Syr. Copt. Slav. 4. 7* et ed. colb. Orig. bis. ἐλθὼν. 49. (g) Varie transponitur ante τοῖς, ante εἰς, et ante εἰσελθὼν. (h) + αὐτῶν. CM. 33. 106. al. 5. Mt. c. e. q. x. Syr. utr. Pers. p. Æth. brix. colb. germ. 2.

Καὶ [[i] ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ [k] αὐτῶν" ἄνθρωπος ἐν πνεύ- 23
ματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε, λέγων· [l] —"Ἔα," τί 24
ἡμῖν καὶ σοί, ἰησοῦ ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς;
[m] οἶδά" σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπετίμησεν 25
αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, λέγων· φιμώθητι, καὶ ἔξελθε [n] ἐξ"
[o] αὐτοῦ." [p] Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά- 26
θαρτον, καὶ [q] κράξαν" φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν [r] ∾ ἐξ"
αὐτοῦ. Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς 27
[s] αὐτούς," [t] λέγοντας· [u] ∾ τί ἐστι τοῦτο; τίς ἡ διδαχὴ
ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι" τοῖς
ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; [x] Ἐξ- 28
ῆλθε δὲ" ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ [y] εὐθὺς" εἰς ὅλην τὴν περίχωρον
τῆς γαλιλαίας.] Καὶ εὐθέως, ἐκ τῆς συναγωγῆς 29

---

[r] ∾ ἀπ'. [u] ∾ *fortasse*: τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινή; κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι.

(i) + εὐθὺς. BL. 1. 131. Copt. Orig. (k) = DL. 72. Copt. cant. veron. colb. corb. 2. germ. 1. || τῶν ἰουδαίων. Evangelistaria. Mm. (l) = BD. 102. 157. Syr. Perss. Arr. Æth. Copt. Vulg. It. (m) οἴδαμεν. L. Copt. Arm. Orig. bis. Cyr. Bas. Cyr. hieros. Tert. Paulin. (n) ἀπ'. L. 9. 72. 131. Mt. d. e. r. Damasc. (o) τοῦ ἀνθρώπου. D. Vulg. cant. veron. gat. Mm. colb. germ. 1. 2. corb. 2. || + πνεῦμα ἀκάθαρτον. D. Æth. Goth. cant. veron. gat. Mm. colb. germ. 1. 2. corb. 2. (p) καὶ ἐξῆλθεν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον σπαράξαν αὐτόν, καὶ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. D. cant. corb. 2. (q) φωνῆσαν. BL. 33. Orig. κράξας. D. 225. al. 3. (r) CDGM. 37. 49. 142. 225. Mt. o. Damasc. (s) ἑαυτοὺς ACDFM. Alii multi. Mt. V. al. 15. Ed. (t) λέγοντες. AC. 2. 31. 33. 56. 115. Mt. c. e. l. x. Ed. (u) τί ἐστι τοῦτο; διδαχὴ (ἡ + B.) καινὴ αὕτη (αὕτη = BL. 102) κατ' ἐξουσίαν. καὶ τοῖς πνεύμασιν BL. 1. 102. 118. 131. 205. 206. 209. || = ἡ καινή. 123. 235. veron. colb. corb. 2. || ἡ καινὴ et αὕτη varie transponuntur. || διδαχὴ] διδασκαλία. Mt. r. || = κατ' ἐξουσίαν. 57. || τίς ἡ διδαχὴ ἐκείνη, ἡ καινὴ αὕτη ἡ ἐξουσία, ὅτι καὶ τοῖς πνεύμασιν. D. cant. omissis: τί ἐστι τοῦτο; quæ etiam absunt ab Ev. 19. 36. Mt. f. Arm. Arr. veron. colb. corb. 2. || *quæ esset doctrina ista cum* (*in*) *potestate? quoniam* (*et quia*) *Spir*. veron. colb. *quænam esset hæc doctrina potestatis? et quoniam Spir*. corb. 2. (x) καὶ ἐξῆλθεν. BCDLM. 33. Ev. 9. 10. 19. 34. 36. Mt. c. bis. f. Vulg. It. exc. brix. (y) = B. 1. 33. 131. al. 4. Copt. Arm. Æth. Ar. veron. corb. 2. colb. || + πανταχοῦ. BCL. 69. 124. Copt. veron.

[z] ∾ ἐξελθόντες, [ἦλθον" εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος καὶ
30 ἀνδρέου, μετὰ ἰακώβου καὶ ἰωάννου. Ἡ δὲ πενθερὰ
σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα· καὶ εὐθέως λέγουσιν
31 αὐτῷ περὶ αὐτῆς. Καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν, κρα-
τήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς
32 [a] εὐθέως· ϗ" διηκόνει αὐτοῖς· Ὀψίας δὲ γενομένης,
ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς
33 ἔχοντας [b], καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. Καὶ ἡ πόλις ὅλη
34 [c] ἐπισυνηγμένη" ἦν πρὸς τὴν θύραν [d]. [e] Καὶ ἐθερά-
πευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· [f] καὶ
δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε," ϗ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαι-
35 μόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν] [g].] Καὶ πρωῒ [h] ∾ ἔννυχον"
[i] λίαν" ἀναστὰς ἐξῆλθε, ϗ [ἀπῆλθεν [k] εἰς ἔρημον τόπον,
36 κἀκεῖ προσηύχετο.] Καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν [l] ὁ" σίμων
37 καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. Καὶ εὑρόντες αὐτὸν λέγουσιν αὐτῷ·
38 ὅτι πάντες [m] ∾ ζητοῦσί σε." Καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγω-

---

[z] ∾ ἐξελθόντες ἦλθον. [h] ∾ ἔννυχα. [m] ∾ σε ζητοῦσι.

(z) ἐξελθὼν ἦλθεν. BD. (St. β.) 1. 69. 124. 131. 209. al. 5. Mt. i. n. o. x. Syr. p. ms. in m. Arr. Pers. p. Æth. It. Euthym. Theophyl. *egrediens . . . venerunt*, mart. corb. 1. tolet. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς. Evangelistaria. corb. 2. (a) καὶ εὐθέως. 39. Mt. 10. ‖ = εὐθέως. BCL. 1. 102. 118. 131. Copt. Arm. (b) + νόσοις ποικίλαις. D. cant. veron. corb. 2. colb. germ. 1. (c) συνηγμένη. B. 64. 69. 124. Ev. 36. Ed. (d) + αὐτοῦ. D. (St. β.) cant. colb. germ. 1. corb. 2. (e) Vs. 34: καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. καὶ τοὺς δαιμόνια ἔχοντας, ἐξέβαλεν αὐτὰ ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤφιεν αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν. καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν. D. cant. Textus, e duplici recensione conflatus, ut vs. 26. et alibi in hoc aliisque codicibus. (f) = veron. ‖ *et qui dæmonia habebant, ejiciebat illa*, corb. 2. germ. 1. cant. (g) + [τὸν] χριστὸν [αὐτὸν] εἶναι. BCGLM. al. 37. Mt. e. f. k. o. p. q. x. z. Ed. Æth. Arm. Copt. Syr. p. c. ast, Slav. Sax. germ. 1. corb. 1. mart. Ambrosiast. (h) BCDL. 1. 33. 77. 131. 209. Ev. 36. al. 6. Mt. f. ἐννύχιον. 59. Mt. e. x. (i) = 34. 39. Mt. i. n. x. Goth. cant. veron. colb. germ. 1. corb. 2. (k) + ὁ ἰησοῦς. CFG. (St. β.) al. 15. Evangelistaria. Mt. V. d. p. in marg. q. r. x. z** 17. Ed. mart. (l) = BL. 102. Mt. c. ‖ + τε. K. 1. 124. al. 9. τότε. D. cant. (m) AEFGS. 69. 72. 124. 131. 218 (cum cæteris vindob.) 235. Alii. Mt. BHV. al. 18. Ed.

μεν [n] εἰς τὰς [o] ἐχομένας" [p] κωμοπόλεις," ἵνα [q] καὶ ἐκεῖ"
κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ [r] ∾ ἐξελήλυθα." Καὶ ἦν κηρύσ- 39
σων [s] εἰς τὰς συναγωγὰς" αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν γαλιλαίαν, καὶ
τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς, [t] παρακαλῶν" αὐ- 40
τὸν, [u] καὶ γονυπετῶν αὐτὸν," καὶ λέγων αὐτῷ· [x] ὅτι,"
ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. [y] Ὁ δὲ ἰησοῦς 41
σπλαγχνισθεὶς," ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, καὶ
λέγει αὐτῷ· θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ [z] — εἰπόντος 42
αὐτοῦ," εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκα-
θαρίσθη. [a] Καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, εὐθέως ἐξέβα- 43
λεν αὐτόν· Καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα, μηδενὶ [b] μηδὲν" 44
εἴπῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον [c] τῷ ἱερεῖ," καὶ προσ-
ένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, ἃ προσέταξε μωσῆς, εἰς
μαρτύριον αὐτοῖς.] Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν 45

---

[q] κἀκεῖ. [r] ∾ ἐλήλυθα, s. ἐξῆλθον. [s] ἐν ταῖς συν-
αγωγαῖς.

(n) + ἀλλαχοῦ. BCL. 33. Copt. Arm. Arr. (o) ἐγγὺς. D. *proximos*, Vulg. It. (p) πόλεις. 69. κώμας καὶ εἰς τὰς πόλεις. D. (St. β.) Syr. Perss. Ar. rom. Erp. Goth. Slav. Vulg. It. (q) ACFG. 218 (cum cæteris vindob.) Alii. Mt. BHV. al. 17. Ed. (r) 10. 40. 69. 76. 124. 127. 142. 198. al. 24. et Barber. 3. Mt. B. a. d. f. k. p. z: χ. ψ. Theophyl. ἐξῆλθον. BCL. 33. *Veni*, Syr. Arr. Perss. Syr. p. in m. Goth. Vulg. It. (s) AB DKL. 1. 69. 72. 106. 115. 118. 124. 131. 157. 209. 235. al. 4. Mt. e. (t) ἐρωτῶν. D. *deprecans*, Vulg. It. (u) = BD. 102. 124. 235. Ev. 26. Mt. 12. cant. veron. verc. colb. corb. 2. germ. 1. Ante παρακαλῶν ponit Syr. || αὐτὸν = L. 1. al. 5. Arm. Goth. αὐτῷ 34. 39. 77. 219. Ev. 32. Ed. (x) = D. 28. 69. 71. Mt. e. Syr. Perss. Vulg. cant. veron. brix. gat. germ. 2. corb. 1. κύριε, CL. item 124. Copt. Arm. Æth. Arr. corb. 2. colb. germ. 1. Mm. mart. (y) καὶ σπλαγχνισθεὶς. B. 102. καὶ ὀργισθεὶς. D. cant. verc. corb. 2. || = veron. germ. 1. (z) = BD (St. β.) L. 69. 102. Syr. Ar. p. Pers. p. Copt. cant. veron. verc. colb. corb. 2. germ. 1. (a) Vs. = veron. colb. || ἐμβριμησάμενος αὐτῷ = germ. 2. (b) = ADL. 33. 69. 124. Ev. 19. al. 4. Mt. e. x* χ. Syr. Arm. Vulg. It. Vict. Theophyl. (c) τῷ ἀρχιερεῖ. 12. 69. Mt. d. Goth. Vulg. corb. 1. τοῖς ἱερεῦσι. Syr. Perss. corb. 2. *principibus sacerdotum*, gat. germ. 2.

[d] πολλὰ," καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐ-
τὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' [e] ἔξω"
[f] ἐν" ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν [g] ∽ παν-
ταχόθεν."

1 Καὶ [h] ∽ πάλιν [εἰσῆλθεν". εἰς καπερναοὺμ δι' ἡμε-
2 ρῶν [i]. [k] καὶ" ἠκούσθη, ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι. Καὶ [l] εὐθέως"
συνήχθησαν πολλοὶ, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ [m] τὰ"
3 πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει [n] αὐτοῖς τὸν λόγον." Καὶ
ἔρχονται [o] πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν φέροντες," αἰρόμε-
4 νον [p] ὑπὸ" τεσσάρων. Καὶ μὴ δυνάμενοι [q] προσεγγί-
σαι" [r] αὐτῷ" διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν [s] στέγην,"
ὅπου ἦν [t]. καὶ [u] ἐξορύξαντες" χαλῶσι τὸν κράββατον,
5 [x] ∽ ἐφ' ᾧ" ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. Ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς
τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφέων-

[g] ∽ πάντοθεν. [h] ∽ εἰσῆλθε πάλιν. [x] ∽ ὅπου.

(d) — D. Ar. p. Vulg. It. || Post διαφημ. habet Mt. e. (e) — Mt. d. ἐξῆλθεν. Ed. (f) ἐπ'. BL. 28. 124. (g) ABCDKLMS. 1. 10. 33. 72. 114* 115. 118. 131. 157. 209. 235. al. 6. Mt. e. || — veron. (h) ABCEFG. 1. 13. 69. 131. 157. 235. al. 41. Mt. V. al. 14. Ed. Syr. utr. Arm. Goth. Theophyl. εἰσελθὼν πάλιν. DL. 28. 33. 124. Copt. verc. εἰσελθὼν. colb. || εἰσῆλθεν] + ὁ ἰησοῦς. FG. 124. al. 7. Mt. o. 14. Evangelistaria. Syr. || πάλιν et δι' ἡμερῶν = Evangelistaria. (i) + *octo*, Codd. lat. recentiores quidam. Vulg. in edit. Sixti. Bedæ textus. (k) — BL. 124. Copt. Arm. verc. colb. (l) — BL. 33. 102. Barber. 1. Syr. Perss. Copt. Æth. Arm. Vulg. veron. germ. 2. Mm. gat. Aug. Beda. (m) — 28. 131. (n) πρὸς αὐτοὺς λόγον. D. cant. veron. colb. corb. 2. || — τὸν λόγον. 225. (o) φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτ. BL. πρὸς αὐτὸν φέροντες παραλυτ. CDG. al. 7. Arm. Vulg. It. exc. germ. 1. mart. || — πρὸς αὐτὸν. germ. 2. (p) ἀπὸ. L. ἐν μέσῳ. Syr. brix. (q) προσενέγκαι, BL. 33. 63. 72. in m. Mt. c. 10. Syr. p. Pers. p. Arr. Æth. Vulg. brix. ἐγγίσαι. 36. 40. Mt. a. (r) — D. Mt. B. cant. veron. verc. brix. colb. corb. 2. germ. 1. (s) σκέπην. 127. (t) + ὁ ἰησοῦς. D. 38. 115. 218 (cum 76. 125.) Mt. e. Syr. Pers. p. Æth. Arm. Goth. cant. verc. brix. corb. 2. colb. germ. 1. 2. mart. (u) — D. Syr. cant. veron. verc. colb. corb. 2. germ. 1. (x) BDL. cant. verc. germ. 1. ἐφ' ὃ. 17. 131. ἐφ' οὗ. 13. 69.

ταί [y] σου αἱ ἁμαρτίαι." Ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ 6
καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν·
Τί [z] οὗτος" [a] οὕτω" λαλεῖ [b] βλασφημίας;" τίς δύναται 7
ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ [c] εἷς" ὁ θεός; Καὶ [d] εὐθέ- 8
ως" ἐπιγνοὺς ὁ ἰησοῦς [e] τῷ πνεύματι αὐτοῦ," ὅτι [f] οὕ-
τως" [g] ⁜ αὐτοὶ" διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς·
τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν 9
εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφέωνταί [h] σου" αἱ
ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν· [i] ἔγειρε," [k] † [l] ἆρόν σου τὸν κράββα-
τον," καὶ [m] περιπάτει;" Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει 10
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [n] ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας·" (λέγει
τῷ παραλυτικῷ·) Σοὶ λέγω, [o] ἔγειρε," [p] † ἆρον τὸν κράβ- 11

---

[y] σοὶ αἱ ἁμαρτίαι σου. [h] σοί. [i] ἔγειραι. [k] † καί. [n] ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς. [o] ἔγειραι. [p] † καί.

(y) BD gr. GL. 1. 33. 69. 102. 118. 131. 142* item Mt. x* Pers. p. σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 13. Ev. 31. Mt. o. (z) = 59. 119. Ev. 27. (a) = 14. 61. 121. 229* 235. Ev. 31** 32. Mt. B. Syr. Pers. p. (b) βλασφημεῖ. BDL. Vulg. It. *Hic blasphemat*, omissis cæteris, veron. *Quis est hic, qui sic loquitur blasphemans*, colb. (c) = D. gr. *solus*, Vulg. It. exc. verc. (d) = D. 28. 33. 64. Syr. Arr. Pers. p. Æth. Arm. cant. veron. verc. colb. corb. 2. germ. 1. εὐθὺς. BL. (e) = 40. || αὐτοῦ = D. Mt. 17. Copt. cant. veron. verc. colb. corb. 2. *sancto*, gat. germ. 2. (f) = B. 102. veron. verc. colb. germ. 1. corb. 2. ταῦτα. Syr. (g) + AC EFHKS. (St. π.) 13. 17. 33. 69. 114. 115. 116. 127. 142. 218. (cum vindob. omnibus exc. 124.) 235. Ev. 3. 19. al. 58. et Barber. omnes exc. uno. Mt. BHV. al. 19. Ed. Syr. utr. Slav. Theophyl. (h) BEFGL. 1. 13. 33. 69. 72. 108. 124. 127. 157. al. 60. Mt. BHV. al. 19. Ed. veron. || σου αἱ ἁμαρτίαι σου. 13. Mt. q. 17. (i) ACDEFS. Alii. Mt. HV. al. 5. Ed. ἐγείρου. BKL. 28. 33. (k) = ACD gr. L. 1. 33. 71. 72. 118. 131. al. 2. Ed. Syr. Copt. Arm. Slav. 4. Vulg. brix. (l) = 77. Ev. 44. veron. colb. || σου post κράββατον ponunt ABCDL. Alii. Mt. B. al. 11. (m) ὕπαγε. L. ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. D. Arm. cant. verc. corb. Utrumque jungit germ. 2. (n) CDGL. 61. 116. 118. Ev. 5. 18. al. 17. Mt. BH. a. c. d. e. k. l. p* al. 5. Ed. Syr. Arm. Slav. Goth. Vulg. It. ἀφιέναι ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς. B. 142. 157. || = ἐπὶ τῆς γῆς. Codex gr. unus. veron. Aug. (o) ABCDEFS. Alii. Mt. BHV. al. 5. Ed. (p) = AB CDL. 13. Ev. 21. ap. Mill. al. 4. Ed. Syr. Copt. Arm. Slav. 4. Goth. Vulg. It. (exc. cant. colb. mart. germ. 2.) Ambr. Aug.

12 βατόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἠγέρθη εὐ-
θέως, καὶ ἄρας τὸν κράββατον ἐξῆλθεν [q] ἐναντίον" πάν-
των· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν,
[r] λέγοντας·" ὅτι [s] οὐδέποτε οὕτως" εἴδομεν.]
13 Καὶ ἐξῆλθε [t] πάλιν" παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς
14 ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ
[παράγων [u] εἶδε [x] λευῒν," τὸν τοῦ ἀλφαίου, καθήμενον
ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀνα-
15 στὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ [y] ἐγένετο" [z] ἐν τῷ κατα-
κεῖσθαι αὐτὸν" ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, [a] καὶ" πολλοὶ [b] τελῶ-
ναι καὶ ἁμαρτωλοὶ" συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ καὶ τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ, [c] καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.
16 Καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν
ἐσθίοντα" μετὰ τῶν τελωνῶν [d] καὶ ἁμαρτωλῶν," ἔλεγον
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· [e] τί ὅτι" μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
17 ἁμαρτωλῶν [f] ἐσθίει καὶ πίνει;" Καὶ ἀκούσας ὁ ἰησοῦς

(q) ἔμπροσθεν. BL. 187. in m. ἐνώπιον. Ev. 29. (r) = B. veron. καὶ λέγειν. D. cant. (s) οὕτως οὐδέποτε. BDL. Mt. n. Arm. cant. (t) = D. gr. Copt. Vulg. ms. (u) + ὁ ἰησοῦς. FGH. 33. 69. al. 16. Mt. a. d. z** 19. 14. 17** Evangelistaria. Ed. (x) λευί. AK. 72. 106. 118. Ev. 5. al. 13. Mt. e. f. l. z* 10. Ed. Syr. utr. Arm. Goth. Vulg. Theophyl. || ἰάκωβον. D. 13. 69. 124. (sed in m: ἐν ἄλλοις· λευῒν.) Codd. nonnulli ap. Orig. et ap. Vict. (teste Wetst.) et in scholiis codicum Mt. a. d. e. 10. cant. verc. veron. colb. germ. 1. corb. 2. (y) γίνεται. BL. 33. (z) κατακειμένου αὐτοῦ. D. cant. veron. verc. corb. 2. colb. || = ἐν τῷ. L. 13. 69. 102. 124. (a) = D. 1. 28. 118. Mt. e. χ. 17. (b) = 220. || = καὶ ἁμαρτωλοί. Arm. Syr. p. (habet cod. paris.) Sax. (c) Καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ γραμματεῖς τῶν φαρισαίων. Καὶ ἰδόντες, ὅτι ἐσθίει. L. Alii et constructionem et vocabulorum ordinem varie mutant. || καὶ] οἱ καί. D. Vulg. It. *qui*, verc. colb. corb. 2. mart. (d) = 69. et 28. ap. Mill. Mt. χ. Syr. hieros. (e) = 31. || διατί. D. (St. β.) ὅτι. BL. 102. 108. Mt. p* (f) ἐσθίετε καὶ πίνετε. 124. Syr. hieros. || = καὶ πίνει. BD. 102. cant. verc. veron. corb. 2. || + ὁ διδάσκαλος ὑμῶν. CL. 69. 235. al. 5. Mt. r. Copt. Æth. Arr. Perss. Vulg. ed. brix. colb. germ. 1. corb. 1. mart. Chrysol. Aug.

λέγει αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ,
ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους,
ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς] [g] †.] Καὶ [ἦσαν οἱ μαθηταὶ ἰω- 18
άννου καὶ οἱ [h] φαρισαῖοι" νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν
αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ ἰωάννου [i] καὶ οἱ τῶν φαρισαίων"
νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ [k] μαθηταὶ" οὐ νηστεύουσι; Καὶ εἶ- 19
πεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν
ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, νηστεύειν; [l] — ὅσον χρόνον
μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν."
Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν [m] ἀπαρθῇ" ἀπ' αὐτῶν ὁ 20
νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν [n] ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ." [o] † Οὐ- 21
δεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιῤῥάπτει [p] ἐπὶ" [q] ἱμα-
τίῳ παλαιῷ·" εἰ δὲ [r] μὴ," [s] αἴρει τὸ πλήρωμα = αὐ-

---

[g] † εἰς μετάνοιαν. [h] ∾ τῶν φαρισαίων. [n] ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. [o] † καὶ.

(g) = ABD (St. β.) KL. 1* 28. 72. 102. 106* 114. 118* 123. 142** 157. 209. 226* al. 11. Mt. e. i. n. 10** Syr. utr. Perss. Copt. Æth. Arm. Goth. Vulg. cant. veron. brix. corb. 2. germ. 2. vind. Euthym. Anonym. in catena. Aug. (h) ABCDKM. 13. 42. 61. 63. 67. 69. 72. 86. 106. 157. 229* 235. Mt. c. bis. e. 10. Copt. Arm. Syr. p. Goth. Vulg. veron. brix. colb. corb. 2. vind. || *μαθηταὶ τῶν φαρισαίων*. L. Syr. p. in m. (i) = A. || *καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν φαρισαίων*. B. || *καὶ οἱ φαρισαῖοι*. Copt. Arm. verc. corb. 2. germ. 2. (k) = B. 102. 127. Sax. (l) = D. 1. 33. 118. 209. 225. 235. Mt. r. cant. veron. verc. corb. 2. germ. 1. vind. || *nequaquam*, Syr. (m) *ἀρθῇ*. C. 13. 28. 64. 69. 124. (n) ABCDL. 1. 13. 28. 33. 69. 72. 157. 209. 229* al. 11. Mt. c. bis. e. Syr. utr. Æth. Arm. Goth. cant. corb. 2. vind. || = Mt. 10. Pers. w. (o) = ABCDG KLMS. 1. 13. 28. 33. 69. 72. 86. 102. 106. 131. 157. 209. 229. 235. Ev. 18. 19. 36. al. 14. Mt. a. c. bis. d. e. f. o. Syr. utr. Perss. Copt. Arm. Goth. Vulg. It. Theophyl. || *δὲ* post *οὐδεὶς* addunt DG et M. ap. Mill. 28. 86. 106. 235. Syr. p. in m. cant. verc. corb. colb. *enim*, Codd. latt. (p) = 13. 69. 124. (q) *ἱμάτιον παλαιόν*. BCD (St. β.) L. 33. (r) *μήγε*. K. ap. Mill. 28. 33. 114. al. 5. Mt. c. f. || *εἰ δὲ μὴ*] *ne*, brix. (s) *αἴρει ἀπ' αὐτοῦ τὸ πλήρωμα τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ*. AK. 33. 69. 106. 220. 229. al. 7. Mt. r. 10. Syr. p. *αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ (ἀφ' ἑαυτοῦ. B.) τὸ κ. τοῦ π.* BL. 115. 131. 209. 235. Barber. 2. Mt. c. semel.

τοῦ: τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ," [t]καὶ χεῖρον σχίσμα
22 γίνεται." Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
παλαιούς· εἰ δὲ [u]μὴ," [x]ῥήσσει" ὁ οἶνος [y] = ὁ νέος"
τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος [z]ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπο-
λοῦνται·" [a]ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλη-
τέον."]
23 Καὶ ἐγένετο [b][[c]παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάβ-
βασι" διὰ τῶν σπορίμων· καὶ [d]ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ
24 αὐτοῦ" [e]ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες" τοὺς στάχυας. Καὶ οἱ
Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε, τί ποιοῦσιν [f] [g] = ἐν" τοῖς
25 σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστι [h]; Καὶ [i] — αὐτὸς: ἔλεγεν" αὐ-
τοῖς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε, τί ἐποίησε δαβὶδ, ὅτε χρείαν

Goth. || *αἴρει τὸ πλήρωμα τὸ καινὸν ἀπὸ* (= *ἀπὸ*. 1. 72. 118.) *τοῦ παλαιοῦ*. D. 1. 13. 72. 118. 124. Syr. Pers. p. Vulg. It. || *αἴρει ἀπ' αὐτοῦ τὸ πλήρ. τὸ καινὸν ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ*. 69. || *tollit enim fortitudinem ejus a vestimento*, Ambrosiast. || = *τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ* Mt. 12. (t) = L. (u) *μήγε*. CL. Mt. c. bis. (x) *ῥήξει*. BC DL. 33. Vulg. (y) = BDL. 13. 69. Mt. 17. Syr. Pers. w. Copt. Arm. Vulg. It. exc. brix. gat. || *ὁ νέος οἶνος*. 118. || = *ὁ οἶνος ὁ νέος*. veron. verc. (z) *ἀπολλῦται καὶ οἱ ἀσκοί*. B. || *καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται*. D. cant. veron. verc. vind. || *ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοί*. L. 102. (a) = D. cant. veron. verc. corb. 2. vindob. || = *καινούς*. 72* *νέους*. Mt. d. || = *βλητέον*. B. 102. || + *καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται*. 118. in m. Ev. 36. Sax. brix. gat. Mm. germ. 1. mart. (b) + *πάλιν*. D. (St. β.) 13. 69. 124. Vulg. It. exc. veron. brix. colb. (c) Ordo verborum varie mutatur. || *παραπορεύεσθαι*] *πορεύεσθαι*. 13. 69. 124. *διαπορ*. BCD (St. β.) || = *ἐν* CL. 13. 61. 131. al. 5. Mt. H. a. n. 17* Ed. || *ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦς τοῖς σάββασι*. Evangelistaria. (d) *οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο*. BCL. 13. 69. 124. Vulg. It. || = *ἤρξαντο*. Syr. Pers. p. || = *αὐτοῦ*. D. gr. Arm. (e) *τίλλειν*. D. Pers. p. Ev. 26. cant. veron. vind. colb. germ. 1. corb. 2. vind. *ὁδοποιοῦντες τίλλειν*. Arm. Goth. verc. brix. *ὁδοιποροῦντες τίλλοντες*. 13. 69. 124. || + *καὶ ἐσθίειν*. Arm. colb. corb. 2. item germ. 2. (f) + *οἱ μαθηταί σου*. D (St. β.) M. 1. 13. 28. 61. 69. 115. 118. 124. 131. 161. in m. Arm. Æth. Goth. It. exc. gat. Mm. Hier. (g) = ABCDK. 1. 13. 69. 72. 102. 124. 131. 157. 235. al. 12. Mt. e. (h) + *αὐτοῖς*. D. It. (exc. brix. vind. corb. 1. mart. germ. 2.) (i) *ἔλεγεν*. B. 102. *λέγει* CL. 13. 28. 33. 69. 124. Vulg. veron. brix. gat. Mm. vind. germ. 1. corb. 2. *ἀποκριθεὶς εἶπεν*. D. cant. verc. *ὁ ἰησοῦς ἔλεγεν*. Syr. Arm. Goth.

ἔσχε, ϗ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; [k] Πῶς" 26
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ [l] ἐπὶ Ἀβιάθαρ — τοῦ :
ἀρχιερέως," καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς
οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, [m] καὶ ἔδωκε ϗ τοῖς
σὺν αὐτῷ οὖσι." [n] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον 27
διὰ τὸν ἄνθρωπον [o] ἐγένετο," οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ
σάββατον. Ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ 28
τοῦ σαββάτου.

Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν· καὶ [p] ἦν 1
ἐκεῖ" ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· Καὶ 2
[q] παρετήρουν" αὐτὸν, εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει [r] αὐ-
τὸν," ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Καὶ λέγει τῷ ἀν- 3
θρώπῳ [s] τῷ ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα·" [t] ἔγειρε" εἰς
τὸ μέσον. Καὶ λέγει [u] αὐτοῖς·" [x] ἔξεστι [y] τοῖς σάββα- 4
σιν [z] ἀγαθοποιῆσαι," ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι [a],
ἢ [b] ἀποκτεῖναι;" οἱ δὲ ἐσιώπων. Καὶ περιβλεψάμε- 5

---

[t] ἔγειραι.

(k) = BD. 102. cant. *Et*, verc. (l) = D. cant. veron. verc. vind. corb. 2. || = τοῦ ἀρχιερέως. M. || = τοῦ. LS. 102. 157. 218 (cum cæteris vindob. exc. 225.) 235. al. 27. pluresve. Mt. BHV. al. 16. Ed. Vict. || ἀβιάθαρ] *Abimelech*, Pers. w. et ms. || ἀρχιερέως] ἱερέως. Goth. brix. (m) = Ev. 31. 44. corb. 2. || Post ἔφαγεν ponunt D. Arm. cant. veron. verc. vind. colb. germ. 1. (n) Vs. 27 = D. cant. verc. corb. 2. vind. colb. Iidem vers. 28. pro ὥστε habent : λέγω δὲ ὑμῖν, quod etiam retinet germ. 1. (o) ἐκτίσθη. 131. (p) ἐκεῖ. B. ἐκεῖ ἦν. A. *venit ad eum*, veron. colb. (q) παρετηροῦντο. ACD. 1. 10. 67. 118. Mt. e. (r) = D. alius. Goth. Vulg. It. (s) τῷ ἔχοντι τὴν χεῖρα ἐξηραμμένην. D. Vulg. It. τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηράν. BL. 102. verc. τῷ τὴν ξηρὰν ἔχοντι χεῖρα. C. (t) AB DEFHKLMS. al. multi. Mt. BHV. al. 5. Ed. ἐγέρθητι. 36. 40. 53. Mt. a. d. z. (u) πρὸς αὐτούς. D. It. (exc. corb. 1. gat. Mm. germ. 2.) (x) + τί. 1. 115. 118. 131. al. 4. Mt. x. Theophyl. + *si*, germ. 1. 2. gat. mart. harl* (y) + ἐν. ADE. 13. 69. 106. 115. 124. 235. Mt. x. (z) τι ἀγαθὸν ποιῆσαι. D. cant. veron. germ. 1. (a) + μᾶλλον. D. 124. cant. (b) ἀπολέσαι. L. 1. 36. 40. 118. 124. 131. al. 4. et Barber. 1. Mt. a. d. x. z** ψ* Syr. Arr. Pers. w. Arm. Slav. Goth. Vulg. It. Vict. Theophyl.

νος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ [c] πωρώ-
σει" τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον
τὴν χεῖρά [d] σου·" ϗ ἐξέτεινε· καὶ [e] ∾ ἀποκατεστάθη"
6 [f] ἡ χεὶρ αὐτοῦ"] [g] †.] Καὶ ἐξελθόντες οἱ φαρισαῖοι
[h] εὐθέως" μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν [συμβούλιον [i] ἐποίουν"
κατ' αὐτοῦ, [k] ὅπως" αὐτὸν ἀπολέσωσι.
7 Καὶ ὁ ἰησοῦς [l] μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν" [m] εἰς" τὴν
θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας
[n] ∾ ἠκολούθησαν = αὐτῷ·" [o] καὶ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας,"
8 Καὶ [p] ἀπὸ" ἱεροσολύμων, [q] καὶ ἀπὸ τῆς ἰδουμαίας," ϗ

---

[e] ∾ ἀπεκατεστάθη. [g] † ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. [l] ἀνε-
χώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. [m] ∾ πρὸς.
[n] ∾ ἠκολούθησεν αὐτῷ.

(c) πηρώσει. 17. 70. *cæcitate*, Vulg. veron. verc. brix. germ. 1. νεκρώσει. D. *emortua cordis*, cant. *emortua corda*, vind. colb. corb. 2. (d) = BES. 1. 10. 17. 36. 102. 108. Ev. 2. al. 17. Mt. V. (e) ABEFKLPS. 1. 10. 13. 102. 124. 157. 209. 235. al. 15. pluresve. Mt. BHV. al. 7. Ed. ἀπεκατέστη. C. (f) = Mt. d. e. || + εὐθέως. D. Sax. cant. corb. 2. vind. germ. 1. 2. (g) = ABC*DKP. 1. 63. 72. 102. 103. 114. 118* 123. 209. 226. 229* Mt. 10. Syr. utr. Arr. Pers. Copt. Æth. Arm. Goth. Vulg. cant. brix. corb. 2. vind. germ. 1. Chrysolog. Beda. || = ὑγιής. 131. Copt. ms. veron. verc. colb. germ. 2. || = ὡς ἡ ἄλλη. Copt. ms. (h) = DL. 119. 157. Mt. 10. 17. Æth. cant. veron. verc. vind. colb. corb. 2. germ. 1. 2. mart. Ante οἱ ponit Arm. Post ἡρωδιανῶν habent 106. Syr. p. || εὐθὺς. BC. (i) ἐδίδουν. BL. 13. 69. 124. (k) πῶς. Barber. 1. Vulg. cant. brix. germ. 1. 2. mart. || + νῦν. Arm. (l) BCDL. 1. 13. 69. 124. 209. pluresve. Syr. Arm. Vulg. It. exc. veron. brix. (m) DP. 36. 40. 53. 61. 92. 118** 131. 209. Mt. a. e. o. 10. 14. 17. Theophyl. || παρὰ. 13. 69. 124. (n) ἠκολούθησεν αὐτῷ. AKMPS. 1. 10. 36. 114. 118. 127. 131. 209. 235. al. 11. Mt. a. e. k. l. p* z** 10. Ed. Slav. Vulg. brix. germ. 1. 2. mart. gat. Theophyl. ἠκολούθει αὐτῷ. 39. || ἠκολούθησεν absque αὐτῷ. L. || ἠκολούθησαν absque αὐτῷ. C. 59. 61. 62. 102. Copt. || Ante ἀπὸ τῆς γαλιλ. ponit 116. Post ἰουδαίας ponunt C. Mt. e. Vulg. brix. germ. 1. 2. mart. gat. || Plane omittitur verbum et pronomen in BD. 124. cant. veron. verc. vind. colb. corb. 2. Atque ex his veron. et colb. vs. seq. pro ἦλθον πρὸς αὐτὸν, habent: *sequebantur illum.* (o) = 235. || = ἀπὸ. D. 124. Vulg. It. (p) = Mt. a. d. s. (q) = G. 1.

[r] πέραν τοῦ ἰορδάνου, καὶ [s] οἱ″ περὶ τύρον καὶ [t] σιδῶνα,
[u] πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα [x] ἐποίει,″ ἦλθον πρὸς
αὐτόν. Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον 9
προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν
αὐτόν [y]. Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν 10
αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ [z] ἅψωνται ὅσοι″ εἶχον μάστιγας. Καὶ 11
τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν [a] ἐθεώρει,″
[b] ∞ προσέπιπτεν″ αὐτῷ καὶ [c] ∞ ἔκραζε,″ [d] λέγοντα″ ὅτι
σὺ εἶ [e] ὁ υἱὸς″ τοῦ θεοῦ. Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, 12
ἵνα μὴ [f] φανερὸν αὐτὸν″ [g] ποιήσωσι.″]

Καὶ [ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς 13
ἤθελεν αὐτός· καὶ [h] ἀπῆλθον″ πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐποί- 14
ησε [i] δώδεκα, ἵνα ὦσι″ μετ' αὐτοῦ, [k] καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ

---

[b] ∞ προσέπιπτον. [c] ∞ ἔκραζον. [f] αὐτὸν φανερὸν.

---

118. 131. 209. Mt. 17. Arm. colb. corb. 2. Ex his G. pro *ἰουδαίας* vs. 7. habet *ἰδουμαίας*, et 1. 131 hic legunt *καὶ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας*, quod antea omiserant. || = *ἀπὸ*. D. gr. (r) + *οἱ* D. gr. brix. (s) = BCL. cant. veron. brix. vind. colb. (t) + *οἱ περὶ*. D. *circa*, cant. (u) + *καὶ*. 1. 59. 118. (x) *ποιεῖ*. BL. (y) + *οἱ ὄχλοι*. 13. 28. 69. 124. || + *πολλοί*. D. cant. verc. vind. corb. 2. (z) *ἅψωνται. Καὶ ὅσοι*. A. 28. Syr. Arr. Pers. p. Copt. Goth. Sax. brix. *ἅπτονται. Ὅσοι δὲ*. Vulg. ms. mart. || Mox: *μάστιγας καὶ πνεύματα ἀκάθαρτα. Ὅταν οὖν* etc. D. gr. (a) *ἐθεώρουν*. BCDGL. Ev. 36. Alii. Mt. c. bis. e. f. (b) ABCDFGKL. 13. 69. 124. 235. Ev. 18. 19. 36. al. 18. Mt. c. bis. d. e. r. x. 10. Theophyl. (c) ABCDEKL. 1. 13. 38. 69. 124. 235. Ev. 19. 36. al. 20. Mt. c. bis. e. f. x. 10. Theophyl. *ἐκραύγαζον*. 10. Mt. r. || *κράζοντα καὶ* Mt. a. d. (d) *λέγοντες*. DK. 61. 69. Mt. c. semel. (e) *ὁ χριστὸς, ὁ υἱός*. C. 121. Syr. p. cum ast. *ὁ θεὸς, υἱός*. 69. *ὁ ἅγιος*. 5. (f) AEFGHLPS. 218. (cum cæteris vindob. exc. 124.) Alii. Mt. V. al. 14. Ed. Vulg. cant. corb. 1. gat. vind. brix. germ. 1. 2. Vict. Theophyl. || = *αὐτὸν*. 71. ap. Mill. Mt. q. (g) *ποιῶσι*. DKL. 13. 42. 69. 72. 124. (h) *ἦλθον*. D. Syr. Perss. Arr. Æth. Vulg. It. (i) *ἵνα ὦσι ιβ'*. D. Vulg. cant. verc. vind. colb. || *δώδεκα*] + *οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν*. B. 13. 28. 69. 124. Mt. e. Syr. p. in m. Ar. p. Copt. Æth. (k) Hæc rejiciuntur in finem commatis 15. in colb. germ. 2. Mm. gat. In verc. bis leguntur. || *ἵνα* posterius = B. 102. Mt. c. *κηρύσσειν*] + *τὸ εὐαγγέλιον*. D. Sax. It. exc.

15 αὐτοὺς κηρύσσειν," Καὶ [l]ἔχειν" ἐξουσίαν [m]θεραπεύ-
16 ειν τὰς νόσους, καὶ" ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. [n]Καὶ
17 ἐπέθηκε [o][p]τῷ σίμωνι ὄνομα" πέτρον· Καὶ ἰάκωβον
τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν [q] — τοῦ:
ἰακώβου·" κ̀ ἐπέθηκεν αὐτοῖς [r]ὀνόματα" [s]βοανεργὲς,"
18 ὅ ἐστιν, υἱοὶ βροντῆς· Καὶ ἀνδρέαν, κ̀ φίλιππον, καὶ
βαρθολομαῖον, καὶ ματθαῖον [t], κ̀ θωμᾶν, καὶ ἰάκω-
βον τὸν τοῦ ἀλφαίου, καὶ [u]θαδδαῖον," καὶ σίμωνα τὸν
19 [x]κανανίτην," Καὶ ἰούδαν [y]ἰσκαριώτην," ὃς κ̀ παρέδωκεν
αὐτόν.

20 Καὶ [ἔρχονται εἰς οἶκον. καὶ [z]συνέρχεται πάλιν
ὄχλος," ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε [a]ἄρτον" φαγεῖν.
21 [b]Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ," ἐξῆλθον κρατῆσαι
22 αὐτόν· ἔλεγον γάρ· ὅτι [c]ἐξέστη."] Καὶ οἱ γραμμα-

---

verc. (sed vs. 15. post *dæmonia*, verc. cum gat. Mm. colb. germ. 2. et tol. addit: *et circumirent prædicantes Evangelium.*) (l) *ἔδωκεν αὐτοῖς*. D. Arr. Æth. Vulg. It. exc. verc. (m) — BL. 102. Copt. (n) + *καὶ ἐποίησε τοὺς δώδεκα*. B. || + *πρῶτον σίμωνα*, 13. 69. 124. Ed. Codd. ap. Lucam brug. (o) + *αὐτοῖς ὀνόματα*, *τῷ*. 33. Mt. e. (p) *ὄνομα τῷ σίμωνι*. BCL. 102. Ev. 36. Mt. f. (q) *αὐτοῦ*. 28. 59. 61. 67. 69. 225. 235. Mt. n. germ. 2. *αὐτοῦ ἰακώβου* AFG. 73. item Mt. l. || — *τοῦ*. CS. b: 10. 13. 108. 116. 118. 124. 131. 142* Mt. a. d. e. 17. (r) *ὄνομα*. D. gr. 225. Syr. (s) *Bene reem*, Hier. *Boanges*, cant. (t) + *τὸν τελώνην*. 13. 50. 61. 69. 124. Arm. Syr. p. in m. Slav. 1. (u) *λεββαῖον*. D. (St. β.) cant. veron. verc. corb. 2. vind. (x) *καναναῖον*. BD (St. β.) L. 33. Ed. Copt. Slav. 1. Vulg. It. (y) *ἰσκαριώθ*. BCL. tol. *σκαριώθ*. D. 33. Sax. It. item Syr. (z) *συνέρχονται πάλιν ὄχλοι*. 52. 106. Syr. utr. Alii aliter. (a) *ἄρτους*. D. gr. Ed. (b) *καὶ ὅτε ἤκουσαν περὶ αὐτοῦ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ λοιποί*. D. Copt. Goth. It. || *οἱ παρ' αὐτοῦ*] Sic Syr. p. græce in m. *οἱ περὶ αὐτῷ* 61. *οἱ μετ' αὐτοῦ*. 125** *qui ab eo erant*, verc. ad cap. 2, 27. (ubi hic versus iterum in hoc cod. occurrit.) *cognati ejus*, Syr. *sui*, Vulg. *discipuli*, Mm. gat. *scribæ et pharisæi*, colb. (c) *ἐξέστι*. 17. 235. Ev. 36. Mt. c. *ἐξίστη*. 121. *ἐξίστανται*. 13. 69. Alius. Ed. *ἐξίστανται αὐτοὺς*. D* *ἐξίσται αὐτοὺς* D** *exsentiat eos*, cant. veron. verc. vind. corb. 2. *exstitit mente*, verc. ad cap. 2, 27. *demens factus est*, germ. 1. *in furorem versus est*, Vulg. brix. alii. || In colb. desunt omnia ab *ἔλεγον γὰρ* ad *ἔλεγον* vs. seq.

τεῖς, [d] οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔλεγον· ὅτι
βεελζεβὺλ ἔχει, καὶ· ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ [e] προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, 23
ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς
σατανᾶν ἐκβάλλειν; Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν 24
μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη. Καὶ 25
ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται [f] σταθῆναι" ἡ
οἰκία ἐκείνη. Καὶ εἰ ὁ σατανᾶς [g] ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ 26
μεμέρισται, οὐ δύναται σταθῆναι," ἀλλὰ τέλος ἔχει.
[h] οὐδεὶς δύναται" [i] τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν 27
οἰκίαν" [k] αὐτοῦ," διαρπάσαι, ἐὰν μὴ [l] πρῶτον" τὸν
ἰσχυρὸν δήσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ [m] ∾ διαρπά-
σει."] — [Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθήσεται 28
[n] ∾ τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων," καὶ
[o] ⁜ αἱ" βλασφημίαι [p] ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν·"

---

[h] οὐ δύναται οὐδείς. [m] ∾ διαρπάσῃ. [n] ∾ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα.

(d) + καί. H. 12. Mt. a. d. verc. vind. (e) + αὐτοὺς. 60. 116. Mt. o. Post αὐτοὺς + ὁ ἰησοῦς. 31. Syr. Pers. p. Æth. veron. colb. Loco αὐτοὺς habet ὁ κύριος ἰησοῦς. D. cant. vind. verc. germ. 1. 2. corb. 2. (f) στῆναι. BKL. 11. 42. 60. 114. ἑστάναι. D. (g) σατανᾶν ἐκβάλλει, μεμέρισται ἐφ' ἑαυτόν· οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία αὐτοῦ. D. cant. veron. verc. corb. vind. colb. germ. 1. (h) AD EFHKS. 10. 17. 36. 40. 61. 72. 118. 127. 151. 157. 218 (cum vindob. omnibus) 229. 235. Ev. 2. 18. 19. 36. al. 46. Mt. V. al. 18. Ed. Syr. p. Slav. Vulg. It. (exc. verc. cant. corb. 2. qui habent : *nemo autem.*) Theophyl. ἀλλ' οὐδεὶς δύναται. L. 1. 13. 69. 124. ap. Birch. 131. 209. Arm. Syr. p. in m. ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς. B. Alii aliter. (i) εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν, τὰ σκεύη. CL. item B. et 102. (k) = D. Vulg. It. exc. brix. germ. 2. (l) πρότερον. 9. 42. 108. ap. Birch. (m) AEFGK. 10. 33. 72. 106. 108. 127. Ev. 2. al. 40. Mt. V. a. c. bis. l. p. q. 10. al. 5. Ed. (n) ABCDL. 1. 84. 86. 118. 124. 131. Ev. 36. Mt. c. semel. f. Arm. Vulg. It. exc. brix. colb. || = τὰ ἁμαρτήματα. F. Alius. Copt. || τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων] τοῖς ἀνθρώποις. 118. 157. 235. Mt. 17. || = τοῖς υἱοῖς. Mt. o. (o) ABCEGH. 1. 13. 28. 61. 69. 124. 157. Ev. 19. 36. al. 3. Mt. c. semel. (p) = veron. verc. colb. corb. 2. germ. 1. vind. Cypr. Ambrosiast. || ὅσας] ὅσα. BD. 13. 69. 124. Ev. 36.

29 "Ος δ' ἂν βλασφημήσῃ [q] εἰς" τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ
ἔχει ἄφεσιν [r] — εἰς τὸν αἰῶνα," ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰ-
30 ωνίου [s] ∾ κρίσεως." "Οτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον
[t] ἔχει."

31 [u] "Ερχονται οὖν" [x] ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ ‡ αὐτοῦ·" καὶ
ἔξω [y] ἑστῶτες" ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν, [z] — φωνοῦντες
32 αὐτόν." Καὶ ἐκάθητο [a] ∾ ὄχλος περὶ αὐτόν· [b] εἶ-
πον δὲ αὐτῷ·" ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί σου,
33 [c] + καὶ αἱ ἀδελφαί σου" ἔξω ζητοῦσί σε. Καὶ ἀπεκρίθη
αὐτοῖς λέγων· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, [d] ∾ ἢ" οἱ ἀδελ-

---

[s] ∾ ἁμαρτήματος. [x] ∾ οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ.
[a] ∾ περὶ αὐτὸν ὄχλος. [d] ∾ καί.

(q) = D. gr. veron. verc. vind. (r) = D. 1. alius. cant. veron. verc. corb. 2. germ. 1. Athan. Cypr. bis. ‖ *neque in hoc seculo, neque in futuro*, gat. Ambrosiast. (s) ἁμαρτήματος. BL. 28. 33. ἁμαρτίας. D. (St. β.) 13. 69. Athan. Pseudo Ath. *Peccati* s. *delicti*, Copt. Arm. Goth. Vulg. It. (exc. brix. tol.) Cypr. bis. Aug. ‖ κολάσεως. 61. 184. Arr. (t) ἔχων. D. 77. 235. cant. veron. verc. colb. germ. 1. corb. 2. ἔχων αὐτὸν. C. (u) καὶ ἔρχονται. BCL. 13. 28. 69. 124. Ed. Syr. Copt. Vulg. brix. colb. καὶ ἔρχεται. D. 1. 118. 209. cant. veron. verc. germ. 1. corb. 2. ἔρχεται οὖν. 115. καὶ ἐξέρχεται. 131. (x) BCDL. 131. Ev. 2. 26. Mt. f. Syr. Copt. Goth. cant. veron. colb. corb. 2. ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. 1. 118. 209. Slav. 5. et ed. ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοί. 115. Ed. Vulg. verc. brix. germ. 1. ‖ ἀδελφοὶ] + αὐτοῦ. Præter modo laudatos AGKM. al. 9. Mt. e. o** r. 10. (y) ἑστηκότες. GL. 1. 118. 124. 131. Ed. στήκοντες. BC* 28. (z) = verc. ‖ καλοῦντες αὐτὸν. BCL. 1. 13. 28. 69. 118. 124. 131. 209. ζητοῦντες αὐτὸν. A. ‖ ἀπέστειλαν φωνοῦντες αὐτὸν πρὸς ἑαυτοὺς. Syr. (a) ABCL. 1. 10. 13. 69. 72. 106. 114. 115. 118. 131. 157. 220. 235. pluresve. Mt. c. bis. e. f. r. 10. Syr. Goth. Vulg. It. πρὸς τὸν ὄχλον. D. gr. (b) καὶ λέγουσιν αὐτῷ. CDL. 13. 69. 124. Barber. 1. Syr. Copt. Syr. p. ms. in m. εἰπόντων δὲ αὐτῶν, omisso postea καὶ, 28. Arm. (c) + ADEFGMSU. 3. 10. 61. 71. 76. 77. 116. 124. 127. 152. 228** al. 34. (non addunt Barber. 2.) Mt. V. e. i. k. l. n. o. p. q. z. 17. Ed. Syr. p. in m. Slav. Goth. It. exc. germ. 1. 2. corb. 1. gat. (d) BCL. 1. 10. 36. 40. 61. 71. 89. 118. 229. 235. al. 13. et Barber. 3. Mt. V. a. d. q. z. 17. Ed. Syr. Vulg. It. exc. caut. brix. colb. corb. 2.

φοί [e]μου;" Καὶ περιβλεψάμενος [f]∾ κύκλῳ τοὺς 34
περὶ αὐτὸν" καθημένους, λέγει· [g]∾ ἴδε" ἡ μήτηρ μου
καὶ οἱ ἀδελφοί μου. Ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα 35
τοῦ θεοῦ, οὗτος [h]ἀδελφός μου, καὶ ἀδελφή [i]= μου,"
καὶ μήτηρ [k]ἐστί.]

Καὶ [πάλιν ἤρξατο διδάσκειν [l]παρὰ" τὴν θάλασ- 1
σαν· καὶ [m]συνήχθη" πρὸς αὐτὸν ὄχλος [n]πολὺς," ὥστε
αὐτὸν ἐμβάντα [o]εἰς τὸ πλοῖον" καθῆσθαι [p]ἐν τῇ θα-
λάσσῃ·" [q]καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς
γῆς ἦν." Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς [r]πολ- 2
λὰ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·" Ἀκούετε· 3

[f] ∾ τοὺς κύκλῳ — περὶ αὐτόν. [g] ∾ ἰδού.

(e) = BD. gr. 102. Arm. (f) τοὺς κύκλῳ, omisso περὶ αὐτόν. D. cant. veron. || τοὺς κύκλῳ περὶ αὐτόν. 1. 13. 69. 118. 124. Ed. Vulg. brix. alii. || τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ BCL. Copt. || = κύκλῳ. 61. verc. || Aut κύκλῳ aut περὶ αὐτὸν = Syr. Arr. Perss. Æth. || = τούς. 131. || αὐτὸν] + μαθητάς. 13. 69. 124. Ed. Arm. || κύκλῳ omissis τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους. Mt. 12. (g) ADGK. 1. 13. 28. 33. 36. 40. 61. 72. 76. 114. 124. 125. ap. Birch. 131. 209. al. 10. Mt. a. c. d. p. q. al. 3. (h) + καί. 235. Mt. e. (i) = ABDL. 1. 10. 13. 36. 40. 53. 69. 77. 116. 118. 131. Ev. 36. Mt. a. d. z. Ed. Arm. Goth. Pers. p. cant. brix. colb. germ. 1. corb. 2. Ambr. (k) + μου. 10. 61. 76. 229. 235. al. 18. Mt. c. e. p. q. x. 14. Syr. Arr. Pers. p. Æth. Slav. verc. (l) πρός. D. ἐπί. 38. (m) συνήχθησαν. A. 235. al. 5. Syr. utr. (sed Syr. p. ms. ut rec.) συνάγεται. BCL. 13. 69. 124. συνέρχεται. 1. συνέρχονται. 131. (n) πλεῖστος. BCL. (o) Ante ἐμβάντα ponunt BCDL. Arm. Vulg. It. Theophyl. Post καθῆσθαι. 13. 69. 124. Syr. || = τό. LM. 1. 72. 76. 106. 118. 131. Mt. c. e. r. x. z* 10. Ed. (p) = germ. 1. || παρὰ τὴν θάλασσαν. 131. πέραν τῆς θαλάσσης. D. *circa mare*, cant. *circa* s. *ad* s. *proxime littus* s. *littus maris*, It. exc. brix. germ. 2. corb. 1. gat. (q) *juxta littus*, Copt. (saltus a θαλάσσῃ ad θάλασσαν.) || πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς] *in littore*, veron. brix. corb. 2. colb. germ. 1. || πρὸς τὴν θάλασσαν] παρὰ τὴν θάλασσαν. 1. 118. ἐν τῇ θαλάσσῃ. 59. πέραν τῆς θαλάσσης. D. *circa mare*, cant. || ἐπὶ τῆς γῆς] = D. cant. verc. ἐπὶ τὴν γῆν. 59. Mt. 10* *in littore*, Ar. p. Copt. Goth. || ἦν] ἑστῶσαν. BCL. Ev. 12. 36. Mt. f. *stabat*, Syr. brix. corb. 2. colb. germ. 1. (r) *dicens*, veron. colb. || πολλὰ] πολλαῖς. D. cant. λέγων. 28.

4 ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων [s] τοῦ σπεῖραι." Καὶ [t] ἐγένετο
ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἦλθε
5 τὰ πετεινὰ [u] † καὶ κατέφαγεν αὐτό. [x] "Ἄλλο δὲ"
[y] ἔπεσεν" ἐπὶ [z] τὸ πετρῶδες," [a] ὅπου" οὐκ εἶχε γῆν πολ-
λήν· καὶ εὐθέως [b] ἐξανέτειλε," διὰ τὸ μὴ ἔχειν [c] βάθος"
6 γῆς. [d] Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος," ἐκαυματίσθη, καὶ
7 διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν
[e] εἰς" τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συν-
8 έπνιξαν αὐτὸ, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε. Καὶ [f] ἄλλο" ἔπε-
σεν [g] εἰς" τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαί-
νοντα καὶ [h] ∾ αὐξάνοντα·" καὶ ἔφερεν [i] ∾ ἓν" τριάκοντα,
9 καὶ [i] ∾ ἓν" ἑξήκοντα, καὶ [i] ∾ ἓν" ἑκατόν. Καὶ ἔλε-
10 γεν [k] †· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω [l].] [m] "Ὅτε δὲ"

---

[u] † τοῦ οὐρανοῦ. [h] ∾ αὐξανόμενον. [i] ∾ ἐν.
[k] † αὐτοῖς.

(s) = D. gr. Copt. || = τοῦ. B. 102. || + τὸν σπόρον αὐτοῦ. F. 29. 71. 157. 218. (cum 125. 220.) Goth. germ. 2. (t) = D. Syr. utr. Perss. Æth. Vulg. It. exc. verc. (u) = ABCEFHKLS. 1. 10. 13. 36. 40. 69. 72. 102. 106. 108. 124. 131. 157. 235. Ev. 2. 18. 19. 36. al. 70. et Barber. 7. Mt. V. a. c. semel. d. al. 13. Ed. Syr. utr. Arr. Pers. p. Copt. Æth. Arm. Goth. Slav. Sax. Vulg. ms. veron. brix. corb. 2. tol. emmer. Beda. (x) καὶ ἄλλο. D. gr. 33. Ev. 18. 19. ἄλλο δέ. 13. 69. (y) ἔπεσεν. D. gr. (z) τὰ πετρώδη. D. 1. 118. 131. 209. Ed. Vulg. It. exc. verc. vind. germ. 2. (a) καὶ ὅτι. D. cant. veron. vind. colb. corb. 2. (b) ἐξε-βλάστησε. 1. 13. 28. 69. 118. 124. 209. ἐβλάστησε. 131. Copt. (c) βάθος. 47. 56. 58. (d) καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος. BCDL. Vulg. cant. vind. corb. 2. (e) ἐπὶ. CD. gr. Mt. a. c. d. *supra spinas*, veron. παρὰ. 106. (f) ἄλλα BCL. 33. 124. Copt. (g) ἐπὶ. 1. 36. 40. 106. 118. 124. 131. Mt. a. d. f. (h) ABCDL. Mt. e. (i) E. (St. π.) 1. 36. 40. 69. 77. 103. 104. 108. 218. ap. Birch. Ev. 2. 18. 19. al. 45. et Barber. 10. Mt. V. al. 17. Syr. p. Æth. Slav. Ephr. Bas. Andreas cæs. Theophyl. Hier. Et sic etiam vs. 20. || εἰς. BL. 46. Naz. (k) = ABCD (St. π.) EFGKLM. al. 72. Mt. V. al. 17. Ed. Syr. utr. Arr. Pers. w. Copt. Æth. Arm. Goth. Slav. Vulg. It. Theophyl. (l) + καὶ ὁ συνιῶν συνιέτω. D. Syr. p. in m. cant. veron. verc. corb. 2. vind. germ. 1. 2. (m) καὶ ὅτε. BCDL. Copt. Vulg. It.

ἐγένετο [καταμόνας, [[n] ἠρώτησαν" αὐτὸν [o] οἱ περὶ αὐ-
τὸν σὺν τοῖς δώδεκα" [p] τὴν παραβολήν." Καὶ ἔλεγεν 11
αὐτοῖς· ὑμῖν δέδοται [q] = γνῶναι" [r] τὸ μυστήριον" τῆς
βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς
[s] τὰ πάντα" [t] γίνεται·" Ἵνα βλέποντες [u] βλέπωσι, 12
[x] καὶ μὴ ἴδωσι·" καὶ ἀκούοντες [y] ἀκούωσι, καὶ" μὴ [z] συνι-
ῶσι·" μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ [a] ∾ ἀφεθῇ" αὐτοῖς [b] = τὰ
ἁμαρτήματα." Καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν πα- 13
ραβολὴν ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσε-
σθε; Ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει. Οὗτοι δέ εἰσιν 14 15
οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, [c] ὅπου σπείρεται ὁ λόγος," καὶ ὅταν
ἀκούσωσιν, [d] εὐθέως" ἔρχεται ὁ σατανᾶς, καὶ αἴρει
[e] τὸν λόγον τὸν" ἐσπαρμένον [f] ∾ ἐν ταῖς καρδίαις αὐ-

---

[a] ∾ ἀφεθήσεται. [f] ∾ ἐν αὐτοῖς.

(n) ἠρώτων. ABCL. ἐπηρώτων. D. ἐπηρώτησαν. 13. 69. 124. (o) *οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ*. D. 13. 28. 69. 124. Evangelistaria. cant. veron. verc. corb. 2. vind. colb. germ. 1. || = *οἱ περὶ αὐτόν*. L. Item Evangelistaria quædam, in quibus legitur: *προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ καταμόνας, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα.* || = *σὺν τοῖς δώδεκα*. Vulg. ms. (p) *τὰς παραβολάς*. BCL. Copt. gat. Mm. germ. 2. mart. || *τίς ἡ παραβολὴ αὕτη*. D. 13. 28. 69. 124. cant. veron. verc. germ. 1. corb. 2. colb. vind. (q) = ABKL. 11. 15. 27. 42. 63. 68. 72. 102. 114. Mt. 10. Copt. corb. 1. (r) *τὰ μυστήρια*. G. 1. 87. 106. 115. 118. 235. Mt. f. 17. Syr. p. Copt. || Ante *δέδοται* ponunt BL. 102. (s) *πάντα*. D. 106. 114. 115. 116. 124. Mt. r. z. 10. *ταῦτα*. 82. 116. in m. || = colb. germ. 1. corb. 2. vind. (t) *λέγεται*. D. 64. 124. cant. veron. verc. vind. corb. 2. colb. germ. 1. (u) + *μὴ*. EFGH. 2. 12. Orig. bis. (x) = 3. Orig. bis. *καὶ ἰδόντες μὴ ἴδωσι*. 12. ap. Mill. (y) = 28. Orig. semel. verc. (z) *συνῶσι* D*L. 1. 118. 127. 225. *ἀκούσωσι*. 106. (a) AK. 11. 72. 114. 220. 229. al. 6. Mt. r. 10. Orig. semel. *ἀφεθήσομαι*. D* (*ἀφήσω* D**) cant. vind. germ. 1. corb. 2. (b) = BCL. 1. 118. Mt. x. Copt. Arm. veron. Orig. bis. || *τὰ παραπτώματα*. 36. 40. 53. 106. Mt. a. d. Theophyl. (c) *qui negligenter verbum suscipiunt*, veron. verc. brix. colb. || *ὅπου*] *εἰς*. D. (St. β.) cant. germ. 1. corb. 2. Item Syr. (d) = 118. Arm. *εὐθύς*. BCL. 69. Mt. f. (e) *τὸ*. Arm. (f) *ἐν αὐτοῖς*. CL. Copt. Syr. p. in m. colb. *εἰς αὐτούς*. B. 1. 13. 28. 69. 118. *ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν*. A. Æth.

16 τῶν." Καὶ οὗτοί εἰσιν [g] ὁμοίως" οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη
σπειρόμενοι [h], οἳ, ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, [i] εὐθέως"
17 μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν [k] αὐτόν·" Καὶ οὐκ ἔχουσι
[l] ῥίζαν" ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἶτα, γε-
νομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, [m] εὐθέως"
18 σκανδαλίζονται. Καὶ [n] = ἄλλοι εἰσιν" [o] οἱ" εἰς τὰς
ἀκάνθας σπειρόμενοι· [p] † οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον
19 [q] ∾ ἀκούοντες·" Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ [r] αἰῶνος" [s] † καὶ
[t] ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου" [u] καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυ-
μίαι" εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ [x] ἄκαρ-
20 πος γίνεται." Καὶ [y] οὗτοί" εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν
καλὴν σπαρέντες, [z] οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον καὶ παρα-
δέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, [a] ∾ ἓν" τριάκοντα, καὶ
21 [a] ∾ ἓν" ἑξήκοντα, καὶ [a] ∾ ἓν" ἑκατόν. Καὶ ἔλεγεν

---

[p] † οὗτοί εἰσιν. [q] ∾ ἀκούσαντες. [s] † τούτου.
[a] ∾ ἐν.

(g) = D. 1. 13. 28. 69. 118. 131. Syr. Pers. p. Arm. cant. veron. verc. corb. 2. vind. colb. germ. 1. Orig. Ante εἰσιν ponunt CL. Mt. f. (h) + λόγω. M. (i) = D. 1. 36. 40. 60. Mt. a. Copt. cant. vind. colb. corb. 2. εὐθὺς. BCL. 13. Ev. 2. 13. Mt. f. (k) = 13. 28. 69. 124. ap. Birch. 131. Arm. Orig. (l) ὕδωρ. Mt. V. (m) εὐθὺς. BCL. 108. Ev. 2. 12. 19. Mt. f. Ed. (n) = GH. 1. 13. (59. 61. 62. 64. ap. Wetst.) 118. 124. 218. (cum 76. 123. 125.) Syr. Arr. Arm. ἄλλοι εἰσιν. BDL. Copt. Vulg. cant. veron. colb. vind. germ. corb. (o) = 13. 108. 220. (p) = AC** EKMS. 10. 11. 17. 36. 40. 59. 61. 62. 64. 69. 72. 77. 106. 108. 127. 131. 157. 229. 235. Ev. 2. 18. 19. al. 47. Mt. V. al. 17. Ed. Copt. Syr. p. Goth. Slav. brix. Theophyl. (q) ἀκούσαντες. BCDL. 13. 69. 124. Mt. i. n. (r) βίου. D. Goth. cant. veron. vind. corb. 2. colb. germ. 1. βίου καὶ τοῦ αἰῶνος. 60. (s) = BC DL. 1. 38. 102. 118. Arm. Vulg. It. exc. brix: (t) = M* || ἀπάται τοῦ κόσμου. D. *et errores* (s. *delectationes*) *mundi simul incedentes* (*incendentes*,) cant. corb. 2. vind. *et in errore seculi simul euntes*, (εἰσπορευόμεναι) veron. *et delectationibus mundi abalienati*, colb. Hi omnes omittunt καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι. *Errores mundi, et deceptio divitiarum, et reliquæ concupiscentiæ simul incidentes*, germ. 1. (u) D. 1. 28. 118. 131. Arm. It. (exc. brix. germ. 1. corb. 1. mart. Mm. gat.) || περὶ τὰ λοιπὰ = 106. (x) ἄκαρπα γίνονται. D. 124. It. exc. brix. germ. 2. (y) ἐκεῖνοι. BCL. Copt. (z) + *hi sunt*, germ. 1. 2. (a) Vide vs. 8. Sic etiam h. l. Syr. utr. Slav. || ἐν secundum et tertium = B. 102.

αὐτοῖς· [b] μήτι ὁ λύχνος [c] ἔρχεται,'' ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον
τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν
[d] ∾ ἐπιτεθῇ; Οὐ γάρ ἐστί [e] — τι'' κρυπτὸν, [f] ∾ ὃ ἐὰν 22
μὴ'' φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, [g] ἀλλ' ἵνα''
εἰς φανερὸν ἔλθῃ. Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.] 23
[h] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· [βλέπετε, τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέ- 24
τρῳ μετρεῖτε, [i] μετρηθήσεται'' ὑμῖν [k] †. Ὃς γὰρ ἂν 25
ἔχῃ, [l] δοθήσεται'' αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει
ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐστὶν ἡ βα- 26
σιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς [m] ἐὰν'' [n] ἄνθρωπος'' [o] βάλῃ'' [p] τὸν

---

[d] ∾ τεθῇ. [f] ∾ ἐὰν μή. [k] † καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσι.

(b) + ἴδετε. 13. 69. 124. (c) ἅπτεται. D. (St. β.) καίεται. 13. 69. 124. Ed. Pers. p. Arr. Æth. Slav. ed. in m. It. *adfertur*, veron. (d) BCD KL. 13. 69. 76. 77. 116. 124. 142. 235. al. 21. Mt. a. d. i. n. o. q. r. x. 10. (e) = BD. 1. 10. 11. 13. 36. 40. 69. 72. 77. 102. 124. 131. 229* Ev. 19. al. 23. Mt. a. c. semel. d. e. f. k. p. z* 10* 17. al. 5. Ed. Copt. Slav. It. (exc. brix. colb. germ. 1. corb. 1. gat. Mm.) Theophyl. (f) ἐὰν μή. ABCL. 33. 36. 40** 42. 72. 102. 108. 114. 229* Mt. a. e. 12. εἰ μὴ ἵνα. 1. 13. 69. 131. ἵνα μή. 10. ἀλλ' ἵνα. D. 49. ap. Mill. Goth. cant. verón. corb. 2. vind. ὃ μή. 220. ὃ οὐ: 235. ὃ οὐ μή. 11. 63. 68. Mt. 10. (g) εἰ μὴ ἵνα. 1. 18. 118. *quod non*, colb. Vulg. ed. sixtin. (h) Vs. 24 et 25 : καὶ ἔλ. αὐτοῖς· βλ. τί ἀκούετε· καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. ὃς ἔχει γὰρ δοθ. αὐτῷ, κ̀ ὃς οὐκ ἔχει κ̀ ὃ ἔχει ἀρθ. ἀπ' αὐτοῦ. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθ. ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. Καὶ ἔλεγεν κ. τ. λ. 13. 69. Item Codd. ap. Erasm. Bez. et Wechel. (i) ἀντιμετρηθήσεται. 10. 40. 108. ap. Birch. 116. 157. 285. al. 16. et Barber. 2. Mt. a. d. k. p. z** Vulg. brix. vind. gat. colb. corb. 2. germ. 1. 2. (k) = D (St. β.) G. Copt. ed. cant. veron. germ. 1. gat. Vulg. ms. || In Arm. ponitur post ἀκούετε. In 13 et 69. bis exstat. || καὶ προστεθήσεται ὑμῖν = 114. ὑμῖν = Mt. 12. || τοῖς ἀκούουσι = BCL. 102. Ar. p. Æth. Copt. ms. Vulg. It. item 13 et 69 semel. Post μετρηθήσεται ὑμῖν ponitur in Codd. ap. Wechel. αὐτοῖς. Mt. 10. *credentibus*, Goth. brix. (l) προστεθήσεται. D. cant. (Ex hoc glossemate ortum additamentum præcedens, sicut ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν ex interpretamento verborum ὃς ἂν ἔχῃ.) (m) = BD gr. L. 28. 118. Mt. c. e. f. tolet. ὅταν. 1. 40. 53. 131. 235. Mt. a. d. z² πρ. 13. 69. 124. (n) = 47. 63. 64. (o) βάλλει. 69. 118. 131. 229. 235. Mt. c. e. gat. Mm. (p) = 13. 69. 124.

27 σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, Καὶ [q] καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται"
νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαςάνῃ καὶ μηκύνη-
28 ται, ὡς ὐκ οἶδεν αὐτός. [r] Αὐτομάτη" [s] —γὰρ" ἡ γῆ
καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα ςάχυν, εἶτα [t] πλήρη
29 σῖτον" ἐν τῷ ςάχυϊ. Ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπὸς, εὐ-
θέως ἀποςέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέςηκεν ὁ θερι-
30 σμός. Καὶ ἔλεγε· [u] ∾ τίνι" [x] ὁμοιώσωμεν" τὴν βασι-
λείαν τῦ Θεῦ; ἢ ἐν [y] ποίᾳ" [z] παραβολῇ παραβάλωμεν
31 αὐτήν; [a] Ὡς" [b] κόκκῳ" σινάπεως, ὃς, ὅταν σπαρῇ ἐπὶ
τῆς γῆς, [c] μικρότερος" πάντων τῶν σπερμάτων ἐςὶ [d] τῶν
32 ἐπὶ τῆς γῆς·" [e] Καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει," καὶ
γίνεται [f] πάντων τῶν λαχάνων μείζων," καὶ ποιεῖ κλά-
δους [g] μεγάλους," ὥςε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ

---

[u] ∾ *πῶς*. [b] *κόκκῳ*.

(q) *καθεύδει καὶ ἐγείρεται*. EFG. Alii. Sic nonnulli etiam *βλαςάνει* s. *βλαςᾷ* et *μηκύνεται*. (r) = Syr. *αὐτομάτως*. 235. (s) = ABCL. 102. Mt. c. Syr. p. (habet cod. paris.) Copt. || *ὅτι*. D. cant. (t) *πλήρης σῖτος*. B. *πλήρης ὁ σῖτος*. D. *πληροῖ σῖτον*. 218 (cum 76. 124. 125. 220.) || = *πλήρη*. Mt. 10. (u) *πῶς*. BCL. 7. 13. 28. 69. Ev. 12. 18. 19. Mt. f. veron. (x) *ὁμοιώσομεν*. 1. 89. 106. 218. (cum 76. 77. 108.) al. 13. Mt. c. d. k. p. z. Ed. Vulg. It. *ὁμοιώσω*. K. 28. 56. 69. 220. Mt. e. Theophyl. (y) *τίνι*. BL. 1. 7. 13. 28. 63. 69. 118. 131. Ev. 12. 18. 19. 36. Mt. f. 10. Ed. Vulg. brix. gat. Orig. || = *τίνι* ad *τίνι* (loco *ποίᾳ*) 118. (z) *αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν*. BL. 28. 63. 72. in m. Mt. 10. Syr. p. in m. veron. Orig. || *παραβολῇ αὐτὴν θῶμεν; Παραβάλωμεν αὐτὴν ὡς κόκκον*. 13. 69. || *παραβολῇ*] *ὁμοιώματι*. 1. 118. 131. || *παραβάλωμεν*] *παραθῶμεν*. Syr. p. in m. *παραβαλῶμεν*. 49. ap. Mill. 84. ap. Beng. Mt. e. i. n. Ed. Vulg. It. exc. cant. (a) *ὁμοία ἐςιν*. D. cant. colb. (b) ACEFGHKLMS. (St. β.) 1. 11. 13. 17. 28. 33. 40. 69. 77. 106. 108. 127. 131. 209. 235. Ev. 19. al. 48. et Barber. 5. Mt. V. c. d. e. f. k. l. p. q. z. 17. al. 3. Ed. Hesych. Theophyl. (c) *μικρότερον*. BDLM. 13* 28. 33. 69. 131. 235. al. 3. Mt. 17. (d) = C. veron. || *τῶν ἐπὶ* = 90. || *τῶν*] *ἃ εἰσιν*. D, Sic Vulg. It. (e) = D. cant. vind. *Et ubi creverit*, colb. *Crescit autem*, veron. || *σπαρῇ*] *αὐξηθῇ*. 119. al. 5. Mt. x. Syr. p. in m. *φυῇ*. 63. 64. 106. *natum fuerit*, Vulg. ed. sixtin. (f) *μείζων πάντων τῶν λαχάνων*. BDL. 1. 131. 235. al. 3. Mt. c. f. Syr. Arm. Vulg. It. || *μείζων*] *μεῖζον*. ACL. 92. Mt. V. e. f. r. (g) = 218. (cum 76. 108. 123. 125.) *μεγίςους*. Mt. e.

[h]τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. Καὶ τοιαύταις 33
παραβολαῖς [i] — πολλαῖς" ἐλάλει [k]αὐτοῖς" [l]τὸν λό-
γον," καθὼς [m]∽ ἠδύναντο" ἀκούειν. Χωρὶς δὲ παρα- 34
βολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς [n]μαθηταῖς
αὐτοῦ" ἐπέλυε πάντα.]

[o]Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, [[p]ὀψίας γε- 35
νομένης·" διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. Καὶ ἀφέντες τὸν 36
ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν, ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ·
καὶ [q]ἄλλα δὲ [r]πλοῖα" ἦν μετ' [s]αὐτοῦ." Καὶ γίνεται 37
λαίλαψ ἀνέμου [t]μεγάλη·" τὰ δὲ κύματα [u]ἐπέβαλλεν"
εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε [x]∽ αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι." Καὶ 38
ἦν αὐτὸς [y]ἐν" τῇ πρύμνῃ, ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον [z]κα-
θεύδων·" καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· δι-

---

[m] ∽ ἐδύναντο. [r] πλοιάρια. [x] ∽ ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. [y] ∽ ἐπί.

(h) + πάντα. 40. Barber. 2. Mt. a. d. (i) = L. 1. 10. 28. 33. 40. 53. 59. 108. ap. Birch. 115. 118. 127. 131. 229. Mt. a. d. n. Syr. Perss. Ar. pol. Copt. Æth. Arm. veron. colb. Vict. (k) = D. cant. vind. germ. 1. corb. 2. (l) = Syr. veron. colb. (m) ADEL. 10. 115. 118. Alii. Mt. V. al. 10. (n) ἰδίοις μαθηταῖς. BCL. || = αὐτοῦ. Unus ap. Wetst. corb. vind. (o) ὁ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ὀψίας δὲ γενομένης, λέγει αὐτοῖς· διέλθωμεν. Mt. e. (p) = 56. 58. et Bodlej. unus ap. Fell. (q) τὰ ἄλλα τὰ ὄντα μετ' αὐτοῦ πλοῖα. 1. 118. 131. item Arm. ἄλλα δὲ πλοῖα πολλὰ (ἄλλαι δὲ πλοῖαι πολλαὶ D*) ἦσαν μετ' αὐτοῦ. D. cant. corb. 2. || ἄλλα] πολλά. veron. vind. || δὲ] = BL. 102. 157. Syr. Copt. veron. brix. δίκα. 71. (r) ABCDM. 1. 7. 13. 31. 33. 38. 67. 69. 72. 106. 114. 118. 131. 157. al. 2. et Barber. 1. Mt. c. bis. e. f. (s) 12. 61. Syr. Pers. p. Syr. p. in m. Copt. (t) μεγάλου. C. 44. Mt. 17. z** Copt. || Ante ἀνέμου ponunt DL. 1. 13. 69. 102. 118. 131. Vulg. It. exc. brix. (u) ἐπέβαλεν. L. 218. (cum cæteris vindob.) Alii. Mt. a. al. 9. Ed. ἐπέβαλεν. Mt. d. ἔβαλεν. D. *ascendebat*, brix. (x) ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. BCDL. Copt. Syr. p. in m. Vulg. It. || αὐτὸ = 102. Arm. || γεμίζεσθαι] βυθίζεσθαι. 1. 118. 131. Ev. 18. 19. al. 4. Mt. f. x. καταποντίζεσθαι. 11. 27. 68. (y) ABCDL. 1. 13. 53. 61. 69. 77. 116. 118. 124. ap. Birch. 131. Mt. c. semel. ἐπὶ τὴν πρύμνην. Mt. c. alibi. (z) καθήμενος. Mt. e.

39 δάσκαλε, οὐ μέλει σοι, ὅτι ἀπολλύμεθα; Καὶ διεγερ-
θεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ [a] εἶπε τῇ θαλάσσῃ·" σιώ-
πα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο
40 γαλήνη μεγάλη. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε
41 [b] οὕτω;" [c] ∾ πῶς οὐκ" ἔχετε πίστιν; Καὶ ἐφοβήθησαν
φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός
ἐστιν, ὅτι καὶ [d] ὁ ἄνεμος" καὶ ἡ θάλασσα [e] ὑπακούουσιν"
[f] αὐτῷ."]

1 Καὶ [[g] ∾ ἦλθον" εἰς τὸ πέραν [h] τῆς θαλάσσης," εἰς
2 τὴν χώραν τῶν [i] ∾ γαδαρηνῶν." Καὶ [k] ἐξελθόντι αὐ-
τῷ" ἐκ τοῦ πλοίου, [l] εὐθέως" [m] ἀπήντησεν" αὐτῷ ἐκ τῶν
3 μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ· Ὃς τὴν
[n] κατοίκησιν" εἶχεν ἐν τοῖς [o] μνήμασι," καὶ οὔτε [p] ἁλύσεσιν"

---

[c] ∾ οὔπω. [g] ∾ ἦλθεν. [i] ∾ γερασηνῶν. [o] μνημείοις.

(a) τῇ θαλάσσῃ, καὶ εἶπε. D. 1. 118. 131. Arm. cant. veron. corb. 2. vind. (b) = BD (St. β.) L. Copt. Vulg. It. (c) BD (St. β.) L. 1. 13. 69. 131. Copt. Arm. Vulg. It. *quomodo nondum*, brix. (d) οἱ ἄνεμοι. DE. 1. 131. 229** al. 5. Mt. e. cant. veron. vind. corb. 2. colb. germ. 2. (e) ὑπακούει. BCL. 1. 13. 28. 69. 118. (f) = D. gr. Ante ὑπακ. ponunt C. 13. 131. Alii. (g) CEL. 13. 28. 31. 60. 69. 124. 218 (cum vindob. cæteris exc. 76. 219.) Mt. e. x. item z et 12. Syr. utr. (sed Syr. p. habet rec. in m.) Arr. Copt. Arm. ἦλθεν ὁ ἰησοῦς. 116. Evangelistaria. (h) = 13. 69. Ev. 4. cant. veron. vind. brix. corb. 2. || καί. D. gr. (i) γερασηνῶν. BD. (St. β.) Vulg. Sax. It. Nyssen. γεργεσηνῶν. L. 1. 10. 28. 31. 33. 38. 116. 118. 131. 209. 225. Ev. 9. 10. 12. 18. 19. Mt. f. x. 12. Arr. Syr. p. in m. Copt. Æth. Arm. Orig. (cujus annotationem repetierunt scholia in margg. plurium codd. Victor, aliive.) Theophyl. in comment. Auctor synops. Hesych. (k) ἐξελθόντος αὐτοῦ. BCL. 1. 13. 33. 69. 118. 124. 131. al. 6. Mt. f. x. veron. brix. ἐξελθόντων αὐτῶν. D. (St. β.) Pers. p. cant. colb. corb. 2. (l) = B. Syr. Arm. veron. brix. vind. colb. corb. 2. (m) ὑπήντησεν. BDL. 1. 28. 40. 118. 131. al. 4. Damasc. (n) οἴκησιν. 106. 183. al. 12. Mt. k. p. z. (o) ABCEFG KLS. (St. π.) 10. 13. 36. 40. 69** 72. 77. 106. 108. 124. 131. 157. 235. Ev. 36. al. 70. Mt. V. al. 18. Ed. (p) ἁλύσει. BCL. 33. colb. || = germ. 2. || + οὐκέτι BCDL. 13. 28. 69. 124. Vulg. It. exc. vind. || Post οὐδεὶς + ἔτι. 1. 118. 131. Arm. (q) ἐδύνατο. ACDEL. Alii. Mt. k. al. 6. ἐτόλμα. M.

οὐδεὶς [q] ἠδύνατο″ αὐτὸν [r] δῆσαι·″ [s] Διὰ τὸ αὐτὸν 4
πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶ-
σθαι [t] ὑπ'″ αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντε-
τρίφθαι· καὶ οὐδεὶς αὐτὸν [u] ἴσχυε″ δαμάσαι. Καὶ 5
[x] διαπαντὸς″ [y] νυκτὸς καὶ ἡμέρας″ ἐν τοῖς [z] μνήμασι καὶ ἐν τοῖς
ὄρεσιν″ ἦν κράζων, καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. Ἰδὼν 6
δὲ τὸν Ἰησοῦν [a] — ἀπὸ″ μακρόθεν, ἔδραμε καὶ προσ-
εκύνησεν αὐτῷ· Καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ [b] ∞ εἶπε·″ 7
τί [c] ἐμοὶ″ καὶ σοί, [d] Ἰησοῦ,″ υἱὲ τοῦ θεοῦ [e] τοῦ ὑψίστου;″
ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς. Ἔλεγε γὰρ 8
αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώ-
που. Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί [f] σοι ὄνομα;″ καὶ [g] λέγει αὐτῷ·″ 9
[h] λεγεὼν″ ὄνομά [i] μοι,″ ὅτι πολλοί ἐσμεν. Καὶ [k] παρε- 10

---

[z] ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν. [b] ∞ λέγει.
[g] ἀπεκρίθη λέγων.

(r) πεδῆσαι. 225. δαμάσαι. 28. 54. (s) διὰ τὸ αὐτὸν πολλὰς πέδας καὶ ἁλύσεις, αἷς ἔδησαν αὐτὸν, διεσπακέναι καὶ συντετριφέναι· καὶ οὐδεὶς ἴσχυσεν αὐτὸν δαμάσαι. 1. 131. 209. alius. Item 28. Mt. x. ὅτι πολλάκις αὐτὸν δεδεμένον πέδαις καὶ ἁλύσεσι, ἐν αἷς ἔδησαν, διεσπακέναι, καὶ τὰς πέδας συντετριφέναι, καὶ μηδένα αὐτὸν ἰσχύειν δαμάσαι. D. cant. Item vind. corb. 2. (t) ἀπ'. 36. 40. al. 3. Mt. V. a. d. o. 17. || = 106. Syr. (u) ἴσχυσε. 1. 106. 131. 209. al. 13. Mt. V. al. 7. Ed. (x) = D. Pers. p. cant. veron. verc. vind. colb. corb. 2. διὰ πάσης. 157. (y) = 36. 40. Mt. a. (z) ABCLM. 1. 10. 11. 13. 69. 72. 114. 131. 229. Ev. 18. 19. 36. al. 15. Mt. c. bis. e. f. k. o. p. 10. Ed. Syr. utr. Arr. Copt. Æth. Arm. Goth. Slav. Vulg. brix. corb. 2. mart. || μνήμασι] μνημείοις. D. 1. 13. 69. 124. 131. (a) = AKLM. 11. 72. 106. 114. 229. Ev. 18. 19. 36. al. 11. Mt. c. bis. e. f. r. x. 10. (b) AB CKLM. 11. 131. Ev. 18. 19. 36. al. 13. Mt. c. e. f. 10. (c) ἡμῖν. 106. Syr. p. (sed rec. in m.) (d) = 1. 84. 86. Mt. e. (e) = 17* Sax. τοῦ ζῶντος. A. Syr. p. in m. (f) ὄνομά σοι. ABCL. 1. 13. 50. 69. 72. 106. 114. 131. 220. 229. pluresve. Mt. c. bis. f. 10. Syr. p. Damasc. ὄνομά σου. Ev. 36. Mt. e. (g) ABCK**LM. 1. 11. 13. 28. 69. 131. 229. Ev. 18. 19. 36. al. 12. Mt. c. bis. e. f. Syr. utr. Perss. Copt. Arm. Goth. Vulg. germ. 1. 2. mart. Mm. Damasc. || = λέγων. D. Ev. 2** Mt. 10. cant. veron. verc. vind. brix. (h) λεγεὼν. BCDL. 69. Syr. Copt. (i) ἡμῖν. Syr. || = 1. (k) παρεκάλουν. A. 1. 37. 77. 116. 131. 225. Mt. c. o. corb. 2. colb. germ. 1. 2. Vulg. in editione sixtin. Damasc.

κάλει" αὐτὸν πολλὰ, ἵνα [l] μὴ" [m] αὐτοὺς ἀποστείλῃ"
11 ἔξω τῆς χώρας. Ἦν δὲ ἐκεῖ [n] — πρὸς τῷ ὄρει" ἀγέλη
12 χοίρων [o] = μεγάλη" [p] βοσκομένη." Καὶ παρεκάλεσαν
αὐτὸν [q] † [r] = οἱ δαίμονες," λέγοντες· πέμψον ἡμᾶς
13 εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς [s] εἰσέλθωμεν." Καὶ
[t] ἐπέτρεψεν αὐτοῖς" [u] — εὐθέως" [x] — ὁ Ἰησοῦς." καὶ ἐξ-
ελθόντα τὰ [y] πνεύματα" [z] τὰ ἀκάθαρτα" εἰσῆλθον
εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ
εἰς τὴν θάλασσαν· [a] = ἦσαν δέ· ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνί-
14 γοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ." [b] ∞ Οἱ δὲ" βόσκοντες [c] αὐτοὺς"

---

[n] πρὸς τὰ ὄρη. [q] † πάντες. [b] ∞ καὶ οἱ.
[c] τοὺς χοίρους.

(l) = 13. (m) ἀποσ. αὐτοὺς. A. 106. al. 4. Mt. a. c. bis. d. e. f. x. Damasc. ἀποσ. αὐτὸν. K. 229. al. 5. Mt. r. 10. Syr. || αὐτοὺς] αὐτὸν. L. Mt. 17. αὐτὰ. BC. (n) πρὸς τῷ ὄρει. ABCDEFGHKLMS. (St. π.) Ev. 2. 4. 36. al. 93. Mt. V. al. 13. (Nonnulli habent πρὸς τὸ ὄρει, alii πρὸς τῷ ὄρη.) Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Goth. Slav. Vulg. It. Theophyl. Euthym. πρὸς τὸ ὄρος. Mt. 17. || Ponitur post χοίρων in 131. post μεγάλη in 13. 124. post βοσκομένη in A. aliis, Mt. c. bis. e. f. 10. Syr. p. || = 1. (o) = DL. 34* 71. 131. Mt. c. Copt. Goth. Vulg. ms. cant. veron. vind. corb. 2. μεγάλων. Ev. 17. πολλῶν. 36. Pers. w. μεγάλη πολλῶν. 76. Mt. q. μακρόθεν. 60. (p) βοσκομένων. AL. 225. cant. veron. (q) = BCDLM. 1. 4. 11. 13. 27. 31. 38. 42. 63. 68. 102. 114. 118. 131. 220. 229. Mt. r. x. 10. Syr. Erp. Perss. Copt. Vulg. It. exc. verc. Post δαίμονες ponit 50. (r) = BCL. 1. 13. 102. 118. 131. Mt. x. Copt. Post λέγοντες ponit Mt. d. τὰ δαιμόνια. D. (s) ἀπέλθωμεν. D. gr. (t) ἔπεμψεν αὐτοὺς. H. 59. 71. 73. ἔπεμψεν αὐτοὺς εἰς τοὺς χοίρους, D. cant. colb. corb. 2. (u) = BCL. 1. 28. 63. 102. 108. 118. 131. Mt. c. 10. Syr. Pers. p. Copt. Æth. Arm. veron. (x) = BCEL. 1. 28. 102. 118. 131. Syr. Copt. Arm. veron. *dominus*, vind. κύριος Ἰησοῦς. D. cant. verc. corb. 2. germ. 2. (y) δαιμόνια. Mt. c. 10. (z) = A*F. 28. Mt. c. (a) ἦσαν usque ad θαλάσσῃ = Æth. ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι = B. Syr. ms. || ἦσαν δὲ] = DL. 1. Barber. 1. Syr. Perss. Copt. Vulg. cant. veron. colb. corb. 2. germ. 1. Mm. gat. ἦσαν γάρ. 58* 225. Ed. Syr. p. (b) ABCLM. 1. 13. 28. 33. 69. 106. 124. ap. Birch. 131. al. 6. Mt. c. bis. e. f. Syr. utr. Copt. Goth. verc. (c) BCDL. 13. 69. 124. Syr. Copt. Æth. Vulg. It.

ἔφυγον, καὶ [d] ἀπήγγειλαν" εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.
καὶ [e] ∾ ἐξῆλθον" ἰδεῖν, τί ἐστι τὸ γεγονός. Καὶ ἔρ- 15
χονται πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον
καθήμενον [f] — καὶ" ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα [g] = τὸν
ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα·" καὶ ἐφοβήθησαν. [h] ∾ Καὶ 16
διηγήσαντο" αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονι-
ζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. Καὶ [i] ἤρξαντο παρακα- 17
λεῖν" αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.] Καὶ 18
[k] ∾ ἐμβάντος" αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, [l] παρεκάλει" αὐτὸν
ὁ [m] δαιμονισθείς," ἵνα [n] ᾖ μετ' αὐτοῦ." [o] καὶ" οὐκ 19
ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν
σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς, ὅσα σοι ὁ
[p] κύριος" [q] πεποίηκε," καὶ [r] ἠλέησέ σε. Καὶ ἀπῆλθε, καὶ 20
ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ
ὁ [s] ἰησοῦς·"] καὶ πάντες ἐθαύμαζον.]

---

[d] ἀνήγγειλαν. [e] ∾ ἦλθον. [h] ∾ διηγήσαντο δὲ.
[k] ∾ ἐμβαίνοντος. [o] ὁ δὲ ἰησοῦς. [q] ἐποίησεν.

(d) ABCDKLM. 1. 11. 40** 106. 131: 220. ap. Birch. Ev. 19. 36. al. 13. Mt. c. e. f. r. z* 10. (e) ABKLM. 11. 33. 72. 106. 229. Ev. 18. 19. 36. al. 10. Mt. c. bis. e. f. r. z* Syr. p. Copt. Goth. (f) = BDL. 1. 13. 33. 69. 131. 157. al. 8. Mt. c. Copt. Vulg. It. (g) = D. (St. β.) 17* 27. Æth. Pers. w. Vulg. It. exc. mart. τὸν λεγ. τοὺς δαίμονας. Copt. || = τὸν ἐσχηκότα. Mt. x* (h) DEG. 10. 36. 40. 108. ap. Birch. 127. 157. 235. Ev. 2. al. 44. Mt. V. al. 12. Ed. cant. vind. colb. corb. 2. (i) παρεκάλουν. D. Mt. 12. cant. verc. (k) ABDKLM. 11. 33. 72. 124. ap. Birch. 131. 229. Ev. 18. 19. al. 8. Mt. c. e. f. 10. Vulg. It. (l) ἤρξατο παρακαλεῖν. D. Vulg. It. exc. veron. (m) ἰαθείς. 54. Barber. 1. Mt. e. Syr. p. in m. δαιμονιζόμενος. Mt. i. n. (n) μετ' αὐτοῦ ᾖ. ABCL. 1. 124. 131. 229* Ev. 18. 19. 36. al. 4. Mt. e. f. 10. Syr. Arm. Goth. (o) ABKLM. 1. 11. 33. 72. 102. 106. 131. 229. Ev. 18. 36. al. 13. Mt. c. e. f. 10. Syr. utr. Perss. Copt. Goth. Vulg. brix. Mm. καὶ ὁ ἰησοῦς. B. 13. 69. 124. item C. gat. (p) θεός. D. Mt. e. Copt. cant. (q) ABCEGHLMS. 13. 33. 69. 72. 106. 124. 157. 226** 229. 235. Ev. 2. 18. 19. 36. al. 48. Mt. V. al. 15. Ed. Sever. Theodor. heracl. Theophyl. (r) + ὅτι. D. Ed. Syr. cant. veron. vind. colb. corb. germ. 2. (s) κύριος. 60. θεός. Mt. a. d.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ [t] ἐν τῷ πλοίῳ″ πάλιν εἰς
τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς [u] ἐπ' αὐτόν·″ [x] ϗ ἦν″
22 παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ [y] — ἰδοὺ,″ [ἔρχεται εἷς
τῶν ἀρχισυναγώγων, [z] — ὀνόματι Ἰάειρος·″ καὶ [a] ἰδὼν
23 αὐτὸν, πίπτει″ πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, Καὶ [b] ∾ παρε-
κάλει″ αὐτὸν [c] πολλὰ,″ λέγων· ὅτι τὸ θυγάτριόν μου
ἐσχάτως ἔχει· [d] ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας,″
24 [e] ∾ ὅπως″ σωθῇ· ϗ [f] ζήσεται.″ Καὶ [g] ἀπῆλθε″ μετ'
αὐτοῦ· ϗ [ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλι-
25 βον αὐτόν. Καὶ γυνή [h] = τις″ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος
26 ἔτη δώδεκα, Καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν,
καὶ δαπανήσασα τὰ [i] παρ' αὐτῆς″ πάντα, καὶ μηδὲν
ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα·
27 Ἀκούσασα [k] περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα [l] ἐν τῷ ὄχλῳ″
28 ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. (Ἔλεγε γὰρ [m].

---

[b] ∾ παρακαλεῖ. [e] ∾ ἵνα. [i] παρ' ἑαυτῆς.

(t) = D. 1. 28. 118. 131. al. 3. Arm. cant. veron. verc. corb. vind. colb. (u) πρὸς αὐτόν. D. 13. 28. 69. 90. μετ' αὐτῶν. 131. ‖ = vind. (x) = D. cant. veron. corb. vind. brix. colb. (y) = BDL. 102. Syr. Arr. Perss. Æth. Vulg. It. exc. colb. brix. (z) = D. cant. verc. vind. corb. (a) καὶ προσέπιπτεν. D. cant. (b) A CL. 71. Mt. c. d. παρακαλῶν. D. cant. veron. verc. vind. corb. (c) = D. 38. 235. Mt. 10* cant. veron. vind. colb. corb. (d) ἐλθὲ, ἅψαι αὐτῆς ἐκ τῶν χειρῶν σου. D. cant. veron. vind. corb. ‖ ἵνα ἐλθὼν] ἐλθὲ. St. β. Syr. Vulg. brix. colb. germ. 1. 2. Mm. gat. ‖ ἐπιθῇς] ἐπιθῇ s. ἐπιθέσῃ. 71. Mt. n. Arm. ‖ αὐτῇ] = 114. In aliis post χεῖρας ponitur. ἐπ' αὐτῇ. 28. Mt. 17. αὐτῷ. AK. 31. 121. Mt. n. Ed. (e) ACDL. 13. 28. 69. (f) ζήσεται. 54. 218 (cum 8.) ζήσῃ. BCD (St. β.) L. 13. 69. 124. Vulg. It. exc. colb. (g) ὑπῆγεν. D. 124. cant. (h) = ABCL. 1. 33. 102. Barber. 2. Ev. 32. Vulg. veron. vind. colb. corb. (i) = παρ'. D. 1. 11. 28. 68. 118. 131. 142. in m. 220. Ed. Syr. utr. Vulg. It. ‖ ἑαυτῆς] αὐτῆς. AFGLMS. 10. 13. 28. 33. 69. 102. 124. 157. 218 (cum vindob. cæteris exc. 108. 220.) 229. 235. Ev. 2. 18. al. 33. Mt. BHV. 19. al. 13. Ed. Theophyl. παρ' αὐτὴν. B. παρ' αὐτῇ. Mt. i. n. (k) + τὰ. B. Ev. 33. (l) = 1. Alius. Mt. x. Post αὐτοῦ ponit D. cant. verc. εἰς τὸν ὄχλον. 13. 28. 69. 124. (m) + ἐν ἑαυτῇ. DK. 1. 11. 33. 72. 108. 142. in m. 158. in m. 229. Ev. 2. 18. 19. al. 12. Mt. a. d. f. q. r. z. in marg. 10. cant. verc. vind. corb. colb.

[n]ὅτι" κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψωμαι, σωθήσομαι.)
Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ [o]πηγὴ" τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ 29
ἔγνω τῷ σώματι, ὅτι [p]ἴαται" ἀπὸ τῆς μάστιγος [q].
Καὶ εὐθέως ὁ ἰησοῦς ἐπιγνοὺς [r]ἐν ἑαυτῷ" τὴν ἐξ αὐτοῦ 30
δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς [s]ἐν τῷ ὄχλῳ," ἔλεγε·
τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων; Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μα- 31
θηταὶ αὐτοῦ· βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ
λέγεις· τίς μου ἥψατο; [t]Καὶ περιεβλέπετο [u]ἰδεῖν" 32
τὴν τοῦτο [x]ποιήσασαν." Ἡ δὲ γυνὴ, φοβηθεῖσα [y]καὶ 33
τρέμουσα," [z]εἰδυῖα ὃ γέγονεν [a]ἐπ' αὐτῇ," ἦλθε καὶ
προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν [b]ἀλήθειαν."
Ὁ δὲ [c]εἶπεν αὐτῇ· [d]θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· 34
ὕπαγε [e]εἰς εἰρήνην,"] [f]καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός
σου."] Ἔτι αὐτοῦ [λαλοῦντος, ἔρχονται [g]ἀπὸ τοῦ 35
ἀρχισυναγώγου, λέγοντες· ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε·
τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; Ὁ δὲ ἰησοῦς [h]— εὐ- 36
θέως," [i]ἀκούσας" [k]τὸν λόγον λαλούμενον," λέγει τῷ

(n) = 225. Mt. 10. Ed. verc. veron. vind. corb. colb. (o) πλήγη. 13. (p) ἴαται. 86. Mt. c. o. 10. Ed. ἴατο. 225. ἰάθη. Mt. e. (q) + αὐτῆς. 31. 38. Ed. Syr. verc. (r) = D. 226* cant. veron. vind. colb. corb. || = ἐν. Mt. V. (s) τῷ ὄχλῳ. Ev. 33. πρὸς τὸν ὄχλον. Syr. utr. Perss. Vulg. verc. brix. vind. colb. germ. 1. 2. || *dixit ad turbam*, veron. colb. (t) Vs. 32 = 57. *cum autem circumspexisset*, omissis cæteris, colb. (u) = Mt. a. (x) πεποιηκυῖαν. 1. Ed. (y) = 59. Ev. 31. germ. 1. (z) + δι' ὃ (s. διὸ) πεποιήκει λάθρα. D. 50. 124. Arm. *quod* (*ob hoc quod*, verc.) *fecerat occulto*, cant. verc. corb. vind. (a) = ἐπ'. BCDL. 3. 9. 102. Syr. Copt. verc. || ἐν αὐτῇ. F. ἐπ' αὐτήν. 13. 60. 69. 124. 125. Mt. c. αὐτή. D. *ipsa*, cant. corb. vind. (b) αἰτίαν. 1. 69. αἰτίαν αὐτῆς. 13. 28. Arm. *dixit quid factum est*, colb. || + (vel post αἰτίαν vel post αὐτῷ) ἔμπροσθεν πάντων. 13. 28. 69. 124. (c) + ἰησοῦς. CD. 1. 13. 69. 118. 124. 235. Ev. 20. 44. Mt. BH. c. e. Arm. Syr. p. cum ast. (sed non in cod. paris.) It. (d) + θάρσει. C. 67. 68. Ev. 44. Mt. BH. c. (e) ἐν εἰρήνῃ. 12. 70. Vulg. Codd. Italæ. (f) = Mt. e. (g) + οἱ. 229. (h) = BDL. 1. 28. 40. 225. Syr. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. exc. verc. Post ἀκούσας ponit 125* (i) παρακούσας. BL. (k) τοῦτον τὸν λόγον. D. cant. || = veron. || λαλούμενον] = Syr. Arr. It. exc. germ. 1. 2. mart. λεγόμενον. Mt. r.

37 ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. Καὶ οὐκ
ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ [l]συνακολουθῆσαι," εἰ μὴ πέτρον
καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν [m] ∾ ἰακώβου."
38 Καὶ [n] ∾ ἔρχεται" εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ
θεωρεῖ [o]θόρυβον" [p] ‡ καὶ" κλαίοντας καὶ [q]ἀλαλάζον-
39 τας πολλά." Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυ-
βεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ
40 καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. [r] ∾ ὁ δὲ" ἐκβαλὼν
[s]πάντας," παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν
μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ [t], καὶ εἰσπορεύεται, ὅπου ἦν
41 τὸ παιδίον [u] †. Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου,
λέγει αὐτῇ· [x]ταλιθὰ," [y]κοῦμι·" [z]ὅ ἐστι μεθερμη-
42 νευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, [a]ἔγειρε." Καὶ εὐθέως

---

[m] ∾ αὐτοῦ. [n] ∾ ἔρχονται. [r] ∾ αὐτὸς δέ.
[s] ἅπαντας. [u] † ἀνακείμενον. [a] ἔγειραι.

(l) ἀκολουθῆσαι. AK. 11. 73. 229. al. 3. Mt. r. παρακολουθῆσαι. D. 1. 124. ap. Birch. (m) αὐτοῦ. DG. 1. 36. 61. 106. Mt. c. Syr. p. (sed addit cum ast. τοῦ ἰακώβου) cant. verc. (n) ABCDF. 54. 118. Ev. 17. Mt. e. Ed. Syr. Pers. p. Copt. Vulg. cant. veron. vind. germ. 1. 2. mart. (o) θορυβοῦντας. Syr. utr. || + πολὺν. Arm. + καὶ ὄχλον. 225. (p) + ABC LM. 1. 13. 28. 36. 40. 61. 69. 72. 106. 124. ap. Birch. 229. Ev. 36. al. 7. Mt. c. bis. d. e. f. r. x. Ed. Syr. utr. Perss. Arm. Goth. Slav. 5. Vulg. germ. 1. 2. mart. || θόρυβον κλαιόντων καὶ ἀλαλαζόντων. D. gr. verc. *turbam flentem et lamentantem*, cant. veron. corb. vind. brix. colb. (q) ὀλολύζοντας πολλοὺς. Mt. e. || = πολλὰ. Syr. veron. (r) BC DL. 33. Mt. c. *ipse vero*, Vulg. It. ὁ δὲ ἰησοῦς. M. 118. 124. ap. Birch. Mt. e. (s) ACKL. 218. (cum vindob. omnibus.) Plurimi. Mt. V. al. 17. Ed. τοὺς ὄχλους D. (t) + ὄντας. D. || τοὺς ἑαυτοῦ. 124. τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. 116. (u) = BDL. 102. Copt. Ar. p. cant. veron. verc. vind. corb. κείμενον. 31. 38. 121. Mt. 10. κατακείμενον. 1. 28. 69. ap. Mill. et Wetst. 118. al. 3. Theophyl. κατακεκλιμένον. 69. ap. Wetst. κατακλίμενον. sic 13. καταβεβλημένον. 57. (x) ταβιτὰ. s. ταβηθὰ. 157. 225. Ev. 2** Mt. a** c. e. Æth. verc. veron. vind. gat. Mm. colb. corb. emmer. ραββὶ θαβιτὰ. D. cant. (y) κοῦμ. BCL. 1. al. 4. Mt. a. al. 5. Slav. 5. 6. 7. Suidas. Theophyl. Euthym. || = verc. germ. 2. (z) Ab ὅ ἐστι ad ἔγειρε = Syr. (a) BDGHK LS. Alii. Mt. V. al. 5. Ed.

ἀνέστη τὸ κοράσιον, καὶ περιεπάτει· ἦν [b] γὰρ" ἐτῶν
δώδεκα. ϗ ἐξέστησαν [c] [d] ἐκστάσει μεγάλῃ." Καὶ δι- 43
εστείλατο αὐτοῖς πολλὰ, ἵνα μηδεὶς [e] γνῷ" τοῦτο· καὶ
εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, [f] καὶ [ἦλθεν" εἰς τὴν πατρίδα 1
αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.]
Καὶ [g] γενομένου σαββάτου," ἤρξατο [[h] ἐν τῇ συναγωγῇ 2
διδάσκειν·" καὶ [i] πολλοὶ [k] ἀκούοντες" ἐξεπλήσσοντο [l],
λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δο-
θεῖσα αὐτῷ, [m] † καὶ [n] δυνάμεις τοιαῦται [o] διὰ τῶν
[p] χειρῶν" αὐτοῦ [q] γίνονται;" Οὐχ οὗτός ἐστιν [r] ὁ τέκ- 3
των, ὁ υἱὸς" [s] μαρίας, [t] ἀδελφὸς δὲ" ἰακώβου, καὶ

---

[m] † ὅτι.

(b) Ꝺ. D. Vulg. It. || + ὡς s. ὡσεὶ. C. 1. 124. al. 2. Mt. e. Arm. (c) + πάντες. D. cant. vind. brix. gat. colb. germ. 2. + οἱ γονεῖς αὐτῆς. 76. al. 3. Mt. c. q. Mm. + εὐθὺς. BL. Copt. (d) ἐκστάσιν μεγάλην. Mt. 17. Ed. (e) γνοῖ. ABDL. *ut nemini dicerent*, cant. colb. corb. (f) = 13. 131. Mt. e. κατῆλθεν. D. *abiit*, Vulg. It. exc. verc. Mm. καὶ ἔρχεται. BCL. Syr. p. in m. (g) ἡμέρᾳ σαββάτων. D. cant. vind. corb. *sabbato*, veron. *sabbatis*, colb. (h) διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ. CDL. Syr. Arm. cant. brix. corb. (i) + οἱ. BL. 13. 69. (k) ἀκούσαντες. DFL. 13. 36. 40. 69. 124. Ev. 2. al. 6. Mt. a. c. d. o. 10. verc. || = veron. colb. (l) + ἐπὶ s. ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. D. (St. β.) 76. 106. 115. 118. al. 3. Mt. q. Syr. p. Arm. Vulg. It. (m) = ABEFGHLMS. 1. 10. 13. 24. 28. 33. 69. 108 et 125. ap. Birch. 127. 131. 157. 209. 218. ap. Birch. (ap. Alt. silent vindob. omnes.) Ev. 31. 36. al. 39. Mt. V. c. bis. e. f. i. k. l* n. p. z* 17. Ed. Slav. Vulg. verc. colb. Theophyl. Euthym. || ἵνα. C* DK. 11. 106. 124. 220. ap. Birch. 235. Ev. 18. 19. al. 11. Mt. q. x. z** 10. Copt. Syr. p. cant. veron. corb. vind. (n) + αἱ. B. 86. (o) + αἱ. L. Vulg. colb. (p) *labia*, (χειλῶν.) colb. (q) γίνονται. CD. 114. al. 3. Mt. o. q. r. x. 10. γινόμεναι. BL. 33. ap. Mill. Ev. 31. (r) ὁ τοῦ τέκτονος υἱὸς καὶ. 33. 69. Ev. 31. Mt. c. ὁ τέκτονος υἱὸς καὶ. 10. Arr. Æth. Arm. Slav. 6. 9. Vulg. ms. veron. verc. vind. colb. Mm. gat. tol. Orig. Chrysol. *Joseph fabri filius, et*. germ. 1. 2. ὁ τοῦ τέκτονος; ὁ υἱὸς καὶ. 13. || ὁ τέκτων.] = Syr. hieros. τέκτονος. 234** (s) + τῆς. BCL. 13. 124. Ev. 36. Mt. f. (t) καὶ (ὁ) ἀδελφὸς. BCDL. Ev. 31. Syr. Copt. cant. || = Ꝺ. Arm. Vulg. It.

[u] ἰωσῆ," καὶ ἰούδα, καὶ σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελ-
φαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.
4 Ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· [x] ὅτι" οὐκ ἔστι προφήτης
ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ [y] πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς [z] συγ-
5 γενέσι" [a], καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ [b] οὐκ ἠδύνατο"
ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ [c] ὀλίγοις" ἀῤῥώ-
6 στοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε [d]. Καὶ [e] ἐθαύ-
μαζε" διὰ τὴν [f] ἀπιστίαν" αὐτῶν. καὶ περιῆγε τὰς
[g] κώμας κύκλῳ," διδάσκων.]
7 Καὶ [προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ [h] ἤρξατο αὐτοὺς
ἀποστέλλειν" [i] δύο δύο" καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν [k] τῶν
8 πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων,] Καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς,
ἵνα μηδὲν αἴρωσιν [l] εἰς ὁδὸν," εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ
9 πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς [m] τὴν ζώνην" χαλκόν· Ἀλλ'
ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ [n] ἐνδύσησθε" δύο χιτῶνας.
10 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε [o] εἰς οἰκίαν,"

---

[n] ἐνδύσασθαι.

(u) ἰώσητος. DL. 13. 69. 124. Codd. ap. Erasm. et Wech. Copt. Sax. cant. verc. ἰωσὴφ. 121. Æth. Vulg. veron. brix. Mm. gat. germ. 1. 2. || = vind. corb. colb. (x) = S. 13. 31. 69. 124. 218 (cum al. 10.) 235. Mt. r. Syr. Arm. (y) + ἰδίᾳ. AL. (z) συγγενεῦσιν. BD**EFGL. 1. 59. 61. 124. 235. Mt. V. d. || = colb. (a) + αὐτοῦ. BCKL. 218 (cum al. 2.) 235. al. 6. Mt. c. bis. Copt. Vulg. cant. veron. vind. brix. (b) *noluit*, verc. vind. brix. germ. 2. || = colb. corb. (c) πολλοῖς. Copt. || ὀλίγους ἀῤῥώστους. 220. item 61. (d) + αὐτοὺς. 124. Ev. 31. Hier. (e) ἐθαύμαζον. 28. Mt. 10. corb. (f) πίστιν. D. gr. (g) κύκλῳ κώμας. L. 13. 69. 76. 124. 235. Mt. q. κώμας. Syr. Arm. verc. germ. 2. κώμας πάντοθεν. Mt. e. *: (h) ἀπέστειλεν αὐτοὺς. D. It. (exc. brix. germ. 1. 2. mart.) Gaudent. (i) ἀνὰ δύο. D. (k) + κατὰ. Ev. 44. Mt. e. + *ejicere* s. *fugare*, colb. corb. germ. 2. Gaudent. (l) ἐν τῇ ὁδῷ. K. Vulg. It. (exc. cant. corb. vind. tol.) Gaudent. || = veron. (m) τὰς ζώνας. Ev. 31. Mt. e. Copt. veron. corb. colb. Gaudent. (n) ACDEF. Alii multi. Mt. V. al. 13. Ed. (etiam Steph. 3.) Copt. Arm. Goth. ἐνδύσασθαι. S. Alii. Ed. (etiam Elsev.) Slav. Gaudent. ἐνδύσασθε. B* Alii. ἐνδεδύσθαι. L. Ev. 2. 36. Alii. *ne induerentur*, Vulg. It. exc. cant. verc. (o) = D. cant. verc. vind. corb.

ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. Καὶ [p] ὅσοι ἂν 11
μὴ δέξωνται" ὑμᾶς, μηδὲ [q] ἀκούσωσιν" ὑμῶν, ἐκπο-
ρευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν [r] χοῦν" [s] τὸν ὑποκάτω"
τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς [t] †. Καὶ ἐξελ- 12
θόντες [u] ἐκήρυσσον," ἵνα μετανοήσωσι· Καὶ δαιμόνια 13
πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώστους,
καὶ ἐθεράπευον.]

Καὶ [ἤκουσεν [x] ὁ βασιλεὺς ἡρώδης" [y], (φανερὸν γὰρ 14
ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ,) καὶ [z] ἔλεγεν" ὅτι ἰωάννης ὁ
[a] βαπτίζων" [b] ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη," καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν
αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. "Αλλοι [c] + δὲ" ἔλεγον· ὅτι 15
ἠλίας ἐστίν. ἄλλοι [d] δὲ" [e] ἔλεγον·" ὅτι [f] προφήτης [g] ἐστὶν"

---

[t] † ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται σοδόμοις ἢ γομόῤῥοις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

(p) ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται. BL. 13. 28. 69. 124. Syr. p. in m. ὃς ἂν μὴ δέξηται. 1. 118* || ἂν] ἐὰν. ACD. Alii. Mt. c. al. 10. Ed. Theophyl. || δέξωνται] δέξονται. 131. 235. Ed. (q) ἀκούσῃ s. ἀκούσει. 1. 13. 28. 69. (r) χοῦν. Ed. κονιορτὸν. 1. 118. (s) = D. Arm. Æth. Vulg. It. exc. colb. || = τὸν. 36. Mt. ν. (t) = BCD (St. β.) L. 17. 28. Ar. r. Pers. w. Copt. Arm. Vulg. It. (exc. verc. brix. germ. 2.) Victor latinus (teste Wetst.) et Zacharias Chrysopolit. hæc Matthæi esse notant ex Ammonii monotess. Nec attingunt scholia in Mt. codd. a. d. e. 10. || ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως] = 131. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ev. 44. (u) ἐκήρυξαν. BC DL. Syr. Syr. p. in m. *prædicate*, colb. (x) ἡρώδης ὁ βασιλεύς. DF. 229. Mt. 17. Evangelistaria. It. (exc. corb. gat. Mm. germ. 2.) tol. harl. (y) + τὴν ἀκοὴν ἰησοῦ. KM. 13. 69. 106. 108. 124** 131. 218 (cum al. 4.) 229. in m. al. 7. Mt. 1** o. p. r. 17. Evangelistaria. Codd. nonnulli in m. in indice lectionis. Slav. 5. 6. ut videtur. || + περὶ ἰησοῦ. Syr. (z) ἔλεγον. B. 6. ἐλέγοσαν. D. cant. veron. verc. mart. corb. Aug. Beda. (a) βαπτιστής. DS. 13. 33. 69. al. 6. Ed. Vulg. It. Utrumque jungit Mt. α. || = corb. germ. 2. (b) ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν. BDL. 33. ἐκ νεκρῶν ἀνέστη. AK. 27** 42. 63. 68. 72. 114. 220. 229. Mt. 10. Theophyl. (c) + ACDELS. 1. 13. 28. 36. 69. 72. 89** 106. 124 et 125. ap. Birch. 229. 235. al. 13. et Barber. 6. Mt. a. d. e. z. Syr. p. Copt. Goth. Slav. 5** Vulg. It. Theophyl. (d) = 33. 36. 127. 235. Ev. 2. al. 8. Mt. V* a. c. d. al. 4. (e) = G. 1. 28. Syr. veron. verc. corb. colb. (f) = προφήτης ἐστὶν ὡς εἷς. D. cant. veron. corb. vind. colb. || ὁ προφήτης. Codd. ap. Euthym. (g) = BL. 1. *venit*, corb. colb.

16 [h] † [i] ὡς εἷς τῶν προφητῶν." Ἀκούσας δὲ [k] ὁ ἡρώδης,"
εἶπεν· [l] — ὅτι" ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα [m] = ἰωάννην,"
17 [n] ∾ οὗτος †" ἠγέρθη [o] ἐκ νεκρῶν." [p] Αὐτὸς γὰρ ὁ"
ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν ἰωάννην, [q] καὶ ἔδησεν
αὐτὸν ἐν [r] † φυλακῇ," διὰ ἡρωδιάδα, τὴν γυναῖκα φι-
18 λίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. Ἔλεγε
γὰρ ὁ ἰωάννης τῷ ἡρώδῃ· [s] ὅτι" οὐκ ἔξεστί [t] σοι" ἔχειν
19 τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. Ἡ δὲ ἡρωδιὰς [u] ἐνεῖχεν"
αὐτῷ, καὶ [x] ἤθελεν" αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο.
20 Ὁ γὰρ ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα
[y] δίκαιον" [z] καὶ ἅγιον" καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ [a] ἀκούσας"
21 αὐτοῦ, [b] πολλὰ" [c] ἐποίει," καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε. Καὶ

---

[h] † ἦ. [n] ∾ αὐτός † ἐστιν, αὐτός. [r] † τῇ.

(h) = ABCEGHKLMS. Ev. 1. 2. al. 25. Mt. BHV. 19. al. 20. Ed. Syr. Arr. Perss. Copt. Æth. Goth. Slav. mss. Vulg. brix. germ. 1. Orig. Vict. Theophyl. (i) = verc. ‖ προφητῶν] + τῶν ἀρχαίων. 61** Copt. (k) = C. 72. al. 4. ‖ = ὁ. D. 13. 127. 131. 219. 234* Ev. 44. pluresve. Mt. BHV. al. 14. Ed. (l) = BDL. 1. 28. 33. 67. 124. ap. Birch. Ed. Syr. Vulg. It. (m) = D. Copt. cant. (n) = ἐστὶν αὐτὸς. BDL. 69. 102. Vulg. cant. colb. corb. germ. 1. 2. Mm. Orig. ‖ = οὗτός ἐστιν. 33. Syr. Syr. p. in m. Pers. w. Arr. Æth. brix. Hier. ‖ = αὐτὸς. 13. ‖ αὐτός ἐστιν, αὐτὸς γάρ. Mt. B. ‖ ἰωάννην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς] οὗτός ἐστιν ἰωάννης, αὐτὸς. 1. verc. vind. Item veron. (o) = BL. 102. Copt. Syr. hieros. Ante ἠγέρθη ponunt D. 13. 69. 124. Vulg. cant. verc. vind. germ. 1: 2. Mm. ‖ ἐκ] ἀπὸ τῶν. C. 37. 77. 116. Mt. a. d. 10. Orig. (p) ὁ γάρ. L. Copt. (q) ἐν φυλακῇ, καὶ ἔδησεν αὐτόν. A. καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν φυλακήν. 28. 69. Syr. Pers. p. καὶ ἔδησεν αὐτὸν καὶ ἔβαλεν εἰς φυλακήν. D. 124. Arm. cant. veron. verc. brix. corb. vind. ‖ ἔδησεν] ἔθηκεν. Mt. e. ἔδησεν καὶ ἔθετο. Mt. χ. (r) = ABC FGLS. Alii. Mt. HV. 19. al. 18. Ed. (s) = D. 28. 131. 225. Barber. 1. Mt. B. o. 19. Ed. Perss. Æth. Vulg. It. exc. veron. verc. (t) = 34. ‖ σε. D. gr. verc. (u) συνεῖχεν. Ev. 44. ἐμαίνετο. Mt. e. *minabatur*, Syr. (x) ἐζήτει. C* cant. veron. verc. vind. colb. (y) προφήτην. Syr. p. in m. (z) = 1. 119* Ev. 32. (a) ἀκούων. 17. 28. 116. 125** 235. Ev. 24. al. 12. et Barber. 2. Mt. B. k. p. 19. al. 5. Ed. veron. vind. brix. (b) + ἃ. 69. 124. ap. Birch. *quia s. quod multa faciebat*, veron. germ. 2. *illum multa facere*, colb. (c) ἠπόρει. BL. Copt.

γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε ἡρώδης τοῖς [d] γενεσίοις″
αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν [e] αὐτοῦ,″ καὶ τοῖς
χιλιάρχοις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς [f] γαλιλαίας·″ Καὶ 22
εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς [g] αὐτῆς τῆς″ ἡρωδιάδος, καὶ
ὀρχησαμένης, [h] καὶ ἀρεσάσης″ τῷ ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνα-
νακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· αἴτησόν με,
ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοί. Καὶ [i] ὤμοσεν″ [k] αὐτῇ·″ 23
[l] ὅτι ὃ ἐὰν″ [m] — με″ αἰτήσῃς, δώσω σοὶ, [n] ἕως ἡμίσους″
τῆς βασιλείας μου. Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, εἶπε τῇ μητρὶ 24
αὐτῆς· τί [o] ∾ αἰτήσομαι;″ ἡ δὲ εἶπε· τὴν κεφαλὴν
ἰωάννου τοῦ [p] βαπτιστοῦ.″ Καὶ εἰσελθοῦσα [q] — εὐθέως″ 25
[r] μετὰ σπουδῆς″ πρὸς τὸν βασιλέα, [s] ᾐτήσατο, λέγου-
σα·″ [t] θέλω″ [u] ἵνα μοι δῷς″ [x] ἐξ αὐτῆς″ ἐπὶ πίνακι τὴν
κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ περίλυπος γενό- 26
μενος ὁ βασιλεὺς [y], διὰ τοὺς ὅρκους καὶ [z] τοὺς συνανακει-

---

[o] ∾ αἰτήσωμαι.

(d) γενεθλίοις. D** (St. β.) γενεχλίοις D* (e) = D. 1. 131. Ed. Vulg. It. exc. vind. colb. corb. (f) πόλεως. Syr. p. in m. (g) αὐτοῦ. BDL. Mt. e. || = αὐτῆς. 1. 118. alius. Copt. Arm. Goth. veron. brix. colb. (h) ἤρεσεν, et postea: ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν. BC*L. Copt. colb. corb. (i) ὡμολόγησεν. F. (k) = L. || + πολλά. D. 28. Arm. It. exc. brix. colb. *mulieri*, loco *multa*, veron. (l) εἴ τι ἄν. D. gr. ὅ, τι ἂν s. ἐὰν. Mt. d. o. ὅτι ἐὰν. 124. Mt. 19. (m) = L. 69. 106. al. 5. Ed. Syr. Arr. Pers. w. Vulg. veron. colb. gat. Post αἰτήσῃς ponunt A. Alii. Arm. Goth. (n) ἕως ἡμίσεως. S. 36. Theophyl. ἕως ἡμίσου Unus ap. Wetst. ἕως ἥμισυ, L. καὶ τὸ ἥμισυ. D. *licet* s. *etiamsi dimidium*, Vulg. cant. vind. verc. veron. colb. corb. gat. *licet et si*, germ. 1. (o) ABCDGL. 124. 235. *quid vis, ut petam*, veron. (p) βαπτίζοντος. L. Syr. p. Sic etiam vs. 25. (q) = DL. Copt. Arm. cant. veron. verc. vind. colb. εὐθὺς. BC. (r) = D. cant. veron. verc. vind. colb. (s) εἶπεν. D. 1. 118* Syr. Arm. cant. veron. verc. vind. corb. (t) = D. 60. cant. veron. verc. vind. corb. (u) δός μοι. D. Codd. iidem Italæ. (x) ἐξαυτῆς. Ed. || = D. (St. β.) 5. cod. Fabri Stap. ap. Bengel. Goth. cant. brix. || Ante δῷς μοι ponunt BCL. Syr. Vulg. It. exc. brix. Post βασιλέα ponit corb. || ἐξαίφνης. 66** (y) + ὡς ἤκουσεν. D. gr. (St. β.) corb. colb. cob. + *mox audiit*, cant. vind. (z) + διὰ. D. Vulg. It. exc. colb.

27 μένους οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι. [a]Καὶ" [b]εὐ-
θέως" [c]ἀποστείλας" [d]ὁ βασιλεὺς" [e]σπεκουλάτωρα,"
28 [f]ἐπέταξεν" [g]ἐνεχθῆναι" τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ὁ δὲ
ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν [h] — αὐτὴν"
τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν [i]αὐτὴν" τῇ μητρὶ
29 αὐτῆς. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦλθον,
καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν [k]μνη-
μείῳ.
30 Καὶ [συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, [l] — καὶ" ὅσα ἐποίησαν, καὶ
31 ὅσα ἐδίδαξαν.] Καὶ εἶπεν αὐτοῖς [m]· δεῦτε [n] [o]ὑμεῖς
αὐτοὶ κατ' ἰδίαν" εἰς ἔρημον τόπον, καὶ [p] ∾ ἀναπαύ-
σασθε" ὀλίγον· ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες
32 πολλοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν [q] ∾ ηὐκαίρουν." Καὶ [r] [s]ἀπῆλ-

h ∾ ἀναπαύσασθε. q ∾ εὐκαίρουν.

(a) ἀλλ'. D. (St. β.) Syr. Vulg. It. exc. veron. gat. (b) = Vulg. vind. corb. colb. germ. 1. εὐθὺς. BCL. εὐθείας. Ev. 32. (c) = Mt. i. ἀπο-λύσας. 1. (d) = D. 1. 28. 118. Alius. Mt. x. Arr. Vulg. It. (e) σπεκου-λάτορα. ADEFLS. 1. 108. 131. 157. 218 (cum al. 5.) 235. Ev. 1. Alii. Mt. HV. al. 4. (f) ἐκέλευσεν. 2. Mt. 10. Ed. (g) ἐνέγκαι. B. (h) = L. 1. Syr. Arm. Slav. 7. veron. colb. Theophyl. (i) = D. Mt. 17. Syr. Arm. Vulg. cant. verc. vind. colb. corb. (k) + τῷ. D. Ed. (etiam Steph. 3. et Wetst.) (l) = BCDEL. 1. 33. 102. 131. 235. Ev. 24. 36. al. 9. Mt. V. c. bis. 10. 17. al. 4. Syr. Perss. Copt. Arm. Slav. venet. Vulg. It. (m) + ὁ ἰησοῦς. D. 13. 61. 69. 124. Mt. e. Arm. It. exc. corb. gat. Mm. (n) + ὑπά-γωμεν. Syr. Pers. p. verc. mart. (o) ὑπάγωμεν. D. (St. β.) cant. colb. corb. vind. || = αὐτοὶ. 1. et ap. Mill. 28. 56. 58. Syr. Perss. Copt. Vulg. brix. verc. mart. (p) ABCM. 36. 40. 69. 108. 127. al. 6. Mt. a. d. e. Ed. (q) AEFL. Alii. Mt. V. al. 15. Ed. εὐκαίρως εἶχον. D. (St. β.) *manducandi spatium habebant*, Vulg. It. (r) + ἀναβάντες εἰς τὸ πλοῖον, omisso postea τῷ πλοίῳ. D. (item St. β.) 66 in m. ap. Mill. Vulg. It. exc. veron. qui plane omittit τῷ πλοίῳ, quod in græcis formam et locum varie mutat. (s) ἀπῆλθεν. EFGH. 13. 36. 40. 69. 108. 124. 131. 218. (cum al. 5.) al. 13. Mt. V. d. e. l. q. x. 14. Ed.

θον" εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. Καὶ εἶδον 33
[t] αὐτοὺς ὑπάγοντας" [u] †· καὶ ἐπέγνωσαν [x] † [y] πολλοί·"
καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον [z] † καὶ
ἦλθον ἐκεῖ" [a] † [b] †.] Καὶ [[c] ἐξελθὼν" εἶδεν [d] † πολὺν 34
ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρό-
βατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς
πολλά. Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόν- 35

[u] † οἱ ὄχλοι. [x] † αὐτόν. [a] † καὶ προῆλθον αὐτούς. [b] † καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν. [d] † ὁ ἰησοῦς.

(t) αὐτὸν ὑπάγοντα. 108. (u) = AB DEGHKLMSU. (St. π.) Ev. 36. al. 66. Mt. V. al. 18. Ed. Syr. p. Arr. Copt. Æth. Arm. Slav. Vulg. It. Theophyl. || πολλοί, omisso postea πολλοί. 108. Syr. Pers. p. || Habent οἱ ὄχλοι. 13. 124. Alii. Pers. w. Hiat Goth. (x) = BD. 1. 28. 49. 102. 118. 131. Barber. 1. Arm. Perss. Vulg. It. Post πολλοί ponit 157. || αὐτούς. AKLM. 10. 11. 40 (utrumque habet) 76. 106. 114. 115. 124. 235. Ev. 18. 19. 36. al. 24. Mt. c. e. f. k. p. q. 10. al. 5. Ed. Syr. utr. Arr. Copt. Æth. Slav. brix. Post πολλοί ponit Mt. e. (y) = 13. 69. 108. Syr. Pers. p. Post πεζῇ repetit vind. (z) καὶ ἦλθον ἐκεῖ. Sic, omissis cæteris omnibus, 1. Et sic fere codd. Italæ, scil. *ibi, et venerunt*, verc. *illuc, et venerunt* (*ibi*, cant.) *illuc*, cant. corb. vind. *ibi, et convenerunt illuc*, veron. || Sequentia καὶ προῆλθον αὐτούς, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν = Euthymius, etiam in Mt. i. n. nec additur καὶ ἦλθον. Similiter colb: *et convenerunt* (pro *cognoverunt*) *pedestres multi ab omnibus civitatibus, et concurrerunt illuc*, omissis cæteris. Item: *et nuntium audiverunt* (ἐπέγνωσαν) *ex omnibus urbibus ac pagis, ita ut ad navem accurrerent*, missis reliquis. Pers. p. (a) = D. 1. 28. 50. Mt. i. n. Arr. Pers. p. Codd. Italæ. Euthym. Vide notam præced. || ϗ προσῆλθον αὐτούς. L. 31. 71. 106. 115. Mt. 17. ϗ προσῆλθον αὐτοῖς. 131. ϗ προσῆλθον αὐτῷ. 69. 142** καὶ προσῆλθον αὐτούς. 13. || καὶ προῆλθον αὐτοῖς. Mt. z** καὶ προῆλθον αὐτὸν ἐκεῖ omisso antea ἐκεῖ. Syr. (b) = BL. 1. 13. Mt. f. i. n. Syr. Pers. p. Copt. Arm. Vulg. It. exc. brix. Euthym. Conf. not. z. || καὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν. Ed. ϗ προσῆλθον πρὸς αὐτούς. 220. 225. Arr. καὶ συνῆλθον αὐτοῦ. D. (St. β.) 28. veron. καὶ συνεισῆλθον πρὸς αὐτούς. 69. καὶ συνέδραμον πρὸς αὐτόν. A. (c) = colb. corb. (d) = BL. 1. 13. 33. 69. 102. 124. Copt. Arm. germ. 1. Ante εἶδεν ponunt A. Alii multi. Evangelistaria. Syr. brix. Mm. vind. colb. Post ὄχλον D. Mt. 10. Vulg. cant. verc. veron. gat.

τες [e] αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν·" ὅτι ἔρημός
36 ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· Ἀπόλυσον αὐτούς,
ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς [f] κύκλῳ" ἀγροὺς καὶ κώμας,
ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς [g] ∞ ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ
37 ἔχουσιν." Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν [h] αὐτοῖς·" δότε αὐ-
τοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες
[i] ἀγοράσωμεν" [k] δηναρίων διακοσίων" ἄρτους, καὶ [l] δῶμεν"
38 αὐτοῖς [m] φαγεῖν;" Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους
ἔχετε; ὑπάγετε, [n] = καὶ" ἴδετε. καὶ γνόντες, λέγουσι [o]·
39 πέντε [p], καὶ δύο ἰχθύας. Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς [q] ἀνα-
κλῖναι πάντας," [r] συμπόσια συμπόσια," ἐπὶ τῷ χλωρῷ
40 χόρτῳ. Καὶ ἀνέπεσον [s] πρασιαὶ πρασιαί," [t] ἀνὰ" ἑκα-
41 τὸν καὶ [t] ἀνὰ" πεντήκοντα. Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε

[g] ∞ τί φάγωσιν.

[k] διακοσίων δηναρίων.

(e) οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν αὐτῷ. D. Alii. cant. veron. αὐτῷ οἱ μαθηταί, λέγουσιν αὐτῷ. 13. 69. οἱ μαθηταὶ αὐτῷ λέγουσιν. A. οἱ μαθηταὶ λέγουσιν. Arm. Alii aliter. (f) = 118** ἔγγιστα. D. (St. β.) Vulg. It. (g) BL. 28. 102. Copt. cant. verc. corb. vind. τι φαγεῖν. D. *cibos, (s. escas) quos manducent*, Vulg. colb. germ. 2. τί φάγωσιν ὅτι ὧδε φαγεῖν τι οὐκ ἔχουσιν. Arm. ap. Bode. *panem, quod manducent; quia hic non habent*. veron. (h) = AL. 1. 33. (i) ἀγοράσομεν. L* 1. 108. al. 6. Mt. c. bis. d. i. n. q. veron. verc. brix. corb. colb. tol. Euthym. (k) ABEFGHLS. 1. 69. 72. 106. 108. 124. 131. 218. (cum al. 4.) 229. al. 20. Mt. V. al. 13. Ed. Syr. p. verc. veron. brix. vind. germ. 1. tol. δηναρ. τριακοσίων. 225. ap. Birch. (l) δώσομεν. AL. 28. 65. Vulg. It. δώσωμεν. BD. 13. 69. 124. 229** (m) Absque interrogatione 83. et alii ap. Steph. (n) = BDL. 1. 102. 118. al. 4. Mt. i. n. Syr. Copt. cant. veron. colb. (o) + αὐτῷ. AD. 13. 69. 77. 124. al. 7. Mt. c. bis. Syr. Arm. It. (exc. corb. colb.) tol. (p) + ἄρτους. D. Syr. Perss. Copt. Sax. It. exc. veron. corb. germ. 2. (q) ἀνακλιθῆναι πάντας. B*G. 1. 13. 28. 69. 77. 116. 131. 157. Ev. 36. al. 4. Mt. e. 14. Ed. *ut discumberent omnes*, cant. veron. verc. vind. colb. corb. πᾶσιν ἀνακλιθῆναι. Orig. semel. || πάντας] αὐτούς. 33. et 54. ap. Mill. αὐτοὺς πάντας. 49. ap. Mill. πάντας = Arm. (r) συμπόσια. L. 61. 225** Ed. συμπόσιον συμπόσιον. Copt. κατὰ τὴν συμποσίαν. D. *secundum contubernia*, Vulg. It. (s) = semel πρασιαί. L. 61. Ed. || Bis = verc. colb. *in partes*, Copt. Vulg. Codd. Italæ. *convivia per contubernia*, vind. (t) κατὰ BD. Copt. || = 10. 12. Posterius = Mt. o.

ἄρτους κ̀ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν,
[u] εὐλόγησε" κ̀ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα [x] παραθῶσιν" [y] αὐτοῖς·" καὶ τοὺς
δύο ἰχθύας [z] ἐμέρισε" πᾶσι. Καὶ ἔφαγον [a] πάντες," 42
καὶ ἐχορτάσθησαν· Καὶ ἦραν [b] [c] κλασμάτων δώδεκα 43
κοφίνους πλήρεις," καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. Καὶ ἦσαν οἱ 44
φαγόντες [d] τοὺς ἄρτους," [e] † πεντακισχίλιοι ἄνδρες.
Καὶ εὐθέως [[f] ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμ- 45
βῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν[g] [h] εἰς τὸ πέραν"
[i] πρὸς" Βηθσαϊδὰν, [k] ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ" τὸν ὄχλον.]
Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσ- 46
εύξασθαι. Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν [l] τὸ πλοῖον ἐν 47
μέσῳ τῆς θαλάσσης· [m] καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς,"
Καὶ [n] εἶδεν" αὐτοὺς βασανιζομένους [o] ἐν τῷ ἐλαύνειν·" 48
ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς. [p] καὶ" περὶ τετάρ-
την φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται [q] πρὸς αὐτούς," πε-

---

[e] † ὡσεὶ.

(u) ἐμήνυσε. Mt. n. (x) παρατιθῶσιν. BLM. 42. 63. 229. Mt. 10. x** (y) κατέναντι αὐτῶν. D. Vulg. It. (z) ἐμέρισαν. Syr. (a) = Arm. in edit. constant. sed extat in m. (b) + τὸ περισσεῦον. F. + *reliquias*, Vulg. verc. brix. vind. corb. germ. 1. 2. gat. Mm. (c) κλασμάτων δώδ. κοφίνων πληρώματα. B. 13. 69. 124. κλάσματα δώδ. κοφίνους πληρώματα. L. δώδεκα κοφίνων πληρώματα. 1. τὸ περισσεῦον δώδ. κοφίνους πλήρεις. Arm. || = πλήρεις. Mt. e. brix. vind. (d) = D. 1. 118. 209. Ed. Vulg. It. exc. brix. colb. (e) = ABDEFGH KLMS. (St. π.) al. 84. Mt. V. al. 17. Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Æth. Slav. Vulg. It. Theophyl. (f) + ἐξεγερθεὶς. D. cant. veron. verc. vind. colb. corb. germ. 2. (g) + αὐτὸν. D. 1. 13. 40. 69. 118. 124. ap. Birch. 220. Ev. 18. al. 7. Mt. c. quater. f. Verss. Orig. || + αὐτοὺς. 51. (h) = 118. εἰς] πρὸς. Ed. (i) εἰς. 1. Orig. (k) αὐτὸς δὲ ἀπολύει. D. gr. veron. || ἀπολύσῃ] ἀπολύσει. 89. 108. Mt. a. d. al. 8. ἀπολύει, 8. ἀπολυσεῖ. BDL. 1. (l) + πάλαι. D. 1. 209. Mt. x. *jam*, cant. et alii. *longe*, veron. (m) = 61. Mt. c. bis. (n) ἰδὼν. BDL. Ev. 18. 19. Mt. f. Vulg. It. exc. vind. (o) καὶ ἐλαύνοντας. D. Inverso ordine: *remigantes et laborantes*. It. exc. brix. (p) = BL. 102. Ev. 18. 19. verc. *autem*, veron. (q) = D. It. exc. brix. germ. 2. || + ὁ Ἰησοῦς. D. 61. Syr. cant. verc. brix. vind. corb. germ. 2.

ριπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· [r] καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐ-
49 τούς." Οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν, περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης, ἔδοξαν [s] φάντασμα" εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν.
50 Πάντες [t] γὰρ αὐτὸν εἶδον," καὶ ἐταράχθησαν. καὶ εὐθέως
ἐλάλησε [u] μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς·" [x] θαρσεῖτε·"
51 ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ
πλοῖον· καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ [y] — λίαν" [z] — ἐκ
περισσοῦ" [a] ἐν ἑαυτοῖς" [b] ἐξίσταντο," [c] = καὶ ἐθαύμα-
52 ζον." Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· [d] ἦν γὰρ"
53 [e] ∾ ἡ καρδία αὐτῶν" πεπωρωμένη. Καὶ διαπεράσαν-
τες [f] [g] ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν" [h] γεννησαρὲτ,"] [i] καὶ προσωρ-
μίσθησαν."

54 Καὶ [ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἐπι-
55 γνόντες αὐτὸν [k], [l] Περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον
ἐκείνην, ἤρξαντο" [m] ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς

---

[e] ∾ αὐτῶν ἡ καρδία.

(r) = GH. || = θαλάσσης ad θαλάσσης. 225. 229. (s) φαντασίαν. 71. Mt. i. n. Euthym. φάσμα. 86. (t) = D. It. exc. brix. Mm. gat. (u) πρὸς αὐτοὺς, λέγων. D. cant. veron. verc. vind. colb. corb. || = καὶ λέγει αὐτοῖς. 220. (x) = G. 2. 12. 119. Mt. 10. (y) = D. 1. 28. veron. (z) = BL. 102. Syr. Copt. περισσῶς. D. ἐκπερισσῶς. 1. (a) = 56. 77. 235. (b) ἐξίσταντο. D ἐξεπλήσσοντο. 1. 118. 209. (c) = BL. 1. 102. 118. 209. Copt. Vulg. vind. colb. ἐθαύμαζον καὶ ἐξίσταντο ἐν ἑαυτοῖς. hoc ord. Syr. (d) ἀλλ' ἦν. LS. (St. β. η.) 7. 33. 127. 131. 157. 234. Ev. 18. 19. Mt. c. bis. f. Copt. Syr. p. in m. ἦν δέ. veron. (e) AEFGHS. Alii. Mt. V. al. 12. Ed. (f) + ἐκεῖθεν. D. 45. cant. veron. verc. vind. colb. corb. (g) ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς. BL. || ἐπὶ] εἰς. 13. 69. 225. Mt. q. (h) γεννησαρ. D. Syr. Arr. Sax. Codd. Italæ. Alii aliter. || = vind. (i) = D. 1. 28. 209. Syr. Perss. It. exc. brix. Mm. gat. mart. germ. 1. 2. (k) + οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου s. τοῦ τόπου ἐκείνου. (ut Matth.) AG. 1. 13. 28. 32. 33. 38. 40. 61. 69. 72. in m. 118. 121. 124. 229. in m. Mt. e. Syr. Pers. p. Arr. Arm. gat. colb. germ. 2. || + οἱ τῆς γῆς γεννησαρὲτ. Mt. f. et sic fere Mt. k. et z. in indice lectionis in marg. (l) περιέδραμον . . . καὶ ἤρξαντο. BL. 13. 69. 124. 218 (cum 76. 125.) Mt. f. (m) ἐπὶ κραβάττοις φέρειν πάντας τοὺς κακ. ἔχ. περιέφερον γὰρ αὐτούς. D. cant. veron. verc. corb. et (omisso πάντας) vind. τοὺς κακ. ἔχ. προσφέρειν, φέροντες αὐτοὺς ἐπὶ κραββ. Syr. || περιφέρειν] φέρειν. M. 1. 32. 38. 118. Copt. Goth. προσφέρειν. Syr. utr. ἐπιφέρειν. Mt. 10. + πάντας. D. Arm. Codd. Italæ.

ἔχοντας περιφέρειν,″ ὅπου ἤκουον, [n] ὅτι ἐκεῖ ἐστι.″
Καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, ἢ πόλεις, [o] ἢ 56
ἀγρούς,″ ἐν ταῖς [p] ἀγοραῖς″ [q] ἐτίθουν″ τοὺς ἀσθενοῦν-
τας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται. καὶ ὅσοι [r] ἂν″ [s] ἥπτοντο″ αὐ-
τοῦ, ἐσώζοντο.]

Καὶ συνάγονται [πρὸς αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι, καί τινες 1
τῶν γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ ἱεροσολύμων. Καὶ 2
ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ [t] κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ'
ἔστιν″ ἀνίπτοις, ἐσθίοντας [u] ἄρτους″ [x] †. (Οἱ γὰρ 3
φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ [y] πυγμῇ″ νί-
ψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι [z], κρατοῦντες τὴν πα-
ράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων· [a] Καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς [b] ἐὰν μὴ 4
[c] βαπτίσωνται,″ οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν,
[d] ἃ παρέλαβον κρατεῖν,″ βαπτισμοὺς ποτηρίων, καὶ

[x] † ἐμέμψαντο.

(n) τὸν ἰησοῦν εἶναι. D. cant. veron. verc. corb. || ἐκεῖ] = BL. 102. Copt. Vulg. vind. brix. colb. (o) = L* 1. Syr. germ. 2. In aliis transponitur. (p) πλατείαις. D. (St. β.) Goth. Vulg. It. Utrumque jungit verc. (q) ἐτίθεσαν. BL. Ev. 18. 19. Mt. f. (r) = D. 1. 77. 116. Mt. a. d. (s) ἥψαντο. D (St. β.) L. 1. 13. 28. 33. 69. 124. (t) κοιναῖς et τοῦτ' ἔστιν = Syr. veron. colb. (u) τοὺς ἄρτους. BDL. 13. 69. 124. al. 8. || ἄρτον. 34. 72. 131. 142. 183. al. 6. Mt. i. n. 17. Syr. Arm. cant. veron. colb. corb. mart. (x) = ABEHL. 12. 34. 73. 102. 123. 125* 142* 157. 183. al. 8. Mt. V. c. bis. 17. Pers. p. Ar. rom. Erp. Copt. Æth. Goth. veron. || κατέγνωσαν D. *vituperaverunt*, Vulg. It. (etiam cant.) κατηγορίαν et ἐγκαλεῖν habent scholia vet. ap. Mt. (y) πυγμήν. 59. πυκμῇ. (fortasse pro πυγμῇ vel pro πυκνῇ i. e. πυκνά) D. *primo*, cant. *prius crebro*, germ. *momento*, verc. *subinde s. crebro*, Vulg. lat. alii. Syr. p. *sedulo*, Syr. *pugillo*, corb. vind. colb. πυγμὴ. Syr. p. gr. in m. (z) + ἄρτον. D. 71. Mt. c. bis. Arm. Æth. It. exc. brix. germ. 1. (a) ἃ ἀπὸ . . . κρατεῖν = 17* gr. et lat. (b) + ἐὰν ἔλθωσι. D. (St. β.) It. (exc. germ. 2.) tolet. + *venientes s. redeuntes*, Arm. brix. Vulg. ed. sixtin. (c) βαπτίζονται. L. Alii aliter. ῥαντίσωνται. B. 40. 53. 71. 86. Mt. a. d. i. n. Euthym. (etiam alibi.) (d) *quæ tradita sunt illis servare*, Vulg. It. exc. veron. *quæ acceperunt tradita*, verc. || ἃ παρέλαβον αὐτοῖς τηρεῖν. D.

5 ξεστῶν, καὶ [e] χαλκίων," [f] καὶ κλινῶν·") [g] ∾ "Επειτα"
[ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς·
διατί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παρά-
δοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ [h] κοιναῖς" χερσὶν ἐσθίουσι
6 τὸν ἄρτον; Ὁ δὲ [i] ἀποκριθεὶς" εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι κα-
λῶς [k] προεφήτευσεν" ἠσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν,
[l] ὡς γέγραπται·" οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί με [m] τιμᾷ,"
7 ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω [n] ἀπέχει" ἀπ' ἐμοῦ. Μάτην
δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα
8 ἀνθρώπων. [o] Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, κρα-
τεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων,"] [p] βαπτισμοὺς ξε-
στῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ
9 ποιεῖτε." Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐν-
τολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν [q] ∾ τηρήσητε."
10 Μωσῆς γὰρ εἶπε· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα

---

[g] ∾ καὶ. [h] ἀνίπτοις. [q] ∾ στήσητε.

(e) χαλκείων. AL. Alii. Mt. d. e. f. k. p. Orig. (f) = BL. 102. Mt. c. bis. Copt. Habet Orig. (g) BD (St. β.) L. 1. 209. Syr. Copt. Vulg. It. exc. brix. εἶτα. 5Ÿ. || = Pers. p. || vs. 5. 6. 7. omittit et commati 8 præfigit: καὶ εἶπεν αὐτοῖς. 17* gr. et lat. (h) BD. (St. β.) 1. 33. 118. 209. Ar. p. Pers. w. Copt. Arm. Vulg. cant. verc. vind. germ. 2. || Utrumque jungunt 13. 69. 124. (i) = BL. 33. 102. Syr. Pers. p. Copt. Æth. (k) ἐπροφήτευσεν. BDL. 1. 13. 124. (l) ὡς εἶπεν. 1. Arm. καὶ εἶπεν. D. cant. vind. *qui dixit*, verc. veron. *dicens*, corb. colb. (m) ἀγαπᾷ. D. gr. veron. verc. colb. Utrumque jungit. Æth. (n) ἀφί-στηκεν. D. gr. ἄπεστιν. L. ἐστὶν. Orig. Vulg. It. *abest*, corb. 1. mart. emer. *longe habetis a me*, corb. (o) = 119. In finem commatis rejiciunt, omisso γὰρ, D. 28. It. exc. brix. || = γὰρ. BL. 102. 124. Copt. Arm. Goth. (p) = BL. 1. 102. 209. alius. Mt. x. Copt. || βαπτισμοὺς usque ad finem commatis 9. = 17* gr. et lat. || βαπτισμοὺς] *baptizantes*, cant. verc. brix. corb. vind. || In aliis ἄλλα, in aliis τοιαῦτα, in aliis πολλὰ omittitur, in aliis verborum ordo variat. || = ποιεῖτε. F. Syr. Pers. p. || παρόμοια . . . ποιεῖτε] παρόμοια, ἃ ποιεῖται τοιαῦτα πολλά. D. *similia, quale faciunt hujusmodi multa*, cant. *quæ facitis*, verc. vind. corb. (q) D. 1. 28. 209. Syr. *statuatis*, It. Cypr. Hier. Zeno. *tradatis*, cant. τηρῆτε. B. Ev. 15.

σου· καὶ· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ
τελευτάτω. Ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος 11
τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· κορβᾶν, [r] ὅ ἐστι δῶρον,″ ὃ ἐὰν ἐξ
ἐμοῦ ὠφεληθῇς· [s] Καὶ″ [t] οὐκέτι″ ἀφίετε αὐτὸν οὐ- 12
δὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ [u] αὐτοῦ″ ἢ τῇ μητρὶ [u] αὐτοῦ,″
Ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ [x] τῇ παραδόσει″ ὑμῶν [y], 13
ᾗ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
Καὶ [προσκαλεσάμενος [z] ∾ πάντα″ τὸν ὄχλον, ἔλε- 14
γεν αὐτοῖς· [a] ἀκούετέ″ μου [b] πάντες,″ καὶ [c] συνίετε.″
Οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου, εἰσπορευόμενον εἰς 15
αὐτὸν, [d] ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι·″ ἀλλὰ τὰ ἐκπο-
ρευόμενα [e] ἀπ᾽ αὐτοῦ,″ [f] ἐκεῖνά″ ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν
ἄνθρωπον. [g] Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.″] 16
Καὶ ὅτε [[h] εἰσῆλθεν″ εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώ- 17
των αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [i] ∾ περὶ τῆς παραβολῆς.″
Καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; [k] οὐ″ 18
νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρω-
πον, οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι; Ὅτι οὐκ εἰσπορεύε- 19

---

[z] ∾ πάλιν. [i] ∾ τὴν παραβολήν.

(r) = Syr. (s) = BD. 1. 13. 28. 69. 102. Copt. cant. veron. verc. corb. vind. colb. ἔστι. L. (t) οὐκ. 142* al. 8. Syr. verc. οὐκ ἔτ. D. gr. (u) = BDL. 28. 69. Mt. i. n. Arm. It. Avit. vienn. || Prius = 13. Mt. o. || Posterius = 1. 56. Vulg. corb. germ. 2. (x) διὰ τὴν παράδοσιν. Mt. e. Syr. *propter traditionem*, germ. 2. *per traditionem*, Vulg. It. (y) + τῇ μωρᾷ. D. Syr. p. in m. Sax. It. exc. brix. (z) BD (St. β.) L. Syr. p. in m. Copt. Æth. Sax. Vulg. It. exc. brix. || = 235. Mt. e. colb. (a) ἀκούσατε. BDL. al. 8. (b) = L. 12. Mt. q. Copt. (c) σύνετε. BL. Mt. e. σύνιετε. D. (d) τὸ κοινοῦν αὐτὸν. B. || = ὃ δύναται αὐτὸν. Mt. x. 10. (e) = Ev. 9. 10. 12. Mt. c. f. bis. ἐξ αὐτοῦ. 61. ap. Mill. 225. Mt. o. ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. BDL, 33. Copt. Goth. Vulg. It. (f) = BL. 102. Mt. c. f. bis. (g) = BL. 28. 102. Copt. Mt. c. et f. omittunt in media lectione, habent alibi in fine anagnosmatis. Agnoscunt Vict. Euthym. (h) εἰσῆλθεν. 116. 127. 131. alius. Mt. o. Copt. Vict. || + ὁ Ἰησοῦς. S. Evangelistaria. Syr. Sax. (i) BDL. 38. Vulg. It. (k) οὔπω. L. 1. 71. 118. Ev. 9. 10. 12. 14. 18. 19. Mt. c. f. Ed. Syr. p. in m. brix.

ται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν· καὶ
εἰς τὸν [l] ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται," [m] καθαρίζον" πάντα
20 τὰ βρώματα. [n] Ἔλεγε δέ· ὅτι τὸ" ἐκ τοῦ ἀνθρώπου
21 ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Ἔσωθεν
γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ [o] οἱ
22 κακοὶ" ἐκπορεύονται, [p] μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, Κλο-
παὶ, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος," [q] ἀσέλγεια," ὀφθαλ-
μὸς πονηρὸς, [r] βλασφημία," [s] ὑπερηφανία," ἀφροσύνη.
23 Πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοι-
νοῖ τὸν ἄνθρωπον.

24 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς, [[t] ἀπῆλθεν" εἰς τὰ [u] μεθό-
ρια" Τύρου [x] — καὶ Σιδῶνος."] καὶ εἰσελθὼν εἰς [y] = τὴν"
οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι· καὶ οὐκ ἠδυνήθη λα-
25 θεῖν. [z] Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ" περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε
τὸ θυγάτριον [a] αὐτῆς" πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα

(l) ὀχετὸν ἐξέρχεται. D. *in secessum exit*, Vulg. It. (etiam cant.) *in secessum exit, purgans omnes escas, et exit in rivum*. verc. || εἰς τὸν ἀφεδρῶνα] *foras*, Arm. || ἐκπορεύεται] ἐκβάλλεται. 38 et 61. ap. Mill. (m) καθαρίζων. ABGHLS. 1. 69. 124. 229. 235. al. 5. Mt. f. n. x. Ed. Orig. καθαρίζων. 61* καθαρίζει. D. gr. *et purgat*, vind. (n) τὸ δὲ Syr. Pers. p. || ἔλεγε] ἔλεγον. D. gr. F. 33. (o) = 225. Mt. d. οἱ πονηροί. Mt. k. (p) Ordo vocabulorum varie mutatur. || πορνεία, κλέμματα, μοιχεῖαι, φόνος, πλεονεξία, δόλος, πονηρία. D. et (exc. *adulteria* et *homicidia*.) cant. || . . . *avaritia, nequitia*, . . . It. (q) ἀσέλγειαι. 69. 218 (cum al. 3.) al. 15. Mt. c. e. r. Ed. Copt. Goth. Vulg. (r) βλασφημίαι. D. gr. 218 (cum 108. 125.) al. 10. Mt. c. e. 10. Ed. Copt. Vulg. ms. veron. colb. germ. 2. mart. Chrysol.

(s) ὑπερηφανίαι. D. gr. Mt. c. e. veron. || = Mt. 10. (t) ἐξῆλθεν. L. εἰσῆλθεν. Mt. o. Item k. in marg. in indice lectionis. ἦλθεν. M. al. 3. Evangelistaria pleraque. Syr. Orig. bis. (u) ὅρια. BDL. 1. 13. 61. in m. 69. 209. Orig. bis. Maxim. c. Pyrrh. *fines*, Vulg. It. (x) = DL. 28. cant. veron. verc. corb. vind. Orig. bis. (y) = ABEGHLMS. 218. (cum vindob. omnibus) al. 41. et Barber. 8. Mt. V. al. 15. Ed. Theophyl. || Habent D. Orig. Alii. (z) γυνὴ δὲ εὐθέως (+ ὡς. D*) ἀκούσασα. D. Vulg. It. ἀλλ' εὐθὺς ἀκούσασα γυνή. BL. 33. Copt. Syr. p. in m. Goth. brix. || γὰρ] = Arm. δὲ. 142* Mt. r. Codd. Italae. + εὐθέως. Syr. Pers. w. (a) = D. 1. 13. 28. 69. 225. al. 3. Mt. d. 10. Ed. Arm. (sed in edit. constant. est in m.) || ἣ εἶχε τὸ θυγάτριον ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ. 28. 69.

ᵇ προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ." Ἦν δὲ ἡ γυνὴ 26
ἑλληνὶς, ᶜ συραφοινίκισσα" τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν, ἵνα
τὸ δαιμόνιον ᵈ ἐκβάλῃ". ᵉ = ἐκ" τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.
ᶠ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν" αὐτῇ· ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι 27
τὰ τέκνα· οὐ γάρ ᵍ καλόν ἐστι," λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν
τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. Ἡ δὲ ʰ ἀπεκρίθη, 28
καὶ λέγει αὐτῷ·" ⁱ ναί" κύριε· ᵏ καὶ γάρ" τὰ κυνάρια
ˡ ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν
παιδίων." Καὶ εἶπεν αὐτῇ· ᵐ διὰ τοῦτον τὸν λόγον 29
ὕπαγε· ἐξελήλυθε" τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός σου.
Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρε ⁿ τὸ δαιμό- 30
νιον ἐξεληλυθὸς, καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς
κλίνης."]

ᶜ συροφοίνισσα. ᵈ ἐκβάλλῃ.

(b) προσέπεσεν. 225. προσέπεσεν αὐτῷ. 1. 13. 69. Arm. προσεκύνησεν αὐτῷ. 28. (c) συραφοινίκισσα s. σύρα φοινίκισσα. BEFGHS. 218 (cum vindob. omnibus) al. 58. Mt. V. al. 12. Ed. Slav. 4. 7. Euthym. Theophyl. συροφοινίκισσα. AKLS. in m. al. 25. et Barber. 2. Mt. V. in marg. al. 4. Ed. Copt. Arm. Slav. ed. Basil. Autor synops. συραφοίνισσα. M. al. 9. verc. *Syrophænissa*, Vulg. cant. veron. corb. brix. colb. germ. 1. 2. φοίνισσα. D. gr. vind. (d) ADEKLS. 1. 13. 36. 69. 218 (cum al. 8.) 235. al. 30. Mt. V. al. 13. Ed. (e) = L. 1. 13. 69. 71. 131. Ev. 10. || ἀπό. D. 115. *de*, Vulg. It. *a*, colb. corb. (f) καὶ λέγει. D. verc. germ. 1. καὶ ἔλεγεν. BL. Copt. cant. *qui dixit*, Vulg. veron. corb. vind. colb. germ. 2. (g) ἐστι καλόν. DL. 1. 12. 124. Mt. c. bis. f. καλοῦ ἐστι. Syr. p. (h) ἀποκριθεῖσα λέγει αὐτῷ. 59. 73. 116. Mt. e. q. veron. colb. germ. 1. 2. ἀπεκρίθη αὐτῷ λέγουσα. D. 28. 69. cant. verc. brix. vind. ἀπεκρίθη λέγουσα. 1. 13. 69. || αὐτῷ = Arm. germ. 1. Post ἀπεκρ. ponit Mt. d. (i) = D. 13. 69. Arm. cant. veron. vind. colb. corb. (k) καί. B. Ev. 9. 10. 12. Mt. f. Syr. Arm. ἀλλὰ καί. D. cant. veron. vind. colb. corb. (l) ἀπὸ τῶν ψιχίων τῆς τραπέζης τῶν παιδίων ἐσθίει. Arm. || παιδίων] + *et vivunt*, Syr. hieros. (m) ὕπαγε, διὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐξελήλυθε. D. 1. Syr. cant. verc. vind. brix. colb. germ. 1. Item veron. || = διὰ τοῦτον τὸν λόγον. 225. (n) τὴν θυγατέρα βεβλημένην (τὸ παιδίον βεβλημένον, BL. 86. Ev. 9. 10. 12. Mt. f.) ἐπὶ τῆς κλίνης, (ἐπὶ τὴν κλίνην, BD. 52. 86. Ev. 9. 10. 12. Mt. f. ὑπὸ τὴν κλίνην, L.) καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός. BDL. 1. 33. 86. 209. Ev. 9. 10. 12. 18. 19. Mt. f. Syr. Perss. Arr. Copt. Æth. Vulg. It. exc. veron.

31 Καὶ πάλιν [ἐξελθὼν [o] ἐκ τῶν ὁρίων τύρου [p] ∾ καὶ
σιδῶνος, ἦλθε″ [q] εἰς″ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας,
32 [r] ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων″ δεκαπόλεως. Καὶ φέρουσιν αὐ-
τῷ κωφὸν [s] [t] ∾ μογίλαλον,″ ϗ παρακαλοῦσιν αὐτὸν, ἵνα
33 ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. Καὶ [u] ἀπολαβόμενος″ αὐτὸν
ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ᾽ ἰδίαν, [x] ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ
εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ· ϗ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐ-
34 τοῦ·″ Καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε, καὶ
35 λέγει αὐτῷ· ἐφφαθὰ, [y] ὅ ἐστι, διανοίχθητι.″ Καὶ
[z] εὐθέως″ διηνοίχθησαν [a] αὐτοῦ″ αἱ ἀκοαὶ, ϗ ἐλύθη ὁ
36 δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, [b] ϗ ἐλάλει ὀρθῶς.″ Καὶ
διεστείλατο αὐτοῖς, ἵνα [c] μηδενὶ″ εἴπωσιν· [d] ὅσον δὲ αὐτὸς
αὐτοῖς διεστέλλετο,″ [e] μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον.
37 Καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· καλῶς πάντα
πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ [f] τοὺς ἀλά-
λους″ λαλεῖν.]

---

p ∾ ἦλθε διὰ σιδῶνος. q πρὸς. t ∾ μογγιλάλον.

(o) + ὁ ἰησοῦς. G. 10. 40. 69. 124. 218 (cum al. 7.) 226. 229** 235. al. 15. et Evangelistaria. Mt. BHV. a. c. d. e. f. k. o. p. q. x. 14. 17. χ. ψ. Syr. Pers. p. colb. (p) BD (St. β.) L. 33. Arr. Copt. Æth. Syr. hieros. Vulg. Sax. It. (q) BDL. 1. 13. 69. 124. Ev. 20. Slav. παρὰ. 68. 220. (r) ἀνὰ μέσων τῶν ὁρίων. 218 (cum al. 6.) al. 8. Mt. ψ. *inter medios fines*, Vulg. It. ἀνὰ μέσον. 44. Æth. ἀπὸ τῶν ὁρίων. 28. εἰς τὰ ὅρια. Syr. Perss. (s) + καὶ. BD. (St. β.) Perss. Æth. Arm. Vulg. It. Auctor synops. (t) μογγιλάλον. F**L. 77. 127. 131. 157. 235. al. 17. pluresve. Mt. BH. al. 17. Ed. Cyr. Auctor synops. Vict. (u) ἐπιλαβόμενος. E** 3. ap. Wetst. 61. 108. 131. 142* 218. Ev. 24. 26. al. 16. Mt. x** χ. 10. *apprehendens*, Vulg. verc. *suscipiens*, cant. veron. vind. *accipiens*, colb. corb. *adsumens*, brix. (x) πτύσας ponitur ante ἔβαλε in D. cant. verc. veron. vind. colb. ante εἰς τὰ ὦτα in 13. 69. post γλώσσης αὐτοῦ in 124. (y) = Syr. (z) = BDL. 102. Copt. cant. veron. verc. vind. corb. (a) αὐτῷ. 124. Syr. p. (b) = 90. ϗ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεὸν. Ev. 31. || ὀρθῶς] *diserte*, verc. *confidenter*, verop. vind. cant. corb. colb. (c) μηδὲν. 229. 234. μηδενὶ μηδὲν. D. (St. β.) cant. (d) οἱ δὲ. D. (sed punctis notatum) cant. veron. vind. colb. corb. || αὐτὸς = ABL. 1. 28. 53. 102. 118. Mt. a. d. Vulg. (e) + αὐτοὶ. BDL. 61. Copt. Arm. (f) = 28.

Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, [[g] ∾ παμπόλλου" ὄχλου 1
[h] ὄντος," καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος
[i] † τοὺς μαθητὰς [k] = αὐτοῦ," λέγει αὐτοῖς· Σπλαγχνί- 2
ζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη [l] ἡμέραι" τρεῖς,* [m] προσμέ-
νουσί μοι, καὶ" οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι. Καὶ ἐὰν ἀπο- 3
λύσω αὐτοὺς [n] νήστεις" εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται
ἐν τῇ ὁδῷ· [o] τινὲς γὰρ" [p] αὐτῶν [q] μακρόθεν [r] ἥκουσι."
Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· [s] πόθεν 4
τούτους δυνήσεταί τις [t] ὧδε" χορτάσαι ἄρτων ἐπ' [u] ἐρη-
μίας;" Καὶ ἐπηρώτα αὐτούς· πόσους ἔχετε ἄρτους; 5
οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά. Καὶ [x] παρήγγειλε" τῷ ὄχλῳ 6
ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους,

---

[g] ∾ πάλιν πολλοῦ. [i] † ὁ ἰησοῦς. [l] ἡμέρας.

(g) BD (St. β.) GLM. 1. 13. 28. 33. 69. 61. 69. 73. 209. Mt. a. l. r. 10. Arr. Copt. Æth. Arm. Goth. Vulg. It. πάλιν παμπόλλου. 124. πολλοῦ. Mt. c. bis. f. et plura Evangelistaria. (h) ἐλθόντος. 225. ap. Birch. al. 4. et Barber. 1. Mt. o. || + *cum Jesu*, germ. 2. Vulg. ed. sixtin. (i) = ABDLM. 1. 10. 11. 59. 61. 73. 102. 106. 114. 229* al. 4. Mt. e. 10. Syr. utr. Ar. Pers. p. Copt. Æth. Arm. Goth. Vulg. It. exc. brix. (k) = DL. 1. 59. 73. 106. al. 3. Syr. utr. Copt. Goth. Vulg. It. exc. germ. 2. emmer. (l) AD (St. π. exc. γ.) EFGHKLS. 10. 17. 28. 33. 36. 45. 61. 72. 115. 124. 127. 142. 218 (cum 76. 77. 108. al. 2.) 229. Ev. 18. 19. al. 25. Mt. V. a. c. bis. f. z. 10. 17. al. 3. Arm. Codd. Italæ. ἡμέραις τρισί. B. ἡμέραις τρεῖς. 220. (m) παραμένουσι, καί. 49. *sustinent me, nec.* germ. 1. gat. Vulg. *mecum sunt, et non.* brix. εἰσὶν, ὅτι προσμένουσί μοι, g. Arm. εἰσὶν, ἀπὸ πότε ὧδε εἰσιν, καί. D. cant. veron. verc. corb. vind. colb. || = μοι. B. (n) νήστις. 77** 89. 108. 225. pluresve. Mt. a. f. k. l. p. q. 10. al. 4. (o) καί τινες. BL. 1. 28. item 13. Copt. ὅτι καί τινες. D. *quoniam quidam*, It. exc. brix. *quoniam quidem aliqui*, veron. vind. τινες δέ. Syr. germ. 2. τινές. corb. (p) + ἐξ. D. 89. 127. al. 7. Vulg. cant. corb. vind. brix. colb. germ. 2. (q) + ἀπό. DL. 1. 13. 28. 33. 69. al. 4. Mt. f. (r) ἥκασι. AD. 1. 45. 115. 124. pluresve. Mt. a. c. bis. d. e. f. z** Ed. (etiam St. 3.) Vulg. It. εἰσι. BL. Copt. (s) + ὅτι. BL. + λέγοντες. 106. Mt. x. Syr. p. colb. (t) = D. 69. Syr. Goth. Vulg. ms. cant. veron. vind. colb. corb. Post ἐρημίας ponit Arm. (u) ἐρημίαις. AK. al. 5. Mt. 10. ἐρημίᾳ. 108. ap. Birch. (x) παραγγέλλει. BD gr. L.

[y]εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
7 ἵνα [z]παραθῶσι·" καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. Καὶ εἶχον
ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ [a]εὐλογήσας, εἶπε [b]παραθεῖναι —
8 καὶ αὐτά." [c]"Ἔφαγον δὲ" καὶ ἐχορτάσθησαν[d].
καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας[e].
9 Ἦσαν δὲ [f] — οἱ φαγόντες" ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ
ἀπέλυσεν αὐτούς.

10 Καὶ εὐθέως ἐμβὰς εἰς [g]τὸ" πλοῖον μετὰ τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ [h]μέρη" [i]δαλμανουθά."]
11 Καὶ [ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ,
ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ [k]σημεῖον [l]ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ," πειρά-
12 ζοντες αὐτόν. Καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι [m]αὐτοῦ,
λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη [n]σημεῖον ἐπιζητεῖ;" ἀμὴν λέγω

(y) + καὶ. CDS. 10. 36. 40. al. 16. Mt. V. a. d. k. p. z. 17. al. 4. Ed. Goth. cant. verc. brix. (z) παρατιθῶσι. BCLM. 13. 33. 69. Ev. 18. 19. Mt. c. bis. f. (a) + ταῦτα s. αὐτά. AFKM. 1. 11. 13. 69. 72. 106. 114. 124. 229. al. 10. et Barber. 2. Mt. c. bis. e. f. r. 10. Syr. utr. Pers. Goth. Slav. Vulg. It. Post εὐλογ. + αὐτὰ BCL. 6. 10. 28. 116. Arr. Æth. (b) παράθετε καὶ αὐτά. 33. καὶ ταῦτα παράθετε. C. καὶ ταῦτα παρατιθέναι. BL. item 115. καὶ αὐτοῖς ἐκέλευσε παρατιθέναι. D. cant. || καὶ αὐτὰ] = 1. 10. 28. 61. 67. 124. Syr. Pers. w. Vulg. It. τῷ ὄχλῳ. Mt. c. bis. || = καὶ. 24. 157. 235. al. 4. Mt. V. x. 10. 17. Pers. p. || παραθεῖναι] παραθῆναι. 13. 17. 24. Alii. Mt. o. n. 17. Ed. παρατιθῆναι. A. Ev. 18. 19. (c) καὶ ἔφαγον, BCDL. 1. 33. 40. 124. Syr. Copt. Vulg. It. (d) + πάντες. KM. al. 12. Mt. 10. (e) + πλήρεις. 13. 33. 69. 90. 124. Ev. 18. vind. (f) = BL. 33. 69. Ev. 18. 19. Mt. f. Copt. (Sed adest in Arab. ad marg. Copticæ posita.) (g) = L. 1. 124. 127. 142* 229. Mt. e. 10. (h) ὅρια. D. gr. brix. colb. *terra*, vind. (i) μελάγαδα. D* μαδεγαδὰ. St. β. μαγαδὰ. D** *Magidan* s. *Magedam*, cant. veron. verc. corb. colb. vind. Codd. plerique ap. Aug. Hier. μαγδαλὰ s. μαγδαλάν. 1. 13. 69. Ar. p. Copt. Goth. || Lectionem rec. habent Syr. p. græce in m. et scholia vet. (k) + τὸ. D. (l) = Mt. 10. || + ἰδεῖν. 68. colb. (m) = D. 1. Barber. 1. Arr. Vulg. It. (exc. verc. brix. colb. corb. germ. 1.) ἑαυτοῦ. AL. (n) ζητεῖ σημεῖον. BCDL. 1. 33. 118. Copt. veron. verc. vind. colb. tol. Sed Orig. ut rec.

[o] ὑμῖν," [p] εἰ" δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. Καὶ 13
ἀφεὶς αὐτοὺς, ἐμβὰς [q] πάλιν" [r] = εἰς τὸ πλοῖον,"
[s] ἀπῆλθεν" εἰς τὸ πέραν. Καὶ ἐπελάθοντο [t] λαβεῖν 14
ἄρτους, [u] καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον" [x] μεθ' ἑαυ-
τῶν" [y] ἐν τῷ πλοίῳ." Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων· 15
[z] ὁρᾶτε," βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων, καὶ
τῆς ζύμης [a] ἡρώδου." Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλή- 16
λους, [b] λέγοντες·" ὅτι ἄρτους οὐκ [c] ἔχομεν." Καὶ 17
γνοὺς [d] ὁ ἰησοῦς," λέγει αὐτοῖς· τί διαλογίζεσθε [e], ὅτι
ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; [f] ἔτι"
[g] πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν" ὑμῶν; Ὀφθαλμοὺς 18

(o) = BL. (p) οὐ. 5. 13. 69. 124. Sed Orig. εἰ δοθήσεται, τουτέστιν, οὐ δοθ. (q) = 108. Syr. Copt. veron. colb. Theophyl. Ante ἐμβὰς ponunt BCDL. 69. Arm. (r) = BCL. corb. germ. 1. tol. || = τὸ. AEFGS. al. 24. (habent Barber. 4.) Mt. V. al. 10. Ed. (s) ἀπῆλθον. 220. Mt. 17. Syr. (t) + οἱ μαθηταί. D. 35. 37. 218 (cum 76. 77. 108. al. 2.) Mt. z. cant. colb. + οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 13. 28. 69. 124. 127. 131. 226. in m. al. 11. Mt. e. k. o. p. q. Slav. (u) ἕνα μόνον ἔχοντες ἄρτον. 1. 13. 69. item Arm. εἰ μὴ ἕνα ἄρτον εἶχον. D. verc. *nisi unum panem, quem habebant*, cant. vind. colb. corb. *et nihil amplius habebant, nisi unum panem, quem habebant*, veron. || εἶχον] ἔσχον. Ed. (x) μετ' αὐτῶν. Ed. (y) εἰς τὸ πλοῖον. 53. al. 4. Mt. d. (z) = D. 1. 2. 118. cant. veron. verc. vind. corb. tol. item Arm. || + καὶ. C. 13. 69. 124. al. 2. Vulg. brix. colb. (a) τῶν ἡρωδιανῶν. 1. 13. 28. 69. 118. al. 2. Mt. x. Arm. vind. tol. (b) = BD. 1. It. exc. brix. germ. 2. (c) εἴχαν. D. ἔχουσι. B. 1. 28. *quod panes non haberent*, It. exc. brix. gat. Mm. ἐλάβομεν. 14. 46. 58. (d) = B. Copt. vind. Post αὐτοῖς habet L. Vulg. veron. corb. (e) + ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. D. 28. 67. 124. Mt. e. Arm. Æth. (Syr. p. habet c. ast.) cant. veron. verc. corb. vind. colb. germ. 2. + ἐν ἑαυτοῖς. Mt. 13. 61. 69. || + ὀλιγόπιστοι. 13. 28. 61. 69. 124. Arm. (Syr. p. habet c. ast. et nota in m: non inveniri [utrumque additamentum] in 2 exemplaribus græcis, neque in priori Syra.) (f) = BCDL. 1. 28. 33. 124. 225. Copt. verc. ὅτι. 106. οὔπω. cant. veron. corb. vind. colb. (g) πεπωρωμένη (πεπηρωμένη. D*) ἐστιν ἡ καρδία. D. *obtusa sunt corda*, cant. veron. vind. corb. colb. *obtusum est cor*, verc. *cæcatum habetis cor*, Vulg. brix. germ. 2. Mm. gat.

ἔχοντες οὐ βλέπετε; καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε;
19 [h] καὶ οὐ μνημονεύετε; * [i]‟Οτε″ τοὺς πέντε ἄρτους
[k] ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, [l] πόσους κοφίνους
[m] πλήρεις″ κλασμάτων ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα.
20 ‟Οτε δὲ τοὺς ἑπτὰ [n] εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, [o] πόσων
σπυρίδων πληρώματα″ κλασμάτων ἤρατε; [p] οἱ δὲ
21 εἶπον·″ ἑπτά. Καὶ [q] ἔλεγεν″ αὐτοῖς· [r] πῶς οὐ″ [s] συνί-
ετε;″]

22 Καὶ [[t] ∞ ἔρχεται″ εἰς [u] βηθσαϊδάν,″ καὶ φέρουσιν
αὐτῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν, ἵνα αὐτοῦ ἅψη-
23 ται. Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς [x] τοῦ τυφλοῦ,″ [y] ἐξή-
γαγεν″ [z] αὐτὸν″ ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς τὰ
ὄμματα αὐτοῦ, [a] ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας [b] αὐτῷ,″ ἐπηρώτα
24 αὐτὸν, [c] εἴ″ τι [d] βλέπει.″ Καὶ ἀναβλέψας ἔλεγε·

[t] ∞ ἔρχονται.

(h) Sequentibus jungunt 36. 40. 124. 131. al. 16. pluresve. Copt. Slav. Arr. Pers. w. It. (i) = 28. 60. Arr. veron. vind. colb. corb. ὅτι. 69. 127* al. 2. Mt. d. (k) + οὓς. 13. 99. Copt. Arr. cant. veron. vind. colb. corb. + τοὺς. D. (l) + καὶ. DM. 33. 115. 120. Ev. 18. 19. Mt. e. f. Arm. Æth. cant. brix. germ. 1. 2. emmer. (m) = 13. 69. Mt. a. d. cant. verc. veron. vind. colb. corb. || In BCL. item in D. aliisque locum mutat. (n) + ἄρτους. CM** 13. 69. 124. al. 5. Mt. c. q* Æth. Arm. Vulg. brix. colb. germ. 2. (o) πόσας σφυρίδας. D. 49. Vulg. It. (p) καὶ λέγουσιν αὐτῷ. BCL. 115. Copt. Vulg. germ. 1. 2. (q) λέγει. DFK. al. 22. Mt. c. d. e. n. p. Syr. It. (r) οὔπω. CL. 1. 114. 118. 127. 220. ap. Birch. 229** πῶς οὔπω. AD gr. M. 27** 33. 72. 80. 125. 131. al. 13. Mt. e. f. p. Syr. utr. Perss. Goth. Vulg. It. (exc. cant. veron.) Theophyl. ed. πῶς οὖν οὔπω. 61** 69. 124. item Arm. brix. (s) νοεῖτε. BD** Ed. συννοεῖτε. D* (t) BCDL. 13. 69. 92. 124. 193. Arr. Copt. Æth. Arm. Goth. Vulg. It. (u) βηθσαϊδά. C. Alii. Mt. q. al. 3. Ed. βηθανίαν. D. Goth. cant. verc. corb. vind. brix. (x) = 69. αὐτοῦ. 1. αὐτοῦ τοῦ τυφλοῦ. 131. 229. Mt. e. (y) ἐξήνεγκεν. BL. (z) = Mt. d. l. Arm. (a) + καὶ. 1. 13. 69. 124. Ed. cant. veron. colb. (b) = 86. αὐτοῦ. AK. 3. 28. Barber. 2. Mt. r. Syr. Perss. Copt. Goth. Vulg. brix. ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. 33. (c) = Syr. Perss. Arr. Æth. (d) βλέπεις. CD* gr. Copt. Æth. Arr. Pers.

βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, [e] ∾ ὡς δένδρα," [f] περιπατοῦν-
τας." [g] Εἶτα" πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς 25
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, [h] — καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέ-
ψαι·" [i] καὶ ἀποκατεστάθη," [k] καὶ ἐνέβλεψε" τηλαυγῶς
[l] ∾ ἅπαντας." Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς [m] † οἶκον 26
αὐτοῦ, λέγων· [n] μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ
εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ."]
Καὶ [ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς 27
[o] τὰς κώμας καισαρείας" τῆς Φιλίππου. καὶ ἐν τῇ ὁδῷ

---

[e] ∾ ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ. [l] ∾ ἅπαντα. [m] † τόν.

(e) ABC*EFLS. 10. 13. 17. 24. 36. 45. 72. 76. 108. 116. 124. 127. 131. 142. 157. 229* 235. al. 18. Mt. V. k. 1* n. p. q. z. 10. 17. Ed. (etiam St. 3.) Goth. Euthym. Theophyl. ὅτι ὡς δένδρα. Mt. r. ὡς δένδρα ὁρῶ. Mt. e. ‖ Rec. D. Alii. Ed. Verss. (f) περιπατοῦντα. 225. καὶ περιπατοῦντας. 229* (g) = Syr. Arm. Perss. p. καί. D. Pers. w. Arr. cant. veron. vind. colb. corb. (h) = Syr. Pers. p. ‖ Recept. habent verc. brix. ‖ καὶ ἤρξατο ἀναβλέψαι. D. (St. β.) Pers. w. Vulg. cant. veron. vind. corb. colb. germ. 2. Mm. gat. ‖ καὶ διέβλεψεν. BL. 1. 28. καὶ ἐνέβλεψεν. C. Copt. Arr. ‖ καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι, καὶ διέβλεψεν. 13. 69. ‖ *aperuit, et videbat*. Arm. ‖ ἀναβλέψαι] βλέψαι. Cod. ap. Bezam. Ev. 18. 19. Mt. f. (i) = Pers. p. καὶ ἀπεκατεστάθη. EFKMS. Alii. Mt. V. al. 5. Ed. καὶ ἀπεκατέστη. CL. 44. καὶ ἀποκατέστη. B. (k) καὶ ἐνέβλεπεν. BL. 13. 28. 69. καὶ ἀνέβλεψε. F. 10. 17. 36. 40. 72. 106. 124. 131. 235. Ev. 18. al. 25. Mt. c. d. e. al. 8. Ed. Theophyl. καὶ διέβλεψε. 69. Ed. καὶ ἔβλεπε. Mt. n. καὶ ἔβλεψε. Vict. ὥστε ἀναβλέψαι. D. (St. β.) Pers. w. Vulg. It. Pseudo Chrys. lat. (l) ἅπαντα s. πάντα. BCD (St. β.) L. 1. 13. 15. 69. 209. Syr. utr. Perss. Arr. Copt. Arm. Vulg. It. Pseudo Chrys. lat. ‖ = colb. (m) = ABCDEFLS. 157* 229. Alii. Mt. V. c. (n) μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς. BL. 1* 209. Copt. ‖ *ne cui diceret in castellum*, colb. ‖ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ μηδενὶ εἴπῃς εἰς τὴν κώμην. D. cant. ‖ ὕπ. εἰς τ. οἶ. σου, καὶ εἰς τὴν κ. μὴ εἰσέλθῃς, καὶ μηδενὶ εἴπῃς. verc. ‖ ὕπ. εἰς τ. οἶ. σου, καὶ μηδὲ εἰς τ. κ. εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ. 124. ‖ ὕπ. εἰς τ. οἶ. σου, καὶ ἐὰν εἰς τ. κ. εἰσέλθῃς, μηδενὶ (+ μηδέν. 61.) εἴπῃς μηδὲ ἐν τῇ κώμῃ. 13. 61. 69. vind. item (omisso μηδὲ ἐν τῇ κώμῃ) Vulg. veron. brix. corb. germ. 1. 2. gat. ‖ εἰς τὴν κ. μὴ εἰσέλθῃς, ἀλλ' ὕπ. εἰς τ. οἶκ. σου καὶ ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς τ. κ. μηδενὶ (+ μηδέν. 28) εἴπῃς (+ ἐν τῇ κώμῃ. Arm.) 28. Arm. ‖ καὶ ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς τ. κ. μηδενὶ εἴπῃς ἐν τῇ κώμῃ. Syr. p. in m. item Codd. ap. Lucam brug. (o) καισάρειαν. D. It. exc. brix. germ. 1. 2. gat. colb.

ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων [p] αὐτοῖς·″ τίνα με
28 λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; Οἱ δὲ [q] ἀπεκρίθησαν·″
[r] ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· καὶ ἄλλοι, ἠλίαν· ἄλλοι δὲ,
29 [s] ἕνα″ τῶν προφητῶν. Καὶ αὐτὸς [t] ∾ λέγει αὐτοῖς·″
ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; [u] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέ-
30 τρος, λέγει αὐτῷ·″ σὺ εἶ ὁ χριστός [x]. Καὶ [ἐπετίμησεν
31 αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ [y]. Καὶ ἤρξατο
διδάσκειν αὐτοὺς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ
παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι [z] ∾ ἀπὸ″ τῶν πρεσβυτέρων
καὶ [a] ⁜ τῶν″ ἀρχιερέων καὶ [b] ⁜ τῶν″ γραμματέων, καὶ
ἀποκτανθῆναι, καὶ [c] μετὰ τρεῖς ἡμέρας″ ἀναστῆναι.]
32 Καὶ παῤῥησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος
33 αὐτὸν ὁ πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ. Ὁ δὲ [d] ἐπι-
στραφεὶς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησε [e] τῷ″
πέτρῳ, [f] λέγων·″ ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· ὅτι οὐ φρο-
34 νεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ [g] τὰ″ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ

---

[t] ∾ ἐπηρώτα αὐτούς. [z] ∾ ὑπό.

(p) = DL. 218 (cum 3. 108. al. 4.) Ev. 29. Arm. Arr. It. (exc. brix. colb. corb.) tol. (q) εἶπαν. BC*L. Copt. Syr. || + αὐτῷ. 35. 90. Copt. + λέγοντες. Arm. brix. + αὐτῷ λέγοντες. BC*DL. 13. 69. 124. ap. Birch. Copt. ms. Vulg. It. (r) + οἱ μὲν. 13. 69. 124. ap. Birch. + ὅτι. B. (s) ὡς ἕνα. D. Vulg. It. ὅτι εἷς. BC*L. Copt. (t) BCD*L. 53. Copt. cant. verc. corb. colb. (u) οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν. Ev. 18. (x) + ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. L. 157. + ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. 13. 69. 124. Syr. Pers. p. Syr. hieros. veron. || Recept. Orig. dis. (y) + ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ χριστός. 125** in m. Ev. 18. Mt. f. semel. (z) BCDKL. 10. 11. 60. 114. 220. Mt. e. (a) + CDEHM. 10. 11. 106. 124. 127. 235. Ev. 18. 24. 26. 27. 29. 32. al. 26. Mt. BHV. al. 15. Ed. (b) + CDEHLM. 10. 11. 45. 61. 76. 106. 108. 124. 127. 131. 235. Ev. 18. 24. 29. al. 28. Mt. BHV. al. 14. Ed. (c) τῇ (s. ἐν τῇ) τρίτῃ ἡμέρᾳ. 1. 13. 14. 28. 69. 118. 124. Ev. 26. Mt. 17. Syr. Arm. Slav. cant. germ. 1. Iren. interpr. (d) + ἰησοῦς. AEK. 106. 116. al. 4. Mt. x. z. 10. Syr. p. brix. (e) = BDL. (f) καὶ λέγει. BCL. corb. || = 60. (g) = D. gr. 225.

προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
[εἶπεν αὐτοῖς· [h] ∾ ὅςις" θέλει ὀπίσω μου [i] ἀκολουθεῖν,"
ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν ςαυρὸν αὐτȣ̃, καὶ
ἀκολȣθείτω μοι.] Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐ- 35
τȣ̃ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ [k] — τὴν
ἑαυτοῦ ψυχὴν," [l] ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τȣ̃ εὐαγγελίου," [m] † σώ-
σει αὐτήν. Τί γὰρ [n] ὠφελήσει" [o] ∾ ἄνθρωπον," [p] ἐὰν 36
κερδήσῃ" τὸν κόσμον ὅλον, [q] καὶ ζημιωθῇ" τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ; [r] Ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς 37
ψυχῆς αὐτοῦ; Ὃς γὰρ [s] ἂν" ἐπαισχυνθῇ με καὶ 38
τȣ̀ς ἐμȣ̀ς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ
ἁμαρτωλῷ, ϗ ὁ υἱὸς τȣ̃ ἀνθρώπȣ [t] ἐπαισχυνθήσεται"
αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τȣ̃ πατρὸς αὐτȣ̃ μετὰ
[u] τῶν ἀγγέλων" [x] τῶν ἁγίων." Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· 1

---

[h] ∾ εἴ τις. [i] ἐλθεῖν. [k] τὴν ψυχὴν αὐτȣ̃.
[m] † οὗτος. [o] ∾ ἄνθρωπος.

(h) BDL. 1. 13. 28. 33. 61. 69. 115. 124. 183. Ev. 31. Mt. c. f. semel. Syr. p. in m. Vulg. It. Orig. Auct. synops. (i) DEFGHMS. 1. 10. 17. 76. 108. 115. 118. 127. 131. 157. 158. in m. 226** 235. Ev. 3. 18. 19. 32. al. 37. Mt. BV. e. f. bis. k. o. q. x. z. 14. 17. Ed. Arr. Perss. Æth. Goth. Vulg. It. (exc. colb. germ. 1. gat.) Orig. Theophyl. (k) BEFGHKMS. 11. 13. 69. 72. 108. 124. 131. 157. 218 (cum al. 8.) 229. 236. Ev. 19. 32. 33. Alii. Mt. BHV. al. 15. Ed. || = Orig. || ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν = D* cant* ὃς δ' ἂν ἀπολέσει αὐτὴν. D** cant** vind* (l) = Slav. 1. || = ἐμοῦ καὶ. D. 28. Arm. cant. veron. verc. vind. Orig. (m) = ABDKL. 1. 27** 40. 72. 229. al. 4. et Barber. 1. Mt. a. Syr. utr. Pérss. Copt. Goth. Slav. 1. Vulg. It. Orig. Dial. c. marcion. (n) ὠφελεῖ. BL. verc. ὠφεληθήσεται. 33. (o) EFGHLM. 1. 13. 33. 69. 106. 195** 235. al. 10. Mt. ψ. Ed. τὸν ἄνθρωπον. ACD. 38. 72. 124. 142** Orig. (p) κερδῆσαι. B. κερδήσας. L. (q) ζημιωθῆναι. L. καὶ ζημιωθῆναι. B. (r) Vs. 37 = 61. germ. 2. || ἢ τί] τί γὰρ. BL. 28. Orig. ἢ τί γὰρ. D* gr. (s) = A. Ed. ἐὰν. B. 45. 89. Alii. Mt. HV. al. 7. (t) *confundet*, It. (exc. cant. corb. vind.) Cypr. semel. Ambr. bis. (u) = 76. (x) = 1. Alius. Vulg. ms. || Ante ἀγγέλων habent 90* 218. || αὐτοῦ. F. emmer. Alii lat. Clem. Aug. τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. Copt.

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσί τινες [y] τῶν ὧδε″ ἑστηκότων [z],
οἵτινες οὐ μὴ [a] γεύσωνται″ θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.]

2 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ [παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν
πέτρον, καὶ [b] τὸν″ ἰάκωβον, καὶ [c] † ἰωάννην, καὶ [d] ἀνα-
φέρει″ αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν [e] κατ' ἰδίαν″ [f] μόνους·″
3 καὶ [g] μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν [h]. Καὶ τὰ ἱμά-
τια αὐτοῦ [i] ἐγένετο″ [k] στίλβοντα,″ [l] λευκὰ″ λίαν [m] = ὡς
χιὼν,″ [n] — οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται λευκᾶ-
4 ναι.″ Καὶ ὤφθη αὐτοῖς ἠλίας σὺν μωσεῖ· [o] καὶ ἦσαν
5 συλλαλοῦντες″ τῷ ἰησοῦ. Καὶ [p] ἀποκριθεὶς″ ὁ πέτρος
λέγει τῷ ἰησοῦ· ῥαββὶ, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι. [q] καὶ″
[r] ποιήσωμεν″ σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ μωσεῖ μίαν,

[c] † τὸν.

(y) ὧδε τῶν. BD* ὧδε post ἑστηκότων ponunt 1. Copt. Orig. || = ὧδε. vind. veron. Bis extat in colb. (z) + μετ' ἐμοῦ. D. cant. veron. verc. item corb. (a) γεύσονται. L. 131. 157. 218. Alii. Mt. x. al. 2. Ed. (b) = 89. 106. 108. al. 7. Mt. c. d. e. f. al. 6. (c) = AEFGHMS. 108. 127. 157. 226* Alii. Mt. V. al. 11. Ed. (d) ἀνάγει. D. (St. β.) (e) λίαν. 52. Ev. 19. λίαν κατ' ἰδίαν. 124. Post μόνους ponit 3. || = Mt. 12. Æth. Codd. ap. Luc. brug. (f) = 44. 123. Ev. 32. Mt. 12. Syr. Arr. (g) + ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτοὺς s. αὐτόν. 13. 28. 69. 124. Orig. diserte. (h) + καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος. 53. Ev. 32. Mt. c. f. (i) ἐγένοντο. ADK. Alii multi. Mt. V. al. 8. Or. Theophyl. (k) = 1.

(l) = veron. colb. Ante στίλβ. ponit Orig. (m) = BCL. 1. Arm. Æth. cant. || ὡς τὸ φῶς. Ev. 13. Mt. c. f. Orig. (n) = verc. || ὡς οὐ δύναταί τις λευκᾶναι ἐπὶ τῆς γῆς. D. Syr. cant. vind. *Qualia quis non potest facere* (*super terram*, veron.) vind. veron. *ut homines intuitum non possent ferre*, Pers. p. || γναφεὺς] κναφεὺς. 10. 36. 72. 124. 226** Alii. Mt. c. f. k. n. p. z. Ed. Theophyl. || δύναται] + οὕτως. BCL. 13. 33. 69. 116. 124. Mt. c. f. Arr. Copt. Æth. Arm. corb. Orig. (o) καὶ συνελάλουν. D. gr. 1. verc. || = καὶ ἦσαν. 13. Mt. c. f. Syr. Arm. colb. (p) = Ev. 2. Syr. Pers. p. verc. (q) θέλεις s. εἰ θέλεις. D. 13. 28. 50. 69. 124. It. (r) ποιήσομεν. 89. Alii. Mt. V. ποιήσω. D. cant. veron. vind.

καὶ ἠλίᾳ μίαν. Οὐ γὰρ ᾔδει τί [s] ∽ λαλήσῃ·″ [t] ∽ ἦσαν 6
γὰρ ἔκφοβοι.″ Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα 7
[u] αὐτοῖς·″ καὶ [x] ∽ ἦλθε″ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης [y] †· οὗ-
τός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ 8
[z] ἐξάπινα″ περιβλεψάμενοι, [a] οὐκέτι″ οὐδένα εἶδον,
[b] ἀλλὰ″ τὸν ἰησοῦν μόνον [c] μεθ᾽ ἑαυτῶν.″ Καταβαι- 9
νόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς, ἵνα
μηδενὶ [d] διηγήσωνται ἃ εἶδον,″ εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.] [e] Καὶ [τὸν λόγον ἐκρά- 10
τησαν [f] πρὸς ἑαυτοὺς, συζητοῦντες,″ τί ἐστι [g] ∽ τὸ ἐκ νε-
κρῶν ἀναστῆναι.″ Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· [h] ὅτι″ 11
λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, [i] ὅτι″ ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;
Ὁ δὲ [k] ∽ ἀποκριθεὶς εἶπεν″ αὐτοῖς· [l] ἠλίας [m] μὲν″ ἐλθὼν 12

---

[s] ∽ λαλήσει. ∽ ἀποκριθῇ. [t] ∽ ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο.
[x] ∽ ἐγένετο. [y] † λέγουσα. [g] ∽ ὅταν ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.
[k] ∽ ἔφη.

(s) λαλήσει. ADFGHS. 10. 36. 40. 106. 118. 127. 131. 157. 218 (cum vind. omn.) 229. al. 46. Mt. V. al. 17. Ed. Vict. Euthym. Theophyl. λαλῆσαι. K. 69. Slav. ἀποκριθῇ. BC*L. 1. 28. ap. Mill. Copt. Orig. bis. (t) BCDL. 33. Ev. 2. Copt. Chrys. || ἔκφοβοι] ἔμφοβοι. K. 116. Mt. e. Ed. (u) αὐτὸν. 13. 69. 108. 124. 229. 235. al. 4. Mt. c. e. f. 10. (x) BCL. Syr. ms. Syr. p. in m. Copt. Arm. ἦλθεν. colb. (y) = BEGHKMS. 10. 11. 36. 72. 76. 106. 108. 114. 127. 131. 198. 229. Ev. 32. al. 39. Mt. V. e. k. l. p. q. r. x. z. 10. 17. Copt. Ar. rom. Erp. Pers. p. (Syr. p. cum ast.) Goth. Slav. Theophyl. (z) εὐθέως. D. 28. 66. in m. 69. || = veron. (a) = 59. 225. Syr. Arr. Perss. Æth. (b) εἰ μὴ. BD. 33. 51. 61. Ev. 13. Mt. c. f. Ed. ἀλλ᾽ ἤ. 71. Ed. (c) = 61. Post εἶδον ponunt B. colb. (d) ἃ εἶδον (εἴδοσαν. D.) διηγήσωνται. (ἐξηγήσωνται. 13. 69) BCDL. 1. 13. 69. Vulg. It. exc. brix. colb. corb. (e) Vs. 10 = 17* 126. corb. (f) συζητοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς. Arm. (g) D. 1. 13. 69. 118. 124. 209. Syr. Perss. Vulg. It. Hier. (h) = 27. 60. Æth. τί. Mt. e. Pers. p. τί οὖν. Vulg. verc. brix. colb. germ. 1. πῶς οὖν. 13. 69. 124. Syr. Aug. τί ἐστι τοῦτο, ὅ. Arm. (i) = D. gr. 1. 108. 118. al. 4. Copt. veron. vind. corb. (k) BCL. Syr. Pers. p. Copt. (l) + εἰ. D. cant. (m) = DL. 1. 28. Syr. Perss. Vulg. It.

πρῶτον, [n] ἀποκαθιστᾷ" πάντα· [o] καὶ πῶς" γέγραπται
ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ [p] ἐξου-
13 δενωθῇ." Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι [q] καὶ" Ἠλίας ἐλήλυθε,
καὶ ἐποίησαν [r] αὐτῷ, ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται
[s] ἐπ' αὐτόν."

14 Καὶ [t] ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν" ὄχλον [u] πο-
λὺν" περὶ αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας [x] αὐτοῖς."
15 Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος, [y] ∾ ἰδὼν αὐτὸν, ἐξεθαμβή-
16 θη," καὶ [z] προστρέχοντες" ἠσπάζοντο αὐτόν. Καὶ ἐπη-
ρώτησε [a] αὐτούς" τί [b] συζητεῖτε" [c] ∾ πρὸς αὐτούς;"]
17 Καὶ [d] ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπε·" [Διδάσκαλε,
ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός [e] σε," ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον.
18 Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, [f] ῥήσσει αὐτόν·" καὶ

---

[y] ∾ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν. [a] ∾ τοὺς γραμματεῖς.
[c] ∾ πρὸς αὐτούς.

(n) ἀποκαθιστάνει. ABL. 1. 28. 33. 118. item D. ἀποκαταστάνει. C. Syr. p. in m. Vulg. It. *venit . . . restituere*, cant. Syr. p. (o) καθώς. AKM. 11. 36. 40. 114. 116. 220. ap. Birch. 229. al. 6. et Barber. 4. Mt. a. d. e. Syr. p. in m. Slav. 7. πῶς οὖν. Arm. (p) ἐξουθενωθῇ. 69. ἐξουδενηθῇ. BDL. (q) = M. 1. 69. al. 10. Mt. e. x. Ed. Arm. Vulg. ms. verc. (r) + ἐν. L. 11. 28. 72. 116. 229. al. 5. Mt. 10. Syr. Syr. p. in m. (s) περὶ αὐτοῦ. 13. 59. 64. 69. 124. Mt. o. (t) ἐλθόντες . . . εἶδον. BL. (u) = 1. 28. Arm. (x) πρὸς αὐτούς. BCL. 1. 118. 124. (y) BCL. 1. 13. 27. 33. 69. 124. 209. Ev. 19. Item D. Syr. Goth. Syr. p. in m. cant. veron. verc. vind. colb. corb. ἰδόντες . . . ἐξεθαμβήθη. Ev. 18. ἰδὼν . . . ἐξεθαμβήθησαν. 70. Mt. c. f. *videns Jesum, stupefactus est et expaverunt*, Vulg. germ. 1. 2. mart. gat. *videntes salutaverunt eum*, vind. omissis intermediis. (z) προσχαίροντες. sic D. *gaudentes*, It. (exc. brix. gat. germ. 1. 2. mart. gat.) προστρέχοντες. AC. Ed. (a) B DL. 1. 28. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. exc. verc. (b) ζητεῖτε. 56. 58. 92. 218 (cum 76. 124. 2?0. 225.) 235. σὺν ζητεῖτε. Mt. 14. (c) 73. 90. 218 (cum 124. et al. 4.) Alii. Ed. (etiam St. 3.) Arm. || πρὸς ἑαυτούς. AGM. 33. 76. 77. 108. 127. 157. Ev. 18. 19. al. 4. Mt. e. f. q. x. Ed. ἐν ὑμῖν. D. Pers. w. Copt. *Inter vos*, Vulg. It. (d) ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου. BCDL. 28. Copt. cant. veron. verc. (e) αὐτός. 226** (f) ῥάσσει. D. *applontat*, cant. *allidit illum*, Vulg. It. ῥίπτει αὐτόν. Mt. 12. σπαράσσει. Ev. 26.

ἀφρίζει, ϗ [g] τρίζει″ τὺς ὀδόντας [h] = αὐτῦ,″ ϗ ξηραί-
νεται· ϗ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σῦ, ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι,
ϗ οὐκ ἴσχυσαν [i]. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς [k] — αὐτοῖς″ λέγει· 19
ὦ γενεὰ ἄπιστος [l], ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι, ἕως πότε
ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με. Καὶ ἤνεγκαν 20
αὐτὸν [m] πρὸς αὐτόν.″ καὶ [n] ἰδὼν″ αὐτὸν, [o] εὐθέως τὸ
πνεῦμα″ [p] ἐσπάραξεν″ αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς,
ἐκυλίετο, ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτῦ· 21
πόσος χρόνος ἐστὶν, [q] ὡς″ τῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπε·
[r] παιδιόθεν.″ Καὶ πολλάκις αὐτὸν [s] καὶ″ εἰς [t] + τὸ″ 22
πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς [u] ὕδατα,″ ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ᾽
εἴ τι [x] δύνασαι,″ βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ᾽
ἡμᾶς· Ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, [y] τὸ,″ εἰ δύνασαι 23
[z] = πιστεῦσαι·″ πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Καὶ 24

---

[k] αὐτῷ.

(g) *τρύζει*. 10. 61. in m. al. 2. Mt. χ. Theophyl. ed. (h) = BCDL. 1. 13. 33. 59. 69. 73. Perss. Vulg. It. exc. veron. brix. (i) + *ἐκβαλεῖν αὐτό*. D. 69. Arm. cant. veron. verc. (k) ABDL. 1. 11. 33. 72. 106. 114. 118. 229* al. 3. Syr. ms. Arr. Perss. Syr. p. Copt. Arm. Goth. Vulg. It. exc. germ. 1. || = C. 13. 38. 39. 40. 69. 124. Mt. a. d. (l) + *καὶ διεστραμμένη*. 13. 50. 69. 106. 124. 157. 235. Mt. χ. Vict. (m) = D. Vulg. cant. veron. vind. colb. Alii. *πρὸς τὸν ἰησοῦν*. Mt. B. (n) *ἰδὼν*. S. 10. 77. al. 6. Mt. V. e. i. l. p. z. Syr. utr. Perss. (o) *τὸ πνεῦμα, εὐθὺς*. BCL. Syr. utr. Perss. Arm. colb. germ. 2. || = *εὐθέως*. D. cant. veron. verc. vind. corb. (p) *ἐτάραξεν*. D. (St. β.) Vulg. It. (q) *ἕως*. B. *ἐξ οὗ*. C*L. 33. 61. in m. *ἐξ ᾧ*. 61. *ἀφ᾽ οὗ*. 13. 40. 124. *Ex quo*, Syr. utr. Copt. Slav. Vulg. It. (r) *παιδόθεν*. E. 2. Mt. e. *ἐκ παιδιόθεν*. BCGL. 33. 209. al. 2. *ἐκ παιδόθεν*. 1. 118. *ἐκ παιδὸς*. D. Chrys. (s) = D. 1. 13. 69. al. 2. Mt. ψ. Syr. Arm. Vulg. It. exc. brix. colb. germ. 1. 2. emmer. (t) + AG M. 108. 116. 118. 124. 131. 235. al. 15. Mt. BHV. al. 10. Ed. Theophyl. (u) *τὸ ὕδωρ*. Ed. (x) *δύνῃ*. BDL. 1. 118. Sic etiam vs. 23. (y) = DM. 11. 13. 61. 69. 72. 114. 115. 116. 124. 131. 229* 235. al. 7. et Barber. 2. Mt. e. Syr. utr. *εἶπας*. Arm. *Quid est*, (*quod dicis*, Copt. Arr.) *si quid potes?* (*si potes credere*. verc.) *Omnia possibilia credenti*. Copt. Arr. verc. *ait illi: potes credere? omnia etc*. germ. 2. (z) = C*L. 1. 118. 209. Mt. n. Copt. Arm. Arr. *πίστευσαι*. Conjectura Knachtbulli.

εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, [a] μετὰ δακρύων″
25 ἔλεγε· πιστεύω [b] †, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. Ἰδὼν δὲ
ὁ ἰησοῦς, ὅτι ἐπισυντρέχει [c] ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύ-
ματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· [d] τὸ πνεῦμα τὸ ἄλα-
λον καὶ κωφὸν,″ ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ,
26 ϗ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. Καὶ [e] κράξας,″ ϗ πολλὰ
[f] σπαράξας [g] †, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε
27 πολλοὺς λέγειν, ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ ἰησοῦς κρατήσας
28 [h] αὐτὸν τῆς χειρὸς,″ ἤγειρεν αὐτὸν, καὶ ἀνέστη. Καὶ
[i] εἰσελθόντα αὐτὸν″ εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώ-
των αὐτὸν [k] κατ᾽ ἰδίαν·″ [l] ὅτι″ ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκ-
29 βαλεῖν αὐτό; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ
δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ [m] καὶ νηστείᾳ.″
30 Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες, [n] παρεπορεύοντο″ διὰ τῆς
31 γαλιλαίας· ϗ οὐκ ἤθελεν, ἵνα τις γνῷ· Ἐδίδασκε γὰρ
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ϗ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, ϗ ἀποκτενοῦ-
σιν αὐτόν· ϗ [o] ἀποκτανθεὶς,″ [p] ∽ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ″ ἀνα-

---

[b] † κύριε. [e] κράξαν. [f] σπαράξαν.
[g] † αὐτὸν. [p] ∽ μετὰ τρεῖς ἡμέρας.

(a) = A*BL. Copt. Æth. Arm. Ante ὁ πατὴρ ponit. 124. (b) = ABC*DL. Syr. utr. Arr. Pers. p. Æth. Goth. cant. vind. germ. 1. (c) + ὁ. AL. 72. 89. 124. 229** al. 9. Mt. B. a. c. e. k. p. z. 10. al. 3. (d) τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα. BCDL. 1. 118. item 73. Arm. Vulg. It. Vict. (e) BCDL. || + τὸ δαιμόνιον. Syr. Pers. p. veron. (f) BC*DL. || ταράξαν τὸν ὄχλον. Copt. ut videtur. (g) = BCDL. Slav. cant. veron. vind. corb. (h) τῆς χειρὸς αὐτοῦ. BDL. 1. 13. 28. 53. 69. 118. Ed. Copt. Arm. Vulg. It. Utrumque jungit C. || = αὐτὸν. Ev. 26. (i) εἰσελθόντος αὐτοῦ. BCDL. 1. 13. 69. 118. (k) = (ap. Mill.) 13. 69. 91. Ante ἐπηρώτων ponunt BCDL. 1. 28. It. exc. colb. (l) διατί. ACDK. 11. 72. 114. 115. 116. 218 (cum 3. 76. 77. al. 4.) 229. 235. al. 8. et Barber. 3. Mt. 10. Theophyl. ms. Anonym. in catena Possini. ὅτι διατί. 131. al. 6. Mt. e. f. τί ὅτι. 38. 51. 90. Theophyl. ed. *Quare* s. *cur*, Vulg. It. || ἡμεῖς διατί. Arm. (m) = B. νηστείᾳ ante προσευχῇ extat in Syr. Pers. p. Arm. (n) ἐπορεύοντο. B*D. verc. brix. colb. (o) = D. Copt. Arr. cant. verc. colb. germ. 1. (p) BCD (St. β.) L. Copt. Syr. p.

σήσεται.] [q] Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐ- 32
τὸν ἐπερωτῆσαι."

Καὶ [[r] ἦλθεν" εἰς καπερναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ [s] γε- 33
νόμενος," ἐπηρώτα αὐτούς· τί ἐν τῇ ὁδῷ [t] = πρὸς ἑαυ-
τοὺς" διελογίζεσθε; Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους 34
γὰρ διελέχθησαν [u] ἐν τῇ ὁδῷ," [x] τίς μείζων." Καὶ 35
καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, [y] καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις
θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων
διάκονος." Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν [z] αὐτὸ" ἐν 36
μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς·
"Ος ἐὰν [a] ἓν" τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται [b] ἐπὶ" τῷ 37
ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ
ἐμὲ δέχεται, [c] ἀλλὰ" τὸν ἀποστείλαντά με. Ἀπεκρί- 38
θη δὲ αὐτῷ [d] † ἰωάννης, λέγων· διδάσκαλε, εἴδομέν τινα
[e] † τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, [f] † [g] καὶ ἐκω-

---

[d] † ὁ. [e] † ἐν. [f] † ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν.

---

in m. It. exc. brix. germ. 1. *in tres dies*, cant. (q) Vs. 32 = 2. Mt. o* Ed. (r) ἦλθον s. ἤλθοσαν. D. 1. 91. 106. 118. Mt. 17. Syr. Pers. w. Vulg. It. exc. brix. (s) γενομένους. Syr. Vulg. veron. (t) = BCDL. Copt. Arr. Vulg. It. exc. brix. Post διελογ. ponunt 1. 13. 69. 220. (u) = AD. Goth. cant. veron. verc. brix. vind. (x) τίς εἴη μείζων. 38. 50. Syr. p. Arm. τίς αὐτῶν μείζων εἴη. 13. 69. Syr. Copt. Goth. Vulg. It. τίς αὐτῶν μείζων ἐστί. Orig. τίς μείζων γένηται αὐτῶν. D. (St. β.) (y) = D. cant. || ἔσται] ἔστω. 106. 131. 225. Mt. a. d. e. i. n. z. Orig. ms. semel. Euthym. ap. Beng. *fiat*, It. exc. brix. colb. ἐστιν. 28. 40. al. 6. Euthym. ap. Wetst. (z) = 1. 118. Ed. Arm. Orig. (a) = D. 124. Ev. 32. 44. ἐκ. 13. 69. *ex*, cant. veron. colb. corb. vind. *unum ex*, Vulg. Codd. Italæ. (b) ἐν. D. 69. 73. Ev. 44. Mt. q. Slav. (c) μόνον, ἀλλὰ καί. 13. 28. 69. Arr. Codd. ap. Luc. brug. (d) = ADEGHS. 1. 10. 13. 69. 72. 124. 131. 157. 235. Alii. Mt. V. a. d. e. 10. al. 4. Ed. (e) = AEFS. 10. 17. 24. 36. 40. 69. 72. 114. 125. 235. Ev. 1. 18. Alii. Mt. BHV. al. 15. Ed. (etiam St. 3.) Vict. Theophyl. || ἐπί. 10. 115. 116. 127. 131. 218 (cum vind. omnibus, exc. 125.) Ev. 32. 36. al. 4. et Barber. 2. Mt. c. (f) = BCL. 10. 115. Ev. 44. Syr. Arr. Perss. Copt. brix. || ὃς οὐκ] καὶ οὐκ. Arm. || ἡμῖν] μεθ' ἡμῶν. D. 90. cant. verc. || = ὃς οὐκ ἀκολ. ἡμῖν, καὶ ἐκωλ. αὐτ. ὅτι οὐκ ἀκολ. ἡμῖν. Mt. d. (g) = καὶ ἐκωλ. αὐτ. ὅτι οὐκ ἀκολ. ἡμῖν. 121* 124. 131. Alius. || ἐκωλύσαμεν] ἐκωλύομεν. BDL. 1.

39 λύσαμεν αὐτὸν, [h] = ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν.″ Ὁ δὲ
[i] Ἰησοῦς″ εἶπε· μὴ κωλύετε [k] αὐτόν·″ οὐδεὶς γάρ ἐςιν, ὃς
ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται [l] τα-
40 χὺ″ κακολογῆσαί με. Ὃς γὰρ οὐκ ἔςι καθ᾽ [m] ὑμῶν,
41 ὑπὲρ ὑμῶν″ ἐςιν. Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον
ὕδατος, ἐν [n] † ὀνόματι [o] †, [p] ὅτι χριςοῦ ἐςε,″ ἀμὴν λέγω
42 ὑμῖν, οὐ μὴ [q] ἀπολέσῃ″ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.] Καὶ [ὃς
[r] ἂν″ σκανδαλίσῃ ἕνα [s] τῶν μικρῶν″ τῶν [t] πιστευόντων″
[u] εἰς ἐμὲ,″ καλόν ἐςιν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περίκειται
[x] ∾ λίθος μυλικὸς″ περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέ-
43 βληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ
χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν [y] σοί ἐςι″ κυλλὸν [z] εἰς

---

[m] ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν. [n] † τῷ. [o] † μου.

[x] ∾ μύλος ὀνικός.

(h) = D. 1. 13. 14. 28. 69. 106. Barber. 1. Mt. x. 12. Arm. (Syr. p. habet cum ast.) Vulg. It. exc. brix. || ἡμῖν] μεθ᾽ ἡμῶν. L. (i) = 1. 13. 28. 69. 118. Arm. ἀποκριθεὶς. D. It. exc. brix. colb. (k) = D. 115. It. exc. brix. corb. *eos*, colb. (l) = 1. 28. Arm. It. (etiam cant.) exc. brix. || Rec. habet Vict. diserte. (m) AD S. 17. 72. 103. 104. 114. 127. 131. 142. 229. 235. (et ap. Birch. 108. 123. 124. 125. 220.) Ev. 1. 18. 32. 33. al. 20. pluresve. Mt. HV. f. i. n. x. z. 10. 17. Ed. (etiam St. 3.) Syr. utr. (sed Syr. p. habet rec. in m.) Arr. Perss. Copt. Æth. Goth. Slav. Vulg. It. Vict. Optat. || ἡμῶν ὑπὲρ ὑμῶν. L. ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν. 3. 86. 115. 220. Ev. 24. 31. Mt. d. q. (n) = ABCFGLS. 1. 36. 40. 72. 116. 118. 124. 131. ap. Birch. 157. 235. Ev. 1. 36. Alii. Mt. V. a. c. e. f. k. l. p. z. 10. 14. 17. al. 5. Ed. (o) = ABC*L. 1. 42. 50. 229* al. 2. Mt. e. Syr. utr. (Syr. p. habet in m.) Ar. rom. Erp. || τούτῳ. Arm. || = ἐν τῷ ὀνόματί μου. Pers. p. (p) = Mt. 12. (q) ἀπολέσει. D. al. 5. Mt. B. c. Ed. (r) ἐὰν. AC. Alii. Mt. a** al. 14. Ed. (s) = S. τῶν μικρῶν τούτων 8. τούτων τῶν μικρῶν. ABDL. 1. 124. 235. al. 11. et Barber. 3. Mt. c. f. k. o. 10. Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Æth. Slav. 7. et ed. Vulg. It. (t) πίστιν ἐχόντων. D. cant. verc. πιστῶν. Mt. 14. (u) = D. cant. verc. veron. corb. vind. (x) BCDL. 1. 12. 118. 209. Mt. e. Syr. Perss. Arm. Æth. Goth. Vulg. It. μυλωνικὸς λίθος, 13. 69. Mt. 17. Theophyl. *mola*, cant. (y) ἐςί σοι. D. ἐςί σε. BCL. 13. 69. verc. (z) εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν. AB DL. Syr. Arm. Vulg. It.

τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν," ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα [a] ἀπελ-
θεῖν" [b] εἰς τὴν γέενναν," [c] — εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον,"
[d] — "Οπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέν- 44
νυται." Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον 45
αὐτόν· καλόν [e] ἐστί σοι" εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν,
ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα [f] βληθῆναι" εἰς τὴν γέενναν,
[g] = εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον," [h] — "Οπου ὁ σκώληξ αὐτῶν 46
οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται." Καὶ ἐὰν ὁ 47
ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν [i] σοί"
ἐστὶ μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα [k] βληθῆναι" εἰς [l] τὴν γέενναν
— τοῦ πυρὸς," "Οπου ὁ σκώληξ [m] αὐτῶν" οὐ τελευτᾷ, 48
καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. [n] Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσε- 49
ται," [o] καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται." Καλὸν 50

(a) βληθῆναι. D. (St. β.) 12. 61. cant. verc. corb. gat. || = Mt. 12. (b) = 1. 28. ap. Mill. 118. (c) = L. Mt. i. n. 12. Syr. Pers. p. τοῦ πυρός. F. τοῦ πυρὸς τοῦ ἀσβέστου. Syr. p. gat. ὅπου ἐστὶν τὸ πῦρ τὸ ἄσβ. D. cant. veron. corb. vind. colb. || εἰς] ἢ εἰς. Mt. e. (d) Vs. 44. 45. 46 = Mt. 12. || Vs. 44 et 46 = BCL. 1. 28. 118. Mt. x. Copt. || Vs. 45. et 46 = 92. 218. Ev. 19. || Vs. 46 = præter modo laudatos, Mt. 10. || καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται = brix. || πῦρ] + αὐτῶν. Syr. veron. germ. 2. colb. (e) σοί ἐστιν. DS. 106. 115. 124. 157. Ev. 18. 36. Mt. c. f. o. r. 10. ἐστί σοι. ABEFGHKL. 1. 13. 69. 72. 114. 118. al. 7. Mt. V. Ed. ἐστιν. C. 3. 36. 40. Ev. 34. Mt. a. d. (f) ἀπελθεῖν. 1. 118. (g) = BCL. 1. 24. 118. Alius. Mt. a. d. x. Syr. Pers. p. Copt. veron. τοῦ πυρός. F. Æth. τοῦ πυρὸς τοῦ ἀσβέστου. Syr. p. Vulg. colb. germ. 2. *ubi ignis inexstinguibilis*, verc. vind. corb. (h) Vide not. d. (i) = 13. 69. σε. BL. (k) ἀπελθεῖν. D. 118. 218. (cum 77.) Ev. 18. 19. Mt. f. cant. colb. vind. (l) τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. F. || = τοῦ πυρός. BDL. 1. 28. 118. Arr. Copt. Arm. Slav. cant. verc. veron. colb. corb. (m) = GS. al. 8. Mt. V. a. k. i. p. z* 17. Ed. αὐτοῦ. Æth. etiam vs. 46. (n) = D. 64. 65* Pers. p. cant. veron. verc. corb. colb. vind. tol. || πᾶς] πᾶν Arr. || πᾶς γὰρ] + ἄρτος. 11. 88. ap. Beng. 125. ap. Birch. 230. al. 3. + *homo*, latt. quidam. || πᾶς γὰρ πυρὶ] πᾶσα γὰρ πυρία, Conject. Scaligeri. || ἁλισθήσεται] δοκιμασθήσεται. 46. 52. germ. 1. ἀλωθήσεται, Conject. Junii. (o) = L. 1. 61. 73. 118. 205. 206. 209.

τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, [p] ἐν τίνι
αὐτὸ ἀρτύσετε;" [q] ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰρη-
νεύετε ἐν ἀλλήλοις."

1 Κἀκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς ἰουδαίας,
[r] διὰ τοῦ" πέραν τοῦ ἰορδάνου· καὶ [s] συμπορεύονται πά-
λιν ὄχλοι" πρὸς αὐτὸν, [t] καὶ, ὡς εἰώθει," πάλιν ἐδίδα-
2 σκεν αὐτούς.] Καὶ [[u] προσελθόντες" [x] † [y] φαρισαῖοι"
ἐπηρώτησαν αὐτόν· εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦ-
3 σαι; πειράζοντες αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ-
4 τοῖς· τί ὑμῖν ἐνετείλατο μωσῆς; Οἱ δὲ εἶπον· [z] μω-
σῆς ἐπέτρεψε" βιβλίον ἀποστασίου [a] γράψαι," καὶ
5 ἀπολῦσαι. [b] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ" ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν [c] ὑμῖν" τὴν ἐν-
6 τολὴν ταύτην. Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς [d] κτίσεως" ἄρσεν καὶ

---

[x] † οἱ.

---

229. Mt. x* 17. Copt. || = ἀλ. 47. 59. 61. 225. ap. Birch. 235** Mt. a. e. r. 10. Vulg. ms. colb. verc. mart. gat. germ. 2. tol. emmer. harl. (p) = 205. || αὐτὸ ἀρτύσετε] ἄρτον ἀρτύσετε. Mt. c. αὐτὸ ἀρτύσεται. ADL. 64. 230. al. 11. Ed. αὐτὸ ἀρτυθήσεται. 14. 91. 118. cant. gat. ἀρτυθήσεται. K. 1. 206. 209. Mt. 12. Syr. Arm. Goth. brix. ἀρτύσετε. 232. ἀλισθήσεται. Slav. (q) = 123. || ἅλας] ἅλα. A*DL. 1. (r) = C**D. 1. 13. 28. 61. 69. 77. 116. 118. 124. ap. Birch. 225. ap. Birch. Ev. 18. 19. 36. al. 6. Mt. f. o. x. Syr. Goth. Vulg. It. διὰ τό. 47. Ed. καί. BL. Copt. Æth. (s) συμπορεύονται s. συνέρχεται πάλιν ὁ ὄχλος s. ὄχλος πολύς. D. 1. 13. Alii. Arm. It. exc. brix. || πάλιν = 69. 124. Syr. Pers. p. Arm. veron. vind. colb. corb. (t) ὡς εἰώθει, καί. D. Ar. rom. Erp. cant. veron. corb. vind. (u) = D. cant. veron. verc. (x) = ABDF GHLMS. 10. 11. 36. 69. 72. 89. 108. ap. Birch. 116. 131. 229. 235. Alii. Mt. k. z. 10. al. 4. Ed. (y) = D. cant. veron. verc. *quidam*, corb. (z) μωσῆς ἐνετείλατο. 1. 118. 209. Copt. ἐπέτρεψε μωσῆς. BCDL. Ev. 18. 19. Mt. c. f. || = 131. veron. || = μωσῆς. verc. colb. corb. || + ἡμῖν. Syr. corb. colb. (a) δοῦναι. 61. ap. Mill. veron. δοῦναι γράψαι. D. *dare scriptum*, cant. corb. colb. (b) ὁ δὲ. CL. Copt. colb. (c) = D. 13. 28. 57. 69. 124. 229. Mt. 12. Copt. Arm. cant. veron. colb. germ. 2. Auctor. quæst. ex utroque Test. (d) = D. Ev. 36. Mt. 12. Syr. Pers. p. cant. veron. corb.

θῆλυ ἐποίησεν [e] αὐτούς" [f] ὁ θεός." [g] "Ενεκεν τούτου κα- 7
ταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα,
[h] καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ·" Καὶ 8
ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὥστε [i] οὐκέτι" εἰσὶ δύο,
ἀλλὰ [k] μία σάρξ." [l] "Ο" οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄν- 9
θρωπος μὴ χωριζέτω. Καὶ [m] ∽ ἐν τῇ οἰκίᾳ" πάλιν οἱ 10
μαθηταὶ αὐτοῦ [n] περὶ τοῦ αὐτοῦ" ἐπηρώτησαν αὐτόν.
Καὶ λέγει αὐτοῖς· [[o] [p] ὃς ἐὰν" ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐ- 11
τοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται [q] ἐπ' αὐτήν." Καὶ 12
ἐὰν [r] ∽ γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ" [s] γαμηθῇ
ἄλλῳ," μοιχᾶται [t].]

Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα [u] ἅψηται αὐτῶν·" 13
οἱ δὲ μαθηταὶ [x] ἐπετίμων" [y] τοῖς προσφέρουσιν." Ἰδὼν 14

---

[m] ∽ εἰς τὴν οἰκίαν.   [r] ∽ αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα — αὐτῆς.

(e) = D. 86* 219. Pers. p. Copt. Æth. Goth. cant. veron. brix. corb. Auctor. quæst. ex utr. Test. (f) = BCL. Copt. colb. corb. (g) + καὶ εἶπεν. D. 13. 28. 38** 61. 69. 124. Ed. Æth. Arm. Sax. cant. veron. corb. colb. gat. mart. germ. 2. harl. Auctor. quæst. + *et benedixit*, germ. 1. (h) = B. Mt. c. Goth. || πρὸς τὴν γυναῖκα] τῇ γυναικί. ACL. 1. 67. 91. 118. 131. verc. brix. gat. colb. germ. 2. mart. tol. Hier. (i) οὐκ. 71. Arr. Æth. cant. corb. (k) σὰρξ μία. A. CF. 1. 69. 72. 124. 131. Ev. 34. al. 4. Mt. c. e. f. k. p. z. 10. (l) ὃν. 61. (m) BDL. Ev. 9. 10. 12. 18. 19. 36. Mt. f. cant. veron. || = colb. (n) = K. 67. 116. 131. Mt. c. harl* Post αὐτὸν ponit 157. περὶ αὐτοῦ. 77. 124. 219. Mt. z. περὶ τούτου. ABCL. 1. Ev. 18. 19. 34. 36. al. 6. Mt.' d. f. x. 17. Slav. verc. περὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου. D. cant. brix. colb. corb. germ. 2. (o) Vs. 11. ponitur post vs. 12. in 1. (p) ἐὰν ἀνήρ. 1. 13. 28. 69. 124. Arm. verc. (q) = 1. 2. 28. Syr. Pers. p. Arm. Tert. (r) αὐτὴ (s. γυνὴ) ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς. BCL. item (omisso αὐτῆς) Ev. 18. 19. Mt. f. bis. γυνὴ ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς, καὶ D. 13. 28. 69. 124. Arm. *Si exeat*, s. *discesserit*, s. *reliquerit etc.* It. exc. brix. germ. 1. (s) γαμήσῃ ἄλλον. B CDL. 13. 28. 36. 69. 92. 124. (t) + *super illum*, veron. verc. corb. colb. germ. 2. || + *similiter et qui dimissam (à viro) ducit, mœchatur*, veron. verc. corb. germ. 2. (u) αὐτῶν ἅψηται. BCL. 124. Mt. f. (x) ἐπετίμησαν. BCL. (y) τοῖς φέρουσιν. 1. 118. αὐτοῖς. BCL. Copt. colb.

δὲ ὁ ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ [z] εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παι-
δία ἔρχεσθαι πρός με, [a] † μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ
15 τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς
ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ
16 μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. Καὶ [b] ἐναγκαλισάμενος" αὐτὰ,
[c] τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ," [d] ∾ ηὐλόγει" αὐτά.]
17 Καὶ [ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, [e] προσδραμὼν
εἷς" καὶ γονυπετήσας [f] αὐτὸν," ἐπηρώτα αὐτόν· διδά-
σκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω, ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
18 Ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς
19 ἀγαθὸς, εἰ μὴ [g] εἷς, ὁ" θεός [h]. Τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ
μοιχεύσῃς· [i] — μὴ φονεύσῃς·" μὴ κλέψῃς· μὴ ψευδο-
μαρτυρήσῃς· [k] μὴ ἀποστερήσῃς·" τίμα τὸν πατέρα σου

[a] † καὶ.

[d] ∾ εὐλόγει.

(z) + ἐπιτιμήσας. 1. 13. 28. 69. 124. Arm. Syr. p. in m. (a) = BEGH KS. 69. 72. 108. 116. 124. 127. 131. 157. 226** 229. 235. al. 26. Mt. V. e. k. l. q. z. 10. 17. al. 5. Ed. Copt. Slav. Theophyl. (b) προσκαλεσάμενος. D. cant. veron. brix. corb. colb. *in sinu suo*, verc. (c) = 106. verc. (Syr. p. habet c. ast.) (d) εὐλόγει. ACDE. 114. 115. 116. 127. 131. 218 (cum vindob. omnibus) al. 12. pluresve. Mt. V. a. c. k. p. q. 10. al. 5. Ed. εὐλόγησεν. FG. al. 2. Mt. d. e. 17. Ed. Theophyl. κατηυλόγει. BL. Ev. 9. 18. 19. Vict. || Ante τιθεὶς ponunt (omisso αὐτὰ ultimo) BCL. 115. 218 (cum 123) Ev. 12. 18. 19. 36. Mt. f. Copt. Syr. p. ms. Vict. (e) δραμὼν εἷς. 121* προσδραμὼν εἷς. 121** *procurrens* s. *præcurrens quidam*, s. *unus*, Vulg. It. exc. cant. colb. προσδραμών τις. 59. 226** al. 5. Mt. k. p. z. Ed. προσελθών τις. 56. 58. Clem. προσελθὼν εἷς πλούσιος. 61. 63. προσδραμών τις πλούσιος. Syr. p. in m. ἰδού τις προσδραμὼν. Ev. 15. ἰδού τις πλούσιος προσδραμὼν. AK. 11. 13. 28. 69. 114. 116. 124. 229. 235. al. 8. Mt. 10. Arm. ἰδού τις. colb. (f) = Arm. cant. verc. veron. colb. αὐτῷ. 40. 157. al. 8. Mt. a. d. r. 17. ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 7. Vulg. brix. corb. (g) μόνος εἷς. D. cant. *solus*, gat. colb. corb. *unus ac solus*, veron. (h) + ὁ πατήρ. Orig. quater, nisi ad alium locum spectat. (i) = 1. 118. 209. brix. Ponitur ante μοιχ. in BC. 115, Mt. i. n. Copt. Ar. colb. et post κλέψῃς in Syr. Pers. p. || μὴ πορνεύσῃς. D. gr. Sic loco μὴ κλέψῃς (quod deest in corb.) habet colb. (k) = B*K. 1. 17. 28. 59. 64. 69* 72* 114. 118. 209. 229* al. 4. Mt. o. 10. 17. Arm. (in edit. Constant. est in m.)

καὶ τὴν μητέρα. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· [l] διδά- 20
σκαλε," ταῦτα πάντα [m] ἐφυλαξάμην" ἐκ νεότητός μου [n].
Ὁ δὲ [o] ἰησοῦς" ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτὸν, καὶ 21
εἶπεν αὐτῷ [p] [q] ἓν" [r] σοι" ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις
πώλησον, καὶ δὸς [s] = τοῖς" πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν
ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι, [t] = ἄρας τὸν
σταυρόν." Ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυ- 22
πούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά [u]. Καὶ περι- 23
βλεψάμενος ὁ ἰησοῦς, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς
δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ εἰσελεύσονται. [x] Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς 24
λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ ἰησοῦς [y] πάλιν" ἀποκριθεὶς λέγει
αὐτοῖς· [z] τέκνα," [πῶς δύσκολόν ἐστι [a] τοὺς πεποιθό-

Theophyl. *non abnegabis*, verc. colb. (l) = K. 1. 11. 68. 114. 209. 229* Mt. 10. Clem. (m) ἐφύλαξα. AD. 28. Clem. Orig. (n) + τί ἔτι ὑστερῶ; KM. 11. 13. 28. 69. 72. 76. 89** 114. 116. 124. 220. ap. Birch. 229. al. 7. Mt. 10. e. r. in marg. Arm. Syr. p. ed. cum ast. (in aliis codd. extat. in m.) verc. colb. (o) = AK. 11. 36* 72. 114. 116. al. 3. Mt. 10. (p) + εἰ θέλεις τέλειος εἶναι. KM. 11. 13. 28. 69. 72. 114. 124. 220. ap. Birch. 229. al. 3. Mt. e. z** 10. Copt. Æth. Syr. p. c. ast. || Post ὑστερεῖ idem addunt 4. 7. Ev. 18. 19. al. 7. Mt. f. Arm. Clem. (q) ἔτι ἕν. 116. 118. 235. al. 4. Mt. o. r. (r) σε. BC. 114. Ev. 18. 19. Mt. c. f. (s) = ABEFGHS. 13. 25. 69. 72. 77. 106. 108. 114. 115. 116. 118. 124. 127. 131. 142. 157. 229. 235. Ev. 18. 19. 34. 86. al. 13. Mt. V. a. c. d. e. f. k. al. 11. Ed. Clem. Theophyl. (t) = BCD. (St. β.) Copt. Vulg. It. (exc. verc.) Clem. Hilar. Ambr. Aug. || Ponitur ante δεῦρο in G. 1. 13. 69. 118. 124. Syr. Pers. w. Æth. verc. Iren. Item, omisso δεῦρο, Arm. || σταυρὸν] + σου. 7. 13. 69. 218 (cum 77. 124.) Ev. 18. 19. 34. 36. Mt. c. e. f. Syr. Perss. (u) + *cor ejus non permisit, ut relinqueret.* Pers. p. (x) + τάχιον κάμηλος διὰ τρυμαλιδος ῥαφίδος διελεύσεται, ἢ πλούσιος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, omisso postea commate 25, D. item 235. cant. verc. corb. item veron. (y) = A. 46. 59. 106. germ. 2. (z) = EGK. 11. 36. 40. 72. 114. 125* 229. al. 6. Mt. a. 10. τεκνία. A. 1. al. 4. Clem. (a) = B. Copt. ms. *qui pecunias habent vel confidentes in eis*, verc. || = τοῖς. ACFGHS. 25. 36. 40. 72. 114. 115. 116. 118. 127. 131. 157. 218.

τας ἐπὶ = τοῖς : χρήμασιν," εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
25 εἰσελθεῖν. [b] Εὐκοπώτερόν ἐστι, κάμηλον διὰ [c] — τῆς :
τρυμαλιᾶς — τῆς : ῥαφίδος" [d] ⁓ διελθεῖν," ἢ πλούσιον
26 εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Οἱ δὲ περισσῶς
ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες [e] πρὸς ἑαυτούς·" καὶ τίς δύναται
27 σωθῆναι; Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει· παρὰ
ἀνθρώποις ἀδύνατον [f], [g] ἀλλ' οὐ παρὰ — τῷ : θεῷ·" [h] —
28 πάντα γὰρ δυνατά ἐστι παρὰ τῷ θεῷ."] [i] † ["Ἤρξατο"
ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ· ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ
29 ἠκολουθήσαμέν σοι [k]. [l] Ἀποκριθεὶς †" ὁ Ἰησοῦς [m] εἶ-

---

[d] ⁓ εἰσελθεῖν. [i] † καί. [l] † δέ.

(cum vindob. omnibus, exc. 124.) 229. 235. Ev. 18. 19. 34. 36. al. 18. Mt. V. al. 17. Ed. Clem. (b) Vs. 25 = 11. ap. Mill. Vide etiam not. x. (c) = τῆς utrumque. ACF. 1. 72. 106. 114. 115. 118. 127. 131. 226** 229. Ev. 18. 19. 36. al. 2. Mt. c. o. f. bis. 10. || Prius τῆς = 25. 218. (cum al. 8.) Mt. d. k. p. z. Posterius = 80. 116. || τρυπήματος βελόνης. 13. 69. 124. τῆς τρυμαλιᾶς τῆς βελόνης. Clem. (d) AEFS. 8. 17. 36. 40. 89* 108. 115. 127. 131. 157. 235. Ev. 18. 19. 34. 36. al. 22. pluresve. Mt. V. al. 15. Ed. (etiam St. 3.) Syr. Syr. p. in m. Goth. item verc. Clem. Theophyl. (e) πρὸς ἀλλήλους. M* πρὸς αὐτόν. C. Ar. p. Copt. ἐν ἑαυτοῖς. 68. ap. Mill. || = Ar. rom. Erp. Clem. (f) + τοῦτο s. ἐστιν s. τοῦτο ἐστιν. CD* 2. 13. 28. 29. 69. 115. 124. 157. Syr. Arm. Vulg. It. || *hæc impossibilia videntur*, germ. 2. (g) παρὰ δὲ τῷ θεῷ δυνατόν. D. 157. cant. verc. corb. brix. item Syr. Clem. *apud Deum autem omnia possibilia sunt*, veron. colb. || = τῷ. CF. 1. 10. 24. 25. 69. 106. 124. 157. Ev. 18. 19. 34. al. 10. Mt. V. c. f. bis. k. l. p. z. 17. al. 4. Ed. Clem. Vict. ms. Theophyl. (h) = D. 1. 9* 44. 56. 69. 74* 89. 157. 234. 235. Mt. 10. Ed. cant. verc. veron. corb. colb. || = γάρ. Mt. q. || = ἐστι. 10. 124. al. 3. Mt. f. bis. ἐστι τῷ πιστεύοντι. 90. || = παρὰ. 10. || = τῷ. B. 124. (i) = καί. ABCEFGH MS. 1. 17. 36. 69. 142* 157. al. 12. Mt. V. i. n. 14. 17. Clem. ἤρξατο δὲ. K. 10. 11. 25. 72. 76. 114. 116. 124. Ev. 15. 17. al. 15. Mt. e. k. p. 10. Ed. Copt. Slav. Goth. brix. τότε ἤρξατο. Cod. unus. Syr. p. in m. (k) + τί ἄρα ἔσται ἡμῖν. 51. Ev. 20. veron. gat. (l) = δέ. AFMS. 25. 59. 73. 114. 127. Ev. 34. al. 11. Mt. V. i. 17. Syr. Perss. Goth. Vulg. It. exc. cant. colb. corb. καὶ ἀποκρ. CEGH. 1. 11. 13. 69. 89. 106. 118. 124. 218 (cum al. 6.) al. 9. Mt. l. x. Ed. Syr. p. ἔφη. B. || = Copt. (m) = D. cant.

πεν·" ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν, ὃς ἀφῆκεν [n]οἰκίαν,"
ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς, [o]ἢ πατέρα," ἢ μητέρα, [p]— ἢ
γυναῖκα," ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ [q]καὶ" [r]# ἕνεκεν"
τοῦ εὐαγγελίου, [s]Ἐὰν" μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα 30
[t]νῦν" ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ [u]οἰκίας, καὶ ἀδελφοὺς, καὶ ἀδελ-
φὰς, [x]καὶ [y]μητέρας," [z]καὶ τέκνα, καὶ ἀγροὺς, μετὰ
[a]διωγμῶν," καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ [b]† ἔσχατοι, 31
πρῶτοι.]

Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ 32
ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, [c]καὶ ἐθαμβοῦντο," [d]καὶ
ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο."] καὶ [παραλαβὼν [e]πάλιν"

---

[b] † οἱ.

(n) = D. cant. veron. *οἰκίας*. M. 92. Syr. Copt. (o) = D. cant. verc. corb. harl* (p) = BD. 1. 66. Copt. Arm. Vulg. It. exc. brix. Orig. diserte. (q) ἢ. D. 1. 118. cant. (r) + ἕνεκεν s. ἕνεκα. BCDEGHKM S** 1. 10. 13. 17. 28. 69. 72. 106. 124. 131. 157. 229. 235. Ev. 18. 19. 36. al. 31. Mt. V. e. f. k. al. 11. Ed. Syr. utr. Perss. Copt. Arm. Goth. Slav. Vulg. It. exc. colb. Clem. Theophyl. (s) ὃς ἄν. D. ὃς. 28. Syr. p. Vulg. It. (t) = D. gr. Mt. 12. Ar. p. verc. (u) + Ὃς δὲ ἀφῆκεν, præcedente puncto, omisso *καὶ* post *διωγμῶν*, et addito in fine versus *λήψεται*. D. cant. veron. verc. corb. || = *οἰκίας* ad *διωγμῶν*. Mt. 12. colb. || *domum*] + *aut parentes*, veron. (x) + *καὶ πατέρα*. K. 1. 10. 11. 40. 72. 114. 116. 118. 218 (cum al. 5.) Ev. 18. 36. al. 25. Mt. a. d. f. k. o. p. q. z. 10. Æth. Goth. Slav. Sax. + *καὶ πατέρας*. 51. 61. 69. 89. in m. 235. Arr. Theophyl. ed. Post *μητέρας* addunt 73. Mt. e. Copt. Vulg. ms. (y) *μητέρα*. ACDK. 1. 10. 11. 40. 72. 114. 115. 116. 118. 157. 218 (cum al. 6.) 229. Ev. 18. 19. 36. al. 26. Mt. a. c. d. f. k. o. p. q. z. 10. Æth. Syr. p. Arm. Goth. Slav. Sax. It. (z) + *καὶ γυναῖκα*. 218. 220. (a) *διωγμοῦ*. D. gr. 92. Syr. Æth. *διωγμόν*. 25. 60. 72. 86. 114. Mt. c. *In persecutionibus*, veron. *Cum persecutionibus*, Vulg. et latt. cæteri. (b) = ADLM. 1. 11. 25. 36. 40. 72. 106. 108. et 124. ap. Birch. 131. Ev. 18. 34. 36. al. 15. pluresve. Mt. V. al. 14. Ed. (c) = Codex unus. Mt. x. (d) = DK. 11. 28. 61. 125* 157. al. 4. Mt. x. cant. veron. verc. || *οἱ ἀκολουθοῦντες*. corb. colb. || *καὶ*] *οἱ δὲ*. BL. 1. Copt. *καὶ οἱ*. C. (e) = 40. 91.

τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ
33 συμβαίνειν· Ὅτι ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ
[f]= τοῖς" γραμματεῦσι· καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ,
34 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, Καὶ ἐμπαίξουσιν αὐ-
τῷ, [g]καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν," [h]καὶ ἐμπτύσουσιν αὐ-
τῷ," [i]καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ [k]∞ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ"
ἀναστήσεται.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης [l]οἱ"
υἱοὶ ζεβεδαίου, [m]λέγοντες·" διδάσκαλε, θέλομεν, [n]ἵνα"
36 ὃ ἐὰν [o]αἰτήσωμεν," ποιήσῃς ἡμῖν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
37 [p]∞τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν;" Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ·
δὸς ἡμῖν, ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου
38 καθίσωμεν ἐν τῇ [q]δόξῃ" σου. Ὁ δὲ ἰησοῦς [r]εἶπεν αὐ-
τοῖς· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ
ἐγὼ πίνω, [s]∞καὶ" τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι,

[k] ∞ μετὰ τρεῖς ἡμέρας. [p] ∞ τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν. [s] ∞ ἢ.

Mt. a. d. Evangelistaria. Syr. veron. || + ὁ ἰησοῦς. H. 2. 61. Evangelistaria. Ed. (f) = CDFGS. 124. 131. 235. al. 15. pluresve. Mt. BHV. al. 10. Ed. (g) = D. 47. 115. Mt. 17. cant. corb. germ. 2. Post ἐμπτ. αὐτῷ ponunt BCL. Mt. a. d. Syr. hieros. Copt. Vulg. verc. veron. brix. colb. vind. (h) = 28. 40. 61. 115. 157. Ev. 18. al. 5. Mt. 17. (i) = A**D. 157. 225. Ev. 44. cant. germ. 2. (k) BCDL. Copt. Syr. p. in m. It. exc. brix. germ. 2. mart. (l) = A. 116. 157. al. 9. cum pluribus. Mt. c. f. q. 10. al. 3. || + δύο. BC. Copt. (m) καὶ λέγουσιν. D. cant. verc. Orig. || + αὐτῷ. BCDL. Syr. Copt. Arm. cant. verc. Orig. (n) = D. gr. 118. al. 3. Mt. o. 17. vind. (o) ἐρωτήσωμεν. D. 1. 63. ap. Mill. || + σε. AB CD. 1. 13. 63. ap. Mill. 69. 116. Ev. 26. Mt. e. x. Copt. Arm. Syr. p. It. exc. colb. vind. (p) τί θέλετε (με, B.) ποιήσω ὑμῖν. BC. 1. 13. 69. 91. 118. Ev. 27. *Quid faciam vobis*, verc. veron. vind. ποιήσω ὑμῖν. D. cant. τί θέλετε ἵνα ποιήσω ὑμῖν. 106. Mt. x. Vulg. brix. colb. || = με. Ev. 29. Ante ποιῆσαι ponit L. (q) βασιλείᾳ τῆς δόξης. 13. 69. 124. (r) + ἀποκριθεὶς. D, 1. 13. 28. 69. 91. 124. Arm. cant. verc. veron. vind. corb. (s) BC*DL. 1. 13. 28. 69. 124. Copt. Arm. Syr. p. in m. Vulg. It. Orig. bis.

βαπτισθῆναι; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ ἰη- 39
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριον, ὃ ἐγὼ πίνω, πίεσθε·
καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε·
Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου [t] καὶ" ἐξ εὐωνύμων [u] †, οὐκ 40
ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, [x] ἀλλ' οἷς" ἡτοίμασται [y]. Καὶ ἀκού- 41
σαντες οἱ [z] δέκα, [a] ἤρξαντο ἀγανακτεῖν" περὶ [b] ἰακώβου
καὶ ἰωάννου." [c] Ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐ- 42
τοὺς," λέγει αὐτοῖς· [d] οἴδατε, ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν
τῶν ἐθνῶν, κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐ-
τῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτω δὲ [e] ἔσται" ἐν 43
ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν [f] θέλῃ γενέσθαι μέγας [g] ἐν ὑμῖν,"
[h] ἔσται" [i] ὑμῶν διάκονος." Καὶ ὃς [k] ἐὰν" θέλῃ [l] ὑμῶν" [m] γε- 44
νέσθαι" πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. Καὶ γὰρ ὁ 45
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ
διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ
πολλῶν.]
Καὶ [n] ἔρχονται" εἰς ἱεριχώ· καὶ [ἐκπορευομένου αὐ- 46

---

[u] † μου. [i] διάκονος ὑμῶν. [k] ἂν.

(t) ἢ. BDL. 73. al. 3. Copt. Vulg. It. (u) = ACDEKLS. 1. 13. 69. 89. 106. 108. ap. Birch. 114. 124. ap. Birch. 235. al. 28. Mt. BHV. a. c. d. f. q. 10. al. 5. Ed. Copt. Arm. Syr. p. Goth. Slav. Vulg. It. Euthym. Theophyl. (x) ἄλλοις. D. 225. Æth. cant. verc. veron. corb. (y) + ὑπὸ s. παρὰ τοῦ πατρός μου. 1. al. 3. Mt. x. Syr. p. in m. verc. Vict. (sed absque μου, ut videtur.) (z) + λοιποί. D. Syr. hieros. cant. verc. veron. vind. colb. corb. (a) ἠγανάκτησαν. A. 1. 91. ap. Mill. 118. gat. germ. 2. Vulg. ed. sixtin. (b) τῶν δύο ἀδελφῶν. A. 91. ap. Mill. (c) καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς. BCDL. Syr. Copt. verc. Alii. (d) + οὐκ. 13. 69. 108. 124. 127. (e) ἔστιν. BC*DL. Vulg. It. (f) + ὑμῶν. Ed. Post θέλῃ ponit Mt. 17. (g) = Vulg. germ. 1. Ante μέγας ponunt Mt. e. Syr. Arm. verc. veron. colb. vind. (h) ἔστω. C. 69. al. 5. (i) ABCDFGHLS. al. 40. pluresve. Mt. BHV. al. 17. Ed. Syr. utr. Arm. Slav. Vulg. It. (k) AC. 218 (cum al. 10.) Alii. Mt. BHV. al. 18. Ed. (l) ἐν ὑμῖν. CL. 12. 28. 61. Barber. 1. Item Mt. c. Vulg. It. exc. cant. (m) εἶναι. CDL. 1. 12. 28. 61. 91. ap. Mill. 118. Barber. 1. Vulg. It. Ambr. Hier. (n) ἔρχεται. D. 61. Mt. 17. Ed. cant. veron. verc.

τοῦ [o] ∾ ἀπὸ ἱεριχὼ," καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ
ὄχλου ἱκανοῦ, [p] + ὁ" [q] υἱὸς τιμαίου" [r] βαρτίμαιος" [s] ὁ"
47 τυφλὸς [t] ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν [u] προσαιτῶν." Καὶ
ἀκούσας, ὅτι ἰησοῦς ὁ [x] ναζωραῖός" ἐστιν, ἤρξατο κράζειν
48 καὶ λέγειν· [y] ὁ υἱὸς" δαβὶδ, [z] ἰησοῦ," ἐλέησόν με. Καὶ
ἐπετίμων αὐτῷ [a] πολλοὶ," ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ
49 μᾶλλον ἔκραζεν· [b] [c] υἱὲ" δαβὶδ, ἐλέησόν με. Καὶ στὰς
ὁ ἰησοῦς, [d] εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι." [e] καὶ φωνοῦσι τὸν τυ-
φλὸν, λέγοντες αὐτῷ·" θάρσει, [f] ∾ ἔγειραι·" φωνεῖ σε.
50 Ὁ δὲ [g] ἀποβαλὼν" τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, [h] ἀναστὰς" ἦλθε
51 πρὸς τὸν ἰησοῦν. Καὶ ἀποκριθεὶς [i] λέγει αὐτῷ ὁ ἰη-
σοῦς·" [k] τί θέλεις ποιήσω σοι;" ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ·

---

[o] ∾ ἐκεῖθεν.

[f] ∾ ἔγειρε.

---

vind. corb. germ. 2. Orig. (o) D. Goth. It. (exc. colb. germ. 2.) Orig. bis. (p) + ὁ. BCDLS. 1. Ev. 18. 19. 36. al. 6. Mt. c. d. e. f. 17. || + ἰδοὺ ὁ. 13. 69. 124. colb. Orig. (q) τιμαῖος. Syr. *filius Timeæ*, It. exc. brix. colb. germ. 2. (r) βαρτίμιμας. D. *Bartimeas*, verc. corb. vind. *Baritimeas*, cant. veron. (s) = BDL. 124. Ev. 18. 36. Mt. f. Orig. (t) + ἐπιταιτῶν. L. Copt. (u) = BL. Copt. ἐπαιτῶν. D. Orig. bis. (x) ναζαραῖος. 4. 38. Ed. corb. ap. Blanch. νεφεληνὸς. D. cant. ναζαρηνὸς. BL. 1. 118. Vulg. It. Orig. (y) υἱέ. BCL. Ev. 18. 19. al. 5. Mt. c. f. χειρὶ, υἱὸς. 28. *filius filii*, Codd. 2. græci in marg. Syræ p. apud Birch. Sed Adlerus laudat: *filius, qui filius est*, (i. e. ὁ υἱὸς, in nominativo.) Whitius ad comma seq. hæc refert. (z) = L. 108. 127. 131. Ev. 18. 19. al. 6. Mt. e. q. Syr. Pers. p. vind. mart. Orig. Ante ὁ υἱὸς ponunt 69. 86. ap. Beng. Mt. c. Syr. p. Vulg. verc. brix. colb. germ. 1. corb. (a) = 235. οἱ πολλοί. Orig. οἱ ὄχλοι. 52. πολλὰ. Mt. c. (b) + κύριε. 124. 218. (cum 108. al. 3.) + χειρί. 28. + ἰησοῦ. 13. 69. (c) υἱὸς. D. 28. 124. Orig. ὁ υἱὸς. 1. 118. (d) εἶπεν· φωνήσατε αὐτόν. BC L. 7. Ev. 9. 10. 12. 18. 19. 36. Copt. Syr. p. in m. εἶπεν αὐτὸν φωνῆσαι. 38. ἐκέλευσε φωνηθῆναι. Mt. c. || Rec. habet Orig. bis. (e) οἱ δὲ λέγουσι τῷ τυφλῷ. D. Sax. cant. veron. verc. corb, vind. (f) ACDKL. 124. 235. al, 17. pluresve. Mt. V. al. 6. ἐγείρου. 1. al. 4. || = 59. ap. Mill. (g) ἀπολαβὼν. Æth. (h) ἀναπηδήσας. BDL, Ev. 34. Mt. c. Copt. Syr. p. in m, Goth. Vulg. It. Orig. qui alibi utrumque jungit. || = Pers, p, (i) ὁ ἰησοῦς λέγει αὐτῷ. 114. 116. 220. Mt. a. c. d. z. 10. Syr. p. Vulg. αὐτῷ ὁ ἰησοῦς εἶπεν. BDL. Arm. cant. vind. germ. 2. tol. (k) τί σοι θέλεις ποιήσω. BCL. 11. 72. 114. 116.

[l] ῥαββονί," ἵνα ἀναβλέψω. Ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· 52
[m] ὕπαγε," ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε,
καὶ [n] ἠκολούθει" [o] αὐτῷ" ἐν τῇ ὁδῷ.]

Καὶ ὅτε [[p] ἐγγίζουσιν" εἰς ἱερουσαλὴμ, [q] [r] ∾ εἰς 1
βηθφαγὴ καὶ" βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος [s] τῶν" ἐλαιῶν,
ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Καὶ λέγει αὐ- 2
τοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν [t] κώμην" τὴν κατέναντι ὑμῶν·
καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν, εὑρήσετε πῶλον
δεδεμένον, ἐφ' ὃν [u] οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· [x] ∾ λύ-
σαντες αὐτὸν ἀγάγετε." Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· 3
τί [y] ποιεῖτε * τοῦτο;" εἴπατε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ

[l] ῥαββονί. [o] τῷ ἰησοῦ. [r] ∾ καὶ εἰς.
[x] ∾ λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε.

229. Ev. 18. 19. Mt. c. f. 10. Vulg. germ. 2. vind. || ποιήσω] ἵνα ποιήσω. 106. Mt. x. veron. colb. emmer. (l) ABCFGHKLMS. (St. π.) al. 60. Mt. V. al. 7. Ed. Copt. Orig. ῥαββουνί. E. 13. 69. 72. al. 18. Mt. a. d. e. q. al. 4. Ed. Theophyl. ῥαββί. 38. Syr. germ. 1. κύριε ῥαββί. D. cant. veron. verc. vind. corb. (m) = 235. ἀνάβλεψον. 61. 229** Syr. ms. (n) ἠκολούθησεν. 121. 142. al. 11. Mt. k. z. al. 4. Ed. (o) ABCD L. 1. 13. 28. 69. 124. 218 (cum al. 2.) Ev. 34. al. 4. Mt. c. Copt. Æth. Arm. Syr. p. in m. Pers. w. Erp. Vulg. It. Orig. semel. || = Syr. Pers. p. (p) ἤγγιζεν. D. (St. β.) ἤγγισεν. 13* Syr. Copt. Æth. cant. veron. vind. brix. colb. corb. germ. 1. emmer. ἤγγιζεν ὁ ἰησοῦς. Mt. f. aliave Evangelistaria. ἤγγισαν. M. 13** 69. 124. Mt. c. (q) + καὶ ἦλθον. 218 (cum 3. 76. 77.) + καὶ ἦλθεν. Mt. f. aliave Evangelistaria. Copt. (r) D. Vulg. It. exc. brix. germ. 1. Orig. bis diserte (semel ut rec.) || Etiam βηθανίαν = emmer. || βηθφαγὴ] βηθφαγὴν s. βηθσφαγὴ s. βησθφαγή. Codd. multi. (s) τό. B. (t) πόλιν. 11. 27** 235. al. 8. (u) + οὔπω vel hic vel post οὐδεὶς vel post ἀνθρώπων. BCL. 13. 69. 106. 124. 235. Ev. 6. al. 19. et Barber. 2. Mt. x. 10. Syr. p. Arr. Perss. Goth. Vulg. (exc. emmer.) veron. brix. corb. gat. vind. Orig. ter. (semel πω, semel omittit,) Ambr. || + οὐδέπω. 68. Mt. e. || + πώποτε post οὐδεὶς. A. Ev. 36. (x) BCL. Copt. Vulg. It. Orig. || αὐτὸν] + καί. D* (y) = 91. ap. Mill. ποιεῖτε; τοῦτο. L. 131. 229. Alii. ποιεῖτε; τούτῳ. 1. 11. Mt. e. item d. λύετε τὸν πῶλον. D. 69. 124. Arm. cant. veron. verc. corb. vind. brix. Orig. semel. || = τοῦτο· Mt. o. Vulg. colb.

4 χρείαν ἔχει, * καὶ εὐθέως αὐτὸν [z] ἀποστέλλει" ὧδε. [a] Ἀπῆλ-
θον δὲ, καὶ" εὗρον [b] † πῶλον δεδεμένον πρὸς [c] τὴν" θύ-
5 ραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. Καί τινες
τῶν ἐκεῖ [d] ἑστηκότων" ἔλεγον αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες
6 τὸν πῶλον; Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς [e] ∽ ἐνετείλατο"
7 ὁ ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. [f] ∽ Καὶ ἤγαγον" τὸν
πῶλον πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ [g] ἐπιβάλλουσιν" αὐτῷ τὰ ἱμά-
8 τια [h] αὐτῶν·" καὶ [i] ἐκάθισεν" [k] ἐπ' αὐτῷ." Πολλοὶ
δὲ [l] τὰ ἱμάτια" αὐτῶν ἔστρωσαν [m] εἰς τὴν ὁδόν·" ἄλλοι
δὲ [n] στοιβάδας" ἔκοπτον ἐκ τῶν [o] δένδρων," [p] καὶ ἐστρών-

---

[z] ἀποστελεῖ. [b] † τόν. [e] ∽ εἶπεν.
[f] ∽ καὶ ἄγουσι. [g] ἐπέβαλον.

(z) ABCD gr. EFKLS. 11. 13. 36. 40. 69. 116. 124. 127. 131. 157. 218 (cum al. 9.) Ev. 6. 18. 19. 36. al. 46. Mt. V. al. 16. Ed. Syr. Vulg. ms. veron. colb. germ. 1. emmer. πάλιν ἀποσ. C* ἀποσ. πάλιν. BDL. Ev. 7. 9. 10. 12. 13. 15. 18. 36. Mt. f. cant. verc. colb. Orig. bis (bis ut rec.) (a) ἀπῆλθον καὶ. 38. Mt. o. Arm. καὶ ἀπῆλθον καὶ. BL. colb. Orig. semel. καὶ ἀπελθόντες. D. Syr. Copt. Vulg. It. Orig. semel. ἀπῆλθον οὖν καὶ. 1. 28. 69. 91. 124. (b) = ABDEFG LMS. Alii multi. Mt. V. c. i. n. q. r. χ* 10. 14. Ed. Orig. (c) = B. Orig. bis. (d) ἑστώτων. M. 106. al. 8. Mt. c. e. p. al. 3. Ed. Orig. (e) BCL. 91. ap. Mill. 115. 124. Ev. 20. Ar. Copt. Æth. Arm. Orig. εἰρήκει. D. gr. veron. vind. colb. corb. || + αὐτοῖς. D. 1. 69. 124. Ev. 36. al. 5. Mt. c. o. Syr. Pers. w. Copt. Æth. Goth. Slav. 4. 7. et ed. Vulg. It. Theophyl. (f) C. 1. 13. 28. 69. 91. 124. καὶ φέρουσι. BL. Orig. *ducere*, veron. verc. vind. corb. (g) BCDL. 1. 28. 91. Vulg. cant. veron. corb. vind. Orig. ἐπέβαλλον. 61. al. 2. Mt. i. r. ἐπήγαγον. 37. (h) αὐτοῦ. D. gr. Mt. 14. || = 1. Arm. veron. corb. vind. (i) καθίζει. D. 1. 28. 91. (k) ἐπ' αὐτόν. BDL. 2. 218 (cum 76. 77. 108. 225.) Mt. e. Codd. ap. Lucam brug. Ed. ἐπ' αὐτῶν. 106. Codd. ap. Luc. brug. Copt. Theophyl. ἐπ' αὐτήν. Ed. ἐπ' αὐτά. Mt. 14. || = colb. (l) τοὺς χιτῶνας. 5. 24. 36. 40. 53. Mt. a. d. z. || = τά. 218 (cum al. 9.) (m) ἐν τῇ ὁδῷ. AKM. 11. 69* 72. 91. 114. 116. al. 7. Mt. c. 17. (n) στιβάδας. BDKL. 13. 69. 72. 91. al. 7. Ed. Orig. semel. στυβάδας. E. στυβάδας. 80. al. 3. Syr. p. in m. græce. (o) ἀγρῶν. BL. Syr. p. in m. Orig. bis. δένδρων ἐκ τῶν ἀγρῶν. Copt. (p) = BL. || εἰς τὴν ὁδὸν] τὴν ὁδόν. D. gr. ἐν τῇ ὁδῷ. M. 72. 114. 116. 229. al. 4. Mt. a. e. d. 10.

νυον εἰς τὴν ὁδόν." Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολου- 9
θοῦντες ἔκραζον, [q] — λέγοντες·" [r] ὡσαννὰ," εὐλογη-
μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· [s] Εὐλογημένη ἡ 10
[t] ἐρχομένη" βασιλεία [u] † τοῦ πατρὸς ἡμῶν δαβίδ·
[x] ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις."] Καὶ [εἰσῆλθεν εἰς ἱεροσό- 11
λυμα [y] = ὁ ἰησοῦς" [z] καὶ" εἰς τὸ ἱερόν. καὶ περιβλεψάμε-
νος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης [a] τῆς ὥρας," [b] ἐξῆλθεν εἰς
βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.] Καὶ τῇ ἐπαύριον, [c] ἐξελ- 12
θόντων αὐτῶν" ἀπὸ βηθανίας, ἐπείνασε. Καὶ ἰδὼν συ- 13
κῆν [d] [e] + ἀπὸ" μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα [f], ἦλθεν [g],
[h] εἰ ἄρα εὑρήσει τι" ἐν αὐτῇ· καὶ [i] ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν," [k] οὐ-

---

[u] † ἐν ὀνόματι κυρίου.

(q) = BCL. 115. Ev. 20. Copt. colb. corb. Orig. (r) = D. cant. veron. corb. || + τῷ (s. ἐν) ὑψίστῳ. 13. 28. 50. 69. 124. Arm. verc. vind. colb. (s) + καί. AD* 11. 72. 114. 116. al. 6. Mt. q. 10. Syr. Pers. p. cant. (t) = 1. 53. 71. Ev. 20. Barber. 1. Arm. verc. (u) = BCDLU. 1. 13. 69. 115. 124. Ev. 20. Mt. c. e. Syr. Ar. pol. Perss. Copt. Arm. Sax. Vulg. It. Orig. bis. Sed habet Hier. Ante βασιλεία ponit Syr. p. || = κυρίου. Goth. (x) εἰρήνη ἐν οὐρανῷ καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. Arm. Idem post δαβὶδ + Syr. p. cum ast. addita nota, hæc non in omnibus codd. gr. nec in exemplari Xenaiæ inveniri, at in nonnullis tamen accuratis extare. Idem post ὑψίστοις + 1. 91. 118. Post δαβὶδ + εἰρήνη ἐν οὐρανῷ καὶ δόξα. Mt. x. || ὡσαννὰ] εἰρήνη. Orig. semel. (y) = BDL. 1. 118. Copt. Vulg. cant. veron. verc. vind. corb. germ. 2. Orig. ὁ κύριος. Ed. Theophyl. || Post εἰσῆλθεν ponunt Mt. q. Arm. (z) = BLM. 13. 60. 69. 115. 225. Ed. Syr. Ar. rom. et Erp. Perss. Arm. Vulg. It. exc. cant. Orig. (a) = B. 77. τῆς ἡμέρας. 13. 28. 69. 124. (b) Codd. 40. et 72. in marg. notant, ἐν ἄλλοις ἀντιγράφοις legi: ἀναξίων ὄντων τῶν ἰουδαίων. (c) ἐξελθόντα. D. gr. ἐξελθόντος αὐτοῦ. Syr. veron. colb. corb. germ. 2. mart. ἐξελθόντων. 13. 69. Mt. c. (d) + μίαν. K. ap. Mill. 11. 40. 114. 229. al. 7. Mt. a. d. 10. Syr. (e) + ἀπὸ. ABCDLM. 1. 13. 69. 91. 124. Ev. 18. 19. al. 4. Mt. e. f. Orig. Theophyl. (f) + μόνον. 33. Ev. 34. (g) + εἰς (s. ἐπ') αὐτήν. 69. 124. 225. Syr. (h) ἰδεῖν ἐάν τι ἐστίν. D. cant. veron. corb. vind. colb. germ. 2. ὡς εὑρήσων τι. Orig. bis. verc. brix. || εὑρήσει τι] τι εὑρήσει. ABCL. 1. 114. 118. 127. Ev. 18. 19. 36. Mt. f. 10. Theophyl. (i) = D. It. exc. verc. germ. 1. brix. || = ἐπ' αὐτήν. Syr. verc. germ. 1. (k) μηδὲν (καὶ μηδὲν, Or.) εὑρὼν, omisso postea καί, D. gr. verc. Orig.

δὲν εὗρεν" εἰ μὴ φύλλα [l.] [m] οὐ γὰρ ἦν καιρὸς" σύκων.
14 Καὶ ἀποκριθεὶς [n] † εἶπεν αὐτῇ· μηκέτι [o] ἐκ σοῦ εἰς
τὸν αἰῶνα" [p] μηδεὶς" καρπὸν [q] φάγοι." καὶ ἤκουον οἱ
15 μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ [r] ἔρχονται" εἰς ἱεροσόλυμα.
καὶ [s] εἰσελθὼν" [t] † εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν
τοὺς πωλοῦντας καὶ [u] ἀγοράζοντας [x] ἐν τῷ ἱερῷ·" καὶ
τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν [y], καὶ τὰς καθέδρας
16 τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς [z] κατέστρεψε" Καὶ οὐκ
17 ἤφιεν ἵνα τὶς διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. Καὶ ἐδί-
δασκε, λέγων αὐτοῖς· [a] οὐ" γέγραπται· [b] ὅτι" ὁ οἶκός
μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν;
18 ὑμεῖς δὲ [c] ἐποιήσατε" αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν. Καὶ
ἤκουσαν οἱ [d] ∾ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς," καὶ

---

[n] † ὁ ἰησοῦς. [p] οὐδεὶς. [t] † ὁ ἰησοῦς.
[d] ∾ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς.

(l) + μόνα s. μόνον. C* 13. 28. 61. 69. 124. Arm. veron. colb. Orig. (m) ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν. BL. Syr. οὐ γὰρ ἦν ὁ καιρὸς. Orig. bis. Maximus confess. ap. Mt. || οὐ] = Sax. οὔπω. 1. 91. οὗ. Dan. Heinsius. (n) = ABCDKLM. 1. 11. 13. 28. 33. 69. 72. 91. 106. 229* Ev. 18. 19. 36. al. 8. Mt. c. e. f. x. 10. Syr. utr. Arr. Pers. Copt. Æth. Arm. Goth. Vulg. It. Orig. (o) εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ. BC DL. 1. Syr. Arm. Vulg. It. Orig. bis. (p) ABCDELS. 218 (cum al. 10.) Alii multi. Mt. V. al. 15. Ed. (etiam St. 3.) Orig. bis. Theophyl. (q) φάγῃ. D. 1. 10. 13. 69. 91. 127. al. 6. Ed. Orig. bis. (r) εἰσελθών. D. gr. *venit*, veron. vind. || + πάλιν. L. Ev. 9. 10. 12. 18. 19. 36. Mt. f. Slav. ed. Sax. veron. verc. brix. vind. Vulg. ed. sixtin. (s) ὅτε ἦν. D. cant. (t) = BCDL. 1. 91. 124. Mt. e. Copt. Æth. Arm. Sax. Vulg. It. exc. brix. Orig. ter. (u) + τοὺς. ACKLM. Ev. 18. 19. al. 6. Mt. e. 10. 12. (x) = Mt. 12. colb. ἐν αὐτῷ. A. (y) + ἐξέχεεν. 13. 69. 124. ap. Birch. Arm. || + ἀνέστρεψε. Orig. (z) = D. gr. Orig. Ante τὰς καθέδρας ponit colb. (a) = D. 1. 28. Copt. cant. veron. vind. corb. colb. ὅτι. 69. Arm. *enim*, corb. (b) = CD. 69. al. 3. Mt. x. Arm. cant. veron. verc. vind. colb. corb. (c) πεποιήκατε. BL. Orig. ποιεῖτε. Mt. e. (d) ABCDL. 1. 72. 124. al. 3. Mt. e. l. 10. Syr. Ar. Æth. Arm. Vulg. It. Orig. || ἀρχιερεῖς] φαρισαῖοι. Mt. c. z. in marg. Utrumque jungunt 131. Ev. 18. 19. 34. Mt. f.

ἐζήτουν πῶς αὐτὸν [e] ∾ ἀπολέσουσιν·″ ἐφοβοῦντο γὰρ
[f] αὐτόν·″ ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ
αὐτοῦ. Καὶ [g] ὅτε″ ὀψὲ [h] ἐγένετο,″ [i] ἐξεπορεύετο″ ἔξω 19
τῆς πόλεως. Καὶ πρωῒ παραπορευόμενοι εἶδον τὴν 20
συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ 21
πέτρος, λέγει αὐτῷ· ῥαββὶ, ἴδε, ἡ συκῆ, ἣν κατηράσω,
[k] ἐξήρανται.″] Καὶ ἀποκριθεὶς [l] ⁜ ὁ″ ἰησοῦς λέγει 22
αὐτοῖς· [[m] ἔχετε πίστιν θεοῦ. [Ἀμὴν [n] γὰρ″ λέγω 23
ὑμῖν, [o] ὅτι ὃς″ ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· [p] ἄρθητι, καὶ
βλήθητι″ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ [q] ὅτι ἃ λέγει γίνεται·
ἔσαι αὐτῷ″ [r] — ὃ ἐὰν εἴπῃ.″] Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, 24
πάντα ὅσα [s] = ἂν″ [t] ∾ προσευχόμενοι″ [u] αἰτεῖσθε,″

---

[e] ∾ ἀπολέσωσιν.

[t] ∾ προσεύχεσθε καί.

(e) ADH. 11. 91. 218 (cum 76. 77. 124. al. 5.) Ev. 18. al. 8. Mt. V. a. c. f. q. 10. al. 4. Ed. Orig. (f) = AK. 11. 116. 229* al. 8. Mt. 10. colb. *populum*, verc. (g) ὅταν. BC KL. 28. 33. 42. 72. 220. 229. Mt. c. 10. (h) ἐγίνετο. AE**GH. 3. 50. Mt. V** c. 14. (i) ἐξεπορεύοντο. A. 11. 28. 72. 108. 124. al. 6. Syr. Syr. p. in m. Arm. cant. colb. (k) ἐξήρανται. 36. 40. 69. 72. 89. al. 2. Mt. r. Ed. Theophyl. ἐξηράνθη. DL. 1. al. 2. Mt. o. x. Orig. (l) + ACDGL. 218 (cum vindob. omnibus) Alii. Mt. omnes, ut videtur. Ed. (m) + εἰ. D. 13. 61. 69. 124. Arm. *Si habueritis fidem Dei, amen dico vobis* etc. cant. veron. verc. vind. || Post λέγω ὑμῖν repetunt εἰ ἔχετε πίστιν θεοῦ Evangelistaria nonnulla, quæ a commate 23 novam pericopam inchoant, item colb. || = τοῦ θεοῦ. verc. colb. (n) = BD. 1. 51. 106. 124. ap. Birch. 157. 225. Mt. x. Ed. Syr. (Syr. p. habet cum ast.) Pers. w. Arm. Vulg. It. (o) ὅστις. Mt. w. Alius. Theophyl. || = ὅτι. D. 61. 62. 115. Syr. cant. germ. 2. emmer. tol. (p) ἀρθῆναι καὶ βληθῆναι. 1. 28. 124. (q) τὸ μέλλον, ὃ ἐὰν εἴπῃ, γενήσεται αὐτῷ. D. *sed crediderit futurum, quodcunque dixerit, erit illi* s. *fiet*. cant. item veron. corb. vind. colb. || ἃ λέγει] ἃ εἴπῃ. Mt. e. ὃ λαλεῖ. B. Mt. c. ὅλα. L. (r) = BCDL. 1. 28. Copt. Vulg. || Aut hoc aut antecedens ἃ λέγει = It. exc. verc. (s) = BCDL. 61. 157. (t) BDL. cant. verc. colb. corb. Cypr. (u) αἰτεῖσθε. 1. 11. 89. 218 (cum al. 5.) al. 6. Mt. a. d. i. l. n. p. Ed. Theophyl. αἰτήσησθε. 108. Mt. e.

25 πιστεύετε ὅτι [x] ∾ λαμβάνετε,'' καὶ ἔσται ὑμῖν. Καὶ
ὅταν [y] στήκητε'' προσευχόμενοι, ἀφίετε, εἴ τι ἔχετε
κατά τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
26 ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. [z] Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ
ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν [a] ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς'' ἀφήσει
[b] τὰ παραπτώματα ὑμῶν.] [c].]

27 Καὶ [[d] ἔρχονται'' πάλιν εἰς ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ
ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρ-
28 χιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, Καὶ
[e] λέγουσιν'' αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; [f] καὶ
τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν, ἵνα ταῦτα ποιῇς;''
29 Ὁ δὲ ἰησοῦς [g] ἀποκριθεὶς'' εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω
ὑμᾶς [h] κἀγὼ'' ἕνα λόγον· [i] καὶ'' ἀποκρίθητέ μοι, καὶ
30 ἐρῶ ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τὸ βάπτι-
σμα [k] ἰωάννου [l] ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; [m] ἀπο-

---

[x] ∾ ἐλάβετε.

(x) BCL. Copt. λήψεσθε. D. (St. β.) 1. 209. Slav. Vulg. It. Cypr. (y) στήκετε. ADH. al. 9. Mt. V. al. 4. (z) Vs. 26 = BLS. 2. 27** 63. 64. 121* 157. Mt. 17. Ed. Copt. (habent nonnulli codd. coptici in m.) germ. 2. Theophyl. (a) = 33. Ev. 9. 10. 18. 19. 32. bis. Mt. c. f. w. || ὁ οὐράνιος. 142. (b) + ὑμῖν. D. 13. 69. al. 4. Mt. a. e. Syr. utr. Pers. w. Arm. Goth. Vulg. It. exc. corb. vind. (c) + λέγω δὲ ὑμῖν. αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. M. 46. 52. 54. 76. 80. 88. 108. 125. 219. Ev. 24. 31. 32. bis. 33. 46. Mt. e. q. (d) ἔρχεται. D. (St. β.) 225. Evangelistaria. Ar. rom. Erp. Pers. p. Æth. Sax. cant. veron. vind. colb. corb. (e) ἔλεγον. BCL. 1. veron. verc. brix. colb. (f) = D. 17. 51. 57. Ev. 18, 19. Alius. Mt. e. 17. cant. || καὶ] ἢ. BL. 142. Ev. 12. 36. Syr. p. in m. || τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν] ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην. BL. 80. 115. 124. Ev. 36. Mt. c. f. item C. 1. Syr. Arm. Vulg. Codd. Italæ. || = ἵνα ταῦτα ποιῇς. Arm. veron. verc. vind. corb. (g) = BCL. 33. Syr. Copt. germ. 1. (h) = BL. καὶ ἐγὼ. 13. 69. 124. 131. 235. al. 6. Mt. V. al. 11. Ed. ἐγὼ. 157. Ante ὑμᾶς ponunt A. al. 2. Arm. germ. 2. (i) = D. Arm. It. exc. corb. germ. 2. (k) + τὸ. ACDL. + τοῦ. B. (l) + πόθεν ἦν. C. 229. Syr. Æth. + πόθεν ἐστίν. 218 (cum 77.) (m) = 35. al. 4. Mt. k. p* z* Theophyl. εἴπατέ μοι. Syr.

κρίθητέ μοι." Καὶ [n] ∾ ἐλογίζοντο" πρὸς [o] ἑαυτοὺς," 31
λέγοντες· [p] ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ [q]· διατί [r] οὖν"
οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; [s] Ἀλλ'" [t] = ἐὰν" εἴπωμεν· 32
ἐξ ἀνθρώπων· [u] ἐφοβοῦντο" τὸν [x] λαόν·" ἅπαντες γὰρ
[y] εἶχον" τὸν ἰωάννην, ὅτι [z] ὄντως" προφήτης ἦν. Καὶ 33
ἀποκριθέντες [a] λέγουσι τῷ ἰησοῦ·" οὐκ οἴδαμεν. [b] καὶ
ὁ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς" λέγει αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν,
ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.] Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν 1
παραβολαῖς [c] λέγειν·" ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος,
καὶ περιέθηκε φραγμὸν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον, καὶ
ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς· καὶ
ἀπεδήμησε. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ 2

---

[n] ∾ διελογίζοντο.

(n) BCD (St. β.) KLM. 1. 11. 13. 28. 69. 72. 76. ap. Wetst. 91. 106. 108. 124. ap. Birch. 157. Ev. 34. al. 23. Mt. c. e. o. q. x. z. 10. (o) ἀλλήλους. 115. corb. *secum ad invicem*, vind. || = colb. (p) + τί εἴπωμεν; D. (St. β.) 13. 28. 124. item 69. It. exc. brix. germ. 1. (q) + ἡμῖν. DM. 1. 13. 69. 124. 225. Syr. Ar. Pers. Æth. Copt. Arm. It. (exc. germ. 1.) Vulg. ed. sixtin. tol. emmer. Beda. (r) = ALM. 17. 61. 91. 218 (cum 76. 77. 108. al. 3.) 229. Ev. 19. al. 7. Mt. c. e. n. o. r. Pers. p. Copt. Æth. Arm. Sax. Vulg. ms. It. exc. brix. (s) = D. 11. 91. 118. Ev. 36. al. 8. Mt. r. 10. Ed. Vulg. cant. germ. 2. mart. ℊ. vind. (t) = ABCEFGHLS. (St. π.) 1. 17. 24. 36. 40. 61. 72. 108. 114. 115. 116. 127. 131. 157. 218 (cum 76. 77. al. 3.) 229. 236. Ev. 18. 19. al. 37. Mt. V. a. c. d. f. k. p. q. z. al. 5. Ed. Codd. ap. Luc. brug. Syr. p* Goth. Euthym. || ἀλλ' ἐὰν] εἰ δὲ. Ev. 34. veron. brix. colb. corb. (u) φοβοῦμεν. D* φοβούμεθα. D** 13. 28. (61. in marg.) 69. 106. 124. Mt. 10. Syr. p. Ar. Copt. Æth. Arm. Vulg. ed. It. (Hi omnes retinent antea ἐὰν.) καὶ ἐφοβοῦντο. 229** φόβος ἀπὸ τοῦ λαοῦ. Syr. Pers. p. (x) ὄχλον. 106. Syr. p. in m. (y) ᾔδεισαν. D. (St. β.) Arm. It. exc. germ. 2. mart. (z) = 1. 28. 91. 118. 124. Ev. 18. 19. 36. al. 9. Mt. f. Arm. Æth. Arr. colb. ἀληθῶς. D. Ante ὄντως ponunt BCL. 13. 69. (a) τῷ ἰησοῦ λέγουσιν. BCL. 69. 124. Pers. p. verc. corb. mart. λέγουσιν αὐτῷ. 59. 73. Arm. Goth. (b) = Syr. || = ὁ ἰησοῦς. 80. 125* 220. || = ἀποκριθεὶς. CL. Copt. Pers. p. verc. brix. colb. || ἀποκριθεὶς (s. καὶ ἀποκρ. s. ἀποκρ. δὲ) ὁ ἰησοῦς. AD. 1. 61. 69. 72. 92. 225. Mt. a. e. o. 10. 17. Syr. p. Goth. Vulg. cant. vind. corb. germ. 1. 2. (c) λαλεῖν. BGL. 1. 13. 118. 124. Ed. Syr. Syr. p. in m. Vulg. It.

καιρῷ δοῦλον, ἵνα [d] παρὰ τῶν γεωργῶν" λάβῃ ἀπὸ τοῦ
3 καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος [e]. Οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν,
4 [f] ἔδειραν," καὶ ἀπέστειλαν κενόν. Καὶ πάλιν ἀπέ-
στειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον [g] = λιθο-
βολήσαντες" ἐκεφαλαίωσαν, καὶ [h] ἀπέστειλαν ἠτιμωμέ-
5 νον." Καὶ [i] † ἄλλον ἀπέστειλε· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν·
καὶ πολλοὺς ἄλλους, [k] τοὺς" μὲν [l] δέροντες," [m] τοὺς" δὲ
6 [n] ἀποκτείνοντες. [o] Ἔτι οὖν" ἕνα υἱὸν ἔχων, [p] ἀγαπη-
τὸν [q] — αὐτοῦ," ἀπέστειλε [r] καὶ αὐτὸν" [s] πρὸς αὐτοὺς"
[t] ἔσχατον," λέγων· [u] ὅτι" ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.
7 [x] Ἐκεῖνοι δὲ οἱ" γεωργοὶ [y] εἶπον [z] πρὸς ἑαυτούς·"

---

[i] † πάλιν.

(d) = D. Syr. Pers. p. It. exc. germ. 1. 2. gat. (e) + δώσουσιν αὐτῷ, omisso antea λάβῃ. D. It. exc. germ. 1. 2. gat. (f) ἔδηραν. 10. 106. 108. 142** 157. al. 10. Mt. k. p. q. al. 4. (g) = BDL. 1. 28. 33. 91. 118. Barber. 1. Copt. Arm. Vulg. It. (h) ἠτίμασαν. BDL. 33. ap. Mill. Copt. Vulg. It. ἀπέστειλαν ἠτιμασμένον. 1. 28. 91. 118. ἀπέλυσαν ἠτιμωμένον. 92. (i) = BCDL. 33. Copt. Æth. Pers. p. It. exc. brix. (k) οὓς. BDL. 1. 33. 218 (cum al. 9.) Ev. 36. al. 7. Mt. c. f. (l) δαίροντες. 11. 69. 76. ap. Alt. 157. al. 12. Mt. p. q. al. 4. Ed. (m) οὓς. BL. 1. 33. 218 (cum al. 9.) Ev. 36. al. 6. Mt. c. f. ἄλλους. D. Vulg. cant. (n) ἀποκτέννοντες s. ἀποκτένοντες. ABCDEGHK. Alii multi. Mt. V. al. 12. Ed. ἀποκτιννοῦντες. L. al. 2. ἀποκτιννῶντες. Ev. 18. 19. Mt. f. item c. (o) ὕστερον δὲ ἔτι. 13. 28. 69. 124. Syr. ‖ = οὖν. BL. 1. Copt. vind. (p) + τὸν. 13. 124. (q) = BCDL. Syr. Arm. Vulg. It. αὐτῷ. Mt. x. (r) = 28. 91. αὐτὸν. BL. Syr. Arm. verc. κἀκεῖνον. D. Post αὐτοὺς ponit 124. (s) = D. It. Post ἔσχατον ponunt BCL. al. 8. Mt. f. (t) = 63. 72. Mt. 10. (u) = L. 33. 89* 218 (cum 76. 108. al. 2.) 229. al. 10. Æth. colb. ἴσως. 56. 58. Cod. ap. Erasm. Syr. Arr. Pers. p. Arm. veron. verc. ὅτι ἴσως. corb. (x) οἱ δὲ. D. Arm. Pers. p. Vulg. It. exc. colb. (y) + ἰδόντες αὐτὸν. 12. 61. + θεασάμενοι αὐτὸν. Ev. 24. 31. Pers. p. colb. + θεασ. αὐτὸν. ἐρχόμενον. 80. ut videtur. Arm. Syr. p. ed. cum ast. et Syr. p. ms. in m. + θεασ. αὐτ. ἐρχ. πρὸς αὐτοὺς. 11. 13. 28. 69. 124. 218 (cum 220.) Ev. 9. 10. 12. 15. 18. 19. 36. al. 4. Mt. c. f. (z) = 13. 124. 218 (cum 220.) Ev. 18. 36. et fortasse plures ex modo laudatis. Mt. c. f. ‖ Ante εἶπον ponunt BCL. 1. 69. Perss.

[a] ὅτι" οὗτός ἐςιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν
αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔςαι ἡ κληρονομία. [b] Καὶ λαβόντες 8
[c] αὐτὸν," [d] ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶ-
νος." Τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύ- 9
σεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς [e], καὶ δώσει τὸν ἀμ-
πελῶνα ἄλλοις. Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; 10
λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγε-
νήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. Παρὰ κυρίȣ ἐγένετο [f] αὕτη," 11
καὶ ἔςι θαυμαςὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Καὶ ἐζήτουν 12
αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν
γὰρ, ὅτι πρὸς αὐτȣ̀ς τὴν παραβολὴν [g] εἶπε. καὶ ἀφέντες
αὐτὸν ἀπῆλθον. Καὶ ἀποςέλλουσι [h] πρὸς αὐτόν" 13
[i] τινας" τῶν φαρισαίων καὶ τῶν ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν
[k] ἀγρεύσωσι" λόγῳ. [l] Οἱ δὲ ἐλθόντες [m] λέγουσιν αὐ- 14
τῷ·" διδάσκαλε, οἴδαμεν, ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει
σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον [n] ἀνθρώ-
πων," ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις·

(a) = D. 1. 28. Syr. Arr. Pers. w. Æth. Vulg. It. (b) καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. 127. 131. (c) = Mt. f. Post ἀπέκτειναν ponunt BCL. Ev. 18. 19. 31. (d) ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. 218. item Ev. 12. veron. ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπ. καὶ ἀπέκτειναν. 69. 124. || ἐξέβαλον] + αὐτὸν. ABCDM. 11. 72. 106. 229. Ev. 18. al. 7. Mt. f. 10. Syr. Copt. cant. verc. colb. corb. (e) + ἐκείνους. 1. 11. 91. 218 (cum al. 3.) al. 5. Æth. Ar. p. colb. + τούτους. 33. al. 6. Mt. f. Syr. (f) οὗτος et mox θαυμαστός. cant. veron. verc. corb. vind. colb. germ. 1. (g) + ταύτην. 108. 127. 131. 218 (cum al. 7.) Ev. 15. 17. Syr. Perss. Arr. Æth. veron. (h) = D. cant. verc. vind. colb. (i) τινες. Goth. (k) παγιδεύσωσι. D. (St. β.) (l) καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι· διδάσκαλε. D. cant. || οἱ δὲ] καί. BCL. 33. || *Et venientes Pharisæi*, colb. corb. (m) ἐπηρώτων αὐτόν. Syr. verc. colb. ἐπηρώτων αὐτὸν ἐν δόλῳ, vind. corb. ἐπηρώτων (αὐτόν. Arm.) ἐν δόλῳ καὶ λέγουσιν. 218 (cum 76.) Arm. veron. ἤρξαντο ἐρωτᾷν αὐτὸν ἐν δόλῳ, λέγοντες. 1. 13. 28. 69. 91. 118. 124. et (omisso λέγοντες) Mt. x. (n) ἀνθρώπου. GK. 1. 91. 116. 118. Mt. l. 10. Vulg. ms. veron. ἄνθρωπον. Ev. 19.

[o] ἔξεστι [p] κῆνσον καίσαρι δοῦναι," ἢ οὔ; [q] δῶμεν, ἢ μὴ
15 δῶμεν;" Ὁ δὲ [r] [s] ∾ εἰδὼς" αὐτῶν τὴν [t] ὑπόκρισιν,"
εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε [u]; φέρετέ μοι δηνάριον,
16 ἵνα ἴδω. Οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ
εἰκὼν αὕτη, καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· καί-
17 σαρος. Καὶ [x] ἀποκριθεὶς" [y] ὁ ἰησοῦς" εἶπεν [z] αὐτοῖς·"
ἀπόδοτε [a] τὰ καίσαρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ
18 θεῷ. καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.] Καὶ [ἔρχονται σαδ-
δουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν [b] ἀνάστασιν μὴ
19 εἶναι·" καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε,
μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ,
καὶ [c] καταλίπῃ" γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα
λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα [d] — αὐτοῦ," καὶ
20 ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἑπτὰ [e] † ἀδελ-
φοὶ ἦσαν [f.] καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνή-

---

[s] ∾ ἰδών. [z] † οὖν.

(o) + εἰπὲ ἡμῖν. Ev. 19. + εἰπὲ οὖν. St. β. ϛ. (i. e. Wetst. 7.) + εἰπὲ s. εἰπὲ οὖν ἡμῖν. CM. 28. 124. al. 6. Mt. f. Arm. Syr. p. c. ast. (in marg. notatur, non inveniri in græcis.) verc. gat. germ. 2. tol. + εἰπὲ οὖν ἡμῖν, εἰ. D. Ev. 18. Arr. cant. veron. vind. colb. corb. (p) δοῦναι κῆνσον καίσαρι. BL. 115. Ev. 18. 19. al. 2. It. exc. corb. colb. germ. 2. ἡμᾶς δοῦναι ἐπικεφάλαιον καίσαρι. D. *nobis, dare tributum Cæsari.* cant. || κῆνσον] ἐπικεφάλαιον. 124. et, ut videtur, Syr. Pers. p. (q) = D. Ar. p. Pers. p. Æth. cant. veron. verc. corb. colb. vind. germ. 1. δῶμεν (idque antecedenti ἢ οὐ jungunt) 225. Ar. rom. Erp. Pers. w. Goth. Vulg. germ. 2. gat. (r) + ἰησοῦς. DG. 1. 13. 28. 69. 118. 124. Arm. It. (s) D. 13. 28. 69. Goth. cant. veron. corb. vind. colb. (t) *versutiam,* cant. veron. corb. vind. item Syr. (u) + ὑποκριταί. G. 1. 13. 28. 61. 69. 91. ap. Mill. 118. 124. Syr. p. c. ast. Pers. p. Arm. (x) = BCL. 33. Syr. Copt. colb. (y) = L. 218. (cum al. 5.) Mt. e. Copt. (z) = BD. cant. || + ὑπάγετε. Arm. (a) + οὖν. 13. 69. 106. 124. al. 9. Mt. x. Syr. p. ed. Vulg. It. exc. cant, (b) ἀνάστασις οὐκ ἔστι. 1. 13. 28. 69. 124. Copt. (c) ἔχῃ. D. 28. It. (d) = BCL. 1. 61. Copt. (e) = ABCEFL. 1. 13. 72. 91. 218 (cum al. 10.) Alii multi. Mt. V. a. d. e. k. al. 11. Ed. (etiam Steph. 3.) Syr. Slav. Theoph. Ἀλ. 106. Ev. 14. Copt. Syr. p. verc. (f) + παρ' ἡμῖν. 13. 28. 61. 69. 124. item D. Copt. Arm. Syr. p. in m. It. exc. corb.

[a] ὅτι" οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν
αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. [b] Καὶ λαβόντες 8
[c] αὐτὸν," [d] ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶ-
νος." Τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύ- 9
σεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς [e], καὶ δώσει τὸν ἀμ-
πελῶνα ἄλλοις. Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; 10
λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγε-
νήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. Παρὰ κυρίου ἐγένετο [f] αὕτη," 11
καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Καὶ ἐζήτουν 12
αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν
γὰρ, ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν [g] εἶπε. καὶ ἀφέντες
αὐτὸν ἀπῆλθον. Καὶ ἀποστέλλουσι [h] πρὸς αὐτόν" 13
[i] τινας" τῶν φαρισαίων καὶ τῶν ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν
[k] ἀγρεύσωσι" λόγῳ. [l] Οἱ δὲ ἐλθόντες [m] λέγουσιν αὐ- 14
τῷ·" διδάσκαλε, οἴδαμεν, ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει
σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον [n] ἀνθρώ-
πων," ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις·

(a) = D. 1. 28. Syr. Arr. Pers. w. Æth. Vulg. It. (b) καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. 127. 131. (c) = Mt. f. Post ἀπέκτειναν ponunt BCL. Ev. 18. 19. 31. (d) ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. 218. item Ev. 12. veron. ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπ. καὶ ἀπέκτειναν. 69. 124. ‖ ἐξέβαλον] + αὐτὸν. ABCDM. 11. 72. 106. 229. Ev. 18. al. 7. Mt. f. 10. Syr. Copt. cant. verc. colb. corb. (e) + ἐκείνους. 1. 11. 91. 218 (cum al. 3.) al. 5. Æth. Ar. p. colb. + τούτους. 33. al. 6. Mt. f. Syr. (f) οὗτος et mox θαυμαστὸς. cant. veron. verc. corb. vind. colb. germ. 1. (g) + ταύτην. 108. 127. 131. 218 (cum al. 7.) Ev. 15. 17. Syr. Perss. Arr. Æth. veron. (h) = D. cant. verc. vind. colb. (i) τινες. Goth. (k) παγιδεύσωσι. D. (St. β.) (l) καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι· διδάσκαλε. D. cant. ‖ οἱ δὲ] καὶ. BCL. 33. ‖ *Et venientes Pharisæi*, colb. corb. (m) ἐπηρώτων αὐτὸν. Syr. verc. colb. ἐπηρώτων αὐτὸν ἐν δόλῳ, vind. corb. ἐπηρώτων (αὐτὸν. Arm.) ἐν δόλῳ καὶ λέγουσιν. 218 (cum 76.) Arm. veron. ἤρξαντο ἐρωτᾷν αὐτὸν ἐν δόλῳ, λέγοντες. 1. 13. 28. 69. 91. 118. 124. et (omisso λέγοντες) Mt. x. (n) ἀνθρώπου. GK. 1. 91. 116. 118. Mt. l. 10. Vulg. ms. veron. ἄνθρωπον. Ev. 19.

[o] ἔξεστι [p] κῆνσον καίσαρι δοῦναι,'' ἢ οὔ; [q] δῶμεν, ἢ μὴ
15 δῶμεν;'' Ὁ δὲ [r] [s] ∾ εἰδὼς'' αὐτῶν τὴν [t] ὑπόκρισιν,''
εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε [u]; φέρετέ μοι δηνάριον,
16 ἵνα ἴδω. Οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ
εἰκὼν αὕτη, καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· καί-
17 σαρος. Καὶ [x] ἀποκριθεὶς'' [y] ὁ Ἰησοῦς'' εἶπεν [z] αὐτοῖς·''
ἀπόδοτε [a] τὰ καίσαρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ
18 θεῷ. καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.] Καὶ [ἔρχονται σαδ-
δουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν [b] ἀνάστασιν μὴ
19 εἶναι·'' καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε,
μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ,
καὶ [c] καταλίπῃ'' γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα
λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα [d] — αὐτοῦ,'' καὶ
20 ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἑπτὰ [e] † ἀδελ-
φοὶ ἦσαν [f]· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνή-

[s] ∾ ἰδών. [e] † οὖν.

(o) + εἰπὲ ἡμῖν. Ev. 19. + εἰπὲ ἐν. St. β. ς. (i. e. Wetst. 7.) + εἰπὲ s. εἰπὲ οὖν ἡμῖν. CM. 28. 124. al. 6. Mt. f. Arm. Syr. p. c. ast. (in marg. notatur, non inveniri in græcis.) verc. gat. germ. 2. tol. + εἰπὲ οὖν ἡμῖν, εἰ. D. Ev. 18. Arr. cant. veron. vind. colb. corb. (p) δοῦναι κῆνσον καίσαρι. BL. 115. Ev. 18. 19. al. 2. It. exc. corb. colb. germ. 2. ἡμᾶς δοῦναι ἐπικεφάλαιον καίσαρι. D. *nobis, dare tributum Cæsari.* cant. || κῆνσον] ἐπικεφάλαιον. 124. et, ut videtur, Syr. Pers. p. (q) = D. Ar. p. Pers. p. Æth. cant. veron. verc. corb. colb. vind. germ. 1. δῶμεν (idque antecedenti ἢ οὐ jungunt) 225. Ar. rom. Erp. Pers. w. Goth. Vulg. germ. 2. gat. (r) + Ἰησοῦς. DG. 1. 13. 28. 69. 118. 124. Arm. It. (s) D. 13. 28. 69. Goth. cant. veron. corb. vind. colb. (t) *versutiam,* cant. veron. corb. vind. item Syr. (u) + ὑποκριταί. G. 1. 13. 28. 61. 69. 91. ap. Mill. 118. 124. Syr. p. c. ast. Pers. p. Arm. (x) = BCL. 33. Syr. Copt. colb. (y) = L. 218. (cum al. 5.) Mt. e. Copt. (z) = BD. cant. || + ἐνέγκατε. Arm. (a) + οὖν. 13. 69. 106. 124. al. 9. Mt. x. Syr. p. ed. Vulg. It. exc. cant, (b) ἀνάστασις οὐκ ἔστι. 1. 13. 28. 69. 124. Copt. (c) ἔχῃ. D. 28. It. (d) = BCL. 1. 61. Copt. (e) = ABCEFL. 1. 13. 72. 91. 218 (cum al. 10.) Alii multi. Mt. V. a. d. e. k. al. 11. Ed. (etiam Steph. 3.) Syr. Slav. Theoph. [illegible]. 106. Ev. 14. Copt. Syr. p. verc. (f) + παρ' ἡμῖν. 13. 28. 61. 69. 124. item D. Copt. Arm. Syr. p. in m. It. exc. corb.

σκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα. Καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐ- 21
τὴν, καὶ ἀπέθανεν, [g] καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε″ σπέρμα.
[h] καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. Καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, 22
καὶ″ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. [i] ∞ ἐσχάτη: πάντων″
[k] ∾ ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.″ Ἐν τῇ [l] = οὖν″ ἀναστά- 23
σει, [m] = ὅταν ἀναστῶσι,″ τίνος αὐτῶν ἔσται [n] γυνή; οἱ
γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη- 24
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· [o] οὐ″ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ [p] εἰ-
δότες″ τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ [q];
″Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε 25
[r] γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι [s] † ἐν τοῖς οὐρα-

---

[i] ∞ ἔσχατον. [k] ∾ καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. [s] † οἱ.

(g) μὴ καταλιπών. BCL. 33. (h) = καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. corb. || καὶ ὡσαύτως ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ; καί. D. cant. vind. καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. ϗ οἱ ἑπτὰ. CL. Copt. ϗ ὁ τρίτος ὡσαύτως, ϗ οἱ ἑπτὰ, καί. BM. 13. 69. item colb. καὶ ὁ τρίτος, ὡσαύτως οἱ ἑπτὰ, καί. 28. καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν, ὡσαύτως οἱ ἑπτὰ, καί. 1. 209. ὡσαύτως καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ οἱ ἑπτὰ, καί. Arm. καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. καὶ ἔλαβον αὐτὴν ὡσαύτως καὶ οἱ ἑπτὰ, καί. A. 46. 52. et (absque καὶ ante οἱ) Syr. p. Goth. Vulg. καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν. ὡσαύτως ἔλαβον αὐτὴν καὶ οἱ ἑπτὰ, καί. 115. || Fortasse legendum: ϗ ὡσαύτως ϗ οἱ ἑπτά. (i) = D. Ev. 36. cant. colb. *postea*, verc. corb. vind. πάντων = Syr. || ἐσχάτη] ἔσχατον. BCG HKL. 1. 11. 13. 33. 36. 40. 69. 72. 91. 114. 118* 209. 235. al. 12. Mt. a. e. 10. (k) BCDL. 1. 13. 69. || = Ev. 36. *Et mulier relicta est sine* ·. colb. (l) = EFHLS. 10. 106. 131. 157. 218 (cum al. 9.) Ev. 34. al. 20. Mt. V. d. k. l* al. 7. Ed. Copt. (Syr. p. habet c. ast.) Slav. Goth. Vulg. ms. (m) = BCD (St. β.) L. 28. 33. Ev. 18. 18. Syr. Ar. p. Pers. p. Copt. Sax. cant. colb. || Ponunt ante ἐν τῇ ἀναστάσει. 13. 69. || ἐν τῇ ἀναστάσει = Æth. || Colb. sic; *Et mulier relicta est sine filiis. Cui enim manebit uxor munda?* (fort. leg. *in isto mundo.*) *Septem enim illam habuerunt, et ipsa mortua est: in resurrectione autem cujus erit?* (n) + ἡ. AD* 13. (o) = Codex unus, verc. vind. colb. Theophyl. (p) γινώσκοντες. D. Orig. (q) + εἰδότες. D. cant. (r) ἐκγαμίσκονται. AFH. al. 7. Mt. i. l. n. q. Ed. γαμίζονται. BCGL. al. 9. Mt. f. Damasc. γαμίζουσιν. D. (s) = CD KLM. 1. 10. 11. 36. 72. 106. 114. 115. 124. 131. 157. 218 (cum al. 7.) 226. 229. 235. Ev. 34. 36. al. 20. Mt. d. f. 10. al. 4. Copt. Syr. p. Slav.

26 νοῖς. Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε
ἐν τῇ βίβλῳ μωσέως, ἐπὶ [t] τοῦ" βάτου [u] ὡς" εἶπεν αὐτῷ
ὁ θεὸς, λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸς ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς ἰσαὰκ,
27 καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ; Οὐκ ἔστιν [x] ὁ" θεὸς [y] νεκρῶν, ἀλλὰ
28 [z] † ζώντων. [a] ὑμεῖς οὖν" πολὺ πλανᾶσθε.] Καὶ [προσ-
ελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούν-
των, [b] εἰδὼς" ὅτι καλῶς [c] αὐτοῖς" ἀπεκρίθη, ἐπηρώτη-
29 σεν αὐτόν· ποία ἐστὶ πρώτη [d] πάντων" ἐντολή; Ὁ δὲ
ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ· [e] ὅτι πρώτη πάντων ἐντολή·" ἄκουε
30 ἰσραὴλ, κύριος, ὁ θεὸς [f] ἡμῶν," κύριος εἷς ἐστι· Καὶ
ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας

[t] τῆς. [z] † θεὸς. [d] πασῶν. [e] ∾ ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν.

Damasc. θεοῦ οἱ. 13. 33. 69. Ev. 2. al. 2. item Mt. e. Æth. Sax. Vulg. in ed. sixtin. (t) ABCEFGHLMS. 1. 13. 218 (cum al. 8.) Ev. 36. al. 37. pluresve. Mt. V. al. 15. Ed. (u) πῶς. BCL. 115. 127. 131. al. 7. Mt. f. (x) = D. 218 (cum al. 3) al. 6. Mt. e. r. 10. (y) + θεὸς. M. 13. 33. 69. 124. 235. Ev. 31. al. 23. Mt. d. al. 4. Ed. (z) = ABCDKL. 1. 13. 33. 69. 124. 131. 218 (cum al. 5.) 235. Ev. 36. al. 20. Mt. a. c. d. f. al. 5. Ed. Syr. utr. Ar. pol. Pers. w. Copt. Arm. Goth. Sax. Vulg. It. Orig. quater. (a) = BL. Copt. (b) ἰδὼν s. καὶ ἰδών. CDL. 1. 13. 69. 91. Ev. 2. 36. al. 9. Mt. f. Syr. utr. Perss. Æth. Arm. Goth. Slav. Vulg. It. Aug. || = 67. gat. (c) = 72. 229. al. 2. Mt. 10. Ed. In aliis post ἀπεκρ. ponitur. (d) ABCEFGHKLS. 218 (cum al. 10.) Ev. 34. 36. al. 43. Mt. V. a. c. d. f. bis. al. 10. Ed. Theophyl. || = D. 1. 13. 28. 69. It. exc. germ. 1. gat. prag. (e) = 229. ὅτι πρώτη ἐστι. BL. Copt. *Primum mandatum est*, colb. πάντων πρώτη. D. cant. verc. veron. vind. item 91. Arm. πρῶτον πάντων. 1. Marcell. ap. Eus. ὅτι πασῶν ἐντολῶν. Mt. r. ὅτι πρώτη πάντων ἐντολή. A. 33. 69. 72. 89. 127. 131. 235. Ev. 36. al. 22. Mt. i. l. n. 10. πρώτη πάντων ἐντολή ἐστι. 61. πρώτη πάντων τῶν ἐντολῶν ἐστι. 157. ὅτι πρώτη πάντων ἐντολή ἐστιν αὕτη. C. item corb. αὕτη πρώτη πασῶν ἐντολή. Mt. e. || πασῶν] πάντων. EFG HS. 13. 17. 40. 106. 118. 124. 218. Ev. 2. 34. al. 30. Mt. a. c. d. f. bis. o. x. et absque τῶν. 121. Ev. 34. Mt. V. 12. 17. (f) ὑμῶν 10. al. 3. et Barber. 1. Mt. i. p. 17. Ed. Slav. vind. σου. 27** al. 2. Mt. 12. Copt. Æth. Arr. Pers. w. Vulg. ed. colb.

σου, [g] καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου," [h] καὶ ἐξ ὅλης τῆς
διανοίας σου," ϗ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου· [i] αὕτη πρώτη
ἐντολή." Καὶ δευτέρα [k] ὁμοία, αὕτη·" ἀγαπήσεις τὸν 31
πλησίον σου ὡς [l] σεαυτόν." μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ
οὐκ ἔστι. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς, δι- 32
δάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐστι [m] †, καὶ οὐκ
ἔστιν [n] ἄλλος" πλὴν αὐτοῦ· Καὶ τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν ἐξ 33
ὅλης τῆς καρδίας, ϗ ἐξ ὅλης τῆς [o] συνέσεως" [p] καὶ ἐξ
ὅλης τῆς ψυχῆς" [q] καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος," καὶ τὸ
ἀγαπᾷν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, [r] πλεῖόν" ἐστι [s] πάντων"
τῶν ὁλοκαυτωμάτων ϗ [t] † θυσιῶν. Καὶ ὁ ἰησοῦς ἰδὼν 34
[u] αὐτὸν," ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ μα-
κρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. ϗ οὐδεὶς [x] οὐκέτι"
ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς 35
ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ γραμμα-

[m] † θεός. [t] † τῶν.

(g) = K. 157. 229. al. 3. Mt. r. 10. (h) = D. 157. Mt. f. Arm. Syr. hieros. cant. colb. germ. 1. corb. ‖ viribus, veron. verc. corb. vind. ‖ Ante ψυχῆς ponit A, post ἰσχύος 218. (i) = BEL. Copt. ‖ πρώτη] + πάντων. K. al. 17. Mt. q. 10. (k) αὕτη. BL. Copt. ὁμοία αὐτῇ s. ταύτῃ s. αὐτῆς. A*D. 1. 40. 69. 124. al. 15. et Barber. 2. Mt. e. 1** al. 4. Syr. utr. Pers. w. Arr. Æth. Arm. Goth. Slav. Vulg. It. Vict. Euthym. (l) ἑαυτόν. H. al. 26. Mt. a. al. 8. (m) = ABK LMS. 1. 10. 11. 36. 40. 72. 91. 106. 127. 218. 229. Ev. 2. 18. 19. 33. 34. al. 52. Mt. V. al. 12. Ed. Syr. (Syr. p. habet c. ast.) Pers. p. Æth. Goth. Slav. Vulg. ms. prag. emmer. Theophyl. Aug. ὁ θεός. D. 61. 69. 124. (n) = D. cant. verc. (o) δυνάμεως D. cant. verc. vind. ἰσχύος. 1. 118. Copt. Arm. ‖ = veron. colb. corb. (p) = BL. 1. 118. 218. 235. Copt. verc. Marcell. ap. Eus. (q) = D. Arm. cant. ‖ ἰσχύος] συνέσεως. 1. 118. Copt. (r) περισσότερον. BL. 33. (s) = Syr. Arm. (t) = ABDFG LS. 124* 131. 157. 235. Ev. 18. 36. Alii multi. Mt. V. al. 15. Ed. (u) = DL. 28. 33. 91. Ev. 18. semel. 31. 36. al. 5. Mt. f. Ed. Arm. Slav. Vulg. cant. veron. colb. corb. prag. vind. Hilar. (x) = D. Ev. 2* al. 3. tolet. jam, Vulg. cant. veron. vind. Hilar. οὐκ. 61. Post ἐτόλμα ponunt 69. 124. verc.

36 τεῖς, ὅτι ὁ χριστὸς υἱός ἐστι δαβίδ; [y] Αὐτὸς γὰρ" δα-
βὶδ εἶπεν ἐν [z] † πνεύματι [z] † ἁγίῳ· [a] λέγει" ὁ κύριος τῷ
κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς
37 σου [b] ὑποπόδιον" τῶν ποδῶν σου. Αὐτὸς [c] οὖν" δαβὶδ
[d] λέγει" αὐτὸν [e] κύριον·" ϗ [f] πόθεν" υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; ϗ
38 ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.] [g] Καὶ [ἔλεγεν
αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·" [βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμ-
ματέων, τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, ϗ [h] ἀσπα-
39 σμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς [i], Καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς
40 συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· Οἱ
[k] κατεσθίοντες" τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν [l], [m] καὶ προφά-
σει μακρὰ προσευχόμενοι·" οὗτοι λήψονται περισσότε-
ρον κρίμα.

41 Καὶ [n] καθίσας" [o] ὁ ἰησοῦς" κατέναντι τοῦ γαζο-
φυλακίου, ἐθεώρει [p] πῶς ὁ ὄχλος βάλλει" χαλκὸν εἰς

---

[z] † τῷ bis. [a] ∾ εἶπεν.

(y) καὶ αὐτός. D. Arm. *et ipse*, cant. || — γάρ. BL. 13. 59. 69. Copt. verc. *autem*, corb. colb. (z) — AEFGH MS. 1. 11. 13. 36. 40. 69. 72. 106. 124. 131. 157. 218. (cum al. 8.) 235. Ev. 2. 18. 19. 33. 34. 36. Alii multi. Mt. V. al. 16. Ed. (a) ADEGHK. 11. 64. 72. 89. 106. 124. 131. 157. 229. 235. Ev. 2. 18. 19. 33, 34. 36. al. 35. Mt. V. al. 16. Ed. (b) ὑποκάτω. BD. gr. 28. Copt. Arr. Perss. (c) — BDL. 26. 106. Mt. x. Syr. (Syr. p. habet c. ast.) cant. verc. vind, *Si*, veron. colb. corb. (d) καλεῖ. 33. 61. 108. ap. Birch. 127. Ev. 34. Mt. c. Syr. Arm. colb. mart. (e) *Deum*, verc. (f) πῶς. M. 1. 33. 69. 91. 108. al. 2. Mt. e. veron. (g) ὁ δὲ διδάσκων ἅμα ἔλεγεν αὐτοῖς. D. verc. et absque ἅμα cant. veron. vind. item colb. corb. ϗ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν. BL. (h) + φιλούντων. 76. 115. 218 (cum 220.) al. 12. Mt. a. c. q. Syr. Pers. p. Arm. item colb. (i) + ποιεῖσθαι. D. *facitis*, cant. (k) κατεσθίουσι. D. 1, 91. (l) + ϗ ὀρφανῶν. D. 13, 28. 69. 124. Syr. hieros. It. (m) — 13. || — ϗ. D. Syr. Arm. It. Vulg. || μακρὰ] μακρᾷ. Mt. a. q. 10. μακρὰν. L. 46. Mt. 17. *sub obtentu prolixæ orationis*, Vulg. veron. prag. *sub obtentu orantes*, cant. *occasione longa orantes*, verc. corb. *oratione prolixa orantes*, colb. *oratione longa utentes*, vind. (n) ἑστὼς. 1. 13. 28. 69. 91. Arm. Syr. p. in m. Orig. bis. (o) — BL. Copt. verc. (p) καὶ πᾶς ἔβαλλε. Orig. semel.

τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι [q] ἔβαλλον″
πολλά. Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα [r] — πτωχὴ,″ ἔβαλε 42
λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. Καὶ προσκαλεσάμενος 43
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, [s] εἶπεν″ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων [t] βέβληκε″
[u] τῶν βαλόντων″ εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Πάντες γὰρ 44
[x] ἐκ τοῦ [y] περισσεύοντος″ αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς
ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν
[z] βίον″ αὐτῆς.]

Καὶ [ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ 1
εἷς [a] τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε, ποταποὶ λί-
θοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί [b]. Καὶ ὁ ἰησοῦς [c] ἀπο- 2
κριθεὶς″ εἶπεν [d] αὐτῷ·″ [e] βλέπεις″ ταύτας τὰς μεγά-
λας οἰκοδομάς; [f] οὐ μὴ ἀφεθῇ [g] λίθος ἐπὶ [h] λίθῳ,″ ὃς
οὐ μὴ καταλυθῇ [i]. Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος 3

[s] λέγει.

(q) ἔβαλον. F. al. 10. Mt. V. al. 6. Ed. Theophyl. (r) = D. Arm. cant. veron. verc. vind. colb. corb. (s) A BDKL. 33. 72. 108. 127. 229. Ev. 18. 19. 36. al. 15. Mt. f. 10. Ed. Slav. verc. Orig. semel. Damasc. (t) ἔβαλε. ABDL. 33. 108. 127. Ev. 2. 18. 19. 36. al. 4. Mt. f. o. Orig. bis. (u) = 1. 13. Mt. r. Arm. Pers. p. It. (exc. cant.) Cypr. Ambr. τῶν βαλλόντων. ABDEL. al. 21. Mt. V. al. 6. Ed. Orig. bis. (x) + οὗτοι. D. 1. 38. 67. 91. cant. Cypr. (y) περισσεύματος. 61. 108. 127* Ev. 2. 18. 19. 36. al. 6. Mt. f. Clem. Damasc. (z) πλοῦτον. 36. 40* Mt. a. (a) + ἐκ. ADF. al. 12. Mt. k. q. x. Ed. (b) + τοῦ ἱεροῦ. D. cant. veron. corb. gat. colb. germ. 2. mart. tolet. (c) = BL. 33. 115. Mt. d. 12. Syr. Pers. p. Copt. In aliis locum mutat.

(d) = 1. 118. Arm. colb. αὐτοῖς. D. cant. verc. veron. vind. corb. germ. 2. (e) βλέπετε. D. Cod. ap. Erasm. Mt. c. Ed. Sax. cant. verc. veron. vind. colb. corb. germ. 2. (f) + ἀμὴν λέγω σοι (s. ὑμῖν) ὅτι. D. 13. 28. 69. 91. 124. al. 3. Arm. It. (exc. gat. mart. prag.) item 1. 118. (g) + ὧδε. BDGL. 1. 10. 28. 33. 218 (cum 124. et al. 4.) Ev. 2. 18. 19. al. 16. et Barber. 1. Mt. c. e. f. k. p. z** Syr. (Syr. p. habet c. ast.) Arr. Copt. Slav. cant. verc. veron. germ. 2. || + *in isto templo*, colb. Cypr. (h) λίθον. BGL. 1. 13. 218 (cum al. 5.) al. 13. Mt. c. al. 4. λίθων. 11. ap. Kust. Mt. 12. Ed. (i) + καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλος ἀναστήσεται ἄνευ χειρῶν. D. It. (exc. gat. mart. prag.) Cypr.

τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ'
ἰδίαν πέτρος, καὶ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης, καὶ ἀνδρέας·
4 [k] Εἰπὲ" ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσαι, καὶ τί τὸ σημεῖον, ὅταν
5 [l] μέλλῃ" πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι; Ὁ δὲ [m] ἰησοῦς"
[n] ἀποκριθεὶς" [o] αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν·" βλέπετε μή
6 τις ὑμᾶς πλανήσῃ. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, λέγοντες· ὅτι ἐγώ εἰμι [p]· καὶ πολλοὺς
7 πλανήσουσιν. Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς
πολέμων, μὴ [q] θροεῖσθε·" δεῖ γὰρ γενέσθαι· ἀλλ' οὔπω
8 τὸ τέλος. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βα-
σιλεία ἐπὶ βασιλείαν· [r] καὶ" ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τό-
9 πους, [s] καὶ" [t] ἔσονται" λιμοὶ [u] — καὶ ταραχαί." [x] ∽ Ἀρ-
χαὶ" ὠδίνων ταῦτα.] [[y] βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς·"
[z] παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς" εἰς συνέδρια, [a] καὶ εἰς συνα-
γωγὰς" * δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων
10 [b] σαθήσεσθε" ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. [c] Καὶ εἰς
πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον."

---

[x] ∽ ἀρχὴ.

(k) εἰπὲ. BDL. 1. 28. 33. 69. (l) μέλλει. DEM. 124* al. 7. Mt. r. 12. 14. Ed. (m) = L. Mt. d. e. verc. (n) = BL. 33. Syr. Pers. p. Arr. Copt. Vocabulorum ordo varie mutatur. (o) εἶπεν αὐτοῖς. D. 68. 108. 218 (cum 219.) Ev. 19. Mt. d. Pers. p. Arr. verc. cant. (p) + ὁ χριστὸς. 13. 28. 61. 69. 91. 115. 124. Mt. 12. Copt. Arm. Sax. veron. colb. germ. 2. gat. (q) θορυβεῖσθε. D. 12. 27. Mt. 12. *nolite turbari*, verc. πτοη-θῆτε. Mt. o. (r) = BDL. 28. Copt. cant. (s) = BL. Copt. Arm. (t) = D. Arm. Vulg. It. (u) = BDL. Copt. Æth. Erp. Vulg. It. Victor in comment. (x) BD (St. β.) KL. 13. 28. 91. 106. 124. 131. 229** Ev. 18. 36. al. 15. Mt. c. e. f. l. 10. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Slav. Vulg. It. || = ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα. colb. (y) = D. 1. 91. 124. Arm. cant. verc. corb. vind. (z) εἶτα ὑμᾶς αὐτοὺς παραδώσουσι. D. cant. verc. corb. vind. καὶ παραδώσ. ὑμᾶς. 1. 124. || = γὰρ. BL. Copt. (a) + ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν. Evangelistaria plura. Mt. f. Syr. utr. germ. 2. || Sequentibus jungunt L. Alii. Ed. Syr. utr. Perss. Vulg. It. (b) ἀχθήσεσθε. G. 1. 10. 33. 40. 131. 218 (cum 76. 123.) al. 13. Mt. e. k. p. al. 3. Ed. Slav. ut videtur. Theophyl. (c) Vs. 10 = Evangelistaria pleraque. Mt. f. || καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη. Πρῶτον δὲ δεῖ κ. τ. λ. 108. 124. 127. 131. 157. Arm. cant. corb. colb. vind. item germ. 2. et tolet. || εὐαγγέλιον] + ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. D. cant. corb. germ. 2. tolet.

"Ὅταν δὲ [d] ἄγωσιν" ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ [e] προμερι- 11
μνᾶτε" τί λαλήσητε, [f] = μηδὲ μελετᾶτε·" ἀλλ' ὃ
ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, [g] τοῦτο" λαλεῖτε· οὐ
γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.
Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πα- 12
τὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ
θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάν- 13
των διὰ τὸ ὄνομά μου. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
σωθήσεται.] ["Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα [h] τῆς ἐρη- 14
μώσεως" [i] † [k] ἑστὼς" ὅπου οὐ δεῖ· ὁ ἀναγινώσκων νοείτω [l].
τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· Ὁ δὲ ἐπὶ 15
τοῦ δώματος μὴ καταβάτω [m] εἰς τὴν οἰκίαν," μηδὲ εἰσ-
ελθέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· Καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν 16
ὢν, μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω, ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις 17
ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ, ἵνα μὴ 18
[n] γένηται = ἡ φυγὴ ὑμῶν : χειμῶνος·" Ἔσονται γὰρ 19
[o] αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι" [p] θλίψις, οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη" ἀπ'

---

[d] ἀγάγωσιν. [i] † τὸ ῥηθὲν ὑπὸ δανιὴλ τοῦ προφήτου.

(d) ABDGKLM. 1. 10. 11. 13. 69. 72. 89* 91. 106. 108. 131. 226. 229** al. 26. Mt. k. p. z. 10. Orig. Theophyl. (e) μεριμνᾶτε. M. 11. 33. 89* 106. 108. 131. 229* 235. Ev. 2. 18. 19. al. 18. Mt. e. χ. It. Vigil. (f) = BDL. 1. 33. 69. 157. Ev. 32. Barber. 1. Copt. Æth. Vulg. It. Vigil. μηδὲ προμελετᾶτε. 38. Orig. verc. (g) = Ev. 18. αὐτό. D. ἐκεῖνο. 13. 28. 69. 91. 124. Orig. (h) = 69. (i) = BD (St. β.) L. Copt. Arm. Vulg. Sax. It. exc. colb. Aug. dis. Nec attingunt Victor et Theophyl. || ὅπου] διὰ. 1. 24. 28. 91. 106. 108. Mt. a. e. (k) ἑστὸς. AEF. al. 26. pluresve. Mt. V. 17. Ed. (etiam St. 3.) ἑστηκός. D. 28. ἑστηκότα. BL. στῆκον. 1. 13. 69. 91. || + ἐν τόπῳ. 24. Mt. e. n. Arm. item 68. 72. in m. (l) + τί ἀναγινώσκει. D. cant. verc. germ. 2. (m) = BL. 61. Syr. Pers. p. Copt. colb. (n) γίνηται χειμῶνος. B. χειμῶνος γίνηται. Arm. χειμ. γένωνται. D. Vulg. It. exc. germ. 2. gat. χειμ. ταῦτα γίνηται. L. 28. 50. item. 13. 69. verc. || + ἢ σαββάτου s. μηδὲ σαββάτων s. μηδὲ σαββάτῳ s. ἢ ἐν σαββάτῳ. L. 11. 61. 76. 218. (cum 220.) 235. al. 5. Mt. e. q. Pers. p. gat. germ. 2. Victor. (o) *diebus illis*, cant. verc. veron. || *dies illi tribulationis tales, quales etc.* vind. gat. colb. mart. tolet. Aug. (p) θλίψεις, οἷαι οὐκ ἐγένοντο τοιαῦται. D. (St. β.) Vulg. It.

ἀρχῆς κτίσεως, [q] ἧς ἔκτισεν ὁ Θεὸς," ἕως τοῦ νῦν, [r] καὶ
20 οὐ" μὴ [s] γένηται." Καὶ εἰ μὴ κύριος ἐκολόβωσε τὰς
ἡμέρας [t], οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκ-
21 λεκτοὺς, οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας. Καὶ
τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστὸς, [u] — ἤ·"
22 ἰδοὺ, ἐκεῖ· μὴ [x] πιστεύετε." Ἐγερθήσονται γὰρ [y] ψευδό-
χριστοι καὶ" ψευδοπροφῆται· καὶ [z] δώσουσι" σημεῖα καὶ τέ-
ρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾷν, εἰ δυνατὸν, [a] καὶ" τοὺς ἐκ-
23 λεκτούς. Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· [b] ἰδοὺ," προείρηκα ὑμῖν
24 πάντα.] Ἀλλ' [ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν
θλίψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ
25 δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς. Καὶ οἱ ἀστέρες [c] τοῦ οὐρανοῦ
ἔσονται ἐκπίπτοντες," καὶ αἱ δυνάμεις, [d] αἱ ἐν τοῖς οὐρα-
26 νοῖς," σαλευθήσονται. Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις, μετὰ δυνάμεως [e] πολ-

[x] πιστεύσητε.

(q) = D. 27. Arm. cant. verc. corb. colb. vind. ‖ + τὸν κόσμον. 115. + *omnia*, veron. ‖ ὃς] ὃν. BL. (r) οὐδ'. D. (St. β.) οὐδ' οὐ. FG. 1. 13. 69. 157. Mt. 10. (s) γένωνται. D. (St. β.) Vulg. It. (t) + ἐκείνας. EGM. 1. 13. 218 (cum al. 7.) al. 9. Syr. Pers. p. (Syr. p. habet c. obelo.) Copt. Arm. colb. germ. 1. 2. mart. tol. Aug. Opus imp. Auct. de prom. ‖ + διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ. D. Arm. cant. verc. veron. corb. vind. (u) = L. 10. 40. 69. 131. 157. Ev. 18. 19. 36. al. 24. Mt. a. d. f. al. 3. Ed. Vulg. Theophyl. Auct. de prom. καὶ. B. Syr. prag. (x) ACDEFHL. 69. 108. 131. 157. 226** 235. Ev. 2. 18. 19. 36. al. 13. Mt. V. al. 5. Ed. Theophyl. (y) = D. 124. cant. vind. (z) ποιήσουσι. D. 13. 28. 69. 91. 124. Sax. cant. verc. Victor. (a) = BD. gr. (b) = BL. 28. verc. (c) = 220. ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκπίπτοντες s. πίπτοντες. ABC. 69. 72. 108. 127. Ev. 18. 36. al. 6. Mt. f. 10. item D. 13. 69. Syr. Pers. p. Syr. p. in m. Slav. verc. vind. germ. 1. 2. Aug. Auct. de prom. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες. 11. al. 12. Copt. Goth. ‖ ἐκπίπτοντες] ἐπιπίπτοντες. Mt. o. (d) τῶν οὐρανῶν. DK. 115. Syr. Æth. verc. vind. corb. colb. germ. 1. 2. Theophyl. Aug. Auct. de prom. *cœlestium*, cant. (e) καὶ δόξης πολλῆς. AM. 11. 13. 36. 40. 69. 72. 91. ap. Mill. 106. 108. 124. 131. 157. 218 (cum al. 5.) Ev. 2. al. 29. Mt. a. e. o. 10. item r. Syr. p. Arr. Æth. Arm. Slav. (exc. 5. 6.)

λῆς καὶ δόξης." Καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους 27
[f] — αὐτοῦ," καὶ [g] ἐπισυνάξει" τοὺς ἐκλεκτοὺς [h] αὐτοῦ" ἐκ
τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.
Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν [i] αὐ- 28
τῆς ἤδη ὁ κλάδος" ἁπαλὸς γένηται, καὶ [k] ἐκφύῃ" τὰ
φύλλα [l], γινώσκετε, ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. Οὕτω 29
καὶ ὑμεῖς, ὅταν [m] ταῦτα ἴδητε" γινόμενα, γινώσκετε, ὅτι
ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ 30
παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, [n] μέχρις" [o] οὗ" πάντα ταῦτα
γένηται. [Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ [p] παρελεύσονται" οἱ δὲ λόγοι 31
μου οὐ μὴ [q] παρέλθωσι."] Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης 32
[r] ἢ" [s] = τῆς" ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ [t] οἱ ἄγγελοι οἱ"
ἐν οὐρανῷ, [u] οὐδὲ ὁ υἱός," εἰ μὴ ὁ πατήρ [x]. [y] Βλέ- 33

---

[p] παρελεύσονται. [r] καί.

(f) = BDL. Copt. cant. verc. vind. corb. (g) ἐπισυνάξουσι. FLM. 77. al. 5. Mt. o. Æth. germ. 2. ἐπισυντρέψουσι. 28. (h) = DL. 1. 91. cant. verc. vind. corb. (i) ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς. ABCDL. al. 3. Mt. 10. al. 4. Ed. Arm. Vulg. It. Alii alio ordine. (k) ἐκφυῇ. E. 1. 36. 40. 72. 89* Ev. 2. Alii. Mt. V. al. 10. Ed. (etiam St. 8.) ἐκφύει. 56. 131. 157. Mt. 17. *nata fuerint*, Vulg. It. *procreaverit*, verc. || = 124. (l) + ἐν αὐτῇ. D. 28. 91. 124. Arm. cant. (m) ἴδητε ταῦτα. ABCL. al. 8. pluresve. Mt. f. 10. Syr. Vulg. ἴδητε πάντα ταῦτα. D. Ev. 36. cant. vind. colb. corb. (n) ἕως. D. 1. 13. 28. 40. 69. 124. ap. Birch. al. 5. Mt. a. Victor: μέχρις οὗ . . . ἀντὶ τοῦ ἕως οὗ. (o) ὅτου. B. ἄν. 1. 13. 28. 49. 69. 91. 124. (p) AEFGHLMS. 64. 71. 77. (108. 123. 125. ap. Birch.) 131. 157. Ev. 19. al. 22. Mt. V. a. f. semel. k. 2* al. 6. Arm. verc. (q) παρελεύσονται. BL. Ev. 18. bis. 36. Mt. f. bis. (r) ABCEHKLM. 11. 17. 36. 64. 72. 77. 106. (108. 123. 125. ap. Birch.) 127. 229. Ev. 2. 18. 36. al. 88. et Barber. 6. Mt. V. e. f. p. q. 14. al. 6. Ed. Syr. p. Slav. Vulg. colb. corb. Basil. Cyr. Euthym. (s) = AEM. 11. 13. 17. 36. 40. 69. 106. 124. 131. 157. 229. Ev. 2. 36. al. 26. et Barber. 6. Mt. V. al. 13. Ed. Eus. Pseudo Ath. Basil. Theophyl. (t) ἄγγελος. B. *neque angelus, neque virtus*, Aug. (u) = Codd. gr. ap. Ambros. prag. Sed legitur in Codd. et Verss. omnibus, et apud Ath. Epiph. Vict. Euthym. Iren. Tert. Auct. de prom. Hilar. Aug. Ambr. *nec filius hominis*, Sax. (x) + μόνος. 13. 61. 124. Mt. e. Pers. p. Arm. Æth. Sax. verc. colb. tol. Iren. Hilar. Ambr. Aug. (y) = 131. al. 3.

πτε," ἀγρυπνεῖτε, [z] καὶ προσεύχεσθε·" οὐκ οἴδατε γὰρ
34 πότε ὁ καιρός ἐστιν. [a] Ὡς" ἄνθρωπος [b] ἀπόδημος"
ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ [c] τὴν
ἐξουσίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ," καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνε-
35 τείλατο ἵνα γρηγορῇ. Γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ
πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψὲ, ἢ μεσονυκτίου, ἢ
36 ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ· Μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης, εὕρῃ
37 ὑμᾶς καθεύδοντας. [d] ∞ Ἃ" δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι
λέγω· γρηγορεῖτε.]
1 Ἦν δὲ τὸ πάσχα [e] καὶ τὰ ἄζυμα" μετὰ δύο
ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς,
2 πῶς αὐτὸν [f] ἐν δόλῳ" κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν. Ἔλε-
γον [g] δέ·" μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος [h] ἔσται"
3 τοῦ λαοῦ.] Καὶ [ὄντος αὐτοῦ ἐν βηθανίᾳ ἐν τῇ
οἰκίᾳ σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε
γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου, [i] νάρδου πιστικῆς πο-
λυτελοῦς·" καὶ [k] συντρίψασα" [l] τὸ" ἀλάβαστρον κατ-
4 έχεεν αὐτοῦ [m] κατὰ" τῆς κεφαλῆς. [n] Ἦσαν δέ τινες

[d] ∞ 2.

(z) = BD. cant. verc. colb. tolet* (a) ὅστις γάρ. 1. 13. 69. 91. 124. colb. mart. (b) ἀποδημῶν. D. 1. Mt. o. (c) *potestatem cujusque operis*, Vulg. Sax. It. exc. verc. corb. vind. || = τὴν. Mt. a. || ἐξουσίαν] οὐσίαν. Codd. ap. Erasm. || καὶ = BD. Mt. e. r. verc. corb. (d) BCKL. 11. 64. 72. Ev. 2. 18. 36. al. 6. et Barber. 1. Mt. f. r. 10. Syr. Perss. Arr. Copt. Vulg. brix. gat. colb. Sed: ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν· γρηγορεῖτε. D. cant. verc. corb. vind. (e) = D. Sax. cant. verc. corb. ap. Blanch. τῶν ἀζύμων. Syr. gat. (f) = D. gr. Vulg. ms. verc. vind. || = ἐν. 1. 13. 28. 40. 69. 91. Ev. 2. 19. al. 3. Mt. a. e. (g) γάρ. BDL. Syr. p. in m. Copt. Vulg. ms. It. (h) γένηται. M. 36. 40. 125* Ev. 20. Barber. 1. Mt. a. 17. Ante θόρυβος ponunt BC DL. (i) = D. gr. Sed μύρου = cant. νάρδου = germ. 1. νάρδου πιστικῆς = Mt. r. || πιστικῆς] *optimi*, verc. *pistici*, cant. brix. gat. vind. germ. 1. 2. tol. *spicati*, Vulg. colb. corb. Alii. || πολυτελοῦς] πολυτίμου. AG. 1. 13. 69. 91. 218 (cum 108. 124.) al. 4. Mt. f. r. x. 17. (k) θραύσασα. D. gr. *aperiens*, verc. (l) τόν. ACDEFS. Ev. 2. al. 9. Mt. V. 17. τήν. BL. (m) = BL. 1. 28. ἐπί. D. Ev. 20. (n) οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ διεπονοῦντο, καὶ ἔλεγον. D. Arm. It. exc. brix. colb. || = καὶ λέγοντες. BL. Copt. vind.

ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς, ϗ λέγοντες·" εἰς τί ἡ ἀπώ-
λεια αὕτη °τοῦ μύρου" ᵖγέγονεν;" Ἠδύνατο γὰρ 5
τοῦτο ᑫ ⁜ τὸ μύρον" πραθῆναι ἐπάνω ʳτριακοσίων δηνα-
ρίων," ϗ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.
Ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέ- 6
χετε; καλὸν ˢἔργον εἰργάσατο ᵗἐν ἐμοί." Πάντοτε γὰρ 7
τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ϗ, ὅταν θέλητε, δύ-
νασθε ᵘαὐτοὺς" εὖ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
Ὃ ˣἴσχεν" αὕτη, ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι ʸμου τὸ 8
σῶμα" εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. Ἀμὴν ᶻλέγω ὑμῖν, ὅπου 9
ᵃ∞ ἂν" κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον ᵇτοῦτο" εἰς ὅλον τὸν
κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημό-
συνον αὐτῆς.] Καὶ ᶜ = ὁ" [ἰούδας ᵈὁ" ἰσκαριώτης, 10
εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα ᵉπα-
ραδῷ αὐτὸν" ᶠαὐτοῖς." Οἱ δὲ ᵍἀκούσαντες" ἐχάρη- 11
σαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ʰἀργύριον" δοῦναι. καὶ
ἐζήτει, πῶς ⁱεὐκαίρως αὐτὸν" παραδῷ.

ᵗ εἰς ἐμὲ. ˣ εἶχεν. ᵃ ∞ ἐάν.

(o) = 1. 63. ap. Mill. 64. verc. colb. (p) = D. 64. cant. verc. corb. vind. (q) + ABCKL. 1. 11. 13. 72. 106. 229. Ev. 2. 18. 19. 36. al. 13. et Barber. 2. Mt. e. f. x. 10. Æth. Arm. Syr. p. Goth. Vulg. It. exc. colb. Ambr. Ante τοῦτο addunt D. 69. 124. 218 (cum al. 5.) (r) ⁜ τ. Sic D. et ⁜CCC. cant. δηναρίων διακοσίων. C. (s) + γὰρ. G. 13. 28. 69. 91. 124. Syr. p. c. ast. Arm. Goth. colb. (t) ABCD (St. π.) EFKLMS. Ev. 2. 36. al. 83. Mt. V. al. 15. Ed. Theophyl. (u) αὐτοῖς. CDL. 1. 13. 69. 124. al. 3. (x) ABCD (St. π.) EFGHKLS. Ev. 2. 36. al. 74. Mt. V. al. 13. Ed. Vict. Theophyl. (y) τὸ σῶμά μου. BDL. 108. 125. Mt. f. i. n. (z) + δὲ. BD gr. KL. 40. 235. al. 13. Mt. V. a. z** al. 4. verc. Alii habent γὰρ s. καὶ. (a) ACL** Alii. Mt. V. al. 13. Ed. (b) = BDL. 13. 69. cant. verc. vind. corb. (c) = ABCDL. 1. 69. 72. 124. 157. 235. Ev. 2. al. 7. Mt. a. k. al. 6. Orig. Eus. Theophyl. (d) = BDL. Orig. (e) αὐτὸν παραδῷ. BCL. 69. Eus. (f) = D. 28. 91. cant. verc. vind. colb. corb. Orig. (g) = D. cant. verc. vind. corb. colb. (h) ἀργύρια. AK. 61. 64. 72. 89. 127. 131. 229. 235. Ev. 18. 19. al. 26. Mt. f. k. p. z. Syr. p. Eus. (i) αὐτὸν εὐκαίρως. ABCL. 131. 218. Vulg. It. exc. cant. Eus.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα
ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ [k] αὐτοῦ·" ποῦ θέλεις
ἀπελθόντες [l] ἑτοιμάσωμεν," ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;
13 Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐ-
τοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ [m] ἀπαντήσει ὑμῖν ἄν-
θρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐ-
14 τῷ· Καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ·
[n] ὅτι" ὁ διδάσκαλος λέγει· ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα [o],
15 ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Καὶ αὐ-
τὸς ὑμῖν δείξει [p] ἀνώγαιον" [q] μέγα" ἐστρωμένον [r] — ἕτοιμον·"
16 ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ [s] εὗρον" καθὼς εἶπεν αὐτοῖς·
17 καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχε-
18 ται μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ
ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν
19 παραδώσει με, [t] ὁ ἐσθίων" μετ᾽ ἐμοῦ. Οἱ δὲ ἤρξαντο
λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ [u] εἷς καθ᾽ εἷς·" μήτι

---

p ἀνώγεον.

(k) — D. Arm. Vulg. It. exc. brix. vind. (l) ἑτοιμάσομεν. 1. 40. 69. 106. 108. Ev. 18. al. 25. Mt. a. e. f. k. al. 6. Ed. || + σοι. D. 229. Barber. 2. Mt. x. Syr. Vulg. cant. brix. colb. germ. 1. vind. prag. (m) + εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν. 13. 28. 69. 91. 124. Arm. (n) — 11. 36. 40. 61. 106. 108. 127. 235. al. 8. Mt. a. l. x. 10. Syr. (Syr. p. habet c. ast.) Arm. verc. vind. brix. colb. corb. Theophyl. ed. (o) + μου. BCDL. 1. 13. 28. 69. Ev. 18. 19. al. 4. Mt. f. Syr. p. in m. Arm. Sax. Vulg. It. exc. corb. vind. colb. prag. (p) ACDEGHKL. 1. 18. 69. 131. Alii. Mt. V. a. Lexicon ms. Hesych. ἀνώγαιον. BS. Alii. Mt. e. 10. Ed. Syr. p. in m. græce. ἀνώγεων. 10. Alii. Mt. d. al. 9. Alii aliter. ἀνώγαιον οἶκον. D. gr. cœnaculum, Vulg. *stratum paratum grande,* (omisso τῷ· ἀνώγαιον.) cant. corb. vind. *locum medianum in superioribus,* verc. (q) — 91. ap. Mill. 131. 229* colb. (r) — A. 89. 103. 106. 142. 226* al. 7. Mt. d. i. l. n. o. Arm. (Syr. p. habet c. ast.) Vulg. verc, gat. Mm. prag. Vict. Euthym. Theophyl. || + σεσαρωμένον, κεκοσμημένον. Orig. bis vel ter. (s) ἐποίησαν. D. (St. β.) cant. verc. vind. colb. corb. (t) τῶν ἐσθιόντων. B. (u) εἷς καθεὶς. 49. Alii. Mt. a. εἷς καθεῖς. Ed. εἷς

ἐγώ; [x] — καὶ ἄλλος· μήτι ἐγώ;" Ὁ δὲ [y] — ἀποκρι- 20
θεὶς" εἶπεν αὐτοῖς· εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτό-
μενος μετ' ἐμοῦ [z] εἰς τὸ τρυβλίον [a]. Ὁ μὲν υἱὸς 21
τοῦ ἀνθρώπου [b] ὑπάγει," καθὼς γέγραπται περὶ αὐ-
τοῦ. οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ [c] ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου" παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεν-
νήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λα- 22
βὼν [d] ὁ ἰησοῦς" ἄρτον, [e] εὐλογήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν
αὐτοῖς, καὶ εἶπε· λάβετε, [f] † τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.
Καὶ λαβὼν [g] — τὸ" ποτήριον, [h] εὐχαριστήσας" ἔδω- 23
κεν αὐτοῖς· καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. Καὶ εἶπεν αὐ- 24
τοῖς· τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου [i] τὸ" τῆς [k] = καινῆς" δια-
θήκης, τὸ [l] περὶ" πολλῶν ἐκχυνόμενον. Ἀμὴν [m] λέγω 25
ὑμῖν, ὅτι [n] οὐκέτι" οὐ μὴ [o] ∾ πίω" ἐκ τοῦ [p] ∾ γεννή-
ματος" τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐ-
τὸ πίνω [q] καινὸν" ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

---

[f] † φάγετε. [o] ∾ προσθῶ πιεῖν. [p] ∾ γενήματος.

κατὰ εἷς. BL. εἷς καθεὶς. Mt. n. εἷς καθ' ἕνα. Orig. εἷς ἕκαστος. C. (x) = BCLP. 17. 106. 131. 218 (cum al. 5.) Ev. 36. al. 7. et Barber. 1. Syr. utr. (Syr. p. habet in m.) Arr. Perss. Copt. Æth. Vulg. germ. 2. gat. mart. prag. || Habet Orig. || *aut plius? hoc singuli cœperunt dicere,* colb. (y) = BCDL. Syr. Perss. Copt. Vulg. It. (z) + τὴν χεῖρα. A. Arr. Perss. Copt. Vulg. ed. It. (exc. cant. vind. prag. harl* emmer. tol. alii.) Beda. (a) + αὐτός με παραδώσει. (11. 68. ap. Kust.) 220. colb. (b) παραδίδοται. D. (St. β.) cant. verc. vind. colb. (c) = D. cant. verc. (d) = BD. cant. verc. vind. corb. Post ἄρτον ponunt 106. 115. (e) + καὶ. 69. 91. 127. 157. al. 13. Mt. p. al. 3. Ed. Syr. Vulg. brix. colb. vind. prag. Euthym. (f) = A BCD (St. β.) KLP. 1. 38* 42. 67. 114. 115. 229* Ev. 9. 18. 19. 36. Mt. f. 10. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. exc. corb. (g) = BCDL. 13. 131. 218 (cum al. 10.) Ev. 18. al. 6. Mt. e. n. r. (h) *benedixit,* vind. corb. colb. || + εὐλόγησε καὶ. Syr. (i) = CD**EL. 115. al. 3. Mt. V. 17. (k) = BCDL. Copt. cant. || = τὸ τῆς καινῆς διαθήκης. corb. (l) ὑπὲρ. BCDL. 13. 69. 124. Ev. 18. (m) + δὲ. 11. 36. 91. 131. 157. 218 (cum al. 6.) 229** 235. al. 20. Mt. V. a. e. al. 4. Theophyl. (n) = DL. cant. verc. brix. gat. colb. emmer. (o) D. cant. verc. brix. (p) γενήματος. ACEL. Alii multi. Mt. V. al. 12. (q) = Mt. x. καινὸς. Syr.

26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ὅτι πάντες σκανδαλισθή-
σεσθε [r] = ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ·" ὅτι γέγραπται·
πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ [s] διασκορπισθήσεται" τὰ πρό-
28 βατα [t]. Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς
29 εἰς τὴν γαλιλαίαν. Ὁ δὲ πέτρος ἔφη αὐτῷ· [u] κ᾽ εἰ"
30 πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγώ. Καὶ λέγει
αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι [x] ‡ σὺ" [y] σήμερον"
[z] ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ," πρὶν [a] ἢ δὶς" ἀλέκτορα φωνῆσαι,
31 τρὶς ἀπαρνήσῃ με. Ὁ δὲ [b] [c] ∾ ἐκ περισσοῦ" ἔλεγε
* [d] — μᾶλλον·" ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε
• ἀπαρνήσομαι." [f] ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον."

32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον, οὗ τὸ ὄνομα [g] ∾ γεθση-
μανῆ·" κ᾽ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε

[c] ∾ ἐκπερισσῶς. [g] ∾ γεθσημανεῖ.

(r) = BCDGHLS. 36. 73. 131. 142* 161** 226* Ev. 6. al. 11. et Barber. 8. Mt. V. a. d. 1* (ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. 1**) 14. 17. (r. habet in marg.) cant. corb. ‖ = ἐν ἐμοί. 45. 53. 54. 57. 65. Alius. Vulg. ms. gat. germ. 1. prag. emmer. Beda. ‖ = ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. 28. 157. verc. brix. vind. (s) διασκορπισθήσονται. ADFL. Alii. Mt. f. (t) + τῆς ποίμνης. EFKM. 40. 76. 91. 114. 218. al. 6. Mt. q. 10. verc. colb. ‖ = + αὐτοῦ. Syr. (u) εἰ καί. BGL. 1. 13. 69. 124. Mt. e. Syr. Arm. καὶ ἐάν. D. εἰ. vind. (x) + ABEGHKLMS. 1. 11. 13. 36. 69. 72. 106. 124. 131. 157. 218 (cum al. 9.) 229. 235. Ev. 18* 19. al. 50. Mt. V. al. 14. Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Slav. Vulg. Sax. prag. colb. Theophyl. Euthym.

(y) = DS. Arm. cant. verc. brix. vind. corb. (z) = S. ταύτῃ τῇ νυκτί. BCDL. 1. 69. 115. Arm. cant. verc. brix. vind. (a) = D. item Mt. e. Arm. (ed. constant. habet in m.) cant. verc. vind. colb. corb. prag. tol* (b) + πέτρος. ACGMS. 1. 13. 28. 69. 106. 108. 124. ap. Birch. Ev. 18. 36. al. 15. Mt. f. o. q. x. Syr. p. Arr. Æth. Arm. (c) ἐκπερισσῶς. BCD. 61. al. 3. περισσῶς. L. (St. β.) 13. 69. 124. (d) = BCDL. Syr. Copt. Vulg. It. Ante ἐκ περισσοῦ ponunt 1. 13. 69. 124. Sequentibus jungunt 72. 157. Ev. 36. Alii. Ed. (e) ἀπαρνήσωμαι. GF. 72. 106. al. 21. pluresve. Mt. V. al. 6. Ed. (f) = 67. 68. (g) ACFLMS. Alii. Mt. V. 17. Ed. Copt. Arm. Vulg. Alii aliter.

ἕως [h] [i] προσεύξωμαι." Καὶ παραλαμβάνει τὸν πέτρον 33
καὶ [k] † ἰάκωβον καὶ ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ· καὶ ἤρξατο ἐκ-
θαμβεῖσθαι καὶ [l] ἀδημονεῖν." Καὶ [m] λέγει" αὐτοῖς· 34
περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε
καὶ γρηγορεῖτε [n]. Καὶ [o] ∾ προελθὼν" μικρὸν, ἔπεσεν 35
[p] ἐπὶ τῆς γῆς καὶ προσηύχετο, ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλ-
θῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα· Καὶ ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατὴρ, 36
πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον [q] ἀπ' ἐμοῦ
τοῦτο·" ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ [r] τί" σύ. Καὶ ἔρ- 37
χεται, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ
πέτρῳ· σίμων, καθεύδεις; οὐκ [s] ἴσχυσας" μίαν ὥραν
γρηγορῆσαι; Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσ- 38
έλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ
σὰρξ ἀσθενής. Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, [t] τὸν 39
αὐτὸν λόγον εἰπών." Καὶ [u] ὑποστρέψας" εὗρεν αὐτοὺς 40
[x] = πάλιν" καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ-

k † τὸν. o ∾ προσελθὼν.

(h) + ἄν. 106. al. 2. Mt. x. || + ἀπελθὼν. 77. 127. 235. al. 3. Mt. r. Ed. Æth. || + ἂν ἀπελθὼν. M. 13. 28. 69. 91. 218 (cum al. 4.) al. 6. (i) προσεύξομαι. D. 131. Ev. 6. 18. al. 26. Mt. a. d. e. f. al. 8. Ed. (k) = CDEFGHS. 106. 108. 131. 157. 218 (cum al. 8.) 235. Ev. 6. 18. 36. al. 9. pluresve. Mt. V. al. 14. Ed. Theophyl. (l) ἀκηδεμονεῖν. D* *tædere* s. *tædiari*, Vulg. cant. Alii. *acediari et deficere*, verc. (m) λέγων. GH. 36. 235. al. 16. Mt. a. f. al. 3. Ed. Theophyl. (n) + μετ' ἐμοῦ. G. 1. 28. 61. Mt. o. Ed. gat. germ. 2. (o) ACDEGHLS. 1. 13. 28. 36. 69. 72. 124. 131. 218 (cum al. 7.) 235. Ev. 6. 18. 36. al. 25. Mt. V. n. o. q. r. x. 17. Ed. Syr. utr. corb. (p) + ἐπὶ πρόσωπον. D (St. β.) G. 1. 13. 69. Ev. 18. 19. al. 8. Mt. f. r. item 28. Arm. cant. verc. vind. gat. colb. germ. 2. (q) τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ. ABCGL. 69. 76. 108. 124. 127. 131. 218. Mt. e. x. Arm. Orig. bis. Alii alio ordine. (r) ὡς. 13. 50. 69. Mt. e. Arm. cant. colb. corb. ὃ. D. gr. 70. ὅ, τι. G. 1. al. 3. Mt. x. ὅ τι. C. 40** (91. et al. 7. ap. Mill.) 108. 127. 157. Ev. 18. Mt. f. (s) ἰσχύσατε. D. (St. β.) 1. 69. 124. Ev. 19. al. 7. Mt. f. Pers. p. cant. corb. (t) = D. cant. verc. colb. corb. (u) ἐλθὼν. D. cant. verc. corb. colb. πάλιν ἐλθὼν. L. Copt. Pers. w. Ar. p. ἐλθὼν καὶ πάλιν ὑποστρέψας. B. ὑποστρέψας πάλιν. Arm. Vulg. brix. prag. ὑποστρέψας πάλιν ἐλθὼν. Syr. (x) = BDL. 90. Ev. 6. Syr. Perss. Ar. p. Copt. Arm. cant. verc. corb. brix. colb.

τῶν [y] ∞ βεβαρημένοι," καὶ οὐκ ᾔδεισαν, τί [z] αὐτῷ ἀπο-
41 κριθῶσι." Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς· κα-
θεύδετε [a] = τὸ" λοιπὸν καὶ [b] ἀναπαύεσθε·" [c] ἀπέχει,"
ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
42 εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν·
ἰδοὺ, ὁ παραδιδούς με ἤγγικε.]

43 Καὶ [d] εὐθέως," ἔτι αὐτοῦ [λαλοῦντος, παραγίνεται
ἰούδας [e], εἷς [f] = ὢν" τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος
[g] πολὺς" μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, [h] παρὰ τῶν ἀρχιε-
44 ρέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. Δε-
δώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν [i] σύσσημον" αὐτοῖς, λέγων·
ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτὸν καὶ [k] ἀπα-
45 γάγετε" [l] ἀσφαλῶς.". Καὶ [m] ἐλθὼν," [n] εὐθέως" προσ-

[y] ∞ καταβαρυνόμενοι.

(y) AKL. 1. 11. 13. 69. 72. 106. 108. 124. 127. 142 in m. 226** Ev. 6. 18. 19. 36. al. 25. Mt. f. k. p. x. z. καταβεβαρυνόμενοι. B. καταβαρούμενοι. D. Mt. e. 10. βαρυνόμενοι. M. 56. (z) ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. ABCDL. al. 4. pluresve. Mt. a. f. (a) = ACDELS. 11. 13. 36. 40. 131. Ev. 18. al. 25. Mt. V** a. f. k. al. 5. Ed. Theophyl. (b) ἀναπαύεσθε; Sic 65. Alii. (c) = 50. ἐπέχει. 106. || + τὸ τέλος. D. 13. 69. 124. al. 4. Syr. utr. Arm. Slav. *Consummatus est finis*, s. *adest consummatio*, It. *adest finis*, brix. *sufficit finis et* (pro ἦλθεν est καὶ in D.) *hora*, cant. *adest enim consummatio et hora*, colb. (d) = D. 1. 13. 69. Syr. Perss. Arr. Arm. Vulg. cant. verc. colb. corb. prag. εὐθὺς. BCL. (e) + ὁ ἰσκαριώτης s. ἰσκαριώτης s. σκαριώτης. ADKM. 10. 11. 106. 124. 125* 218 (cum al. 2.) Ev. 6. 19. al. 17. Mt. f. x. z. in marg. 10. Syr. utr. Perss. Arr. Æth. Arm. Vulg. It. Orig. Theophyl. (f) = ACDKLS. 13. 64. 72. 108. 124. 127. 218 (cum al. 7.) 229* Ev. 19. 36. al. 19. Mt. f. o. r. 10. 14. Syr. Perss. Æth. Copt. Arm. Goth. Slav. 4. 5. 6. Vulg. It. Orig. Vict. Theophyl. (g) = BL. 13. 69. Syr. utr. Copt. Arm. verc. corb. prag. emmer. (h) + ἀπεσταλμένοι. 1. Ev. 36. al. 4. Mt. f. x. corb. gat. mart. colb. germ. 2. Vulg. in ed. sixtin. (i) σημεῖον. D. 61. 235. Victor: σύσσημον τουτέστι σημεῖον. (k) ἀπάγετε BD L. 40. 69. 218 (cum al. 2.) ἀγάγετε. F. al. 7. (l) = prag. tol. (m) = D. 1. 91. 106. 157. al. 5. Syr. cant. verc. colb. corb. προσελθὼν (omisso mox προσελθὼν) Mt. x. (n) = D. cant. verc. colb. corb. εὐθὺς. BCL.

λιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν, καὶ λέγει αὐτῷ·" σὺ
εἶ ὁ χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ [b] εὐλογητοῦ;" Ὁ δὲ [c] ἰησοῦς" 62
εἶπεν· [d] ἐγώ εἰμι· καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
[e] ἐκ δεξιῶν καθήμενον" τῆς δυνάμεως [f], καὶ ἐρχόμενον [g] μετὰ"
τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαῤῥήξας 63
[h] τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ, λέγει· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν
μαρτύρων; Ἠκούσατε [i] τῆς βλασφημίας [k]· τί ὑμῖν 64
φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν [l] εἶναι" ἔνοχον
θανάτου. Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν [m] αὐτῷ," [n] καὶ 65
περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ," καὶ κολαφίζειν αὐ-
τὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον [o]· καὶ [p] οἱ ὑπηρέ-
ται" ῥαπίσμασιν αὐτὸν [q] ἔβαλλον."

---

[e] καθήμενον ἐκ δεξιῶν.

---

ad ἐπηρώτα αὐτὸν. verc. Alii latini variant. || καὶ λέγει αὐτῷ] = Mt. d. ἐκ δευτέρου, λέγων. Orig. item 1. 13. 69. 124. (b) εὐλογημένου. 28. 58. Θεοῦ τοῦ εὐλογητοῦ. AK. 72. 114. 229. 234. Ev. 9. et Barber. 1. Mt. o. r. x. 10. Vulg. ed. corb. ap. Blanch. Euthymius: εὐλογητοῦ, ἤτοι τοῦ Θεοῦ τοῦ εὐλογητοῦ. || Θεοῦ τοῦ ζῶντος. 38. (c) = 13. Mt. e. f. || + ἀποκριθεὶς. D. 1, 13. 69. 124. Pers. p. Arm. cant. verc. corb. Orig. (d) + σὺ εἶπας ὅτι. 13. 69. 124. Arm. Orig. (e) B DEFGHLMS. 218 (cum al. 10.) al. 24. pluresve. Mt. V. al. 14. Ed. Goth. Slav. Sax. Vulg. ms. cant. mart. prag. emmer. tol. Orig. semel. Theophyl. Cassiod. || = καθήμενον. 121* Ev. 36. Mt. 14. Post δυνάμεως ponit Mt. 12. (f) + τοῦ Θεοῦ. 157. Arm. Vulg. ed. (g) ἐπί. G. 1. 11. 33. 127. Ev. 18. 19. al. 9. Mt. e. f. 12. Syr. verc. (h) + εὐθέως. 124. Arm. verc. Orig. (i) + πάντες. G. 1. 124. al. 5. Mt. x. Arm. cant. || + πάντως. Ev. 19. 36. al. 4. Mt. f. (k) + αὐτοῦ. DG. al. 5. Mt. e. Goth. cant. gat. mart. || + τοῦ στόματος αὐτοῦ. 13. 61. 69. Syr. Syr., p. in m. Arm. || + αὐτοῦ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. 124. (l) = D. cant. corb. Post ἔνοχον ponunt BL. Ed. (m) τῷ προσώπῳ αὐτοῦ. D. Syr. Arm. Goth. cant. verc. brix. (n) = D. cant. verc. brix. || = καὶ λέγειν ad ἔβαλλον. verc. (o) + νῦν. 1. 69. 118. + ἡμῖν. F. 106. Ev. 14. brix. colb. + ἡμῖν χριστὲ. tol. + ἡμῖν s. νῦν (χριστὲ) τίς ἐστιν ὁ παίσας σε. 13. 69. 108. 124. 127. al. 9. Mt. e. f. Syr. p. (asterisco posito ad ἡμῖν) Arr. Copt. Æth. Arm. gat. (p) = D. cant. (q) ἔλαβον. ABLS. 11. 36. al. 4. Mt. V. 14. ἐλάμβανον. D. 1. 13. 33. 61. 64. 69. 71. al. 4. Copt. Syr. p. Slav. 4. κατέλαβον. 9. *cædebant*, Vulg. It. *cum voluntate* s. *libenter alapis eum cædebant*, brix. corb.

66 Καὶ ὄντος τοῦ πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ [r]κάτω," ἔρχεται
67 μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως. Καὶ ἰδοῦσα [s]τὸν
πέτρον" θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει· καὶ
68 σὺ μετὰ τοῦ ναζαρηνοῦ [t]ἰησοῦ" ἦσθα. Ὁ δὲ ἠρνήσατο,
λέγων· οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί [u]σὺ" λέγεις. καὶ
ἐξῆλθεν [x]ἔξω εἰς τὸ προαύλιον·" [y]καὶ ἀλέκτωρ ἐφώ-
69 νησε." [z]Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν, ἤρξατο"
λέγειν τοῖς [a]παρεστηκόσιν·" ὅτι [b]οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν.
70 Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρε-
στῶτες ἔλεγον [c]τῷ πέτρῳ·" ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· [d]— καὶ
γὰρ γαλιλαῖος εἶ," [e]= καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει."
71 Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν [f]καὶ [g]ὀμνύναι·" ὅτι οὐκ οἶδα
72 τὸν ἄνθρωπον [h]τοῦτον," ὃν λέγετε. Καὶ [i]+ εὐθέως" [k]ἐκ
δευτέρου" ἀλέκτωρ ἐφώνησε. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ πέτρος

[g] ∾ ὀμνύειν.

(r) = D. 69. 78. Copt. cant. verc. colb. corb. Eus. Ante ἐν τῇ ponunt BL. Alii. Mt. f. (s) αὐτόν. 1. 69. Syr. Arm. colb. Eus. || = 27. (t) = 61. Ev. 19. al. 3. Ante τοῦ ναζ. ponunt D. Ev. 36. Alii. Mt. e. f. Syr. p. Arm. Goth. Vulg. cant. verc. brix. colb. corb. prag. Eus. Post ἦσθα, BL. (u) = D. 2. Ed. Vulg. It. Ante τι ponunt BL. 1. 108. 209. (x) = εἰς τὸ προαύλιον. corb. ἔξω εἰς τὴν προσαυλήν. D. *foras ante atrium*, Vulg. cant. verc. brix. prag. εἰς τὴν ἔξω προσαυλήν. 13. 69. εἰς τὴν ἔξω αὐλήν. 1. 209. Copt. ἔξω εἰς τὸ πρόπυλον. 73. || = ἔξω. Mt. i. n. (y) = BL. Ev. 17. Copt. colb. || καὶ] + εὐθέως. 218 (cum al. 6!) (z) πάλιν δὲ ἰδοῦσα αὐτὸν ἡ παιδίσκη· ὁ δὲ πάλιν ἠρνήσατο καὶ ἤρξατο. D. cant. omisso postea ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. || = πάλιν. BM. 50. Copt. Arr. Sequentibus jungunt 36. 108. Alii. Ed. Post ἤρξατο vel λέγειν ponunt L. 127. 131. Ante αὐτὸν Mt. o. (a) παρεστῶσιν. BKL. al. 5. Mt. 10. Eus. (b) + ἐ. D gr. L. 59. 69. 106. 124. Mt. x. Syr. Arm. verc. colb. corb. (c) = D. cant. verc. αὐτῷ. Ev. 13. 17. αὐτῷ τῷ πέτρῳ. 106. (d) = 73. 131. 142* Goth. verc. Post ὁμοιάζει ponit 116. (e) = BCDL. 1. 118. 200. Copt. Vulg. cant. verc. colb. gat. corb. germ. 1. prag. Eus. Aug. καὶ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. Æth. (f) + *cum*, germ. 1. (g) BELS. 13. 36. 64. 71. 106. (108. et 123. ap. Birch.) 127. 131. 142. 198. Ev. 18. 19. al. 35. Mt. V. al. 10. Ed. λέγειν. D. cant. verc. ὀμνύναι καὶ λέγειν. Arm. (h) = DK. 64. 118* al. 2. Goth. *istum*, Vulg. cant. colb. corb. prag. (i) + εὐθέως. BDGL. 13. 69. 124. 218 (cum al. 6!) et Barber. 1. Syr. Arr. Æth. Arm. Vulg. cant. verc. colb. corb. prag. Eus. (k) = L. colb. *secundus gallus*, verc.

[l] ∞ τοῦ ῥήματος οὗ" εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· [m] ὅτι πρὶν
ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ με τρίς." [n] καὶ ἐπι-
βαλὼν ἔκλαιε."

Καὶ [εὐθέως [o] ἐπὶ τὸ" πρωΐ [συμβούλιον [p] ποιήσαν- 1
τες" οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμμα-
τέων, καὶ [q] ὅλον τὸ συνέδριον," δήσαντες τὸν ἰησοῦν, [r] ἀπή-
νεγκαν" καὶ παρέδωκαν [s] τῷ" πιλάτῳ.] Καὶ ἐπηρώ- 2
τησεν αὐτὸν ὁ πιλάτος· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· σὺ λέγεις. Καὶ κατηγό- 3
ρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά [t]. Ὁ δὲ πιλάτος [u] πάλιν" 4
ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα
σου [x] καταμαρτυροῦσιν." Ὁ δὲ ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπε- 5
κρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν πιλάτον. Κατὰ δὲ ἑορτὴν 6
[y] ἀπέλυεν" αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὅνπερ ἠτοῦντο. Ἦν δὲ ὁ 7
λεγόμενος βαραββᾶς μετὰ τῶν [z] συστασιαστῶν" δεδεμένος,
οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον [a] πεποιήκεισαν." Καὶ [b] ἀνα- 8

[l] ∞ τὸ ῥῆμα ὃ.

(l) DEFGHKS. 11. 17. 36. 40. 71. 127. 131. 157. 218 (cum al. 8.) 235. Ev. 6. 18. 19. 36. al. 54. Mt. V. al. 15. Ed. τὸ ῥῆμα ὡς. ABL. 42. 72. 106. 114. Mt. 10. (m) = D. 142* Pers. p. cant. verc. ‖ = δὶς. Mt. x. corb. colb. germ. 1. ‖ = τρὶς. Ev. 36. (n) = 37. emmer. καὶ ἤρξατο κλαίειν. D. Syr. Pers. w. Arm. Goth. Vulg. It. ‖ ἐπιβαλὼν] ἐπιλαβών. Mt. q. Copt. (o) = BDL. 46. (p) ἑτοιμάσαντες. L. λαβόντες. Ev. 13. (q) ὅλου τοῦ συνεδρίου. Syr. Pers. p. Vulg. corb. gat. colb. corb. prag. (r) ἀπήγαγον. DG. 1. 124. Ev. 13. 17. Mt. 17. Orig. ‖ + εἰς τὴν αὐλήν. D. cant. verc. corb. colb. Orig. (s) = BDL. 1. Orig. (t) + αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13. 69. 106. 108. 124. 131. Ev. 18. 19. al. 23. Mt. e. f. q. Ed. Syr. p. Æth. Arm. verc. colb. Orig. (u) = 127. 131. al. 2. Mt. e. Post αὐτὸν ponit D. cant. (x) κατηγοροῦσιν. BD. (St. β.) Mt. c. Copt. Vulg. It. (y) εἰώθει (ὁ ἡγεμὼν) ἀπολύειν. 13. 69. 124. Syr. Vulg. verc. colb. corb. prag. (z) στασιαστῶν. CDK. 1. 69. al. 6. Sahid. στασιωτῶν. B. (a) ἐπεποιήκεισαν. F. 61. Ed. πεποιήκασι. 71. Ev. 13. Mt. 17. Ed. Alii aliter. ‖ ὃς . . . πεποιήκει. Vulg. verc. colb. corb. prag. μεθ' ὧν . . . πεποιήκει. Arm. (b) ἀναβὰς. BD. Copt. Sahid. Goth. Vulg. cant. colb. corb. gat. prag. item mart. *ascendit et clamavit*, Æth. *accensa turba*, verc.

βοήσας" ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει
9 αὐτοῖς. Ὁ δὲ πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· θέ-
10 λετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων; [c] Ἐγί-
νωσκε" γὰρ, ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν [d] οἱ
11 ἀρχιερεῖς." Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς [e] ἀνέσεισαν" τὸν ὄχλον, ἵνα
12 μᾶλλον τὸν βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. Ὁ δὲ πιλάτος
ἀποκριθεὶς [f] πάλιν" εἶπεν αὐτοῖς· τί οὖν [g] θέλετε" ποιή-
13 σω [h] ὃν λέγετε" [i] βασιλέα τῶν ἰουδαίων; Οἱ δὲ πάλιν
14 ἔκραξαν [k]· ςαύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς·
τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ [l] περισσῶς" [m] ἔκραξαν·" ςαύ-
15 ρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ πιλάτος [n] βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ
ἱκανὸν ποιῆσαι," ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βαραββᾶν, καὶ παρ-
16 έδωκε τὸν ἰησοῦν, φραγελλώσας, ἵνα ςαυρωθῇ.] [Οἱ δὲ
ςρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν [o] ἔσω τῆς αὐλῆς," [p] ὅ ἐςι
17 πραιτώριον," καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν. Καὶ
[q] ∾ ἐνδύουσιν" αὐτὸν [r] πορφύραν," καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ,

[l] περισσοτέρως. [q] ∾ ἐνδιδύσκουσιν.

(c) ἐπεγίνωσκε. AK. 229. al. 3. ἤδει. D. 1. 69. (d) = B. 1. Ev. 13. Mt. B. item Copt. (e) ἀνέπεισαν. 131. 235. Ev. 18. al. 8. et Barber. 1. Mt. c. e. r. Arm. Sahid. ἔπεισαν. D. cant. verc. corb. colb. ἀνέςησαν. Ev. 19. al. 2. (f) = D. 13. 40. al. 5. Syr. Copt. cant. corb. prag. Ante ἀποκρ. ponunt B. 115. Mt. a. 17. Syr. p. Goth. Vulg. colb. (g) = 1. 13. 33. 40. 69. Copt. Sahid. (h) = AD. 13. 69. 118. Ev. 13. Arm. Vulg. It. (i) + τὸν. ABC. 13. 69. 229** Ev. 13. Mt. f. (k) + λέγοντες. ADKM. 72. Ev. 18. 19. al. 11. Mt. e. f. r. z** 10. cant. verc. corb. gat. colb. gat. || + ἀνασειόμενοι ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων, καὶ ἔλεγον. G. 13. 69. 124. Syr. p. in m. et (omisso tamen καὶ ἔλεγον) Arm.

(l) ABCDGHKM. 1. 13. 33. 36. 40. 69. 72. 106. 108. al. 15. Mt. r. 10. Sahid. (m) ἔκραζον. ADGK. 1. 69. 72. 108. 218 (cum al. 5.) al. 2. Mt. q. r. 10. (n) = D. cant. corb. (o) ἕως τῆς αὐλῆς. 91. 157. Ev. 15. 82. semel. εἰς τὴν αὐλήν. (St. β.) C** M. 10. Ev. 31. 32. semel. 44. al. 5. Mt. H. c. semel. f. x. ξ. ψ. Copt. Goth. Slav. 2. Vulg. ἔσω εἰς τὴν αὐλήν. D. 1. 13. 59. 69. Syr. Slav. 3. 4. cant. germ. 2. gat. mart. emmer. prag. Aug. || + τοῦ καϊάφα. M. 10. Evangelistaria multa. Mt. d. Slav. 2. (p) *prætorii*, Copt. Vulg. colb. gat. mart. corb. prag. *quod est prætorii*, cant. || ὅ] ἐν ῇ. Arm. (q) BCDF. 1. 13. 69. 218 (cum 220.) (r) χλαμύδα κοκκίνην. 12. 61. χλαμύ-

[illegible] ῥήματος, ὡ" εἶπεν αὐτῷ [illegible] φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ [illegible] 18

[illegible] Καὶ 19

[illegible] αὐτῷ,

[illegible] Καὶ 20

Καὶ [εὐθέως ° ἐπὶ τὸ" πρωῒ [συμ[illegible]
[illegible]" οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτ[illegible]
[illegible], καὶ "ὅλον τὸ συνέδριον," δήσαντε[illegible] Καὶ 21
[illegible]" καὶ παρέδωκαν ° τῷ" πιλάτ[illegible]
[illegible] αὐτὸν ὁ πιλάτος· σὺ εἶ ὁ βασι[illegible]
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· σὺ λέγεις 22
[illegible] αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά [1]. Ὁ δὲ
[illegible] αὐτὸν, λέγων· οὐκ ἀποκρίνη[illegible] 23
[illegible] καταμαρτυροῦσιν." Ὁ δὲ ἰησοῦς [illegible] 24
[illegible] θαυμάζειν τὸν πιλάτον.
[illegible]" αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὅνπερ ᾐτοῦ[illegible] 25
[illegible] μετὰ τῶν "συστασια[illegible]
[illegible] ἐν τῇ στάσει φόνον "πεποιήκεισαν."

[1] [illegible]

ʹ αὐτόν. Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς
ιμμένη· ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων.
τι δύο λῃςὰς, ἕνα ἐκ δεξιῶν [p], καὶ
[q]. [r] = Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ
ιων ἐλογίσθη." Καὶ οἱ [s] πα-
ήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφα-
ουὰ, ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ
δομῶν· Σῶσον σεαυτὸν καὶ
[u] Ὁμοίως" [x] † καὶ οἱ ἀρχιε-
λλήλους" μετὰ τῶν γραμμα-
ιν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι·
ʹ ἰσραὴλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ
πιςεύσωμεν [a]. καὶ οἱ συνε-
υτόν. [Γενομένης δὲ ὥρας
ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐν-
η ἐβόησεν [c] ὁ ἰησοῦς" φωνῇ

BHV. al. 17. Ed. Syr. Copt.
Vulg. It. Eus. Theophyl.
13. 28. 69. Ev. 36. colb. Ad
rejicit Slav. 2. (z) = BDL.
2. 229* Mt. 10. (a) + αὐτῷ.
P. 1. 10. 13. 61. 64. 69. 71,
. 124. 131. 157. 218 (cum
29* 235. Ev. 3. 19. 36.
Mt. BHV** c. e. k. p. q.
d. Arm. Slav. cant. colb.
Eus. + ἐν s. ἐπ' αὐτῷ s.
**M. al. 5. Mt. f. semel.
. Æth. + αὐτόν. Ev. 26.
al. (b) r. D* gr. ap.
ap. Kiplingium est du-
i. e. ἴσως. (c) = D.

[s] πλέξαντες" ἀκάνθινον ςέφανον. Καὶ ἤρξαντο ἀσπά- 18
ζεσθαι αὐτόν [t]· χαῖρε [u] ὁ βασιλεὺς" τῶν ἰουδαίων. Καὶ 19
ἔτυπτον αὐτȣ̃ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, ϗ ἐνέπτυον αὐτῷ,
[x] καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνȣν αὐτῷ." Καὶ ὅτε 20
[y] ἐνέπαιξαν αὐτῷ," ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν [z] πορφύραν," καὶ
ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια [a] — τὰ ἴδια."

Καὶ ἐξάγȣσιν αὐτόν; [b] ἵνα ςαυρώσωσιν αὐτόν." Καὶ 21
ἀγγαρεύȣσι παράγοντά τινα σίμωνα κυρηναῖον, ἐρχό-
μενον ἀπ' ἀγρȣ̃, τὸν πατέρα ἀλεξάνδρȣ [c] καὶ" ῥού-
φου, ἵνα ἄρῃ τὸν ςαυρὸν αὐτοῦ. Καὶ [d] φέρουσιν" αὐ- 22
τὸν ἐπὶ [e] [f] γολγοθᾶ" τόπον· ὅ ἐςι μεθερμηνευόμενον,
κρανίου τόπος. Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ [g] πιεῖν" ἐσμυρνισ- 23
μένον [h] οἶνον·" ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε. Καὶ ςαυρώσαντες αὐ- 24
τὸν [i] διαμερίζονται" τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, [k] βάλλοντες" κλῆ-
ρον ἐπ' αὐτὰ, [l] τίς τί ἄρῃ." Ἦν δὲ ὥρα [m] τρίτη," 25

---

[u] βασιλεῦ. [i] διεμέριζον.

δε κοκκίνην καὶ πορφύραν. 13. 69. 124. Syr. hieros. Arm. (s) = D. *coronam factam de spinis s. spineam*, cant. colb. corb. (t) + καὶ λέγων. C. ut videtur. 11. 33. 106. 108. 127. 218 (cum al. 3.) al. 17. Mt. k. p. q. z. al. 8. Ed. Arm. Slav. (exc. 2.) Theophyl. || + λέγοντες. 157. al. 3. colb. (u) ACD (omisso ὁ.) EFGH K. (St. π.) al. 67. Mt. BH. al. 18. Ed. (x) = D. Ev. 32. Mt. 10. cant. (y) = D. cant. (z) χλαμύδα. 1. al. 2. Mt. x. χλαμύδα καὶ τὴν πορφύραν. 12. 13. 69. 124. Syr. hieros. Arm. (a) = D. gr. αὐτοῦ. BC. Syr. αὐτοῦ τὰ ἴδια. 59. Mt. x. Syr. p. (b) = B. ἵνα σταυρώσουσιν αὐτόν. ACLP. Mt. B. o. 10. ἵνα σταυρώσουσιν. D. cant. corb. ἵνα σταυρωθῇ. 131. ὥστε σταυρῶσαι αὐτόν. 1. 72. (c) τοῦ. 47. Codd. ap. Erasm. || *et Rufi* = corb. (d) ἄγουσιν. D. (St. β.) 13. 69. (e) + τόν. BFL. 13. 69. 124. 131. Alii. Mt. H. a. c. o. (f) γολγοθᾶν. FKL. al. 26. Mt. BV. al. 6. Ed. (g) = BL. Copt. Arm. (h) ὄξος. Syr. p. in codice Ridlej. (i) ABCDEFGHKLMS. al. 83. Mt. V. al. 15. Ed. Theophyl. διεμερίζοντο. 69. 124. al. 5. Mt. BH. a. f. διεμερίσαντο. Ev. 13. 44. Mt. e. f. 17. διαμεριοῦνται. 86. διαμερίζοντες. 11. Syr. p. in m. cant. διαμεριζόμενοι. 52. Goth. || Rec. διεμέριζον. 3. (k) βαλόντες. LM. al. 5. Mt. V. 10. (l) = D. 157. cant. corb. || = τί. Ev. 26. al. 3. (m) ἕκτη. Syr. p. in m. Æth.

26 * [n] καὶ" [o] ἐσταύρωσαν" αὐτόν. Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς
αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων.
27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν [p], καὶ
28 ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ [q]. [r]=Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ
29 ἡ λέγουσα· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη." Καὶ οἱ [s] πα-
ραπορευόμενοι" ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφα-
λὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες· οὐὰ, ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ
30 [t] ἐν" τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν· Σῶσον σεαυτὸν καὶ
31 κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. [u] Ὁμοίως" [x] † καὶ οἱ ἀρχιε-
ρεῖς, ἐμπαίζοντες [y] πρὸς ἀλλήλους" μετὰ τῶν γραμμα-
τέων, ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι·
32 Ὁ χριστὸς, ὁ βασιλεὺς [z] τοῦ" ἰσραὴλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ
τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν [a]. καὶ οἱ συνε-
33 σταυρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. [Γενομένης δὲ ὥρας
[b] ἕκτης," σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐν-
34 νάτης. Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐννάτῃ ἐβόησεν [c] ὁ ἰησοῦς" φωνῇ

[x] † δὲ.

(n) ὅτε. 13. 69. 124. (o) ἐφύλασσον. D. cant. corb. (p) + *nomine Zoathan*, colb. (q) + *nomine Chammatha*, colb. (r) = ABCD. 27. 29. 34. 39. 123. 127. 142. 157. 180. Ev. 2. 19. 26. 31. 32. bis. 36. 44. et Ev. alia 6. Mt. BH. c. semel. f. bis. i, n. 12. 14. (sed in scholiis attingit) 17. Slav. 2. cant. || Agnoscunt Orig. Eus. in canon. Scholia ap. Possin. || ἀνόμων] νεκρῶν. Hippol. de antichristo. Eutychiani teste Vigilio. (s) παράγοντες. D. Eus. (t) = AC D gr. P. al. 4. Mt. V. c. colb. (u) = D. Mt. e. cant. colb. corb. (x) = AC*DEGKLPS. 1. 11. 13. 28. 36. 40. 69. 72. 106. 124. 131. 157. 218 (cum al. 8.) Ev. 6. 19. 36. al. 35. Mt. BHV. al. 17. Ed. Syr. Copt. Arm. Vulg. It. Eus. Theophyl. (y) = 13. 28. 69. Ev. 36. colb. Ad ἔλεγον rejicit Slav. 2. (z) = BDL. 1. 69. 72. 229* Mt. 10. (a) + αὐτῷ. DFGHP. 1. 10. 13. 61. 64. 69. 71, 106. 108. 124. 131. 157. 218 (cum al. 4.) 229* 235. Ev. 3. 19. 36. al. 31. Mt. BHV** c. e. k. p. q. z. al. 3. Ed. Arm. Slav. cant. colb. corb. gat. Eus. + ἐν s. ἐπ' αὐτῷ s. εἰς αὐτὸν. C**M. al. 5. Mt. f. semel. Syr. Ar. pol. Æth. + αὐτὸν. Ev. 26. Mt. f. semel. (b) Γ. D* gr. ap. Wetst. Sed ap. Kiplingium est duplex Gamma, i. e. ἕκτης. (c) = D. cant.

μεγάλη, [d] λέγων." [e] ἐλωῒ, ἐλωῒ," [f] λαμμᾶ" σαβα-
χθανί; ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον· ὁ θεός [g] μου," ὁ θεός
μου, εἰς τί [h] με ἐγκατέλιπες;" Καί τινες τῶν παρε- 35
στηκότων ἀκούσαντες, ἔλεγον· [i] ἰδοὺ," ἠλίαν φωνεῖ. Δρα- 36
μὼν δὲ εἷς, καὶ [k] γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθείς τε
καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτὸν, λέγων·" [l] ἄφετε" ἴδωμεν, εἰ
ἔρχεται ἠλίας καθελεῖν αὐτόν. Ὁ δὲ ἰησοῦς ἀφεὶς 37
φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσε. Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ 38
ναοῦ ἐσχίσθη [m] εἰς δύο," ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. Ἰδὼν 39
δὲ ὁ κεντυρίων, ὁ παρεστηκὼς [n] ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ," [o] ὅτι
οὕτω κράξας" ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗ-
τος υἱὸς ἦν θεοῦ. Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρό- 40
θεν θεωροῦσαι· [p] ἐν αἷς ἦν καὶ" μαρία ἡ μαγδαληνὴ,
καὶ μαρία [q] ἡ τοῦ" ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ [r] ἰωσῆ" μή-
τηρ, καὶ σαλώμη· [s] — Αἳ" [t] καὶ," ὅτε ἦν ἐν τῇ γα- 41

(d) = BDL. al. 2. Copt. cant. corb. (e) ἠλεὶ, ἠλεὶ. D. Arm. cant. colb. vind. Eus. (f) λιμᾶ. AEFGHKMP. al. 77. Mt. d. al. 15. Ed. Syr. p. Goth. Slav. Ath. Vict. Theophyl. λιμὰ. S. Alii. Mt. V. al. 3. λεμὰ. CL. 72. Syr. Copt. Sax. colb. mart. germ. 2. emmer. λαμᾶ. BD. 1. Ed. (g) = AEFK. 1. 40. 69. 72. 106. 226** 235. Ev. 2. al. 21. Mt. a. d. f. k. p. al. 6. Ed. Vulg. ms. Eus. Theophyl. (h) ὠνείδισάς με. D. gr. *exprobrasti me*, colb. *me in opprobrium dedisti*, vind. (i) = D. Syr. cant. colb. gat. tol. ὅτι. C. al. 3. Arm. ὅτι ἰδού. K. 11. 76. 229. (k) πλήσας σπόγγον ὄξους ἐπιθεὶς καλάμῳ, omissis cæteris, D. gr. *plena spongia aceto, et potum dabat ei dicens*, omisso : ἐπιθεὶς καλάμῳ, cant. (l) ἄφες. D. (St. β.) 1. 13. 36. 40. 69. 124. al. 15. Mt. V. a. f. 17. Copt. Goth. cant. vind. colb. (m) = 40. Alius. Mt. a. || + μέρη. D. It. (n) = 72. Mt. x. αὐτῷ = 1. al. 2. Syr. ἐκεῖ. D. cant. vind. (o) ὅτι. Ar. Copt. ὅτι οὕτως. BL. ὅτι κράξας. Arm. οὕτως αὐτὸν κράξαντα καὶ ἐξέπνευσεν, ἀληθῶς etc. D. *sic eum exclamasse et expirasse : vere* etc. cant. (p) = Syr. Pers. p. || = ἦν. BL. tol. prag. || = καὶ. D. 1. 11. 28. 69. 108. 131. 157. 218 (cum 124. al. 4.) 226** al. 15. Mt. e. f. bis. k. q** al. 8. Ed. Syr. utr. Copt. Slav. Vulg. It. exc. tol. (q) = DF*L. 13. 17. 69. 124. 127* 229. al. 3. Mt. d. f. Ed. ἡ. C. 1. 72. 108. 114. al. 2. Mt. 10. τοῦ. 90. (r) ἰωσῆτος. BD gr. L. 13. 69. Copt. Hieron. ἰωσῆτος. 1. Sax. *Joseph*, Æth. Vulg. It. (s) = AC L. 127* 142* 157. al. 2. Goth. Vulg. prag. (t) = B. 131. Arm. cant. colb. corb.

λιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ [u] καὶ διηκόνουν αὐτῷ·" καὶ
ἄλλαι πολλαὶ, αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς ἱεροσόλυμα.]

42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, [x] ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ, ὅ
43 ἐστι προσάββατον," [[y] ∾ Ἦλθεν" ἰωσὴφ [z] ὁ" ἀπὸ ἀρι-
μαθαίας, εὐσχήμων βουλευτὴς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδε-
χόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, [a] τολμήσας" εἰσῆλθε
44 πρὸς πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ [b] σῶμα" τοῦ ἰησοῦ. Ὁ δὲ
πιλάτος ἐθαύμασεν, εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσά-
μενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν, εἰ [c] πάλαι"
45 ἀπέθανε. Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ
46 [d] σῶμα" τῷ [e] ἰωσήφ." [f] Καὶ" ἀγοράσας σινδόνα, [g] καὶ
καθελὼν" [h] αὐτὸν," ἐνείλησε τῇ σινδόνι· καὶ [i] κατέθηκεν"
[k] αὐτὸν" ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας·
καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου [l].
47 Ἡ δὲ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία [m] ἰωσῆ" [n] ἐθεώ-
ρουν," [o] ποῦ" [p] ∾ τίθεται."

---

[y] ∾ ἐλθὼν. [p] ∾ τίθενται.

(u) = CD. 17* al. 4. Ed. cant. Theophyl. διακονῆσαι αὐτῷ. 28. (x) *quod est parasceve sabbati*, colb. || ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ] τῆς παρασκευῆς. Syr. || προσάββατον] προσσάββατον. s. πρὸς σάββατον. ABEL. 61. 64. 218 (cum al. 10.) 235. Ev. 6. al. 16. Mt. V. a. d. e. al. 5. πρὶν σάββατον. D. (y) AB CKL. 1. 33. 69. 72. 106. 108. 127. 131. 235. Ev. 1. al. 26. Mt. B. bis. H. c. bis. e. f. bis. k. p. z. 10. al. 4. Ed. Copt. Arm. Goth. Theodoret. (z) = D. 219. 220. Mt. f. (a) = Syr. hieros. καὶ τολμήσας. 38** 64. al. 2. Mt. i. n. Ed. Syr. utr. Vulg. prag. Euthym. *hic constanter introiit*, colb. corb. (b) πτῶμα. D. (c) ἤδη. BD. Cod. ap. Erasm. Ed. Syr. hieros. Arm. Theophyl. *jam*, Vulg. It. (d) πτῶμα. BDL. (e) ἰώση. B. (f) ὁ δὲ ἰωσήφ. D. 38. 106. Syr. Syr. p. in m. Syr. hieros. Vulg. It. (g) λαβὼν. D. cant. || + ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. Slav. 3. (h) αὐτὸ. 10. Ev. 14. Ed. (i) ἔθηκεν. BDL. 1. 33. 69. 124. al. 4. καθῆκεν. A. (k) = Arm. αὐτὸ. A. Ed. Goth. (l) + ἀπῆλθε. DG. 1. 59. 157. cant. (m) ἰακώβου. D. cant. corb. *Jacobi et Joseph*, colb. ἰακώβου καὶ ἰώσητος μήτηρ. 13. 69. 124. Syr. hieros. item Arm. ἰώσητος. BL. 1. Copt. ἡ ἰωσήφ. A. Mt. 17. Vulg. gat. prag. || + ἡ μαρία ἰακώβου. Ev. 32. germ. 2. gat. (n) ἐθεάσαντο. D. *notarunt*, cant. corb. colb. (o) τὸν τόπον, ὅπου. D. Arm. cant. corb. colb. (p) ABCD L. 131. 229. Mt. e.

Καὶ [q διαγενομένου τοῦ σαββάτου, μαρία ἡ μαγδα- 1
ληνὴ καὶ μαρία ἡ — τοῦ: ἰακώβου καὶ σαλώμη" r ἠγό-
ρασαν" ἀρώματα, ἵνα s ἐλθοῦσαι" ἀλείψωσιν t αὐτόν."
Καὶ u λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται" ἐπὶ τὸ 2
μνημεῖον, x y ἀνατείλαντος" τοῦ ἡλίου. Καὶ ἔλεγον πρὸς 3
ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον z ἐκ" τῆς θύρας
τοῦ μνημείου; a Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν, ὅτι ἀπο- 4
κεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα." Καὶ 5
εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον
ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν· καὶ ἐξε-
θαμβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε· 6
ἰησοῦν ζητεῖτε b τὸν ναζαρηνὸν," τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη,
οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος, ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. Ἀλλ᾽ 7
ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ πέτρῳ,
ὅτι c προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψε-
σθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν." Καὶ ἐξελθοῦσαι d †, ἔφυγον 8

d † ταχὺ.

(q) *πορευθεῖσαι*. D. cant. Addunt hoc post *σαββάτου*, colb. corb. et post *σαλώμη*, Syr. hieros. Arm. || *ἡ τοῦ* = E. 1. 11. 28. 89. 124. 218 (cum al. 7.) 229. 235. Ev. 6. al. 26. Mt. a. c* d. f. 19. al. 9. Ed. 4. CGLM. 69. 72. al. 7. Mt. BV. c** f. al. 4. (r) *attulerunt*, colb. (s) = D. cant. colb. corb. (t) *τὸν ἰησοῦν*. M. 13. 69. 118. 124. 142. in m. 218 (cum al. 2.) 229** 235. Ev. 1. 19. al. 23. Mt. B. c. d. f. k. p. z. 19. al. 6. Ed. Slav. (exc. 1.) Vulg. ed. *τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ*. 61. (u) *ἔρχονται πρωῒ μιᾶς σαββάτου*. D. cant. || *λίαν πρωῒ* = colb. *λίαν* = D. Syr. Arm. cant. || *τῆς μιᾶς*] *τῇ μιᾷ τῶν*. L. al. 2. Eus. Severi scholion, Hesych. *μιᾷ*. B. 1. Syr. Vulg. *πρώτῃ*. Slav. 3. *εἰς μίαν*. Dionys. || *σαββάτων*] *σαββάτου*. 36. Alius Slav. 2. 3. *τῷ σαββάτῳ*. Mt. 12. *una sabbati*, cant. colb. *prima sabbatorum*, germ. 1. (x) + *ἔτι*. K. 1. 72. 113. 114. al. 3. Mt. r. Eus. Pseudo-Nyss. Exemplaria accurata ap. Hesych. hieros. *orto jam*, Vulg. germ. 1. *oriente jam*, Aug. (y) *ἀνατέλλοντος*. D. Nyss. *oriente*. cant. colb. Tychon. diserte. (z) *ἀπὸ*. CD. 13. 14. 69. 157. Mt. ψ. semel. Eus. Nyss. Sever. (a) *ἦν γὰρ μέγας σφόδρα, καὶ ἔρχονται καὶ εὑρίσκουσιν ἀποκεκυλισμένον τὸν λίθον*. D. cant. colb. corb. Eus. item Syr. hieros. (b) = D. cant. (c) *ἰδοὺ, προάγω . . . ἐκεῖ με . . . εἴρηκα ὑμῖν*. D. || *καθὼς εἶπεν*] *ἰδοὺ εἶπον*. Mt. B. e. *καθὼς εἶπον*. 40. 72. verc. corb. (d) = ABCD (St. π.) FL.

ἀπὸ τῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις,
καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβῦντο γάρ.]
9 [[e] Ἀναστὰς δὲ * [f] πρωῒ [g] πρώτῃ σαββάτου," [h] ἐφάνη
πρῶτον" Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει
10 ἑπτὰ δαιμόνια. Ἐκείνη [i] πορευθεῖσα" ἀπήγγειλε τοῖς
11 [k] μετ' αὐτῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι." Κα-

MS. Ev. 1. 6. al. 83. Mt. BV. al. 22. Ed. Syr. utr. Syr. hieros. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Goth. Slav. Vulg. It. Theophyl. (e) Quæ sequuntur inde a commate nono ad finem usque Evangelii = B. Asterisco notantur in 137. 138. Eadem olim a nonnullis, imo a plurimis, ab omnibus pæne Græciæ libris, ab accuratioribus, abfuisse; in aliis vero raris, accuratis, multis, plurimis, nominatim in Palæstinensi Evangelio, reperta esse, testantur scholia codicum L. 1. 22. 24. 34. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 108. 129. 137. 138. 143. 181. 186. 195. 199. 206. 209. 210. 221. 222. et Victor, Severus, Commentatores quidam ap. Euthymium, Nyssenus orat. 2. de resurr. Hieronymus. De Eusebio refert scholion codd. 1. 206. 209. eum hucusque adposuisse canones. Ac in cod. A. et, teste Birchio, in plurimis optimæ notæ codicibus numeri sectionum Eusebianarum s. Ammonianarum ultra versum 8. adscripti non sunt. || Habent periocham hanc codices græci, excepto uno B, omnes, Evangelistaria, etiam antiquiora (e. gr. 1. 2. 6. Mt. BH.) cum synaxariis, Versiones, etiam Syra hieros. (in Armena Wetstenius quidem hanc pericopam seorsim exhiberi tradit, et Bengelius in Arm. mss. variis indiciis a reliquo Marci libro disjungi narrat; verum nec in Amsteled. neque in Constantinop. editione a textu separatur.) Agnoscunt præterea Clem. rom. et alex. (Justin.) Dionys. alex. Hippol. Iren. Ammon. et Tatian. in harmoniis, Auctor synops. Cyr. hieros. Nestor. Damasc. Photius, Theophyl. Ambr. Aug. Gregor.. Cassian. Alii. || Codex L. et Syr. p. in m. post ἐφοβοῦντο γάρ, notant: φέρεταί που καὶ ταῦτα· πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. μετὰ δὲ ταῦτα ϗ αὐτὸς ὁ ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς ϗ ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλε δι' αὐτῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας. Tunc pergit L: ἔστιν δὲ καὶ ταῦτα φερόμενα μετὰ τὸ ἐφοβοῦντο γάρ· ἀναστὰς δὲ κ. τ. λ. (f) + ὁ ἰησοῦς. F. 13. 69. 124. 131. 235. al. 20. et Evangelistaria. Mt. k. p. z. Ed. Arm. Vulg. ms. et ed. sixtina. gat. colb. corb. germ. 1. 2. mart. tol. Theophyl. (g) πρώτου σαββάτου. 34. 38. Mt. e. πρώτης σαββάτου. 64. al. 3. Syr. p. πρώτης σαββάτων. 28. 47. πρώτῃ σαββάτων. K. 1. 11. 17. 40. 108. ap. Birch. 131. 229. 235. Ev. 18. al. 26. Mt. B. c. f. bis. 10. 19. al. 7. Copt. πρώτῃ μιᾶς σαββάτου. Arm. (h) ἐφανέρωσεν πρώτοις. D. gr. ἐφάνη πρώτῃ. 91. πρῶτον = Arm. Hier. (i) ἀπελθοῦσα. K. 42. 131. 229. Mt. 10. *præcurrens*, verc. colb. corb. (k) πενθοῦσι καὶ κλαίουσι μετ' αὐτῆς. Syr. hieros.

κεῖνοι ἀκούσαντες [l]ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπί-
στησαν." Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν 12
ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν.
Κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ 13
ἐκείνοις ἐπίστευσαν. "Ὕστερον [m], ἀνακειμένοις [n]αὐτοῖς" 14
τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν
καὶ σκληροκαρδίαν· ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερ-
μένον [o]οὐκ ἐπίστευσαν. [p]Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες 15
εἰς τὸν κόσμον [q]ἅπαντα," κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ
τῇ κτίσει. Ὁ πιστεύσας καὶ [r]βαπτισθεὶς, σωθήσεται· 16
ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατακριθήσεται. Σημεῖα δὲ τοῖς πι- 17
στεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου
δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι [s]καιναῖς·"
[t]"Ὄφεις ἀροῦσι·" κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς 18
[u]βλάψῃ" ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς
ἕξουσιν. Ὁ μὲν [x]οὖν" κύριος[y], μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐ- 19
τοῖς, [z]ἀνελήφθη" εἰς τὸν οὐρανὸν, [a]καὶ ἐκάθισεν ἐκ
δεξιῶν τοῦ θεοῦ." Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν 20

---

[u] βλάψει.

(l) ὅτι ἔλεγον, ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῶν, ἠπίστησαν αὐταῖς. Syr. ‖ αὐτῆς] αὐτῶν. Codex ap. Bez. Arm. (m) + δὲ. AD. 1. 115. 235. Mt. n. Ed. Syr. (Syr. p. habet c. ast.) Copt. colb. germ. 1. mart. Vulg. ed. sixtin. (n) = L. 13. Mt. 1* Syr. utr. Syr. hieros. (o) + ἐκ νεκρῶν. AC. 1. 11. 28. 33. 61. 69. 89* 124. 161. Ev. 25. b* al. 4. Mt. e. Syr. p. Arm. Slav. 1. 2. 3. (p) + *Et illi satisfaciebunt dicentes: Seculum istud iniquitatis et incredulitatis substantia est, quæ non sinit per immundos spiritus veram Dei apprehendi virtutem. Idcirco jam nunc revela justitiam tuam.* Quædam exemplaria et maxime græca ap. Hier. (q) = D. gr. 225. Slav. 2. gut. (r) + ὁ. Ev. 31. Ed. (s) καὶ ἐν ταῖς χερσὶν. L. Copt. Arm. καιναῖς· καὶ ἐν ταῖς χερσὶν. C* 1. 33. Ev. 6. Syr. p. c. ast. Slav. 1. 2. 3. (t) = Ev. 18. (u) ACDEFGHKLS. al. 51. pluresve. Mt. V. 19. al. 18. Ed. (x) = C*L. 90* Arm. Slav. 1. 2. 3. (y) + Ἰησοῦς. CKL. 1. 124. al. 5. Mt. 10. Syr. utr. Copt. Arm. Slav. 1. 2. 3. Sax. Vulg. colb. corb. Iren. (z) ἀνεφέρετο. 36. 40. ἀνελήφθη καὶ ἀνεφέρετο. 68. (a) = Slav. 1. ‖ θεοῦ] πατρὸς. 1* ut videtur. Copt. Arm.

πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. [b]] [c]

(b) + ἀμήν. C*D (sed inde a vs. 15. in D. omnia scripta sunt manu recentiori.) EFL. Ev. 1. 2. 6. Alii multi. Mt. BV. 19. al. 19. Ed. (etiam St. 3.) Ar. rom. Erp. Copt. Æth. Slav. colb. gat. prag. (c) Subscriptiones codicum: Εὐαγγέλιον κατὰ μάρκον. || Εὐαγγέλιον κατὰ μάρκον ἐτελέσθη, ἄρχεται πράξις ἀποστόλων. || Τέλος τοῦ κατὰ μάρκον (ἁγίου) εὐαγγελίου. || Τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον ἐγράφη ῥωμαϊστὶ ἐν ῥώμῃ (al. ἐν αἰγύπτῳ) . . . ὑπηγορεύθη ὑπὸ πέτρου . . . ἐπεδόθη μάρκῳ τῷ εὐαγγελιστῇ, καὶ ἐκηρύχθη ἐν ἀλεξανδρείᾳ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ αὐτῆς . . . ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ί s. ιβ΄. τῆς τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεως . . . ἔχει ῥήματα φ s. φχϛ (sic plerique, pro quo nonnulli habent. ιχϛ s. ιχιζ.) s. φχϛ . . . . στίχους ϡι s. φφ s. φφζ (λαφϛ) s. φχ (sic plerique) s. φχϛ s. φχιϛ (ιχιζ) s. φψ s. β. Versus MDCC. . . . κεφάλαια (in cod. A. numerantur tantum σλβ) σλγ s. σλδ s. σλε s. σλϛ s. σμα . . . Τίτλοι numerantur μή.

κεῖνοι ἀκούσαντες [l] ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπί-
στησαν." Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν 12
ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν.
Κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ 13
ἐκείνοις ἐπίστευσαν. "Ὕστερον [m], ἀνακειμένοις [n] αὐτοῖς" 14
τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν
καὶ σκληροκαρδίαν· ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερ-
μένον [o] οὐκ ἐπίστευσαν. [p] Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες 15
εἰς τὸν κόσμον [q] ἅπαντα," κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ
τῇ κτίσει. Ὁ πιστεύσας καὶ [r] βαπτισθεὶς, σωθήσεται· 16
ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατακριθήσεται. Σημεῖα δὲ τοῖς πι- 17
στεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου
δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι [s] καιναῖς·"
[t] "Ὄφεις ἀροῦσι·" κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς 18
[u] βλάψῃ" ἐπὶ ἀῤῥώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς
ἕξουσιν. Ὁ μὲν [x] οὖν" κύριος [y], μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐ- 19
τοῖς, [z] ἀνελήφθη" εἰς τὸν οὐρανὸν, [a] καὶ ἐκάθισεν ἐκ
δεξιῶν τοῦ θεοῦ." Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν 20

[u] βλάψει.

(l) ὅτι ἔλεγον, ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῶν, ἠπίστησαν αὐταῖς. Syr. ‖ αὐτῆς] αὐτῶν. Codex ap. Bez. Arm. (m) + δὲ. AD. 1. 115. 235. Mt. n. Ed. Syr. (Syr. p. habet c. ast.) Copt. colb. germ. 1. mart. Vulg. ed. sixtin. (n) = L. 13. Mt. 1* Syr. utr. Syr. hieros. (o) + ἐκ νεκρῶν. AC. 1. 11. 28. 33. 61. 69. 89* 124. 161. Ev. 25. b* al. 4. Mt. e. Syr. p. Arm. Slav. 1. 2. 3. (p) + *Et illi satisfaciebant dicentes: Seculum istud iniquitatis et incredulitatis substantia est, quæ non sinit per immundos spiritus veram Dei apprehendi virtutem. Idcirco jam nunc revela justitiam tuam.* Quædam exemplaria et maxime græca ap. Hier. (q) = D. gr. 225. Slav. 2. gat. (r) + ὁ. Ev. 31. Ed. (s) + ἐν ταῖς χερσὶν. L. Copt. Arm. καιναῖς· καὶ ἐν ταῖς χερσὶν. C* 1. 33. Ev. 6. Syr. p. c. ast. Slav. 1. 2. 3. (t) = Ev. 18. (u) ACDEFGHKLS. al. 51. pluresve. Mt. V. 19. al. 18. Ed. (x) = C*L. 90* Arm. Slav. 1. 2. 3. (y) + Ἰησοῦς. CKL. 1. 124. al. 5. Mt. 10. Syr. utr. Copt. Arm. Slav. 1. 2. 3. Sax. Vulg. colb. corb. Iren. (z) ἀνεφέρετο. 36. 40. ἀνελήφθη καὶ ἀνεφέρετο. 68. (a) = Slav. 1. ‖ θεοῦ] πατρός. 1* ut videtur. Copt. Arm.

πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. [b]] [c]

(b) + ἀμήν. C*D (sed inde a vs. 15. in D. omnia scripta sunt manu recentiori.) EFL. Ev. 1. 2. 6. Alii multi. Mt. BV. 19. al. 19. Ed. (etiam St. 3.) Ar. rom. Erp. Copt. Æth. Slav. colb. gat. prag. (c) Subscriptiones codicum: Εὐαγγέλιον κατὰ μάρκον. || Εὐαγγέλιον κατὰ μάρκον ἐτελέσθη, ἄρχεται πράξεις ἀποστόλων. || Τέλος τοῦ κατὰ μάρκον (ἁγίου) εὐαγγελίου. || Τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον ἐγράφη ῥωμαϊστὶ ἐν ῥώμῃ (al. ἐν αἰγύπτῳ) . . . ὑπηγορεύθη ὑπὸ πέτρου . . . ἐπεδόθη μάρκῳ τῷ εὐαγγελιστῇ, καὶ ἐκηρύχθη ἐν ἀλεξανδρείᾳ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ αὐτῆς . . . ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ί s. ιβ΄. τῆς τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεως . . . ἔχει ῥήματα ͵α s. ͵αχοι (sic plerique, pro quo nonnulli habent. ιχοι s. ιχιζ.) s. ͵αχοϛ . . . . στίχους ͵αυ s. ͵αφ s. ͵αφζ (͵αφϛ) s. ͵αχ (sic plerique) s. ͵αχϛ s. ͵αχιϛ (ιχιζ) s. ͵αψ s. β. Versus MDCC. . . . κεφάλαια (in cod. A. numerantur tantum σλϛ) σλγ s. σλδ s. σλε s. σλϛ s. σμα . . . Τίτλοι numerantur μή.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

ΕΠΕΙΔΗΠΕΡ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διή- 1
γησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων [a] ἐν" ἡμῖν πραγμά-
των, * Καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτό- 2
πται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου· Ἔδοξε κἀμοὶ[b], 3
παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς [c] σοι
γράψαι," κράτιστε θεόφιλε, ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατη- 4
χήθης λόγων τὴν [d] ἀσφάλειαν." [e]
Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἡρώδου, [f] τοῦ" βασιλέως 5
[g] τῆς ἰουδαίας," ἱερεύς τις ὀνόματι ζαχαρίας, ἐξ ἐφη-
μερίας ἀβιά· καὶ [h] ∞ ἡ γυνὴ αὐτοῦ" ἐκ τῶν θυγατέ-
ρων ἀαρὼν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐλισάβετ. Ἦσαν δὲ 6
δίκαιοι ἀμφότεροι * [i] ἐνώπιον" τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι * ἐν
πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ κυρίου ἄμεμ-
πτοι. Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ ἐλισάβετ 7

[h] ∞ γυνὴ αὐτῷ.

Inscriptio: Κατὰ λουκᾶν. B. Εὐαγγέλιον κατὰ λουκᾶν. A. Alii. Ed. Τὸ κατὰ λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον. Cold. Ed. Ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν. Mt. g. Ἐκ τοῦ κατὰ λουκᾶν (ἁγίου) εὐαγγελίου. 69. 178. Mt. a.
(a) = F. 89. 127. 132. 235. Ev. 32. al. 4. Mt. B. d. al. 3. (b) + *et Spiritui Sancto*, Goth. veron. germ. 1. Cod. lat. bodl. (c) συγγράψαι. Ev. 33. Mt. 11. (d) ὠφέλειαν. Mt. f. (e) Vs. 1—4 = 130. gr. et lat. (f) = BL. (g) = 28. Mt. 12. (h) BC*D L. 1. 33. 73. Slav. 2. cant. corb. foroj. bodl. colb. germ. 1. mart. emmer. Hier. Aug. Beda. (i) ἐναντίον. BC. 73. Mt. g. (sed rec. in scholio.) Cyr. Auct. resp. ad orthod.

ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις
8 αὐτῶν ἦσαν. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ
[k] τάξει" τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ [l] ∾ ἔναντι" τοῦ θεοῦ,
9 Κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι, εἰσ-
10 ελθὼν [m] εἰς τὸν ναὸν τοῦ" [n] κυρίου." Καὶ πᾶν τὸ πλῆ-
θος [o] ἦν τοῦ λαοῦ" [p] προσευχόμενον" ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυ-
11 μιάματος. Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου, ἑστὼς ἐκ
12 δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. [q] Καὶ [r] ἐτα-
ράχθη" ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν,
13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ ζαχαρία· δι-
ότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου· καὶ ἡ γυνή σου ἐλισάβετ γεν-
νήσει υἱόν [s] σοι," καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰωάννην.
14 Καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ
15 [t] γενέσει" αὐτοῦ χαρήσονται. Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον
[u] † [x] κυρίου·" καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ· καὶ πνεύματος
ἁγίου πλησθήσεται ἔτι [y] ἐκ κοιλίας" μητρὸς αὐτοῦ.
16 Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐπιστρέψει [z] ἐπὶ" κύριον
17 τὸν θεὸν αὐτῶν. Καὶ αὐτὸς [a] προελεύσεται" ἐνώπιον

[l] ∾ ἐναντίον. [o] τοῦ λαοῦ ἦν. [t] γεννήσει.
[u] † τοῦ.

(k) συντάξει. 53. (l) AC. 11. 36. 53. 69. 72. 91. 124. 132. 133. 145. 156. Ev. 2. 3. 24. al. 18. Mt. B. a. g. q. 10. 11. al. 6. Chrys. ἐνώπιον. K. (m) ἔναντι. 156. (n) θεοῦ. C*D. gr. 69. 144. Mt. 11. Pers. p. (o) BEF GLP. al. 29. pluresve. Mt. HV. al. 12. Ed. Goth. Vulg. ms. foroj. ἦν τοῦ ὄχλου. Mt. B. || = ἦν. Mt. a. q. || = τοῦ λαοῦ. 235. veron. colb. germ. 1. (p) προσδεχόμενον. 131. Ev. 44. Goth. (q) Vs. 12 = Ev. 33. (r) ἐφοβήθη. 61. al. 3. (s) = D. gr. 1. Sahid. Slav. 2. Ambr. Aug. || Ante υἱὸν ponunt Slav. 3. Arm. Vulg. It. Theophyl. Opus imp. (t) ABCDES. 72. 91. 143. 145* 184. al. 4. Mt. V. Cyr. (u) = ACL. 1. 89. 106. 108. 131. 226* al. 18. Mt. BH. c. d. g. x* 10. 11. 17. al. 9. Ed. Cyr. Tit. Pseudo Chrys. (x) τοῦ θεοῦ. F. 69. 72. 124. 157. Ev. 2. al. 3. Mt. f. k. Antioch. Theophyl. (y) ἐν τῇ κοιλίᾳ. Cod. unus. Goth. colb. Cypr. Ambr. Vig. taps. Juv. (z) πρὸς. 1. 72. 131. al. 3. Mt. χ. Ed. Slav. Orig. semel. Tit. Theophyl. Scholia in Mt. a. (a) προσελεύσεται. CL. 66. 78. Mt. BV. προπορεύσεται.. Ev. 33. al. 8. Mt. a. in textu. πορεύσεται. F. || Rec.

αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει ἠλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας
o πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων[b],
ἑτοιμάσαι [c] κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. Καὶ εἶπε 18
ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο;
ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν
ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν 19
αὐτῷ· ἐγώ εἰμι γαβριὴλ, ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ·
καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί
σοι ταῦτα. Καὶ ἰδοὺ, ἔσῃ σιωπῶν, καὶ μὴ δυνάμενος 20
λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα· ἀνθ' ὧν οὐκ
ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες [d] ∾ πληρωθήσονται"
εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ ἦν ὁ λαὸς [e] προσδοκῶν" τὸν 21
ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον [f] ἐν" τῷ χρονίζειν αὐτὸν [g] ἐν
τῷ ναῷ." Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· 22
καὶ ἐπέγνωσαν, ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ
αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς· καὶ [h] διέμενε" [i] κωφός." Καὶ 23
ἐγένετο, ὡς [k] ἐπλήσθησαν" αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας
αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. [l] Μετὰ δὲ ταύτας 24
τὰς ἡμέρας" [συνέλαβεν ἐλισάβετ ἡ γυνὴ [m] αὐτοῦ·"
καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα· Ὅτι 25
οὕτω μοι πεποίηκεν [n] ὁ" κύριος ἐν ἡμέραις, αἷς ἐπεῖδεν
ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.]

Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ [o] ἄγγελος" γα- 26

---

[d] ∾ πλησθήσονται.

Orig. quater. (b) Comma delent nonnulli ap. Wolf. (c) + τῷ. A. 72. al. 2. Mt. r. 10. Tit. (d) D. Orig. (e) προσδεχόμενος. D. ἐκδεχόμενος. 59. (f) ἐπὶ. D. (g) = 108. 142* al. 4. Theophyl. Ante αὐτὸν ponunt BL. (h) διέμεινεν. D. gr. 118. 124. al. 5. Ed. Tit. (Syr. Arr. Perss. Æth. Vulg. It. exc. cant.) ἐσίμων. 71. ἔμενε. Ev. 2. (i) *surdus*, cant., (k) ἐπληρώθησαν. F. 1. 91. Mt. g. r. (l) ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. 63. 64. Evangelistaria. *Post duos dies*, Æth. (m) ζαχαρίου. 64. 68. 121. 225. Mt. g. 17. Evangelistaria. (n) = CDL. (o) ἀρχάγγελος. 86.

ϐριὴλ [p] ὑπὸ″ τῦ Θεῦ εἰς πόλιν [q] τῆς γαλιλαίας,″ [r] ᾗ
27 ὄνομα ναζαρὲτ,″ Πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ,
ᾧ ὄνομα ἰωσὴφ, ἐξ οἴκου [s] δαϐίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς
28 παρθένε, μαριάμ. Καὶ [t] εἰσελθὼν″ [u] — ὁ ἄγγελος″
πρὸς αὐτὴν, [x] εἶπε· χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ κύριος μετὰ
29 σῦ· [y] — εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.″ Ἡ δὲ [z] † [a] = ἐπὶ
τῷ λόγῳ †: διεταράχθη″ ϗ διελογίζετο [b] ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπα-
30 σμὸς οὗτος″ [c]. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοϐοῦ,
31 μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδοὺ,
συλλήψη ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ
32 ὄνομα αὐτῦ ἰησῦν. Οὗτος ἔσαι μέγας, καὶ υἱὸς ὑψί-
σου κληθήσεται. ϗ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρό-
33 νον δαϐὶδ τῦ πατρὸς αὐτῦ· Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν
οἶκον [d] ἰακὼϐ″ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐ-
34 τοῦ οὐκ ἔσαι τέλος. Εἶπε δὲ μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγε-
35 λον· πῶς ἔσαι [e] τῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ

---

[z] † ἰδῦσα. [a] διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτῦ.

(p) ἀπὸ. BL. 69. 131. (q) γαλι-λαίας. D. cant. ἰουδα. Mt. 12. || = Mt. r. (r) = D. Mt. a. 12. cant. || = ᾗ ὄνομα. Mt. ψ. || ναζαρὲτ] ναζαρὲθ. C. Alii. Mt. V. Ed. Syr. Copt. Arm. Vulg. It. Eus. Cyr. Sic etiam alibi. ναζαρὰθ. A. (s) + καὶ πατριᾶς. CFL. 1. 28. 106. 131. 142. 156. 158. Ev. 32. 33. al. 12. Mt.ᵉᵒ. x. 12. Eus. Chrys. Chronic. alex. Gregor. thaumat. (t) ἐλθὼν. A* (u) = BL. 1. 131. Copt. Post αὐτὴν ponunt F. 69. Arm. (x) + εὐηγγελίσατο αὐτὴν καὶ. 229** Syr. p. veron. + *benedixit eam*, verc. corb. (y) = BL. 1. 131. Ev. 44. Copt. Sahid. Arm. Syr. hieros. + καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. 47. gat. Andr. cret. (z) = BDL. 1. 131. 152. 184. Arm. Sahid. cant. *ut vidit eum*, veron. corb. brix. Ambr. *cum audisset*, Pers. w. Vulg. for. perus. Chron. alex. (a) = ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ. C* *mota est in introitu ejus*, veron. verc. corb. germ. 1. Ambr. || ἐπὶ τῷ λόγῳ, omisso αὐτοῦ, ante διεταράχθη ponunt BDL. 1. 131. 152. 184. Arm. cant. || = αὐτοῦ. Copt. Sahid. Damasc. || διεταράχθη] ἐταράχθη. D. 44. 76. 225. (b) *quod sic benedixisset eam*, verc. veron. corb. (c) + ὅτι οὕτως εὐλόγησεν αὐτήν. 59. ap. Mastricht. (Sed ibi legendum videtur *Go.* i. e. Gothica versio, pro G. i.e. Gonvilli cod.) Cod. ap. Harduin. Goth. brix. germ. 1. (d) ἰούδα. 2. δαϐίδ. Mt. d. (e) + μοι. B**FM. 1. 28. 64. 69. 91. 106. 124. 130. 131. 229** 235. Ev. 19. 24. 31. 32. al. 18. Mt. BH. c. f. g.

ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπε-
λεύσεται ἐπί σε, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι·
[f] διὸ" καὶ τὸ [g] γεννώμενον" [h] ἅγιον [i], κληθήσεται υἱὸς
θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ, ἐλισάβετ, ἡ [k] συγγενής" σου, καὶ αὐτὴ 36
συνειληφυῖα υἱὸν ἐν [l] γήρει" αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἕκτος
ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ. "Οτι οὐκ ἀδυνατήσει 37
[m] παρὰ τῷ θεῷ" πᾶν ῥῆμα. [n] Εἶπε δὲ μαριάμ· ἰδοὺ, 38
ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου." καὶ
[o] ἀπῆλθεν" ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.]

[Ἀναστᾶσα δὲ μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, 39
ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς [p] πόλιν
[q] ἰούδα." Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ζαχαρίου, καὶ 40
ἠσπάσατο τὴν ἐλισάβετ. Καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσεν 41
[r] ∾ ἡ ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς μαρίας," ἐσκίρτησε

---

[l] γήρᾳ. [r] ∾ τὸν ἀσπασμὸν τῆς μαρίας ἡ ἐλισάβετ.

---

q. 11. 12. al. 4. Ed. Copt. Sahid. Æth. Arm. Syr. p. Greg. thaum. Nyss. Pseudo Ath. Chrys. Procop. Bas. seleuc. Andr. cret. Damasc. Theophyl. || Pro πᾶς ἔσται . . . γινώσκω e vs. 38 ἰδοὺ . . . ῥῆμά σου reddit veron. (f) διότι. A* (g) γεννώμενον. 13. 124. 131. 235. al. 5. Mt. f* al. 3. (h) + ἐκ σοῦ. C. 1. 33. 72 in m. 77* 108. 124. 131. 154** Ev. 44. Mt. d. g. x. 11. Ed. Syr. Arr. Pers. p. Æth. Arm. Vulg. verc. colb. gat. perus. Ath. dis. Dial. c. marc. dis. Protevang. Jacobi. Justin. quæst. Greg. thaum. Resp. ad orthod. Ephr. Chrys. Amphil. Epiph. Theodoret. Damasc. Euthym. in commentar. Iren. int. Tert. (alibi: *ex te*, alibi: *in te*, alibi omittit) Cypr. Hilar. Orig. int. Novatian. Nestor. ap. Marium merc. Fulgent. Idac. Leo. Aug. (semel: *de te*) Ambr. (alibi omittit) Gaudent. Hier. (alibi: *in te.*) Maxim. taur. Vigil. taps. Cassiod. Gregor. M. Beda. || Non addunt Barber. 10. Codd. nonnulli ap. Ephr. Copt. Syr. p. Goth. Slav. Vulg. ms. cant. veron. corb. brix. germ. 2. for. harl. emmer. Dionys. alex. Petr. alex. Ath. aliquoties. Cyr. utr. (i) + ἐστι, καὶ. Arm. (k) συγγενίς. AE. 69. al. 2. pluresve. (l) ABCD EFGKLM. al. 78. Mt. HV. al. 16. Ed. Greg. thaum. Chrys. Theophyl. || = ἐν γήρει αὐτῆς. Mt. B. (m) τῷ θεῷ. 8. 63. 71. Mt. d. i. n. 11. Syr. ut videtur. veron. corb. colb. Ambr. παρὰ τοῦ θεοῦ. BDL. (n) = veron. Conf. not. ad vs. 34. (o) ἀπέστη. D. (p) + τὴν. 127. (q) ἰουδᾶ. Cod. Stephani. *Judææ*, veron. corb. ἰοῦτα s. ἰούττα. Conject. (r) BDL. 1. 69. 73. 124. item 131. Arm. Vulg. It. Orig. Cypr. Ambr. || = τῆς μαρίας. 131.

[s] τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς." καὶ ἐπλήσθη πνεύμα-
42 τος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, Καὶ [t] ἀνεφώνησε" [u] φωνῇ" με-
γάλῃ, καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ εὐλο-
43 γημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. Καὶ πόθεν μοι
44 τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρός με; Ἰδοὺ
γὰρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά
μου, ἐσκίρτησε [x] τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει" ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
45 Καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, *-[y] ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς
46 λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου. Καὶ εἶπε [z] μαριάμ"
47 μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, Καὶ ἠγαλλίασε
48 τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου· Ὅτι ἐπέ-
βλεψεν [a] ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ
49 ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί, Ὅτι
ἐποίησέ μοι [b] μεγαλεῖα" ὁ δυνατός· καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα
50 αὐτοῦ, Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ [c] ∾ εἰς γενεὰς γενεῶν"
51 τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι
αὐτοῦ· διεσκόρπισεν [d] ὑπερηφάνους" [e] διανοίᾳ" καρδίας

---

[x] ∾ ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος. [c] ∾ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.

(s) ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς (sic, non ἡ) ἐλισάβετ τὸ βρέφος αὐτῆς. D. cant. || βρέφος] + ἐν ἀγαλλιάσει. K. 50. 76. 106. Syr. p. in m. gat. Greg. thaum. Scholia vet. in Mt. a. (t) ἀνεβόησε. CF. 13. 33. 69. 118* 124. 133. 154. 218 (cum al. 5.) al. 8. Mt. B. d. m. χ. Theophyl. (u) κραυγῇ. BL. Orig. ter. (x) AEGHMS. 10. 11. 72. 106. 108. 124. 127. 131. 142. 157. 218 (cum al. 8.) 235. Ev. 18. 32. 33. 35. 36. al. 29. pluresve. Mt. BH V. 19. al. 22. Ed. Orig. ut videtur, semel (sed bis ut rec.) Chron. pasch. Theophyl. (y) Post πιστεύσασα punctum ponunt 124. 142. Alii. || ὅτι] *quod*, verc. *quoniam*, Vulg. alii lat. *quia*, cant. (z) *Elisabet*, verc. veron. Codd. ap. Orig. int. (a) + κύριος. D. cant. (b) μεγάλα. BD*L. *magna*, Vulg. It. || + ὁ θεὸς. D. cant. (c) FM. 1. 11. 13. 69. 72. in marg. 104. 106. 124. 127. 131. 157. 235. al. 35. et Barber. 2. Mt. a. d. g. k. l. q. 11. 17* al. 4. Ed. Slav. Vulg. ms. corb. brix. germ. 1. Isidor. Theophyl. Euthym. Scholia in Mt. d. (sed scholia in Mt. a. g. ut rec.) εἰς γενεὰς καὶ γενεάς. BC**L. Syr. Copt. Slav. in cod. vindob. 92. cant. foroj. mart. emmer. tol. Aug. εἰς γενεὰν καὶ γενεάς. C* bis. gat. ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. A. in fine psalmor. Sahid. ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάς. Arm. Vulg. εἰς γενεὰς καὶ γενεῶν. 3. Mt. 17** *in secula seculorum*, colb. (d) ὑπερηφάνων. 143. Mt. d. x. 17. (e) διανοίας. EF. al. 2. et Barber. 2.

αὐτῶν. Καθεῖλε δυνάϛας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε τα- 52
πεινούς. Πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦν- 53
τας ἐξαπέϛειλε κενούς. Ἀντελάβετο ἰσραὴλ παιδὸς 54
αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, (Καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς 55
πατέρας ἡμῶν,) * [f] τῷ ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι" αὐ-
τοῦ [g] ἕως αἰῶνος." Ἔμεινε δὲ μαριὰμ σὺν αὐτῇ [h] ὡσεὶ" 56
μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέϛρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.]

[[i] Τῇ" δὲ ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐ- 57
τήν· καὶ ἐγέννησεν υἱόν. Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ 58
οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε κύριος τὸ ἔλεος αὐ-
τοῦ μετ' αὐτῆς· καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο, 59
[k] ἐν" τῇ [l] ∾ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ" [m] ἦλθον περιτεμεῖν τὸ
παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ, ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ, ζαχαρίαν. Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ 60
αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί· ἀλλὰ κληθήσεται [n] ἰωάννης. Καὶ 61
εἶπον πρὸς αὐτήν· ὅτι οὐδείς ἐϛιν [o] ∾ ἐν τῇ συγ-
γενείᾳ" σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι [p] τούτῳ." Ἐνέ- 62
νευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι
[q] αὐτόν." Καὶ αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψε, [r] λέγων·" 63
ἰωάννης [s] ἐϛὶ" τὸ ὄνομα αὐτοῦ. [t] καὶ ἐθαύμασαν πάντες.

---

[g] ∾ εἰς τὸν αἰῶνα. [l] ∾ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ.
[o] ∾ ἐκ τῆς συγγενείας.

Mt. d. g. 11. 17. || *mente et corda eorum*, verc. *mente corde ipsorum*, veron. (f) τὸν ἀβραὰμ καὶ τὸ σπέρμα. 58. 61. 118. (g) A. in fine psalmor. CFS. 1. 10. 13. 69. 78. in m. 106. 116 (sed rec. in m.) 118. 125. in m. 127. 131. 142. 218. 235. al. 25. Mt. d. k. m. o. p. Greg. thaum. Schol. in Mt. 14. (h) = D. 28. 69. Copt. Sahid. cant. veron. verc. corb. germ. 1. Ambr. ὡς. BL. 1 (i) τῆς. 69. 124. (k) = D. 28. Mt. ψ. cant. (l) BCDL. 28. 69. 124. Mt. d. (m) + καί. 218. (cum 76. 77. al. 4.) Alius. (n) + τὸ ὄνομα αὐτοῦ. CD. Copt. Slav. 2. 3. cant. (o) A BCL. 11. 15. 65* 72. 131. Mt. 10. Copt. Slav. 4. Chron. pasch. || = corb* (p) ἰωάννης. Arm. (q) αὐτό. BDFG. 64. 69. 124. Mt. x. χ. (r) = D. cant. (s) ἔσται. C. 1. 10. 118. 125** 142. 154** al. 6. Mt. k. p. r. ω. Slav. jun. Syr. p. in m. Orig. semel. (t) + καὶ παραχρῆμα ἐλύθη ἡ γλῶσσα αὐτοῦ. D. cant. verc. veron. germ. 1.

64 Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ [u] — παραχρῆμα, καὶ ἡ
65 γλῶσσα αὐτοῦ·" ϗ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. Καὶ
ἐγένετο [x] ἐπὶ πάντας φόβος" τοὺς περιοικοῦντας [y] αὐ-
τούς·" καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς ἰουδαίας διελαλεῖτο
66 [z] πάντα" τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ
[a] ἀκούσαντες" ἐν [b] τῇ καρδίᾳ" αὐτῶν, λέγοντες· [c] τί"
ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; [d] καὶ χεὶρ κυρίου ἦν μετ'
67 αὐτοῦ." Καὶ ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύ-
68 ματος ἁγίου, καὶ [e] προεφήτευσε, λέγων·" Εὐλογητὸς
κύριος, ὁ θεὸς τοῦ ἰσραήλ· ὅτι ἐπεσκέψατο, ϗ ἐποίησε
69 λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ· Καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας
ἡμῖν, ἐν [f] — τῷ" οἴκῳ δαβὶδ [g] τοῦ" παιδὸς αὐτοῦ·
70 (Καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων [h] τῶν" ἀπ'
71 αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ·) Σωτηρίαν [i] ἐξ" ἐχθρῶν ἡμῶν,
72 καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς· Ποιῆσαι
ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, ϗ μνησθῆναι διαθήκης
73 ἁγίας αὐτοῦ· * [k] "Ορκον, ὃν" ὤμοσε πρὸς ἀβραὰμ τὸν
74 πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν· Ἀφόβως, ἐκ χειρὸς τῶν
75 ἐχθρῶν [l] ἡμῶν" [m] ῥυσθέντας," λατρεύειν αὐτῷ Ἐν

(u) a παραχρ. ad αὐτοῦ = Iidem. || παραχρ. καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ. l. Mt. 11. Schol. vet. ap. Mt. || καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ = Mt. o. || = αὐτοῦ. C* Mt. χ. || αὐτοῦ] + διηρθρώθη. 140. Mt. x. Ed. + ἐλύθη. Ar. pol. item colb. corb. Ambr. || Orig. ut rec. (x) φόβος ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούσαντας ταῦτα, καί. Arm. || φόβος + μέγας. D. 50. cant. veron. colb. (y) αὐτοῖς. 127. αὐτόν. D. Goth. cant. αὐτοῦ. 114* 229* Mt. 10. 11. (z) = L. 60. 71. Mt. ψ. Syr. Slav. 2. (a) ἀκούοντες. CD. gr. al. 7. (b) ταῖς καρδίαις. DL. 49. Mt. 11. Arm. cant. (c) τίς. Variæ lectiones Bogardi. *Quis*, Vulg. (non It.) (d) = 36. Arm. || καί] + γάρ. BCDL. Copt. Syr. p. in m. Vulg. It. || ἦν = D. 59. cant. Ante χεὶρ ponunt 1. 131. *Est*, veron. || μετ' αὐτοῦ] μετ' αὐτῶν.] 13. 69. 124. ap. Birch. ἐπ' αὐτῷ Mt. ψ. (e) εἶπεν. D. cant. (f) = BCDL. 1. 69. 124. Eus. Cyr. (g) = BDL. (h) = BL. 69. Orig. Eus. (i) ἐκ χειρὸς, omisso mox ἐκ χειρὸς, D. cant. (k) ὅρκου οὗ. Theophyl. in edit rom. et paris. (l) = BL. 13. 69. Iren. int. (m) ῥυσθῶσι. Mt. d.

ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέ-
ρας [n]† ἡμῶν. Καὶ σὺ [o], παιδίον, [p]προφήτης" ὑψίστου 76
κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ [q]πρὸ προσώπου" κυρίου, ἑτοι-
μάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, Τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ 77
αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν [r]αὐτῶν," Διὰ σπλάγχ- 78
να ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς [s]ἀνα-
τολὴ * ἐξ ὕψους, Ἐπιφᾶναι" [t]τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ 79
θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν
εἰς ὁδὸν εἰρήνης. Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο 80
πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως
αὐτοῦ πρὸς τὸν ἰσραήλ.]

Ἐγένετο [u]δὲ" [ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα 1
παρὰ καίσαρος αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκου-
μένην. (Αὕτη [x]ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο" [y]ἡγεμονεύον- 2
τος" [z]τῆς συρίας" [a]κυρηνίου.") Καὶ ἐπορεύοντο πάντες 3
ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν [b]ἰδίαν πόλιν." Ἀνέβη δὲ καὶ 4
ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, ἐκ πόλεως ναζαρὲτ, εἰς [c]τὴν

[n] † τῆς ζωῆς.

(n) = A (h. l. et in fin. psalm.) BC D (St. β.) FKL. 33. 40. 72. 114. 115. 143. 145* 158. al. 8. et Barber. 1. Mt. V. Syr. utr. Pers. Copt. Æth. Goth. Vulg. It. Non attingunt scholia vet. ap. Mt. nec Theophyl. Habet Orig. gr. sed = Orig. int. Iren. int. bis. Hier. (o) + δὲ. ABCDL. 33. 72. in m. Copt. cant. (p) πρεσβύτης. Conject. Er. Schmidii. (q) ἐνώπιον. B. Orig. semel. (r) = Mt. 10. Ed. Copt. tolet. Alii codd. lat. αὐτοῦ. 130. gr. ἡμῶν. A (in fin. psalm.) C. 1. 28. 36* 64. 118. 127. 131. al. 4. Sahid. Slav. 2. 3. perus. germ. 2. Alii lat. (s) ἀνατολὴ ἐξ ὕψους ἐπέφανε. 36. item L. ut videtur. ‖ ἀνατολὴ] ἄνωθεν. Conject. Pricæi et Bentl.

(t) + φῶς. D. cant. (u) = A. 28. Mt. 10. (x) ἐγένετο ἀπογραφὴ πρώτη. D. cant. veron. ἡ πρώτη ἀπογραφὴ ἐγένετο. Arm. verc. ‖ πρώτη ἐγένετο] ἐγένετο πρώτη + πρὸ τῆς. Conject. Boullier. (y) *ducatum agente*, cant. *præside*, brix. for. perus. Ambr. Aug. *a præside*, Vulg. veron. corb. colb. (z) = Syr. hieros* (a) κυρίνου. B. Cod. ap. Junium. Syr. Pers. Sahid. Vulg. Sax. It. exc. cant. Theophyl. ed. Ambr. Aug. Juv. Alii aliter. κυντιλίου. Conject. (b) ἰδίαν χώραν. C* ut videtur. gat. ἑαυτοῦ πόλιν. BL. Euseb. ἑαυτοῦ πατρίδα. D. cant. ‖ πόλιν] πατρίδα. St. β. (c) γῆν ἰούδα. D. cant. γῆν ἰουδαίαν. verc.

ἰουδαίαν," εἰς πόλιν δαβὶδ, ἥτις καλεῖται βηθλεέμ,
([d] διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς δαβὶδ,")
5 Ἀπογράψασθαι σὺν μαριὰμ, τῇ [e] μεμνηστευμένῃ" αὐτῷ
6 [f] γυναικὶ," οὔσῃ ἐγκύῳ. [g] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐ-
7 τοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν" αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν. Καὶ
ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν
αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν [h] — τῇ" φάτνῃ· διότι οὐκ
8 ἦν [i] αὐτοῖς" τόπος ἐν τῷ καταλύματι. Καὶ ποιμένες
ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσ-
σοντες [k] φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν.
9 Καὶ [l] ἰδοὺ," ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ [m] δόξα
[n] — κυρίου" περιέλαμψεν αὐτοὺς. καὶ ἐφοβήθησαν [o] φό-
10 βον μέγαν." Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· μὴ φο-
βεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην,
11 ἥτις ἔσται [p] παντὶ τῷ λαῷ· [q] Ὅτι ἐτέχθη [r] ὑμῖν" [s] σή-
μερον" σωτὴρ, [t] ὅς ἐστι" χριστὸς, [u] κύριος," ἐν πόλει δα-
12 βίδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσ-
13 παργανωμένον [x] [y] κείμενον" ἐν [z] † φάτνῃ. Καὶ ἐξαίφ-
νης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς [a] οὐρα-

[z] † τῇ.

(d) Post ἐγκύῳ vs. 5. ponitur in D. cant. ‖ = 225. (e) ἐμνηστευμένῃ. AB *D*L. ‖ = veron. verc. colb. (f) = BD (St. β.) L. 1. 131. Syr. Ar. Perss. Copt. Sahid. Arm. cant. brix. perus. Cyr. hieros. ut videtur. Naz. (g) ὡς δὲ παρεγίνοντο, ἐπλήσθησαν. D. cant. (h) = ABDL. 42. 72. 106. 114. 229* Ev. 20. (i) *Ei*, harl. Vulg. ed. sixtin. Ambr. ‖ = veron. verc. corb. colb. Auct. de prom. Ambr. ed. (k) + τὰς. D. 131. Mt. l. Ed. (l) = BL. Arm. Æth. Sahid. Syr. hieros. Goth. germ. 1. Eus. (m) + ἡ. 67. (n) = D. 67. cant. veron. corb. Orig. ut videtur. θεοῦ. Perss. Syr. p. in m. Sax. Vulg. colb. for. perus. gat. (o) σφόδρα. B. (p) + καὶ. D. cant. (q) Vs. 11 = 59* 62* (r) ἡμῖν. 225. 235. Mt. m. germ. 1. (s) = 116. al. 3. Mt. ξ. Iren. (t) = 118. (u) κυρίου. Syr. hieros. *Jesus*, cant. Cypr. ‖ = 71. ap. Mill. (x) + καὶ. BLPS. 1. alius. Mt. 11. Vulg. veron. brix. for. perus. colb. germ. 1. 2. gat. Arnob. (y) = D. 68. cant. (z) = ABDEG HLPS. 218 (cum al. 9.) al. 42. pluresve. Mt. HV. al. 18. Ed. Eus. (a) οὐρανοῦ. D* cant. *caelestium*, veron. Ambr.

νίου," αἰνούντων τὸν Θεὸν, καὶ λεγόντων· Δόξα ἐν ὑψί- 14
στοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς * εἰρήνη· * [b] ἐν" ἀνθρώποις * [c] εὐ-
δοκία." Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον [d] ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν 15
οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι," [e] καὶ οἱ ἄνθρωποι," οἱ ποιμένες, εἶ-
πον πρὸς [f] ἀλλήλους·" διέλθωμεν δὴ ἕως [g] βηθλεὲμ, καὶ
ἴδωμεν [h] τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, [i] ὃ ὁ κύριος ἐγνώρι-
σεν ἡμῖν." Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ [k] ἀνεῦρον" τήν τε 16
μαριὰμ, καὶ τὸν ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν [l] τῇ"
φάτνῃ. Ἰδόντες δὲ, [m] διεγνώρισαν" περὶ τοῦ ῥήματος 17
τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου [n] τούτου." Καὶ 18
πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων
ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. Ἡ δὲ [o] μαριὰμ" πάντα 19
συνετήρει τὰ ῥήματα [p] ταῦτα," συμβάλλουσα ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτῆς.] Καὶ [[q] ὑπέστρεψαν" οἱ ποιμένες δοξάζοντες 20

---

[q] ἐπέστρεψαν.

(b) = Cod. ap. Erasm. Ed. Æth. Vulg. It. (exc. cant. for. germ. 1. harl.) Iren. int. Hier. (semel habet) Leo. Max. taur. Ambr. Gaud. Chrom. Vigil. καὶ. Syr. Pers. p. Syr. p. cum obelo. καὶ ἐν. Arr. Copt. (c) εὐδοκίας. A (sed in Psalmis legit εὐδοκία.) D. Goth. Sax. Vulg. It. (*bonæ voluntatis*, Vulg. It. *voluntatis*, corb. *consolationis*, cant.) Cyr. hieros. ed. Iren. int. Orig. int. Optat. Ambr. Aug. Hier. Leo. Max. taur. Epiph. in cantic. || Rec. habent Orig. ter. Eus. Ath. Epiph. Bas. Naz. Chrys. Cyr. Constitut. Andr. cret. Method. Theodoret. Germ. constant. Theophyl. (d) ἀπ' αὐτῶν οἱ ἀγγ. εἰς τὸν οὐρ. 13. 69. 124. 125. 130. gr. et lat. 157. Mt. a. Arm. Vulg. veron. brix. for. perus. οἱ ἀγγ. ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρ. D. cant. || = εἰς τὸν οὐρανόν. 71. 218 (cum al. 2.) 235. Ev. 32. Mt. 17. (e) = BL. 1. 130. gr. et lat. Alius. Syr. Perss. Ar. p. Copt. Sahid. Arm. Vulg. It. exc. cant. Eus. (f) ἑαυτοὺς 13** 69. 235. αὐτοὺς. 13* (g) + εἰς. P. Mt. o. 17. Ed. for. (h) + τί. 225. Arm. (i) ὃ ὁ κύριος ἐποίησε καὶ ἐγνώρισεν ἡμῖν. 69. ap. Mill. 130. lat. perus. germ. 1. Vulg. ed. sixtin. || ἡμῖν] + ποιήσας. 131. gr. (k) εὗρον s. εὗραν. DL. 1. 69. 106. 124. 131. al. 4. (l) = H. Ev. 44. (m) ἐγνώρισαν. BDL. 118. *cognoverunt*, Vulg. It. *cogitaverunt*, for. (n) = D. 1. 124. 131. Mt. 11. χ. Copt. Arm. Æth. Ar. p. Goth. cant. verc. brix. (o) μαρία. BD. (p) = B. 77. 129. 225. (q) ABDEF GHKLMPS. 218 (cum al. 9.) Ev. 1. 2. al. 75. et Barber. 6. Mt. B. bis. H. bis. V. al. 22. Ed. Theophyl.

καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν, οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον,
καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.]

21 Καὶ ὅτε [r] ἐπλήσθησαν″ ἡμέραι [s] ὀκτὼ [t] τοῦ περιτε-
μεῖν [u] αὐτὸν,″ [x] καὶ″ [y] ἐκλήθη″ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦς,
τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐ-
τὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ
[z] ∾ αὐτῶν,″ κατὰ τὸν νόμον μωσέως, * [ἀνήγαγον [a] αὐ-
23 τὸν″ εἰς ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ κυρίῳ, (Καθὼς γέ-
γραπται ἐν νόμῳ κυρίου· ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν,
24 ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται·) Καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν,
κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν [b] νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων, ἢ
25 δύο [c] ∾ νεοσσοὺς″ περιστερῶν. Καὶ [d] ἰδοὺ, [[e] ἦν″ ἄνθρω-
πος ἐν ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα συμεών· καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος
δίκαιος καὶ [f] εὐλαβὴς,″ προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ
26 ἰσραήλ. καὶ πνεῦμα [g] ἦν ἅγιον″ ἐπ' αὐτόν· [h] Καὶ ἦν αὐτῷ

[u] τὸ παιδίον. [z] ∾ αὐτοῦ. [c] ∾ νεοσσούς.
[g] ἅγιον ἦν.

(r) ἐπληρώθησαν. 33. Mt. f. συνετελέσθησαν. D. ‖ + αἱ. D. 69. 72. 76. ap. Wetst. 118. 120. 225. Mt. B. o. m. 10. 12. 17. al. 3. (s) + αἱ. D. Syr. p. in m. (t) + ἦλθον. Arm. (u) A BFKLS. (St. β. sed non D.) 1. 10. 36. 40. 72. 91. 114. 115. 118. 127. 130. gr. 131. 142. 143. Ev. 33. al. 38. Mt. a. d. g. i. k. l. m. p. q. r. x. z. 11. 17. Ed. Syr. p. Copt. Arm. Goth. Slav. Vulg. ms. verc. Andr. cret. Theophyl. Orig. int. *ut circumcideretur*, Ar. p. veron. brix. for. perus. colb. corb. germ. 1. mart. (x) = D. 13. 69. 124. Vulg. It. (y) ὠνομάσθη. D. cant. (z) D. 47. 56. 61. 118. 220. Mt. 11. (sed in scholiis est αὐτῶν.) Pseudo Ath: ‖ *Ejus*, Arm. Pers. w. Vulg. It. Aug. αὐτῆς. Ed. etiam Alteri. (cum 76.) Ar. rom. Erp. Anon. ap. Ath. ‖ = Copt. Ar. p. Iren. Amphiloch. ‖ αὐτῶν Syr. utr. Pers. p. Æth. Goth. Orig. int. diserte. Hier. αὐτοῦ. Slav. (a) τὸ παιδίον. Mt. 12. οἱ γονεῖς τὸ παιδίον ἰησοῦν. 50. 64. Evangelistaria. Nyss. (b) + τῷ. BDL. Mt. a. (c) BEGHS. 2* 44. 219. Mt. BV. (d) = D. Syr. Arr. Pers. p. Æth. Goth. Slav. 1. cant. (e) = FM. 1. 143. Post ἄνθρ. ponit B. (f) εὐσεβής. K. 11. 72. 114. al. 6. Mt. 10. 11. Syr. p. in m. (g) ABEGHLS. al. 31. pluresve. Mt. BHV. al. 17. Ed. Slav. ‖ = ἦν. 131. (h) κεχρηματισμένος δὲ ἦν. D. gr. *responsum autem*

κεχρηματισμένον" ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν
θάνατον, [i] πρὶν ἢ" [k] ἴδῃ" τὸν χριστὸν κυρίου. Καὶ ἦλ- 27
θεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν. καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν
τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ
[l] εἰθισμένον"· τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, Καὶ αὐτὸς ἐδέξατο 28
[m] αὐτὸ" εἰς τὰς ἀγκάλας [n] αὐτοῦ," καὶ εὐλόγησε τὸν
θεὸν, καὶ εἶπε· Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, 29
κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ· Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί 30
μου τὸ σωτήριόν σου, Ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον 31
[o] πάντων τῶν λαῶν·" Φῶς εἰς [p] ἀποκάλυψιν" [q] ἐθ- 32
νῶν," καὶ [r] δόξαν" λαοῦ σου ἰσραήλ.] Καὶ ἦν [s] ὁ πατὴρ 33
αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ" θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ
αὐτοῦ· Καὶ εὐλόγησεν [t] αὐτοὺς" συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς 34
μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ, οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν
καὶ ἀνάστασιν πολλῶν [u] ἐν τῷ ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀν-
τιλεγόμενον, (Καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν [x] ψυχὴν" διελεύ- 35
σεται ῥομφαία,) ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν [y] ἐκ" πολλῶν

---

[s] ∾ ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ.

---

fuerat super eum, cant. (i) πρὶν. 69. 118. 124. 218 (cum al. 4) Mt. B. Ed. πρὶν ἄν. B. 36. Nyss. ἕως ἄν. 33. 40. 53. 57. Mt. a. (k) ἰδεῖν. K. 69. 72. 124. al. 4. Mt. 10. Ed. (l) ἔθος. D. (m) αὐτὸν. M. 13. 69. 106. 131. 218 (cum 124. et al. 7.) al. 10. Mt. B. al. 5. || = 219. (n) = BL. 72. 229* veron. verc. || *in alas suas*, cant. (o) παντὸς τοῦ λαοῦ. Psalter. tigurin. ms. (p) ἀγαλλίασιν. Syr. p. in m. (q) = D. cant. *oculorum*, veron. (r) δόξα. 72. in m. Ev. 46. (s) Sic, vel ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, vel ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, BDL. 1. 33. 131. Ed. Copt. Sahid. Arm. Syr. p. in m. Slav. 1. Vulg. cant. for. perus. gat. germ. 2. vatic. 359. Orig. int. diserte. Cyr. hieros. Aug. Hier. et apud eum tractatores græci pæne omnes et e latinis nonnulli. || Rec. ἰωσὴφ (ὁ ἰωσὴφ A. 88. 114. Mt. o.) καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Syr. Arr. Perss. Goth. veron. verc. corb. brix. colb. germ. 1. Phot. Theophyl. Hilar. Helvid. (ap. Hier.) græcos codices falsatos esse contendens. || Utrumque jungit: ἰωσὴφ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. 157. (t) αὐτὸν. 38. Goth. Theophyl. τὸν θεὸν. Slav. 1. (u) + ἐθνῶν. 46. 52. Orig. (x) καρδίαν. Mt. 12. (y) = D. Syr. Pers. p. Æth. cant. verc. veron. corb. colb. gat. Hilar. Ambr. Paulin. Aug. semel.

36 καρδιῶν διαλογισμοί. Καὶ [z] ἦν″ ἄννα προφῆτις, θυ-
γάτηρ φανουὴλ, ἐκ φυλῆς ἀσὴρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν
ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ
37 τῆς παρθενίας αὐτῆς· Καὶ [a] αὕτη″ χήρα [b] ὡς″ ἐτῶν
[c] ὀγδοήκοντα″ τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο [d] ἀπὸ″ τοῦ
[e] ἱεροῦ,″ νηστείαις καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέ-
38 ραν. Καὶ [f] αὕτη,″ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα, ἀνθωμολο-
γεῖτο τῷ [g] κυρίῳ,″ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς
39 [h] προσδεχομένοις″ λύτρωσιν [i] ∾ ἐν ἱερουσαλήμ.″ Καὶ
ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα [k] τὰ″ κατὰ τὸν νόμον [l] κυρίου,″
ὑπέστρεψαν εἰς τὴν γαλιλαίαν, εἰς [m] τὴν″ πόλιν [n] αὐ-
τῶν,″ ναζαρέτ. [o]

40 Τὸ δὲ παιδίον [p] ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο″ [q] = πνεύ-
ματι,″ πληρούμενον [r] σοφίας·″ καὶ χάρις θεοῦ ἦν [s] ἐπ᾽

[i] ∾ ἱερουσαλήμ.

(z) = D. Syr. cant. veron. Mox post ἀσὴρ + καὶ iidem (exc. veron.) et Mt. 11. (a) αὐτὴ. 89. Mt. H. al. 18. (b) ἕως. ABL. 120. Copt. Sahid. Ar. p. Vulg. brix. for. perus. gat. corb. germ. 1. 2. Aug. || = D. Æth. Ar. rom. Erp. Goth. Slav. 1. cant. veron. verc. colb. Hier. Ambr. (c) δέκα. 124* (d) = BDFL. (e) ναοῦ. D. (f) = ABDL. 157. al. 4. Copt. Æth. Arr. cant. Theophyl. (g) θεῷ. BDL. Copt. Syr. p. in m. Pers. p. Arr. cant. verc. Nyss. Iren. (h) δεχομένοις. F. (i) ἱερουσαλήμ. B. 1. 72. 114. 229* Syr. Copt. Sahid. Arm. Goth. Sax. Vulg. ms. veron. corb. brix. for. perus. colb. mart. germ. 2. tol. emmer. Iren. Aug. Hier. Beda. ἐν τῷ ἰσραήλ. 5. 42. 57. vat. 359. lat. Constitut. Phot. τοῦ ἰσραὴλ. Cod. ap. Lucam brug. Arr. Pers. Vulg. verc. germ. 1. (k) = DL. 69. 114. 132. al. 8. Mt. 11. Ed. Vulg. It. (l) = 1. 131. Theophyl. (m) = BD* (n) ἑαυτῶν. ABDGK L. 33. 69. 91. 124. 131. Ev. 19. 46. al. 27. pluresve. Mt. HV. al. 9. Ed. (o) + καθὼς ἐῤῥέθη διὰ τοῦ προφήτου, ὅτι ναζωραῖος κληθήσεται. D. cant. verc. (p) ἐκραταιοῦτο καὶ ηὐξάνετο. D. cant. veron. colb. (q) = BD (St. β.) L. Copt. Sahid. Arm. Pers. w. Vulg. Sax. It. exc. brix. Scholia in Mt. 12 et 14. Tit. bostr. Orig. int. Aug. Ambr. Gaudent. ἡλικίᾳ. Syr. hieros. || + ἁγίῳ. Pers. p. Æth. (r) σοφίᾳ. BL. 157. Ev. 44. || πνεύματος πληρούμενον ϗ σοφίας. Goth. (s) ἐπ᾽ αὐτῷ. 118. 218 (cum al. 5) Ev. 2. al. 12. Mt. B. semel. al. 16. Syncell. ἐπ᾽ αὐτόν. M. Ev. 32. Mt. ω. Ed. ἐν αὐτῷ. D. gr. 64. 66. Vulg. brix. for. perus. corb. germ. 1. 2. Aug. cum eo, cant. veron. gat. colb. Ambr. Gaud.

αὐτό."] Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος 41
εἰς ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγέ- 42
νετο [t] ἐτῶν" δώδεκα, [u] ἀναβάντων αὐτῶν" [x] = εἰς ἱερο-
σόλυμα" κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς· Καὶ τελειω- 43
σάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς, [y] ὑπέμει-
νεν" ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ [z] ∾ ἔγνω
ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ." Νομίσαντες δὲ αὐτὸν [a] ἐν τῇ 44
συνοδίᾳ εἶναι," ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν, καὶ [b] ἀνεζήτουν"
αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ [c] † τοῖς γνωστοῖς." Καὶ μὴ 45
εὑρόντες [d] †, ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ, [e] ∾ ζητοῦν-
τες" αὐτόν. Καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὗρον 46
αὐτὸν [f] ἐν τῷ ἱερῷ" [g] καθεζόμενον" ἐν μέσῳ τῶν δι-
δασκάλων, [h] καὶ" [i] ἀκούοντα αὐτῶν," καὶ ἐπερωτῶντα
αὐτούς. Ἐξίσταντο δὲ πάντες [k] οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ," 47
ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες 48
αὐτὸν, ἐξεπλάγησαν· καὶ [l] πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶ-
πε·" τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου

---

[z] ∾ ἔγνωσαν — οἱ γονεῖς αὐτοῦ. [c] † ἐν. [d] † αὐτόν.
[e] ∾ ἀναζητοῦντες.

(t) αὐτῷ ἔτη. DL. Arm. cant. verc. veron. Ambr. (u) ἀνέβησαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἔχοντες αὐτόν. D. cant. || ἀναβάντων] ἀναβαινόντων. ABKL. 33. 72. 114. Ev. 20. Vulg. brix. for. perus. (x) = BDL. 125. 219. Mt. r. Syr. Pers. p. Copt. Sahid. cant. Post ἑορτῆς ponit 218. (y) ὑπέμεινεν. D. 1. 46. 118. 131. Ed. Mt. m. Theophyl. Scholia in Mt. d. ἐπέμεινεν. Mt. 11. (z) BDL. 1. 13. 118. 131. 157. 209. Ed. Copt. Sahid. Arm. Syr. hieros. Syr. p. in m. Vulg. cant. verc. for. perus. Hier. ἔγνω] ἔγνωσαν. 225. Mt. c. corb. brix. germ. 1. (a) εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ. BDL. 1. 124. (b) ἐζήτουν. M. al. 4. (c) = ABCKLS. 69. 72. 89. 124. ap. Birch. 131. al. 6. Mt. B. al. 3. Vulg. It. exc. cant. brix. (d) = BCDL. 1. 33. 118. 124. 131. Arm. Æth. Vulg. cant. for. perus. colb. corb. germ. 1. 2. gat. (e) BCDL. 1. 69. 118. 124. ap. Birch. 131. 188. Vulg. cant. brix. perus. for. colb. corb. germ. 1. 2. gat. (f) = 56. 58. 131. Post καθεζ. ponunt D. Mt. 11. cant. (g) = G. καθιζόμενον. Ed. καθήμενον. D. 1. 118. (h) = D. 29. 71. Mt. i. n. Sahid. Arm. Arr. Perss. Vulg. It. (i) ἀκούοντων αὐτῶν. Ev. 32. *audientem illum*, veron. harl** (k) = B. (l) εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ. BCDL. 1. 118. Mt. 11. Syr. Arm. Goth. Vulg. It. Cyr.

49 [m] κἀγὼ ὀδυνώμενοι [n] ἐζητοῦμέν σε. Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· [o] τί ὅτι ἐζητεῖτέ με;" οὐκ [p] ᾔδειτε," ὅτι [q] ἐν τοῖς"
50 τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ
51 ῥῆμα, ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ [r] κατέβη μετ' αὐτῶν"
[s] — καὶ ἦλθεν" εἰς ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς.
[t] ∾ καὶ ἡ" μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα [u] τὰ ῥήματα"
52 [x] ταῦτα" ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ἰησοῦς προέκοπτε
σοφίᾳ, [y] καὶ ἡλικίᾳ," καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.]

1 [z] [Ἐν ἔτει [a] δὲ" πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας [b] τι-
βερίου" καίσαρος, [c] ἡγεμονεύοντος" ποντίου πιλάτου τῆς
ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς γαλιλαίας ἡρώδου,
φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς
[d] ἰτουραίας" καὶ τραχωνίτιδος χώρας, καὶ λυσανίου τῆς
2 [e] ἀβιληνῆς" [f] τετραρχοῦντος," [g] Ἐπὶ [h] ἀρχιερέως" ἄννα καὶ

---

[t] ∾ ἡ καὶ. [g] ἐπ'. [h] ἀρχιερέων.

(m) + καὶ οἱ συγγενεῖς. Mt. 11. Syr. p. ‖ = ἰδοὺ . . . κἀγὼ. veron. verc. corb. (n) + καὶ λυπούμενοι. D. cant. verc. corb. gat. germ. 1. Ambrosiast. Auct. quæst. N. T. (o) = Mt. B. ὅτι] ἔτι. 59. (p) οἴδατε. D. 225. Mt. f. cant. veron. verc. brix. gat. colb. corb. Iren. gr. Tert. (q) in domo, Syr. Pers. p. Arm. Cod. atrebat. S. Vedasti ap. Pamel. Juvenc. in propria, veron. (r) = veron. (s) = C*DF. Copt. Ar. p. Pers. p. cant. (t) C**DEGHM. 13. 69. 91. 124. Ev. 1. 46. al. 16. Mt. B. al. 5. Ed. Copt. cant. (u) = S. 62. ap. Mill. (x) = D. cant. Ordo vocabulorum varie mutatur. Ejus, verc. (y) = 24* alius. Arm. ed. Ante σοφίᾳ. ponunt DL. Syr. Pers. p. Ar. Copt. Syr. hieros. Arm. in ed. minore. cant. veron. verc. colb. Nyss. Epiph. Cyr. Hier. Fulgent. Ambr. (z) Evangelium Marcionis, teste Epiph. et Dial. c. marc. inchoabat sic: *Anno quintodecimo principatus Tiberiani descendit Deus in civitatem Galilææ Capharnaum in synagogam* etc. coll. cap. 4, 31. (a) = H. 124. al. 8. Mt. d. al. 4. Evangelistaria. Arm. Vulg. ms. tolet. (b) = 47. (c) ἐπιτροπεύοντος. D. (St. β.) Vulg. It. Eus. Chronic. alex. (d) ἰδουμαίας. Copt. γαλιλαίας, sed. in marg. ἐν ἄλλοις· τῆς ἰτουραίας. 124. (e) ἀβιλινῆς. C. Alii. Mt. BHV. Ed. ἀβιλιανῆς. 132. item Mt. 11. ἀβιλλιανῆς. D* σαβιλανῆς. Æth. Alii. aliter. ‖ *Lysaniæ Abilianæ*, veron. verc. brix. *Lysaniæ Abilianetis*, cant. (f) = L* ut videtur. (g) ABDELS. Alii. Mt. BHV. Alii. Ed. (h) ABCDEFHKL

[i] καϊάφα," ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ ἰωάννην τὸ [k] † ζα-
χαρίου υἱὸν, ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν 3
[l] τὴν" περίχωρον τοῦ ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα
μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· Ὡς γέγραπται ἐν 4
βίβλῳ λόγων ἠσαΐου τοῦ προφήτου, [m] = λέγοντος·"
φωνὴ βοῶντος * ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυ-
ρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους [n] αὐτοῦ·" Πᾶσα 5
φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς τα-
πεινωθήσεται· καὶ ἔσαι τὰ σκολιὰ εἰς [o] εὐθεῖαν," καὶ
αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας· Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ 6
τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις 7
ὄχλοις βαπτισθῆναι [p] ὑπ'" αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν,
τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;
Ποιήσατε οὖν [q] καρποὺς ἀξίους" τῆς μετανοίας· καὶ μὴ 8
ἄρξησθε λέγειν [r] ἐν ἑαυτοῖς·" πατέρα ἔχομεν τὸν ἀβρα-
άμ. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων
τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ ἀβραάμ. [s] Ἤδη δὲ" [t] καὶ" ἡ ἀξί- 9
νη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ
ποιοῦν [u] καρπὸν καλὸν," ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλε-

---

[k] † τοῦ.

MS. Ev. 1. 2. 4. 5. al. 98. et Barber. 6. Mt. BHV. al. 20. Copt. Slav. cant. veron. Eus. Epiph. Syncell. (i) καϊάφα. CD. Vulg. It. (Sic etiam alibi.) (k) = ABCDFLMS. Ev. 1. al. 34. pluresve. Mt. HV. al. 14. Ed. Clem. Orig. (l) = ABL. 124. ap. Alt. Orig. ter. (m) = BDL. 1. 118. 124. Copt. Arm. Vulg. It. exc. brix. Orig. Eus. (n) ὑμῶν. D. gr. τῷ θεῷ ἡμῶν. Syr. Pers. p. Iren. (o) εὐθείας. BD. gr. 73. Ev. 32. Mt. 10* Vulg. It. (exc. cant. brix.) Orig. bis diserté. Iren. Leo. (p) ἐνώπιον. D. cant. veron. (q) καρπὸν ἄξιον. D. 106. Syr. p. cant. ‖ Rec. Syr. p. in m. Orig. diserte. (r) = Æth. Arm. Vulg. It. (exc. cant. brix.) Orig. semel. (bis habet.) Ambr. ‖ αὐτοῖς, D* gr. ἑαυτοῖς. Mt. a. ‖ + ὅτι. L, Syr. Arm. Syr. p. c. ast. Orig. bis, (semel omittit.) (s) Ἰδοὺ ἤ. C. ut videtur. Syr. Ar. Arm. Orig. int. in h. l. sæpe. (t) = D. Syr. Arm. Vulg. It. exc. colb. (u) καρποὺς καλούς. D. gr. Syr. καρπὸν (absque καλὸν) Orig. diserte. verc. corb. for.

10 ται. Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· τί οὖν
11 [x]∾ποιήσομεν;" Ἀποκριθεὶς δὲ [y]λέγει" αὐτοῖς· ὁ ἔχων
δύο χιτῶνας, μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώ-
12 ματα, ὁμοίως ποιείτω. Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βα-
πτισθῆναι [z], καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιή-
13 σομεν; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· μηδὲν [a]πλέον" παρὰ
14 τὸ διατεταγμένον ὑμῖν [b]πράσσετε. Ἐπηρώτων δὲ αὐ-
τὸν καὶ [c]στρατευόμενοι, λέγοντες· [d]καὶ ἡμεῖς" τί ποιή-
σομεν; καὶ εἶπε [e]πρὸς αὐτούς" μηδένα διασείσητε,
μηδὲ συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.
15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων
ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν [f]περὶ τοῦ ἰωάννου," μήποτε αὐτὸς
16 εἴη ὁ χριστός, [g]Ἀπεκρίνατο ὁ ἰωάννης ἅπασι, λέγων·"
ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς [h]· [i]ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρό-
τερός μου" [k], οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς [l] [m]λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν
ὑποδημάτων αὐτοῦ·" αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι

---

[x] ∾ ποιήσωμεν.

(x) ABDFHLS. 69. 124. 131. 218 (cum al. 6.) 235. Ev. 18. 19. al. 20. pluresve. Mt. BV. c. o. r. χ. Etiam vs. 12 et 14. Iidem fere. || + ἵνα σωθῶμεν. D. (St. β.) cant. Etiam vs. 12 et 14. + *ut vivamus*, veron. gat. germ. 1. (y) ἔλεγεν. BL. 1. 13. 69. 124. 131. Vulg. It. (z) + ὑπ' αὐτοῦ. CK. 10. 11. 72. 130. gr. 218 (cum al. 6.) 226** Ev. 18. al. 19. Mt. k. p. z. 10. al. 3. Arr. Syr. p. c. ob. (a) = 86. 40. 57. Mt. V. a. 10. (b) + πράσσειν. D. cant. (c) + οἱ. 74** 118. 119. Mt. B. m. 11. (d) = D. Ev. 7. cant. Post ποιήσ. ponunt BCL. 1. 69. 124. Syr. Ar. Vulg. (e) αὐτοῖς. BC*DL. 1. || + μηδένα ἀδικήσητε. 119. 229** (f) = 131. || = τοῦ D. 1. 69. 131. al. 5. Mt. a. q. ψ. (g) ἐπιγνοὺς τὰ διανοήματα αὐτῶν, εἶπεν. D. cant. || ὁ ἰωάννης = 124. Arm. mart. In aliis locum mutat. (h) + εἰς μετάνοιαν. CD. Syr. p. in m. It. exc. brix. for. || Orig. diserte respuit. (i) ὁ δὲ ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστιν. D. cant. (k) + ὀπίσω μου. L. 90. 106. Ev. 7. Mt. B. Syr. ms. Eus. (l) + κύψας. M. 13. 69. 124. || Orig. diserte respuit. (m) *calceamenta portare*, Arm. veron. verc. corb. Ambr. || τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ] τοῦ ὑποδήματος. D. cant. Sed Singularem tuetur Orig. dis.

[n] ἁγίῳ" καὶ πυρί. Οὗ τὸ πτύον ἐν [o] τῇ" χειρὶ αὐτοῦ, 17
καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖ-
τον εἰς τὴν ἀποθήκην [p] αὐτοῦ," τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύ-
σει πυρὶ ἀσβέστῳ. [q] Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα [r] πα- 18
ρακαλῶν" εὐηγγελίζετο [s] τὸν λαόν."] Ὁ δὲ [ἡρώδης 19
ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος [t] ὑπ' αὐτοῦ" περὶ ἡρωδιάδος,
τῆς γυναικὸς [u] † τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν
[x] ἐποίησε" πονηρῶν ὁ ἡρώδης, Προσέθηκε [y] καὶ" τοῦτο 20
ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέκλεισε τὸν ἰωάννην ἐν [z] τῇ" φυλακῇ.

6 ⟶

Ἐγένετο δὲ [a] ἐν τῷ" βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν, 21
καὶ ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι
τὸν οὐρανὸν, Καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον [b] σω- 22
ματικῷ εἴδει," [c] ὡσεὶ περιστερὰν," [d] ἐπ'" αὐτὸν, καὶ φωνὴν
ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι [e], [f] = λέγουσαν" σὺ εἶ ὁ υἱός μου [g] ὁ
ἀγαπητὸς, ἐν σοὶ ηὐδόκησα."] [h] Καὶ αὐτὸς [ἦν ὁ ἰη- 23

---

[u] † φιλίππου.

(n) = 63. 64. Tert. Aug. dis. (o) = Ed. (p) = D. 13. 69. Copt. sant. (q) Vs. 18 = cod. gr. colbert. (r) παρακαλῶν. D. (St. β.) consolans, sant. (s) τῷ λαῷ. 131. 157. Ev. 2. al. 9. et Barber. 1. Mt. 10** al. 5. Ed. Theophyl. (t) ὑπὸ ἰωάννου. F. Evangelistaria. Syr. Arr. Pers. p. Copt. (u) = BDEFGHLMS. 13. 36. 40. 69. 91. 124. 131. 157. 218 (cum al. 7.) 235. Ev. 2. 18. 19. 32. al. 45. Mt. V. c. d. f. k. l. p. al. 8. Ed. Arm. Pers. w. Goth. Slav. Vulg. Sax. It. Theophyl. Euthym. Lucif. (x) ἐποίει. St. β. Ed. gat. (y) = B. Mt. x. 17. veron. verc. mart. (z) = BDL. 72. Ev. 32. 34. Mt. c. f. r. 10. 11. Eus. (a) μετὰ τό. Ev. 18. semel. Mt. r. Æth. Anon. in chron. alex. cum baptizatus esset, It. Ambr. (b) σωματικῶς, ἐν εἴδει. 36. 40. item 118* Mt. 11. (c) ἴσῃ περιστερᾶς. Mt. 11. || ὡσεὶ] ὡς. BDL. 33. Orig. (d) εἰς. D. in, Vulg. It. exc. gat. brix. Ambr. (e) + πρὸς αὐτόν. 13. 69. 119. 229** (f) = BDL. Copt. Vulg. sant. veron. verc. colb. for. Ambr. (g) ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. D. sant. veron. verc. colb. corb* Clem. Method. Hilar. ter. Lactant. Juv. Faustus manich. ap. Aug. Codd. ap. Aug. qui tamen monet, in antiquioribus græcis hæc non inveniri. (h) καὶ αὐτὸς ἦν ὁ ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὢν υἱὸς, ὡς ἐνομίζετο, ἰωσήφ. BL. 1. 118. 131. 209. item

σοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, * ὢν, ὡς ἐνομί-
24 ζετο, * υἱὸς ἰωσὴφ," [i] [k] τῦ ἠλὶ, [l] Τοῦ ματθὰτ, τοῦ
25 λευῒ," τῦ μελχὶ, τῦ [m] ἰαννὰ," τοῦ ἰωσὴφ, Τῦ [n] ματ-

Orig. ἦν δὲ ἰησοῦς ὡς ἐτῶν τριάκ. ἀρχόμενος (*incipiens*) ὡς ἐνομίζετο εἶναι (*ut videbatur esse*) υἱὸς ἰωσὴφ. D. cant. καὶ αὐτὸς (οὖν 69) ὁ ἰησοῦς ἦν ἀρχόμενος εἶναι ὡς ἐτῶν τριάκ. ὡς ἐνομίζετο υἱὸς ἰωσὴφ. 13. 69. item 124. ap. Birch. *Et ipse Jesus erat incipiens fere annorum* 30, *quod videbatur, et dicebatur esse filius Joseph*, veron. *Et ipse Jesus erat inc. fere ann.* 30. *quod putabatur esse fil. Jos.* colb. germ. 1. item (sed: *ut putabatur*, omisso *esse*,) Vulg. for. *Et ipse Jesus erat fere ann.* 30. *incipiens, filius, ut existimabatur, Joseph*, verc. *Et ipse Jes. erat fere ann.* 30. *sicut existimabatur fil. Jos.* brix. *Jesus autem incepit esse in trigesimo anno, quum existimatur filius Josephi*, Copt. ‖ ὁ ἰησοῦς = 10. 40. Ed. Ante ἦν ponit Arm. ‖ ἀρχόμενος] + εἶναι. Syr. p. in m. ‖ ἀρχόμενος ὢν] = 124. ap. Alter. Syr. Pers. p. brix. mart. ὢν ἀρχόμενος. Ev. 34. Mt. ç. ἀρχόμενος ἐπὶ τὸ βάπτισμα. Clem. ut videtur. ἀρχόμενος, ὢν Euthym. ap. Henten. (non in Mt. i. n.) ‖ ὢν] = 178. 179. Goth. ‖ ὡς] = 38* 73. 132* 219. ap. Birch. καὶ. Syr. Pers. p. (i) Codex D pro serie, quam Lucas edidit a Jesu ad Davidem, huc transtulit eam, quæ apud Matthæum reperitur, hoc modo: υἱὸς ἰωσὴφ, τοῦ ἰακὼβ, τῦ ματθὰν, τοῦ ἐλεάζαρ, τῦ ἐλιοὺδ, τοῦ ἰαχὶν, τοῦ σαδὼκ, τοῦ ἀζὼρ, τοῦ ἐλιακεὶμ, τοῦ ἀβιοὺδ, τοῦ ζοροβάβελ, τῦ σαλαθιὴλ, τῦ ἰεχονίου, τοῦ ἰωακεὶμ, τοῦ ἐλιακεὶμ, τοῦ ἰωσίου, τῦ ἀμὼς, τῦ μανασσῆ, τῦ ἐζεκίου, τοῦ ἀχὰζ, τοῦ ἰωαθὰν, τοῦ ὀζεία, τοῦ ἀμασίου, τῦ ἰωὰς, τῦ ὀχοζίου, τῦ ἰωρὰμ, τοῦ ἰωσαφὰδ, τοῦ ἀσὰφ, τοῦ ἀβιοὺδ, τοῦ ῥοβοὰμ, τοῦ σολομῶν, τοῦ δαυεὶδ, et reliqua ut Lucas. ‖ In multis codicibus ordo, quo nomina sese excipiunt, mire perturbatus est. Nempe erraverunt librarii in legendis columnis, quarum mox duæ mox tres in eadem pagina juxta se erant positæ, v. c.

τῦ ἢρ τῦ ἰωρὰμ τῦ καϊνὰν
τῦ ἰωσὴ τῦ ἐσρὼμ τῦ ἐνὼς
τῦ σὴθ τῦ ἀδὰμ
τῦ θεῦ.

Hinc librarius, cum scribere deberet τοῦ ἢρ, τοῦ ἰωσὴ, etc. τοῦ ἰωρὰμ, τοῦ ἐσρὼμ etc. perperam scripsit; τοῦ ἢρ, τοῦ ἰωρὰμ, τοῦ καϊνὰν, τοῦ ἰωσὴ etc. ‖ Incredibilis est codicum diversitas in scribendis nominibus propriis. Specimina tantum dabimus nonnulla. (k) + τοῦ ἰακὼβ. 71. 86. Arm. Post ἠλὶ addit E. ‖ = τῦ ἠλὶ. 132* colb. τῦ ἠλεί. ABEMS. Alii multi. Mt. d. al. 11. Ed. καὶ. 2. (l) = Julius afric. Eus. Nyss. Naz. Ambr. Aug. item Iren. ut videtur, generationes 72 numerans. ‖ = τοῦ ματθὰτ. colb. Damasc. τοῦ ματθὰν s. μαθὰν. KL M. Alii multi. Mt. p. al. 7. Ed. Syr. p. Slav. Bas. Naz. Epiph. Theophyl. ματταθὰ. Chron. alex. ματαθὰτ. 16. ματαθίου. Arm. *Matthei*, veron. *Matthææ*, verc. *Mathi*, brix. *Matthiæ*, corb. germ. 1. (m) ἰανναὶ s. ἰωαννὰ s. ἰωαννὰ s. ἰωνὰ s. ἰνὰ. Codd. *Anne*, verc. (n) ματθίου s. ματθαίου s. ματταθὰ. Codd.

ταθίου," τοῦ ἀμὼς, τοῦ ναοὺμ, τοῦ [o] ἐσλὶ," τοῦ ναγ-
γαὶ, Τοῦ μαὰθ, τοῦ ματταθίου, τοῦ σεμεῒ, τοῦ 26
[p] ἰωσὴφ," τοῦ ἰούδα, Τοῦ [q] ἰωαννᾶ," τοῦ ῥησὰ, τοῦ 27
ζοροβάβελ, τοῦ σαλαθιὴλ, τοῦ νηρὶ, Τοῦ μελχὶ, τοῦ 28
ἀδδὶ, τοῦ κωσὰμ, τοῦ [r] ἐλμωδὰμ," τοῦ ἢρ, Τοῦ [s] ἰω- 29
σὴ," τοῦ ἐλιέζερ, τοῦ [t] ἰωρεὶμ," τοῦ ματθὰτ, τοῦ
λευῒ, Τοῦ συμεὼν, τοῦ ἰούδα, τοῦ ἰωσὴφ, τοῦ ἰωνὰν, 30
τοῦ [u] ἐλιακεὶμ," Τοῦ μελεᾶ, [x] τοῦ μαϊνὰν," τοῦ 31
ματταθὰ, τοῦ ναθὰν, τοῦ δαβὶδ, Τοῦ ἰεσσαὶ, τοῦ 32
[y] ὠβὴδ," τοῦ [z] βοὸζ," τοῦ [a] σαλμὼν," τοῦ ναασσὼν,
Τοῦ [b] ἀμιναδὰβ," τοῦ [c] ἀρὰμ," τοῦ ἐσρὼμ, [d] τοῦ 33
φαρὲς," τοῦ ἰούδα, Τοῦ ἰακὼβ, τοῦ ἰσαὰκ, τοῦ ἀβρα- 34
ὰμ, τοῦ [e] θάρα," τοῦ ναχὼρ, Τοῦ [f] σερὸυχ," τοῦ [g] ῥα- 35

[f] σαρούχ.

(o) ἰσλὶμ s. ἐλσὶ s. ἰεσσὶ s. ἰεσσὶ. Codd. Alii aliter. *Seddi*, verc. veron. corb. (p) ἰωσὴχ. BL. Alii. Ed. Copt. Arm. veron. al. Naz. ἰωσῆ. 27. *Josedech*, bodl. *Joseth*, for. mart. (q) ἰωαννᾶν s. ἰωνὰμ s. ἰωνᾶν s. ἰωννὰ s. ἰωνᾶ s. ἰωννὰ. Codd. etiam vs. 30. Alii aliter. (r) ἐμωδὰμ s. ἐρμώδαμ s. ἐρμώδαμ s. ἐλλωδὰν s. ἐλμωδὰμ s. ἐλμωδὰν s. ἐλμώδαδ s. ἐλλάδαμ. Codd. Ed. Verss. Alii aliter. (s) ἰησοῦ. BL. Alii. Copt. Arm. Vulg. It. ἰησοῦ s. ἰωσήφ. Codd. Ed. ἰωσὰφ. Naz. *Zoses*, corb. (t) ἰωρὴμ. Codd. Ed. ἰωρὰμ. Cod. Syr. Perss. Arr. Æth. Arm. brix. germ. 2. ἰωρίμ. Syr. p. ed. ἰωδὰμ. Syr. p. in m. ἰωαρὶμ s. ἰερεὶμ. Codd. (u) ἰωακεὶμ. Codd. (x) = A. 49. 51. τοῦ μεννὰν s. μεννὰ s. μεννὶ s. μενὰμ s. μαννὰν s. μαιναν. Codd. Ed. Verss. *Enam* s. *Enan*, veron. verc. *Cenam*, corb. (y) ἰωβὴδ s. ἰωβὴθ s. ἰωβὴδ. ABFLM. Alii. Copt. Æth. colb. (z) βοὸς s. βοὸς. ABD LM. Alii. Ed. (a) σαλὰμ s. σαλμὰν s. σάλα s. σαλαμὼν. Codd. (b) ἀμιναδὰμ. MS. Alii. Syr. p. || + τοῦ ἀδμὶμ. 16. (c) ἰωρὰμ. Ev. 19. Alii. || + τοῦ ἰωρὰμ s. ἰωαρὰμ. FKS. Alii multi. Mt. V. al. 9. Ed. Æth. Syr. p. ed. Arr. Slav. veron. || ἀδμεὶν s. ἀδμὶ, τοῦ ἀρνὶ s. ἀρνεῖ. BL. 13. 69. 124. 157. Syr. p. ms. in m. Copt. || + τοῦ ἀδμὶ s. ἀλμεὶ s. ἀλβεὶ, τοῦ ἀρνεὶ s. δονεὶ. Codd. Arm. || + τοῦ ἀλβεὶ, τοῦ δονεὶ, τοῦ ἰωρὰμ. 132. Alii. || Alii aliter. Sed D. ut rec. (d) = A. (e) θάῤῥα. 1. Alii multi. Mt. p. al. 7. Ed. Naz. Epiph. Theophyl. ἀτὰρ. Eus. (f) ABEFGHKLMS. Alii multi. Mt. V. al. 18. Ed. Syr. utr. Copt. Æth. Arm. Slav. verc. brix. for. colb. germ. 1. 2. corb. emmer. tol. Naz. Epiph. Theophyl. Suidas. σερούκ. D. cant. veron. (g) ῥαγὰβ. L. Alii. Mt. V. al. 8.

36 γαῦ," τοῦ [h] φαλὲκ," τοῦ ἑβὲρ, τοῦ σαλὰ, [i] Τοῦ καϊ-
νὰν," τοῦ ἀρφαξὰδ, τοῦ σὴμ, τοῦ νῶε, τοῦ λάμεχ,
37 Τοῦ μαθουσάλα, τοῦ ἐνὼχ, τοῦ ἰαρὲδ, τοῦ μαλελεὴλ,
38 τοῦ καϊνὰν, Τοῦ ἐνὼς, τοῦ σὴθ, τοῦ ἀδὰμ, [k] τοῦ
θεοῦ. [l]

1 Ἰησοῦς δὲ [m] πνεύματος ἁγίου πλήρης" [ὑπέστρεψεν
ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου· καὶ ἤγετο [n] ἐν τῷ πνεύματι" [o] εἰς τὴν
2 ἔρημον,"] Ἡμέρας τεσσαράκοντα * πειραζόμενος ὑπὸ
τοῦ [p] διαβόλου·" καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν [q] ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, [r] = ὕστερον" ἐπεί-
3 νασε. [s] Καὶ εἶπεν" αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ
4 θεοῦ, εἰπὲ [t] τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος." [u] Καὶ
ἀπεκρίθη ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων·" γέγραπται· ὅτι
οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται [x] = ὁ" ἄνθρωπος, [y] ἀλλ'

Naz. Chron. alex. μαγῶ. Mt. r. μαγοῦ. 218 (cum al. 3.) βαγὰν. 60. (h) φαλὲγ. AEHKS. Alii. Mt. a. al. 4. Goth. Vulg. verc. Chron. alex. (i) = D. cant. τοῦ καϊνὰ. Mt. x. τοῦ καινάμ. BL. τοῦ καινὰν. 118. (k) + τοῦ υἱοῦ. 61. veron. (l) + *Generationes LXXV.* harl. || Naz. Nyss. Bas. Aug. Opus imperf. numerant generationes 77. Irenæus 72. Præterea ab Abrahamo ad Josephum Augustinus numerat 55. Sed codd. syr. teste Barsalib. 56. et Jacobus sarugens. 57. addita observatione, tantum 55 enumerari, suspicionemque esse, amanuenses unum nomen prætermisisse. Tandem a Domino ad David 43. Aug. et a Christo ad Nathan 42. Jacob. sarug. (m) πλήρης πνεύματος ἁγίου. BDEL. 1. 131. 218 (cum al. 4.) al. 5. Mt. e. k. f. r. o. z. 10. Ed. Arm. Vulg. It. Ambr. Gaudent. (n) = veron. *a spiritu*, Vulg. verc. colb. || = τῷ. 11. 225. (o) ἐν τῇ ἐρήμῳ. BDL. cant. veron. verc. germ. 1. mart. harl. emmer. (p) σατανᾶ. D. Mt. m. cant. (q) + οὐδὲ ἔπιε. 13. 69. 124. Arm. (r) = BDL. Copt. Æth. Arm. Pers. w. Vulg. It. (exc. brix. corb.) Cyr. Beda. (s) εἶπε δὲ. BDL. 1. 33. 67. 130. gr. Ed. Copt. Vulg. It. Ambr. καὶ εἶπε δὲ. 157. || = καὶ. for. (t) ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γίνωνται. D. Ev. 31. cant. tol. item verc. Cypr. (u) καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν. D. cant. item tol. || πρὸς αὐτὸν = 130. gr. Ante ὁ ἰησοῦς ponunt BL. Vulg. It. αὐτῷ. (ante ἰησοῦς) 13. 69. 76. 124. Mt. q. || = λέγων. BL. 13. 33. 130. gr. Mt. i. Copt. Vulg. for. tol. (x) = FMS. 1. 10. 11. 69. 118. 131. 157. 218 (cum al. 7.) 235. Ev. 34. 36. al. 13. pluresve. Mt. a. c. d. f. al. 12. Ed. Orig. (y) = BL.

ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ." [z] Καὶ [a] ἀναγαγὼν" αὐτὸν 5
[b] = ὁ διάβολος" [c] εἰς ὄρος ὑψηλὸν," ἔδειξεν αὐτῷ πά-
σας τὰς βασιλείας [d] τῆς οἰκουμένης" ἐν στιγμῇ χρόνου.
Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύ- 6
την ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται,
καὶ ᾧ ἐὰν θέλω, δίδωμι αὐτήν. Σὺ οὖν ἐὰν [e] προσκυ- 7
νήσῃς ἐνώπιόν [f] μου," ἔσται [g] σου" [h] πᾶσα." Καὶ ἀπο- 8
κριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· [i] † γέγραπται [k] †· [l] προσ-
κυνήσεις κύριον τὸν Θεόν σου," καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.
[m] Καὶ ἤγαγεν" αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστησεν [n] αὐ- 9

---

[h] πάντα. [i] † ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ.
[k] † γὰρ.

|| ῥήματι] + ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος. 64. 71. 76. 118. 157. Ev. 12. 19. 31. 36. Mt. f. Copt. Æth. Ar. p. Theophyl. (z) Vs. 5. 6. 7. 8. ponuntur post vs. 12. in verc. colb. brix. germ. 1. Codd. lat. ap. Fab. stapul. Ambr. Arnob. Juv. (a) ἀγαγών. S. 59. 115. (b) = BDL. 36. 40. Mt. a. Copt. Arm. cant. ὁ σατανᾶς. Syr. p. ms. (c) = BL. Copt. Sax. Vulg. ms. veron. germ. 1. 2. mart. emmer. tol. for. harl. Vigil. Beda. || *Hierusalem, et statuit eum supra pinnam templi.* verc. Transpositionis indicium. || + λίαν. D. 13. 69. 124. cant. (d) τοῦ κόσμου. D. (St. β.) 5. Mt. o. cant. brix. Orig. in comment. (non in textu.) *terræ*, for. Vigil. (e) + πεσών. 1. 11. 76. al. 12. et Barber. 1. veron. verc. brix. corb. germ. 1. Vulg. ed. sixtin. Hier. Ambr. Gaud. (f) ἐμοῦ. BDF H. 1. 218 (cum al. 7.) Alii. Mt. V. al. 12. Ed. (g) σοι. 118. 157. Ev. 36. al. 2. Mt. f. k. o. z. Arm. (h) ABD gr. (St. π.) EFGHKLS. 218 (cum al. 9.) Ev. 34. 36. al. 84. Mt. V. al. 18. Ed. Syr. utr. Pers. p. Ar. Copt. Æth. Arm. Theophyl. ταῦτα. Ev. 31. Theophyl. ms. || Rec. 125* (i) = BD (St. β.) L. 1. 8. 33. 118. 131. Ev. 34. Mt. x. Syr. Perss. Copt. Æth. Arm. Goth. Vulg. Sax. It. exc. veron. Orig. Vigil. Ambr. Beda. (k) ABD (St. β.) EFGHKLMS. Ev. 36. al. 82. Mt. V. al. 13. Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Goth. Slav. Vulg. Sax. It. exc. veron. Theophyl. Vigil. Ambr. Beda. (l) κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις. BD FL. 1. 69. 118. 121. 124. 130. 131. 157. 218 (cum 123.) Ev. 34. Mt. c. f. g. Vulg. It. (m) ἤγαγεν δέ. BL. Copt. Syr. p. in m. (n) = BL.

τὸν" ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ· καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ [o] †
υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν [p] ἐντεῦθεν" [q] κάτω."
10 Γέγραπται γάρ· ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται
11 περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε [r]. Καὶ [s] = ὅτι" ἐπὶ χειρῶν
ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
12 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· [t] ὅτι εἴρηται·" οὐκ
13 ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. Καὶ συντελέσας πάντα
πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι και-
ροῦ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν [u] ὁ ἰησοῦς" ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύ-
ματος εἰς τὴν γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ' ὅλης
15 τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς
16 συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος [x] ὑπὸ" πάντων.] [y] Καὶ
[ἦλθεν" εἰς [z] — τὴν" ναζαρὲτ, οὗ ἦν [a] τεθραμμένος·" καὶ
εἰσῆλθε, κατὰ τὸ εἰωθὸς [b] αὐτῷ" ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν
σαββάτων, εἰς τὴν συναγωγήν· [c] καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι."

o † ὁ.

(o) — ADEGHLMS. 218 (cum al. 10.) Ev. 34. 36. al. 59. et Barber. 7. Mt. V. al. 19. Ed. Eus. Theophyl. (p) — EGH. 1. 40. 91. 130. gr. lat. Ev. 31. al. 6. Mt. a. Vulg. ms. Post κάτω ponunt 69. al. 4. (q) — Mt. x. verc. colb. Ambr. semel. (r) + ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου. 1. 106. 118. 130. gr. et lat. 131. al. 3. Mt. x. (s) = DEFGHS. 28. 36. 61. 89. 91. 116. 117. 127. 130. gr. 131. 142. al. 44. Mt. V. d. g. k. l. p. q. z. al. 5. Ed. Syr. Perss. Arr. Arm. Slav. cant. veron. verc. Eus. Theophyl. Orig. int. || Habet Orig. (t) — Mt. m. In finem versus transposuit Æth. γέγραπται. D. Pers. p. cant. veron. verc. brix. colb. corb. germ. 1. (u) — F. 74* Mt. 17. ὁ κύριος. 69. (etiam vs. 12.) || — ὁ. H. 3. ap. Alt. 72. Ev. 34. al. 5. Mt. V. a. al. 5. (x) παρὰ. K. 11. al. 5. Mt. 10. (y) καὶ ἦλθεν. Mt. x. ἐλθὼν δὲ. D. cant. εἰσῆλθε δὲ. 28. || + ὁ ἰησοῦς. G. 64. Mt. r. (z) — BDL. 117. 131. 235. Mt. B. 17. Orig. (a) ἀνατεθραμμένος. FL. 1. 69. 124. ap. Birch. 131. 157. Eus. (b) αὐτῶν. 61. al. 2. αὐτοῦ. Ed. || — D. cant. verc. colb. (c) — Ev. 18. (non 19.) 33. Mt. c. f. Post προφήτου ponitur in 1. (item, omisso ἀνέστη, Ev. 44.) Arm. Syr. hieros.

Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ [d] βιβλίον ἡσαΐου τοῦ προφήτου·″ καὶ 17
[e] ἀναπτύξας″ [f] τὸ βιβλίον,″ εὗρε [g] τὸν τόπον,″ οὗ ἦν
γεγραμμένον· Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ· οὗ [h] εἵνεκεν″ 18
ἔχρισέ με * [i] εὐαγγελίσασθαι″ πτωχοῖς, [k] ἀπέσταλκέ με″ * [l] †
Κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, 19
[m] ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει,″ [n] κηρύξαι ἐνιαυ-
τὸν κυρίου δεκτόν [o]. Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς 20
τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ πάντων [p] ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ
ὀφθαλμοὶ ἦσαν″ ἀτενίζοντες αὐτῷ. Ἤρξατο δὲ λέγειν 21
πρὸς αὐτούς· ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν
τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ [ἐθαύ- 22
μαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ,] [q] καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ
υἱὸς ἰωσήφ;″ Καὶ [εἶπε πρὸς αὐτούς· πάντως ἐρεῖτέ μοι 23
[r] τὴν παραβολὴν ταύτην·″ ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν·

---

[h] ἕνεκεν. [i] εὐαγγελίζεσθαι. [l] † ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν.

(d) ὁ προφήτης ἡσαΐας. D. cant. (e) ἀνοίξας. ABL. 33. Syr. Hier. (f) = D. Ev. 12. 18. 36. Mt. f. cant. (g) = 40. Mt. a. τόπον. L. τοῦτον τὸν τόπον. Arm. (h) ABDEFLS. al. 30. pluresve. Mt. HV. al. 18. Ed. Eus. Bas. Cyr. Epiph. Theophyl. (i) AD EFGKLS. al. 87. Mt. BHV. al. 20. Ed. Orig. bis. Eus. Petr. alex. Ath. Cyr. Theodoret. Suidas. (k) ἀπέσταλμαι. D* gr. (l) = BDL. 13. 33. 69. Copt. Æth. Arm. Vulg. ms. Sax. It. exc. brix. Orig. gr. bis et lat. Eus. Petr. alex. Ath. Cyr. Tit. bostr. Hier. Ambr. Aug. Schol. in Mt. 14. Habent Iren. int. Hilar. || τὴν καρδίαν] = Mt. 10. τῇ καρδίᾳ. 61. 117. 127. al. 6. Mt. B. d. 11. 17. (m) = Ev. 34. Orig. ut videtur, bis. (sed habet Orig. int.) Iren. ut videtur. Hier. bis. (n) + καὶ. 61. 64. 121. (o) + καὶ ἡμέραν ἀνταποδόσεως. 229** Ar. rom. Arm. Vulg. Sax. It. exc. cant. Petr. alex. Hilar. semel. Ambr. Aug. Beda. + καὶ ἡμέραν ἀνταποδ. τῷ θεῷ ἡμῶν. Mt. 11. Syr. p. Ar. pol. Hier. semel. (p) οἱ ὀφθ. ἐν τῇ συναγ. ἦσαν. BFL. 127. 131. Ev. 34. Mt. 11. item colb. ἐν τῇ συναγ. ἦσαν οἱ ὀφθ. A. 72. 118. Ev. 44. Mt. 10. veron. (q) = 13. καὶ ἔλεγον· (οὐχὶ) οὐχ (ὁ) υἱός ἐστιν ἰωσὴφ (ἰωσήφ ἐστιν) οὗτος; BDL. 69. cant. || = ὁ υἱὸς. Ev. 18. (non 19.) (r) = 73.

ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα [s] εἰς" καπερναοὺμ, ποίησον καὶ ὧδε
24 [t] ἐν" τῇ πατρίδι σου. Εἶπε δέ· [ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
25 οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν [u] ἐν" τῇ πατρίδι αὐτοῦ. Ἐπ'
ἀληθείας [x] δὲ" λέγω ὑμῖν· [y] πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς
ἡμέραις ἠλίου [z] [a] ἐν τῷ ἰσραὴλ," ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς
[b] ἐπὶ" ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς [c] μέγας"
26 ἐπὶ [d] πᾶσαν" τὴν γῆν. Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμ-
φθη ἠλίας, εἰ μὴ εἰς [e] σάρεπτα" τῆς [f] ∾ σιδῶνος," πρὸς
27 γυναῖκα χήραν. Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ ἐλισσαίου
τοῦ προφήτου [g] ἐν τῷ ἰσραήλ·" καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθα-
28 ρίσθη, εἰ μὴ νεεμὰν ὁ σύρος. Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες
29 θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα. Καὶ ἀναστάντες
ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως· καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως
[h] † ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, [i] ὥστε"
30 κατακρημνίσαι αὐτόν. Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου
αὐτῶν, ἐπορεύετο.]

---

[s] ἐν τῇ. [f] ∾ σιδωνίας. [h] † τῆς.
[i] εἰς τὸ.

(s) εἰς. BDL. 13. 69. 124. ἐν absque τῇ. A. 42. 69. 72. 229* Ev. 44. Mt. f. al. 3. (t) = L. (u) = L. (x) = DK. 91. Ev. 32. 33. Mt. H. g. Ed. Arr. Pers. w. Arm. Vulg. It. exc. brix. γὰρ. Syr. (y) + ὅτι. L. 1. 13. 33. 69. al. 12. Mt. χ. Arr. Goth. brix. Basil. (z) + τοῦ προφήτου. Mt. 19. Syr. Ar. Syr. hieros. Orig. (a) = 36. Ev. 18. verc. tol. (b) = BD. 37. 225. 235. Mt. o. annis, Vulg. It. exc. verc. (c) μεγάλη. 13. 69. (d) = Mt. H. (e) σάρεφθα. BKMS. al. 16. Mt. q. al. 4. Ed. Arm. Orig. Theophyl. ἄρεφθα. L. al. 10. Mt. g. σάρεπτα s. ἀρεπτὰ s. ἄρεπτα s. ἀρεφθὰ s. ἀραφθὰ s. ἀρεπ-φὰ. Alii. (f) σιδωνίας s. σιδονίας. AB CD. 1. 69. 118. 131. 157. Ev. 4. 12. 18. 19. 31. 32. 36. Mt. HV. 11. Vulg. It. Orig. (g) = 56. 58* Marcion. Orig. Ante ἐπὶ ponunt BCDL. 1. 69. 118. 130. Ev. 34. 44. Mt. c. Syr. Ar. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. (h) = ACGHLS. 1. 69. 72. 106. 108. 127. 131. 157. 235. Ev. 32. 36. al. 24. Mt. BHV. 19. al. 22. Ed. Orig. τοῦ. D** 124. (i) BDL. 1. 13. 33. 61. in m. 69. 118. 131. Orig. Scholia in Mt. a. d.

Καὶ [[k] κατῆλθεν" εἰς καπερναοὺμ πόλιν τῆς γαλι- 31
λαίας [l]. καὶ ἦν διδάσκων [m] αὐτοὺς" ἐν τοῖς σάββασι.
Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ὅτι ἐν ἐξυσίᾳ 32
ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρω- 33
πος ἔχων [n] πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου," καὶ ἀνέ-
κραξε [o] φωνῇ μεγάλῃ," [p] Λέγων·" [q] ἔα," τί ἡμῖν καί 34
σοι, ἰησοῦ [r] ναζαρηνέ;" ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδά
σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος [s] τοῦ θεοῦ." Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ 35
ὁ ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε [t] ∾ ἐξ" αὐ-
τοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς [u] † μέσον, ἐξ-
ῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. Καὶ ἐγένετο 36
θάμβος ἐπὶ πάντας· καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλυς,
λέγοντες· τίς ὁ λόγος ὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει
ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται;]
Καὶ [x] ἐξεπορεύετο ἦχος" περὶ αὐτῦ εἰς πάντα τόπον τῆς 37
περιχώρυ. Ἀναςὰς δὲ [y] ∾ ἐκ" τῆς συναγωγῆς [z], [[a] εἰσ- 38

[t] ∾ ἀπ'. [u] † τὸ. [y] ∾ ἀπὸ.

(k) ἦλθεν. Evangelistaria. Syr. p. in m. Orig. semel. || + ὁ ἰησοῦς. GH. 218 (cum al. 8.) 235. al. 9. Evangelistaria. (l) + τὴν παραθαλάσσιον ἐν ὁρίοις ζαβουλὼν καὶ νεφθαλεὶμ. D. cant. (m) = 61. 226* al. 3. Mt. d. g. l. (z habet in marg.) αὐτοῖς. 1. 64. Mt. B. a. m. 17. (n) πνεῦμα δαιμόνιον ἀκάθαρτον. D. gr. δαιμόνιον ἀκάθαρτον. 29. Vulg. It. *dæmonium*, colb. *spiritum immundum*, Ambr. bis. (o) = 33. Goth. (p) = BL. Mt. V* Copt. Orig. (q) = D. 33. 56. 58. 61. Syr. hieros. Ar. pol. Erp. Æth. It. exc. germ. 1. 2. for. perus. Tert. (r) = Marcion. (s) θεὸς. Acta Archelai. τοῦ ἰσραὴλ. in scholiis Mt. 12. (t) BDL. 1. 71. 77. 108. 124. 127. 130. 131. al. 10. Mt. V. a. r. Vulg. It. Orig. (u) = DEFGH S. 10. 36. 40. 72. 91. 124. ap. Birch. 127. 130. 131. 142. 235. al. 36. Mt. V. al. 16. Ed. Orig. || εἰς τὸ μέσον = Mt. B. veron. verc. corb. || μέσον] + αὐτῶν. 124. + ἀνακραυγάσαν τε. D. (+ καὶ ἀνακραυγάσαν. St. β.) cant. (absque *et*.) || Paulo antea ῥίψας D* et mox βλάψας. D. (x) ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ. D. (y) BCDLQ. 1. 33. 69. 118. 124. 131. Orig. *de*, Vulg. It. *a*, cant. (z) + ὁ ἰησοῦς. A. al. 7. Mt. r. 10. Syr. Pers. Vulg. (non tol. emmer. for. perus.) Post εἰσῆλθεν addunt Evangelistaria. (a) ἦλθεν. D. 61. 64. 114. 127. al. 4. Mt. r. x. 10. 11. Evangelistaria quædam. cant.

ἦλθεν" εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος b. c † πενθερὰ δὲ τοῦ σί-
μωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν
39 περὶ αὐτῆς. Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ
πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν. d παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα
40 διηκόνει" αὐτοῖς. e Δύνοντος" δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι
εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, f ἤγαγον" αὐτοὺς
πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας g ἐπιθεὶς,"
41 ἐθεράπευσεν αὐτούς· Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ
πολλῶν, h κράζοντα" καὶ λέγοντα· ὅτι σὺ εἶ i † ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ· καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν
42 k τὸν" χριστὸν αὐτὸν εἶναι. Γενομένης δὲ ἡμέρας,
ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς l ἔρημον" τόπον· καὶ οἱ ὄχλοι
m ἐπεζήτουν" αὐτὸν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον
43 αὐτὸν, τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπε πρὸς
αὐτούς· ὅτι καὶ n ταῖς ἑτέραις πόλεσιν" εὐαγγελίσα-
σθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· ὅτι o εἰς" τοῦτο
44 p ἀπέσταλμαι." Καὶ ἦν κηρύσσων q ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς" r τῆς γαλιλαίας."]

c † ἡ. i † ὁ χριστὸς. m ἐζήτουν.

(b) + καὶ ἀνδρέου. D. (St. β.) cant. veron. corb. colb. germ. 1. Ambr. (c) = ABDGHLMQS. al. 37. pluresve. Mt. V. al. 15. Ed. || ἡ δὲ πενθερὰ. C. 106. 131. pluresve. Mt. x. (d) παραχρῆμα· ἡ δὲ ἀναστ. διηκ. Mt. 11. παραχρῆμα, ὥστε ἀναστᾶσαν αὐτὴν διακονεῖν. D. || *et dimisit eam continuo, ut etiam continuo surgentem eam ministraret eis.* cant. (e) δύνοντες. 69. 124. 127. 235. Ev. 2. 18. 34. al. 12. Mt. o. 11. δύντες. Orig. δύσαντος. D. *occidente*, cant. verc. *cum occidisset*, Vulg. veron. brix. colb. corb. germ. gat. for. perus. Ambr. (f) ἔφερον. D. cant. ἦγον. Orig. (g) ἐπιτιθεὶς. BDQ. 64. 69. 91. 116. 117. Ev. 18. 19. Mt. g. 11.

(h) κραυγάζοντα. ADE. al. 26. Mt. V. al. 5. Orig. (i) = BCDFL. 33. 220. Copt. Arm. Ar. p. Vulg. It. exc. brix. Orig. Tert. Victorin. (k) = D. Orig. (l) ἕτερον. 61. 91. (m) ABCDFLMS. 1. 11. 33. 69. 91. 106. 124. 131. 157. 218 (cum al. 8.) 235. Ev. 18. 19. 36. al. 42. et Barber. 4. Mt. V. al. 13. Ed. Vict. Euthym. Theophyl. (n) ἑτέραις πόλεσιν. Barber. 1. ἐν ἑτ. πόλ. 72. al. 5. Mt. x. ἐν ταῖς ἑτ. πόλ. Mt. a. q. εἰς τὰς ἄλλας πόλεις. D. cant. (o) ἐπὶ. BL. 67. 124. (p) ἀπεστάλην. BDL. 1. 12. 33. 69. 124. (q) εἰς τὰς συναγωγάς. BDQ. 69. 91. Ev. 12. 18. 19. Mt. f. g. (r) τῆς ἰουδαίας. CLQ. 1. 106. 131. 157. Ev. 12. 19.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον [s] ἐπικεῖσθαι" αὐτῷ 1
[t] τοῦ" ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, [u] καὶ αὐτὸς ἦν [ἑστὼς"
[x] παρὰ" τὴν λίμνην γεννησαρέτ. Καὶ εἶδε δύο [y] πλοῖα" 2
ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς [z] ∞ ἀποβάντες
ἀπ' αὐτῶν" [a] ἀπέπλυναν" τὰ δίκτυα [b]. Ἐμβὰς δὲ εἰς 3
ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν [c] τοῦ" σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ
τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν [d] ὀλίγον" καὶ καθίσας ἐδίδασκεν
ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. [e] Ὡς" δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, 4
εἶπε πρὸς τὸν σίμωνα· ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ
[f] χαλάσατε" τὰ δίκτυα ὑμῶν [g] εἰς ἄγραν." Καὶ ἀπο- 5
κριθεὶς ὁ σίμων εἶπεν αὐτῷ· [h] ἐπιστάτα," δι' ὅλης [i] τῆς"
νυκτὸς κοπιάσαντες, οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί
σου [k] χαλάσω τὸ δίκτυον." Καὶ [l] τοῦτο ποιήσαντες" 6
συνέκλεισαν [m] πλῆθος ἰχθύων" πολύ· [n] διεῤῥήγνυτο δὲ τὸ
δίκτυον αὐτῶν." Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις [o] τοῖς" 7
ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας [p] συλλαβέσθαι" αὐ-

[z] ∞ ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες. [m] ἰχθύων πλῆθος.

36. al. 9. Mt. f. g. Copt. Syr. p. (sed rec. in m.) αὐτῶν. Ev. 34. Mt. c. τῶν ἰουδαίων. Ev. 18. τοῖς ἰουδαίοις. Ev. 7. 13. (s) ἐπικαλεῖσθαι. Mt. 10. (t) καί. AB. 1. 131. Alius. Arm. *et audierunt*, colb. (u) ἑστῶτος αὐτοῦ. D. cant. || + ὁ ἰησοῦς. FGH. item 73. Evangelistaria. (x) περί. 61. al. 5. Mt. k. p. z. (y) πλοιάρια. ACL. 40. 53. Mt. a. d. verc. brix. (z) C DL. (a) ἔπλυναν. BC*L. Mt. g. ἔπλυνον. D. 91. ἀπέπλυνον. Ev. 13. 17. Mt. d. ἐπέπλυνον. Ev. 7. (b) + αὐτῶν. Mt. B. 11. 17. Syr. Syr. p. c. obel. verc. (c) = BDL. (d) ὅσον ὅσον. D. *quantum quantum*, cant. *in altum*, colb. (e) ὅτι. D. (f) χαλάσωμεν. 64. Goth. (g) = 1. 131. Alius. πρὸς ἄγραν. 47. Theophyl.

(h) διδάσκαλε. D. (St. β.) *Rabbi*, Syr. Syr. hieros. (i) = ABL. 131. (k) οὐ μὴ παρακούσομαι. D. οὐ μὴ παρακούσομεν. D** *non præteribo*, cant. || χαλάσω] χαλάσομεν s. χαλάσωμεν. K. 1. 91. al. 5. Mt. g. 11. Arr. Pers. p. Copt. Arm. Æth. Goth. Theophan. (l) τοῦτο χαλάσαντες. 38. εὐθὺς χαλάσαντες τὰ δίκτυα. D. cant. (m) AC EFLS. 1. 69. 72. 106. 124. 131. 157. 218 (cum al. 9.) Ev. 18. 19. 24. 32. 36. al. 16. pluresve. Mt. BHV. al. 19. Ed. Arm. Goth. Theophyl. (n) ὥστε τὰ δίκτυα ῥήσσεσθαι. D. Arm. Goth. cant. || + ὥστε μὴ δύνασθαι ἀναγαγεῖν s. ἀγαγεῖν αὐτό. S. 28. al. 7. Mt. z. in marg. (o) = BDL. Mt. a. verc. (p) βοηθεῖν. D.

τοῖς· ϗ ἦλθον, καὶ [q] ἔπλησαν" ἀμφότερα τὰ πλοῖα,
8 ὥστε [r] [s] βυθίζεσθαι" αὐτά. [t] Ἰδὼν δὲ σίμων πέτρος,"
προσέπεσε [u] τοῖς γόνασι" [x] = τοῦ: ἰησοῦ," λέγων· [y] ἔξ-
9 ελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε. Θάμ-
βος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν [z] καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ,"
10 ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων, [a] ᾗ" συνέλαβον. [b] Ὁμοίως δὲ
καὶ ἰάκωβον ϗ ἰωάννην, [c] υἱοὺς ζεβεδαίου," οἳ ἦσαν κοινω-
νοὶ τῷ σίμωνι. καὶ εἶπε [d] πρὸς τὸν σίμωνα" ὁ ἰησοῦς· μὴ
11 φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ [e] ζωγρῶν." [f] Καὶ
καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαν-
τα," ἠκολούθησαν αὐτῷ.]

12 Καὶ ἐγένετο [g] ἐν τῷ" [εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πό-
λεων, ϗ ἰδοὺ, ἀνὴρ πλήρης λέπρας· [h] ϗ ἰδὼν" τὸν ἰησοῦν,
[i] πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ," λέγων· κύριε, ἐὰν
13 θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα,
ἥψατο αὐτοῦ, [k] ∾ εἰπών·" θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐ-
14 θέως [l] ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ." Καὶ αὐτὸς παρ-

[k] ∾ λέγων.

(q) ἐπλήσθησαν. B. 225. Mt. B. i. n. ἐπλήρωσαν. 125. ἐπλήσθη. 50. (r) + παρά τι. C. ut videtur. D. (St. β.) Ed. Syr. Arr. Perss. Syr. p. in m. Copt. Arm. Vulg. recentior. cant. colb. germ. 2. (s) βαπτίζεσθαι. 125. (t) ὁ δὲ σίμων. D. cant. || = σίμων. 106. Syr. p. (sed habet in m.) Sax. || = πέτρος. 69. veron. verc. (u) ποσὶν. D. 1. 118. 131. Syr. Copt. cant. colb. (x) αὐτοῦ. D. cant. || = τοῦ. BHS. al. 24. pluresve. Mt. HV. al. 15. Ed. (y) + παρακαλῶ. D. Syr. Goth. cant. colb. brix. (z) = D. Mt. B. cant. (a) = B. ὧν. D. cant. Theophyl. (b) ἦσαν δὲ κοινωνοὶ αὐτοῦ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης, υἱοὶ ζεβεδαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· δεῦτε, καὶ μὴ γίνεσθε ἁλιεῖς ἰχθύων, ποιήσω γὰρ ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. D. cant. (c) = C* Arm. (d) = Syr. (e) + *ad vitam*, Syr. Pers. p. Syr. hieros. || *vivificans*, veron. verc. corb* Ambr. diserte. (f) οἱ δὲ ἀκούσαντες πάντα κατέλιψαν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ. D. cant. (g) = 13. 69. (h) ἰδὼν. 124. ap. Birch. Arm. ἰδὼν δὲ. B. 124. ap. Alt. || = ἰδὼν τὸν ἰησοῦν. veron. verc. corb. colb. Ambr. (i) ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον. D. cant. || ἐδεήθη αὐτοῦ] = Pers. p. αὐτοῦ, ἐδεήθη. Mt. d. (k) BCDL. 13. 33. 69. 124. Mt. 11. Cyr. (l) ἐκαθαρίσθη. D. cant. ἐκαθαρίσθη λέπρα αὐτοῦ. 46. || ἀπ' αὐτοῦ] + καὶ ἐκαθαρίσθη. Mt. 11.

ἤγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον
σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
σου, καθὼς προσέταξε μωσῆς, [m] εἰς μαρτύριον αὐτοῖς."
Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· ϗ συνήρχοντο 15
ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι [n] — ὑπ' αὐ-
τοῦ" ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. Αὐτὸς δὲ ἦν [o] ὑποχω- 16
ρῶν" ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος.]

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, [p] ϗ αὐτὸς [ἦν διδά- 17
σκων [q]· ϗ ἦσαν καθήμενοι φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκα-
λοι, οἳ ἦσαν [r] ἐληλυθότες" ἐκ πάσης κώμης τῆς γαλι-
λαίας καὶ ἰουδαίας ϗ ἱερουσαλήμ· ϗ δύναμις κυρίου ἦν
[s] εἰς τὸ" ἰᾶσθαι [t] αὐτούς." Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες 18
ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον, ὃς ἦν παραλελυμένος· καὶ ἐζήτουν
αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, καὶ [u] θεῖναι" ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ μὴ 19
εὑρόντες [x] ποίας" εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, διὰ τὸν ὄχλον, [y] ἀνα-

---

[x] διὰ ποίας.

(m) ἵνα εἰς μαρτύριον ᾖ (ἦν. D*) ὑμῖν τοῦτο. D. cant. veron. verc. corb. colb. Epiph. Marcion. ap. Epiph. Tert. Ambr. || αὐτοῖς] + καὶ τοῖς ἔθνεσι. Ev. 18. + ὁ δὲ ἐξελθὼν . . . ϗ συνήρχοντο πρὸς αὐτὸν, ϗ ἦλθεν πάλιν εἰς καφαρναοὺμ. D. cant. (e Marc. 1, 45.) (n) — BDL. 1. 61. 69. 71. 131. Alius et Barber. 2. Copt. Arm. Æth. Pers. w. Vulg. It. || Post ἀκούειν ponunt Syr. Pers. p. Ar. p. item M. Mt. l. Utroque loco habent Ar. rom. Erp. (o) — 2. 71. Mt. d. Post ἐρήμοις ponunt 52. Mt. 11. Post προσευχόμενος habet ὑποχωρῶν ἐν αὐταῖς ἀπὸ τῶν ὄχλων. 157. (p) αὐτοῦ διδάσκοντος συνελθεῖν τοὺς φαρισαίους ϗ νομοδιδασκάλους. ἦσαν δὲ συνεληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς γαλιλ. ϗ ἰουδαίας τοῦ ἰᾶσθαι αὐτούς. D. cant. (q) + ὁ ἰησοῦς. 127. al. 4. + ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν. 13. 69. 124. (r) συνεληλυθότες. A*D. 1. 13. 69. 124. 131. Mt. f. x. verc. συνελθόντες. 56. 58. 61. ἐλθόντες. Mt. B. (s) ἐν τῷ. 235. Mt. x. τὸ. Mt. B. (t) αὐτόν. L. πάντας. K. τοὺς ἀσθενοῦντας. Ev. 11. (u) καθεῖναι. Mt. z** || + αὐτόν. BL. Syr. p. c. ast. (x) ABCD (St. β.) EKLMS. 1. 10. 28. 36. 72. 91. 106. 113. 114. 117. 127. 235. Ev. 5. 18. 19. al. 34. Mt. V. n. al. 6. Ed. Euthym. *qua parte*, Vulg. It. *qua*, cant. πῶς. 11. 40. 61. 64. 131. 157. al. 30. et Barber. 5. Mt. a. p. q. 11. al. 5. Ed. πόθεν. 13. 124. Ev. 3. 11. 31. 34. 44. Mt. BH. x. || + ὁδοῦ. 89. al. 12. Mt. i** m. Theophyl. + πύλης. 218 (cum 77.) (y) ἀναβιβάσαντες. 11.

*ϐάντες" ἐπὶ τὸ δῶμα, [z] διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν
σὺν τῷ κλινιδίῳ" [a] εἰς τὸ μέσον" ἔμπροσθεν τοῦ ἰησοῦ.
20 Καὶ ἰδὼν [b] τὴν πίστιν [bb] αὐτῶν," εἶπεν [c] †· ἄνθρωπε, ἀφέ-
21 ωνταί [d] σοι αἱ ἁμαρτίαι σου." Καὶ ἤρξαντο διαλογί-
ζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες· [e] τίς
ἐστιν οὗτος, ὃς" λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφι-
22 έναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ [f] μόνος" ὁ θεός; Ἐπιγνοὺς δὲ
ὁ ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, [g] — ἀποκριθεὶς"
εἶπε πρὸς αὐτούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις
23 ὑμῶν [h]; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί [i] σοι
αἱ ἁμαρτίαι σου·" ἢ εἰπεῖν· [k] ἔγειρε" καὶ περιπάτει;
24 Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας· (εἶπε τῷ [l] ∞ παρα-
λελυμμένῳ·") σοὶ λέγω [k] ἔγειρε," καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν
25 σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ παραχρῆμα ἀνα-
στὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' [m] ∞ ᾧ" κατέκειτο, ἀπῆλ-*

---

[e] † *αὐτῷ.* [k] *ἔγειραι.* [l] ∞ *παραλυτικῷ.* [m] ∞ *ὅ.*

(z) *καὶ ἀποστεγάσαντες τοὺς κεράμους, ὅπου ἦν, καθῆκαν τὸν κραϐάττον σὺν τῷ παραλυτικῷ.* D. cant. *διὰ τῶν κεράμων*] *et discoperuerunt tectum et*, veron. (a) *διὰ τοῦ τοίχους.* 68. ‖ = verc. ‖ = *εἰς τό.* Mt. l. (b) + *ὁ ἰησοῦς.* C DS. 13. 69. 124. Syr. Pers. p. cant. corb. Post *αὐτῶν* addit 130. gr. lat. (bb) *αὐτοῦ.* 118. (c) = BL. 33. 130. Pers. w. Vulg. corb. for. *τῷ παραλυτικῷ.* CD. 16. 124. Syr. Ar. p. Pers. p. Copt. Æth. Goth. cant. for. brix. Cyr. *τῷ ἀνθρώπῳ*, omisso sequente *ἄνθρωπε*, 1. 118. 131. veron. verc. colb. germ. 1. Præterea *ἄνθρωπε*] = 130. gr. lat. 157. *τέκνον.* 124. (d) *σου αἱ ἁμαρτίαι.* D gr. F. 40. 142* *σου αἱ ἁμαρτίαι σου.* 130. Ev. 34. Mt. B. (e) *τί οὗτος.* D. Copt. cant. ‖ = *οὗτος.* verc. (f) *εἷς.* D. gr. 40. 67. Mt. n. Syr. p. in m. Copt. Goth. verc. Cyr. (g) = CD. Ev. 32. Syr. Æth. cant. veron. verc. colb. corb. germ. 1. (h) + *πονηρά.* D. (St. β.) Æth. Syr. hieros. cant. colb. Cypr. Ambr. (i) *σοι αἱ ἁμαρτίαι.* Ev. 20. pluresve. Goth. Vulg. cant. brix. for. Aug. *σου αἱ ἁμαρτίαι.* D. gr. Mt. c. *σου αἱ ἁμαρτ. σου.* CF. 142* 225. (k) AB CDFKLS. Alii. Mt. BHV. al. 4. Ed (l) CDFL. 33. 69. 91. 108. 124. 142. 143. 157. al. 5. Mt. B. d. g. Ed. Cyr. Theophyl. (m) ACELS. 36. 40. 72. 89. 124. 142. 235. Ev. 3. al. 22. Mt. HV. a. f. o. x. 10. Ed. ‖ *ἐφ' ᾧ κατέκειτο*] *τὴν κλίνην.* D. Syr. Pers. p. *grabattum*, cant. *τὸ κλινίδιον ἐφ' ᾧ.* Mt. m. Syr. p. Pers. w. Vulg. veron. verc. colb. vatic. 359. lat.

θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν. [n] Καὶ ἔκ- 26
στασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν," καὶ
ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες· ὅτι εἴδομεν παράδοξα σή-
μερον.]

Καὶ [o] μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ [ἐθεάσατο τελώνην 27
ὀνόματι λευῒν," καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ [p] εἶπεν"
αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα [q] ἀνα- 28
στὰς" ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγά- 29
λην [r] † [s] λευῒς" αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· ϗ ἦν ὄχλος
τελωνῶν πολὺς ϗ [t] ἄλλων," [u] οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κα-
τακείμενοι." Καὶ ἐγόγγυζον [x] οἱ γραμματεῖς" [y] — αὐ- 30
τῶν" ϗ οἱ Φαρισαῖοι [z] πρὸς τοὺς μαθητὰς [a] αὐτοῦ," λέ-
γοντες· διατί μετὰ [b] ⸆ τῶν" τελωνῶν [c] καὶ ἁμαρτωλῶν"
[d] ἐσθίετε καὶ πίνετε;" Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπε 31

[r] † ὁ.

(n) = DMS. 18. 69. 124. 157. al. 8. Mt. m. q. cant. || καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας] ἐξέσταντο δὲ πάντες. 142. || ϗ ἐδόξαζον τὸν θεὸν] = verc. Post φόβου ponit A. (o) ἐλθὼν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν, τὸν ἐπακολουθοῦντα αὐτῷ ὄχλον ἐδίδασκεν. ϗ παράγων εἶδεν λευεὶ τὸν τοῦ ἀλφαίου (e Marc. 2, 13. 14.) D. cant. || καὶ ἐθεάσατο] παράγων ὁ ἰησοῦς ἐθεάσατο. Evangelistaria. καὶ θεασάμενος. 64. καὶ εἶδε. AK. 72. al. 3. Mt. 10. ἐθεάσατο καὶ εἶδεν. 114. θεάσασθαι καὶ εἶδε. 68. || ὁ ἰησοῦς post ἐξῆλθε + 13. 69. Alius. Syr. veron. colb. Post ἐθεάσατο + 44. 130. gr. et lat. 218 (cum al. 4.) || λευῒν] λευΐ s. λευεὶ. DK. Alii. Mt. c. Vulg. It. exc. gat. λευῒν + καλούμενον. C. 157. (p) λέγει. D. 13. 69. Mt. H. (q) = Ev. 18. (non 19.) 32. Mt. g. Arr. Slav. 3. Ad initium vs. seq. transtulit Æth. (r) = ACDFLS. 1. 13. 69. 72. 124. 157. 218 (cum al: 9.) Alii. Mt. BHV. al. 18. Ed. Theophyl. (s) λευεὶς. ACL. Ed. λευί. 54. 91. Copt. Arm. Vulg. It. || = veron. (t) ἁμαρτωλῶν. 91. Mt. g. (u) ἀνακειμένων. D. cant. (x) Post φαρισαῖοι ponunt BCDL. 1. 157. Copt. Arm. Syr. hieros. Pers. w. Arr. Vulg. It. (y) = DF. 46. 52. Ed. Syr. Arr. Pers. p. Copt. Æth. Slav. Sax. Vulg. ms. cant. brix. In aliis locum mutat. (z) + κατ' s. περὶ αὐτοῦ. Arm. Slav. (a) αὐτῶν. Ev. 18. (b) + ABDL. 1. 10. 11. 69. 72. 124. ap. Birch. 157. 235. al. 19. pluresve. Mt. BH. al. 12. Ed. (c) = D. cant. (d) ἐσθίεται ϗ πίνεται. D. *manducat* s. *edit et bibit*, Æth. cant. veron. verc. brix. corb. colb. Ambr.

πρὸς αὐτούς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ [e] ὑγιαίνοντες" ἰατροῦ, ἀλλ'
32 οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ [f] ἐλήλυθα" καλέσαι δικαίους,
33 ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.] Οἱ δὲ [εἶπον πρὸς
αὐτόν· [g] διατί" οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου [h] νηστεύουσι πυκνὰ,
καὶ δεήσεις ποιοῦνται, [i] ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων" οἱ
34 δὲ [k] σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;" Ὁ δὲ [l] εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· [m] μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς" τοῦ νυμφῶνος, [n] ἐν ᾧ" [o] ὁ
35 νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι," ποιῆσαι νηστεύειν; Ἐλεύσον-
ται δὲ ἡμέραι, [p] καὶ" ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμ-
φίος, [q] τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
36 Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς· ὅτι οὐδεὶς [r] ἐπί-
βλημα" [s] ἱματίου καινοῦ [t] ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον πα-
λαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν [u] σχίζει," καὶ [x] τῷ
παλαιῷ" οὐ [y] συμφωνεῖ" [z] = ἐπίβλημα" τὸ ἀπὸ τοῦ

(e) *ἰσχύοντες*. 13. 69. 235. al. 5. Copt. (f) *ἦλθον*. D. 1. 28. 68. 106. 157. Mt. B. Theophyl. (g) = BL. 33. ap. Mill. 157. Copt. (h) + *καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν φαρισαίων*. D. 91. cant. colb. (i) = D. 77. 108. cant. colb. || = *ὁμοίως*. Copt. veron. verc. corb. *pharisæorum orationes s. obsecrationes faciunt*, verc. veron. (k) *μαθηταί σου οὐδὲν τούτων ποιοῦσι*. D. cant. || *οἱ δὲ σοὶ*] + *μαθηταί*. Copt. Arr. Goth. veron. brix. colb. corb. (l) + *Ἰησοῦς*. CDL. 1. 11. 33. 64. 69. 80. 124. 131. Ev. 12. 18. 19. Mt. f. Arr. Syr. p. in m. Copt. Æth. Goth. cant. brix. (m) *μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ* omisso postea *ποιῆσαι*. D. cant. veron. verc. gat* colb. germ. 1. Ambr. Maxim. taur. || *δύνασθε*] *δύνανται*. Ev. 34. Mt. c. (n) *ἐφ' ὅσον*. D. *cum*, cant. *ἐν ὅσῳ*. Mt. m. *ἴσως*. 29. 71. (o) *ἔχων τὸν νυμφίον μεθ' ἑαυτῶν*. D. cant. (p) = CFL. (St. β. teste Beza.) 13. 69. 124. 157. 226** al. 8. Mt. k. p. r. x. z. 11. Syr. Pers. p. Ar. rom. Erp. Arm. Slav. Vulg. veron. brix. perus. colb. corb. germ. 1. Maxim. taur. (q) + *καὶ*. M. 1. 13. 69. 124. 218 (cum al. 7.) al. 2. Mt. z. Æth. Ar. p. Slav. Goth. veron. brix. perus. colb. corb. germ. 1. Maxim. taur. (r) = 131. Arm. (s) + *ἀπὸ*. BDL. 1. 13. 33. 69. 124. 131. 157* Syr. Perss. Arr. Copt. Vulg. veron. for. colb. corb. germ. gat. Ambr. (t) + *σχίσας*. BDL. 1. 33. 131. 157. Mt. x. Copt. cant. (u) *σχίσει*. BC D (St. β.) L. 36. 40. Ev. 19. 36. al. 2. Mt. a. f. g. cant. verc. || + *τὸ ἐπίβλημα*, omisso postea *ἐπίβλημα*. Ed. (x) *τὸ παλαιόν*. Ev. 19. *τῶν παλαιῶν*. Ev. 18. (y) *συμφωνήσει*. ABCD (St. β.) L. 33. 36. 40. 91. 157. al. 5. Mt. a. g. cant. Marcion. (z) = AE

U

καινοῦ. Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς πα- 37
λαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει [a] ὁ νέος οἶνος" τοὺς ἀσκοὺς [b],
καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται.
Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς [c] βλητέον·" [d] — ϗ 38
ἀμφότεροι συντηροῦνται." [e] Καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν, 39
εὐθέως θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς χρηστότερός
ἐστιν."]

. Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ [f] δευτεροπρώτῳ" [διαπο- 1
ρεύεσθαι αὐτὸν διὰ [g] τῶν" σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ [h] τοὺς στάχυας, καὶ ἤσθιον," ψώχοντες
ταῖς χερσί. Τινὲς δὲ τῶν φαρισαίων εἶπον [i] — αὐτοῖς·" 2
τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι [k] ποιεῖν" [l] ἐν" τοῖς σάββασι;
Καὶ ἀποκριθεὶς [m] πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ ἰησοῦς·" οὐδὲ 3

FKMS. 10. 28. 72. 77. 108. 125. ap. Birch. 127. 130. gr. et lat. 142. 143. 145, 229* 235. Ev. 34. al. 47. Mt. V. c. d. k. p. q. z. 10. 11. 17. al. 6. Ed. Goth. Slav. Theophyl. Post καινοῦ ponit D. cant. || ἐπίβλημα τὸ] τὸ ἐπίβλημα. Ed. τὸ ἐπίβλημα τὸ. CL. 1. 13. 69, 106. 116. 124. 131. 157. 234. Ev. 18. 19. Mt. a. g. || ἐπίβλημα + καινὸν. Arm. (a) ὁ οἶνος ὁ νέος. BDLM. 106. 124. 131. Ev. 18. 19. 34. 36. pluresve. Mt. c. f. g. 17. al. 3. || = νέος. 44. 71. (b) + τοὺς παλαιοὺς. D. Copt. Arm. cant. Iren. Tert. Ambr. (c) βάλλουσι. D. It. (exc. for.) Dial. c. marcion. (d) = BL. 1. 33. 131. 157. Copt. (e) = D. cant. veron. verc. corb* colb. || = εὐθέως. BL. 1. 118. 131. 157. Copt. Arm. || χρηστότερος] χρηστὸς. BL. 157. 225. Copt. (f) = BL. 1. 33. 69* 118. Syr. Ar. p. Perss. Copt. Æth. (Syr. p. in m. notat: non est in omnibus exemplaribus.) veron. brix** colb. Habet Ambr. dis. || δευτέρῳ πρώτῳ. 13. 117. 124* 235. Ed. *secundo*, Ar. rom. Erp. || ἐπορεύετο ὁ ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ etc. Evangelistaria. (g) = ABL. 1. 72. 114. 142* Mt. 10. (h) καὶ ἤσθιον τοὺς στάχυας. BCL. || = τοὺς. Mt. a. g. m. Barber. 1. || ἤσθιον ponitur post καὶ ψώχοντες ταῖς χερσὶν in D. Arm. cant. verc. brix. (i) = BC*L. 1. 118. 131. 157. Copt. verc. colb. αὐτῷ. D. cant. πρὸς αὐτοὺς. Mt. 11. (k) = B. 69. item D. Arm. Perss. Vulg. It. (l) = BL. 1. 124. 131. Alius. (m) ὁ ἰησοῦς εἶπεν s. ἔλεγεν πρὸς αὐτοὺς. AD. 13. 72. 124. 130. gr. et lat. 131. 157. Ev. 32. al. 5. pluresve. Mt. B. a. c. al. 6. Vulg. cant. brix. for. corb. colb. Alii aliter.

[n] τοῦτο ἀνέγνωτε, ὃ ἐποίησε Δαβὶδ, [o] ὁπότε" ἐπείνασεν
4 αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ [p] ὄντες;" [q] ‛Ως" εἰσῆλθεν
εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς [r] προθέ-
σεως" [s] — ἔλαβε, καὶ" ἔφαγε, καὶ ἔδωκε [t] καὶ" τοῖς
μετ' αὐτοῦ· [u] οὓς" οὐκ ἔξεστι φαγεῖν, εἰ μὴ [x] μόνους τοὺς
5 ἱερεῖς;" [y] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· [z] ὅτι" κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

6 [a] Ἐγένετο δὲ [b] καὶ" ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν
αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἐκεῖ
7 ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. [c] ∾ Παρε-
τήρουν" δὲ [d] † οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι, εἰ ἐν

[c] ∾ παρετηροῦντο. [d] † αὐτόν.

(n) + ποτε. DH. cant. item (omisso τοῦτο) L. (o) ὅτε. BCDL. 1. 69. 91. 131. 157. Mt. c. g. 11. (p) = BDL. 1. 69. 131. 157. Alius. Ev. 32. Mt. l. Syr. *qui cum eo erat*, cant. πάντες. 124. (q) = BD. cant. Marcion ap. Epiph. πῶς. CL. 1. 13. 33. 69. 124. ap. Birch. 131. 157. Ev. 5. *quomodo*, Copt. Goth. Vulg. It. *et*, colb. (r) προσθέσεως. D. etiam in Matth. et Marc. (s) = DK. 1. 13. 36. 69. 72. 124. 131. 157. Ev. 24. 31. al. 8. Mt. BH. m. 10. 11. Syr. p. Syr. hieros. Arm. Æth. cant. Theophyl. ms. Iren. λαβὼν. BC*L. Syr. Copt. Theophyl. ed. (t) = BL. 1. Syr. Arr. Pers. w. Arm. Goth. Vulg. It. exc. cant. Theophyl. ed. Iren. Ambr. (u) οἷς. D. cant. (x) μόνοις τοῖς ἱερεῦσιν. D. 78. 157. Mt. l. x. Syr. p. in m. μόνον τοὺς ἱερεῖς s. τοῖς ἱερεῦσιν. 47. 72. Alii. Mt. d. r. Syr. p. Vulg. gat. for. Ambr. (y) Transponit hunc versum post comma 10 et ejus loco legit: τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ θεασάμενός τινα ἐργαζόμενον τῷ σαββάτῳ, εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, εἰ μὲν οἶδας τί ποιεῖς, μακάριος εἶ· εἰ δὲ μὴ οἶδας, ἐπικατάρατος καὶ παραβάτης (*travaricator*) εἶ τοῦ νόμου. D. (St. β.) cant. Eadem Wechelius laudat e codd. 2. vetustiss. (z) = B. 1. 131. Arm. Marcion ap. Epiph. (a) καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν σαββάτῳ, ἐν ᾗ ἦν ἄνθρωπος ξηρὰν ἔχων τὴν χεῖρα. D. cant. || Ab ἐγένετο ad διδάσκειν = Evangelistaria in media lectione, ut Ev. 44. et Mt. BH. f. Retinent tamen alia, ut Mt. c. et Ev. 32. (b) = L. 1. 13. 33. 69. 124. 127. 131. al. 6. Mt. d. g. o. Ed. Copt. It. (exc. for. germ. corb. gat.) Cyr. (c) ABDLM. 1. 33. 69. 72. 91. 131. 157. al. 12. Mt. g. r. 10. 11. Cyr. (d) = AEFKS. 1.

τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει [e], ἵνα εὕρωσι [f] κατηγορίαν"
αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, [g] καὶ 8
εἶπε" [h] ∽ τῷ ἀνθρώπῳ" τῷ [i] ξηρὰν" ἔχοντι τὴν χεῖρα·
[k] ∽ ἔγειραι," καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. [l] ὁ δὲ" ἀναστὰς
[m] ἔστη." Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· [n] ἐπερωτήσω" 9
[o] ὑμᾶς * τι * ἔξεστι τοῖς σάββασιν *" ἀγαθοποιῆ-
σαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ [p] ἀποκτεῖναι;"
Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς [q], εἶπεν [r] αὐτῷ·" 10
ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου· ὁ δὲ [s] ∽ ἐποίησεν" [t] †·" καὶ

---

[h] ∽ τῷ ἀνδρί. [k] ∽ ἔγειρε. [p] ∽ ἀπολέσαι.
[r] ∽ τῷ ἀνθρώπῳ. [s] ∽ ἐξέτεινεν. [t] † οὕτω.

---

10. 11. 17. 28. 36. 40. 69. 72. 91. 106. 127. 130. 131. 142. 143. 235. Ev. 2. 18. 19. 24. 32. al. 59. Mt. BHV. al. 19. Ed. Goth. Slav. Vulg. It. exc. cant. Theophyl. Tert. (e) + αὐτόν. M. 13. 33. 69. 124. Ev. 21. Ed. (f) κατηγορῆσαι. D. κατηγορεῖν. S. 1. 65. 124. 131. 209. Barber. 1. Mt. 11. Syr. utr. Goth. Vulg. It. || + κατ' FKL. 33. 40. 72. 91. 124. 218 (cum al. 3.) Ev. 18. 32. al. 30. Mt. a. g. m. q. x. z. ut videtur. 10. Ed. Copt. Arm. Syr. p. in m. Slav. Cyr. Theophyl. (g) εἶπε δέ. BL. 1. 13. 33. 69. 91. 157. 209. verc. (h) BL. 1. 33. 91. 131. 209. Mt. g. Cyr. Scholion in Mt. d. || — D. cant. (i) ἐξηραμμένην. KM. 40. 72. al. 6. Mt. a. c. g. 10. (k) ABEFKL. 1. al. 19. pluresve. Mt. HV. al. 5. (l) καὶ. BDL. 1. Vulg. It. Cyr. Scholion in Mt. d. (m) ἐστάθη. D. (n) ἐπερωτῶ. BL. Copt. Vulg. brix. for. (o) ὑμᾶς· τί ἔξεστι τοῖς σάββασιν; ES. 1. 13. al. 45. pluresve. Mt. a. g. k. m. z. 10. 17. etc. Ed. Syr. utr. Arr. Pers. p. Goth. ὑμᾶς τι· ἔξεστι τοῖς σάββ. Rec. 130. gr. Alii. τι ὑμᾶς· τί ἔξ. τ. σάββ. Arm. || τι] — 52. Pers. w. εἰ. BDL. 157. Copt. Vulg. It. Cyr. Scholia ap. Mt. Aug. (p) AEFK MS, 10. 11. 17. 51. ap. Mill. 52. 61. 64. 72. 89. 106. 114. 116. 117. 124. ap. Alt. 127. 130. gr. 142. 143. 218 (cum al. 8.) 229* 235. Ev. 2. 18. 19. 24. 32. al. 56. Mt. BHV. al. 16. Ed. Syr. ms. Syr. p. Æth. Theophyl. || + οἱ δὲ ἐσιώπων. D. 64. 124. 142. al. 10. Mt. g. Arr. cant. (q) + ἐν ὀργῇ s. μετ' ὀργῆς. D. 1. 11. 13. 69. 77. 108. 118. 124. 131. 157. 225. 229. Barber. 1. Mt. o. x. Sax. cant. veron. corb. colb. *omnes illos esse in ira*, verc. (r) ABEFKMS. 10. 11. 17. 28. 36. 40. 61. 64. 72. 89. 108. 114. 116. 117. 127. 130. gr. 142. 143. 235. Ev. 2. 18. 19. 24. 32. al. 58. Mt. BHV. al. 19. Ed. Syr. utr. (Syr. p. habet rec. in m.) Pers. p. Copt. Arm. Goth. Slav. Theophyl. (s) ἐξέτεινεν. D. (St. β.) 1. 13. 69. 118. 130. gr. et lat. 131. 157. Mt. c. Syr. Arr. Pers. Syr. p. in m. Copt. Æth. Arm. Goth. Vulg. It. (t) — AEF

[u] ∾ ἀποκατεστάθη" ἡ χεὶρ αὐτοῦ [x] † [y] = ὡς ἡ
11 ἄλλη."] Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν [z] ἀνοίας," καὶ
[a] διελάλουν" πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν [b] ποιήσειαν" τῷ
ἰησοῦ.

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, [[c] ∾ ἐξῆλ-
θεν" εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων
13 ἐν τῇ προσευχῇ [d] τοῦ θεοῦ." Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέ-
ρα, προσεφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξά-
μενος [e] ἀπ'" αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους [f] ὠνό-
14 μασε·" [g] Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασε" πέτρον, καὶ ἀν-
δρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, [h] ἰάκωβον καὶ ἰωάννην, [i] φί-
15 λιππον καὶ βαρθολομαῖον, [k] Ματθαῖον καὶ θω-

---

[u] ∾ ἀπεκατεστάθη. [x] † ὑγιής.

[e] ∾ ἐξελθεῖν αὐτόν.

LMS. 11. 28. 33. 36. 61. 89. 106. 124. 127. 148. 218 (cum al. 3.) 235. Ev. 2. 18. 19. al. 24. et Barber. 4. Mt. BHV. f. i. m. n. q. x. 11. 17. (item Codd. et Verss. nota anteced. laudati) Ed. Syr. p. habet c. obelo. Theophyl. (u) ADEKLS. 13. 17. 33. 69. 118. 124. 157. 209. 235. al. 21. Mt. BHV. al. 6. Ed. ἀπεκατέστη. 1. 131. item Mt. m. (x) = ABD (St. β.) LQ. 1. 33. 69. 72. 114. 118. 131. 157. 209. 219. ap. Birch. al. 8. Mt. m. 10. 11. Syr. utr. Copt. Arm. Goth. Vulg. It. Theophyl. (y) = BL. 34* 63. Copt. Vulg. Sax. verc. for. vatic. 359. corb. || + καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου. D. cant. Conf. not. y. (z) μανίας. 142* ἀνομίας. 13. corb. brix. perus. germ. 1. (a) ἐλάλουν. K. 72. 108. 127. 143. al. 5. Mt. r. 10. συνελάλουν. 33. διελογίζοντο. D. cant. (b) ποιήσειεν. A. 33. 91. 157. Mt. 11. ποιήσαιεν. BL. 1. 13. 69. 121. 131. Mt. g. (c) ABDL. 33. 119. 157. Pers. p. cant. (d) = D. cant. Marcion Tert. αὐτοῦ. 220. || Orig. et Cypr. ut rec. (e) ἐξ. 28. 89. 91. al. 7. Mt. a. g. (f) ἐκάλεσε. D. 36. 40. 53. 57. cant. || + πρῶτον. D. cant. (g) = 12. 69. 133. colb. (h) + δὲ. BDKL. 13. 33. 91. 106. 124. 157. al. 5. Mt. g. n. o. 10. Syr. Pers. p. Arm. Vulg. ms. cant. veron. verc. colb. (i) + καὶ. BDL. 33. 157. Mt. n. Syr. Pers. p. Arm. Æth. cant. veron. verc. colb. (k) + δὲ. BDL. 13. Syr. Arr. Pers. p. Arm. cant. veron. verc. colb.

μᾶν; [l] ἰάκωβον [m] τὸν τοῦ″ ἀλφαίου καὶ σίμωνα τὸν
καλούμενον ζηλωτὴν, [n] Ἰούδαν ἰακώβου καὶ ἰούδαν 16
[o] ἰσκαριώτην,″ ὅς [p] καὶ″ ἐγένετο προδότης.] Καὶ κα- 17
ταβὰς [q] μετ᾽ αὐτῶν,″ [ἔστη ἐπὶ [r] τόπου″ πεδινοῦ· [s] καὶ
ὄχλος″ μαθητῶν αὐτοῦ καὶ πλῆθος πολὺ [t] τοῦ λαοῦ″
ἀπὸ πάσης τῆς ἰουδαίας, καὶ [u] ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς
παραλίου τύρου ϗ σιδῶνος, οἳ ἦλθον″ ἀκοῦσαι αὐτοῦ ϗ
ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν· Καὶ οἱ [x] ὀχλούμενοι″ [y] ἀπὸ″ 18
πνευμάτων ἀκαθάρτων· [z] ϗ″ ἐθεραπεύοντο. Καὶ πᾶς 19
ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ· ὅτι δύναμις παρ᾽ αὐ-
τοῦ ἐξήρχετο, ϗ ἰᾶτο πάντας.] Καὶ αὐτὸς ἐπάρας 20
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς [a] αὐτοῦ,″
ἔλεγε· μακάριοι οἱ πτωχοί[b]· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασι-
λεία τοῦ θεοῦ. Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν· ὅτι [c] χορ- 21
τασθήσεσθε.″ [d] μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν· ὅτι γελά-

[y] ὑπὸ.

(l) + ϗ. D*L. 13. 33. Syr. Arr. Pers. p. Arm. cant. veron. verc. colb. (m) = BL. 1. 13. 69. 131. (n) + καὶ. BDFLQ. 13. 69. 124. ap. Birch. 133. Mt. 11. 17. Syr. Arr. Pers. p. Copt. Æth. Arm. Vulg. ed. cant. veron. verc. colb. corb. (o) ἰσκαριὼθ. BL. 33. Marcion Epiph. σκαριὼθ. D. Syr. It. *in Scarioth*, cant. || = veron. verc. (p) = BL. 53. Syr. Arr. Perss. Copt. Æth. Vulg. It. exc. cant. Marcion. (q) ἐν αὐτοῖς. Marcion ap. Epiph. (r) τοῦ. ES. 127* 142* al. 5. Mt. V. τόπου τοῦ. Mt. x. (s) μετὰ τῶν. 157. || ὄχλος] + πολύς. BL. 1. 118. (t) = 1. 118. 131. al. 2. (u) ἄλλων πόλεων ἐληλυθότων. D. cant. || σιδῶνος] + ϗ ἄλλων πόλεων. Goth. || ἱερουσαλὴμ] + καὶ τῆς περιχώρου. Arm. veron. verc. corb. colb. germ. 1. (x) ἐνοχλούμενοι. ABL. 1. 157. (y) ABDFLQS. 89. 142* 143. Ev. 18. 19. 20. 24. 36. al. 9. Mt. HV. a. c. f. bis. r. z** 11. (z) = ABDLQ. 33. 85. Mt. i. n. 11. Arm. Æth. Ar. p. Vulg. It. Euthym. (a) = D. 67. 91. Ed. Pers. p. cant. corb. Orig. semel. Theophyl. (b) + τῷ πνεύματι. 1. 13. 64. 69. 76. 115. 118. 124. ap. Birch. 131. Ev. 19. 36. al. 6. Mt. q. x. 11. 19* Arr. Arm. Syr. hieros. Goth. Sax. verc. brix. gat. colb. Ambr. semel. (non Tert.) (c) χορτασθήσονται. 69. Mt. a. veron. corb. germ. 1. Tert. Ambr. (d) = D. cant. Ante οἱ πεινῶντες ponit Syr. hieros. || γελάσετε] γελάσονται. Arm. germ. 1. Orig. ter. (semel ut rec.) Tert. Hier.

22 σετε." Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄν-
θρωποι, καὶ [e] ὅταν" ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ [f] ὀνειδίσωσι,
καὶ ἐκβάλωσι" τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν, ἕνεκα τοῦ
23 υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [g] χάρητε" ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ
σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν [h] τῷ
οὐρανῷ·"] [i] κατὰ" [k] ∞ ταῦτα" γὰρ ἐποίουν τοῖς προ-
24 φήταις οἱ πατέρες [l] αὐτῶν." Πλὴν [οὐαὶ ὑμῖν τοῖς
25 πλουσίοις· ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. Οὐαὶ
ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι [m]· ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ [n] — ὑμῖν,"
26 οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. Οὐαὶ
[o] † ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι [p] † οἱ ἄνθρωποι· κατὰ
[q] ∞ ταῦτα" [r] γὰρ" ἐποίουν [s] τοῖς ψευδοπροφήταις"
27 [t] οἱ πατέρες αὐτῶν." Ἀλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούου-

[g] χαίρετε. [k] ∞ τ' αὐτὰ. [o] † ὑμῖν.
[p] † πάντες. [q] ∞ τ' αὐτὰ.

(e) = 68. 106. Ed. Goth. (f) ἐκβάλωσιν καὶ ὀνειδίσωσιν. D. cant. veron. verc. corb. colb. germ. 1. Cypr. ter. (non Tert.) (g) ABD (St. π.) EF KLMS. Ev. 3. 4. 36. al. 84. Mt. BV. 19. al. 20. Ed. Theophyl. (h) τοῖς οὐρανοῖς. 13. 69. 127. Ev. 19. al. 2. Mt. d. χ. ω. Ed. brix. Theophyl. ed. Cypr. Chromat. (i) καὶ. 13. 69. 106. 124. ap. Birch. 225. Mt. 10. (k) τὰ αὐτὰ. BDQ. Marcion ap. Epiph. (l) ὑμῶν. 49. Barber. 1. Marcion. (m) + νῦν. BL. 33. 37. 69. 124. 129. 131. 157. 218 (cum al. 3.) Mt. o. Arr. Copt. Æth. Arm. Syr. p. c. ast. Goth. Slav. quidam. brix. Theophyl. ed. (n) = BKL. 1. 13. 69. 157. al. 2. (o) = ABEF HKLMPQS. (St. π.) Ev. 2. 34. al. 74. Mt. V. al. 19. Ed. Pers. p. Goth. Slav. Vulg. It. (exc. cant. veron.) Bas. Theophyl. Marcion. Tert. Ambr. (p) = D (St. π.) FLS. 28. 36. 40. 61. 72. in m. 91. 115. 117. 127. 130. gr. 142. 143. 157. 218 (cum al. 9.) 226* 235. Ev. 2. al. 32. Mt. V. a. d. g. i. l. m. n. o. z. 17. Ed. Syr. Ar. p. Perss. Æth. Vulg. ed. cant. Anton. et Max. Macar. Euthym. Theophyl. Tert. Scholia in Mt. a. g. || Habent P. Alii. Ar. rom. Erp. Arm. Goth. Slav. Vulg. ms. It. exc. cant. Chrys. Tit. bostr. Theophyl. ed. Iren. Ambr. Aug. Beda. (q) τὰ αὐτὰ. BDK. 42. Ev. 18. 19. 34. Mt. c. f. 10. Ed. αὐτὰ. 157. (r) = D. 29. Sax. Vulg. ms. It. Marcion ap. Epiph. Tert. Aug. (s) τοῖς προφήταις. Ed. Vulg. ms. Sax. brix. germ. 1. mart. tol. emmer. for. perus. Marcion ap. Epiph. Beda. τοὺς προφήτας. Mt. m. (t) = B. || αὐτῶν] ὑμῶν. 142* Mt. x. Iren.

σιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν· καλῶς ποιεῖτε τοῖς
μισοῦσιν ὑμᾶς. Εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους [u] ὑμᾶς·″ 28
[x] † προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. Τῷ 29
τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, [y] πάρεχε″ καὶ τὴν ἄλλην·
καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα
[z] μὴ κωλύσῃς. Παντὶ [a] δὲ″ τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου· καὶ 30
ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει.] Καὶ [καθὼς 31
θέλετε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, [b] καὶ ὑμεῖς″
ποιεῖτε αὐτοῖς [c] ὁμοίως.″ Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς 32
ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ
ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. Καὶ ἐὰν 33
ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν
χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποι-
οῦσι. Καὶ ἐὰν [d] ∞ δανείζητε″ παρ᾽ ὧν ἐλπίζετε 34
[e] ἀπολαβεῖν,″ ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ [f] γὰρ″ [g] = οἱ″
ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι
[h] τὰ ἴσα.″ Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ 35

---

[u] ὑμῖν. [x] † καί. [d] ∞ δανείζετε.

(u) ADKMP. 1. 10. 13. 33. 69. 72. 106. 108. 116. 117. 124. 131. 145. 157. Ev. 18. 34. al. 14. Mt. c. f. k. o. p. r. x. z. 10. 11. Ed. Eus. Theophyl. || = 121* || Rec. Orig. (x) = ABDEMPS. 1. 10. 11. 40. 64. 69. 72. 89. 106. 116. 117. 124. 127. 130. gr. et lat. 131. 142. 143. 145. 157. 218 (cum al. 8.) 235. Ev. 2. 18. 19. 26. al. 32. Mt. V. al. 18. Ed. Copt. Arm. Goth. Slav. ms. Vulg. ms. Sax. It. (exc. corb.) Aug. Habent Tert. Ambr. Adimant. (y) τρέψον αὐτῷ. 69. 124. Arr. Tert. || + αὐτῷ. D. Mt. f. Syr. Arm. Goth. Vulg. ed. sixtin. cant. veron. verc. brix. perus. colb. germ. 1. 2. Ambr. ter. (z) + σου. A. 124. ap. Birch. 229** Syr. Copt. (a) = BKL. 64. 116. 131. 157. Mt. m. 10. Syr. (Syr. p. habet c. ast.) Arm. veron. corb. *enim*, perus. (b) = B. verc. corb. Iren. (c) = D. Mt. r. cant. Clem. Tert. ut videtur bis. Iren. Ante αὐτοῖς ponunt 52. Mt. 17. (d) ABDEFHP. 69. 124. 130. 131. 235. Ev. 32. 34. al. 3. pluresve. Mt. BH. z* al. 5. (e) λαβεῖν. BL. Mt. d. Justin. (f) = BL. 157. Copt. *nonne*, veron. (g) = ABDLPS. 1. 72. 89* 106. 127. 130. 142. 143. 145. 218 (cum 124. al. 7.) 235. Ev. 24. 36. al. 9. pluresve. Mt. HV. al. 13. Ed. (h) = D. cant. veron. verc. colb. corb. Ambr.

ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανείζετε [i] μηδὲν ἀπελπίζοντες" καὶ
ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε [k] υἱοὶ [l] † ὑψί-
στου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πο-
36 νηρούς. Γίνεσθε [m] = οὖν" οἰκτίρμονες, καθὼς [n] καὶ"
37 ὁ πατὴρ ὑμῶν [o] οἰκτίρμων ἐστί.] [p] Καὶ" [μὴ κρίνετε,
καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· [q] μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ κατα-
38 δικασθῆτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε. Δίδοτε, καὶ
δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, [r] πεπιεσμένον [s] καὶ"
σεσαλευμένον [s] καὶ" ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν
κόλπον ὑμῶν. [t] τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ, ᾧ" μετρεῖτε, ἀντι-
39 μετρηθήσεται ὑμῖν. Εἶπε δὲ [u] παραβολὴν αὐτοῖς· μήτι
δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς
40 βόθυνον [x] πεσοῦνται;" Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν δι-
δάσκαλον [y] — αὐτοῦ·" κατηρτισμένος δὲ πᾶς [z] ἔσται" ὡς
41 ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν
τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου· τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ

[l] † τοῦ.

(i) *neminis spem amputantes,* (μηδένα s. μηδέν' ἀπελπίζοντες) Syr. Ar. p. Pers. p. μηδὲν ἐλπίζοντες. 2. 15. + λαβεῖν. Mt. 11. (k) + οἱ. Ed. (l) = ABDLMPS. 10. 11. 72. 89. 106. 127. 130. 142. 143. 145. 157. 235. Ev. 18. 19. 24. 34. 36. al. 18. pluresve et Barber. 6. Mt. BHV. al. 17. Ed. Theophyl. (m) = BDL. 1. 33. 131. 157. Copt. Arm. Goth. cant. veron. verc. colb. corb. (Tert. Cypr. Ambr. Ambrosiast.) (n) = BL. 1. 131. Copt. Clem. bis. Chrys. (o) + ὁ οὐράνιος. 13. 69. 91. 124. ap. Alt. 229** Mt. g. m. Chrys. Ambr. Chromat. (p) = D. 1. 106. 131. 157. 235. al. 2. Mt. d. l. m. Ed. Syr. Perss. Copt. Arm. Slav. quidam. Vulg. It. Theophyl. Marcion. Tert. (q) + καί. BLS. 235. Ev. 34. al. 4. Mt. a. c. q. r. (r) + καί. 59. Mt. V. c. Syr. Perss. Goth. Vulg. (s) = BL. 69. 131. Copt. Arm. cant. veron. verc. corb. colb. germ. 1. Ambr. (t) ᾧ γὰρ μέτρῳ. BDL. 131. cant. colb. || = γάρ. 69. Ev. 34. Arm. veron. verc. Ambr. || = αὐτῷ. 36. 40. 77. Ev. 34. Mt. a. (u) + καί. BCDFL. 13. 33. 69. 124. 157. Mt. g. q. Vulg. It. Theophyl. ed. (x) ἐμπεσοῦνται. BDLP. 1. 69. 131. Alius. Mt. d. cant. verc. (y) = BDL. 1. 16. 33. 69. 124. ap. Birch. 130. gr. 131. Ed. Vulg. It. Orig. Marcion. Tert. Iren. (z) ἔστω. F. 64. 91. Mt. g. Orig. Theophyl. ed. ἔστω. Epiph. ἐστιν. Mt. 17.

ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; [a]῍Η″ πῶς δύνασαι λέ- 42
γειν τῷ ἀδελφῷ σου· [b]ἀδελφὲ,″ ἄφες, ἐκβάλω τὸ κάρ-
φος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου· [c]αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλ-
μῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων;″ ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον
τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεις
ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ
σου. [d]Οὐ γάρ″ ἐστι δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σα- 43
πρόν· οὐδὲ [e]δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν, καλόν. Ἕκα- 44
στον [f]γὰρ″ δένδρον ἐκ τοῦ [g]ἰδίου καρποῦ″ γινώσκεται·
οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι [h]σῦκα,″ οὐδὲ ἐκ βάτου
τρυγῶσι σταφυλήν. Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγα- 45
θοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ [i]προφέρει″ τὸ ἀγα-
θόν· καὶ ὁ πονηρὸς [k]= ἄνθρωπος″ ἐκ τοῦ πονηροῦ [l]= θη-
σαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ″ [i]προφέρει″ τὸ πονηρόν· [m]ἐκ
γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα]
= αὐτοῦ.″ [Τί δέ με καλεῖτε, κύριε, κύριε· καὶ οὐ ποι- 46
εῖτε ἃ λέγω; Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με, καὶ ἀκούων μου 47
[n]τῶν λόγων,″ καὶ ποιῶν αὐτοὺς, ὑποδείξω ὑμῖν, τίνι ἐστὶν
ὅμοιος. Ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς 48

(a) = B. corb. καί. Mt. x. for. perus. germ. 1. 2. tol. emmer. (b) = D. 157. cant. veron. verc. corb. colb. (c) καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ ὑπόκειται. D. veron. verc. corb. colb. item (*est* loco *subjacet*) cant. (d) οὐκ. D. Syr. Perss. Arr. Æth. cant. verc. (e) + πάλιν. BL. 1. 69. 124. 131. 157. Copt. Arm. veron. germ. 1. + μὴν. Clem. (f) = D. 235. Ev. 2. al. 3. Mt. 17. cant. veron. verc. colb. tol. (g) καρποῦ. 53. 123. Mt. V. a. καρποῦ αὐτοῦ. D. (h) ῥόδα. 28. (i) προσφέρει bis vel semel L. 131. Ev. 34. al. 3. Mt. V. o. (k) = BDL. 1. 131. Ar. p. cant. veron. verc. germ. 1. vatic. 359. (l) = BDL. 1. 69. 131. Copt. Arm. cant. verc. corb. germ. 1. for. θησαυροῦ. Arr. Vulg. veron. perus. (m) = Cod. unus. || = τοῦ et τῆς. AB DK. 10. 72. Ev. 19. al. 2. Mt. c. f. r. 10. τοῦ = 3. al. 2. Mt. V. 17. || = αὐτοῦ ultimum, CF. 11. 40. 106. 235. Ev. 2. 18. 19. 36. al. 4. Syr. Arr. Perss. Copt. Æth. Vulg. for. perus. (n) τὸν λόγον. 106. 115* Ev. 18. τοὺς λόγους. CFM. Ev. 2. 34. al. 6.

ἔσκαψε, καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέ-
τραν· πλημμύρας δὲ γενομένης, προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν. [o] τε-
49 θεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν." Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ
μὴ ποιήσας, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι [p] οἰ-
κίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ᾗ προσέῤῥηξεν ὁ πο-
ταμός· καὶ [q] εὐθέως" [r] ∾ ἔπεσε," καὶ ἐγένετο [s] τὸ"
ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.]

1 [t] Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς
2 τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, [εἰσῆλθεν εἰς καπερναούμ." Ἑκα-
τοντάρχου δέ τινος [u] δοῦλος," κακῶς ἔχων, [x] ἤμελλε" τε-
3 λευτᾷν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ ἰησοῦ,
ἀπέστειλε [y] — πρὸς αὐτὸν" πρεσβυτέρους τῶν ἰουδαίων,
ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως [z] ἐλθὼν" διασώσῃ τὸν [a] δοῦλον" αὐτοῦ.
4 Οἱ δὲ παραγενόμενοι [b] πρὸς τὸν ἰησοῦν," ·[c] παρεκάλουν"
αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες [d]· ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ [e] ∾ πα-
5 ρέξει" τοῦτο· Ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν
6 συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. Ὁ δὲ ἰησοῦς ἐπο-

[r] ∾ συνέπεσε. [e] ∾ παρέξῃ.

(o) διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομεῖσθαι αὐτήν. BL. 33. 157. Syr. p. in m. τεθεμελίωτο γὰρ καλῶς. Copt. Utrumque jungit Æth. (p) + τὴν. 130. 226** Mt. 10. 17: (q) = D. cant. verc. colb. εὐθὺς. BL. 33. al. 6. Mt. f. (r) DL. 1. 13. 33. 60. 69. 124. 131. 157. Ev. 11. 18. 19. 36. Mt. f. cant. veron. tol. (s) = 76. 131. Ev. 18. Mt. d. g. o. 11. (t) καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ταῦτα τὰ ῥήματα λαλῶν, ἦλθεν εἰς καφαρναούμ. D. cant. || ἐπεὶ δὲ] ἐπειδὴ. AB. 124. Mt. 11. ἐπειδὴ δὲ. K. 91. Mt. g. ὅτε δὲ. Mt. x. ἐγένετο δὲ ὅτε. Arm. Syr. p. in m. It. exc. brix. || εἰσῆλθεν] + ὁ ἰησοῦς. H. al. 3. Evangelistaria. Syr. Post ἐπλήρωσε addit 69. Pers. p. (u) παῖς. D. τις. D* gr. *puer*, cant. (x) ἔμελλε. FS. Ev. 2. Alii. Mt. H. al. 14. Ed. (y) = D. 13. 69. Arm. It. exc. brix. (z) = 64. (a) παῖδα. Mt. B. (b) = D. Pers. w. cant. item verc. corb. colb. (c) ἠρώτων. DL. 1. 13. 69. (d) + αὐτῷ. AC ut videtur, K. al. 11. Mt. m. r. x. 10. 11. Copt. Æth. Vulg. ed. brix. perus. (e) ABDL. 72. in m. 157. al. 7. et Barber. 1. Mt. c. o. παρέξεις. 60. 71.

ρεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος
[f] ἀπὸ˝ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος
φίλους, λέγων αὐτῷ· κύριε, μὴ σκύλλε· ὐ γάρ εἰμι
ἱκανὸς, ἵνα [g] ∾ ὑπὸ τὴν ϛέγην μου˝ εἰσέλθῃς· [h] Διὸ 7
ὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν·˝ ἀλλὰ εἰπὲ [i] λόγῳ,˝
καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μυ. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι 8
ὑπὸ ἐξουσίαν [k] τασσόμενος,˝ ἔχων ὑπ᾽ ἐμαυτὸν ϛρατιώ-
τας· καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ
ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μυ· ποίησον
τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἰησῦς, ἐθαύ- 9
μασεν [l] αὐτὸν,˝ καὶ ϛραφεὶς, τῷ ἀκολυθῦντι αὐτῷ
ὄχλῳ εἶπε· [m] λέγω ὑμῖν, [n] [o] ∾ οὐδὲ˝ ἐν τῷ ἰσραὴλ το-
σαύτην πίϛιν εὗρον. Καὶ ὑποϛρέψαντες [p] οἱ πεμφθέν- 10
τες εἰς τὸν οἶκον, εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον˝ ὑγιαί-
νοντα.]

Καὶ [q] ἐγένετο ἐν˝ [r] ∾ τῇ˝ ἑξῆς, [ἐπορεύετο εἰς πό- 11

---

[g] ∾ μου ὑπὸ τὴν ϛέγην. [o] ∾ οὐδέ. [r] ∾ τῷ.

(f) = D. 1. 69. 124. Ev. 5. (g) CD L. 1. 69. 72. 77. 117. 124. 131. 133. Ev. 44. pluresve. Mt. B. al. 15. Ed. Chrys. Theophyl. || = μου. 157. 225. (h) = D. 63. Mt. i. n. It. exc. brix. germ. 1. 2. (i) λόγον. 69. al. 3. Mt. m. 11. germ. 1. (k) = 69. Mt. H. l. (l) = D. 61. al. 2. Arm. Vulg. It. (m) + ἀμὴν. D. 69. 124. al. 3. Pers. Ar. p. Copt. Arm. Goth. Vulg. cant. verc. brix. for. colb. germ. 1. 2. corb. gat. || = λέγω ὑμῖν. 59. 226* Mt. 11. Æth. (n) + ὅτι. A. al. 8. Mt. H. n. q. (o) EGHS. 28. 36. 72. in m. 89. 91. 127. 218 (cum al. 8.) 235. al. 26. Mt. HV. al. 8. Ed. οὐδέποτε. D. Æth. (p) εἰς τὸν οἶκον· οἱ πεμφθέντες δῦλοι εὗρον τὸν ἀσθενῦντα. D. cant. || οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον = 129. || εἰς τὸν οἶκον] = 2. Slav. germ. 1. Ante οἱ πεμφθέντες ponunt BDFL. 15. 72. 116. 133. 220. 225. pluresve. Mt. o. r. 10. cant. veron. verc. colb. corb. || οἱ = B. 124. || πεμφθέντες] ὑποπεμφθέντες. 59. ὑπεμφθέντες. 124. Ev. 36. || τὸν = D* || ἀσθενοῦντα = BL. 1. 157. Copt. veron. verc. corb. germ. 1. colb. (q) = D. cant. (r) A EGHL. 1. 33. 36. 69. 72. in m. 89* 115. 127. 131. 142. 157. 218 (cum al. 7) 235. Ev. 6. al. 22. et Barber. 5. Mt. V. g. i. m. n. o. q. x. 17. Ed. Pers. w. Vulg. veron. verc. corb. germ. gat. for. Theophyl. || τῇ exprimunt Syr. utr. Pers. p. Arr. Copt. Æth. Arm. Goth. cant. colb. brix.

λιν καλουμένην ναΐν· καὶ συνεπορεύοντο [s] αὐτῷ" [t] οἱ"
μαθηταὶ [u] αὐτοῦ" [x] — ἱκανοὶ," καὶ ὄχλος πολύς [y].
12 [z] Ὡς δὲ" ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ, ἐξε-
κομίζετο [a] τεθνηκὼς," υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ,
[b] κ̀ αὕτη χήρα" κ̀ ὄχλος τῆς πόλεως [c] ἱκανὸς" [d] = ἦν"
13 σὺν αὐτῇ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν [e] ὁ κύριος," ἐσπλαγχνίσθη
14 ἐπ' [f] αὐτῇ," κ̀ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. Καὶ προσελθὼν
ἥψατο τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν. καὶ εἶπε·
15 νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νε-
κρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν· κ̀ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐ-
16 τοῦ. Ἔλαβε δὲ φόβος [g] πάντας," καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν,
λέγοντες· ὅτι προφήτης μέγας [h] ἐγήγερται" ἐν ἡμῖν,
17 καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ] [i]. Καὶ
[ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ,
καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
18 [k] Καὶ ἀπήγγειλαν ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ

---

[g] ἅπαντας.

(s) = A. 40. 61. 69. 72. 127* 157. 235. Ev. 5. al. 4. Mt. m. (t) = 1. 131. Mt. g. (u) = 1. 131. (x) = BD (St. β.) FL. 130. gr. et lat. 157. Syr. Perss. Syr. hieros. Arm. Copt. Sax. Vulg. cant. verc. brix. corb. germ. gat. for. (y) + τῆς πόλεως. CK. 72. 114. 133. al. 5. Mt. r. 10. Copt. (z) ἐγένετο δὲ ὡς. D. cant. veron. verc. corb. colb. Cf. not. q. (a) = A. 54. colb. (b) κ̀ αὐτὴ χήρα. 89. Alii. Mt. B. al. 15. Ed. καὶ αὐτῇ χήρᾳ. 86. 218 (cum 225.) Mt. H. Ed. (etiam Millii 1. Sed corrigitur in append.) χήρᾳ ἔση. D. 59. || αὕτη] + ἦν. CL. 1. 36. 124. al. 5. pluresve. Mt. V. r. x** Ed. (etiam St. 3.) Syr. Syr. p. in m. Arm. Slav. Vulg. It. (c) πολλὺς. D. Mt. B. (d) = AEGH KM. 1. 28. 36. 40. 61. 72. 89. 91. 114. 115. 116. 117. 121. 131. Ev. 2. 6. al. 25. Mt. BHV. al. 19. Ed. Syr. utr. Goth. Slav. Vulg. It. exc. cant. Theophyl. Ambr. (e) ὁ ἰησοῦς. D. 1. 131. 142. Ev. 44. Mt. 10. Syr. Arr. Pers. p. Copt. Æth. Sax. cant. brix. gat. for. Chrys. || Utrumque jungunt 225. Goth. (f) αὐτόν. 13. al. 11. Mt. B. al. 4. Ed. (g) DG KMS. al. 52. Mt. BHV. al. 13. Ed. (h) ἠγέρθη. ABL. 1. 33. 118. 131. ἐγείρεται. Ev. 5. ἐξηγέρθη. D. (i) + εἰς ἀγαθόν. M. 13. 50. 69. 71. 106. 114. 124. al. 8. Mt. x. Arr. Syr. p. Arm. veron. verc. corb. colb. germ. 1. for. (non Tert.) (k) ἐν οἷς καὶ μέχρι ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. ὃς καὶ προσκαλεσάμενος δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, λέγει· πορευθέντες εἴπατε αὐτῷ· σὺ εἶ κ. τ. λ. D. cant.

οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ
τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθ- 32
ημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, [p] καὶ λέγουσιν" ηὐλή-
σαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν [q] ὑμῖν," καὶ
οὐκ ἐκλαύσατε. Ἐλήλυθε [r] γὰρ" ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς 33
μήτε [s] ἄρτον" [t] ἐσθίων," μήτε [u] οἶνον" πίνων· καὶ [x] λέ-
γετε·" δαιμόνιον ἔχει. Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 34
ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ [y] λέγετε·" ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος
καὶ οἰνοπότης, [z] φίλος τελωνῶν" καὶ ἁμαρτωλῶν. * Καὶ [a] ἐδι- 35
καιώθη" ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς] [b] — πάντων.

[Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν φαρισαίων, ἵνα φάγῃ μετ' 36
αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς [c] τὴν οἰκίαν" τοῦ φαρισαίου,
[d] ἀνεκλίθη." Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ [e] ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν 37

---

[z] τελωνῶν φίλος.

---

nem inchoant: οὕτως ὁ κύριος. Sic habent etiam in m. codices textus perpetui, qui lectionum initia in ora notare solent. || Habent Pers. w. Vulg. (exc. for. perus. tol. emmer. harl. et al.) (p) λέγοντες. D gr. L. 69. 124. Arr. veron. verc. corb. λέγοντα. 157. ἃ λέγει. B. 1. Alius. (q) = DL. Copt. Arm. Vulg. cant. colb. germ. mart. for. perus. Ambr. Aug. (r) = F. 60. Ev. 18. 19. Mt. f. Arm. verc. colb. (s) = D. 1. 13. 69. 129. 131. Ev. 18. cant. veron. verc. colb. corb. Orig. Post ἐσθ. ponunt BL. 157. Mt. c. m. Arm. (t) ἔσθων. BD. etiam comm. 34. (u) = D. 1. 13. 69. 131. alius. Ev. 18. cant. veron. verc. corb. colb. Orig. Post πίν. ponunt L. 157. Arm. (x) ἐλέγετε. 70. ap. Mill. Mt. o. λέγουσι. 71. ap. Mill. 135. (y) ἐλέγετε. 70. ap. Wetst. Mt. o. λέγουσι. 71. (z) ABDEGLPS. 1. 69. 106. 124. 131. 157. 218 (cum al. 9.) 235. Ev. 18. 19. 36. Alii. Mt. V. al. 18. Ed. Syr. Arm. Goth. Slav. Vulg. cant. verc. brix. colb. corb. germ. 1. 2. for. perus. Theophyl. Aug. (a) ἐτιμήθη. Barber. 1. ἐδικαιώθη, τουτέστιν ἐτιμήθη. Theophyl. in commentar. (b) = DFL. 1. 13. 24. 28. 36. 40. 64. 71. 116. 118. 130. 131. Ev. 36. al. 5. Mt. a. Ed. Arm. Slav. 4. 7. cant. Iren. Ambr. semel. Ante τῶν τέκνων ponunt. B. 69. 124. 157. Vulg. It. (c) τὸν οἶκον. BDL. 33. 69. 124. 131. Marcion et Epiph. Amphiloch. (d) κατεκλίθη. BDL. 1. 131. Marcion et Epiph. (e) ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός. B. Barber. 1. Pers. w. Vulg. brix. colb. for. perus. Ambr. τις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλὸς. L. 13. 69. Pers. p. Arr. ἥτις ἦν ἁμ. ἐν τῇ πόλει. 1. 118. 131. item, (omisso ἥτις) Syr. Æth. || ἥτις ἦν] — D. cant.

ἁμαρτωλὸς," [f] ἐπιγνοῦσα, ὅτι [g] ἀνάκειται" ἐν τῇ οἰκίᾳ
38 τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου, Καὶ στᾶσα
[h] ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ," [i] κλαίουσα," [k] ἤρξατο βρέχειν
τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι" καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφα-
λῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ
39 ἤλειφε τῷ μύρῳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος [l] ὁ καλέσας αὐ-
τὸν," [m] εἶπεν" [n] ἐν ἑαυτῷ," [o] λέγων" οὗτος εἰ ἦν προφή-
της, ἐγίνωσκεν ἂν, τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ, [p] ἥτις ἅπ-
40 τεται" αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
ἰησοῦς εἶπε [q] πρὸς αὐτόν" σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ
41 δέ [r] φησι·" διδάσκαλε, εἰπέ. [s] Δύο χρεωφειλέται ἦσαν
δανειστῇ τινι· ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτε-
42 ρος πεντήκοντα. Μὴ ἐχόντων [t] — δὲ" αὐτῶν ἀποδοῦναι,
ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν [u] αὐτῶν," [x] — εἰπὲ,"

---

[h] παρὰ τους πόδας αὐτοῦ ὀπίσω.

(f) + καὶ. ABMPS. 10. 13. 27. 36. 40. 69. 72. 77. 106. 108. 114. 116. 124. 130. gr. et lat. al. 19. Mt. V. a. d. k. p. x. z. 10. 17. Antioch. (g) κατάκειται. ABDL. Tit. Antioch. (h) BDL. 1. 7. 118. 131. 157. Ev. 12. 18. 19. 36. pluresve. Mt. c. f. Syr. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. Marcion. Epiph. Antioch. Ambr. || = 235. || αὐτοῦ] = 47. Ev. 17. τοῦ ἰησοῦ. AK. al. 15. Mt. o. r. z** 10. (i) = F. Vulg. veron. germ. 1. corb. for. perus. Ambr. (k) τοῖς δάκρ. ἤρξατο βρέχειν (ἔβρεξε. D. implevit, cant.) τοὺς πόδας αὐτοῦ. BDL. Arm. Vulg. It. Marcion et Epiph. (l) παρ' ᾧ κατέκειτο. D. cant. || = Syr. hieros. (m) ἐταράχθη. 76. Mt. q. (n) αὐτῷ. Ev. 22. (o) = D. 69. 106. al. 2. Arm. Syr. p. (habet in m.) cant. Amphiloch. Aug. (p) ἡ ἁπτομένη. D. gr. Orig. (q) = Arm. αὐτῷ. 225. Mt. o. *Simoni*, colb. *Petro*, Goth. brix* (r) ἔφη. AD. al. 2. Ed. Post εἰπὲ ponunt BL. 1. 131. (s) + ὁ δὲ εἶπεν s. λέγει αὐτῷ s. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς s. ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ. D. (St. β.) 130. gr. et lat. 157. Syr. Pers. p. Arr. Syr. p. c. ast. Copt. Arm. Æth. cant. veron. brix. colb. (t) = BDLP. 42. 63. 72. 114. Mt. 10. Vulg. cant. verc. germ. 2. for. perus. Orig. (u) = 69. 157. Æth. αὐτὸν. D. 64. Mt. 11. Pers. w. Vulg. It. (exc. brix. tol.) Aug. (x) = BDL. 1. 115. 131. Barber. 1. Syr. Arr. Perss. Copt. Æth. Vulg. It. Auct. c. novat. Aug.

πλεῖον [y] αὐτὸν″ ἀγαπήσει; [z] Ἀποκριθεὶς″ [a] δὲ″ ὁ Σί- 43
μων εἶπεν· ὑπολαμβάνω, ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ
δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς [b] ἔκρινας.″ Καὶ στραφεὶς πρὸς 44
τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη· βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖ-
κα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν· ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας
μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου
τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ [c] † αὐτῆς ἐξέμαξε. Φί- 45
λημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ, [d] ∾ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον,″
οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. Ἐλαίῳ τὴν 46
κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ [e] — μου
τοὺς πόδας.″ Οὗ χάριν * λέγω σοι, ἀφέωνται [f] αἱ 47
ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαὶ,″ [g] ὅτι ἠγάπησε πολύ· ᾧ
δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.″ Εἶπε δὲ αὐτῇ· 48
ἀφέωνταί [h] σου″ αἱ ἁμαρτίαι. Καὶ ἤρξαντο οἱ συν- 49
ανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· τίς [i] οὗτός ἐστιν,″ ὃς καὶ
ἁμαρτίας ἀφίησιν; Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ 50
πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου [k] εἰς εἰρήνην.″]

---

[c] † τῆς κεφαλῆς. [d] ∾ ἀφ' ἧς εἰσῆλθεν.

(y) = D. 53. Mt. x. ψ. 11. 17. Vulg. It. Post ἀγαπ. ponunt BFL. 157. Barber. 1. Arm. (z) = 131. Arm. (a) = BDL** Ev. 22. Syr. Copt. Arm. Vulg. cant. veron. colb. germ. for. perus. (b) ἀπεκρίθης. 28. Amphiloch. (c) = ABDKLP. 1. 16. 42. 63. 68. 72. 106. 114. 115. 118. 131. 157. 220. Ev. 32. Mt. x. 10. 11. Syr. Perss. Copt. Æth. Arm. Goth. Vulg. It. Ambr. Aug. Auct. ad Novat. Scholia in Mt. d. (d) = 131. Aug. bis. Auct. ad Nov. || εἰσῆλθον] ἦλθον. 73. 91. 220. Mt. g** εἰσῆλθεν. L* 13. 69. 142. 157. 184. 218 (cum al. 3.) al. 4. Ed. (Syr. Arr.) Syr. p. (sed rec. in m.) Copt. Vulg. verc. corb. germ. for. gat. Mm. tol. Amphiloch. ed. Aug. Victor tun. (e) = D. 49. 63. Arm. cant. veron. verc. corb. colb. Aug. semel. τοὺς πόδας μου. ABEFGHLP. al. 17. pluresve. Mt. HV. a. Ante ἤλειψε ponit L. || = μου. 108. 125** 133. (f) αὐτῇ πολλά. D. cant. corb. (g) = D. || πολὺ] + ὅτι ᾧ πολὺ ἀφίεται, πολὺ ἀγαπᾷ. Arm. Cypr. Ambr. bis. (alias omittit.) Sedul. || ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ] ὀλίγον, ὀλίγον. Arm. ὀλίγον ἀγαπᾷ, ὀλίγον ἀφίεται. F. Æth. (h) σοι. 235. al. 3. Mt. 11. Ed. Vulg. cant. veron. verc. colb. corb. germ. 1. for. perus. (i) ἐστιν οὗτος. DP. 1. 69. 157. || = ἐστιν. 131. (k) ἐν εἰρήνῃ. D.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς [[l] διώδευε″
κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος
2 τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, Καὶ
γυναῖκές τινες, [m] αἳ″ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ [n] πνευ-
μάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν· μαρία, ἡ [o] καλουμένη″
3 μαγδαληνὴ, ἀφ᾽ ἧς δαιμόνια [p] ἑπτὰ″ ἐξεληλύθει, Καὶ
ἰωάννα, γυνὴ χουζᾶ [q] ἐπιτρόπου″ ἡρώδου, καὶ [r] σουσάννα,
καὶ [s] ἕτεραι″ πολλαὶ, αἵτινες [t] διηκόνουν [u] ∾ αὐτῷ″
4 [x] ∾ ἀπὸ″ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.] [y] Συνιόντος″ δὲ
ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν [z] κατὰ″ πόλιν ἐπιπορευομέ-
5 νων πρὸς αὐτὸν, [εἶπε [a] διὰ παραβολῆς·″ Ἐξῆλθεν ὁ
σπείρων [b] τοῦ″ σπεῖραι τὸν σπόρον [c] αὐτοῦ·″ καὶ ἐν τῷ σπεί-
ρειν αὐτὸν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ κατεπατή-
θη, καὶ τὰ πετεινὰ [d] τοῦ οὐρανοῦ″ κατέφαγεν αὐτό.
6 Καὶ [e] ἕτερον″ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ φυὲν ἐξηράνθη,
7 διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ
τῶν ἀκανθῶν· καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐ-

---

[u] ∾ αὐτοῖς. [x] ∾ ἐκ.

(l) ἐπορεύετο. Evangelistaria. (m) = 1. (n) + νόσων καὶ μαστίγων καὶ ἀπὸ. 7. 60. Ev. 12. Mt. f. (o) = 115. 125. 142* (p) = F. πολλὰ. G. 61. al. 3. *duodecim*, colb. (q) χιλιάρχου. Arm. (r) σωσάννα. M. 11. 40. 91. 106. 129. Ev. 2. al. 25. et Barber. 3. Mt. a. d. k. m. n. o. p. z* 11. Orig. Theophyl. (s) ἑταῖραι. A. (t) + καὶ. D. 10. 12. 71. cant. verc. colb. corb. Marcion et Tert. (u) DEFGHKS. 28. 36. 40. 69. 72. in m. 89* 91. 103. 104. 124. ap. Birch. 127. 129. 142. 157. 229. 235. Ev. 2. al. 27. et Barber. 5. Mt. V. a. c. d. g. i. l. m. n. o. q. x. 17. Ed. Syr. Syr. p. in m. Pers. w. Goth. Sax. Vulg. ms. cant. brix. colb. corb. germ. 1. gat. for. emmer. Theophyl. Aug. Scholia ap. Mt. (x) ABDKL. 1. 69. 124. ap. Birch. 131. 157. al. 7. Mt. 10. Orig. || = ἀπὸ τῶν ὑπάρχ. αὐτ. E* 229* (y) συνόντος. 67. 157. Mt. r. x. συνελθόντος. D. 13. 69. 124. (z) τήν. D gr. (a) παραβολὴν τοιαύτην πρὸς αὐτούς. D. 39. cant. veron. item colb. germ. 1. τὴν παραβ. ταύτην. Evangelistaria. (b) = DK. al. 3. Mt. x. (c) ἑαυτοῦ. A. al. 19. Mt. V. al. 3. Ed. (d) = D. Syr. Pers. p. cant. veron. verc. corb. (e) ἄλλο. D. (etiam vs. 7. et 8.)

αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν [f] εἰς" τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν [g]· 8
καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. [h] ταῦτα
λέγων, ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω." Ἐπη- 9
ρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, [i] — λέγοντες," τίς
[k] εἴη" ἡ παραβολὴ αὕτη. Ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται 10
γνῶναι τὰ μυστήρια [l] τῆς βασιλείας" τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ
λοιποῖς ἐν παραβολαῖς [m], ἵνα βλέποντες μὴ [n] βλέπωσι,"
καὶ [o] ἀκούοντες μὴ" [p] συνιῶσιν." Ἔστι δὲ αὕτη ἡ πα- 11
ραβολή· ὁ σπόρος, ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ παρὰ 12
τὴν ὁδὸν, εἰσὶν οἱ [q] ἀκούοντες·" [r] εἶτα" ἔρχεται ὁ διάβο-
λος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ
πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ, ὅταν 13
ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ [s] οὗτοι"
ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι καὶ ἐν καιρῷ
πειρασμοῦ ἀφίστανται. Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσὸν, 14
οὗτοί εἰσιν οἱ [t] [u] ἀκούσαντες," καὶ ὑπὸ μεριμνῶν [x] καὶ" πλού-
του καὶ [y] ἡδονῶν τοῦ βίου [z] πορευόμενοι" συμπνίγονται, καὶ

[f] ἐπὶ.

(f) ABFGHKLMS. 1. 10. 11. 28. 33. 69. 89. 108. 127. 130. 131. 142. 145. 235. Ev. 2. 5. 19. 24. 32. 36. al. 35. Mt. BHV. a. f. g. k. al. 6. Ed. Vulg. veron. brix. for. perus. corb. germ. gat. (g) + καὶ καλήν. D. Syr. Arm. cant. verc. colb. (h) = 60. 69. Mt. l. Evangelistaria ex media lectione rejiciunt ad finem lectionis vs. 15. (i) = BD (St. β.) L. 1. 33. 157. Syr. Perss. Copt. Arm. Vulg. It. exc. brix. (k) = L. Ev. 44. Mt. 11. Ar. rom. Erp. brix. ἦν. 89. al. 3. εἰ. B. *Est*, Syr. Ar. p. ᾖ. Ev. 32. (l) = 50* Mt. 17. corb. (m) + λαλῶ. 13. veron. + λέγεται. Syr. Pers. p. item germ. 1. (n) ἴδωσι. DL. 1. 131. (o) ἀκούοντες ἀκούωσι καὶ μὴ. 13. 69. 124. ἀκούοντες μὴ ἀκούωσι μηδὲ. F. Copt. Syr. p. in m. gat. (p) συνίωσιν. G. 36. 72. Mt. V. συνῶσιν. 1. 127. 157. Mt. B. *audiant*, cant. (q) ἀκούσαντες. L. 14. 42. Mt. n. ‖ + τὸν λόγον. 124. Syr. Ar. Pers. p. Copt. Æth. veron. colb. *Zeno*. (r) δέ. D. cant. *autem*, veron. verc. colb. corb. (s) = D. Syr. Pers. p. Arm. cant. (t) + τὸν λόγον. 1. 131. Mt. 11. item 157. Syr. Pers. p. Arm. verc. brix. colb. germ. 1. (u) ἀκούοντες. K. 33. 64. 72. 116. 131. al. 2. Mt. 10. 11. Ed. (x) = D. 64. 69. cant. brix. colb. (y) + ὑπὸ. A. Mt. x. (z) = 51. Syr. Pers. w. Orig. ut videtur.

15 οὐ τελεσφοροῦσι. Τὸ δὲ [a] ἐν τῇ καλῇ γῇ," [b] οὗτοί εἰσιν,"
οἵτινες ἐν καρδίᾳ [c] καλῇ καὶ" ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λό-
γον, κατέχουσι, καὶ [d] καρποφοροῦσιν" ἐν ὑπομονῇ [e].]
16 [Οὐδεὶς [f] δὲ" λύχνον ἅψας, καλύπτει αὐτὸν [g] σκεύει,"
ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ [h] λυχνίας" [i] ἐπιτί-
17 θησιν," ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς. Οὐ γάρ
ἐστι κρυπτὸν, ὃ οὐ [k] φανερὸν γενήσεται· οὐδὲ ἀπόκρυφον,
18 [l] ὃ οὐ γνωσθήσεται" καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. Βλέπετε
οὖν, πῶς ἀκούετε [m]· ὃς [n] γὰρ ἂν" [o] ἔχῃ," δοθήσεται
αὐτῷ [p]· καὶ ὃς [q] ἂν" μὴ [o] ἔχῃ," καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρ-
θήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν [r] ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ," καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν
20 ὄχλον. [s] Καὶ ἀπηγγέλη" αὐτῷ, [t] λεγόντων" ἡ μήτηρ

(a) εἰς τὴν καλὴν γῆν. D. 157. Vulg. It. Orig. (b) = 52. Arm. εἰσιν. 59. (c) = D. cant. veron. verc. colb. corb. Ambr. (d) τελεσφοροῦσι. L. (e) + πολλῇ. 13. 38. 69. Ev. 13. 18. 21. Cod. ap. Wechel. || + ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. FHM. 1. in m. 10. 11. 13. 36. 40. 50. 64. 69. 113. 115. 118. in m. 124. 129. 218 (cum 108. al. 4.) 226** al. 19. et Evangelistaria. (Vide supra not. h.) Mt. a. g. k. l. o. p. q. x. z. 10. 17. Ed. Slav. + ὁ ἔχων ὦτα, ἀκουέτω. 61. 86. 229** al. 4. (f) = 36. 40. 71. 235. al. 6. Mt. a. d. i. m. n. o. 10. 11. Evangelistaria. Syr. Arr. Perss. Copt. Theophyl. (g) ἐν σκεύει. 3. 9. 125. 130. gr. Arm. εἰς σκεῦος. 131. (h) τῆς λυχνίας. 235. al. 2. Mt. o. τὴν λυχνίαν. DK. 124. 157. Ev. 20. 29. 31. 32. 44. al. 10. Mt. BH. 10. Ed. λυχνίαν. Mt. c. x. χ. (i) τίθησιν. BFKL. 1. 71. 99. 116. 124. 131. 157. 220. τίθει. D. (k) φανερὸν ἔσται. CD. φανερωθήσεται. 1. 40. 72. 131. 157. Mt. B. . (l) ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ. BL. ἀλλὰ ἵνα γνωσθῇ. D. cant. εἰ μὴ ἵνα γνωσθῇ. 157. veron. verc. corb. (m) + καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσι. 13. 69. 124. (n) ἂν γάρ. BL. || ἂν] = 44. Mt. B. ἐάν. AG. al. 16. Mt. HV. al. 9. Ed. (o) ἔχει. bis. 44. pluresve. Mt. B. x. 17. (p) + καὶ περισσευθήσεται. St. β. Ev. 44. (q) ἐάν. 235. Alii. Mt. HV. al. 13. Ed. (r) = Marcion ap. Epiph. (s) ἀπηγγέλη δέ. BDL. 33. 69. 157. Copt. cant. veron. verc. corb. germ. 1. Utrumque habet Mt. x. καὶ εἶπον. Syr. εἶπέν τις. Pers. p. (t) = BDL. 1. 131. 157. Alius. Ed. Syr. Pers. p. Copt. Goth. Vulg. It. || + ὅτι. DL. 1. 131. 157. Mt. x. Goth. cant. veron. verc. brix. colb. corb. germ. 1.

σου ϗ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, [u] ἰδεῖν σε θέλον-
τες." Ὁ δὲ [x] ἀποκριθεὶς" εἶπε πρὸς αὐτούς· [y] μήτηρ 21
μου καὶ [z] ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες [a] †.]

[b] Καὶ ἐγένετο" ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, [c] καὶ αὐτὸς 22
[ἐνέβη" εἰς πλοῖον ϗ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ εἶπε πρὸς
αὐτούς· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης. καὶ
ἀνήχθησαν. Πλεόντων δὲ αὐτῶν, ἀφύπνωσε. καὶ κατ- 23
έβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ [d] συνεπληροῦν-
το," καὶ ἐκινδύνευον. Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐ- 24
τὸν, λέγοντες· [e] ἐπιστάτα, ἐπιστάτα," [f] ἀπολλύμεθα. ὁ
δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι [g] τοῦ
ὕδατος·" καὶ [h] ἐπαύσαντο," καὶ ἐγένετο γαλήνη [i].
Εἶπε δὲ αὐτοῖς· ποῦ [k] — ἐστιν" ἡ πίστις ὑμῶν; [l] φοβη- 25

[a] † αὐτὸν.

(u) ζητοῦντες σε. D. cant. *quærentes videre te*, Tert. (x) = 1. 131. Arm. (y) + ἡ. D. 69. 218 (cum al. 6.) al. 3. (z) + οἱ. D. 69. al. 4. Mt. a. (a) = ABDL. 1. 33. 36. 72. 114. al. 13. Mt. V* a. i. m. n. 10. Ed. Æth. Arm. Syr. p. Goth. Vulg. It. Theophyl. Ambr. (b) ἐγένετο δέ. ABDK L. 1. 33. 69. 72. 106. 157. al. 10. Mt. x. 10. Goth. Vulg. It. (c) ἀναβῆναι αὐτὸν. D. gr. || καὶ] = 121. Arm. colb. || αὐτὸς] = Cod. unus. || ἐνέβη] ἀνέβη. FL. 36. 69. 89. 124. 131. 142. 157. 218 (cum al. 4.) al. 13. Mt. g. i. l. n. o. 11. Ed. Theophyl. ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη. F. ἐνέβη ὁ Ἰησοῦς. GH. al. 6. Syr. (d) συνεπληροῦντο. 74. 234. Mt. r. x. Arm. συνεπληροῦντο τὸ πλοῖον. 28. veron. corb. brix. colb. germ. 2. Mm. gat. τὸ πλοῖον ἤμελλε βυθίζεσθαι, omisso καὶ ἐκινδύνευον. Syr. Perss. p. (e) κύριε, κύριε. D. Syr. Sax. cant. || = ἐπιστάτα alterum 13. 124. 131. 157. 218 (cum al. 2.) 226* 229** Ev. 2. 33. al. 6. Mt. d. r. 17. Ed. Copt. Æth. Ar. p. Goth. Vulg. It. Cyr. (f) + σῶσον. 118. 124. al. 2. (g) = D. cant. Marcion ap. Epiph. (h) ἐπαύσατο. FG. 1. 40. 114. 235. al. 10. Mt. 10. Ed. Syr. p. Vulg. for. brix. perus. colb. corb. germ. 1. gat. Cyr. (i) + μεγάλη. K. ap. Mill. 1. 36. 72. 113. 114. 116. 118. 124. 157. 229** al. 13. Mt. m. o. r. x. z** 10. Copt. Æth. Syr. p. c. ast. (in m. notatur, non in omnibus exemplaribus inveniri.) Ar. veron. brix* Mm. germ. 2. (k) = ABL. 1. 42. 63. 72. 131. Mt. x. 10. 11.

θέντες δὲ" ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· τίς
ἄρα οὗτός ἐστιν, [m] ὅτι" καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ
τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;]

26 [n] Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν [o] ∾ γαδαρη-
27 νῶν," ἥτις ἐστὶν [p] ∾ ἀντιπέραν" τῆς γαλιλαίας. [[q] Ἐξ-
ελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν," ὑπήντησεν [r] αὐτῷ" [s] ἀνήρ
τις" [t] ἐκ τῆς πόλεως," ὃς εἶχε δαιμόνια [u] ἐκ χρόνων
ἱκανῶν, καὶ" ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ
28 ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. Ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν,
[x] καὶ" ἀνακράξας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ
εἶπε· τί ἐμοὶ καὶ σοί, [y] — ἰησοῦ," υἱὲ [z] — τοῦ θεοῦ" τοῦ
29 ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. [a] Παρήγ-
γειλε" γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν [b] ἀπὸ
τοῦ ἀνθρώπου." πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν·
καὶ ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσι καὶ πέδαις, φυλασσόμενος· καὶ
διαρρήσσων τὰ δεσμά, ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς
30 τὰς ἐρήμους. Ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦς, [c] λέγων·"

---

[o] ∾ γεργεσηνῶν. [p] ∾ ἀντίπερα.

(l) οἱ δὲ φοβηθέντες. L. 157. Syr. utr. *qui timentes*, Vulg. germ. 1. *et timentes*, veron. colb. corb. (m) ὅς. Mt. x. verc. brix. colb. (n) Vs. 26 = 115. Evangelistaria. (o) γερασηνῶν. BD. (St. β.) Syr. p. in m. Vulg. It. γεργεσηνῶν. L. 1. 33. 118. 131. 157. Mt. x. Copt. Æth. Arm. Syr. hieros. Arr. Epiph. conf. vs. 37. (p) ADGHK. 1. 69. 72. 89. 118. 124. ap. Birch. 129. 130. 131. 145. 157. 195. 235. al. 18. Mt. V. a. 1. 10. Ed. Hesych. Theophyl. ed. πέραν. MS. 218 (cum 124. al. 4.) al. 3. (q) ἐλθόντι τῷ ἰησοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν γαδαρηνῶν. Evangelistaria et Mt. 1.

(r) = B. 1. 33. 157. al. 4. Arm. (s) ἀνήρ. D. cant. verc. tol* τις ἀνήρ. B. (t) = Vulg. verc. for. perus. corb. germ. vat. 359. (u) ἐκ χρόνου ἱκανοῦ. BL. 1. 33. 131. 157. Copt. Æth. Arm. Syr. p. in m. Syr. hieros. (x) = BL. 33. 61. 157. Mt. B. a. (y) = D. 1. 69. 106. al. 4. Mt. d. r. 10. 11. Copt. Vulg. ms. cant. (z) = D. 1. al. 3. Vulg. ms. cant. germ. 1. (a) παρήγγελλεν. AGKL. 1. 72. 127. al. 3. Mt. HV. 1. Ed. ἔλεγεν. D. cant. (b) ἀπ' αὐτοῦ. L. 33. (c) = B. 1. 56. 58. Syr. Pers. p. veron. verc. colb. corb.

τί σοί ἐστιν ὄνομα; ὁ δὲ εἶπε· [d] λεγεών·" [e] ὅτι δαιμόνια
πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν." Καὶ [f] ∾ παρεκάλει" αὐ- 31
τὸν, ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.
Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων [g] ἱκανῶν" [h] βοσκομένων" ἐν 32
τῷ ὄρει· ϗ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα [i] [k] ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς
εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν." καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. Ἐξελ- 33
θόντα δὲ τὰ δαιμόνια [l] ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου," [m] ∾ εἰσ-
ῆλθεν" εἰς τοὺς χοίρους· ϗ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ
τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, ϗ ἀπεπνίγη. Ἰδόντες δὲ 34
οἱ βόσκοντες [n] τὸ γεγονὸς," ἔφυγον ϗ [o] † ἀπήγγειλαν εἰς
τὴν πόλιν, ϗ εἰς τοὺς ἀγρούς. [p] Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ 35
γεγονός. ϗ ἦλθον πρὸς τὸν ἰησοῦν, ϗ εὗρον [q] καθήμενον"
τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱμα-
τισμένον καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ
ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν. [r] Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς 36

---

[f] ∾ παρεκάλουν. [m] ∾ εἰσῆλθον. [n] τὸ γεγενημένον.
[o] † ἀπελθόντες.

(d) λεγιών. D*L. λεγεών. D** || + ὄνομά μοι. D. 74** Syr. hieros. Æth. cant. colb. (e) πολλὰ γὰρ ἦσαν δαιμόνια. D. cant. colb. corb. *quoniam multa dæmonia erant in eo*, verc. brix. *quia multi sumus*, veron. *quia multi intraverunt*, Mm. (f) CD FLS. 1. 33. 61. in m. 69. 124. 131. 157. Ev. 1. 32. al. 4. et Barber. 1. Mt. a. d. l. x. Ed. Syr. Perss. Arm. Slav. Vulg. It. (g) = D. 49. cant. colb. μεγάλη. verc. (h) βοσκομένη. BD. gr. (St. β.) K. 69. 72. 106. 124. ap. Birch. Ev. 3. 31. al. 10. Mt. m. r. x. 10. Syr. Æth. verc. (i) + μή. A. (k) εἰς τοὺς χοίρους εἰσέλθωσιν. D. cant. colb. Item veron. verc. corb. (l) = 28. 131. 225. (m) A CEGHKLP. 33. 89* 124. 127. 131. 145. 157. 229** Ev. 5. 24. 32. 40. al. 20. Mt. HV. a. c. p. z. al. 6. ἐξῆλθεν. 225. ὥρμησαν. D. *abierunt*, cant. (n) ABCDKLP. 1. 13. 33. 50. 63. 69. 72. 106. 114. 116. 131. 157. al. 3. Mt. 10. 11. τὸ γινόμενον. Ev. 29. Ed. τὰ γινόμενα. Arm. || = Mt. B. Post ἀπήγγειλαν ponit verc. (o) = AC DEFGHKLMPS. Ev. 2. 5. 24. 40. al. 83. et Barber. 6. Mt. BHV. al. 19. Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Arm. Goth. Slav. Vulg. It. Euthym. Theophyl. (p) παραγενομένων δὲ ἐκ τῆς πόλεως, καὶ θεωρησάντων καθήμενον τὸν δαιμονιζόμενον σωφρονοῦντα καὶ ἱματισμένον, καθήμενον παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ, ἐφοβήθησαν. D. cant. (q) = Mt. m. Mm. In aliis locum mutat. (r) Vs. 36. et 37 = Evangelistaria.

[s] — καὶ″ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη [t] = ὁ δαιμονισθείς.″
37 Καὶ [u] ἠρώτησαν″ [x] αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώ-
ρου″ τῶν [y] γαδαρηνῶν,″ ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν· ὅτι φόβῳ
μεγάλῳ συνείχοντο. αὐτὸς δὲ ἐμβὰς [z] εἰς τὸ πλοῖον,″
38 ὑπέστρεψεν. [a] Ἐδέετο″ δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ, ἀφ' οὗ ἐξε-
ληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ. [b] ἀπέλυσε″ δὲ
39 αὐτὸν [c] = ὁ ἰησοῦς,″ λέγων· [d] Ὑπόστρεφε″ εἰς τὸν
οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ, ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθε,
καθ' [e] ὅλην″ τὴν πόλιν κηρύσσων, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ
[f] ἰησοῦς.″]

40 [g] ∾ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ″ ὑποστρέψαι τὸν ἰησοῦν, ἀπε-
δέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες
41 αὐτόν. Καὶ [h] ἰδοὺ, [ἦλθεν″ ἀνὴρ, ᾧ ὄνομα ἰάειρος,
[i] καὶ αὐτὸς″ ἄρχων τῆς συναγωγῆς [k] ὑπῆρχε, καὶ″ πε-

---

g ∾ ἐν δὲ τῷ.

(s) = BCDLP. 33. 69. 124. 127* 133. Syr. Pers. p. Copt. Arm. Slav. (exc. Viln.) It. (t) = colb. ὁ λεγεὼν D. (ὁ λεὼν D* ὁ ληγεαιὼν. D**) cant. *a legione*, Vulg. brix. corb. germ. 1. 2. Mm. gat. for. perus. *qui a dæmoniis vexabatur*, veron. verc. (u) ἠρώτησεν. ABKMP. 69. 124. al. 3. Mt. r. verc. (x) τὸν ἰησοῦν πάντες καὶ ἡ χώρα. D. cant. αὐτὸν πᾶσαι αἱ χώραι. Goth. || πλῆθος] + τῆς πόλεως ꝫ. 14. 28. Barber. 1. || τῆς περιχώρου = cod. unus. Mt. 11. Syr. Pers. p. (y) γερασηνῶν. BD. Sahid. Vulg. It. Ambr. ut videtur. γεργεσηνῶν. CLP. 1. 13. 33. 69. 118. 131. 157. Mt. x. Copt. Æth. Arm. Arr. Scholia in Mt. a. d. g. cf. vs. 26. (z) = D. cant. Ambr. || = τὸ. BCL. 1. 235. al. 2. Mt. d. g. o. 10. 11. (a) ἐδεῖτο. BL. Cyr. ἐδέειτο. AP. || ἠρώτα δὲ αὐτὸν. D. (b) ἀπέστειλε. L. Syr. p. in m. Cyr. (c) = BDL. 1. 131. 157. Copt. Sahid. Æth. Arm. cant. veron. colb. germ. 1. Cyr. (d) ὑπόστρεψον. Ed. πορεύου. D. cant. colb. (e) = D. cant. Arm. (f) θεὸς. 1. 27. 37. in m. 118. 220. Ev. 9. 32. Mt. B. m. x. 11. germ. 2. Mm. perus. Cyr. (g) BL. 1. 118. 131. Syr. Ar. Pers. p. Copt. Sahid. Æth. Arm. Marcion. Epiph. (h) = Syr. ἰδού. 71. tolet. ἐλθὼν. D. cant. colb. || ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ ἰησοῦ, ᾧ ὄνομα ἰάειρος. Evangelistaria, omisso vs. 40. (i) = Syr. colb. καὶ οὗτος. BD. 1. 69. 71. 124. 131. 157. (k) = D. Syr. Sahid. cant. colb. ἦν καὶ. 28. ὑπάρχων καὶ. K. Mt. 11.

σὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελ-
θεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· "Οτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν 42
αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, [l] καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν." [m] ἐν δὲ"
τῷ [n] ὑπάγειν" [o] αὐτὸν," οἱ ὄχλοι [p] συνέπνιγον" αὐτόν.
Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, 43
[q] ἥτις [r] ἰατροῖς" προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον [s], οὐκ ἴσχυ-
σεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι·" Προσελθοῦσα [t] ὄπι- 44
σθεν" ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παρα-
χρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. Καὶ εἶπεν ὁ 45
ἰησοῦς· τίς ὁ ἁψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων,
εἶπεν ὁ πέτρος [u] καὶ οἱ σὺν αὐτῷ" ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συν-
έχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι· [x] — καὶ λέγεις· τίς ὁ ἁψά-
μενός μου;" 'Ο δὲ [y] = ἰησοῦς" εἶπεν· ἥψατό μού τις· 46
ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν [z] ἐξελθοῦσαν" ἀπ' ἐμοῦ. 'Ιδοῦσα 47
δὲ ἡ γυνὴ, ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα [a] ἦλθε," καὶ προσπε-
σοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ, ἀπήγγειλεν

---

[r] εἰς ἰατρούς. [u] καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ.

(l) ἀπεθνήσκουσα. D. Syr. Sahid. Syr. hieros** cant. (m) καὶ ἐγένετο ἐν. CDP. Mt. x. Vulg. It. exc. brix. Marcion ap. Epiph. (n) πορεύεσθαι. CDP. (o) = 157. τὸν ἰησοῦν. Syr. Pers. p. Copt. veron. colb. germ. 1. αὐτούς. Epiph. (p) συνέθλιβον. CL. 11. 13. 40. 53. 69. 142. 157. Mt. B. a. f. m. Copt. veron. germ. 1. *comprimebatur*, Vulg. brix. colb. for. *suffocabant eum*, cant. *ita comprimebatur, ut suffocarent eum*, corb. item verc. (q) ἥτις . . . θεραπευθῆναι. Προσελθοῦσα] ἣν οὐδὲ εἷς ἴσχυεν θεραπεῦσαι. Προσελθοῦσα. D. Sahid. cant. || εἰς ἰατροὺς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον = B. (r) ACEFGHKLM PS. (St. π.) Ev. 2. 5. 24. 36. 40. al. 87. Mt. BHV. al. 19. Ed. Syr. p. Slav. Mm. (s) + αὐτῆς. C. 54. 115. 157. Copt. Arm. Vulg. It. exc. barl* Ambr. (t) = D. Mt. 17. cant. (u) = B. 42. 63. 72. 220. Mt. 10. Sahid. Syr. hieros. καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. ACD*LP. 1. 33. 67. 69. 106. 124. 131. 157. Ev. 18. 19. 36. Mt. c. f. x. 11. (x) = L. 131. 157. alius. Copt. Arm. et ut videtur Sahid. || ὁ ἁψάμενός μου] μου ἥψατο. D. Mt. x. 17. Scholion in Mt. d. Orig. (y) = DL. 1. Ev. 20. Syr. Pers. p. Sax. cant. verc. (z) ἐξεληλυθυῖαν. BL. 33. Orig. (a) = Goth. Ante τρέμουσα ponunt Arm. veron. verc. colb. corb. ap. Blanch.

[b] = αὐτῷ" ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ [c] ὡς" ἰάθη
48 παραχρῆμα. Ὁ δὲ [d] εἶπεν αὐτῇ· [e] — θάρσει" θύγα-
49 τερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. Ἔτι
αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις [f] παρὰ" τοῦ ἀρχισυναγώ-
γου, λέγων [g] αὐτῷ·" ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· [h] μὴ"
50 σκύλλε [i] τὸν διδάσκαλον." Ὁ δὲ ἰησοῦς ἀκούσας, [k] ἀπε-
κρίθη" [l] αὐτῷ," [m] λέγων·" μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε,
51 καὶ σωθήσεται. [n] Ἐλθὼν," δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆ-
κεν εἰσελθεῖν [o] οὐδένα," εἰ μὴ πέτρον καὶ [p] ἰωάννην καὶ ἰάκωβον,"
52 καὶ τὸν πατέρα [q] τῆς παιδὸς" καὶ τὴν μητέρα. Ἔκ-
λαιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπε· μὴ
53 κλαίετε· [r] ∾ οὐκ" ἀπέθανεν[s], ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ

---

[n] εἰσελθὼν. [p] ἰάκωβον καὶ ἰωάννην. [r] ∾ οὐ γάρ.

(b) = ABC*DL. 1. 42. 63. 69. 72. 131. 157. Mt. 10. Syr. Copt. Arm. *ad s. ante pedes ejus*, Ar. p. Pers. w. Vulg. It. *ante* s. *ad eum*, cant. brix. (c) ὅτι. D. cant. (d) + ἰησοῦς. CM. 229** al. 6. Mt. i. n. x. 11. Syr. Pers. p. Goth. (e) = BD L. 1. 59. 118. 131. 157. Copt. Sahid. Syr. hieros. Vulg. It. (f) ἀπὸ. AD. 1. 51. 118. 131. Mt. x. Damasc. *ad principem synagogæ*, Vulg. brix. colb. corb. ap. Sabat. germ. 1. 2. mart. (g) = BL. 1. 33. 118. Copt. Pers. p. (h) μηκέτι. D. Syr. p. c. ast. cant. μὴ μηκέτι. B. (i) αὐτὸν. 1. 131. Arm. Vulg. It. (exc. cant. Mm.) Ambr. (k) εἶπεν. 16. veron. verc. brix. colb. germ. 1. (l) *patri puellæ*, Syr. Perss. Vulg. It. exc. cant. (m) = BL. 1. Syr. Perss. Vulg. It. exc. cant. (n) ACFHKL MS. 1. 10. 11. 13. 28. 33. 36. 69. 72. 91. 127. 131. 142. 145. 157. 218 (cum 124. al. 6.) 235. Ev. 2. 5. 18. 19. 24. 36. al. 47. et Barber. 6. Mt. c. f. k. m. p. 10. 11. Ed. (Syr. utr. Pers. w. Ar.) Goth. Slav. Vulg. It. exc. cant. Theophyl. (o) τινα. BD. 38. 69. 124. (Syr. Perss. Vulg. It.) ‖ + σὺν αὐτῷ. BDL. 38. 69. Barber. 1. Syr. utr. Perss. Ar. Copt. Æth. Vulg. It. (non Iren.) (p) B CDEFGK. 1. 25. 36. 40. 69. 72. 76. 77. 89. 106. 108. 114. 115. 124. 131. 142. 145. Ev. 2. 3. 18. 19. 24. 32. 36. al. 44. Mt. HV. al. 18. Ed. Arr. Syr. p. Syr. hieros. Slav. Sax. Vulg. ms. cant. veron. verc. brix. for. colb. tol. Chrys. Damasc. Theophyl. Hier. ‖ = καὶ ἰωάννην. Iren. (q) τοῦ κορασίου. D. (St. β.) (r) οὐ γάρ. BC DL. 1. 13. 69. 124. 127. 131. 157. Ev. 31. 32. 40. al. 6. Mt. f. x. 11. Syr. Syr. p. c. ast. Copt. Sahid. Goth. Slav. cant. verc. brix. colb. corb. emmer. perus. vat. 359. germ. 1. 2. Cyr. (s) + τὸ κοράσιον. FLM. 1. 13. 33. 64. 69. 76. 106. 121. 131.

κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ 54
[t] — ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ'' κρατήσας τῆς χειρὸς
αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων· ἡ παῖς, ἐγείρου. Καὶ [u] ἐπέ- 55
στρεψε τὸ πνεῦμα'' αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα. καὶ
διέταξεν [x] αὐτῇ δοθῆναι'' φαγεῖν. [y] Καὶ ἐξέστησαν οἱ 56
γονεῖς αὐτῆς.'' ὁ δὲ παρήγγειλεν [z] αὐτοῖς,'' μηδενὶ εἰ-
πεῖν τὸ γεγονός.]

[Συγκαλεσάμενος δὲ [a] τοὺς [b] δώδεκα'' [c] †, ἔδωκεν 1
αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια,
καὶ νόσους θεραπεύειν. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν 2
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι [d] ∽ τοὺς ἀσθενοῦν-
τας.'' Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν 3
ὁδὸν, μήτε [e] ῥάβδον,'' μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀρ-

---

[c] † μαθητὰς αὐτοῦ. [d] ∽ τοὺς ἀσθενεῖς.
[e] ῥάβδους.

Ed. Copt. Sahid. Syr. hieros. Syr. p. c. ast. (addita nota: non in omnibus exemplaribus reperitur.) Vulg. colb. corb. germ. 1. 2. (non tolet. emmer. for. perus.) Cyr. Hilar. Ambr. (t) = BD (St. β.) L. 1. 118. 131. 209. Vulg. It. (exc. brix. emmer.) Ambr. Beda. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας = Mt. i. n. (hoc est, Euthymii textus) Æth. Non attingunt scholia vetusta. || ἔξω = C* Copt. Post πάντας ponunt AS. 72. 106. 114. 115. 124. 157. 220. Ev. 32. pluresve. Mt. c. m. r. x. 10. 11. Syr. Arm. Theophyl. || = καὶ. Mt. m. Arm. (u) *convertit Spiritum*, veron. corb. germ. 1. (x) δοθῆναι αὐτῇ. D. 1. 69. 106. 124. 131. Mt. o. x. 11. Arm. cant. verc. Ambr. (y) = Mt. H. οἱ δὲ γονεῖς αὐτῆς θεωροῦντες ἐξέστησαν. D. cant. (z) = Mt. q. Arm. (a) + ὁ ἰησοῦς. FG. 2. 229** Mt. g. Evangelistaria. Ed. Syr. Vulg. ed. sixtin. (b) = 225. Mt. o. (c) = ADKMS. 1. 10. 11. 25. 28. 36. 40. 72. 89. 91. 106. 108. 114. 116. 131. 142. 145. 235. al. 43. Mt. V. al. 13. Ed. Syr. Sahid. Arm. Slav. cant. Dial. c. marcion. Euthym. Theophyl. ἀποστόλους. L. 33. 69. 124. al. 2. Mt. 11. Arr. Pers. w. Copt. Æth. Syr. p. Goth. Sax. Vulg. It. (exc. veron. corb.) germ. 1. (d) A DL. 1. 38. 131. τοὺς νοσοῦντας. Ev. 20. *infirmitates*, brix. || = B. (e) C*DE*FLM. 1. 11. 13. 33. 36.

4 γύριον· μήτε [f] ἀνὰ" δύο χιτῶνας [g] ἔχειν." Καὶ εἰς ἣν
[h] ἂν" οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν [i] ἐξέρ-
5 χεσθε. Καὶ ὅσοι [k] ἂν" μὴ [l] ∞ δέξωνται" ὑμᾶς, ἐξερ-
χόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, [m] καὶ" τὸν κονιορτὸν
[n] ἀπὸ" τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς μαρτύριον
6 [o] ἐπ' αὐτούς." Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο [p] κατὰ τὰς
κώμας," εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.]

7 [Ἤκουσε δὲ ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ [q] γινόμενα"
[r] = ὑπ' αὐτοῦ" [s] πάντα" καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγε-
σθαι ὑπό τινων, ὅτι ἰωάννης ἐγήγερται [t] ἐκ" νεκρῶν·
8 Ὑπό τινων δὲ, ὅτι ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ, ὅτι [u] προ-
9 φήτης," [x] εἷς" τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. [y] Καὶ εἶπεν"

---

[l] ∞ δέχωνται

---

40. 64. 69. 106. 116. 124. ap. Birch. 131. 157. Ev. 5. 18. al. 11. et Barber. 1. Mt. q. 10. 11. Ed. Syr. Arr. Perss. Sahid. Æth. Arm. Slav. Vulg. It. Theophyl. || = μήτε ῥάβδον. Mt. x. (f) = BFL. Mt. c. 11. Arm. Vulg. It. *ana*, cant. (g) ἔχετε. FL. 33. 157. Syr. Perss. Copt. Arm. Vulg. It. exc. cant. (h) = 61. 219* al. 4. Mt. a. k. m. || + πόλιν ἢ. 76. 106. Mt. x. z. in marg. Syr. p. (i) + μὴ. 38. Bodl. unus ap. Fell et Mastr. Perss. Vulg. colb. gat. Aug. Beda. || καὶ ἐκεῖθ. ἐξέρχ.] *donec exeatis*, Copt. Sax. brix. Mm. *et ne exeatis inde, usque dum exiveritis*, Æth. (k) ἐὰν. 235. al. 8. pluresve. Mt. BHV. al. 14. (l) ABC*KLM. 1. 33. 63. 71. 86. 116. 157. Mt. c. semel. 10. 11. Ed. δέξονται. 106. 235. Ev. 18. 19. al. 5. Mt. c. semel. o. 17. Ed. (m) = BDL. 124. Arm. cant. verc. brix. colb. (n) = D. 127. (et ap. Mill. 28. 49. 59. 67.) Ev. 20. Mt. B. a. r. 11. Scholia ap. Mt. Vulg. cant. colb. (o) = Syr. hieros. Tert. ἐπ' αὐτοῖς. 36. 77. 125* Ev. 11. 32. 33. Mt. B. f. Scholia in Mt. a. g. αὐτοῖς. 28. 69. 124. Ev. 5. 40. al. 3. (et 57* ap. Mill.) verc. brix. (p) κατὰ πόλεις. D. cant. Utrumque conjungunt Syr. Pers. p. Æth. Arm. veron. colb. Dial. c. marcion. || = τὰς. 40. Mt. a d. o. 11. (q) γενόμενα. A. 1. 69. al. 6. Mt. a. al. 4. (r) = BC*DL. 69. 157. Copt. Sahid. Arm. cant. veron. verc. corb. (s) = D. 235. cant. tol. (t) ἐκ τῶν. 108. al. 7. Mt. f. ἀπὸ τῶν. 69. 124. al. 3. Ed. (u) = Bodl. unus ap. Fell et Mastr. (x) = D. 69. Syr. Copt. cant. verc. τις. BCL. 1. 13. 38. 60. 118. 131. 157. Ev. 18. 36. Mt. f. x. Goth. (y) εἶπε δὲ. B DL. 1. 13. 33. 69. 124. 131. 157. Copt. It.

[z] † ἡρώδης· ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗ-
τος, [a] περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα;" καὶ ἐζήτει ἰδεῖν
αὐτόν.

Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ, 10
ὅσα ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς, [b] ὑπεχώρησε"
κατ' ἰδίαν [c] εἰς — τόπον ἔρημον: = πόλεως καλουμέ-
νης: βηθσαϊδά." Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες, ἠκολούθησαν 11
αὐτῷ. καὶ [d] δεξάμενος" αὐτοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς [e] περὶ
τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θε-
ραπείας [f], [g] ἰᾶτο."] Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν. 12
[προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπόλυσον τὸν
ὄχλον, ἵνα [h] πορευθέντες" εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς
ἀγροὺς, καταλύσωσι, [i] καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν·" ὅτι
ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· δότε 13
αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ εἶπον· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον
ἢ πέντε ἄρτοι καὶ [k] ἰχθύες δύο," εἰ μήτι πορευθέντες
ἡμεῖς [l] ἀγοράσωμεν" εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώ-

---

[z] † ὁ. [h] ∾ ἀπελθόντες. [k] δύο ἰχθύες.

(z) = ACDFHKMS. 10. 25. 61. 72. 89. 106. 108. 116. 127. 145. Ev. 18. 36. al. 24. pluresve. Mt. V. al. 19. Ed. Theophyl. (a) ὃν οἶδα, πολλὰ γὰρ ἀκούω περὶ αὐτοῦ. 28. || = ἐγὼ. BL. 50. 142* 235. Ev. 2. Arm. brix. corb. (b) = 69. Syr. (omisso mox δὲ.) (c) εἰς πόλιν καλουμένην βηθσ. BL. 33. Copt. εἰς κώμην λεγομένην βηθσ. D. Sahid. cant. εἰς τόπον πόλεως καλουμένης βηθσ. 1. 131. εἰς τόπον ἔρημον καλουμένην βηθσ. 71. ap. Mill. verc. brix. εἰς τόπον ἔρημον βηθσ. Syr. Perss. item Vulg. It. (exc. cant. verc. brix.) εἰς ἔρημον βηθσ. Ar. p. εἰς τόπον ἔρημον (absque βηθσαϊδὰ) 69. 157. || βηθσαϊδὰ] βηθσαϊδάν. AF. al. 32. Mt. V. al. 6. Goth. Alii aliter. (d) ἀποδεξάμενος. BDL. 1. 11. 33. 67. 69. 106. 124. ap. Birch. 131. 157. Mt. x* 11. (e) + τὰ. M. 33. 69. 218 (cum 124. al. 3.) al. 4. Mt. m. 11. (f) + αὐτῷ, πάντας. D. cant. (g) ἰάσατο. L. 13. 28. 33. 69. 124. al. 5. Mt. f. p. 11. (h) ACDL. 33. 69. 124. 157. Ev. 18. 19. *euntes*, Vulg. It. (i) = D. cant. *et emant sibi escas*, brix. (k) AB CEFGHS. al. 34. pluresve. Mt. V. al. 17. Ed. Goth. Slav. verc. (l) ἀγοράσομεν. 1. 72. in m. 106. 157. Ev. 18. al. 18. Mt. a. d. f** g. k. p. al. 6. Ed.

14 ματα. Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπε
δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺς
15 κλισίας [m] ἀνὰ πεντήκοντα. [n] Καὶ ἐποίησαν οὕτω," [o] ϗ
16 ἀνέκλιναν ἅπαντας." Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους ϗ
τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν [p] εὐλόγη-
σεν [q] αὐτούς, [r] καὶ κατέκλασε," ϗ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
17 παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον, καὶ ἐχορτάσθη-
σαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν [s] αὐτοῖς" [t] κλα-
σμάτων," κόφινοι [u] δώδεκα."

18 Καὶ [ἐγένετο, ἐν τῷ εἶναι [x] αὐτὸν προσευχόμενον"
καταμόνας, [y] συνῆσαν" αὐτῷ οἱ μαθηταί,] καὶ [ἐπη-
ρώτησεν αὐτοὺς, λέγων· τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι;
19 Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι
δὲ, ἠλίαν·[z] [a] ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων
20 ἀνέστη." Εἶπε δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶ-
ναι; ἀποκριθεὶς δὲ [b] — ὁ" πέτρος εἶπε· τὸν χριστὸν [c] τοῦ
21 θεοῦ." Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδενὶ

(m) + αὐτοὺ. BDL. 33. 157. cant. Orig. (n) = Mt. i. n. || = οὕτω. Mt. V. (o) = D. cant. || ἀνέκλιναν] κατέκλιναν. L. 1. 33. 69. 131. Ed. ἔκλιναν. 59. || ἅπαντας] ἅπαντες. Mt. x* Cod. ap. Wechel. αὐτούς. 1. 131. *et discubuerunt omnes*, veron. verc. colb. corb. germ. 1. *et ita discubuerunt et fecerunt omnes* (mutato ordine) germ. 2. (p) + προσηύξατο καί. D. (St. β.) cant. (q) + ἐπ'. D. cant. veron. verc. corb. germ. 1. 2. Marcion ap. Epiph. (r) = D. cant. (s) = D. 218 (cum 3. 225.) Syr. Pers. p. Arm. cant. (t) Sequentibus jungunt 76. 116. (u) δεκαδύο. D. Ante κόφινοι ponunt 50. 157. Mt. g. (x) αὐτούς. D. cant. αὐτοὺς προσευχομένους. Sahid. αὐτὸν colb. (y) συνήχθησαν. Ev. 17. συνήντησαν. Mt. o. brix. (z) + ἄλλοι δὲ ἕτεροι δὲ ἱερεμίαν. 1. 13. 69. 118. 124. 131. Alius. Mt. x. Syr. p. c. ast. (a) ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. D. cant. || τις τῶν ἀρχαίων] *magnus*, colb. || ἀνέστη.] = 56. 58. ἐστὶν. Mt. 17. (b) = GHS. 10. 11. 69. 72. in m. 106. 157. al. 14. pluresve. Mt. V. al. 9. Ed. || πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς. BCL. 1. Copt. (c) = verc. υἱὸν τοῦ θεοῦ. D. Ar. rom. Erp. Goth. Sax. cant. brix. Orig. ms. || *tu es Christus Deus*, Copt. Pers. p.

[d] λέγων" τοῦτο, Εἰπὼν· ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου 22
πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυ-
τέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆ-
ναι, καὶ [e] τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ" [f] ∾ ἐγερθῆναι."] Ἔλεγε 23
δὲ πρὸς πάντας· [εἴ τις θέλει ὀπίσω μου [g] ἔρχεσθαι,"
[h] ἀρνησάσθω" ἑαυτὸν, [i] — καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ"
[k] = καθ' ἡμέραν" καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὃς γὰρ 24
[l] ἂν" θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·
ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος
σώσει αὐτήν. Τί γὰρ [m] ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδή- 25
σας" τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ [n] ἀπολέσας ἢ ζημιω-
θείς;" Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς 26
[o] λόγους," τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσε-

---

[d] εἰπεῖν. [f] ∾ ἀναστῆναι. [g] ἐλθεῖν.
[h] ∾ ἀπαρνησάσθω.

(d) ABCDLM. 1. 28. 33. 69. 72. 116. 131. 157. Ev. 19. 36. al. 7. Mt. c. bis. f. 10. Slav. Orig. (e) μεθ' ἡμέρας τρεῖς. D. cant. veron. verc. colb. corb. Marcion ap. Tert. et Epiph. et Dial. (f) ADF*K. 1. 27. 37. 42. 61. 63. 69* 72. 116. 118. 131. 157. al. 7. Mt. c. 10. Orig. (g) ABC*DKL. 1. 13. 15. 27. 38. 42. 63. 69. 72. 114. 116. 131. 157. 220. Ev. 18. 19. 36. Mt. f. semel. 10. Orig. ἀκολουθεῖν. Cod. unus. (h) ABDKL. 33. 42. 72. 114. 116. Mt. 10. Orig. (i) = D. cant. verc. Orig. ap. Mill. et Wetst. (sed Orig. gr. habet.) (k) = CDEFGHS. 10. 28. 36. 40. 61. 64. 72. in m. 89. 91. 106. 108. 115. 127. 130. gr. 142. 145. 235. Ev. 18. 33. al. 46. et Barber. 6. Mt. V. al. 17. Ed. Slav. (Syr. p. habet c. ast. et notat in m.: non in omnibus exemplaribus reperitur.) Vulg. ms. Sax. cant. veron. verc. colb. corb. Orig. Chrys. Euthym. Theophyl. Ambr. Hier. Schol. vet. ap. Mt. || Post καὶ ἀκολουθ. μοι ponit tolet. || Habent ABKL. 1. 13. 33. 69. 124. 131. Alii. Mt. c. x. 10. Verss. Ptolemæus. Cyr. alex. Theophyl. ed. Codd. vet. ap. Hier. (nisi Hier. spectat ad Luc. 14, 27. aut locum alium.) (l) = 218 (cum al. 6.) ἐὰν. CGH. 1. 89. 124** 235. Ev. 2. al. 6. Mt. V. al. 11. Ed. Theophyl. (m) ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι. D* cant. colb. Cypr. ὠφελεῖ ἄνθρωπος, ἐὰν κερδήσῃ. D** Arm. Vulg. veron. brix. corb. Fulgent. || ὠφελεῖται] ὠφελεῖ. C. ὠφελήσει. Mt. c. ὠφεληθήσεται. 157. (n) ἀπολέσαι ἢ ζημιωθῆναι. D* cant. colb. Cypr. ἀπολέσῃ ἢ ζημιωθῇ. D** Arm. Vulg. veron. brix. corb. (o) = D. cant. verc. Orig. semel.

ται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ [p] αὐτοῦ, καὶ τοῦ πατρὸς,
27 [q] κ(αὶ)" τῶν ἁγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν [r] * ἀληθῶς,
εἰσί τινες τῶν [s] ∾ ὧδε" [t] ἑστώτων," οἳ οὐ μὴ [u] γεύσονται
θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι [x] τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ."]
28 [Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, [y] ὡσεὶ"
ἡμέραι ὀκτὼ, [z] καὶ" [παραλαβὼν [a] † πέτρον καὶ [b] ἰω-
άννην καὶ ἰάκωβον," ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος [c] προσεύξασθαι."
29 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, [d] τὸ εἶδος"
τοῦ προσώπου αὐτοῦ [e] ἕτερον, καὶ" ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ
30 [f] λευκὸς ἐξαστράπτων. Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο συνελά-
31 λουν αὐτῷ, [g] οἵτινες ἦσαν" μωσῆς καὶ ἠλίας· [h] Οἳ"
ὀφθέντες ἐν δόξῃ, [i] ἔλεγον" τὴν [k] ἔξοδον" αὐτοῦ, ἣν

---

[s] ∾ αὐτοῦ. [t] ἑστηκότων. [u] γεύσονται.
[a] † τὸν.

(p) = Pers. p. τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Syr. αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. D. 65. 125* cant. αὐτοῦ καὶ μετὰ τοῦ πατρὸς. 64. 121.. *in gloria sua et gloria patris*, Arr. (q) μετὰ. Syr. Arr. Perss. (r) Sequentibus jungunt DLS. Alii. cant. Orig. || + ὅτι ante ἀληθῶς, D. Alii. Post ἀληθῶς, KM. Alii. Loco ἀληθῶς, Mm. (s) BL. 1. || = for. (t) ADEFGHKMS. 1. 11. 36. 40. 61. 64. 69. 72. 89. 91. 106. 124. 131. 142. 145. 157. 209. 218 (cum al. 8.) 229. Ev. 2. 18. 19. 33. 36. al. 33. Mt. V. al. 14. Ed. Orig. (u) ABC DFKLPS. 218. ap. Birch. Ev. 2. 36. al. 37. pluresve. Mt. V. al. 18. Ed. (x) τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ.' D. cant. Orig. dis. (y) ὡς. HL. 69. al. 8. Mt. c. l. z. ὡσ. Mt. 11. (z) = BH. Arm. for. germ. 1. (a) = ABCDGHLS. Alii. Mt. V. a. d. k. l. p. q. al. 8. Ed. || ὁ ἰησοῦς. 73. 80. Mt. 17. minio. Evangelistaria. Syr. Pers. p. (b) ἰάκωβον καὶ ἰωάννην. DL. 64. 71. 130. 157. al. 5. Mt. k. l. r. Syr. Perss. Ar. p. Copt. Æth. Arm. Goth. Vulg. ed. cant. corb. germ. 1. Antipater bostr. Andr. cret. (c) = L. (d) ἡ ἰδέα. D. Orig. (e) ἠλλοιώθη καὶ. D. Copt. cant. Arnob. ἕτερον (ἐν ἑρ. Orig.), καὶ ἠλλοιώθη. Arm. Syr. p. c. ast. Orig. (f) + ἕτερος. 28. + καὶ ἐγένετο. Arm. Syr. p. c. ast. Orig. + ἐγένετο. Arnob. || = ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ. veron. (g) ἦν δὲ. D. cant. verc. Arnob. ἦσαν δὲ. Vulg. It. (h) = D. Arm. Vulg. It. Orig. bis. (i) οἱ ἔλεγον. P. ἐλ. δὲ. C*D. 69. 106. 124. Ev. 6. al. 2. Mt. 11. Syr. utr. cant. colb. καὶ ἔλεγον. 61. Ev. 2. al. 5. Mt. B. f. 19. Arm. Vulg. veron. brix. corb. (k) δόξαν. 15. 27. 37. 64. 72. in m. 127* 129. 142. in

ἔμελλε πληροῦν ἐν ἱερουσαλήμ. Ὁ δὲ πέτρος καὶ οἱ 32
σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ. διαγρηγορήσαντες δὲ
εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συν-
εστῶτας αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐ- 33
τοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν [l] — ὁ" πέτρος πρὸς τὸν ἰησοῦν·
ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς [m] ὧδε εἶναι· [n] καὶ" [o] ποιήσω-
μεν" [p] σκηνὰς τρεῖς," μίαν σοί, καὶ [q] μίαν μωσεῖ," καὶ μίαν
ἠλίᾳ· [r] μὴ εἰδὼς ὃ λέγει." Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγον- 34
τος, ἐγένετο νεφέλη, καὶ [s] ἐπεσκίασεν" αὐτούς. ἐφοβή-
θησαν δὲ ἐν τῷ [t] ἐκείνους εἰσελθεῖν" εἰς τὴν νεφέλην.
Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· οὗτός ἐστιν 35
ὁ υἱός μου ὁ [u] ∾ ἀγαπητός," αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ 36
ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνήν, εὑρέθη [x] = ὁ" ἰησοῦς μόνος.

---

[q] μωσεῖ μίαν. [u] ∾ ἐκλελεγμένος.

---

m. 225. et Barber. 7. Mt. B. ψ. 10. (sed scholia codicis 10 habent rec.) Chrys. Codd. ap. Euthym. Utramque lectionem conjunxit Æth. || Rec. Orig. bis. Arnob. (l) = APS. 72. 89. 127. 218 (cum al. 9.) 229* 235. Ev. 6. 24. Alii. Mt. HV. al. 11. (m) + πάντοτε. 71. (86. et Ev. 24. ap. Beng.) Ev. 31. Mt. B. (n) = M. 69. al. 6. Mt. B. c. semel. f. 11. 19. θέλεις. D. Copt. cant. corb. (o) ποιήσω ὧδε. D* cant. Tert. ποιήσομεν ὧδε. D** (p) τρεῖς σκηνάς. D FL. 50. 69. 124. ap. Birch. 133. pluresve. Mt. B. c. bis. f. g. Copt. Arm. Vulg. It. exc. veron. verc. (q) μίαν μωσεῖ s. μωύσει s. μωυσῇ s. μωυσῆ. ADEFGHLPS. al. 32. pluresve. Mt. BHV. c. semel. al. 22. Ed. Syr. utr. Pers. Copt. Arm. Goth. Slav. Vulg. It. (r) = Mt. d. οὐ γὰρ ᾔδει, τί λαλήσει. Mt. c. semel. Utramque conjungit Orig. semel. (Semel ut rec.) || ὃ] τί. Ev. 19. 20. Mt. B. c. semel. ὅ, D. gr. || λέγει] ἐλάλει. 89. al. 4. Orig. semel. (s) ἐπεσκίαζεν. BL. Mt. B. σκιὰ ἐγένετο ἐπ'. Arm. (t) εἰσελθεῖν αὐτούς. BL. αὐτοὺς εἰσελθ. 157. εἰσελθεῖν ἐκείνους. Mt. BH. c. f. ἐκείνους ἐλθεῖν. S. *cum viderent Mosen et Eliam ascendentes*, Syr. item Pers. p. (u) BL. ἐκλεκτός. 1. *electus*, Copt. Syr. p. in m. verc. corb. gat. Sed *dilectus*, Vulg. cant. veron. brix. for. perus. *dilectissimus*, colb. Vigil. taps. Utrumque conjungit Æth. || + ἐν ᾧ ηὐδόκησα. C in m. DM. 76. 86. ap. Beng. 106. Ev. 19. 31. al. 3. Mt. B. c. semel. f. 19. cant. (x) = ABC DHS. al. 10. Mt. V. al. 3. Ed.

καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις [y] οὐδὲν" ὧν [z] ἑωράκασιν."]

37 Ἐγένετο δὲ [a] ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ," [[b] κατελθόντων αὐ-
τῶν" ἀπὸ τοῦ ὄρους, [c] συνήντησεν" αὐτῷ ὄχλος πολύς.
38 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου [d] ἀνεβόησε," λέγων· δι-
δάσκαλε, δέομαί σου, [e] ἐπίβλεψαι" ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι
39 μονογενής [f] ∞ ἐστί μοι·" [g] Καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα λαμβά-
νει αὐτὸν, καὶ ἐξαίφνης κράζει," [h] καὶ σπαράσσει αὐτὸν
μετὰ ἀφροῦ, καὶ [i] μόγις" ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, [k] συν-
40 τρίβον" αὐτόν. Καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου, ἵνα
41 [l] ἐκβάλωσιν" αὐτὸ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν [m]. Ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν[n]· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη,
ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, [o] καὶ" ἀνέξομαι ὑμῶν;

---

[e] ἐπίβλεψον. [f] ∞ μοί ἐστι. [l] ἐκβάλλωσιν.

(y) = D. 47. Mt. g. cant. (z) ἑώρακαν. BL. Mt. BH. ἐθεάσαντο. D. (ἐθεάσαν. D*) (a) διὰ τῆς ἡμέρας. D. *per diem*, Sahid. cant. veron. verc. corb. *in illa die*, brix. || = ἐν. BLS. 1. 69. (b) κατελθόντος τοῦ Ἰησοῦ. Evangelistaria. κατελθόντι τῷ Ἰησοῦ. 91. Mt. g. Evangelistaria alia. κατελθόντι αὐτῷ. Ev. 5. 18. 21. καταβαινόντων. 69. || κατελθόντα αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνελθεῖν αὐτῷ ὄχλον πολύν. D. cant. (c) συνέτυχεν. 56. 58. 61. (d) ἐβόησε. BCDL. 68. 69. 157. Mt. o. z* (e) ACGHKLS. 11. 72. 91. 127. 131. 142. 145. 235. Ev. 3. 24. al. 25. Mt. V. al. 5. Ed. Theophyl. ἐπιβλέψαι. Mt. H. d. o. x. Goth. (f) ABCDL. 1. 72. 131. 142. 218 (cum al. 4.) Ev. 44. Mt. c. f. g. l. cant. verc. (g) λαμβάνει γὰρ αὐτὸν ἐξαίφνης πνεῦμα, καὶ ῥήσσει. D. cant. item verc. (h) + καὶ ῥήσσει. 1. 118. 131. (St. β.) Copt. Æth. Arm. Ar. p. Sax. Vulg. for. corb. germ. 1. colb. || + καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ. Syr. Pers. p. (i) μόλις. B. Mt. 11. (k) συντρῖβον. 108. al. 3. Mt. H. r. Ed. καὶ συντρίβει. D. cant. συντρίβοντος. 2. Codd. vet. ap. Wechel. (l) ABCLS. 36. 40. 72. 89. 91. 116. 124. 127. 142. 145. 157. 218 (cum al. 8.) 235. Ev. 18. 19. 24. 32. 40. al. 28. pluresve. Mt. BHV. al. 18. Ed. || ἀπαλλάξωσιν αὐτόν. D. *dimittant eum*, cant. (m) + ἐκβαλεῖν αὐτό. Marcion ap. Epiph. (n) + αὐτῷ. 50. + πρὸς αὐτούς. Marcion. (o) ἕως πότε. K. 34* 40. 42. 63. 64. 69. 72. 116. 124. 157. Ev. 19. 32. al. 3. Mt. f. m. r. 10. Syr. p. in m. tolet. Marcion ap. Tert. et Epiph.

προσάγαγε [p] ∽ ὧδε τὸν υἱόν σου." Ἔτι δὲ προσερχο- 42
μένου αὐτοῦ, [q] ἔῤῥηξεν" αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ [r] συνε-
σπάραξεν." ἐπετίμησε δὲ ὁ ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ
ἀκαθάρτῳ, καὶ [s] ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐ-
τὸν" τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ 43
τῇ μεγαλειότητι [t] τȣ̃ θεȣ̃."]

: Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς [u] ἐποίει" [x] — ὁ
ἰησοῦς," [εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Θέσθε 44
ὑμεῖς εἰς [y] τὰ ὦτα" ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ
υἱὸς τȣ̃ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀν-
θρώπων [z]. Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τȣ̃το, καὶ ἦν πα- 45
ρακεκαλυμμένον [a] ἀπ'" αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται [b] αὐ-
τό·" καὶ ἐφοβοῦντο [c] ἐρωτῆσαι" [d] αὐτὸν" περὶ τοῦ ῥή-
ματος τούτου.

Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, [e] τὸ," τίς ἂν εἴη 46
μείζων αὐτῶν. Ὁ δὲ ἰησȣ̃ς, [f] ἰδὼν" τὸν διαλογισμὸν 47

---

p ∽ τὸν υἱόν σου ὧδε.

u ἐποίησεν.

(p) ACEGHS. 69 72. 89. 106. 116. 124. 127. 130. gr. 142. 157. 218 (cum al. 8.) 235. Ev. 24. 32. 40. al. 12. pluresve. Mt. BHV. al. 19. Ed. Goth. Slav. || = ὧδε. D. cant. perus. (q) ἔῤῥιψεν. 76. Alius. Mt. q. x. item Ev. 32. (r) συνεσπάραξεν. D. 220. cant. (s) ἀφῆκεν αὐτὸν, καὶ ἀπέδωκε τὸν παῖδα. D. cant. (t) αὐτοῦ. 38. 69* Mt. l. r. perus. (u) ABCDL. 1. 33. 69. 106. 118. 124. 131. 157. 229. (x) = DL. 1. 131. 157. Ed. Copt. Arm. Vulg. cant. verc. corb. for. perus. colb. germ. 1. || + *dixit ei Petrus: Domine, quare nos non potuimus ejicere illum? Quibus (Jesus) dixit: quoniam ejusmodi (genus) oratione ejicitur et jejunio.* corb. colb. brix. Correctorium. item Goth. (y) *cordibus*, Arr. Æth. Vulg. Scholia in Mt. d. (z) + ἁμαρτωλῶν. 76. ap. Mill. et Wetst. 106. Mt. x. Syr. p. (a) ὑπ'. 127. ἐπ'. 157. παρ'. 61. in m. 69. *ois* s. *ab ois* s. *ante* s. *inter eos*. It. (b) = 127. Arm. αὐτȣ̃. Mt. g. (c) ἐπερωτῆσαι. CDKM. 72. 86 ap. Beng. 116. al. 4. Mt. l. 10. (d) = D. cant. Ante ἐρωτῆσαι ponunt 69. 124. 127. Mt. l. (e) = 1. 131. Mt. 11. (f) εἰδὼς. FK. 72. 124. 145. al. 10. Mt. m. r. 10. 11. Syr. utr. Perss. Ar. Æth. Slav. γνοὺς. 1. 131. Alius.

[g] τῆς καρδίας," αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ
48 παρ' ἑαυτῷ, Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο
τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ [h] ὃς
ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται" τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ γὰρ
μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν [i] ὑπάρχων," οὗτος [k] ∞ ἔσται"
49 μέγας. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰωάννης [εἶπεν· ἐπιστάτα,
εἴδομέν τινα [l] ἐπὶ" τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα [m] = τὰ"
δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ
50 μεθ' ἡμῶν. [n] Καὶ εἶπε" [o] πρὸς αὐτὸν" ὁ ἰησοῦς· μὴ
κωλύετε [p]· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι [q] καθ'" [r] ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν"
ἐστιν [s].]

51 [Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς

---

[k] ∞ ἐστι. [r] ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν.

(g) = 28. 235. τῶν καρδιῶν. 220. Post αὐτῶν ponit D. cant. (h) = D. 71. cant. ‖ Ab ὃς ἐὰν ad ὃς ἐὰν = verc. (i) = D. Ante ἐν ponit Arm. (k) ἐστιν. BCL. 1. 131. Ev. 2. 19. 36. Mt. c. f. Copt. Slav. Vulg. It. exc. cant. Orig. ter. (Sed in aliis ἔσται se legisse testatur.) Cypr. (l) ἐν. BL. 33. 61. in m. 69. 131. Ev. 18. 19. Mt. f. bis. (m) = ABDEHLS. 50. 69. 72. 89. 108. 116. 124. ap. Birch. 127. 130. 131. 145. 157. 235. al. 8. pluresve et Barber. 6. Mt. V. al. 17. Ed. (n) εἶπεν δὲ. BCDL. 1. 33. 124. 157. Copt. Syr. p. in m. cant. verc. colb. (o) = D. cant. tol. πρὸς αὐτούς. 13. 61. in m. 69. 235. Mt. 11. Arm. veron. colb. αὐτοῖς. Syr. Ar. Pers. p. Syr. p. in m. (p) + αὐτόν. CDLM. 71. 229** Mt. e. Arr. Pers. p. Copt. Æth. Slav. cant. tol. emmer. ‖ + οὐ γάρ ἐστι καθ' ὑμῶν (ὑμῶν. Syr. p.) L. 7. 33. 60. Ev. 2. Mt. f. bis. Syr. p. c. ast. (et notatur in m: non in omnibus exemplaribus reperitur.) Scholia vet. ap. Mt. (q) μεθ' 56. 58. 61. Utrumque jungit 69. (r) BCDKLM. 10. 11. 33. 57. 71. 72. 114. 116. 124. 145* 219. ap. Birch. Ev. 36. et Barber. 2. Mt. f. bis. n. x. 11. Syr. utr. Arr. Pers. Æth. Goth. Slav. Sax. Vulg. It. Auct. synos. Tit. bostr. Euthym. Optat. Ambr. Aug. Hier. ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν. A. 69. ap. Wetst. Ed. ἡμῶν ὑπὲρ ὑμῶν. 90. Mt. 17. (s) + *nemo est enim, qui non faciat virtutem in nomine meo, et poterit male loqui de me.* veron. verc. item (omisso: et poterit male loqui de me) Goth. colb.

ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστή-
ριξε τοῦ πορεύεσθαι εἰς ἱερουσαλήμ. Καὶ ἀπέστειλεν 52
ἀγγέλους πρὸ προσώπου [t] αὐτοῦ·" καὶ πορευθέντες εἰσ-
ῆλθον εἰς [u] κώμην" σαμαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ.
Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον [x] αὐτοῦ" ἦν 53
[y] πορευόμενον" εἰς ἱερουσαλήμ. Ἰδόντες δὲ οἱ μα- 54
θηταὶ αὐτοῦ, ἰάκωβος καὶ ἰωάννης, εἶπον· κύριε, θέ-
λεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι [z] ἀπὸ" τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ἀναλῶσαι αὐτοὺς, [a] — ὡς καὶ ἠλίας ἐποίησε." [b] Στρα- 55
φεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, [c] = καὶ εἶπεν· οὐκ οἴδατε,

(t) ἑαυτοῦ. AES. 10. 69. 124. 235. al. 15. Mt. V. a. p. al. 5. Ed. (u) πόλιν. 28. 69. 124. ap. Birch. 229** Ev. 31. al. 5. Mt. c. m. n. o. 11. Perss. Vulg. It. (exc. cant. colb.) Theophyl. Tert. (x) = 108. (y) πορευομένου. Vulg. veron. brix. for. perus. Ambr. (non Hier.) (z) ἐκ. CD. 1. 118. 131. Basil. (a) = BL. 71. 157. Pers. w. Copt. ap. Mill. et Beng. Arm. Sax. Vulg. ed. for. (non It.) (b) στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. 80. 219. Alius. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. Mt. d. Iidem, item Barber. 3. deinceps post σῶσαι addunt: καὶ στραφεὶς ἐπετίμησεν αὐτοῖς. *At illle indignatus prohibuit.* Gaudent. || στραφεὶς δὲ] + ὁ ἰησοῦς. K. 2. 25. 40** 57. 64. 114. 116. 234 in m. al. 6. Mt. g. l. r. 10. Ed. Pers. p. || ἐπετίμησεν αὐτοῖς] ὁ ἰησοῦς. 77. 108. (c) καὶ εἶπεν usque ad σῶσαι = ABCEGHLS. 2* 17. 28. 34. 36. 40. 44* 57. 71. 103. 104* 125* 157. 183. 193. 226* 285. Ev. 18. 19. 36. al. 13. Mt. V. a. c. semel. (alibi habet in anaguosmate composito e cap. 9, 51—57. cap. 10, 22. 23. 24. et cap. 13, 22.) f. g. i. n. 17. Copt. ap. Mill. et Beng. Æth. Sax. germ. 1. gat. Codd. lat. vet. ap. Stapulens. Eus. (ut videtur) Basil. Cyr. Gaudent. Non attingunt Chrys. (teste Euthymio, qui tamen in margine codd. Mt. i. n. fatetur, alibi ap. Chrys. hæc inveniri.) Theophyl. (etiam in cod. Mt. m. licet hic codex et edd. habeant in contextu) Scholia codd. Mt. a. d. g. 10. 11. 12. 14. (sed d. 10. 11. et, ni fallor, 12. 14. habent in contextu.) || Rec. habent Verss. (etiam Slav.) Clem. alex. (ap. Macar. chrysoceph.) Dionys. areop. Theoph. relig. hist. Cypr. ut videtur. Opus imp. Aug. Ambr. Auctor quæst. ex utr. Test. || οἵου] ποίου. D. 1. 35. in m. 60. 118. Mt. c. m. x. z. Clem. Theodor. studit. Antiochus. || = ὑμεῖς. DF. 13. 69. 106. 115. 124. al. 3. et Barber. 1. Mt. 11. Goth. Vulg. It. Antioch. Ante ἐστὲ ponit Mt. r.

56 οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς·" [d] †. Καὶ [e] ἐπορεύθησαν"
εἰς ἑτέραν κώμην.]

57 [[f] ∞ Ἐγένετο δὲ" [g] πορευομένων αὐτῶν" [h] ἐν τῇ ὁδῷ"
εἶπέ τις πρὸς αὐτόν· ἀκολουθήσω σοι, ὅπου [i] ἂν" [k] ἀπέρ-
58 χῃ," [l] = κύριε." Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες
φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις·
ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει, ποῦ τὴν κεφαλὴν
59 κλίνῃ. Εἶπε δὲ πρὸς [m] ἕτερον" ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ
εἶπε· κύριε, ἐπίτρεψόν μοι [n] ἀπελθόντι πρῶτον" θά-
60 ψαι τὸν πατέρα μου. Εἶπε δὲ αὐτῷ [o] = ὁ ἰησοῦς·"
ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ
δὲ [p] ἀπελθὼν" διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

---

[d] † ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. [f] ∞ καί.

(d) ὁ γὰρ υἱὸς usque ad σῶσαι, Iidem, qui nota anteced. et praeterea (servato: καὶ εἶπεν· οὐκ οἴδατε, οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς) = D. 59. cant. germ. 2. Chrys. aliquoties (etiam in codd. mosqu.) || = γάρ. 1. 11. 13. 69. 89. 118. 124. 131. al. 8. Mt. c. q. 11. Ed. Copt. Vulg. verc. for. Antioch. ὅτι, veron. || = ἀνθρώπων. Syr. Perss. Goth. Vulg. colb. for. Post ἀπολέσαι ponit 76. || ἀπολέσαι] ἀποκτεῖναι. 115. 124. 127. 180. al. 5. (e) ἐπορεύθη. 36. 67. 71. || καὶ ἐπορεύθ. εἰς ἑτέρ. κώμην = Copt. ap. Mill. colb. (f) BCL. 69. 121. 124. Syr. Perss. Copt. Arm. καὶ ἐγένετο. D. cant. verc. colb. (g) πορευομένου τοῦ ἰησοῦ. G. 12. Evangelistaria. πορευομένου αὐτοῦ. E. Evangelistaria ap. Mill. et Wetst. (h) = Evangelistaria quaedam, etiam Mt. BH. Alia vero Evangelistaria post ὁδῷ pergunt cap. 10, 22. 23. 24. et 13, 22. (i) = 157. ἐάν. ABCL. 124. Ev. 32. 44. Mt. B. a. c. f. al. 5. (k) ὑπάγεις. D. 157. (l) = BDL. 1. 64. 131. 157. Ed. Copt. Arm. Vulg. cant. verc. colb. for. Ante ἀκολουθ. ponit veron. Post σοι, Ev. 32. (m) αὐτόν. 50. Ev. 20. verc. (n) ἀπελθεῖν. 69. 131. ἀπελθεῖν πρῶτον. AK. 34* 42. 61. Ev. 19. 32. al. 13. Mt. r. 10. 12. Ed. Theodoret. πρῶτον ἀπελθεῖν καί. 1. Orig. Vulg. It. πρῶτον ἀπελθόντι. B. Mt. 11. πρῶτον ἀπελθόντα. D. *primum ut eam et*, cant. || πρῶτον post θάψαι ponit 218 (cum 77. 108) (o) = BDL. 33. Copt. cant. verc. ὁ κύριος. Mt. B. (p) πορευθείς. D. Iren. ap. Epiph.

Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· [q] πρῶτον 61
δὲ ἐπίτρεψόν μοι" [r] ἀποτάξασθαι" [s] τοῖς" εἰς τὸν
οἶκόν μου. Εἶπε δὲ [t] πρὸς αὐτὸν" ὁ ἰησοῦς· οὐδεὶς 62
[u] ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπων
εἰς τὰ ὀπίσω," εὔθετός ἐστιν [x] εἰς τὴν βασιλείαν" τοῦ
θεοῦ.]

[y] Μετὰ δὲ ταῦτα [ἀνέδειξεν ὁ κύριος" [z] καὶ" ἑτέρους 1
ἑβδομήκοντα [a], καὶ [ἀπέστειλεν αὐτοὺς [b] ἀνὰ δύο" πρὸ
προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον, οὗ [c] ἔμελ-
λεν" αὐτὸς [d] ἔρχεσθαι." Ἔλεγεν [e] ∾ οὖν" πρὸς αὐ- 2
τούς· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.

---

[e] ∾ δέ.

(q) ἐπίτρεψον δέ μοι πρῶτον. D. Vulg. cant. Iren. gr. (r) *nuntiare*, veron. verc. germ. 1. || + πᾶσι. 14. Barber. 1. (s) *his*, *qui*. Syr. Perss. Ar. Æth. Goth. Vulg. ms. It. Tert. Iren. Aug. Beda. *his*, *quæ*, Vulg. ed. for. (t) πρὸς αὐτὸν = B. Post ἰησοῦς ponunt ACEGHS. 69. 72. 218 (cum al. 8) al. 18. pluresve. Mt. B HV. al. 17. Ed. Theophyl. αὐτῷ. D. colb. *illis*, cant. (u) εἰς τὰ ὀπίσω βλέπων καὶ ἐπιβάλλων τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον. D. cant. veron. verc. colb. Clem. Cypr. Auct. de promiss. Hilar. Zeno. (Rec. Orig. Iren. gr. Tert. Ambr.) || καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω = Mt. B. || ἐπιβαλὼν] βαλών. 27. 59. Mt. m. Orig. ter. (non Clem.) || αὐτοῦ = 1. Mt. m. o. Arm. veron. verc. Iren. gr. Orig. ter. Cyr. Tert. Ambr. Aug. || βλέπων] στραφείς. 4. 7. 36. 38. 40. 60. Ev. 18. 19. Mt. a. f. Orig. ter. Cyr. Chrys. Auct. synops. Isidor. Concil. quinisext. Damasc. (non Clem. nec Iren. gr. neque scholia in Mt. a. d. g.) (x) τῇ βασιλείᾳ. BL. 1. 33. Syr. Arm. Vulg. It. Clem. Orig. ter. Basil. Iren. ap. Epiph. Patr. lat. Scholia in Mt. a. d. g. ἐν τῇ βασιλείᾳ. 131. Iren. gr. (y) ἀνέδειξεν δέ. D. cant. veron. verc. colb. || ὁ κύριος] ὁ ἰησοῦς. Mt. i. n. veron. brix. (z) = BL. 3. (a) + δύο. BD. 42. (codd. ap. St.) Perss. Arm. Vulg. cant. verc. colb. for. Dial. c. marcion. Clem. recogn. Epiph. Tit. bostr. Hilar. Aug. Anaclet. Doroth. Prudent Isid. hisp. Beda. Sed omittunt Eus. Nyss. Cyr. Euthym. Theophyl. Theophanes. Iren. Tert. Ambr. Hier. Damasus etc. || + μαθητάς. 7. 60. Evangelistaria. (b) = Mt. B. semel. δύο δύο. Mt. χ. ψ. ἀνὰ δύο δύο. B. 13. 69. 91. ap. Mill. 114. 116. 145. al. 7. Mt. g. r. 10. 11. 14. Syr. p. c. obel. Eus. (c) ἤμελλεν. ABCE. Alii. Mt. B. bis. H*V. al. 6. (d) εἰσέρχεσθαι. A. 1. 118. 131. Syr. p. in m. verc. Eus. Theophyl. διέρχεσθαι. 61. 69. 71. al. 3. Mt. χ. ψ. εἰσπορεύεσθαι. 157. (e) BCDL. 1. 33. 69. 124. 127. 131. 157. Mt. n. Syr. p. in m. Goth. Slav. cant. verc. colb. *Et*, Syr. Perss. Arr. Æth. Vulg. veron. brix. for.

δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως [f] ἐκβάλῃ″ ἐρ-
3 γάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. Ὑπάγετε· ἰδοὺ, [g] ἐγὼ″
4 ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς [h] ἄρνας″ ἐν μέσῳ λύκων. [i] Μὴ
βαστάζετε [k] βαλάντιον,″ μὴ πήραν, μηδὲ ὑποδήματα·
5 καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. Εἰς ἣν δ᾽ ἂν
[l] οἰκίαν ∾ εἰσέρχησθε,: πρῶτον″ λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ
6 τούτῳ. Καὶ ἐὰν [m] † ᾖ ἐκεῖ [n] † υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύ-
σεται ἐπ᾽ αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, [o] ἐφ᾽ ὑμᾶς
7 ἀνακάμψει.″ Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, [p] ἐσθίον-
τες″ καὶ πίνοντες τὰ παρ᾽ αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης
τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστιν. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς
8 οἰκίαν. Καὶ εἰς ἣν [q] = δ᾽″ ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ
9 [r] δέχωνται″ ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, Καὶ
θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ [s] ἀσθενεῖς,″ καὶ λέγετε αὐ-
10 τοῖς· ἤγγικεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Εἰς ἣν δ᾽
ἂν πόλιν [t] ∞ εἰσέρχησθε,″ καὶ μὴ [u] δέχωνται″ ὑμᾶς,

---

[f] ἐκβάλλῃ. [l] ∾ εἰσέλθητε. [m] † μὲν. [n] † ὁ.
[t] ∞ εἰσέλθητε.

(f) ADEKLMS. 1. 61. 72. 89. 91. 124. 127. 142. 145. 157. 218 (cum al. 6.) 235. Ev. 2. 18. 24. 33. al. 38. Mt. V. al. 18. Ed. Basil. ἐκβάλλει. Mt. BH. (g) = AB. 87. ap. Wetst. Mt. 11. Arm. Vulg. ms. verc. (h) πρόβατα. AM. 28. 106. 127. Ev. 2* al. 6. Mt. ψ. (i) Vs. 4—9. = Evangelist. Mt. BH. || Vs. 4—11. = Evangelist. Mt. χ. ψ. || Vs. 5—9. = Ev. 13. 17. (k) βαλλάντιον. ADE FL. Ev. 2. Alii. Mt. V. al. 6. Ed. Clem. (l) εἰσέλθητε πρῶτον οἰκίαν. D* veron. verc. colb. || = πρῶτον. D** cant. || εἰσέρχησθε] εἰσέλθητε. BCDF L. 1. 13. 69. 131. Mt. g. (m) = A CDEFKLMS. Ev. 2. 36. al. 60. Mt. V. al. 16. Ed. Syr. utr. Slav. 1. Vulg. It. Orig. semel. Constitut. (n) = ACDEFLS. 218 (cum al. 10.) Ev. 36. Alii. Mt. V. al. 19. Ed. (etiam St. 3.) Orig. bis. Constitut. Theophyl. (o) ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀνακάμψει. Orig. bis. ἐφ᾽ ὑμᾶς ἐπιστρέψει ἡ εἰρήνη ὑμῶν. D. cant. πρὸς ὑμᾶς ἀναστρέψει. Mt. a. || ἀνακάμψει] ἐπανακάμψει. 50. al. 2. Ev. 19. 32. Mt. f. ἀποστρέψει. 36. 40. 77. Mt. a. Scholia in Mt. a. d. g. (p) ἔσθοντες. BD. (q) = CDEGS. 69. 91. 106. 124. 127. 142. 235. al. 25. Mt. V. al. 13. Ed. (r) δέχονται. 124. 131. 157. 235. al. 7. pluresve. Mt. a. c. f. q. x* 11. al. 3. Ed. (s) ἀσθενοῦντας. D. (t) BC DL. 1. 13. 69. 131. 157. (u) δέχονται. 124. 157. 235. al. 5. pluresve. Mt. f. 11. al. 3. Ed.

ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἴπατε· Καὶ τὸν 11
κονιορτὸν τὸν κολληθέντα [x]ἡμῖν″ ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν[y],
[z]ἀπομασσόμεθα″ ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγ-
γικεν [a]† ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Λέγω [b]† ὑμῖν, ὅτι σο- 12
δόμοις [c]ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ″ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει
ἐκείνῃ.] Οὐαί σοι [d]χοραζὶν,″ οὐαί σοι [e]βηθσαϊδά·″ 13
ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι [f]ἐγένοντο″ αἱ δυνάμεις αἱ γενό-
μεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ [g]καθήμε-
ναι″ μετενόησαν. Πλὴν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται 14
[h]ἐν τῇ κρίσει,″ ἢ ὑμῖν. Καὶ σὺ καπερναοὺμ, [i]ἡ ἕως τοῦ 15
οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως″ ᾅδου [k]καταβιβασθήσῃ.″] [Ὁ 16
ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ

[a] † ἐφ' ὑμᾶς.

[b] † δὲ.

(x) = Arm. Arr. Pers. p. gat. ὑμῖν. D** gr. 3. 115. Mt. 1. (y) + εἰς τοὺς πόδας. BD. 121. 157. item 90. Sax. It. exc. for. perus. + εἰς τοὺς πόδας ὑμῶν. ACKLM. (St. β. cum aliis.) 1. 13. 33. 42. 63. 64. 69. 114. 115. 116. 118. 131. 218 (cum al. 6.) 229. in m. Ev. 18. 19. 32. 36. al. 9. Mt. c. f. r. x. 10. 11. Syr. utr. Pers. p. Arr. Copt. Arm. Goth. brix. + εἰς τοὺς πόδας ὑμῶν. Slav. 1. || Post κονιορτὸν + τῶν ποδῶν. 124. + τῶν ποδῶν ὑμῶν. 28. 124. in m. (z) ἀποτινασσόμεθα. 28. 57. (a) = BDL. 1. 33. 131. 157. Copt. Arm. Pers. w. Goth. Vulg. It. (exc. brix. Mm.) Theophyl. Tert. Post θεοῦ rejicit 118. ἐφ' ὑμᾶς. Mt. 1. (b) = ACEKL. 1. 10. 28. 33. 63. 64. 69. 72. 89. 114. 116. 124. 127. 130. gr. 142. 157. 235. Ev. 24. al. 34. et Barber. 4. Mt. BH. d. g. i. k. l. n. p. z. 10. 11. Ed. Syr. Arr. Perss. Goth. Slav. exc. 1. Vulg. veron. vind. colb. Mm. gat. for. γὰρ. 115. (c) Post ἔσται rejiciunt A. 69. 124. 142. Syr. Copt. Arm. ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως 157. gat. ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. (post ἔσται.) D. cant. *in regno*, veron. verc. (d) χοραζαΐν. D. χοραζεὶν s. χωραζὶν s. χοραζὶ s. *Corozain*, Alii. (e) βηθσαϊδὰν s. βιθσαϊδὰ. Alii. (f) ἐγενήθησαν. BDL. 13. 33. 69. (g) = 68. 108. Syr. Pers. p. Mm. καθήμενοι. ABL. 28. 131. (h) = D. 63. Mt. 10. Vulg. ms. cant. Ante ἀνεκτότερον ponunt 1. 131. ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 13. 69. Syr. Perss. Æth. Goth. brix. colb. *in illo die*, Sax. (i) ἢ ἕως . . . ὑψωθήσῃ, ἢ ἕως. 1. Scholia in Mt. a. d. g. μὴ ἕως . . . ὑψωθήσῃ; ἢ ἕως. D* *numquid* (*quid*, veron.) *usque ad cælum exaltaberis*, (*exaltata es*, vind.) *aut usque* . . . *demergeris ?* (*descendes ?* cant.) cant. veron. verc. vind. μὴ ἕως . . . ὑψωθήσῃ; ἕως BD**L. Æth. (k) καταβήσῃ. BD. cant. καταδύσῃ. Barber. 1.

ἀθετεῖ· [l] ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά
με."

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα [m] μετὰ χαρᾶς, λέ-
γοντες· κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ
18 ὀνόματί σου. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν
19 ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. [Ἰδοὺ, [n] δίδωμι"
ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν [o] τοῦ" πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορ-
πίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ [p] οὐ-
20 δὲν" ὑμᾶς οὐ μὴ [q] ἀδικήσῃ." Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε,
ὅτι τὰ [r] πνεύματα" ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ [s] †,
21 ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν [t] ἐγράφη" ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἐν
αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο [u] τῷ πνεύματι [x] [y] ὁ Ἰησοῦς"

[q] ἀδικήσει. [s] † μᾶλλον.

(l) ὁ δὲ ἐμοῦ ἀκούων, ἀκούει τοῦ ἀποστείλαντός με. D. cant. vind. || Eadem hæc (sed καὶ ὁ loco ὁ δὲ) in fine commatis, post με, addunt 13. 124. Syr. p. Syr. hieros. Arm. Æth. veron. verc. (m) + δύο. BD. (St. β.) Syr. p. in m. Pers. p. Arm. Vulg. It. exc. veron. vind. brix. (n) δέδωκα. BL. 1. Mt. c. semel, in principio lectionis. Arr. Copt. Æth. Syr. p. in m. Vulg. veron. vind. brix. Mm. gat. germ. 1. for. perus. Orig. bis. Cyr. aliquoties. Chrys. Theodoret. Macar. Epiph. Hilar. Lucif. Ambr. Rufin. Philastr. Vigil. taps. (o) = 1. Orig. quinquies. Cyr. (p) = (et mox habet ἀδικήσουσι.) Arm. (q) CFS. 36. 40. 118. 124. 127. 131. 157. 218 (cum al. 7.) Ev. 1. 2. 18. 36. 40. al. 18. pluresve. Mt. B. bis. H. bis. V. al. 15. Ed. (etiam Steph. 3.) Theophyl. (r) δαιμόνια. D. 1. 131. 157. Syr. Pers. p. cant. brix. Basil. Cyr. Theodoret. Scholia in Mt. a. d. g. Ambr. Ambrosiast. Aug. semel. || Rec. Orig. (s) = ACDEFGHKL. (St. π.) 1. 33. 69. 72. 91. 106. 124. 127. 131. 157. 235. Ev. 1. 2. 3. 4. 18. 19. 24. 36. 40. al. 67. Mt. B. bis. H. bis. V. 19. al. 23. Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Goth. Slav. Vulg. It. Constitut. Orig. Eus. Ath. Respons. ad orthod. Bas. Chrys. Theophyl. Ambr. Ambrosiast. Aug. || Habent 218 (cum 3. 77. 108) et, ut videtur, BS. Alii. Aug. (t) ἐνεγράφη. 157. ἐγγέγραπται. BL. 1. Constitut. Bas. Cyr. (u) + ἐν. DF L. cant. veron. verc. corb. vind. colb. Vulg. ed. sixtin. Clem. (x) + τῷ ἁγίῳ. BCD (St. β.) KL. 1. 33. 63. 114. 145. Mt. 10. Syr. utr. Syr. hieros. Pers. p. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. (exc. brix.) Aug. Beda. || Non addit Clem. (y) = BD. 157. Vulg. cant. veron. verc. vind. Mm. gat. perus. for.

καὶ εἶπεν· [z] ἐξομολογοῦμαί" σοι [a] πάτερ," κύριε τοῦ οὐ-
ρανοῦ [b] καὶ τῆς γῆς·" ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν
καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. ναὶ, ὁ πατὴρ,
ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.] [c] † [Πάντα 22
[d] μοι παρεδόθη" ὑπὸ τοῦ πατρός [e] μου·" καὶ οὐδεὶς [f] γι-
νώσκει," τίς ἐστιν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ· καὶ τίς ἐστιν ὁ
πατὴρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύ-
ψαι. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, [g] κατ' ἰδίαν" 23
εἶπε· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε [h].
Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται [i] καὶ βασιλεῖς" 24
ἠθέλησαν ἰδεῖν, ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ
ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.]

Καὶ ἰδοὺ, [νομικός τις [k] ἀνέστη," [l] ἐκπειράζων" αὐτὸν 25
καὶ λέγων· [m] διδάσκαλε," τί ποιήσας ζωὴν [n] αἰώνιον"
κληρονομήσω; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί 26

---

[c] † καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶπε.

[d] παρεδόθη μοι.

(z) εὐχαριστῶ. Marcion ap. Epiph. *Gratias ago et confiteor*, Tert. aut Marcion. (a) = F. Marcion ap. Epiph. Tert. || πάτερ, ὁ θεὸς τοῦ οὐρ. Clem. *Domine, pater cœli etc.* brix. vind. corb. colb. for. || Rec. Orig. (b) = Marcion. (c) = DL. 1. 13. 33. 42. 61. 63. 69. 106. 114. 118. 130. gr. et lat. 131. Mt. m. r. 10. Ed. (etiam Elzevir.) Pers. w. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. (exc. corb. colb.) Iren. || Habent Barber. 8. (d) ABCDEFHLS. 1. 13. 69. 72. 106. 124. 127. 131. 157. 218 (cum al. 9.) 235. Ev. 36. al. 12. pluresve. Mt. V. al. 17. Ed. (Goth. Slav. Vulg. It.) Marcion. Theophyl. (e) = D. cant. verc. colb. for. perus. Tert. Iren. (f) ἐπιγινώσκει. CFH. 33. 91. 124. Ev. 2. 18. 19. al. 5. Mt. c. f. g. m. x. 17. (g) = D. (St. β.) Barber. 1. Vulg. It. (exc. brix.) Post εἶπε ponit Mt. 11. Post στραφεὶς, Arm. (h) + καὶ ἀκούοντες ἃ ἀκούετε. D. cant. + *et aures, quæ audiunt*, colb. brix. + *et aures, quæ audiunt, quæ auditis*, tol. (i) = D. cant. verc. corb. vind. Method. Tert. || *et justi*, veron. (k) προσῆλθεν. 33. Mt. 17** Evangelistaria. (l) πειράζων. 28. 77. 108. 130. al. 4. Barber. 1. Mt. a. x. 17** Evangelistaria. (m) = D. cant. Marcion. || + ἀγαθέ. M. (n) = Marcion ap. Tert. germ. 2.

27 γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου [o] ἐξ ὅλης τῆς
καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ἰσχύος σου," [p] καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου·" καὶ τὸν
28 πλησίον σου ὡς [q] σεαυτόν." Εἶπε δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς
29 [r] ἀπεκρίθης·" τοῦτο ποίει, καὶ [s] ζήσῃ." Ὁ δὲ, θέλων
[t] δικαιοῦν" ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστί μου
30 πλησίον; Ὑπολαβὼν δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός τις
κατέβαινεν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰς ἱεριχὼ, καὶ λῃσταῖς πε-
ριέπεσεν· οἳ καὶ [u] ἐκδύσαντες" αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπι-
θέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ [x] τυγχάνοντα."
31 [y] Κατὰ συγκυρίαν" δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ
32 ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ καὶ
λευίτης, [z] γενόμενος" κατὰ τὸν τόπον, [a] — ἐλθὼν" καὶ
33 ἰδὼν [b], ἀντιπαρῆλθε. Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθε
34 κατ' αὐτὸν, καὶ ἰδὼν [c] αὐτὸν," ἐσπλαγχνίσθη. Καὶ
προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων [d] ἔλαι-

(o) ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅ. τῇ ψ. σου, καὶ ἐν ὅ. τῇ ἰσχ. σου. D. It. (exc. brix. for.) item B. 1. 131. 157. || Articulus = 1. quater. (p) = D. It. (exc. brix. for.) Tert. (q) ἑαυτόν. A. 69. 106. 157. 218 (cum al. 4.) 235. Ev. 5. 36. al. 16. pluresve. Mt. V. 19. al. 9. Orig. semel. (r) ἔκρινας. L. 40. 218 (cum 76.) *dixisti*, Syr. Pers. p. Æth. Epiph. Marcion. (s) σώζῃ. 2. 14. 60. 76. Barber. 1. Mt. d. (etiam in scholio) σώσῃ. Barber. 1. σωθήσῃ. Clem. || Rec. Orig. (t) δικαιῶσαι. BC*DL. 157. Isidor. (u) ἐξδύσαν. EGHS. 1. 89. 131. 142. al. 14. et Barber. 2. Mt. HV. d. 17. Ed. Vulg. veron. brix. vind. for. perus. germ. 1. (x) = BDL. 1. 131. (Copt. Arm. Vulg. It.) (y) κατὰ τύχα. D. *forte*, cant. *fortuito*, verc. corb. *Accidit autem ut*, Vulg. brix. for. perus. || = veron. vind. colb. (z) = B. 1. 33. 118. Copt. ἐλθών. Arm. Arr. brix. colb. *cum transisset*, verc. (a) = D. 15. 42. 63. 68. 114. Ev. 32. Mt. m. 10. 19. Arm. Arr. Vulg. cant. verc. brix. colb. veron. corb. vind. Mm. gat. for. perus. Theophyl. (b) + αὐτόν. AD. 42. 63. 114. 124. 157. 235. Ev. 21. 32. Mt. x. 10. Syr. Vulg. It. Theophyl. || Post ἀντιπαρῆλθεν addit colb. (c) = BL. 1. 33. Mt. 11. veron. vind. colb. (d) οἶνον καὶ ἔλαιον. Mt. r. Syr. Pers.

ον καὶ οἶνον·" ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος,
ἤγαγεν αὐτὸν εἰς [e] πανδοχεῖον," καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.
Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον [f] = ἐξελθὼν," [g] ἐκβαλὼν" δύο δη- 35
νάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν [h] αὐτῷ·" ἐπιμελή-
θητι αὐτοῦ, καὶ [i] ὅ, τι" ἂν προσδαπανήσῃς, [k] ἐγὼ," ἐν
τῷ ἐπανέρχεσθαί με, ἀποδώσω σοι. [l] Τίς [m] οὖν" [n] τού- 36
των" τῶν τριῶν [o] πλησίον δοκεῖ σοι" γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος
εἰς τοὺς λῃστάς; Ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' 37
αὐτοῦ. εἶπεν [p] — οὖν" αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· πορεύου, καὶ σὺ ποίει
ὁμοίως.]

[q] Ἐγένετο δὲ, ἐν τῷ" πορεύεσθαι [r] αὐτοὺς, καὶ αὐ- 38
τὸς [εἰσῆλθεν" εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις, ὀνόματι
μάρθα, ὑπεδέξατο αὐτὸν [s] εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς." Καὶ 39
τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη μαρία, ἣ καὶ [t] παρακαθί-
σασα" [u] παρὰ" τοὺς πόδας τοῦ [x] ἰησοῦ," ἤκουε [y] τὸν λόγον"

---

[o] δοκεῖ σοι πλησίον. [p] οὖν.

---

p. Æth. Scholia ap. Mt. (e) δοχεῖον. 218. (cum 77.) (f) = BDL. 1. 33. 118. 131. 157. Ev. 15. Ed. Syr. Arr. Perss. Æth. Vulg. It. Ambr. (g) = Mt. a. w. (h) = BDL. 1. 33. 80. 118. 131. 157. Ev. 16. Copt. Arm. Vulg. It. (exc. verc. brix.) Ambr. (i) εἴ τι. 72. al. 4. Mt. c. 19. (k) = 1. 118. Arm. Ambr. Aug. Post με ponit D. cant. (l) τίνα οὖν δοκεῖς πλησίον etc. D. cant. (m) = BL. 1. 118. Vulg. It. exc. cant. (n) = 16. Ev. 11. Post τριῶν ponunt 80. 116. 130. gr. Mt. w. 19. Arm. || = τριῶν. verc. (o) ACEFLS. 69. 72. 124. 157. 218 (cum al. 8.) 235. Ev. 24. 32. 40. al. 18. pluresve. Mt. BH V. al. 15. Ed. Theophyl. Alii alio ordine. (p) δὲ. BC*DFL. 1. 16. 33. 69. 131. 157. 229. in m. Mt. x. Copt. Syr. p. in m. Slav. cant. verc. καὶ εἶπεν. 77. 108. Vulg. veron. brix. for. perus. || = οὖν. 36. Mt. 17. Syr. Pers. p. Arm. colb. (q) ἐν δὲ τῷ. BL. 69. Copt. Æth. Ar. (r) αὐτὸν εἰσελθεῖν. D. cant. || αὐτοὺς] αὐτὸν. 1. 157. Syr. hieros. Mm. gat. || = καὶ. BL. 69. Copt. verc. (s) = B. || τὸν οἶκον] τὴν οἰκίαν. CL. 33. || = αὐτῆς. L. 33. (t) παρακαθεσθεῖσα. ABC*L. Macar. (u) πρὸς. BC*L. 33. 44. Macar. (x) κυρίου. BDL. Syr. Perss. Ar. p. Copt. Æth. Arm. Syr. p. in m. Vulg. It. exc. veron. (y) τῶν λόγων. 10. 40. 127. 131. 157. Ev. 46. al. 18. Mt. a. f. g. p. q. z. 11. al. 6. Ed. Syr. Perss. Æth. Arm.

40 αὐτοῦ. Ἡ δὲ μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακο-
νίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε· κύριε, οὐ μέλει σοι, ὅτι ἡ ἀδελ-
φή μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ,
41 ἵνα μοι συναντιλάβηται. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἰη-
σοῦς· μάρθα, μάρθα, [z] μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά·"
42 [a] Ἑνὸς δέ ἐστι χρεία." μαρία [b] δὲ" τὴν ἀγαθὴν μερίδα
ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται [c] — ἀπ'" αὐτῆς. [d]]
1 [e] Καὶ [ἐγένετο," ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ [f] τινὶ"
προσευχόμενον, [g] ὡς ἐπαύσατο, [εἶπέ τις τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι,
2 καθὼς καὶ ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Εἶπε
δὲ αὐτοῖς· ὅταν [h] προσεύχησθε," λέγετε· πάτερ [i] † [k] †.

[i] † ἡμῶν. [k] † ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

(z) = veron. verc. corb. vind. Ambr. ter. θορυβάζῃ. (omissis cæteris) D. *Turbas te*, cant. || τυρβάζῃ] θορυβάζῃ. BCDL. 1. 33. Evagr. || πολλὰ] πολλοῦ. 225. (a) = D. cant. veron. verc. corb. vind. colb. Clem. Ambr. ter. ὀλίγων δέ ἐστι χρεία. 38. Arr. ὀλίγων δὲ ὧδε χρεία ἐστι. Arm. ὀλίγων δέ ἐστι χρεία ἢ ἑνός. BL. 1. Copt. Æth. Syr. p. in m. Orig. (in catena ap. Corder.) Basil. Olympiodor. Joh. geometra. Hier. Aug. semel. || Scholia vet. ap. Mt. et ἑνὸς et ὀλίγων explicant. Scholiographus vel codicem secutus est similem nostrorum BL1; vel præsto ei fuerunt plures sive codices sive commentarii, diversas lectiones exhibentes. || ἐστι] + κυριεύουσα. 89. (b) = D. Ed. Vulg. Codd. Italæ, qui antecedentia omittunt. Hier. Ambr. γάρ. BL. 1. 69. 157. Ev. 37. Slav. 1. Basil. Antiochus. Damasc. (c) = CDL. *illi*, cant. veron. verc. corb. vind. (d) Evangelistaria fini hujus capitis jungunt cap. 11, 27. 28. (e) ἐγένετο δὲ. A. 90. Ev. 46. Mt. 10. (f) ἐρήμῳ. Copt. Arr. (g) + καὶ. DM. 27. 29. 71. Mt. r. cant. veron. verc. vind. colb. corb. Ante προσευχ. addit 28. (h) προσεύχεσθε. AC. 1. 69. 124. Ev. 18. Mt. 17. Ed. || + μὴ βαττολογεῖτε, ὡς οἱ λοιποί· δοκοῦσι γάρ τινες, ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται· ἀλλὰ προσευχόμενοι. D. cant. E Matthæo, e quo etiam sequens precum formula interpolata est. (i) B. 1. 57. 130. gr. et lat. Alius. Pers. w. Vulg. for. tol. harl** Orig. Marcion aut Tert. || Adest in Slav. cant. veron. brix. perus. gat. || *Sancte*, verc. colb. corb. Mm. vind. (k) = BL. 1. 57. 130. gr. et lat. Alius. Arm. Pers. w. Vulg. for. Mm. gat. tol. harl** Orig. Marcion aut Tert. Scholia in 36. 38. et in Mt. a. d. g. diserte. || Adest in Slav. cant. veron.

ἁγιασθήτω [l] τὸ" ὄνομά σου [m]. [n] ἐλθέτω" [o] σου ἡ βασιλεία."
[p] † Τὸν ἄρτον [q] ἡμῶν" τὸν ἐπιούσιον [r] δίδου" ἡμῖν [s] τὸ 3
καθ' ἡμέραν." Καὶ ἄφες ἡμῖν [t] τὰς ἁμαρτίας" ἡμῶν· 4
[u] καὶ γὰρ αὐτοὶ [x] ἀφίεμεν" [y] παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν."
καὶ μὴ εἰσενέγκῃς [z] ἡμᾶς" εἰς πειρασμόν. [a] † Καὶ 5

---

[o] ἡ βασιλεία σου. [p] † γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. [a] † ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

---

verc. corb. colb. brix. perus. vind. Hiat Goth. (l) = D. (m) + ἐφ' ἡμᾶς. D. cant. (n) ἐλθάτω. CP. 13. (o) D. 57. || Nyss. et Maximus confess. loco ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, Lucam scripsisse tradunt: ἐλθέτω τὸ ἅγιον πνεῦμά σου ἐφ' ἡμᾶς, καὶ καθαρισάτω ἡμᾶς. Germanus Cp. ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ait, τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ἅγιον. || Etiam Marcion aut Tert. hujus argumenti petitionem substituit in locum verborum: ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. (p) = BL. 1. 130. gr. et lat. Alius. Arm. Vulg. corb. for. Mm. gat. Orig. diserte. Marcion vel Tert. Hier. Aug. dis. Beda. || Attingunt scholia in Mt. a. d. g. et Theophyl. Adest in Slav. Sax. cant. veron. brix. perus. vind. colb. tol. In verc. harl. et cod. uno lat. Mt. est tantum: *fiat voluntas tua.* || = τῆς. ACD. 15. 69. 114. Mt. c. 11. (q) = 131. ὑμῖν. Mt. c. o. 11. σου. Marcion ap. Orig. in catena. (r) δὸς. D. 2. 27. 28. 29. 40. 71. 106. 115. Mt. r. (s) = Mt. r. σήμερον. D. 2. 28. 29. 40. 71. 106. Syr. p. Sax. Vulg. It. || Rec. Syr. p. in m. Vulg. ms. germ. 2. mart. gat. perus. emmer. harl. Scholia in Mt. a. d. g. diserte. || = τὸ. Ed. Orig. bis, sed alibi habet. (t) τὰ ἁμαρτήματα. 1. 118. 209. τὰ παραπτώματα. 59. τὰ ὀφειλήματα. D. 131. cant. veron. corb. colb. perus. tol. || Rec. Orig. dis. (u) = καὶ γὰρ . . . ἡμῖν. 225. || καὶ γὰρ] + καὶ. 14. 53. Ev. 18. 19. 36. Mt. a. f. Barber. 1. || καὶ γὰρ αὐτοὶ] ὡς καὶ ἡμεῖς. D. cant. veron. corb. Mm. brix. colb. *sicut et ipsi*, verc. vind. *siquidem et ipsi*, Vulg. for. perus. tol. (x) ἀφίομεν. ABDEK. 1. 2. 13. 72. 124. 125* ap. Birch. 184. Alius. Mt. x. Ed. ἀφήκαμεν. Orig. semel. (y) τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν. D. cant. veron. corb. colb. || παντὶ] τῷ. 33. 60. Arr. Pers. p. παντὶ τῷ. L. 90. 108. 234. Ev. 32. 36. Mt. a. f. Orig. semel. (z) = Syr. p. (a) = BL. 1. 57. 130. gr. et lat. 131. 226* Alius. Mt. d. l. Arm. Copt. ap. Mill. et Beng. Vulg. for. perus. Mm. gat. tol. harl. Orig. dis. Scholia in cod. 36. et in Mt. a. d. g. 10. diserte. Marcion vel Tert. Hier. Aug. dis. || Habent Copt. ed. Slav. cant. veron. (verc. hiat) corb. colb. brix. vind. Theophyl. (Euthymius comm. 2. 3. 4. lectores simpliciter ablegat ad commentarium in Matthæum.)

εἶπε [b] πρὸς αὐτούς·" τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ [c] πο-
ρεύσεται" πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, ϗ [d] ∾ εἴπῃ" αὐτῷ·
6 φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους· Ἐπειδὴ φίλος [e] — μου"
[f] παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με," καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθή-
7 σω αὐτῷ· Κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ· μή μοι
κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία
μου μετ' ἐμοῦ [g] εἰς τὴν κοίτην" εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς
8 δοῦναί σοι. [h] Λέγω ὑμῖν, [i] εἰ καὶ" οὐ δώσει αὐτῷ
ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι [k] αὐτοῦ φίλον," διά γε τὴν ἀναί-
δειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ [l] ∾ ὅσων" χρήζει.
9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω· [αἰτεῖτε, ϗ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε,
10 ϗ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ [m] ἀνοιγήσεται"] ὑμῖν. Πᾶς

[d] ∾ ἐρεῖ. [l] ∾ ὅσον.

(b) = D. cant. Marcion ap. Epiph. *Jesus*, colb. (c) πορεύεται. K. 42. 53. 89* 108. 118* al. 5. Mt. 11. veron. (d) AD gr. (St. β.) KM. 13. 42. 69. 106. 114. 145 in m. Ev. 18. 19. 36. al. 14. et Barber. 2. Mt. c. f. x. 10. 11. Syr. Arr. Perss. Vulg. veron. vind. colb. gat. Mm. perus. Constitut. Bas. Damasc. (e) = CEKS. 28. 36. 40. 61. 64. 72. 76. 89. 108. 113** 115. 116. 118. 127. 130. gr. 142. 229. 235. Ev. 2. 24. 36. al. 30. et Barber. 6. Mt. V. al. 14. Ed. Syr. Slav. corb. Euthym. Theophyl. μοι. DM. 63. 69. 71. 106. 113* 220. Mt. r. x. cant. colb. (f) πάρεστιν ἀπ' ἀγροῦ. D. cant. || ἐξ ὁδοῦ] = 36. 66. Post με ponit 235. + μακρὰν. L. || = πρός με. veron. vind. (g) ἐν τῇ κοίτῃ. D. 57. ἐπὶ τῆς κοίτης. 118. *in strato*, colb. *in cubili*, Vulg. cant. for. perus. corb. germ. 1. *in cubilem*, vind. *in cubiculo*, veron. brix. tol. (h) + *Et si ille perseveraverit pulsans*, Arm. ed. Vulg. vind. corb. colb. gat. Tert. ut videtur. Ambr. Aug. Beda. || Non addunt Arm. ms. cant. veron. (verc. hiat) germ. 1. for. perus. Vulg. ms. ap. Henten. Chrysolog. (i) = D. cant. (k) αὐτῷ φίλον. 218 (cum 220.) αὐτὸν φίλον. A. 36** al. 6. Mt. i. n. 17. φίλον αὐτοῦ. CL. 115. 124. 157. Orig. bis. Bas. Chrys. Macar. αὐτὸν φίλον αὐτοῦ. D. *quod amicus ejus sit*, Vulg. cant* Alii. *quod amicus jussit*, cant** (l) DEHLS. (St. π.) 1. 10. 11. 36. 40. 69. 72. 89. 127. 131. 145* 151. 157. 218 (cum al. 8.) Ev. 2. 4. 24** 36. al. 53. Mt. V. al. 18. Ed. Orig. semel. Bas. Macar. Theophyl. *quantum*, cant. *quotquot*, Vulg. colb. germ. gat. for. perus. *quantos*, veron. verc. brix. vind. corb. || + ἂν. L. Ev. 36. al. 9. Mt. f. (m) ἀνοιχθήσεται. DEGHS. 11. 72.

γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει· ϗ ὁ ζητῶν εὑρίσκει· ϗ τῷ κρού-
οντι [n] ∾ ἀνοιγήσεται."] [o] Τίνα" δὲ [p] + ἐξ" ὑμῶν 11
[q] τὸν πατέρα" αἰτήσει [r] ὁ υἱὸς" ἄρτον, μὴ λίθον ἐπι-
δώσει αὐτῷ; [s] ἢ" [t] καὶ" ἰχθῦν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν [u]
ἐπιδώσει αὐτῷ; [x] Ἢ καὶ ἐὰν [y] αἰτήσῃ" ὠὸν, [z] μὴ" 12
ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ [a] ὑπάρ- 13
χοντες," οἴδατε [b] δόματα ἀγαθὰ" διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν,
πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ, [c] ὁ ἐξ οὐρανοῦ," δώσει [d] πνεῦμα
ἅγιον" τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;]

---

[n] ∾ ἀνοιχθήσεται. [s] εἰ. [b] ἀγαθὰ δόματα.

---

118. 127. 218 (cum al. 4.) 229* 235. Ev. 2. al. 18. Mt. V. c. semel d. f. semel i. l. n. (n) AEGHKS. 11. 127. 218 (cum al. 6.) 229* 235. Ev. 18. 19. 36. al. 23. Mt. V. c. semel d. f. semel i. l. n. ἀνοίγεται. D. (St. β.) cant. (o) τίς. DL. 27. 33. 49. 64. 157. item Mt. c. semel. Syr. p. in m. Vulg. cant. colb. gat. Mm. for. Orig. Aug. τίνος. 37* τί. Ev. 17. *A quo*, veron. corb. vind. (p) + ἐξ. ABCDKM. 13. 33. 42. 64. 69. 89. 91. 106. 124. 157. Ev. 2. 18. 19. 32. 36. al. 17. Mt. c. bis. f. g. z. 10. 11. al. 4. (Syr. utr. Persa. Arm. Vulg. It.) Orig. Marcion ap. Epiph. Aug. semel. (q) = Mt. c. semel. veron. Aug. Post αἰτήσει ponunt B. Mt. 11. || = τὸν. 1. 131. (r) = L. 157. Vulg. colb. for. perus. Ante αἰτήσει ponunt D. gr. Mt. m. Syr. p. in m. Orig. || = ὁ. 1. Orig. || + αὐτοῦ. 1. 60. 124. 235. Mt. c. semel. f. Syr. Arm. veron. corb. gat. brix. Dial. c. marc. (s) ACDEFGLS. 1. 33. Ev. 2. al. 60. et Barber. 8. Mt. V. al. 13. Ed. Copt. Syr. p. (sed rec. additur c. obelo.) Slav. Vulg. cant. Mm. for. Dial. c. Marc. Theophyl. Euthym. *aut si*, veron. brix. gat. colb. perus. (t) = 89. 108. 157. 235. Ev. 31. Mt. x. Vulg. It. (u) + ἢ σκορπίον. 157. (x) Vs. 12 = 157. Ev. 31. bis. || ἢ καὶ ἐὰν] ἢ. L. καὶ ἐὰν. C. Syr. ἢ ἐὰν. 36. 38. *aut si*, Vulg. It. ἢ καί. B. I. 69. 225. Mt. c. semel. Dial. c. marc. ἐὰν δὲ ζ. D. *et si*, cant. (y) αἰτήσει. ADL. 1. 52. 72. 131. 235. Ev. 2. 18. 19. pluresve. Mt. c. bis. n. x. 10. 17. Ed. (z) = BL. (a) ὄντες. DKM. 36. 42. 64. 91. 113. 114. 157. al. 6. Mt. g. r. 10. 17. Scholia in Mt. a. d. g. Clem. Marcion. Dial. c. marc. Ath. (b) ABCDEGHLS. 218 (cum al. 8.) al. 42. pluresve. Mt. V. al. 19. Ed. Syr. Slav. cant. Marcion. Dial. c. marc. Ath. Theophyl. Scholia in Mt. a. d. g. (c) ἐξ οὐρανοῦ. L. Copt. *de cælo*, Vulg. It. ὁ οὐράνιος. Aug. ὁ ἐπουράνιος. Marc. ap. Epiph. ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Mt. c. semel. Hier. || = vind. (d) ἀγαθὸν δόμα. D. Codd. ap. Ambr. cant. veron. corb. vind. colb. Orig. bis. δόματα

14 [e] Καὶ [ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, [f] καὶ αὐτὸ ἦν" κω-
φόν· ἐγένετο δὲ, τοῦ δαιμονίου [g] ἐξελθόντος," ἐλάλη-
15 σεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. Τινὲς δὲ ἐξ αὐ-
τῶν εἶπον· ἐν βεελζεβοὺλ, [h] + τῷ" ἄρχοντι τῶν δαιμο-
16 νίων, ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. [i] Ἕτεροι δὲ, πειράζοντες,
17 σημεῖον [k] παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ." Αὐτὸς δὲ [l] εἰ-
δὼς" [m] αὐτῶν τὰ διανοήματα," εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βα-
σιλεία ἐφ' ἑαυτὴν [n] διαμερισθεῖσα" ἐρημοῦται, καὶ οἶ-
18 κος ἐπὶ οἶκον [o] * πίπτει. Εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυ-
τὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι
λέγετε, ἐν βεελζεβοὺλ [p] ἐκβάλλειν με" τὰ δαιμόνια.
19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ
ὑμῶν ἐν τίνι [q] ἐκβάλλουσι;" διὰ τοῦτο [r] κριταὶ ὑμῶν

ἀγαθὰ. 106. Arm. πνεῦμα ἀγαθόν. L. 7. 60. Ev. 4. 12. 18. 19. Syr. p. in m. Vulg. for. perus. χάριν πνευματικήν. Scholia in Mt. a. d. g. *Spiritum bonum datum*, Mm. *bonum donum Spiritus sancti*, Æth. (e) Vs. 14.] ταῦτα δὲ εἰπόντος αὐτοῦ, προσφέρεται αὐτῷ δαιμονιζόμενος κωφός· καὶ ἐκβαλόντος αὐτοῦ (*ejecto illo*, cant.) πάντες ἐθαύμαζον. D. cant. item brix. colb. (f) = A*BL. 1. 33. 118. 131. 157. Copt. (g) ἐκβληθέντος. AL. 33. 69. 95. 124. Mt. c. Slav. quidam. *cum ejecisset dæmonium*, Vulg. It. (h) + τῷ. BCKLM. 33. 42. 106. 113. 114. 124. 157. Ev. 18. 19. al. 6. et Barber. 1. Mt. c. f. 10. + τῶν. A. (i) + ὁ δὲ ἀποκριθεὶς s. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπε· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν. AD (St. β.) KM. 106. 145. 157. 218 (cum 3. 108. 220.) 231. in m. al. 16. Mt. d. l. r. x. z in marg. 10. Æth. Syr. p. cant. (k) ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. ABDL. 13. 124. 131. 157. item 69. Vulg. cant. vind. brix. colb. corb. germ. gat. for. perus. (l) ἰδών. 59. Ev. 18. Mt. d. o. Vulg. It. exc. cant. (m) τὰ διανοήματα αὐτῶν. A. 157. al. 4. pluresve. Mt. 10. Ed. Vulg. It. exc. cant. (n) μερισθεῖσα. CM. 106. 124. ap. Alt. 235. Ev. 18. al. 10. Mt. a. r. 17. Ed. Ante ἐφ' ἑαυτὴν ponunt ADL. 124. cant. Auct. de prom. (o) *domus supra domum posita, cadit.* veron. (p) ἐκβάλλει. 130. gr. ἐκβάλλω. 218 (cum 220.) veron. vind. corb. ἐκβάλλειν. 69. ap. Mill. Mt. g. (q) ἐκβάλλουσι. 1. 131. Ev. 18. 19. al. 4. ἐκβαλοῦσι. 40. 218 (cum al. 3.) Ev. 2. al. 6. Mt. c. f. r. 11. cant. *ejecerunt*, perus. (r) αὐτοὶ ὑμῶν κριταί.

αὐτοὶ" ἔσονται. Εἰ δὲ [s] ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ 20
δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
"Οταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος [t] φυλάσσῃ" τὴν ἑαυτοῦ 21
αὐλὴν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Ἐπὰν δὲ 22
[u] ὁ" ἰσχυρότερος [x] αὐτοῦ" ἐπελθὼν [y] νικήσῃ αὐτὸν," τὴν
πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ [z] σκῦ-
λα" αὐτοῦ διαδίδωσιν. [Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' 23
ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει [a].]
"Οταν [b] τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀν- 24
θρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνά-
παυσιν· καὶ μὴ [c] εὑρίσκον," λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν
οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ [d] ἐλθὸν" εὑρίσκει 25
[e] σεσαρωμένον [f] καὶ κεκοσμημένον." Τότε πορεύεται 26
καὶ παραλαμβάνει [g] ἑπτὰ ἕτερα" πνεύματα πονηρό-
τερα ἑαυτοῦ, καὶ [h] ∾ εἰσελθόντα" κατοικεῖ [i] ἐκεῖ."

---

h ∾ ἐλθόντα.

BD. cant. colb. αὐτοὶ κριταὶ ὑμῶν. A CL. 1. 69. 124. 131. 157. al. 2. Mt. c. f. x. 10. 11. Ed. Vulg. It. κριταὶ αὐτοὶ ὑμῶν. Mt. d. k. p. z. || = αὐτοί. 113. (s) + ἐγὼ. D. al. 3. Mt. f. x. Copt. cant. colb. Marcion. Ambr. Aug. Vigil. taps. Post Θεοῦ addunt CL. 69. 124. Syr. p. c. ast. Ambr. semel. (t) φυλάσσει. D. 157. Ev. 36. al. 5. Mt. x. 17. Ed. βλέπει τ. ἑ. αὐλὴν φυλάσσων. 69. (u) = BDL. Mt. r. (x) = D. cant. (y) = D. cant. || + καὶ. 69. (z) σκεύη. K. al. 8. Mt. 10. Syr. p. (sed rec. in m.) (a) + με. L. 33. + a me, gat. (b) + δὲ. D. 1. 106. 118. 131. 157. Mt. c. q. Copt. Syr. p. cant. veron. Et, vind. (c) εὑρίσκον. LS. 69. 118. 124. al. 4. Mt. 10. Ed. || = εὗρον. BL. 33. 157. Mt. c. Copt. Syr. p. veron. (d) ἐλθὼν. DS* 69. 124. al. 7. Ed. (e) + σχολάζοντα. CL. 1. 13. 33. 69. 106. 124. 131. Barber. 1. Copt. Æth. Ar. p. brix. Vict. tun. + σχολάζοντα καὶ. 16. 118. Syr. p. c. ast. (f) = 225. Vulg. ms. Sax. for. perus. tol. || = ἐ. DL. 76. Mt. q. Copt. Arr. cant. (g) ἄλλα ἑπτά. D. cant. verc. colb. Vict. tun. || ἑπτὰ] = 57. Post ἑαυτοῦ ponunt BL. 69. 124. 157. (h) EGMS. 11. 45. 59. 61. 72. 76. 115. 130. gr. 229* 235. al. 16. Mt. V. a. k. n. o. p. 17. Euthym. ἐλθὼν. G. ap. Beng. 91. ἐλθὸν. Mt. g. εἰσελθὸν. Mt. 11. veron. εἰσελθόντες. 230. (i) = D. 33. cant. veron. verc. corb. vind. αὐτοῦ. 118*

[k] καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα
27 τῶν πρώτων."] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα,
ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ·
μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθή-
28 λασας. Αὐτὸς δὲ εἶπε· [l] μενοῦνγε" μακάριοι οἱ ἀκού-
οντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ [m] φυλάσσοντες" [n] †.]
29 [Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων, ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ
αὕτη [o] [p] πονηρά ἐστι" σημεῖον [q] ἐπιζητεῖ," καὶ σημεῖον
30 οὐ δοθήσεται αὐτῇ, [r] εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ [s] †. Κα-
θὼς γὰρ ἐγένετο ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς νινευΐταις, οὕτως
31 ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ [t]. Βα-
σίλισσα νότου ἐγερθήσεται [u] ἐν τῇ κρίσει" μετὰ [x] τῶν
ἀνδρῶν" τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ [y] αὐτούς·"
ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν
32 [z] σολομῶνος," καὶ ἰδού, πλεῖον [z] σολομῶνος" ὧδε. [a] "Ανδρες

---

[p] † αὐτὸν.
[s] † τοῦ προφήτου.
[z] σολομῶντος.

(k) *et fit ejusmodi hominis vita multo pejor prioris*, veron. corb. vind. (l) *μενοῦν*. AL. 42. 114. *etiam*, cant. *quippini* s. *quippe*, gat. mart. perus. *imo* s. *quinimo*, Vulg. colb. for. Tert. Aug. *manifestissime* tol. ‖ = verc. veron. brix. corb. vind. Mm. (m) *τηροῦντες*. 131. Syr. p. (sed rec. in m.) Marcion. (n) = ABCDL. 3. 9. 33. 42. 114. 123. 145. 219. 236* Æth. Arm. Pers. p. Syr. p. It. Marcion. Aug. ‖ Rec. Vulg. ed. Lucif. (o) + *γενεὰ*. ABDL. 1. 33. 69. 124. ap. Birch. 131. Ev. 24. 32. al. 4. Mt. f. x. 11. Copt. Arm. Arr. Syr. p. c. ast. Vulg. It. Ambr. (p) = 235. (q) *ζητεῖ*. AL. 63. Ev. 2. 18. 19. al. 4. Mt. f. 10. Ed. (r) ab *εἰ μὴ* ad *ὧδε* vs. 32. = Marcion ap. Epiph. (s) = BDL. Copt. Arm. Syr. hieros. Sax. Vulg. ms. It. (exc. brix.) Beda. (t) + *σημεῖον*. 60. Ev. 18. 19. Mt. f. Syr. hieros. Arr. ‖ + *καὶ καθὼς ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους ἐγένετο τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ γῇ*. D. cant. item scholion in Mt. d. verc. corb. item vind. (u) = D. cant. corb. (x) = C. 52. 95. 131. Mt. o. Pers. p. Æth. (y) *αὐτὴν*. 90. Mt. o. cant. Auct. de prom. (z) ADEGHS. 1. 13. 69. 72. 106. 124. 131. 218 (c. al. 7.) 235. al. 17. pluresve. Mt. V. al. 10. Ed. (a) Vs. 32 = D. cant.

[b] ∾ νινευῒ″ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς
ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ
κήρυγμα ἰωνᾶ· ϗ ἰδοὺ, πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε. Οὐδεὶς [c] δὲ″ 33
λύχνον ἅψας, εἰς [d] κρυπτὴν″ τίθησιν, [e] οὐδὲ ὑπὸ τὸν
μόδιον,″ ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ
[f] φέγγος″ βλέπωσιν.] [Ὁ λύχνος τοῦ σώματός [g] ἐστιν ὁ 34
ὀφθαλμός [h] + σου·″ ὅταν [i] — οὖν″ ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς
ᾖ, ϗ″ [l] ὅλον″ τὸ σῶμά σου φωτεινόν [m] ἐστιν·″ [n] ἐπὰν″ δὲ
πονηρὸς ᾖ, [o] καὶ″ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν [p]. [q] — Σκό- 35
πει οὖν, μὴ τὸ φῶς, τὸ ἐν σοὶ, σκότος ἐστίν. Εἰ οὖν τὸ 36
σῶμά σου ὅλον φωτεινὸν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινὸν,

---

[b] ∾ νινευῖται.

(b) ABCLM. 1. 36. 40. 42. 61. 63. 64. 69. 89. 91. 106. 114. 115. 116. 118. 124. 127* 131. 145. 157. 235. Ev. 18. al. 25. Mt. a. d. g. i. m. n. o. q. r. 10. 11. Ed. Syr. Syr. p. in m. Vulg. It. (c) = D. 1. 33. 57. 72. 108. 116. Ev. 36. al. 4. Mt. a. m. o. Ed. Syr. Ar. p. Perss. Vulg. It. exc. veron. brix. corb. (d) κρυπτὸν. 1. 118. Mt. i. q. z** Ed. (etiam St. 3.) Theophyl. ms. (e) = L. 1. 69. 118. 131. Alius. || οὐδὲ = Mt. x. καὶ. 90. 4. 142. Ev. 2. al. 2. Mt. i. (f) φῶς. CD. 1. 13. 33. 40. 57. 69. 89. 118. 130. 131. 157. 209. Ev. 32. al. 7. Mt. K. 10. Ed. Theophyl. *lumen*, Vulg. It. (g) + σου. D. Syr. Perss. Ar. p. Æth. Vulg. It. (exc. vind.) Hier. (h) + ABCDM. Barber. 1. Syr. Perss. Ar. p. Copt. Æth. Vulg. It. Hier. (i) = BDL. Copt. Perss. Vulg. It. (k) = CD. 61. 63. 64. 69. 124. 226** 235. al. 10. Mt. k. n. p. q. z* Ed. Slav. Vulg. It. (l) = 34. 39. Mt. m. πᾶν. D. gr. (m) ἔσται. KLM. 1. 13. 28. 42. 63. 64. 114. 118. 124. 131. 157. al. 7. Mt. c. 10. Ed. Slav. Vulg. veron. brix. for. perus. (n) ἐπειδὰν. 11. 49. 106. 218. (c. al. 4.) ὅταν. D. 2. 127. Mt. x. Ed. (o) = colb. || + ὅλον. 1. 28. 118. 131. Mt. 10. Copt. Hier. (p) + ἔσται. 42. 106. 124. 127. 131. 209. 229** al. 26. et Barber. 2. Mt. r. 10. Ed. Syr. Arr. Perss. Æth. Arm. Syr. p. c. ast. Vulg. It. + ἐστιν. 76. al. 4. Mt. q. x. 11. Ed. Hier. || τὸ σῶμά σου ἐστιν σκοτεινόν ἐστιν. D. cant. (q) Vs. 35 =. 57. || Vs. 35 et 36] εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοι σκότος, τὸ σκότος πόσον; D. cant. veron. verc. corb. vind. Aug. || In fine vs. 36 + *Si enim corpus quod in te est lucernam non habuerit lucentem, tibi tenebrosa est, quanta magis autem lucerna tua fulgens lucebit tibi*. brix. || μὴ ἔχον τι μέρος σκότεινον = 73. corb.

ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φω-
τίζῃ σε."
37 [r]Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν" Φαρισαῖός [s]τις,"
ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ. [t]εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν."
38 Ὁ δὲ Φαρισαῖος [u]ἰδὼν ἐθαύμασεν, ὅτι" οὐ [x]πρῶτον
39 ἐβαπτίσθη πρὸ" τοῦ ἀρίστου. Εἶπε δὲ ὁ κύριος πρὸς
αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ
τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ [y]ἔσωθεν" [z]ὑμῶν" γέμει
40 ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας
41 τὸ [a]ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν" ἐποίησε;* Πλὴν τὰ
[b]ἐνόντα" δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδού, πάντα καθαρὰ
42 ὑμῖν [c]ἐστιν." Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι
ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν
λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν [d]κρίσιν" καὶ τὴν
ἀγάπην τοῦ θεοῦ. [e] — ταῦτα + δὲ: ἔδει ποιῆσαι, κἀ-

(r) ἐδεήθη δὲ αὐτοῦ. D. Sax. cant. || λαλῆσαι] + αὐτὸν. A. + αὐτὸν ταῦτα. 1. 69. 118. 124. ap. Birch. 131. Ev. 18. 19. al. 4. Mt. f. o. x. brix. vind. (s) = BL. 1. 69. 118. 131. 157. Copt. (t) καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φαρισαίου, ἀνεκλίθη. 69. 124. || εἰσελθὼν δὲ] + εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φαρισαίου. 74. Ev. 19. (u) ἤρξατο διακρινόμενος ἐν ἑαυτῷ λέγειν διατί. D. (St. β.) item Mt. x. Vulg. It. (exc. brix.) Aug. *retractabat penes se, cur,* Tert. (x) προεβαπτίσθη πρό. 49. πρότερον ἐβαπτίσθη. 69. πρότερον ἐβαπτ. πρὸ. 77. 108. 235. Mt. a. (y) ἐντὸς. 95. || + τοῦ ποτηρίου. 69. (z) = 226* Mt. d. (a) ἔσωθεν καὶ τὸ ἔξωθεν. CD. 218 (cum 125* 220.) Mt. m. x. Sax. cant. verc. colb. Tit. bostr. Cypr. || Rec. Tert. Aug. (b) ὄντα. L. Syr. utr. *quae sunt*, cant. veron. *ex his, quae habetis*, brix. *quod superest*, Vulg. verc. corb. vind. colb. for. perus. Aug. semel. ἐνόντα πάντα. 68. al. 5. || = Cypr. bis. Ambr. Aug. semel. Leo. Ambrosiast. (c) ἔσται. D. 1. 69. 124. 131. Ev. 18. 36. al. 3. Mt. f. 17. Arr. Slav. cant. verc. Marcion. (d) κλῆσιν. Marcion ap. Epiph. et Tert. (e) = D. cant. veron. || ταῦτα] + δὲ. CKL. 13. 63. 69. 89** 124. Ev. 18. 19. al. 7. et Barber. 2. Mt. 10. 11. Syr. Copt. Syr. p. c. ast. Slav. Vulg. colb. for. perus. *enim*, brix. || ἀφιέναι] παρεῖναι. BL. 13. παραφιέναι. A.

κεῖνα μὴ ἀφιέναι.″] [Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, 43
ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς,
καὶ τὲς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς [f]. Οὐαὶ ὑμῖν [g] †, 44
ὅτι ἐςὲ [h] ∾ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ″ ἄδηλα, ϗ οἱ ἄνθρω-
ποι [i] = οἱ″ περιπατοῦντες ἐπάνω, οὐκ οἴδασιν. Ἀπο- 45
κριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν, λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε,
ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. Ὁ δὲ εἶπε· καὶ 46
ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε [k] τοὺς ἀνθρώ-
πους″ φορτία [l] δυσβάςακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δα-
κτύλων [m] ὑμῶν″ οὐ προσψαύετε [n] τοῖς φορτίοις.″]
[Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφη- 47
τῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτές. Ἄρα 48
[o] μαρτυρεῖτε″ [p] καὶ συνευδοκεῖτε″ τοῖς ἔργοις τῶν πα-
τέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτοὺς, ὑμεῖς
δὲ οἰκοδομεῖτε [q] = αὐτῶν τὰ μνημεῖα.″ [r] Διὰ τῦτο [s] ϗ 49

---

[g] † γραμματεῖς ϗ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί.
[h] ∾ μνημεῖα.

(f) + ϗ (τὰς. C.) πρωτοκλισίας (τὴν πρωτοκλισίαν 13.69.124.) ἐν τοῖς δείπνοις. CD. 13. 64. 66. in m. 69. 124. cant. veron. (g) = BCL. 1. 33. 118. 130. gr. et lat. 131. Copt. Arm. Vulg. verc. corb. colb. Mm. gat. for. perus. germ. Marcion. Aug. || Habent veron. brix. emmer. || = ὑποκριταί. D. cant. vind. Lucif. (h) D. cant. veron. verc. corb. colb. vind. germ. Lucif. (i) = ADS. 1. 10. 11. 69. 72. 89. 120. 124. 127. 130. 131. 142. 145. 235. Ev. 36. Alii et Barber. 7. Mt. V. al. 16. Ed. Theophyl. (k) τοῖς ἀνθρώποις. 157. al. 5. et Codd. ap. Erasm. Ed. (l) + βαρέα καὶ. C. 28. 40. 131. al. 5. Syr. p. in m. (m) = 218 (cum 124. al. 5.) colb. harl* (n) = D. cant. veron. verc. (o) μάρτυρές ἐςε. BL. Orig. (p) ὅτι συνευδοκεῖτε. 57. 61. 69. 124. Vulg. for. perus. μὴ συνευδοκεῖν. D. cant. veron. verc. non consentientes, Lucif. συνευδοκεῖν. vind. colb. (q) = BDL. Copt. cant. veron. verc. vind. αὐτῶν τὰ μνήματα. Mt. 11. αὐτῶν τὰς τάφους. 13. τοὺς τάφους αὐτῶν. 1. 131. 157. Lucif. Sic, sed ante οἰκοδ. 69. 124. (r) Vs. 49. 50. 51. = Marcion ap. Epiph. (s) ἀποςέλλω. D. cant. veron. Lucif. || = τοῦ Θεοῦ. Syr. ed.

ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ" [t] εἰς αὐτοὺς" προφή-
τας καὶ ἀποστόλους, [u] καὶ" ἐξ αὐτῶν [x] ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκ-
50 διώξουσιν·" "Ἵνα [y] ἐκζητηθῇ" τὸ αἷμα [z] πάντων" τῶν
προφητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου,
51 [a] ἀπὸ" τῆς γενεᾶς ταύτης· Ἀπὸ [b] — τοῦ" αἵματος
Ἄβελ [c] ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου [d], τοῦ ἀπολομένου
μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκ-
52 ζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς
νομικοῖς, ὅτι [e] ἤρατε" τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· [f] αὐτοὶ"
οὐκ [g] ∾ εἰσήλθετε," καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.
53 [h] ∾ Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς," ἤρξαντο
[i] — οἱ γραμματεῖς καὶ : οἱ Φαρισαῖοι" δεινῶς [k] ἐνέχειν

[g] ∾ εἰσήλθατε. [h] ∾ καί.

(t) πρὸς αὐτοὺς. 157. Vulg. brix. for. perus. εἰς ὑμᾶς. 124. colb. || = Lucif. (u) = AK. 1. 42. 63. 69. 124. ap. Birch. 220. Mt. c. cant. (x) ἀποκτενοῦσι καὶ διώξουσι. 124. colb. (y) ἐκδικηθῇ. L. 61. Ev. 36. al. 3. Syr. p. in m. Arr. (z) = Mt. 17. perus. (a) ὑπὸ. Mt. 11. ἕως. D. Arr. cant. veron. verc. vind. colb. Lucif. (b) = BCDL. (c) + τοῦ δικαίου. KM. al. 15. Mt. r. x. 10. Pers. p. Arr. Syr. p. in m. vind. colb. emmer. (d) + υἱοῦ βαραχίου. D. 73. Mt. x. Copt. Ar. p. cant. (e) ἐκρύψατε. D. (St. β.) 157. cant. verc, veron. colb. ἐκρατήσατε. Clement. homil. *habuistis*, Marcionitæ. *habetis*, Ambrosiast. Aug. semel. Alii. (f) καὶ αὐτοὶ. D. 69. 124. 157. Alius. cant. veron. verc. vind. colb. Ambr. αὐτοὶ γὰρ. M. 29. 71. 77. Mt. r. (g) εἰσήλθατε. ABCDELM. 124. 157. 235. Ev. 19. al. 3. Mt. m. 10. 11. (h) καὶ. 69. ap. Wetst. || αὐτοῦ] = D. 64. 76. 118. 131. τοῦ ἰησοῦ. Mt. c. ταῦτα] + πάντα. 13. ταῦτα ante αὐτοῦ ponit Mt. 11. post αὐτοὺς Mt. f. || πρὸς αὐτοὺς] + ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ. D. 157. It. (exc. for. perus. Mm. gat. tol.) Hiat corb. + ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, κατησχύνθησαν καὶ. Mt. 11. Arm. || Sed pro λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς, habent: κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ. BCL. 33, Copt. || Hinc: κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ, ἔλεγε ταῦτα πρὸς αὐτοὺς ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ κατησχύνθησαν, καὶ. Syr. p. in m. (i) οἱ φαρισαῖοι. Mt. m. οἱ νομικοὶ καὶ οἱ φαρισ. 1. 118. Mt. g. Ed. Syr. p. in m. vind. οἱ φαρισ. καὶ οἱ νομικοὶ. D. Vulg. cant. veron. brix. colb. for. perus. οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ νομικοί. verp. (k) = 63. 114. Mt. 10. ἔχειν ἐν. DS. 14. 45. 124. 225. Ev. 36. Barber. 1. ἔχειν αὐτῷ καὶ. 121. συνέχειν καὶ. H. 11. 61. al. 17. Mt. k. p. z. Ed. ἐνέχειν καὶ. 48, 180. Mt. o. ἐνέχειν αὐτῷ

κ̀" [l] ἀποϛοματίζειν αὐτὸν" [m] περὶ πλειόνων," [n] = Ἐν- 54
εδρεύοντες αὐτὸν" [o] † [p] = ζητοῦντες: — θηρεῦσαί τι ἐκ
τοῦ ϛόματος αὐτοῦ," [q] = ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ."
[r] Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου," 1
[s] ὥϛε καταπατεῖν ἀλλήλους," ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ· [t] πρῶτον*" προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ
τῆς ζύμης [u] τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐϛὶν ὑπόκρισις."]
[Οὐδὲν [x] δὲ" συγκεκαλυμμένον ἐϛὶν, ὃ οὐκ ἀποκαλυ- 2
φθήσεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. Ἀνθ' 3

° † καὶ.

καὶ. 1. 64. 118** 131. 209. Mt. g. x. Slav. ἐλέγχειν καὶ. Mt. m. Cod. ap. Euthym. || *graviter insistere*, Vulg. for. perus. *graviter* s. *male habere*, cant. veron. vind. colb. *male se habere*, verc. *contristari*, brix. (l) ἀποϛομίζειν αὐτόν. LS. 57. 64. 108. 127. 235. al. 8. Mt. V* 11. 17. Ed. ἐπιϛομίζειν αὐτόν. 67. Mt. l. r. ἀποματίζειν αὐτόν. Mt. a. συμβάλλειν αὐτῷ. D. 69. *os ejus opprimere*, Vulg. for. perus. *conferre cum eo*, colb. *committere cum illo* s. *illi*, cant. veron. vind. *comminari illi*, verc. *altercari cum illo*, brix. || αὐτὸν] αὐτῷ. 13. (m) Sequentibus jungunt 90. 142. 157. Syr. veron. (n) = D. cant. veron. verc. vind. colb. *interrogantes eum*, brix. || αὐτὸν] = 130. gr. αὐτῷ. 106. 235. al. 2. Mt. m. 11. || περὶ πλειόνων ἐνεδρεύοντες αὐτὸν = 17. 115. Mt. 17. (o) = ABCDEGHKLM. al. 68. Mt. V. al. 17. Ed. Syr. Pers. p. Copt. Slav. It. (p) ζητοῦντες ἀφορμήν τινα λαβεῖν αὐτοῦ. D. *quærentes occasionem aliquam accipere ejus*, cant. *quær. aliq. occ. invenire ab* s. *de* s. *in illo*, veron. verc. vind. et (omisso: *ab illo*) colb. || ζητοῦντες = BL. 1. 118. 131. 209. Mt. g. Copt. || ἐνεδρεύοντες αὐτὸν καὶ ζητοῦντες] *expectare*, Arm. || θηρεῦσαι] θηρᾶσαι. Mt. m. Theophyl. in commentar. || τι] = 67. Mt. r. Ante θηρεῦσαι ponunt 114. Mt. 10. (q) = L. Copt. ἵνα εὕρωσιν κατηγορῆσαι αὐτοῦ. D. cant. *ut occasionem invenirent, accusare eum*, brix. (r) πολλῶν δὲ μυριάδων συναχθεισῶν κύκλῳ. Syr. p. in m. πολλῶν δὲ ὄχλων συμπεριεχόντων κύκλῳ. D. *multis autem turbis adstantium circa*, cant. περιεστηκότων δὲ τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου. 69. *multis autem turbis circumstantibus*, Vulg. It. *mult. aut. turb. congregatis*, brix. || ἐν οἷς] *et cum*, Syr. Arr. Perss. *et*, Æth. *autem*, Vulg. It. || τῶν] = 157. τῶν πολλῶν. 74** (s) ὥστε ἀλλήλους συμπνίγειν. D. cant. (t) Antecedentibus jungunt ACDE. Alii multi. Mt. c. d. f. g. k. p. q. al. 7. Ed. (etiam St. 3.) Slav. Copt. || = Vulg. veron. gat. Mm. for. perus. (u) ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις, τῶν Φαρισαίων. BL. (x) = 69. Mt. g. o. Pers. p. Vulg. ms. γάρ. Syr. p. in m. Arr. verc. Iren.

ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ [y] ἀκουσθήσε-
ται·" καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς [z] ταμείοις,"
4 κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς
φίλοις μου· μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν [a] ἀποκτεινόντων" τὸ σῶμα,
καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων [b] ∾ περισσότερόν" τι ποι-
5 ῆσαι. Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν, τίνα φοβηθῆτε· [c] φοβήθητε"
τὸν, μετὰ τὸ [d] ἀποκτεῖναι," [e] ∾ ἐξουσίαν ἔχοντα" [f] ἐμ-
βαλεῖν" εἰς τὴν γέενναν· ναὶ λέγω ὑμῖν, [g] τοῦτον" φοβή-
6 θητε. [h] Οὐχὶ πέντε στρουθία [i] πωλεῖται" ἀσσαρίων
δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον
7 τοῦ θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶ-
σαι [k] ἠρίθμηνται." μὴ οὖν φοβεῖσθε· [l] πολλῶν" στρου-
8 θίων διαφέρετε [m].] Λέγω δὲ ὑμῖν· [πᾶς ὃς ἂν ὁμολο-
γήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, [n] καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ὁμολογήσει" ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν [o] τῶν ἀγγέ-
9 λων" τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με [p] ἐνώπιον" τῶν
ἀνθρώπων, ἀπαρνηθήσεται [q] ἐνώπιον [r] τῶν ἀγγέλων τοῦ

---

[a] ἀποκτεινόντων. [b] ∾ περισσόν. [e] ∾ ἔχοντα ἐξουσίαν.

(y) *dicentur*, Pers. w. Vulg. veron. for. vind. (z) μνημείοις. 225. Mt. o. (a) DGHS. al. 36. Mt. BH. al. 14. Ed. Ath. Theophyl. ἀποκτεννόντων. A EKL. al. 18. Mt. V. al. 4. ἀποκτεννόντων. Orig. semel. (b) ADK. 33. al. 4. Mt. 10. || Rec. Orig. quater. (c) = D. 69. 157* al. 2. Mt. 11. 17. Syr. Pers. p. cant. verc. || Habet Tert. (d) ἀποθανεῖν. Ev. 44. Mt. B. (e) ADL. 1. 69. 124. 157. Ev. 32. Mt. c. f. x. 10. 11. Vulg. It. Orig. (f) βαλεῖν. D. al. 2. Mt. m. o. Epiph. *mittere*, Vulg. It. ἐκβαλεῖν. 218 (c. al. 7.) Ev. 44. (g) τοῦτο. 229* (h) Vs. 6 = Marcion ap. Epiph. (i) πωλοῦνται. 72. 235. Ev. 31. Mt. q. (k) ἠριθμημέναι εἰσι. D. 40. 124. Mt. a. Clem. semel. (l) πολλῷ. Ev. 13. Mt. g. k. l* p. z* Ed. verc. || + γάρ. D. Syr. Pers. p. Ar. Æth. Arm. (m) + ὑμεῖς. D GKM. 11. 13. 33. 40. 42. 63. 69. 106. 114. 116. 124. Ev. 24 al. 25. Mt. B. a. c. o. in marg. q. x. z** Ed. Arm. Æth. Slav. Vulg. cant. verc. Mm. gat. (n) κἀγὼ ὁμολογήσω. 12. 38. 59. tol. Marcion. Theodotus. || ἀνθρώπου] θεοῦ. 40. Mt. a. (o) = Mt. a. et (etiam vs. 9.) Marcion ap. Tert. et Epiph. (p) ἔμπροσθεν. AD KQ. 42. 57. 63. 64. 116. 235. Ev. 32. al. 4. Mt. 10. 11. || Rec. Orig. (q) ἔμπροσθεν. D. Alius. Mt. x. Clem. || Rec. Orig. (r) *patre meo, qui est in cælis*, veron.

θεοῦ.″ Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον [s] εἰς″ τὸν υἱὸν τοῦ 10
ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· [t] τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον
πνεῦμα″ [u] — βλασφημήσαντι″ οὐκ ἀφεθήσεται. Ὅταν 11
δὲ [x] προσφέρωσιν″ ὑμᾶς [y] ἐπὶ″ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς
ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ [z] μεριμνᾶτε,″ πῶς [a] ἢ τί″
ἀπολογήσησθε, [b] ἢ τί εἴπητε·″ Τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα 12
διδάξει ὑμᾶς [c] ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ,″ ἃ δεῖ εἰπεῖν.] [Εἶπε 13
δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ
μου μερίσασθαι μετ᾽ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. Ὁ δὲ 14
εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε [d] δικαστὴν ἢ με-
ριστὴν″ ἐφ᾽ ὑμᾶς; Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· ὁρᾶτε καὶ 15
φυλάσσεσθε ἀπὸ [e] ∞ τῆς″ πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ
περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ [f] ∞ αὐτοῦ″ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρ-
χόντων [g] αὐτοῦ.″ [Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, 16
λέγων· ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα.

[e] ∞ πάσης. [f] ∞ αὐτῷ.

(s) πρὸς. D. gr. (t) εἰς δὲ τὸ πνεῦμα ἅγιον. D. cant. || ἅγιον πνεῦμα] πνεῦμα τὸ ἅγιον. 69. 124. Mt. B. i. x. χ. (u) = D. 69. cant. *qui dixerit*, corb. vind. colb. Marcion ap. Tert. Ante εἰς τὸ ponunt 225. Mt. o. verc. (x) φέρωσιν. D. Clem. Orig. *ducent*, veron. εἰσφέρωσιν. BL. 1. 16. 33. 64. 121. 124. 131. 157. Mt. g. *inducent*, Vulg. brix. vind. for. corb. *adducent*, cant. verc. προφέρωσιν. 142. (y) εἰς. D. 1. 69. 124. 218. (c. al. 4.) Mt. 10. 11. Clem. (z) μεριμνήσητε. BLQ. 1. 13. 33. 36. 57. 64. 69. 77. 108. Ev. 20. Orig. Cyr. hier. προμεριμνᾶτε. D. gr. Clem. (a) = D. Syr. Pers. p. It. (exc. brix. Mm. gat.) Clem. Orig. Cyr. hier. Ambr. (b) = (ap. Mill.) 63. 91. Ev. 19. Ed. (c) = 33. Orig. Habet Clem. ὥρᾳ] ἡμέρᾳ. 54. ap. Mill. 106. (d) δικαστήν. 28. Alius. Tert. κριτήν. D. 33. cant. colb. Scholia in Mt. g. Marcion ap. Tert. κριτὴν ἢ μεριστήν. BL. 1. 131. Mt. g. κριτὴν ἢ δικαστήν. 69. ἄρχοντα καὶ δικαστήν. 157. (e) ABD (St. β.) KLMQ. 1. 42. 69. 106. 114. 131. 157. 229** Ev. 18. 19. 36. al. 8. Mt. f. g. r. x. 11. 12. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. (Hiant Goth. et Syr. hieros.) Clem. Basil. Antioch. Tit. bostr. Iren. Aug. Scholia in Mt. a. d. g. diserte. (f) BEGHS. 1. 25. 40. 72. 89. 108. 115. 116. 124. 127. 130. gr. 131. 229* 235. Ev. 2. al. 20. Mt. V. d. g. i. l. n. o. q. 10. 17. Antioch. || = D. Syr. Pers. p. Arr. cant. (g) αὐτῷ. DQ. 33. 91. 116. 127. 235. al. 6. Mt. m. o. 12. Basil. Tit. bostr. Theophyl. Scholia in Mt. a. d. || + ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 64. 73. 74** Evangelistaria nonnulla a fine hujus commatis transiliunt ad διὰ τοῦτο vs. 22.

17 Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ
18 ἔχω, ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπε· τοῦτο
ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ [h] μείζονας οἰ-
κοδομήσω" καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα [i] τὰ γενήματά" μου
19 [k] καὶ τὰ ἀγαθά μου." Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυ-
χὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ [l] κείμενα εἰς ἔτη πολλά·
20 ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ
θεός· [m] ἄφρον," ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου [n] ἀπαι-
21 τοῦσιν" ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, [o] τίνι" ἔσται; [p] Οὕ-
τως ὁ θησαυρίζων [q] ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.[r]]
22 [Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὑμῖν
λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ [s] = ὑμῶν," τί φάγητε·
23 μηδὲ τῷ σώματι [t], τί ἐνδύσησθε. [u] ∾ Ἡ" ψυχὴ
[x] πλεῖόν" ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος.

[i] τὰ γεννήματα. [u] ∾ ἡ γὰρ.

(h) ποιήσω αὐτὰς μείζονας. D. cant. *majora faciam*, Vulg. veron. vind. for. colb. Ambr. (i) ADE. Alii. Mt. BHV. al. 16. Ed. Bas. Theophyl. τὸν σῖτον. BL. 1. 13. 69. 118. 124. 131. 157. Mt. g. Syr. Copt. Arm. τὰ σῖτα. Slav. (k) = D. 56. 130. gr. et lat. 131. cant. veron. verc. corb. vind. colb. Euthym. (sed adest in Mt. i. n.) Ambr. (l) = D. cant. veron. verc. corb. colb. item vind. Leo. ‖ εἰς ἔτη πολλὰ ponitur post εὐφραίνου in corb. ‖ κείμενα] ἀποκείμενα. 235. Clem. bis. (non Orig.) ‖ ἀναπαύου = 36. Clem. bis. (m) ἄφρων. ADQ. 218 (c. al. 5.) Ev. 32. Mt. B. Ed. (etiam St. 3.) (n) αἰτοῦσιν. BL. 33. ‖ Rec. Clem. Orig. (o) τίνος. D. (St. β.) (Pers. w. Vulg. It. exc. corb. vind.) Clem. semel. Antioch. (p) Vs. 21 = D. cant. veron. verc. Non attingunt scholia in Mt. a. d. g. (q) + ἐν. L. 124. Ev. 32. Mt. 11. (r) + ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. E. in m. G. 13. 64. 69. 124. 127. 218 (c. al. 6.) 229. in m. 235. al. 24. Mt. V. in marg. a** g. o. Evangelistaria. (s) = ABDLQ. 42. 124. 131. 229** Mt. c. Arm. Vulg. ms. cant. veron. vind. brix. for. germ. 1. corb. tol. emmer. Ambr. (t) + ὑμῶν. B. 1. 33. 64. 69. 91. 124. 131. 218 (c. al. 5.) 229** Ev. 18. al. 2. Mt. f. g. o. x. z. 11. Syr. Arr. Æth. Sax. verc. Clem. semel. (u) BDLMS. 1. 18. 28. 33. 57. 64. 69. 124. 131. 157. al. 8. Mt. g. x. z** Syr. Arr. Syr. p. c. ast. Copt. Æth cant. veron. colb. Clem. bis. οὐχὶ ἡ. 61. Ev. 2. 36. al. 10. Mt. c. f. m. 11. Syr. p. ms. in m. μὴ ἡ. 37. in m. (x) πλεῖον. 145** al. 12. Mt. a. d. g. k. q. z. 10. Clem. bis. Theophyl. Euthym. πλέον. D.

Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θε- 24
ρίζουσιν· οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον, οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς
τρέφει αὐτούς. πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετει-
νῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν [y] μεριμνῶν" δύναται προσθεῖναι 25
ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν [z] ἕνα;" [a] Εἰ οὖν οὔτε ἐλά- 26
χιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν" μεριμνᾶτε; Κατα- 27
νοήσατε τὰ κρίνα, πῶς [b] αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει."
λέγω δὲ ὑμῖν· [c] οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ
περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. [d] Εἰ δὲ τὸν χόρτον, [e] ἐν τῷ 28
ἀγρῷ" * σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλό-
μενον, ὁ θεὸς οὕτως [f] ἀμφιέννυσι," πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς,
ὀλιγόπιστοι; Καὶ ὑμεῖς [g] μὴ" ζητεῖτε, τί φάγητε 29
[h] ἢ" τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. Ταῦτα γὰρ 30
πάντα τὰ ἔθνη [i] τοῦ κόσμου" [k] ἐπιζητεῖ·" ὑμῶν δὲ ὁ
πατὴρ οἶδεν, ὅτι χρῄζετε τούτων [l]. Πλὴν ζητεῖτε τὴν 31
βασιλείαν [m] ∞ τοῦ θεοῦ," καὶ ταῦτα [n] = πάντα"
προστεθήσεται ὑμῖν.]

---

[m] ∞ αὐτοῦ.

(y) = D. 64* 225. cant. (z) = D. cant. vind. (a) *καὶ περὶ τῶν λοιπῶν τί.* D. cant. veron. verc. vind. corb. colb. (b) *οὔτε νήθει, οὔτε ὑφαίνει.* D. cant. verc. Clem. || + *οὔτε ὑφαίνει.* veron. vind. corb. colb. (c) + *ὅτι.* AD LM. 1. 33. 40. 69. 106. 124. 131. al. 12. Mt. a. g. m. r. 10. Copt. Slav. cant. veron. brix. vind. Clem. Hier. (d) Vs. 28. = Marcion ap. Epiph. (e) *τοῦ ἀγροῦ.* DH. 28. 57. 64. Ev. 18. 19. al. 6. Mt. f. cant. *τοῦ ἀγροῦ* post *χόρτον* + 69. 106. *ἐν ἀγρῷ.* AB L. 106. 157. Mt. c. 11. || Post *σήμερον* ponunt A. 1. 69. 106. 131. 220. Mt. a. c. g. r. x. 10. 11. Syr. veron. brix. vind. for. colb. germ. 1. mart. tol. Clem. Ante *τὸν χόρτον* BL. item 157. Post *ὄντα* Vulg. || = Ambr. (f) *ἀμφιέζει.* BDL. (g) = 131. Mt. d* (h) *καί.* BLQ. 33. 57. 60. 71. Ev. 18. 19. Mt. f. Syr. Copt. Æth. (i) = 40. 63. 119. al. 5. Mt. a. r. 10. (k) *ἐπιζητοῦσιν.* BL. 13. 33. 69. 124. *ζητεῖ.* D. Clem. *quærunt*, Vulg. It. *requirunt*, brix. Tert. *inquirunt*, corb. (l) + *ἁπάντων.* 13. 28. 69. 124. 131. 157. 226* al. 2. et Barber. 1. Æth. Arm. veron. verc. brix. (m) BD* gr. L. Copt. Æth. Erp. verc. colb. (n) = BEHLS. 36. 108. 115. 131. 145. 235. Ev. 18. 19. 36. al. 11. Mt. V. f. g. o. x. 17. (Syr. p. habet c. ast.) verc. Tert. || *ταῦτα πάντα*] *τὰ τῆς τροφῆς.* Clem.

32 [Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι [o] εὐδόκησεν ὁ
33 πατὴρ [p] ὑμῶν″ δοῦναι [q] ὑμῖν″ τὴν βασιλείαν. Πωλή-
σατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην. ποι-
ήσατε ἑαυτοῖς [r] ∞ βαλάντια″ μὴ παλαιούμενα, θη-
σαυρὸν [s] ἀνέκλειπτον″ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ
34 ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει. Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θη-
35 σαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. Ἔστωσαν
ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμε-
36 νοι· Καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν
κύριον [t] ἑαυτῶν,″ πότε [u] ἀναλύσει″ ἐκ τῶν γάμων· ἵνα,
ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ.
37 Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει
γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται, καὶ
ἀνακλινεῖ αὐτοὺς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς.
38 [x] Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ [y] ἐν τῇ
τρίτῃ φυλακῇ [z] ἔλθῃ, καὶ″ εὕρῃ οὕτω, μακάριοί εἰσιν
39 [a] — οἱ δοῦλοι″ ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι, εἰ
ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης, ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται,

---

[r] ∞ βαλλάντια.

(o) + ἐν αὐτῷ. D. *in eo*, cant. (p) = Marcion ap. Epiph. (q) = 63. ἡμῖν. 220. Ev. 18. 44** Theophyl. ed. rom. in textu. (r) βαλλάντια. AD KQ. Alii. Mt. V. al. 8. Ed. (s) ἀνεξάλειπτον. 76. Mt. q. (t) αὐτῶν s. αὑτῶν. D. 1. 33. 69. 124. 131. Alii. Mt. B. i. n. Ed. Clem. Method. (u) ἀναλύσῃ. ADEHLQS. al. 8. pluresve. Ed. V. f. 10. Ed. Vulg. It. exc. cant. Nyss. Iren. Cypr. Aug. (x) κἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ etc. BL. 131. καὶ ἐὰν ἔλθῃ τῇ ἑσπερινῇ φυλακῇ, καὶ εὑρήσει οὕτως, ποιήσει καὶ ἐὰν ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ τῇ τρίτῃ, μακάριοι etc. D. cant. Et sic fere colb. καὶ ἐὰν ἔλθῃ τῇ ἑσπερινῇ φυλακῇ καὶ εὕρῃ οὕτως ποιοῦντας, μακάριοί εἰσιν· ὅτι ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ διακονήσει αὐτοῖς· κἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ; καὶ εὕρῃ οὕτως etc. 1. 118. Et sic fere corb. vind. Mm. gat. Marcion ap. Epiph. ut videtur. Iren. int. *Et si venerit vespertina vigilia et ita invenerit, beati sunt : quoniam jubebit illos discumbere, et ministrabit illis. Hoc autem scitote* etc. veron. *Et si vespertina hora venerit, et si media nocte, et si galli cantu, et inveniat eos vigilantes, beati sunt*. Nicetius. (y) + ἐὰν. 157. al. 8. Mt. 11. (z) ἔ. 63. 130. gr. Mt. r. 10. Theophyl. ed. καὶ ἐλθὼν. AK. al. 4. (a) = B DL. cant. corb. Mm. gat. vind. Iren. Nicetius.

[b] ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον
αὐτοῦ.″ [c] Καὶ ὑμεῖς [d] οὖν″ γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι, ᾗ ὥρᾳ 40
οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.] Εἶπε δὲ 41
[e] αὐτῷ″ ὁ πέτρος· κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύ-
την λέγεις, [f] ἢ καὶ πρὸς πάντας;″ [[g] Εἶπε δὲ″ ὁ κύ- 42
ριος· τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος [h] ∞ καὶ″ φρόνιμος [i],
ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς [k] θεραπείας″ αὐτοῦ,
[l] τοῦ″ διδόναι ἐν καιρῷ [m] τὸ″ σιτομέτριον; Μακάριος 43
ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποι-
οῦντα οὕτως. [n] Ἀληθῶς″ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι 44
τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ 45
εἴπῃ ὁ [o] δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ
κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας
καὶ τὰς παιδίσκας [p], ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύ-
σκεσθαι· Ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ, 46
ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ, ᾗ οὐ γινώσκει· καὶ διχοτο-
μήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θή-
σει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου 47
[q] ἑαυτοῦ,″ καὶ μὴ [r] ἑτοιμάσας μηδὲ ποιήσας″ πρὸς τὸ

---

[h] ∞ ὁ.

(b) οὐκ ἄν. omissis cæteris omnibus, DK. 69. *utique non*, cant. ‖ ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ = vind. ‖ ἂν prius = B. 157. Posterius = PS. 69. al. 5. Mt. 11. Ed. (c) Vs. 40 = 1. 118. (d) = BQ. 131. 157. Mt. l. Copt. Vulg. It. Ά. D. gr. *ergo*, cant. (e) = BDL. 33. 124* Mt. m. 11. Pers. p. Sax. cant. veron. vind. colb. corb. germ. 1. (f) = D. cant. ‖ καὶ = 130. gr. et lat. al. 4. Mt. r. x. 10. brix. vind. (g) καὶ εἶπεν. BDL. 1. 33. 69. 118. 124. 131. cant, (h) ὁ. BDEGHP QS. 72. 130, gr. 157. 225* al. 7. Mt. V. 17. cant. καὶ ὁ. Syr. p. in m. ‖ Rec. Orig. ter. (i) + ὁ ἀγαθός. D. 157. cant. colb. (k) οἰκετίας. 1. 124. Orig. semel. οἰκίας. 131. Orig. semel. Nyss. (l) = DLQ. Orig. semel. (m) = BD. (n) ἀμήν. D. 54. 130. lat. Mt. x. cant. (o) + κακός. M. 13. 69. 71. 124. Mt. m. r. x. Syr. p. ms. Æth. Iren. item Orig. (p) + τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Syr. Ar. Æth. (q) αὐτοῦ s. αὐτοῦ. BDKL. al. 31. Mt. a. al. 13. Ed. (r) ἑτοιμάσας. L. 13. Syr. Pers. p. veron. vind. ‖ ποιήσας. D. 96. Sax. cant. Orig. Dial. c. Marcion. Ambr. et (omisso etiam πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ) Iren. *paruit*, colb. Cypr. Ambrosiast. ‖ ἑαυτοῦ ad αὐτοῦ = 59. germ. 2.

48 θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς· Ὁ δὲ μὴ γνοὺς,
ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. [παντὶ
δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, [s] πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ·"
καὶ ᾧ παρέθεντο [t] πολὺ, περισσότερον" [u] αἰτήσουσιν"
49 αὐτόν.] Πῦρ ἦλθον βαλεῖν [x] ∽ εἰς" τὴν γῆν, [y] καὶ τί
50 * θέλω," [z] εἰ ἤδη" ἀνήφθη; Βάπτισμα [a] δὲ" [b] ἔχω"
βαπτισθῆναι, καὶ [c] πῶς συνέχομαι ἕως ∽ οὗ: τελε-
51 σθῇ;" Δοκεῖτε, ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην [d] δοῦναι" ἐν
τῇ γῇ; οὐχὶ, λέγω ὑμῖν, [e] ἀλλ' ἢ" διαμερισμόν.
52 Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ [f] διαμε-
μερισμένοι, τρεῖς" [g] ἐπὶ" δυσὶ, καὶ δύο [g] ἐπὶ" τρισί.
53 [h] Διαμερισθήσεται" πατὴρ [i] ∽ ἐφ'" υἱῷ, καὶ υἱὸς

[x] ∽ ἐπί. [c] ∽ ὅτου. [i] ∽ ἐπί.

(s) *ζητήσουσιν ἀπ' αὐτοῦ περισσότερον.* D. cant. corb. || *παρ'*] *ἀπ'*. 1. 64. 131. (t) *πολὺ, πλέον.* D. *ὀλίγον, ὀλίγον.* Syr. p. in m. *πλεῖον, πλεῖον.* Clem. (u) *ἀπαιτήσουσιν.* D. 28. 40. 63. 64. 218 (c. al. 4.) 229** al. 9. et Barber. 2. Mt. a. 10. Clem. Constitut. Basil. Macar. (x) ABKLM. 1. 36. 42. 57. 64. 69. 91. 108. 124. 131. 157. Ev. 18. 36. al. 11. Mt. f. i. n. r. z** 12. Syr. p. Clem. Orig. sexies. Chrys. ter. Scholia in Mt. a. d. g. Tit. bostr. in Mt. d. Hilar. Hier. Aug. semel. (y) *καὶ τί; θέλω.* 36. Tit. bostr. in Mt. d. *καὶ τί; ἤθελον.* Chrys. bis. *καὶ ἤθελον.* Mt. 12. Chrys. semel. *καὶ θέλω* s. *θέλω δή.* Scholia in Mt. a. d. g. *quam volo,* Hier. Philastr. Maxim. taur. (z) *ἤδη.* Mt. o. *si,* veron. corb. vind. for. *si jam,* cant. Hilar. Paulin. *nisi,* gat. colb. mart. *nisi ut,* Vulg. germ. 1. *ut,* brix. Hier. Philastr. Maxim. taur. *nisi jam,* Ambr. semel. *nisi ut jam,* Paulin. semel. (a) = L. 36. 57. 64. 89* al. 4. corb. vind. (b) *abeo,* cant. (c) *πάνυ ἐπείγομαι εἰς αὐτό.* Iren. gr. *valde propero ad illud,* Iren. int. *quam festino, si sciretis,* Philastr. || *ἕως οὗ τελεσθῇ* = vind. || *πῶς*] *τί.* Orig. semel. || *οὗ*] = 53. *ὅτου.* ABDKL. 33. 36. 40. 42. 57. 63. 69. 91. 157. al. 6. Mt. a. c. r. x. 10. 12. Orig. bis vel ter. Scholion in Mt. 12. (d) *ποιῆσαι.* D. cant. *mittere,* veron. gat. Marcion ap. Tert. (e) *ἀλλά.* D. 69. 106. 225. (f) *τρεῖς διαμεμερισμένοι.* D. cant. (g) *ἐν.* D. *in,* Vulg. It. (h) *διαμερισθήσονται.* BDL. 59. 157. Ev. 18. Mt. c. cant. brix. corb. for. colb. vind. Ambr. Eucher. || Iidem fere jungunt antecedentibus, et D cum codd. It. quibusdam ac Ambr. post *πατρὶ* repetit *διαμερισθήσονται.* (i) *ἐπί.* BEGS. Alii. Mt. V. al. 11. Ed.

ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ [k] θυγατρὶ," καὶ θυγάτηρ ἐπὶ
[l] μητρί". πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμ-
φη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς. Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς 54
ὄχλοις· ὅταν ἴδητε [m] τὴν" νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ
δυσμῶν, εὐθέως λέγετε· [n] ὄμβρος ἔρχεται· καὶ γίνε-
ται οὕτω. Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε· [o] ὅτι" 55
καύσων ἔσαι· καὶ γίνεται. Ὑποκριταὶ, τὸ πρόσω- 56
πον [p] τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ" οἴδατε δοκιμάζειν·
[q] τὸν δὲ" καιρὸν τῦτον [r] πῶς" [s] οὐ δοκιμάζετε;" [t] Τί 57
δὲ" καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; Ὡς γὰρ 58
[u] ὑπαγεῖς" μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ
ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε
[x] κατασύρῃ" σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε [y] πα-
ραδῷ" τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ [z] σε" [a] βάλῃ" εἰς
φυλακήν. Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως οὗ 59
[b] καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς."]

---

[a] βάλλῃ.

(k) τὴν θυγατέρα. BDL. 1. 131. 157. Eus. (l) τὴν μητέρα. Iidem et 124. (m) = ABL. 1. 69. 124. 157. Mt. a. c. 10. (n) + ὅτι. AKL. al. 14. Mt. a. z** 10. Arm. Bas. (o) = DL. 157. Mt. c. Arr. Pers. p. Æth. Slav. jtm. ed. cant. (p) τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. DL. 157. al. 12. Mt. a. al. 8. Ed. Syr. Perss. Ar. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. exc. harl. τῆς γῆς. Ev. 18. τοῦ οὐρανοῦ. 116. Hesych. Aug. (q) πλὴν τὸν. D. 157. cant. τὸν. L. (r) = D. cant. vind. colb. (s) οὐκ οἴδατε δοκιμάζειν. BL. 33. Copt. Sahid. Æth. Syr. p. in m. corb. (t) = D. cant. (u) ὑπάρχεις, distinctione posita post ὡς, Mt. 11. 17. (x) κατακρίνῃ. D. cant. veron. corb. vind. Ambr. semel. *tradat*, brix. Mm. gat. for. colb. germ. 1. Aug. Beda. *det*, Iren. (y) παραδώσει. ABD. 69. 124. 157. cant. Marcion ap. Epiph. (z) post βαλ. ponunt D. Alii. Mt. p. al. 3. Ed. (a) βάλῃ. AEGHKLS. al. 40. Mt. V. al. 14. Ed. βαλεῖ. BD. gr. vind. βάλει. Mt. f. al. 3. βάλλει. 157. 225. Ed. (b) ἀποδοῖς τὸν ἔσχατον κοδράντην. D. Syr. It. Marcion ap. Tert. Ambr. Aug. ‖ = καὶ. Mt. m. ‖ τὸ] τὸν. AGHKL. (St. π.) 36. 91. 157. al. 22. Mt. V. a. i. n. 17. Ed. Orig. Synaxarium. ‖ ἀποδῷς] ἀποδώσεις. 61. in m. 69.

1 [[c]Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ, ἀπαγγέλλοντες
αὐτῷ περὶ τῶν γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα πιλάτος ἔμιξε
2 μετὰ τῶν θυσιῶν [d]αὐτῶν.″ Καὶ ἀποκριθεὶς [e]ὁ ἰησοῦς″
εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε, [ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ
[f]παρὰ″ πάντας τοὺς γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα
3 πεπόνθασιν; Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ [g]μετα-
4 νοῆτε,″ [h]πάντες″ [i]ὡσαύτως″ ἀπολεῖσθε. Ἢ ἐκεῖνοι οἱ
δέκα [k]καὶ″ ὀκτὼ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος [l]ἐν τῷ″ σιλω-
ὰμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, δοκεῖτε, ὅτι [m]οὗτοι″ ὀφειλέται
ἐγένοντο παρὰ πάντας [n]ἀνθρώπους″ τοὺς κατοικοῦντας
5 [o]ἐν″ ἱερουσαλήμ; Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ
6 [p]∾ μετανοῆτε,″ πάντες [q]ὁμοίως″ ἀπολεῖσθε. Ἔλεγε
δὲ ταύτην τὴν παραβολήν· συκῆν εἶχέ τις [r]ἐν τῷ ἀμ-
πελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην″ καὶ ἦλθε [s]ζητῶν καρπὸν″ ἐν
7 αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν·
ἰδοὺ, τρία ἔτη [t]ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ

[p] ∾ μετανοήσητε. [s] καρπὸν ζητῶν.

(c) Vs. 1—9 = Marcion ap. Epiph. (d) αὐτοῦ. 157. *suis*, verc. (e) = BL. 157. Arm. Vulg. veron. verc. vind. Mm. gat. *for.* (f) ὑπὲρ. 14. 235. (g) μετανοεῖτε. 9. ap. Mill. 108. 225. Mt. V. al. 3. μετανοήσητε. AD. 1. 69. 124. 131. 157. al. 9. Mt. r. 11. Scholia in Mt. a. d. Vulg. It. Ant. (h) πάντως. M. al. 3. Mt. x. Schol. in Mt. d. || = corb. (i) ὁμοίως. B DL. 1. 13. 33. 69. 131. 157. Schol. in Mt. a. d. g. Syr. p. in m. Sahid. (k) = BD gr. L. (l) τοῦ. D. gr. *columna Siloamensis*, Slav. (m) = D. Mt. i. k. Ed. Syr. cant. Auct. ad Novat. αὐτοί. ABKL. 69. 157. al. 3. Mt. c. x. 11. Vulg. It. Post ἐγένοντο ponit 157, *ipsi omnes*, gat. (n) = 1. 40. 63. 131. Mt. a. k. 10. m. Vulg. ms. Mm. gat. τοὺς ἀνθρώπους. ABD LM. 69. 108. 124. Mt. r. Basil. (o) = BDL. 1. 106. 131. 157. Mt. m. x. 11. (p) ADL. 1. 69. 106. 124. 131. Ev. 4. 18. 24. 36. al. 10. Mt. f. r. 11. Vulg. It. Ant. Epiph. (q) ὡσαύτως. BL. 1. 29. 33. 71. 131. Mt. n. r. x. Syr. p. in m. Basil. ὑμεῖς. Ev. 13. 17. (r) πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ. BDL. 1. 106. 118. 131. 157. Mt. a. x. 10. Arm. Vulg. It. Petr. alex. Elias cret. ms. (s) A BDEGHLS. 218 (c. al. 10.) Ev. 24. 36. Alii. Mt. V. al. 21. Ed. Arm. Slav. Vulg. It. (exc. vind. colb.) Petr. alex. Elias cret. Bas. (t) + ἀφ' οὗ. DL. 69. 124. Copt. Arm. Slav. Vulg. It. Petr. alex. Victor ap. Wetst. + ἀφ' ἧς. 157.

ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκω· [u] ἔκκοψον αὐτήν· [x] ἱνατί''
καὶ [y] τὴν γῆν'' [z] καταργεῖ;'' Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει 8
αὐτῷ· κύριε, ἄφες αὐτὴν [a] καὶ τοῦτο τὸ ἔτος,'' ἕως ὅτου
σκάψω περὶ αὐτὴν, καὶ βάλω [b] κόπρια.'' [c] Κἂν μὲν 9
ποιήσῃ καρπόν'' [d] εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον'' ἐκκόψεις
αὐτήν.[e]]

[Ἦν δὲ διδάσκων [f] ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς 10
σάββασι. Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ [g] ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθε- 11
νείας'' ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ
δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν 12
ὁ ἰησοῦς, [h] προσεφώνησε, καὶ'' εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπο-
λέλυσαι [i] τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς 13
χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν θεόν.
Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν, ὅτι τῷ 14
σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· ἓξ
ἡμέραι εἰσὶν, ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν [k] ταύταις'' οὖν
ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββά-
του. Ἀπεκρίθη [l] ∾ οὖν'' [m] αὐτῷ'' ὁ [n] κύριος,'' καὶ 15

---

[b] κοπρίαν. [l] ∾ δέ.

(u) + φέρε τὴν ἀξίνην. D. cant. (x) ἵνα μή. 5. 157. Arr. (y) τὸν τόπον. 80. (z) καταργῇ. S. 36. 40. 63. 91. Ev. 2. al. 10. Mt. a. o. x. 10. Ed. Bas. Theophyl. (a) ἔτι τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν. D. (b) ABLMS. (St. π.) 10. 36. 40. 57. 63. 64. 72. 91. 106. 124. 127. 131. 157. 218 (c. al. 9.) 229. 235. Ev. 2. 18. 19. 24. 36. al. 46. Mt. V. al. 16. Ed. Petr. alex. Orig. Ath. Naz. Elias cret. Epiph. Isid. pelus. Cyr. Theophyl. Ephr. Scholia in Mt. a. d. g. 11. κόπρον. 1. 13. 69. Alius. κόφινον κοπρίων. D. *squalum* s. *cophinum stercoris*, It. (exc. for.) Ambr. Aug. (c) = 1. 118* || + *bene*, Aug. (d) εἰς τὸ μέλλον, εἰ δὲ μήγε. BL. 69. Copt. Ar. Cyr. (e) + ταῦτα λέγων ἐφώνει, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Evangelistaria quædam. (f) + ὁ ἰησοῦς. 235. al. 6. Mt. g. q. Syr. Pers. p. Evangelistaria. (g) ἐν ἀσθενείᾳ ἦν πνεύματος. D. cant. || = ἦν. BL. 157. Mt. g. (h) = D. cant. (i) + ἀπό. AD. 42. 72. 114. al. 3. Mt. r. Ed. Theophyl. ap. Wetst. || Orig. ut rec. (k) αὐταῖς. ABL. 1. 42. 69. 131. 157. Mt. x. 11. (l) δέ. BDL. 1. 69. 124. 131. Syr. Copt. Arm. Vulg. It. καί. 16. Æth. (m) = 69. Mt. m. αὐτοῖς. Mt. x. (n) ἰησοῦς. D. gr. 1: 28. 69. 124. 131. Ev. 2. al.

εἶπεν· [o] ∾ ὑποκριτὰ,″ ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει
τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον [p] ἀπὸ τῆς φάτνης,″ καὶ ἀπα-
16 γαγὼν ποτίζει; Ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν,
ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυ-
θῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;
17 Καὶ [q] ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες″ οἱ
ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν [r] ἐπὶ πᾶσι
τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.″]
18 Ἔλεγε [s] δέ·″ τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ;
19 καὶ τίνι [t] ὁμοιώσω αὐτήν; [Ὁμοία ἐστὶ [u] κόκκῳ σινά-
πεως, [x] ὃν″ λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς [y] κῆπον ἑαυτοῦ·
καὶ ηὔξησε, καὶ ἐγένετο [z] εἰς″ δένδρον [a] — μέγα,″ καὶ τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ:
20 [b] [c] = Καὶ″ πάλιν εἶπε· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ
21 θεοῦ; Ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ [d] ∾ ἐνέ-
κρυψεν″ εἰς [e] ἀλεύρου σάτα τρία,″ ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον,

---

[o] ∾ ὑποκριταί. [d] ∾ ἔκρυψεν.

---

7. Mt. B. r. Syr. Pers. p. Sax. Vulg. ms. for. (o) ὑποκριταί. ABEKL MS. 10. 13. 36. 42. 69. 72. 91. 124. ap. Birch. 235. Ev. 2. 24. 33. 40. al. 31. Mt. H. c. d. g. z. al. 6. Ed. Copt. Arm. Æth. Arr. Sax. Vulg. It. (exc. cant. brix.) Euthym. Iren. Ambr. Schol. ap. Mt. (p) = 69. Iren. Ambr. (q) κατῃσχύνθησαν. D. (r) ἐν πᾶσι οἷς ἐθεώρουν ἐνδόξοις ὑπ' αὐτοῦ γινομένοις. D. It. (exc. verc. germ. 2. Mm. gat. for.) (s) οὖν. BL. 1. 13. 69. 157. Copt. Syr. p. in m. Vulg. It. exc. colb. || + αὐτοῖς. 1. 40. 53. 63. 131. Mt. a. 10. || + ὁ Ἰησοῦς. Syr. Pers. p. (t) + ὁμοιώμα-τι. 13. 69. 124. ap. Birch. (u) + ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν s. τοῦ θεοῦ. 40. 63. Mt. a. 10. Evangelistaria. gat. colb. (x) ὅ. Mt. m. Ed. Elzevir. (y) + τόν. D. 124. ap. Birch. 229* al. 5. (z) = D. 1. 11. al. 3. cant. veron. verc. vind. colb. corb. ὡς. 36. Mt. a. r. (a) = BDL. Mt. x. Sahid. Arm. Syr. hieros. cant. veron. verc. corb. vind. Ambr. (b) ἢ τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; D. item 61. ap. Mill. cant. item verc. (c) = AEKMS. 10. 11. 28. 40. 42. 57. 61. 64. 72. 89. 91. 106. 127. 130. gr. 142. 145. 218 (c. al. 9.) 235. Ev. 24. 33. 36. al. 40. Mt. BH V. al. 19. Ed. Syr. Pers. p. Syr. p. c. ob. Slav. ms. Theophyl. (d) B KL. 10. 57. 61. 64. 89. 106. 124. 127. 131. 145. 157. 235. Ev. 18. 33. 36. al. 24. Mt. B. a. d. f. z. al. 5. Ed. Theophyl. (e) ἄλευρον. veron, verc. vind. corb. colb. Ambr.

Καὶ [διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, 22
καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς ἱερουσαλήμ. Εἶπε δέ τις 23
αὐτῷ· κύριε, εἰ ὀλίγοι [f] οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπε [g] πρὸς
αὐτούς·″ Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς [h] θύρας·″ 24
ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ
[i] ἰσχύσουσιν.″ Ἀφ' οὗ ἂν [k] ἐγερθῇ″ ὁ οἰκοδεσπότης, 25
καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι [l] καὶ
κρούειν τὴν θύραν,″ λέγοντες· κύριε, [m] κύριε,″ ἄνοιξον
ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν
ἐστέ. Τότε [n] ἄρξεσθε″ λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου 26
καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. Καὶ 27
ἐρεῖ· [o] λέγω″ ὑμῖν· οὐκ οἶδα [p] ὑμᾶς,″ [q] πόθεν ἐστέ·″
ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες [r] — οἱ″ ἐργάται [s] τῆς″ [t] ἀδι-
κίας.″ Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν 28
ὀδόντων, ὅταν [u] ὄψησθε″ [x] ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ
ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας″ [y] ἐν τῇ βασιλείᾳ
[z] τοῦ θεοῦ,″ ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους [a] ἔξω. [b] Καὶ ἥξου- 29

[h] ∾ πύλης.

(f) + εἰσιν. D. 124. 157. Ev. 20. (Arm. Vulg. It.) (g) = D. 69. cant. πρὸς αὐτόν. 71. 225. Mt. r. Pers. p. Æth. (h) BD (St. β.) L. 1. 131. Orig. semel. (i) εὑρήσουσιν. D. cant. (k) ἔλθῃ. 13. 66. in m. 69. εἰσέλθῃ. D. (St. β.) Vulg. It. (exc. veron. emmer.) Ambr. Faustus ap. Aug. (l) = verc. || τὴν θύραν = D. Sahid. cant. veron. Lucif. Faust. (m) = L. Copt. Sax. Vulg. verc. Mm. gat. for. colb. (n) ἄρξησθε. A DL. al. 13. Mt. BH. al. 8. (o) = 225. Syr. Arr. Perss. Copt. Arm. Vulg. It. (exc. cant.) Lucif. Faust. λέγων. B. λέγω δέ. S. (p) = BL. 157. veron. vind. tol. Lucif. Faust. (q) = D. 56. 58. 61. Sahid. cant. Clem. rom. Orig. ut videtur. Hier. (r) = DGHLS. 49. 72. 125* 145* 195. Mt. V. c. bis. Ed. Clem. rom. (s) = BDL. Clem. rom. (t) ἀνομίας. D. Clem. rom. (u) ὄψεσθε. D. gr. 47. 57. 69. 76. 124. Mt. d. k. q. m. 11. Ed. ἴδητε Marcion ap. Epiph. (x) πάντας τοὺς δικαίους. Marcion ap. Tert. et Epiph. Ambr. semel. || = καὶ πάντας τοὺς προφήτας. Sahid. Syr. hieros. (y) Usque ad ἐν τῇ βασ. vs. 29. = 13. 69. || *introeuntes in regno*, veron. verc. vind. colb. corb. Marcion. Lucif. Ambr. semel. Faust. (z) = 59. αὐτοῦ. A. τῶν οὐρανῶν. 86. ap. Beng. Iren. ms. Ambr. bis. (a) + καὶ κρατουμένους. Marcion ap. Epiph. (b) Vs. 29 ad 35. = Marcion ap. Epiph.

σιν [c] ἀπὸ ἀνατολῶν ϗ δυσμῶν ϗ [d] = ἀπὸ" βοῤῥᾶ καὶ
νότου· καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.]
30 Καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν ἔσχατοι, οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶ
πρῶτοι, οἳ ἔσονται ἔσχατοι.
31 Ἐν [e] αὐτῇ" τῇ [f] ∾ ἡμέρᾳ" [προσῆλθόν τινες Φαρι-
σαῖοι, λέγοντες αὐτῷ· ἔξελθε, καὶ πορεύου ἐντεῦθεν·
32 ὅτι ἡρώδης [g] θέλει" σε ἀποκτεῖναι. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· ἰδοὺ, ἐκβάλλω
δαιμόνια, ϗ ἰάσεις [h] ἐπιτελῶ" σήμερον καὶ αὔριον, [i] ϗ
33 τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. Πλὴν δεῖ με σήμερον ϗ αὔριον
[k] καὶ τῇ [l] ἐχομένῃ" [m] πορεύεσθαι·" ὅτι οὐκ ἐνδέχεται
34 προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλὴμ, ἱε-
ρουσαλὴμ, ἡ [n] ∾ ἀποκτείνουσα" τοὺς προφήτας, ϗ λιθο-
βολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέ-
λησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις [o] [p] τὴν
ἑαυτῆς νοσσιὰν" ὑπὸ τὰς πτέρυγας; καὶ οὐκ [q] ἠθε-
35 λήσατε." Ἰδοὺ, ἀφίεται [r] ὑμῖν" ὁ οἶκος ὑμῶν [s] †.

---

[f] ∾ ὥρᾳ. [n] ∾ ἀποκτείνουσα. [s] † ἔρημος.

(c) + πολλοί. 1. 118. 131. Mt. x. (d) = AD gr. EHS. 1. 10. 11. 72. 89. 106. 118. 124. 127. 130. gr. 131. 142. 145. 157. 209. 218. (c. al. 9.) 235. Ev. 24. 36. Alii. Mt. BHV. al. 20. Ed. Syr. p. Vulg. veron. Mm. gat. vind. for. colb. corb. mart. (e) ταύτῃ. DK. 42. 63. 114. 115. 116. 157. al. 3. (f) ADL. 1. 40. 49. 53. 61. in m. 63. 69. 118. 124. ap. Birch. 131. 209. Mt. a. Syr. p. in m. cant. (g) μέλλει. E. Ev. 31. ζητεῖ. D. 40. 53. 63. Mt. a. 10. cant. (h) ἀποτελῶ. BL. 124. ἀποτελοῦμαι. D. τελῶ. 77. 108. (i) ab αὔριον ad αὔριον = 69. 80. vind. || καὶ τῇ τρίτῃ (ἐχομένῃ, corb. colb. vind.) τελειοῦμαι. πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδ. veron. corb. colb. (k) + ἐργάζεσθαι. Syr. Ar. p. Pers. p. Theophyl. in commentar. + *subsistere*. Erp. (l) ἐρχομένῃ. D. 69. 131. 157. 235. al. 3. Mt. m. r. x. 11. cant. (m) = verc. (n) ἀποκτείνουσα. 1. 124. 131. 157. 235. al. 17. Mt. d. f. p. al. 9. Ed. Theophyl. ἀποκτέννουσα. AK. 69. Ev. 3. 4. 36. al. 8. Mt. n. z. 17. Ed. (o) + ἐπισυνάγει. Ed. Syr. Ar. Æth. Victor tun. (p) τὰ ἑαυτῆς νοσσία. ADKM. 1. 42. 91. al. 13. Mt. o. q. r. (q) ἠθέλησας. Barber. 1. Vulg. It. (exc. cant. verc.) Iren. Vict. tun. (r) = 106. al. 4. Mt. k* 10. Scholia in Mt. a. d. Chrys. (s) = ABKLS. 1. 11. 36. 42. 57. 69. 72. 124. 127. 142. 145. 218 (c. al. 5.) 226. 229* Ev. 2. 4. 24. al. 25. Mt. V. c. bis. d. i. l* m. n. 17* Ed. Copt. (ap. Mill.

[t] λέγω δὲ″ ὑμῖν, [u] ὅτι″ οὐ μή με ἴδητε, ἕως [x] ἂν ἥξῃ ὅτε″ εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.]

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ [[y] ἐλθεῖν″ αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος 1
τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον,
καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, 2
ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ 3
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φα-
ρισαίους, λέγων· [z] εἰ″ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ [a] θεραπεύ-
ειν;″ οἱ δὲ ἡσύχασαν. Καὶ ἐπιλαβόμενος [b] ἰάσατο αὐ- 4
τὸν, καὶ ἀπέλυσε. Καὶ [c] = ἀποκριθεὶς″ πρὸς αὐτοὺς 5
εἶπε· τίνος ὑμῶν [d] ∾ ὄνος ἢ″ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται,
[e] καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-

[t] ἀμὴν δὲ λέγω.

[d] ∾ υἱὸς ἢ.

Beng. et Wetst.) Sahid. Arm. Sax. Vulg. ms. corb. germ. 2. vind. for. bodl. tol. emmer. Epiph. Euthym. Theophyl. Beda. (t) ABDEGHK MS. Ev. 24. 36. al. 65. Mt. V. al. 17. Ed. Syr. utr. Perss. Copt. Arm. Slav. (Hiat Goth.) Vulg. cant. brix. Theophyl. Severus in Mt. d. λέγω. L. 40. Mt. a. 10. Arr. Æth. veron. vind. colb. corb. (u) = BDL. 1. 46. 118. Mt. l. m. q. Pers. p. cant. veron. vind. Mm. gat. colb. (x) = BKL. 79. ἂν. M. 1. 69. 118. 131. 157. 209. Alius. Mt. c. semel. Syr. Copt. Arm. Mm. vind. gat. ἥξει ὅτε. D. ἂν ἥξει ὅτε. A. al. 11. Mt. V. c. semel. al. 7. || ἥξῃ] + ἡ ὥρα. 130. gr. et lat. + ἡ ἡμέρα. Syr. p. c. ob. veron. verc. brix. || *donec veniam et dicatis*, colb. (y) εἰσελθεῖν. DM. 13. 40. 57. 69. 157. al. 6. Mt. a. o. r. z. Syr. Ar. Æth. Vulg. It. Et sic Evangelistaria. (z) = BDL. 59. Ev. 15. Perss. Copt. Syr. hieros. cant. brix. (a) θεραπεῦσαι. BDL. 1. 124. 131. Scholion in Mt. 11. || + ἢ οὔ; Iidem, et 69. 157. Copt. Sahid. Syr. hieros. Syr. p. c. ast. cant. veron. brix. Mm. (b) + αὐτοῦ s. αὐτὸν. D. 1. 69. 118. 124. 131. Alius. cant. veron. vind. colb. corb. + *manum illius*, verc. + *hominem*, brix. gat. mart. + *Johannem*, Mm. || Mox = αὐτὸν. D. 69. cant. gat. Alii. (c) = D (St. β.) L. 1. 42. 69. 124. 131. al. 8. Syr. Pers. p. Arr. Copt. Sahid. Æth. Arm. It. (exc. brix.) for. Mm. gat. (d) = 52. Ar. p. υἱὸς ἢ. ABEGHMS. 10. 11. 36. 57. 64. 72. 89. 106. 115. 127. 130. gr. 142. 235. Ev. 3. 4. 5. 18. 19. 24. 36. al. 56. et Barber. 5. Mt. BHV. al. 17. Ed. Scholia vet. ap. Mt. (sed in textu Mt. a. 10. retinent ὄνος) Syr. utr. Pers. p. Sahid. Slav. jun. 5. 6. 7. brix. Theophyl. Tit. bostr. Euthym. πρόβατον ἢ. D. cant. (e) τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν. D. cant. || *die sabbati* = vind. Bis habet verc. || = ἐν. ADKL. 69. 91. 124. al. 8. Mt. o. x. Vulg. cant. veron. gat. Mm. for.

6 βάτου;" [f] Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ"
7 πρὸς ταῦτα. Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβο-
λὴν, ἐπέχων, πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων
8 πρὸς αὐτούς· Ὅταν κληθῇς [g] ὑπό τινος" [h] εἰς γάμους,"
μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε ἐντιμό-
9 τερός σου [i] ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ·" Καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ
καὶ αὐτὸν καλέσας, [k] ἐρεῖ σοι·" δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε
[l] ἄρξῃ" μετ' αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.
10 Ἀλλ' ὅταν κληθῇς, [m] πορευθεὶς [n] ἀνάπεσον" εἰς τὸν ἔσ-
χατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, [o] εἴπῃ" σοι·
φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον. τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώ-
11 πιον [p] τῶν συνανακειμένων σοί. Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν,
ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.]
12 Ἔλεγε δὲ καὶ [τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇς ἄριστον
ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, [q] μηδὲ τοὺς ἀδελ-
φούς σου," [r] — μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου," μηδὲ γείτονας
[s] πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοί [t] σε ἀντικαλέσωσι," καὶ

---

[n] ἀνάπεσον. ∾ ἀνάπεσε.

(f) *οἱ δὲ οὐκ ἀπεκρίθησαν.* D. 47. cant. || *αὐτῷ* = BL. 1. 118. 124. 131. 157. Sed loco *πρὸς ταῦτα* habent *πρὸς αὐτόν.* 1. 118. 131. (g) = D. Vulg. It. (exc. veron. brix.) Clem. *Cum invitatus quis fuerit,* veron. corb. colb. item vind. (h) = Sahid. veron. Syr. p. notat in m. non inveniri in omnibus exemplaribus. *εἰς γάμον.* D. Ev. 17. (i) *ἥξει.* D. cant. || = *ὑπ' αὐτοῦ.* Syr. Pers. p. Copt. Slav. veron. verc. vind. item L. ut videtur. (k) *ἐρεῖ· σύ.* 125** Barber. 1. Mt. p. z** *ἐρεῖ σοι· σύ.* Mt. z* (l) *ἔσῃ.* D. gr. (m) *εἰς τὸν ἔσχατον τόπον ἀνάπεσε.* D. cant. Clem. (n) BLM. 72. 89. 115. 142. 145. 157. al. 6. et plures ap. Mill. Mt. d. i. p. Antioch. *ἀνάπεσε.* AEHKS. 1. 10. 11. 42. 57. 64. 69. 106. 124. ap. Birch. 127. 131. 235. Ev. 3. 18. 24. 36. al. 33. Mt. BHV. 1** al. 13. Ed. Concil. quinisext. || = Mm. (o) *ἐρεῖ.* BL. 53. 63. Mt. a. 10. Ed. (p) + *πάντων.* ABL. 1. 63. 69. 118. 124. ap. Birch. 131. Mt. a. 10. Syr. utr. Pers. p. Copt. Æth. (q) = L. 1. 11. 42. 69. 127* 226* Ev. 18. 19. al. 4. Mt. f. l. Iren. (r) = D. Mt. c. cant. verc. Cypr. (s) + *μηδὲ τούς.* D. Arm. It. (exc. brix. for.) vat. 359. lat. Cypr. (t) *ἀντικαλ. σε.* BDL. 1. 69. Mt. c. Arm. cant. brix. mart. Iren.

ᵘ γένηταί" ˣ σοι ἀνταπόδομα." Ἀλλ' ὅταν ποιῇς δο- 13
χὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλούς·
Καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀν- 14
ταποδοθήσεται ʸ γάρ" σοι ἐν τῇ ᶻ ἀναστάσει" τῶν δι-
καίων. Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν 15
αὐτῷ· μακάριος, ὃς ᵃ φάγεται ᵇ ∾ ἄρτον" ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τοῦ θεοῦ.] Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· [ἄνθρωπός τις ἐποίησε 16
δεῖπνον ᶜ μέγα," καὶ ἐκάλεσε πολλούς. Καὶ ἀπέστειλε τὸν 17
δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις·
ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι ᵈ πάντα." Καὶ ἤρξαντο 18
ἀπὸ μιᾶς ᵉ παραιτεῖσθαι πάντες." ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ·
ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν·
ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε· ζεύγη 19
βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά·
ᶠ ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον." Καὶ ἕτερος εἶπε· 20
γυναῖκα ᵍ ἔγημα," ʰ καὶ διὰ τοῦτο" οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.
Καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ⁱ = ἐκεῖνος" ἀπήγγειλε τῷ 21
κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε
τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ

---

b ∾ ἄριστον.

(u) γενήσεται. 91. Ev. 19. al. 4. Mt. x. Ed. veron. brix. vind. (x) ἀνταπ. σοι. BDL. cant. verc. (y) δὲ. 1. 69. 124. 157. brix. vind. colb. corb. mart. Cypr. Aug. || = Mt. 10. (z) *retributione*, Vulg. ms. harl. Cæsar. arclat. (a) + τις. BLP. 1. 69. 94. 118. 124. ap. Birch. Mt. c. 14. Syr. p. in m. (b) EKMS. (St. π.) 10. 11. 40. 42. 57. 61. in m. 63. 64. 69. 72. 91. 106. 124. 130. gr. 131. 142. 145. 151. 218 (c. al. 7.) 229. 235. Ev. 4. 19. 36. al. 53. et Barberini exc. 1. Mt. V. al. 18. Ed. Slav. Arm. Clem. Basil. ms. Euthym. Theophyl. (c) μέγαν. BD. 10. 36. 69. 106. Ev. 3. 18. 19. al. 8. Mt. a. d. g. 10. 11. 12. al. 3. Clem. Scholion in Mt. d. || = Arm. (d) = BL. veron. vind. colb. corb. (e) πάντες παραιτ. BDL. 1. Arm. Vulg. It. (f) διὸ οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. D. Codd. quidam ap. Orig. cant. veron. verc. corb. vind. colb. (g) ἔλαβον. D. gr. (Syr. Perss.) (h) καὶ. 157. veron. verc. vind. colb. Clem. διὸ. D. cant. (i) = ADKLP. 1. 27. 63. 69. 118. 157. Barber. 1. Mt. 11. Ed. Copt. Arm. Goth. Vulg. It.

ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους
22 [k] καὶ χωλοὺς" καὶ τυφλοὺς [l] εἰσάγαγε" ὧδε. Καὶ εἶ-
πεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν [m] ὡς" ἐπέταξας, καὶ ἔτι
23 τόπος ἐστί. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελ-
θε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ [n] ἀνάγκασον" εἰσ-
24 ελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός [o] μου." Λέγω γὰρ ὑμῖν,
ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί
25 μου τοῦ δείπνου. [p].] [Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι [q] πολ-
26 λοί·" καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς· [Εἴ τις ἔρχεται πρός
με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα [r] ∾ ἑαυτοῦ," καὶ τὴν μητέ-
ρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς,
καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύνα-
27 ταί [s] μου μαθητὴς εἶναι." Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναταί [t] μου
28 εἶναι" μαθητής. Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, [u] θέλων πύργον οἰ-
κοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην,
29 εἰ ἔχει [x] εἰς" ἀπαρτισμόν; Ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ
θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος [y] ἐκτελέσαι," πάντες οἱ θεω-
30 ροῦντες [z] ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ, Λέγοντες·" ὅτι

[r] ∾ αὐτοῦ. [x] ∾ τὰ εἰς. τὰ πρός.

(k) = A. 13. 69. Syr. hieros. Post τυφλοὺς ponunt BDL. 106. 157. al. 5. Mt. c. k. p. z. 11. al. 3. Ed. Arr. Copt. Æth. Syr. p. Goth. Slav. Vulg. It. Basil. (l) ἔνεγκε. D. gr. (m) ὃ. BDL. 1. Copt. Arm. Syr. p. in m. cant. Aug. semel. (n) ποίησον. 157. *convoca*, Mm. (o) = B. Ante ὁ οἶκος ponunt AD gr. L. 157. (p) + πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. E in m. H. 1. in m. 40. 57. 61. 63. 64. 69. 91. 106. 118** 124. 145. 218 (c. al. 3.) 226* 229 in m. 235. al. 22 et Barber. 4. Mt. V** a. d. g. l. o. q. r. 10. 11. 17 in m. Evangelistaria. Ed. Slav. || Non agnoscunt Euthym. Theophyl. Scholia ap. Mt. (q) = D. It. (exc. brix. gat. Mm. vind. for.) (r) ADEM. 1. 69. 106. 131. 218 (c. al. 10.) 235. Alii. Mt. V. al. 18. Ed. (s) εἶναί μου μαθητής. BLS. 86. Mt. o. μου εἶναι μαθητής. 69. 124. 157. al. 3. Mt. a. c. d. p. al. 5. Ed. (t) εἶναί μου. BH. 131. 218 (c. al. 7.) 235. Alii. Mt. V. al. 6. Ed. veron. brix. for. (u) + ὁ. EHMS. 57. 64. 131. 157. al. 22. et Barberini exc. 4. Mt. V. g. k. p. q. al. 4. Ed. (x) BDL. 225. τὰ εἰς. AEGHMS. 64. 69. 72. 89. 91. 106. 124. ap. Birch. 127. 130. 235. al. 27. Mt. c. i. n. al. 3. Ed. Ephr. Theophyl. || Orig. ut rec. (y) οἰκοδομῆσαι. D. cant. Aug. (z) μέλλουσιν λέγειν. D. It. (exc. brix. for. mart.) Aug.

οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκ-
τελέσαι. Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ 31
βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύεται,
εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν [a] ἀπαντῆσαι" τῷ μετὰ
εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; Εἰ δὲ μήγε, ἔτι 32
[b] ∾ αὐτοῦ πόῤῥω" ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας, ἐρωτᾷ
τὰ [c] πρὸς" εἰρήνην. Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ 33
ἀποτάσσεται [d] πᾶσι" τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί
μου εἶναι μαθητής. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ [e] τὸ ἅλας 34
[f] μωρανθῇ," ἐν τίνι [g] ἀρτυθήσεται;" Οὔτε εἰς γῆν, 35
οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ
ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.]

[Ἦσαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ [h] πάντες" οἱ τελῶναι καὶ 1
[i] οἱ" ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐτοῦ. Καὶ διεγόγγυζον οἱ 2
[k] φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέγοντες· ὅτι οὗτος
ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ [l] συνεσθίει αὐτοῖς." [Εἶπε 3
δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων· Τίς 4
ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας
[m] ἓν ἐξ αὐτῶν," [n] οὐ" καταλείπει τὰ ἐννενηκονταεννέα
ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ [o] πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς," ἕως [p] εὕρῃ
αὐτό; Καὶ εὑρὼν, ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους [q] ἑαυτοῦ" 5

[b] ∾ πόῤῥω αὐτοῦ.

(a) ὑπαντῆσαι. ABD. 1. 53. (b) AEGHS. 89. 116. 124. 127. 218 (c. al. 9.) 235. al. 6. pluresve. Mt. V. al. 17. Ed. Bas. Damasc. (c) εἰς. K. 40. 42. 63. 69. al. 2. Mt. a. m. x. 10. (d) = D. 47. 57. Mt. x. cant. (e) + καὶ. BDL. 40. 63. Mt. a. f. 10. Syr. Vulg. ms. veron. verc. gat. for. colb. germ. 1. 2. tol. emmer. Beda. item cant. (f) μωρανθῇ. 56. 58. 69. *evanuerit*, Vulg. veron. brix. gat. vind. for. colb. corb. germ. 1. 2. tol. emmer. (g) ἀλισθήσεται. 1. 118. 131. Variæ lect. Bogardi. (h) = Mt. d. x. Syr. Perss. Æth. Vulg. It. (exc. cant. verc. corb. vind. brix.) Hier. (i) = D. 218 (c. al. 9.) Ev. 18. al. 2. Mt. f. bis. m. n. o. Ed. (k) + τι. BDL. (l) συνεσθίουσιν αὐτῷ. Mt. m. (m) ἐξ αὐτῶν ἕν. BD gr. 1. 69. 131. 157. (n) οὐχὶ. L. 1. 69. 124. (o) ἀπελθὼν τὸ ἀπολωλὸς ζητεῖ. D. cant. item verc. brix. (p) + οὗ. A. 1. 69. 91. 124. 131. al. 17. Mt. a. c. f. bis. o. r. 10. Arm. Bas. + ὅτου. Mt. 11. (q) αὐτοῦ s. αὐτοῦ. D

6 χαίρων· Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, [r] συγκαλεῖ" τοὺς φί-
λους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· συγχάρητέ μοι,
7 ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. Λέγω ὑμῖν, ὅτι
οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετα-
νοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐννενηκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν
8 ἔχουσι μετανοίας. Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα,
ἐὰν ἀπολέσῃ [s] δραχμὴν" μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ
σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως [t] ὅτου" [u] εὕρῃ;"
9 Καὶ εὑροῦσα, [x] συγκαλεῖται" τὰς φίλας καὶ τὰς γείτο-
νας, λέγουσα· συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν,
10 ἣν ἀπώλεσα. Οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ [y] γίνεται" ἐνώ-
πιον [z] τῶν ἀγγέλων" τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανο-
11 12 οῦντι.] [a] Εἶπε δέ·" [ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς· Καὶ
εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ
ἐπιβάλλον [b] μέρος τῆς οὐσίας [c]. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν
13 βίον [d]. Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαν-
τα ὁ νεώτερος υἱὸς, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν· καὶ
ἐκεῖ διεσκόρπισε [e] τὴν οὐσίαν αὐτοῦ," ζῶν ἀσώτως.
14 Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς [f] ∾ ἰσχυ-
ρὸς" κατὰ τὴν [g] χώραν" ἐκείνην· καὶ αὐτὸς ἤρξατο [h] ὑστε-

[f] ∾ ἰσχυρά.

KL. 1. 28. 42. 69. 131. 218 (c. al. 5.) 235. al. 10. Mt. a. p. al. 8. (r) συγκαλεῖται. D. 1. 63. 69. 72. 89. 124. 131. al. 6. Mt. a. i. m. n. r. x. 10. 11. Basil. seleuc. Method. (s) = D. 157. Copt. cant. veron. verc. corb. colb. vind. (t) = D. 69. οὗ. BL. 46. 118. 131. Ev. 18. Mt. c. f. semel. (u) εὗρα. 69. Ed. (x) συγκαλεῖ. BL. 57. 63. 69. 91. 157. Ev. 18. 24. 36. al. 3. Mt. c. d. f. bis. m. o. r. (y) ἔσται. D. (St. β.) 69. 157. Syr. Arr. Perss. Æth. Arm. Vulg. It. Hier. Vict. tun. Ambrosiast. (z) = 49. 71. 235. Marcion.

(a) = E. 24* 69. ‖ + ὁ κύριος. 118. + ὁ κύριος τὴν παραβολήν. 234. Sic Evangelistaria. + αὐτοῖς πάλιν ὁ Ἰησοῦς. Syr. Pers. p. ‖ Ad finem capitis = Marcion ap. Epiph. (b) + μοι. D. 64. 124. ap. Birch. Syr. Perss. (Arr. Æth.) Vulg. It. (c) + μου. 60. Æth. vind. + σου. Syr. Pers. p. Arr. Syr. p. c. ast. (d) + αὐτοῦ. Syr. Arr. Pers. p. Goth. (e) ἑαυτοῦ τὸν βίον. D. (f) ABDL. 1. 131. ‖ = veron. corb. vind. Ambr. (g) πόλιν. 40. 53. 63. Mt. a. c. sed in scholio est rec. (h) + τοῦ. AMS. 72. 124. al. 8. Nyss.

ρεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς 15
χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς [i] τοὺς ἀγροὺς"
[k] αὐτοῦ" βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει [l] γεμίσαι τὴν 16
κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ" τῶν κερατίων, ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι·
καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν, εἶπε· [m] πό- 17
σοι" μίσθιοι [n] τοῦ πατρός μου [o] περισσεύουσιν" [p] ἄρτων;
ἐγὼ δὲ [q] ⁜ ὧδε" λιμῷ ἀπόλλυμαι. Ἀναστὰς πορεύσο- 18
μαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον
εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου· [r] † [s] Οὐκέτι" εἰμὶ ἄξιος 19
κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου.
Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα [t] ἑαυτοῦ." ἔτι δὲ 20
αὐτοῦ [u] μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ
καὶ ἐσπλαγχνίσθη· καὶ δραμὼν [x] ἐπέπεσεν" ἐπὶ τὸν τρά-
χηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ 21
ὁ υἱός· [y] πάτερ," ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν
σου, [z] καὶ" [a] οὐκέτι" εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου [b].

[r] † καὶ.

(i) τὸν ἀγρὸν. 60. Ev. 44. Mt. x. Syr. utr. Arr. Perss. Vulg. It. (exc. cant.) Hier. (k) = D. 34. Syr. cant. (l) χορτασθῆναι ἐκ. BDL. 69. 124. 131. Mt. x. item 1. 13. 94. Copt. cant. brix. Chrys. Tit. bostr. Scholia in Mt. a. d. g. 11. *saturare ventrem suum*, verc. (m) πῶς οἱ. 24. in m. 42. 69. 131. 157. al. 6. Mt. c. 17. || + ἄρτι. L. Syr. (n) + *in domo*, Syr. Perss. Arm. Sax. Vulg. ed. Hier. Aug. (o) περισσεύονται. ABP. 1. 94. Ev. 2. Tit. bostr. Theoph. ceram. Schol. in Mt. 11. 12. 14. (p) ἄρτον s. ἄρτου s. ἄρτῳ. Codd, qu. verc. (q) + BD. 1. 13. 67. 73. 124. 127. 131. 184. Syr. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. Chrys. Ambr. semel. Hier. Aug. Post λιμῷ addunt L. Alius. Syr. p. (r) = ABDEHK LQS. 91. 142. 145. 229* Ev. 5. 18. al. 14. et Barber. 1. Mt. BHV. f. Copt. Æth. Goth. Sax. Vulg. It. (exc. for. mart.) Hier. Ambr. (s) οὐκ. Ev. 26. al. 4. Mt. k. m. 10. Theophyl. (t) αὐτοῦ s. αὐτοῦ. DKL PQ. Alii. Mt. BH. al. 14. Ed. (u) + οὐ. P. (x) ἔπεσεν. 1. 64. 69. 89* 118. 127. 218 (c. al. 6.) 235. Ev. 24. al. 9. Mt. m. q. al. 4. Ed. Theophyl. ἐνέπεσεν. D. *incubuit*, cant. verc. Hier. (y) = K. 63. 64. (z) = ABD (St. β.) L. 1. 6. 114. 131. Copt. Æth. Arm. Goth. Vulg. Sax. It. (a) οὐκ. Ev. 26. Mt. d. ψ. vind. Theophyl. (b) + ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. BD. 73. 89. 235. al. 8. Mt. r. Æth. Syr. p. cant. Mm. gat. tol. bodl. Tit. bostr. Vict. tun. || Rec. tuetur Aug.

22 Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· [c] ἐξενέγκατε
[d] — τὴν" στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν, καὶ
δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς
23 τοὺς πόδας [e]· Καὶ [f] ἐνέγκαντες" τὸν μόσχον τὸν σιτευ-
24 τὸν θύσατε· καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· Ὅτι οὗτος
ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· [g] = καὶ" ἀπολωλὼς
[h] — ἦν," καὶ [i] εὑρέθη. καὶ [k] ἤρξαντο" εὐφραίνεσθαι.
25 Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρ-
χόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χο-
26 ρῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων [l] ἐπυνθά-
27 νετο, [m] τί" [n] εἴη ταῦτα." Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι ὁ
ἀδελφός σου ἥκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον
28 τὸν σιτευτὸν [o], ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὠρ-
γίσθη δὲ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ [p] οὖν" πατὴρ
29 αὐτοῦ ἐξελθὼν [q] παρεκάλει" αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπε [r] τῷ πατρί·" ἰδοὺ, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ
οὐδέποτε ἐντολήν σου [s] παρῆλθον," καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε

(c) + ταχὺ. BL. ταχέως. D. (St. β.) 13. 157. Copt. Arm. Goth. Vulg. It. Hier. Post ἐξενέγκ. addit Syr. p. c. ast. (d) = ABD*LPQ. Mt. 11. (e) + αὐτοῦ. DP. 40. 42. 69. 124. Ev. 5. al. 8. Mt. BH. al. 3. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Syr. p. Goth. Vulg. It. (exc. for. colb. corb. germ. 1. 2. mart. emmer.) Hier. (f) ἐνέγκαντε, et ante θύσατε addit καὶ. D. φέρετε. BL. ἐνεγκόντες s. ἐξενεγκόντες s. ἐξενέγκαντες. Codd. qu. (g) = ABD LP. 1. 64. 69. 91. ap. Mill. 106. 118. 131. 235. Ev. 36. al. 7. Mt. g. χ. Copt. Arm. Vulg. It. Damasc. Tit. Theophyl. Hier. Ambr. Aug. Scholion in Mt. a. (h) = D. 1. 64. 69. 106. 118. 131. Ev. 44. Mt. x. Scholion in Mt. a. d. g. Ante ἀπολ. ponunt ABL. Alius. (i) + ἄρτι. D. cant. (k) ἤρξατο. 1. 225. (l) + αὐτοῦ. 218 (cum 124. et al. 6.) Ed. (etiam Steph. 3.) + αὐτῶν. Æth. (m) τί ἄν. BP. 1. 69. 91. 131. 218 (cum 108.) al. 3. Mt. d. m. 11. τίνα. L. 16. 124. (n) θέλει τοῦτο εἶναι. D. 42. ap. Mill. cant. (o) + αὐτῷ. D. cant. (p) δὲ. ADL. 1. Syr. Copt. Slav. It. (exc. for.) Hier. (q) ἤρξατο. D. gr. *rogabat*, cant. *cœpit rogare*, Vulg. It. Hier. (r) πάτερ. Slav. qu. ‖ + αὐτοῦ. ABDP. 69. 124. 131. 218 (c. al. 6.) 229** al. 5. et Barber. 2. Mt. B. x. Syr. Arr. Pers. w. Æth. Vulg. It. (s) παρέβην. D. Theoph. coram. semel. παρεῖδον. 89* al. 3. Theophyl. (sed non in Mt. m.)

ἔδωκας ἔριφον [t], ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου [u] εὐφρανθῶ."
[x] Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον 30
μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σι-
τευτόν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· [y] τέκνον," σὺ πάντοτε μετ' 31
ἐμοῦ [z] εἶ," καὶ πάντα τὰ ἐμὰ, σά ἐστιν. Εὐφρανθῆ- 32
ναι [a] δὲ" καὶ [b] χαρῆναι" [c] ἔδει," ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗ-
τος νεκρὸς ἦν, καὶ [d] ἀνέζησε·" [e] — καὶ" ἀπολωλὼς [f] = ἦν,"
καὶ εὑρέθη.]

Ἔλεγε δὲ [g] καὶ" πρὸς τοὺς μαθητὰς [h] αὐτοῦ·" [ἄν- 1
θρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ οὗτος
διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.
Καὶ φωνήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο ἀκούω περὶ 2
σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας [i] — σου·" οὐ γὰρ
[k] δυνήσῃ" ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· 3
τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται [l] τὴν οἰκονομίαν
ἀπ' ἐμοῦ;" σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.
Ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασταθῶ [m] τῆς οἰκονο- 4
μίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. Καὶ προσ- 5
καλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν [n] χρεωφειλετῶν" τοῦ κυρίου

(t) + ἐξ αἰγῶν. D. *hædum de capris*, cant. (u) ἀριστήσω. D. Goth. cant. (x) τῷ δὲ υἱῷ σου, τῷ καταφαγόντι πάντα μετὰ τῶν πορνῶν, καὶ ἐλθόντι, ἔθυσας σιτευτὸν μόσχον. D. cant. (y) = D. cant. verc. (z) *fuisti et es*, Goth. veron. verc. *fuisti et eris*, colb. *fuisti*, Ambr. (a) δὴ. Ev. 26. (b) ἀγαλλιασθῆναι. K. 42. (c) δεῖ. HL. veron. corb. vind. brix. tol. colb. Mm. Hier. Victor. tun. (d) ἔζησε. BL. (e) = D. 1. 69. 118. 124. ap. Birch. 131. 235. Ev. 36. al. 7. Mt. a. r. χ. Arm. Vulg. It. Antioch. Patr. lat. (f) = ABL. 1. 69. 106. 118. 131. 157. 235. Ev. 19. Alius. Mt. B. Constitut. Ephr. Damasc. Theophyl. ed. (g) = S. 64. 69. 123. 235. Mt. V. al. 4. cant. veron. brix. vind. Hier. (h) = BDL. 69. Arm. cant. (i) = ADKLP. 145. al. 3. cant. (k) δύνῃ. BDP. 69. Ev. 18. 19. Mt. c. f. 11. cant. corb. (l) με τῆς οἰκονομίας μου. K. Alii. (m) + ἐκ. BD. 1. 69. 106. 124. ap. Birch. 131. Ev. 18. 19. al. 2. Mt. f. r. + ἀπὸ. L. Mt. x. (n) χρεοφειλετῶν. ADKS. 72. 108** Mt. V. o. x.

[o] ἑαυτοῦ," ἔλεγε τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ
6 μου; Ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν [p] βάτους" ἐλαίου. καὶ εἶπεν
αὐτῷ· δέξαι σου [q] τὸ γράμμα," καὶ [r] καθίσας ταχέως"
7 γράψον πεντήκοντα. Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε· σὺ δὲ πόσον
ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους σίτου. καὶ λέγει
αὐτῷ· δέξαι σου [q] τὸ γράμμα," καὶ γράψον ὀγδοήκον-
8 τα. Καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας,
ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· [s] ὅτι" οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου
φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν
9 τὴν ἑαυτῶν εἰσι. Κἀγὼ ὑμῖν λέγω· ποιήσατε ἑαυτοῖς
φίλους ἐκ τοῦ [t] μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας," ἵνα, ὅταν [u] ἐκλί-
10 πητε," δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς][x]. Ὁ
πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι· καὶ ὁ ἐν
11 [y] ἐλαχίστῳ" ἄδικος, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. Εἰ οὖν
ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν
12 τίς ὑμῖν πιστεύσει; Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ
13 ἐγένεσθε, τὸ [z] ὑμέτερον" τίς ὑμῖν δώσει; Οὐδεὶς οἰ-

(o) αὐτοῦ. DGM. al. 23. Mt. a. al. 8. Ed. (p) βάδους. L. 36. 40** 57. 91. 127. al. 6. Mt. d. g. Orig. κάδους. D* (St. β.) 64. 108. Ev. 4. Barber. 1. κάτους. 124* ap. Alter. κάβους. D** Mt. c. *cados*, Vulg. brix. for. Gaud. *vatos*, (i. e. *batos*) veron. verc. *vasos*, colb. *siclos*, (leg. *sitlos* s. *situlos*,) cant. (q) τὰ γράμματα. BDL. Copt. Goth. *cautionem*, Vulg. verc. brix. for. Hier. *literas*, cant. veron. corb. colb. Gaud. item vs. 7. Vulg. (r) = D. cant. || ταχέως] = 60. Post γράψον ponit B. Arm. item, addito asterisco, Syr. p. (s) διὸ λέγω ὑμῖν. D. (St. β.) cant. *dixit autem ad discipulos suos*, veron. verc. gat. Mm. colb. mart. (t) ἀδίκου μαμωνᾷ. D. cant. verc. Hier. Ambr. (habet utrumque) Paulin. (u) ἐκλείπητε. BGHS. 10. 91. 131. 145* 235. al. 13. Mt. V. al. 10. Ed. ἐκλίπῃ. ADL. 1. 69. 114* 118. Syr. Pers. p. Copt. Æth. Arm. Syr. p. in m. cant. verc. Scholia in Mt. a. d. g. *fugati* (fortasse: fatigati) *fueritis*, Iren. (x) + αὐτῶν. P. Syr. Pers. p. Arr. Æth. veron. Chrys. Cyr. Ambr. (y) ὀλίγῳ. D. 1. 69. 118. Vulg. veron. colb. corb. gat. for. Dionys. areop. Sic et h. l. et paulo supra Syr. Arr. Perss. Æth. cant. verc. brix. || Scholia in Mt. a. d. g. et ἐλαχίστῳ et ὀλίγῳ attingunt. (z) ἡμέτερον. B. Ev. 21. Theophyl. ed. in textu et commentar. Euthym. in commentar. ἐμόν. 157. vind. Marcion ap. Tert.

κέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα
μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ
τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μα-
μωνᾷ. Ἤκουον δὲ ταῦτα [a] πάντα" [b] καὶ" οἱ φαρισαῖοι, 14
φιλάργυροι [c] ὑπάρχοντες" καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. Καὶ 15
εἶπεν αὐτοῖς· [ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον
τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν·
ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ [d] †.] Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται [e] ἕως" ἰωάννου [f]. 16
ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται, [g] καὶ πᾶς
εἰς αὐτὴν βιάζεται." Εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν 17
καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.
Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμῶν ἑτέραν, 18
[h] μοιχεύει·" καὶ [i] —πᾶς" ὁ ἀπολελυμένην [k] —ἀπὸ ἀν-
δρὸς" γαμῶν, [l] μοιχεύει." [[m] Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλού- 19
σιος, [n] καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινό-
μενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις [o] ἦν" ὀνό- 20

[d] † ἐστιν.

(a) = D. 60. 61. 108. 219. Ev. 5. 31. Mt. o. cant. vind. Orig. semel. (b) = DL. 60. 157. Ev. 5. 31. Syr. Æth. Arm. Vulg. It. Orig. bis. (c) ὄντες. 64. 69. 124. Mt. g. Orig. semel. Theophyl. ap. Wetst. (d) = ABDKLPS. 10. 36. 40. 42. 57. 63. 89. 108. 114. 116* 127. 131. 142. 145. Ev. 36. al. 26. et Barber. 4. Mt. a. d. f. k. i. m. n. x. z. 10. 11. 17. Ed. Copt. Goth. Syr. p. cant. Theophyl. Scholion in Mt. d. 11. ἐστιν. Ed. (e) μέχρι. BL. 1. 13. 69. 124. 131. Scholion in Mt. a. d. g. Clem. Orig. semel. (f) + ἐπροφήτευσαν. D. Ev. 13. 17. cant. Mm. (g) = G. al. 3. (h) μοιχᾶται. KM. 114. 116. 130. al. 8. Mt. r. (i) = BDL. 67. 69. 157. Mt. r. z* Copt. Arm. Slav. Vulg. It. Tert. Ambr. (k) = D. 28. 64. Syr. Perss. Copt. Arm. Goth. Sax. cant. Habet Justin. (l) μοιχᾶται. 42. al. 3. Mt. r. x. (m) + εἶπεν ὁ κύριος. Evangelistaria. + εἶπεν δὲ καὶ ἑτέραν παραβολὴν, omisso mox δὲ. D. cant. bodl. Scholiasta ap. Mt. monet, parabolam esse, licet Evangelista ταύτην τὴν προσηγορίαν non addiderit. (n) Scholion codd. 36. 37. et codd. Mt: τὸν δὲ πλούσιον ἔν τισιν ἀντιγράφοις εὕρομεν τοὔνομα νινευὴς λεγόμενον. (o) = BD L. 157. Mt. B. d. x. Arm. cant. verc. brix. Clem. Dial. c. marcion.

μάτι λάζαρος, [p] ὃς" ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ
21 [q] ἡλκωμένος," Καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ [r] τῶν
ψιχίων" τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου·
[s] ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ.
22 Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπενεχθῆναι
αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον [t] † ἀβραάμ·
23 ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη [u]. Καὶ ἐν τῷ
ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, [x] ὑπάρχων ἐν βασά-
νοις," ὁρᾷ τὸν ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ λάζαρον ἐν
24 τοῖς κόλποις αὐτοῦ [y]. Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· πάτερ
ἀβραὰμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον λάζαρον, ἵνα βάψῃ
τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν
25 γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε
δὲ ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι, ὅτι ἀπέλαβες [z] † τὰ
ἀγαθά [a] σου" ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ λάζαρος ὁμοίως τὰ
κακά· νῦν δὲ [b] ∾ ὅδε" παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.

---

[t] † τοῦ. [z] † σὺ. [b] ∾ ὧδε.

(p) = Iidem (exc. Mt. B. d. x. brix.) et vind. (q) εἱλκωμένος. ABDLP. 124. 235. Ev. 18. 29. Mt. B. c. x. (r) = BL. Copt. Syr. hieros. veron. vind. colb. corb. Clem. Dial. c. marcion. Ambr. Gaud. Post πιπτόντων ponit 1. (s) + *καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ*. 61. in m. 69. 124. 130. gr. et lat. Syr. hieros. in m. Vulg. tol. (non emmer. harl. for. et alii ms.) (t) = ADGHKLMPS. 1. 218 (c. al. 8.) Ev. 2. 24. 36. al. 26. pluresve. Mt. BHV. al. 12. Ed. Orig. Dial. c. marc. Chrys. Ephr. Epiph. Asterius. (u) + *et cecidit in infernum*, Syr. hieros. in m. || ἐν τῷ ᾅδῃ. Ἐπάρας δὲ s. δὲ. Sax. Vulg. vind. corb. colb. germ. 1. Mm. gat. for. Dial. c. marc. *apud inferos*. *Et de inferno elevans*, verc. vind. (x) = Syr. hieros. Ante ἐν τῷ ᾅδῃ ponit Syr. Ante ἐπάρας Orig. bis. (y) + ἀναπαυόμενον. D. Arm. cant. veron. colb. (z) = DGHL. 13. 61. 69. 106. 157. al. 7. et Barberini qu. Mt. BH. i. n. r. x. 11. Ed. Syr. Copt. Arm. Slav. Vulg. It. (exc. veron.) Ath. Ephr. Chrys. Cyr. Theophyl. ap. Wetst. Cypr. Hilar. Ambr. Aug. Paulin. Fulg. Post σου ponit A. Ante ἀπέλαβες Mt. o. (a) = Pers. w. Sax. Vulg. It. (exc. cant.) Dial. c. marc. Patr. lat. (b) ABDHLS. 36. 40. 57. 63. 64. 69. 72. 89. 124. 123 et 125* ap. Birch. 127* 131. 142. 145. 225. ap. Birch. 235. Ev. 2. 3. 4. 18. 19. 24. 36. 40. al. 40. Mt. HV. al. 10. Ed. Syr. utr. Arr. Pers. Copt.

Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν [c] χάσμα" 26
μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι [d] ἔνθεν" πρὸς
ὑμᾶς, μὴ δύνωνται, [e] μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπε-
ρῶσιν." Εἶπε δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς 27
[f] αὐτὸν" εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· Ἔχω γὰρ πέντε 28
ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐ-
τοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. Λέγει 29
[g] αὐτῷ ἀβραάμ· ἔχουσι μωσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκου-
σάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν· οὐχὶ, πάτερ ἀβραάμ· 30
ἀλλ' ἐάν τις [h] ἀπὸ" νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς, μετα-
νοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· εἰ μωσέως καὶ τῶν προφητῶν 31
οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν [i] ἀναστῇ," [k] πει-
σθήσονται."]

Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἀνένδεκτόν ἐστι [l] # τοῦ" μὴ 1
ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· [m] οὐαὶ δὲ," δι' οὗ ἔρχεται. [n] Λυ- 2

---

[d] ἐντεῦθεν.

Æth. Slav. Marcion ap. Epiph. Dial. c. marc. Ephr. Ath. Chrys. Epiph. Schol. in Mt. 14. || *hic*, Vulg. et It. ambigue. *αὐτὸς*. Justinian. *αὐτὸς ὧδε*. Arm. (c) *chaos*, Vulg. cant. veron. brix. colb. corb. for. vind. Chrys. semel. Hilar. Ambr. Aug. (d) AB EGHLMS. 10. 11. 28. 36. 40. 57. 63. 64. 69. 72. 89. 91. 124. 127. 130. 142. 145. 157. 235. Ev. 2. 3. 24. 33. 36. al. 51. Mt. BHV. al. 17. Ed. Chrys. Ephr. Eustath. || = D. cant. colb. Dial. c. marc. Ante *διαβῆναι* ponunt 69. 157. (e) *μήτε ἐκεῖθεν ὧδε διαπεράσαι*. D. Arm. Vulg. It. Ambr. || *διαπερῶσιν*] *διαπερᾷν*. Arm. (f) = 64, 218 (c. al. 6.) Copt. veron. verc. colb. corb. vind. (g) + *δὲ*. ABDK L. 1. 11. 106. 131. al. 16. Mt. V. o. q. x. 11. 17. Copt. Arm. Syr. p. cant. verc. *Et*, Vulg. veron. brix. colb. corb. germ. gat. for. vind. (h) *ἐκ*. D. 1. 28. 131. 157. al. 2. Mt. B. d. m. o. 11. Dial. c. marc. Theophyl. (i) *πορευθῇ*. 225. Mt. o. *ἀπέλθῃ*. Dial. c. marc. Scholion in Mt. d. veron. verc. vind. corb. colb. Ambr. *ἀναστῇ καὶ ἀπέλθῃ πρὸς αὐτοὺς*. D. cant. Iren. (k) *πιστεύσουσιν*. D. 157. (Syr. Ar. p. Vulg. It.) *ἀκούσωσιν αὐτοῦ*. Dial. c. marc. (l) + ABDE LS. 218 (c. al. 10.) Alii multi. Mt. V. al. 16. Ed. (etiam St. 3.) Orig. Chrys. Damasc. (m) *πλὴν οὐαὶ*. B DL. 1. 69. 118. 124. 131. 157. Copt. Syr. p. in m. Slav. 4. veron. verc. vind. colb. corb. (n) *συμφέρει αὐτῷ, εἰ μὴ ἐγεννήθη, ἢ γεννηθέντα μύλῳ ὀνικῷ περιτεθῆναι, καὶ καταποντισθῆναι ἐν τῷ βάθει τῆς θαλάσσης* etc. Dial. c. marc. *Utilius autem fuerat s. est illi, ne nasceretur, aut lapis* etc. veron.

σιτελεῖ αὐτῷ, εἰ ° ∾ μύλος ὀνικὸς" ᵖ περίκειται" περὶ
τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔῤῥιπται εἰς τὴν θάλασσαν,
3 ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων. [Προσέχετε
ἑαυτοῖς· ἐὰν ᵠ=δὲ" ἁμάρτῃ ʳ=εἰς σὲ" ὁ ἀδελφός σου,
4 ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. Καὶ
ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ˢ ∾ ἁμάρτῃ" ᵗ εἰς σὲ," καὶ ἑπ-
τάκις ᵘ τῆς ἡμέρας" ἐπιστρέψῃ ˣ †, λέγων· μετανοῶ·
5 ἀφήσεις αὐτῷ.] Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσ-
6 θες ἡμῖν πίστιν. Εἶπε δὲ ὁ κύριος· εἰ ʸ εἴχετε" πίστιν
ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν ᶻ τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ·
ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ ὑπή-
7 κουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶν-
τα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ

° ∾ λίθος μυλικός. ˢ ∾ ἁμαρτήσῃ.

ˣ † ἐπί σε. ∾ πρός σε.

---

verc. corb. vind. colb. Marcion ap. Tert. et sic fere Clem. rom. item Hilar. (o) BD (St. β.) L. 1. 69. 131: Ev. 18. 19. 36. al. 6. Mt. f. x. Copt. Arm. Arr. Syr. p. in m. Slav. 4. Vulg. It. Marcion ap. Tert. λίθος μυλωνικὸς. 13. λίθος ὀνικὸς. 157. (p) περιετέθη. 71. Alius. Mt. r. (q) = BDL. 6. 51. 218 (c. al. 5.) Mt. a. 10. Syr. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Goth. Vulg. It. γὰρ. 235. (r) = ABL. 1. 42. 131. Mt. 11. Syr. Pers. p. Copt. Syr. p. ed. Goth. Sax. Vulg. ms. It. (exc. colb. cant.) Clem. Bas. Anton. et Max. Damasc. Beda. (s) ABDKL. 61. in m. 130. 131. 157. 229** al. 6. ἁμαρτήσει. 124** Ev. 21. ap. Mill. Mt. 11. item Mt. B. (t) = 28. al. 3. Æth. vind. Vulg. ms. Beda. ἐπὶ σὲ. 145. (u) = BDL. Perss. Copt. Arm. Syr. hieros. cant. veron. verc. vind. colb. mart. Orig. Ambr. Vict. tun. (x) = EHKMS. 10. 11. 13. 28. 36. 40. 57. 63. 64. 69. 72. 89. 91. 106. 108. 114. 115. 116. 124. 127. 130. gr. et lat. 142. 235. Ev. 2. 19. 24. al. 54. et Barber. 7. Mt. BHV. f. semel. al. 18. Ed. Æth. Goth. Slav. vind. brix. mart. Orig. Damasc. || πρός σε. ABDL. 157. Ev. 12. 19. ap. Wetst. 36. Mt. f. semel. Clem. ap. Wetst. εἰς σε. 60. Ev. 21. ap. Mill. 22. Theophyl. (y) ἔχετε. AK. 1. 69. 72. 91. 106. 124. Ev. 2. al. 10. Mt. HV. al. 11. Ed. ἔχητε. (ap. Mill. M. 71.) Mt. r. (z) τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μετέβαινεν· καὶ τῇ συκαμίνῳ μεταφυτεύθητι εἰς τὴν θάλασσαν. D. cant.

[a] * [b] εὐθέως·" παρελθὼν [c] ∾ ἀνάπεσαι;" Ἀλλ' 8
[d] οὐχὶ" ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζω-
σάμενος διακόνει μοι, ἕως [e] φάγω καὶ πίω· καὶ μετὰ
ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; Μὴ χάριν ἔχει τῷ 9
δούλῳ [f] — ἐκείνῳ," ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα [g] †;
[h] οὐ δοκῶ." [i] Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε [k] πάντα 10
τὰ διαταχθέντα ὑμῖν," λέγετε ὅτι δοῦλοι [l] ἀχρεῖοί"
ἐσμεν· [m] — ὅτι" ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι, πεποιήκαμεν.]

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι [n] αὐτὸν" εἰς ἱερουσα- 11
λὴμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο [o] διὰ μέσου σαμαρείας καὶ
γαλιλαίας. Καὶ [εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, 12
[p] ἀπήντησαν αὐτῷ" δέκα λεπροὶ ἄνδρες, [q] οἳ" ἔστησαν πόρ-
ῥωθεν. Καὶ [r] αὐτοὶ ἦραν φωνὴν, λέγοντες·" ἰησοῦ ἐπιστά- 13

---

[c] ∾ ἀνάπεσε. [g] † αὐτῷ.

(a) + αὐτῷ. BDL. 1. 69. 106. 131. 157. al. 4. et Barber. 1. Mt. x. Syr. Copt. Syr. p. c. ast. Arm. Vulg. It. (b) Sequentibus jungunt L. 72. 124. 157. Ed. || = veron. vind. corb. Ambr. (c) ἀνάπεσε. BDKS. 10. 91. 106. 127. 131. 235. Ev. 18. 19. al. 28. Mt. BHV. c. semel. al. 11. Ed. ἀνάπεσον. 61** 116. Ev. 31. Mt. c. semel. g. m. o. (d) = D. cant. veron. verc. colb. corb. brix. vind. Cypr. Ambr. (e) + ἂν. AKLM. 42. 91. al. 9. Mt. r. 11. + οὗ. Mt. c. semel. (f) = ABDL. Copt. cant. veron. verc. corb. vind. colb. Ambr. (g) = ABGHKLMS. 1. 10. 11. 36. 40. 42. 57. 63. 64. 72. 89. 91. 106. 118. 130. gr. 131. 142. 157. 235. Ev. 2. 3. 18. 19. 24. al. 54. Mt. BHV. al. 18. Ed. Syr. p. Slav. Vulg. ms. Antioch. Theophyl. (h) = BL. 1. 28. 118. 131. 157. Copt. Arm. (sed edit. constantin. habet in m.) Æth. verc. Cypr. (i) Vs. 10 = Marcion ap. Epiph. (k) ὅσα λέγω. D. cant. Ambrosiast. || πάντα] = veron. verc. vind. corb. Cypr. + ταῦτα. A. 28. 124. Ev. 32. Mt. x. 11. Cypr. semel. (l) = Æth. Ante δοῦλοι ponunt 69. Alii. Mt. a. al. 5. Post ἐσμὲν D. gr. 220. (m) = ABDL. 1. 49. 131. Mt. d. Slav. Vulg. It. Orig. Bas. Antioch. Theophyl. Cypr. Ambr. Aug. Ambrosiast. καὶ. 157. (n) = BL. (o) + τὴν ἱεριχὼ, καὶ. 28. || In fine commatis hoc addunt veron. verc. corb. vind. colb. (p) ὅπου ἦσαν. D. cant. et ecce, veron. verc. vind. colb. corb. (q) = Iidem, exc. corb. || καὶ. D. cant. (r) ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ. D. cant.

14 τα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· [s] πορευθέν-
τες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς [t] τοῖς ἱερεῦσι." καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
15 ὑπάγειν αὐτοὺς, ἐκαθαρίσθησαν. Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν
ὅτι [u] ἰάθη," ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων
16 τὸν θεόν. Καὶ ἔπεσεν [x] ἐπὶ πρόσωπον" παρὰ τοὺς πόδας
αὐτοῦ, [y] εὐχαριστῶν αὐτῷ·" καὶ αὐτὸς ἦν σαμαρείτης.
17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν· [z] οὐχὶ οἱ" δέκα ἐκαθα-
18 ρίσθησαν; οἱ [a] δὲ" ἐννέα ποῦ; [b] Οὐχ' εὑρέθησαν ὑποστρέ-
ψαντες δοῦναι" δόξαν τῷ θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος;
19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.]

20 [Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων, πότε ἔρχεται
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· οὐκ
ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως·
21 Οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε, [c] ἤ," ἰδοὺ ἐκεῖ· [d] ἰδοὺ γὰρ, ἡ βα-
22 σιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν. Εἶπε δὲ [e] πρὸς τοὺς
μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι, [f] ὅτε ἐπιθυμήσετε" μίαν
τῶν ἡμερῶν [g] τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου [h] ἰδεῖν·" καὶ οὐκ
23 ὄψεσθε. Καὶ [i] ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ὧδε, [k] — ἤ," ἰδοὺ

(s) + τεθεραπεύεσθε. D* τεθεράπευσθε. D** *curati estis*, cant. (t) τῷ ἱερεῖ. Copt. Æth. colb. τοῖς ἀρχιερεῦσι. 36. 40. 53. 57. 63. Mt. a. (u) ἐκαθαρίσθη. D. 64. 124. 157. 220. Mt. 11. Syr. Arr. Pers. w. Æth. Goth. Vulg. cant. veron. brix. for. Vigil. taps. (x) = 44* 69. corb. Vigil. taps. Post πόδας αὐτοῦ ponit Mt. o. Arm. (y) = D. cant. ‖ αὐτῷ] = Vulg. verc. brix. vind. for. colb. corb. Vigil. taps. τῷ θεῷ. Barber. 1. Mt. l. (z) οὐχ' οἱ. BL. οὗτοι. D. cant. veron. verc. corb. vind. colb. ‖ Post δέκα + οὗτοι. A. 27. 42. Mt. 11. (a) = AD. Syr. Copt. cant. veron. verc. colb. vind. Vigil. taps. *Et*, Vulg. brix. for. corb. (b) ἐξ αὐτῶν οὐδεὶς εὑρέθη ὑποστρέφων, ὃς δώσει. D. cant. item Vulg. It. Ambr. Vigil. taps. (c) = 57. 63. 69. 127* 218 (c. al. 8.) al. 6. Mt. i. n. 10. 11* 17. Ed. Tert. (d) + μὴ πιστεύσητε. D. cant. (e) + ἐ. Ed. (f) τοῦ ἐπιθυμῆσαι ὑμᾶς. D. 13. 69. 157. Arm. cant. veron. verc. vind. colb. corb. (g) + τούτων. D. cant. (h) = D. cant. mart. Marcion ap. Epiph. Vigil. taps. semel. (i) + ἰδού. 16. 119. Syr. Syr. p. c. ob. Arm. (k) = BD gr. KL. 36. 40. 42. 69. 91. 114. 127* 131. 218. (c. al. 4.) Ev. 18. 19. 36. al. 5. Mt. a. c. f. o. q. 10. 17. Ed. Slav. Vulg. ms. Theophyl. καί.

ἐκεῖ[l] μὴ [m] ἀπέλθητε, μηδὲ" διώξητε. "Ὥσπερ γὰρ 24
[n] ἡ" ἀστραπὴ, [o] ἡ" ἀστράπτουσα [p] ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν,
εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει" οὕτως ἔσται [q] † ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου [r] ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ." Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν 25
πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς
ταύτης.] Καὶ [καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις [s] † νῶε, 26
οὕτως ἔσται καὶ [t] ἐν ταῖς ἡμέραις" τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
"Ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, [u] ἐξεγαμίζοντο," ἄχρι ἧς 27
ἡμέρας εἰσῆλθε νῶε εἰς τὴν κιβωτόν· καὶ [x] ἦλθεν" ὁ
κατακλυσμὸς, καὶ [y] ἀπώλεσεν" ἅπαντας. Ὁμοίως καὶ 28
ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόρα-
ζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· Ἧι δὲ ἡμέρᾳ ἐξ- 29
ῆλθε λὼτ ἀπὸ σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ,
καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας· Κατὰ [z] ∾ ταῦτα" ἔσται [a] ᾗ 30
ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται."] [Ἐν ἐκείνῃ 31
τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκεύη

---

[q] † καὶ. [s] † τοῦ. [z] ∾ τ' αὐτά.

M. 106. 115. 225. Mt. r. Syr. Æth. Vulg. veron. brix. vind. for. || μὴ διώξητε· ἢ, ἰδὲ ἐκεῖ ὁ χριστός· μὴ πιστεύσητε. "Ὥσπερ etc. 118. item 131. (l) + ὁ χριστός. KM. 1. 229. al. 11. Mt. r. x. z* Syr. p. c. ast. + ὁ κύριος. 114. + ὁ ἰησοῦς. 42. (m) = B. 1. 13. 69. 118. 131. 157. Arm. πιστεύσητε μηδὲ. Syr. p. in m. || = μηδὲ διώξητε. Syr. Pers. p. (n) = B. Mt. c. f. o. (o) = L. 1. 69. 106. 131. 157. 235. Mt. 11. (p) = verc. ὑπὸ τῶν ἀπ' οὐρανῶν λάμπει. 69. item brix. et (omisso λάμπει) corb. colb. ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν (ἀστράπτει D. cant.) λάμπει. D. 71. al. 4. Mt. k. cant. || ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν] ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 157. Mt. r. || λάμπει = 45. (q) = AEG HKLMS. 1. 57. 64. 69. 89. 91. 106. 124. 127. 131. 229. 235. 245. Ev. 18. 19. 36. al. 18. Mt. V. al. 16. Ed. Syr. utr. Perss. Arr. Slav. Vulg. verc. brix. corb. for. (r) = BD. 220. cant. veron. verc. vind. || ἡμέρᾳ] παρουσίᾳ. Mt. r. item colb. Ambr. (s) = ABDS. 69. 72. 106. 124. 131. 157. 218. (c. al. 8.) 235. Ev. 36. Alii multi. Mt. V. al. 16. Ed. Clem. Damasc. Theophyl. (t) ἐν τῇ ἡμέρᾳ. 69. 124. ap. Birch. ἡ παρουσία. Mt. r. Syr. p. in m. gat. Mm. (u) ἐγαμίζοντο. BDL. 36. 69* 106. 124. 157. al. 8. Mt. V. a. 10. Ed. (x) ἐγένετο. D. cant. (y) ἦρεν. 29. 71. Mt. r. (z) τὰ αὐτά. BDK. 72. Ev. 18. 19. Mt. f. (a) ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ᾗ ἀποκαλυφθῇ. D. cant. veron. vind. colb. corb. Aug. ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28. item Iren.

αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν
τῷ ἀγρῷ, [b] ὁμοίως" μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω.
32 33 Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. "Ος [c] ἐὰν ζητήσῃ τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι," ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὃς ἐὰν
34 ἀπολέσῃ [d] αὐτὴν," [e] ζωογονήσει" αὐτήν. Λέγω ὑμῖν·
[f] ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· [g] † εἷς
35 [h] παραληφθήσεται," καὶ ὁ ἕτερος [i] ἀφεθήσεται." [k] Δύο
ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· [l] = ἡ" μία παραλη-
37 φθήσεται, καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. [m] † Καὶ ἀπο-
κριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τοῖς· ὅπου τὸ [n] σῶμα," ἐκεῖ [o] συναχθήσονται" [p] οἱ
ἀετοί."] [q]]

[g] † ὁ. [m] † 36. Δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· = ὁ" εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται.

(b) = 72. Syr. Antecedentibus jungunt 34. 74. (c) ἂν θελήσῃ ζωογονῆσαι τὴν ψ. αὐτοῦ. D. cant. || σῶσαι] περιποιήσασθαι. BL. *liberare*, veron. vind. colb. (d) = BD. 1. 131. Arm. cant. verc. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. 28. 69. (e) ζωοποιήσει. 36. 40. 63. al. 4. et Barber. 2. Mt. V. a. 10. σώσει. 1. 69. veron. verc. brix. vind. colb. corb. mart. (f) + ἐν. 2. Ed. Vulg. brix. vind. for. colb. Ambr. (g) = ADE GHLMS. 218 (c. al. 8.) Ev. 36. al. 23. pluresve. Mt. V. al. 18. Ed. Bas. Theophyl. (h) παραληθήσεται. 124. ap. Alt. παραλημφθήσεται. 13. παραλαμβάνεται. DK. 42. 116. al. 2. (i) ἀφίεται. DK. 116. (k) Vs. 35 = 123. 235. (l) = ALS. 36. 40. 72. 89. 106. 127. 142. 157. Ev. 36. al. 18. pluresve. Mt. V. al. 18. Ed. (etiam St. 3.) Theophyl. (m) Vs. 36 = ABEGHKLQS. 1. 17. 28. 36. 40. 63. 72. 89. 114. 118. 131. 142. 157. 226** 229* 235. al. 33. et Barber. 7. Mt. V. a. c. g. i. k. m. n. o. p. q. x. z. 10. 17. Ed. (etiam St. 3.) Copt. Æth. Goth. Slav. ms. germ. 1. Scholia ap. Mt. Basil. Theophyl. Euthym. Op. imp. Max. taur. || Habent D. (St. β.) 13. 33. 69. 106. 115. 124. 218. Alii. Mt. d. f. l. r. 11. Ed. Syr. Perss. Arr. Arm. Slav. ed. Vulg. It. (Ante vs. 35. ponit vind.) Marius Victorin. Ambr. Aug. Beda. || Vel omissum ob ὁμοιοτέλευτον, vel, quod probabilius est, adjectum e Matthæo. (n) πτῶμα. EGH. 13. 64. 69. 130. gr. 131. al. 9. et Barber. 2. Mt. g. r. 11. Syr. p. in m. Arr. Pers. p. Theophyl. in text. et comment. (non in Mt. m.) (o) ἐπισυναχθήσονται. BL. Ev. 19. (p) = 36. καὶ οἱ ἀετοί. BL. 40. 69. 127. 130. gr. al. 17. Mt. k. o. Ed. Arm. Copt. Vulg. ed. cant. veron. Bas. Theophyl. Ambr. Ante συναχθ. ponunt BL. 13. 69. Arm. (q) + πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἐλθὼν, ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; Evangelistaria quædam e cap. 18, 8.

Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς, πρὸς τὸ δεῖν πάν- 1
τοτε προσεύχεσθαι [r], καὶ μὴ [s] ἐκκακεῖν," [t] — Λέγων" 2
[κριτής τις ἦν ἔν [u] τινι" πόλει τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος,
καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. Χήρα δὲ [x] † ἦν ἐν τῇ πό- 3
λει ἐκείνῃ· καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, λέγουσα· ἐκδίκησόν
με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. Καὶ οὐκ [y] ∾ ἠθέλησεν" ἐπὶ 4
χρόνον. μετὰ δὲ ταῦτα [z] εἶπεν ἐν ἑαυτῷ·" εἰ καὶ τὸν
Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι· Διάγε 5
τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐ-
τήν· ἵνα μὴ εἰς τέλος [a] ἐρχομένη" [b] ∾ ὑπωπιάζῃ" με.
Εἶπε δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε, τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέ- 6
γει. Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ [c] ποιήσει" τὴν ἐκδίκησιν [d] τῶν 7
ἐκλεκτῶν αὐτοῦ," τῶν βοώντων [e] πρὸς αὐτὸν" ἡμέρας καὶ
νυκτὸς, [f] καὶ" [g] ∾ μακροθυμῶν" [h] ἐπ' αὐτοῖς;" [i] Λε- 8

[x] † τις. [y] ∾ ἤθελεν. [b] ∾ ὑποπιάζῃ.
[g] ∾ μακροθυμεῖ.

(r) + αὐτούς. AKLM. 42. 57. 69. 91. 124. 127. 130. gr. 226* 235. al. 18. et Barber. 5. Mt. V. a. d. l. q. al. 4. Arm. verc. Orig. semel. (s) ἐγκακεῖν. ABDL. 61. in m. 69. ‖ + αὐτούς. B. 157. 225. (t) = D. 1. 61. 131. 235. Syr. Pers. p. cant. Orig. semel. Bas. (u) τῇ. DL. Mt. 11. cant. (x) = ABDELMS. 10. 11. 69. 72. 229* 235. Ev. 2. 18. 24. 36. al. 39. pluresve. Mt. BHV. al. 17. Ed. (etiam St. 3.) Arr. Syr. p. Goth. Slav. ms. cant. Bas. Chrys. Damasc. (y) ABDLQ. 1. 10. 69. 218 (cum 124. et al. 5.) al. 13. Mt. m. p. z. 10. 11. Hippol. Chrys. Damasc. (z) ἦλθεν εἰς ἑαυτὸν καὶ λέγει. D. cant. Vigil. taps. (a) = 115. Syr. p. ms. (b) ES. 36. 72. 124. 127. 235. Ev. 2. 4. 5. 18. 19. 36. al. 25. pluresve. Mt. MV. a* al. 8. Ed. Bas. Naz. ὑποπιάζῃ. 142. al. 17. Mt. H. m. Clem. ap. Wetst. Theophyl. (c) ποιήσῃ. BD. 42. 69. 124. Ev. 3. 18. 24. al. 11. Mt. HV. al. 13. Ed. (d) = 115. al. 2. et Barber. 1. ‖ ἐκλεκτῶν] δούλων. 124. Arm. Vigil. taps. (e) αὐτῷ. BL. item D gr. ‖ = veron. verc. vind. corb. (f) = 80. 88. veron. verc. vind. colb. corb. (g) ABDLQ. 1. 145. 157. Mt. o. x* (Perss. Arr. Æth.) Slav. Chrys. Antioch. bis. μακροθυμήσει. Mt. 11. Vulg. brix. for. germ. 2. ‖ καὶ λέγω, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοὺς ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν etc. 13. 69. (h) = 64. Antioch. bis. ἐν αὐτοῖς. D. gr. 157. Vulg. It. exc. cant. ἐπ' αὐτούς. 69. Alius. Mt. x. (i) + καί. GM. 28. 106. 124. al. 6. Mt. m. r. Cod. ap. Erasm. Ed. Copt. Arm. Arr. Macar. Antioch. bis. Iren. Aug. λέγω δέ. Goth. emmer. λέγω γάρ. brix. ἀμὴν λέγω. Vigil. taps.

γω ὑμῖν, [k] ὅτι" ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει.]
πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὑρήσει [l] τὴν"
πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Εἶπε δὲ [m] — καὶ" πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ'
ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς [n] λοιπούς,"
10 [[o] τὴν παραβολὴν ταύτην" "Ανθρωποι δύο ἀνέβησαν
εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτε-
11 ρος τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς [p] πρὸς ἑαυτὸν ταῦ-
τα" προσηύχετο· ὁ θεὸς, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ
ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ,
12 ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. Νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου,
13 ἀποδεκατῶ [q] πάντα ὅσα κτῶμαι." Καὶ ὁ τελώνης
[r] μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς [s] εἰς
τὸν οὐρανὸν" ἐπᾶραι· ἀλλ' ἔτυπτεν [t] εἰς" τὸ στῆθος
αὐτοῦ, λέγων· ὁ θεὸς, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.
14 Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος [u] εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ," [x] ἢ # γὰρ ἐκεῖνος·" ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, τα-
πεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.]

(k) = DG. 13. 36. 69. Perss. cant. veron. vind. colb. corb. tol* Macar. Iren. (l) = D. Mt. i. n. (m) = EGKS. (St. π.) 10. 11. 36. 40. 57. 61. 63. 64. 69. 72. 89. 118. 127. 130. gr. 142. 235. al. 33. Mt. V. al. 15. Ed. Syr. Arr. Pers. p. Æth. Copt. Syr. p. ed. Goth. Slav. 4. veron. colb. Basil. Theophyl. (n) πολλούς. 127. al. 4. Arm. πάντας. Syr. ἄλλους. Syr. p. in m. ‖ + ἀνθρώπους. D. cant. (o) = D. cant. (p) ταῦτα πρὸς ἑαυτόν. BL. 1. 131. Arm. Slav. Vulg. for. Orig. Cypr. *Sic*, veron. brix. vind. colb. corb. καθ' ἑαυτὸν, ταῦτα. D. *seorsum, hæc* cant. (q) τὰ ὑπάρχοντά μου. Orig. Chrys. *omnis substantiæ meæ*, Hier. semel. (r) + ἀπὸ. 124. 157. 229** al. 4. (s) = 40. vind. Orig. ter. Post ἐπᾶραι ponunt BLQ. veron. (t) = BDKLQ. 1. 108. 131. 157. al. 5. Mt. 11. Slav. qu. Arm. (Vulg. It.) Orig. bis. Antioch. (u) = D. cant. (x) ABG HKMOPQS. (St. π.) 13. 28. 72. 91. 106. 118. 124. 131. 218 (c. al. 9.) 235. Ev. 2. 3. 5. 18. 19. 24. 36. al. 76. Mt. BHV. al. 90. Ed. Syr. p. Goth. Basil. ms. Theophyl. ἤπερ ἐκεῖνος. 157. Bas. ὑπὲρ ἐκεῖνον. Dorotb. παρ' ἐκεῖνον. BL. (St. β. π.) 1. 94. Alius. Copt. Orig. Naz. Scholion in Mt. 14. μᾶλλον παρ' ἐκεῖνον τὸν Φαρισαῖον. D. Syr. Pers. p. *ab illo*,

[Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ [y] τὰ" βρέφη, ἵνα αὐτῶν 15
ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.
Ὁ δὲ ἰησοῦς [z] προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν" ἄφετε 16
τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά·
τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω 17
ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς
[a] παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων· [διδάσκαλε 18
ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Εἶπε 19
δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· [b] τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγα-
θὸς, εἰ μὴ εἷς, [c] ὁ θεός." [d] Τὰς ἐντολὰς οἶδας·" μὴ 20
μοιχεύσῃς· μὴ φονεύσῃς· μὴ κλέψῃς· μὴ ψευδομαρτυ-
ρήσῃς· τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα [e] = σου."
Ὁ δὲ εἶπε· ταῦτα πάντα [f] ἐφυλαξάμην" ἐκ νεότητός 21
[g] μου." Ἀκούσας δὲ [h] ταῦτα" ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· 22
[i] ἔτι" ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ
[k] ∾ διάδος" πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ·

---

[k] ∾ δός.

Vulg. for. *ab illo Pharisæo*, tol. *magis ab illo*, Mm. *præ illum Pharis.* verc. *magis præter illum Phar.* cant. *magis quam ille Phar.* It. Cypr. Hilar. Ambr. Aug. Vict. tun. μᾶλλον αὐτοῦ. Orig. semel. μᾶλλον exprimere etiam videtur Slav. (y) = D. 69. 118. 131. Mt. q. Orig. (z) προσεκαλεῖτο s. προσεκαλέσατο αὐτὰ, λέγων. BDGL. 1. 118. 131. Copt. cant. *imperavit eis, dicens.* verc. (a) + τὸ. 12. 61. Ed. Orig. semel. (b) μή με λέγετε ἀγαθόν· εἷς ἐστιν ἀγαθὸς, ὁ πατήρ. Marcion ap. Epiph. et Dial. c. marc. (c) ὁ πατὴρ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Marcosii ap. Iren. ‖ + ὁ πατὴρ. cant. Orig. aliquoties (alibi ut rec.) Alii. (d) ὁ δὲ ἔφη· τὰς ἐντολὰς οἶδα. Marcion ap. Epiph. et Dial. c. marc. (e) = ABDKL. 1. 42. 157. al. 9. Mt. o. r. x. Copt. Arm. Syr. p. Goth. Vulg. cant. brix. for. corb. vind. (f) ἐφύλαξα. ABL. 1. Dial. c. marc. (g) = BD. cant. Marcion ap. Tert. et Dial. c. marc. (h) = BDL. 1. 69. 132. Ev. 32. Syr. Perss. Copt. cant. Theophyl. αὐτοῦ. 157. (i) ἔτι. H. 36. Alius. Ev. 22. ap. Mill. 26. Mt. HV. g. n. (k) ADLM. 1. 36. 40. 57. 63. 131. 157. Ev. 18. 36. al. 11. et Barber. 1. Mt. a. 10. 11. al. 12. Bas. Dial. c. marc. Theophyl.

23 καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα,
24 περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ
αὐτὸν ὁ ἰησοῦς [l] περίλυπον γενόμενον," εἶπε· πῶς δυσκό-
λως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βα-
25 σιλείαν τοῦ θεοῦ. [m] Εὐκοπώτερον" γάρ ἐστι, [n] κάμη-
λον" διὰ [o] τρυμαλιᾶς" [p] ∾ ῥαφίδος" [q] εἰσελθεῖν," ἢ
26 πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ [r] εἰσελθεῖν." [rr] Εἶ-
27 πον δὲ οἱ ἀκούσαντες·" καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ
δὲ εἶπε· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατά ἐστι παρὰ
28 τῷ θεῷ.] Εἶπε δὲ [s] — ὁ" πέτρος· ἰδοὺ, ἡμεῖς [t] ∾ ἀφή-
29 καμεν πάντα, καὶ" ἠκολουθήσαμέν σοι. Ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς· [ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδείς ἐστιν, ὃς ἀφῆκεν
[u] οἰκίαν," ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφοὺς, [x] ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα,
30 ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, Ὃς οὐ μὴ [y] ἀπολάβῃ
[z] πολλαπλασίονα" ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ
ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.]

31 [[a] Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς·

[p] ∾ βελόνης. [t] ∾ ἀφέντες τὰ ἴδια.

(l) = BL. 1. 131. 157. Copt. (m) εὐκολώτερον. 12. Ed. (n) κάμιλον. S. 59. ap. Mill. 124. 130. gr. Mt. g. etiam in scholio. (o) τρυπήματος. L. 157. Ev. 31. 32. Mt. l. τρήματος. BD. 49. (p) BDL. 1. 18. 69. 124. 157. Mt. x. (q) = 130. gr. διελθεῖν. ADMP. 1. 49. 89* 106. 118. 124. 142. in m. Ev. 36. et Barber. 1. Mt. i. 10. 11. Syr. p. (sed rec. in m.) Goth. Slav. Vulg. It. Theophyl. (r) = Syr. verc. corb. vind. (rr) λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Mt. r. Sic Evangelistaria nonnulla, quæ, omissis vs. 18—25, comma 26 conjungunt commati 17. (s) = AHM PS. 10. 11. 61. 64. 72. 89. 91. 106. 235. al. 16. Mt. V. al. 14. Ed. (t) BL τὰ ἴδια ἀφέντες. D. πάντα τὰ ἴδια ἀφέντες. 1. 118. 131. item 69. ‖ πάντα] τὰ ἴδια. 157. Copt. Syr. p. in m. πάντα τὰ ἴδια. 13. 124. Arm. relictis rebus, vind. relictis rebus nostris, corb. rel. retibus nostris, veron. rel. omnibus nostris, verc. rel. omnibus rebus nostris, colb. quæ nostra sunt reliquimus, cant. (u) οἰκίας. DH. 64. 69. 86** Mt. c. Syr. Pers. p. cant. (x) + ἢ ἀδελφὰς. D. 14. 115. Ev. 18. 19. Slav. Cypr. semel. (y) λάβῃ. BDM. 61. 106. al. 5. Mt. c. l. ἀπολαύῃ. 69. Mt. n. ἀπολαύσῃ. Theophyl. ap. Wetst. (z) ἑπταπλασίονα. D. Syr. p. ms. in m. It. (exc. for.) Iren. Cypr. Ambr. Aug. Tychon. Beda. Jovinian. contradicente Hieronymo. (a) Vs. 31—34 = Marcion ap. Epiph.

ἰδὲ, ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ [b] τελεσθήσεται"
πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν [c] τῷ υἱῷ"
τοῦ ἀνθρώπου. Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ 32
ἐμπαιχθήσεται, [d] καὶ ὑβρισθήσεται," [e] καὶ ἐμπτυσθή-
σεται·" Καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ [f] τῇ 33
ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ" ἀναστήσεται. Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τού- 34
των συνῆκαν· καὶ ἦν τὸ ῥῆμα [g] τοῦτο" [h] κεκρυμμένον" ἀπ'
αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.]

[Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν * [i] εἰς" ἱεριχὼ, 35
τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν [k] προσαιτῶν."
Ἀκούσας δὲ ὄχλου [l] διαπορευομένου," ἐπυνθάνετο, τί 36
[m] εἴη τοῦτο. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι ἰησοῦς ὁ 37
[n] ναζωραῖος" παρέρχεται. Καὶ ἐβόησε, λέγων· [o] ἰησοῦ," 38
υἱὲ δαβὶδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ [p] προάγοντες" ἐπετίμων 39
αὐτῷ, ἵνα [q] σιωπήσῃ·" αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκρα-
ζεν [r]· υἱὲ δαβὶδ, ἐλέησόν με. Σταθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, 40
ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι [s] πρὸς αὐτόν." [t] ἐγγίσαντος"

(b) τελειωθήσεται. 60. Ev. 2. 18. 19. 36. Mt. f. Orig. (c) περὶ τοῦ υἱοῦ. D. (St. β.) 13. 61. in m. 69. 124. 145. 229** Ed. Syr. utr. Copt. Arm. Slav. Vulg. It. Epiph. (d) = DL. 12. 16. 59. 91. 128. Mt. c. Syr. p. habet c. ast. cant. veron. verc. corb. vind. Post μαστιγώσ. rejiciunt Syr. Pers. p. καὶ μαστιγωθήσεται. 130. gr. et lat. Vulg. brix. for. item colb. (e) = P. 12. 59. 80. 91. Ante ὑβρισθ. ponit Mt. 17. (f) τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. 1. 18. 69. 72. 106. 131. 218 (cum 124 et al. 4.) 235. al. 9. Mt. a. c. 10. al. 4. Ed. Arm. (g) = D. 1. 131. Arm. It. exc. brix. for. (h) κεκαλυμμένον. G. Ev. 2. (i) τῇ. 124. ἐν τῇ. 69. (k) ἐπαιτῶν. BD (etiam in Marco) L. Orig. (etiam in Marco.)

(l) παραπορευομένου. D. preatereuntem, Vulg. It. (m) + ἄν. DKLMQ. 1. 69. 131. 218 (cum 124. et al. 4.) al. 7. Mt. d. r. x. Orig. bis. Dial. c. marc. Slav. exc. 6. (n) ναζαρηνός. D. gr. 1. 131. Alius. Vulg. verc. for. Orig. Nazorenus, vind. (o) = AE. 42. Ev. 5. 24. al. 5. Slav. 4. Orig. ut videtur. (p) παράγοντες. AK. 42. παραπορευόμενοι. Ev. 32. qui prateribant, verc. (q) σιγήσῃ. BD LP. Mt. o. 11. ‖ Orig. utrumque. (r) + λέγων. EGHM. al. 8. Mt. B. r. Ed. ‖ + ἰησοῦ. 1. 69. 124. 131. al. 5. Mt. B. m. (s) = D. 1. 69. 131. Alius. Mt. 10. cant. verc. corb. vind. Dial. c. marc. (t) προσεγγίσαντος. 63. Mt. 10.

41 δὲ αὐτοῦ, ἐπηρώτησεν αὐτὸν, [u] Λέγων· τί σοι θέλεις
42 ποιήσω; ὁ δὲ εἶπε· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. Καὶ [x] ὁ ἰη-
σοῦς" εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.
43 Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξά-
ζων τὸν θεόν· [y] καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ
θεῷ."]

1
2 Καὶ εἰσελθὼν [διήρχετο τὴν ἱεριχώ. Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ
ὀνόματι [z] καλούμενος" Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτε-
3 λώνης, [a] καὶ οὗτος ἦν" πλούσιος. Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν
ἰησοῦν, τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ
4 ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. Καὶ [b] προδραμὼν" ἔμπροσθεν, ἀνέβη
ἐπὶ [c] συκομορέαν," [d] ἵνα ἴδῃ αὐτόν" ὅτι [e] † ἐκείνης
5 ἤμελλε διέρχεσθαι. Καὶ [f] ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον,
ἀναβλέψας ὁ ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν, καὶ" εἶπε πρὸς αὐτόν·

[e] † δι'.

(u) = BDL. 57. Copt. cant. Dial. e. marc. *εἰπών*. Orig. (x) = 218 (cum 76. 125.) *ὁ κύριος*. 1. *ἀποκριθεὶς*. D. cant. *ἀποκριθεὶς ἰησοῦς*. Orig. veron. verc. vind. colb. corb. (y) = 46. 71. || *λαὸς*] *ὄχλος*. Q. 69. 124. ap. Birch. 235. Ev. 18. 19. 20. 32. al. 6. Mt. BH. f. q. Theophyl. || *ἰδὼν* = K. 42. 44. 49. 142* Scholia in Mt. a. d. g. || *αἶνον*] *δόξαν*. D. cant. || Orig. bis ut rec. (z) = D. 53. 125* Ev. 17. 22. 26. Barber. 1. Mt. 19. Syr. Pers. Arr. Æth. Slav. ut videtur. Vulg. It. Ambr. (a) = D. cant. *καὶ αὐτὸς*. BK. 42. 69. 131. Arm. Vulg. veron. for. vind. *καὶ ἦν*. L. Mt. o. *οὗτος ἦν*. 108. 157. Syr. utr. sed Syr. p. habet καὶ in m. (b) *προσδραμὼν*. EGHL. 106. 235. Ev. 3. 19. 32. 33. 36. al. 5. Mt. BV. o. ξ* ω. 17. Ed. Naz. ms. *ἀπροδραμὼν*. 42. *δραμὼν*. 69. 83* 142. 218 (c. al. 4.) 229* Ev. 2. al. 10. Mt. m. q. *προλαβὼν*. D. *antecedens ab ante*, cant. || + *εἰς τὸ*. BL. + *εἰς τὰ*. 157. (c) *συκομωρέαν*. BDQ. Ev. 3. 24. Alii. Mt. d. g. l. o. Ed. *συκομωραίαν*. 40. 124. Alii. Ed. (etiam St. 3.) *συκομοραίαν*. ES. Alii. Mt. BV. al. 12. Ed. (d) = Slav. 4. 7. (e) = ABDEGHKLQS. 36. 72. 89* 91. 124. ap. Birch. 127. 229* Ev. 2. 3. 24. 36. Alii. Mt. BHV. al. 7. Ed. (f) *ἐγένετο ἐν τῷ διέρχεσθαι αὐτὸν, εἶδεν*, καὶ. D. cant. *ἐγένετο ἐν τῷ διέρχεσθαι τὸν ἰησοῦν, εἶδεν αὐτόν. ἀναβλέψας δὲ ὁ ἰησοῦς*, 157. *factum est dum transiret Jesus, vidit illum, et respiciens* (*respicientem, et* veron.) verc. veron. *factum est dum transit J. vidit illum sursum aspiciens et*, vind. corb: colb. || *ἀναβλέψας* = Syr. Pers. p. || *εἶδεν αὐτὸν καὶ* = BL. 1. 131. Arm.

ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· [g] σήμερον γὰρ″ ἐν τῷ
οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ 6
ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. Καὶ ἰδόντες [h] ἅπαντες″ 7
διεγόγγυζον, [i] λέγοντες·″ ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ
εἰσῆλθε καταλῦσαι. Σταθεὶς δὲ ζακχαῖος εἶπε πρὸς 8
τὸν [k] κύριον·″ ἰδοὺ, [l] τὰ ἡμίση″ τῶν ὑπαρχόντων [m] μου,″
κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάν-
τησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. Εἶπε δὲ [n] πρὸς αὐτὸν″ 9
ὁ ἰησοῦς· ὅτι σήμερον σωτηρία [o] τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο·
καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς ἀβραάμ ἐστιν. Ἦλθε γὰρ ὁ 10
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.]

Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παρα- 11
βολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς [p] αὐτὸν″ εἶναι [q] ἱερουσαλὴμ, καὶ
δοκεῖν [r] αὐτοὺς,″ ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. Εἶπεν οὖν· [ἄνθρωπός τις εὐγενὴς 12
ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λαβεῖν [s] ἑαυτῷ″ βασιλείαν,
καὶ ὑποστρέψαι. Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδω- 13
κεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· πραγμα-
τεύσασθε [t] ꝏ ἕως″ ἔρχομαι. Οἱ δὲ πολῖται [u] αὐτοῦ″ 14

---

[t] ꝏ ἐν ᾧ.

(g) ὅτι σήμερον. D. (Perss. Æth.) Vulg. It. Iren. gr. Ambr. || γὰρ = H. 225. 229* Ev. 16. Mt. 11. Goth. (h) = 72. 127* Mt. 19. πάντες. AB DGHLQ. 10. 11. 57. 89. 106. 124. ap. Birch. 130. 142. 145. 235. Ev. 18. 19. 24. 32. 33. al. 31. pluresve. Mt. BHV. al. 22. Ed. Theophyl. οἱ φαρισαῖοι. 13. 69. (i) = D. It. exc. brix. for. colb. (k) ἰησοῦν. KM. 42. 57. 69. 124. Ev. 31. al. 8. Mt. H. x** 19. al. 6. Syr. Pers. p. Syr. p. in m. Vulg. ms. et ed. sixtin. (l) τὰ ἡμίσεα s. ἡμίσεια. BLQ. τὸ ἥμισυ. 69. 71. Ev. 19. (m) μοι. D* Ev. 2. al. 15. Mt. B. 19. al. 4. μου ante τῶν ὑπαρχ. ponunt BLQ. 1. (n) = cant. Cypr. πρὸς αὐτούς. Syr. p. in m. It. exc. brix. for. (o) + ἐν. AD. cant. (p) = 50. In aliis locum varie mutat. (q) + εἰς. 106. 157. al. 5. Mt. x. + ἐν. 60. (r) = D. cant. (s) = D. It. (exe. brix. for. colb.) Lucif. Ambr. (t) ABDK. ap. Mill. L. 1. 42. ap. Mill. 131. 145. 157. Ev. 36. Alius. Mt. c. f. 11. Orig. Lucif. (u) = D. Mt. 11. cant. veron. corb.

ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγον-
15 τες· οὐ θέλομεν τοῦτον [x] βασιλεῦσαι" ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ ἐγέ-
νετο ἐν τῷ [y] ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα" τὴν βασιλείαν,
[z] καὶ" εἶπε φωνηθῆναι [a] αὐτῷ" τοὺς δούλους [b] τούτους," οἷς
[c] ἔδωκε" τὸ ἀργύριον· ἵνα γνῷ, [d] τίς τί διεπραγματεύσα-
16 το." Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων· κύριε, ἡ [e] μνᾶ" σου
17 προσειργάσατο δέκα μνᾶς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· [f] εὖ,"
ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν
18 ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. Καὶ ἦλθεν ὁ [g] δεύτερος," λέ-
19 γων· κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς. Εἶπε δὲ καὶ
20 τούτῳ· καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων. Καὶ [h] ἕτερος
ἦλθε, λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκει-
21 μένην ἐν σουδαρίῳ. Ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος
αὐστηρὸς εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ [i] ἔθηκας," καὶ θερίζεις ὃ οὐκ
22 ἔσπειρας. Λέγει [k] = δὲ" αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματός σου
[l] κρινῶ" σε, πονηρὲ δοῦλε· ᾔδεις, ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐ-
στηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα·
23 [m] Καὶ" διατί οὐκ ἔδωκας [n] τὸ ἀργύριόν μου" [o] ἐπὶ

(x) βασιλεία. 218 (cum 220.) (y) λαβεῖν αὐτόν. M. 29. 71. (z) = 11. 57. 89. 91. 229* Ev. 2. al. 19. Mt. d. i. k. l. m. n. p. z. Ed. Syr. Perss. Slav. Vulg. ms. verc. colb. Theophyl. (a) αὐτοῦ. D. cant. verc. || = Vulg. It. (b) = D. 1. 11. 131. Mt. m. Arm. Vulg. It. exc. brix. Orig. Lucif. (c) δεδώκει. DL. 1. 131. 157. Alius. cant. verc. ἐδεδώκει. Orig. δέδωκε. B. 71. Mt. c. (d) τί διεπραγματεύσαντο. DL. item B. 157. Copt. cant. Orig. (e) μνᾶς. 1. 157. 235. Ev. 2. Alii. Mt. q. al. 5. Ed. Etiam vs. 18. et 20. (f) εὖγε. BD. al. 3. Vulg. It. Orig. Lucif. *tanto melior*, verc. (g) ἕτερος. D. 157. ἄλλος. Orig. *alter*, Vulg. It. *alius*, cant. verc. (h) + ὁ. BDL. 69. Mt. q. Syr. p. c. ast. (i) ἔθηκας. 71. (k) = LMS* 1. 28. 36. 57. 63. 69. 72. 106. 124. 131. 157. 218 (c. al. 8.) Ev. 2. 18. 19. 36. al. 9. Mt. a. f. q. al. 4. Ed. Syr. Perss. Copt. Vulg. verc. Theophyl. *Et*, veron. brix. vind. colb. Lucif. *Tunc*, corb. (l) κατακρινῶ. Mt. o. (m) = D. 52. 69. 116. 124. Ed. Syr. cant. || Post διατί + οὖν. D. Pers. w. cant. (n) μου τὸ ἀργύριον. ABL. 157. Mt. c. (o) τοῖς τραπεζίταις. Ed. Goth. Arm. brix. Ambr. bis. (alibi rec.) ἐπὶ τραπεζίτας. Mt. 11. Hier. semel. || τὴν = ADLMS. 1. 69. 106. 124. ap. Birch. 131. 157. 229. 235. Alii. Mt. V. al. 13. Ed.

= τὴν: τράπεζαν," καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ [p] ἂν
ἔπραξα αὐτό;" Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' 24
αὐτοῦ [q] τὴν μνᾶν" καὶ [r] δότε" [s] τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι."
[t] Καὶ εἶπον αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. [u] Λέγω γὰρ" 25 26
ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι [x] δοθήσεται·" ἀπὸ δὲ τοῦ
μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ [y] ἔχει" ἀρθήσεται [z] ἀπ' αὐτοῦ."]
Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου [a] ἐκείνους," τοὺς μὴ θελήσαντάς 27
με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφά-
ξατε [b] ἔμπροσθέν μου. Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο 28
[c] ἔμπροσθεν," ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.]

[d] Καὶ ἐγένετο, [ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν, 29
πρὸς τὸ ὄρος [e] τὸ καλούμενον" ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν
μαθητῶν [f] αὐτοῦ," [g] Εἰπών·" ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι 30
κώμην· ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον [h] δεδεμένον,"
ἐφ' ὃν οὐδεὶς [i] πώποτε" ἀνθρώπων ἐκάθισε· [k] λύσαντες
[l] αὐτὸν" ἀγάγετε. Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· [m] διατί 31
λύετε;" οὕτως ἐρεῖτε [n] — αὐτῷ·" ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ

(p) ἂν αὐτὸ ἔπραξα. BL. ἂν αὐτὸ ἀνέπραξα. A. ἂν εἰσέπραξα αὐτό. Mt. 11. (q) = D. cant. verc. (r) ἀπενέγκατε. D. cant. Utrumque Arm. (s) τῷ ἔχοντι τὰς δέκα μνᾶς. 1. 69. 131. Arm. (t) Vs. 25 = D. 16. 60* 69. Ev. 18. 19. 36. Mt. f. cant. veron. germ. 2. Lucif. || μνᾶς ad μνᾶς = 218. (u) καὶ (s. ὁ δὲ, s. ὁ χριστὸς) εἶπεν αὐτοῖς· λέγω. Syr. Arr. Pers. p. Æth. Syr. p. ms. vind. || γὰρ = BL. 1. 59. Mt. o. 17. Copt. Arm. verc. Theophyl. ed. δὲ. Vulg. It. (x) προστεθήσεται. D. cant. (y) δοκεῖ ἔχειν. 38. 64. 69. Mt. k. 17. Syr. p. c. ast. Marcion ἴσχει. 89** (z) = BL. 36. 53. 63. 77. 108. Mt. a. 10. (a) = 57. al. 6. τούτους. BKLM. 42. al. 3, Mt. r. (b) + αὐτούς. BL. 53. 157. Ev. 18. 19. Mt. f. Syr. Syr. p. c. ast, Copt. Chrys. (c) = D. 40. cant. verc. vind. colb. corb. (d) Vs. 29. ad 46 = Marcion ap. Epiph. (e) = K. 42. 69. al. 3. Post ἐλαιῶν ponit D. cant. (f) = BL. 74** 89* 234. Orig. Ambr. (g) λέγων. BDL. 69. 157. Orig. (h) = D. cant. (i) = DG. Mt. o. cant. colb. brix. verc. vind. corb. Orig. semel. Ambr. In aliis locum mutat. πώποτε. 123. 157. (k) + καί. BDL. 157. cant. (l) = DL. 131. 225. Mt. o. 11. cant. Post ἀγάγετε ponunt A. al. 2. Syr. (m) = D. cant. colb. corb. (n) = BDL. 27. Mt. m. Copt. Æth. Pers. p. cant. corb. vind. colb. vat. 359. Orig. ter.

32 χρείαν ἔχει. [o] Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον,
33 καθὼς εἶπεν αὐτοῖς[p]. Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον,
εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· τί λύετε τὸν πῶλον;
34 35 Οἱ δὲ εἶπον· [q] [r] ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει." Καὶ
ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν· καὶ ἐπιῤῥίψαντες ἑαυ-
τῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν ἰησοῦν.
36 Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν
37 [s] ἐν τῇ ὁδῷ." [Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη * [t] πρὸς" [u] τῇ
καταβάσει" τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, [x] ἤρξαντο" ἅπαν τὸ
πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν [y] φωνῇ
38 μεγάλῃ," περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, Λέγοντες·
εὐλογημένος ὁ [z] ἐρχόμενος" [a] βασιλεὺς" ἐν ὀνόματι κυ-
39 ρίου· [b] [c] εἰρήνη ἐν οὐρανῷ," καὶ δόξα [d] ἐν ὑψίστοις." Καί
τινες τῶν [φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν· δι-
40 δάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ ἀποκρι-
θεὶς εἶπεν [e] αὐτοῖς". Λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν οὗτοι [f] σιω-
41 πήσωσιν," οἱ λίθοι [g] κεκράξονται."] Καὶ ὡς ἤγγισεν,
42 ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' [h] αὐτῇ," λέγων· Ὅτι εἰ

(o) Vs. 32—35. καὶ ἀπελθόντες ἀπεκρίθησαν· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. καὶ ἀγαγόντες τὸν πῶλον ἐπέῤῥιψαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐπεβίβασαν τὸν ἰησοῦν. D. cant. (p) + ἑστῶτα τὸν πῶλον. 7. 60. 67. 157. Mt. o. Evangelistaria. Æth. Arm. Syr. p. Vulg. It. Orig. semel. || + ἑστῶτα. vind. (q) + ὅτι. ABDLM. al. 17. et Barber. 2. Mt. c. f. o. x. 11. Syr. Arr. Pers. p. Vulg. cant. verc. brix. for. corb. Orig. (r) *Domino suo necessarius est*, verc. (s) = D. 229. cant. (t) = 60. (u) τὴν κατάβασιν. D. 115. (x) ἤρξατο. DL. al. 8. Mt. V. f. l. q. Orig. (y) = D. cant. (z) = H. 69. Mt. 17. Orig. || + ὁ. B. (a) = D. 142* Ev. 18. al. 4. Mt. c. Æth. It. exc. brix. for. germ. Mm. gat. (b) + εὐλογημένος ὁ βασιλεύς. D. It. exc. brix. for. germ. Mm. gat. + εὐλογ. βασ. ἰσραήλ. 157. Æth. Syr. p. c. ast. et addita nota: non in omnibus inveniri. (c) ἐν οὐρανῷ εἰρήνη. BL. Orig. (d) ἐπὶ τῆς γῆς. 235. || = verc. (e) = BL. Copt. Arm. Orig. (f) σιγήσουσιν. D. item Mt. 11. (g) κράξονται. D. κράξουσι. BL. Orig. ed. semel. (h) αὐτήν. AB DHL. 1. 42. 69. 106. 131. Ev. 6. al. 9. Mt. c. i. n. r. 12. Orig. ter. (semel ut rec.) Iren. Bas. Theophyl.

ἔγνως [i] καὶ σὺ, καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ — σου: ταύτῃ,"
[k] τὰ πρὸς εἰρήνην [l] σου·" νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν
σου. * "Ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι [m] ἐπί σε," [n] καὶ περιβαλοῦσιν 43
οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι," καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ
[o] συνέξουσί" σε πάντοθεν· Καὶ ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ 44
τέκνα σου [p] ἐν σοί·" καὶ οὐκ ἀφήσουσιν [q] ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λί-
θῳ·" ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως [r] τὸν καιρὸν τῆς" ἐπισκοπῆς σου.]
Καὶ [εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πω- 45
λοῦντας [s] = ἐν αὐτῷ" [t] = καὶ ἀγοράζοντας," Λέγων 46
αὐτοῖς· γέγραπται· [u] [x] ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς
ἐστιν·" ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. Καὶ 47
ἦν διδάσκων [y] τὸ" καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχ-
ιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς [z] ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι,

(i) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ σύ. BL. Orig. (semel, omissis cæteris, habet tantum σύ.) καὶ σὺ σήμερον. Iren. || = καίγε. BDL. 157. Goth. Slav. cant. brix. Orig. || σου. = BDL. 1. 124. 131. 157. al. 3. Syr. Copt. Arm. cant. brix. vind. Orig. Eus. Bas. Post ταύτῃ ponit Slav. (k) + ἠρώτησας ἄν. 157. (l) = BL. Mt. a. Orig. Iren. gr. σοι. D. 61. in m. 69. 106. 157. Vulg. It. exc. verc. (m) = D. cant. (n) = Mt. a. Orig. || οἱ ἐχθροί σου. Syr. (omissis cæteris) ponit post περικυκλώσουσί σε. || περιβαλοῦσιν] βαλοῦσιν ἐπί σε (coll. not. m.) D. *mittent super te*, cant. παρεμβαλοῦσιν. CL. Scholia in Mt. 12. ἐπιβαλοῦσιν. 59. Mt. o. || = σοὶ D. verc. corb. Eus. (o) συνάξουσι. K. 13. 61. in m. 69. (p) = D. cant. Orig. Eus. (q) λίθον ἐπὶ λίθον (λίθῳ. B. 157.) ἐν σοί. BL. 157. Copt. Orig. λίθον ἐπὶ λίθον ἐν ὅλῃ σοί. D. 1. 124. ap. Birch. Arm. cant. corb. vind. colb. (r) εἰς καιρόν. D. cant. (s) = BL. 1. 36. 64. 69. 108. 130. gr. 145. Copt. Arm. Goth. Orig. ἐπ' αὐτῷ. 131. ἐν τῷ ἱερῷ et post ἀγοραζ. ponit 28. (t) = BL. 1. Alius. Copt. Orig. dis. || + καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν. Arm. + καὶ τ. τραπ. τ. κολλ. ἐξέχ. καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς. D. Æth. Syr. p. c. ast. (sed notatur, non in omnibus exemplaribus inveniri) cant. verc. corb. vind. colb. germ. 2. Ambr. (u) + ὅτι. ACD KM. 33. 106. 235. al. 14. et Barber. 2. Mt. c. f. r. x. z** 11. Ed. Syr. Goth. Vulg. cant. brix. for. germ. 1. 2. (x) καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς. BL. 1. 69. 118. 124. 131. 157. Copt. Arm. colb. Orig. (y) = L. 69. 71. 106. 124. Mt. 11. (z) καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι. D. Æth. Arm. Vulg. It. καὶ οἱ πρεσβύτεροι (ἄρχοντες. 130. gr. et lat.) τοῦ λ. ἐζ. αὐτ. ἀπολέσαι. 130. 157. Syr. utr. (sed Syr. p. habet πρῶτοι in m.) Pers. w. brix. Orig. dis.

48 καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ." Καὶ οὐχ' εὕρισκον, [a] τὸ,"
τί [b] ποιήσωσιν·" ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ
[c] ἀκούων."]

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν [d] — ἐκείνων," [δι-
δάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν [e] ἐν τῷ ἱερῷ," ϗ εὐαγγελι-
ζομένου, ἐπέστησαν οἱ [f] ∾ ἀρχιερεῖς" καὶ [g] οἱ" γραμ-
2 ματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, [h] Καὶ εἶπον" πρὸς αὐ-
τὸν, [i] λέγοντες·" [k] εἰπὲ ἡμῖν," ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην;
3 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ
4 [l] — ἕνα" λόγον, [m] καὶ" εἴπατέ μοι. Τὸ βάπτισμα
5 ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ συνελο-
γίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ
οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί [n] — οὖν" οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
6 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων· πᾶς ὁ λαὸς καταλιθά-
σει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν, ἰωάννην προφήτην
7 8 [o] εἶναι." Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι [p] πόθεν." Καὶ

[f] ∾ ἱερεῖς.

(a) = D. 1. 69. 72. 125* 131. 220. Mt. m. 11. Orig. (b) ποιήσουσιν. LS. al. 10. pluresve. Mt. a. d. al. 13. Ed. Orig. || + αὐτῷ. D. 130. gr. et lat. Syr. Syr. p. c. ast. Pers. w. Æth. Slav. Vulg. It. exc. verc. (c) ἀκούοντες. DM. 69. 131. al. 2. Mt. r. cant. (d) = AD (St. β.) LQ. 1. 36. 57. 108. 124. 131. 157. al. 3. Mt. o. Syr. Arr. Perss. Copt. Æth. Vulg. It. Marcion. Epiph. (e) = K. 42. 71. al. 3. Mt. l. 10. Ante τὸν λαὸν ponit D. Syr. cant. (f) AEGK. 10. 11. 36. 40. 57. 61. 64. 72. 89. 91. 127. 130. gr. 142. 235. Ev. 2. 19. al. 41. Mt. V. a. d. f. p. 10. al. 9. Ed. Goth. Slav. Scholia ap. Mt. Theophyl. (g) = A. al. 5. Mt. V. c. g. Ed. (h) = 1. 131. verc. (i) = CD. (St. β.) 63. 64. Syr. Arr. Perss. Copt. Arm. cant. brix. Ante πρὸς αὐτὸν ponunt BL. 1. 131. (cf. not. h.) Vulg. colb. corb. for. vind. (k) = CL. εἰπὸν ἡμῖν. B. 1. 33. (l) = BL. 1. 33. 69. 131. 157. Syr. (Syr. p. habet c. ast.) Copt. colb. for. tol. Post λόγον ponunt A. Alii. || = ἵνα λόγον. verc. corb. vind. (m) ὃν. D. cant. || = Vulg. corb. colb. for. vind. Aug. (n) = BEL. 40. 63. 64. 69. 72. 89. 91. 124. 130. gr. 142. 218 (c. al. 9.) 235. al. 20. Mt. V. al. 15. Ed. Syr. Copt. Æth. Slav. ms. vind. corb. colb. Mm. harl* Euthym. Theophyl. (o) γεγονέναι. D. 13. 69. 124. It. (p) = EK. brix. colb. τὸ πόθεν. D. 69. 124. ap. Birch.

ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξ-
ουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.] [q]Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέ- 9
γειν" τὴν παραβολὴν ταύτην· [ἄνθρωπος [r] † ἐφύτευσεν
ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς· [s] ϗ" ἀπεδή-
μησε [t] χρόνους ἱκανούς. Καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς 10
τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος
[u] δῶσιν" αὐτῷ· [x] οἱ δὲ γεωργοὶ, δείραντες" αὐτὸν, ἐξ-
απέστειλαν κενόν. Καὶ [y] προσέθετο πέμψαι" ἕτερον 11
δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον [z] δείραντες" καὶ ἀτιμάσαντες
ἐξαπέστειλαν κενόν. [a] Καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον" 12
οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. Εἶπε δὲ 13
ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν
μου τὸν ἀγαπητόν· [b] ἴσως" τοῦτον [c] = ἰδόντες" ἐντραπή-
σονται. Ἰδόντες δὲ αὐτὸν [d] οἱ γεωργοὶ," διελογίζοντο 14
πρὸς [e] ἑαυτοὺς," λέγοντες· [f] οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος·"
[g] — δεῦτε," ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, [h] ἵνα ἡμῶν γένηται"
ἡ κληρονομία. Καὶ ἐκβαλόντες [i] αὐτὸν" ἔξω τοῦ ἀμ- 15

---

[r] † τις.

(q) ἔλεγε δὲ. D. cant. || = πρὸς τὸν λαὸν. verc. || Vs. 9—18 = Marcion ap. Epiph. (r) = BCDEKLMQS. 1. 10. 11. 33. 40. 57. 63. 64. 89. 91. 127* 131. 142. 229. 235. al. 37. Mt. V. al. 12. Ed. Goth. Slav. ms. (Syr. p. habet c. ast.) Vulg. It. exc. germ. 1. Orig. Habent Evangelistaria. (s) καὶ αὐτὸς. 157. Vulg. verc. brix. corb. germ. 1. for. vind. αὐτὸς δὲ. D. Arm. cant. (t) + εἰς. 67. 72. Mt. z. (u) δώσουσιν. ABLMQ. 33. 57. Ev. 2. 18. 19. Mt. c. f. 11. δώσωσιν. Ev. 36. (x) δείραντες δὲ. D. Vulg. cant. verc. colb. germ. 2. for. || δεί-ραντες] δήραντες. M. 89. 124. al. 14. Mt. k. al. 5. Sic etiam vs. 11. (y) ἔπεμψεν. D. cant. || προσέθετο] + ἔτι. 2. Ed. + αὐτοῖς. Q. Ev. 19. Mt. f. (z) τύψαντες. 12. 16. 59. (a) τρίτον ἔπεμψεν. D. cant. || τρίτον ante πέμψαι ponunt. BL. 76. 124. Mt. q. Arm. Vulg. It. (b) τυχὸν. D. (c) = BCDLQ. 1. 33. 131. 157. Copt. Arm. Syr. p. in m. It. exc. brix. Scholia ap. Mt. Ambr. (d) = D. cant. (e) ἀλλήλους. BDL. 1. 33. 118. 124. 131. 157. Syr. p. in m. *intra se*, Vulg. corb. *inter se*, It. *ad invicem*, cant. (f) = 80. 225. 229* (g) = ABKQ. 1. 29. 42. 80. 118. 131. Mt. c. Arm. (Syr. p. habet c. ast.) Goth. Vulg. It. (exc. cant. tol.) Habet Orig. (h) καὶ ἡμῶν ἔσται. 1. 118. 131. colb. || γένηται] = 77. Post κληρονομία ponit L. ἔσται. C. Copt. (i) = 36. 57. 61. 108. 226* al. 7. Mt. c. k. p.

πελῶνος, ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει [k] αὐτοῖς" ὁ κύριος
16 τοῦ ἀμπελῶνος; [l]Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωρ-
γοὺς [m] τούτους," καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκού-
17 σαντες δὲ εἶπον· μὴ γένοιτο. Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς,
εἶπε· τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμμένον [n] τοῦτο·" λίθον, ὃν ἀπε-
δοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
18 γωνίας; Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον, συνθλα-
19 σθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.] Καὶ
[[o] ἐζήτησαν" οἱ [p]ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς" ἐπι-
βαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας [q] ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ," καὶ
ἐφοβήθησαν [r] τὸν λαόν·" ἔγνωσαν γὰρ, ὅτι πρὸς αὐτοὺς
20 τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε. Καὶ [s] παρατηρήσαντες"
ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους
εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ [t] λόγου," [u] εἰς τὸ" παρα-
δοῦναι αὐτὸν [x] τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος."
21 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν,
ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ [y] οὐ" λαμβάνεις

(k) = D. 2. 29. 71. Ev. 18. Ed. cant. verc. colb. for. Post *κύριος* ponit Mt. o. (l) + *οὐχί*. Arm. (m) = D. 76. Mt. q. cant. *ἐκείνους*. 1. 28. 69. 91. 131. 157. (n) = 142* 145. Mt. 17. verc. (o) *ἐζήτουν*. CD. (St. β.) 36. Ev. 2. 18. 19. al. 7. Mt. f. m. k. in marg. in indice lectionis, Vulg. It. exc. verc. (p) *γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς*. ABL. 86. 118. 124. 131. Mt. x. 11. Copt. Æth. Arm. Syr. p. Goth. *γραμμ. καὶ οἱ ἱερεῖς*. 13. *γραμμ. καὶ οἱ φαρισαῖοι*. C. *ἀρχιερ. καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμμ*. 69. *γραμμ. καὶ οἱ φαρισ. σὺν τοῖς ἀρχιερεῦσιν*. 106. (q) = 47. || *ἐν* = D. Vulg. It. exc. for. (r) = GS. 10. 11. 36. 57. 61* 63. 64. 89. 91. 108. 115. 127. 130. gr. 229. 235. al. 29. Mt. V. a. d. p. z. 10. al. 5. Ed. Slav. ms. Marcion. *τὸν ὄχλον*. 76. 145. Alius. Mt. c. Syr. p. ms. in m. *τοὺς ὄχλους*. Syr. p. ed. (s) = Syr. Pers. p. *ἀποχωρήσαντες*. D. Goth. *recedentes*, cant. *cum recessissent*, verc. corb. vind. brix. germ. 1. *cum redissent*, colb. || + *καιρόν*. Syr. p. c. ast. (t) *λόγους*. L. *λόγον*. CK. 63. 91. 124. 127. 145. 235. Ev. 19. al. 6. et Barber. 3. Mt. m. Ed. Theophyl. *τῶν λόγων*. D. (St. β.) 86. Goth. It. *λόγῳ*. 49. 64. Mt. 11. Ed. *in sermone*, Vulg. brix. for. (u) *ὥστε*. BDL. *Et*, brix. vind. colb. corb. for. emmer. (x) = vind. *τῷ ἡγεμόνι*. D. cant. *potestati præsidis*, verc. *potestati et magistratui præsidis*, corb. *potestati et magistratus et præsidis*, colb. (y) *οὐδενός*. D. (St. β.) 60. cant. Aug. Auct. de promiss.

πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδά-
σκεις· Ἔξεστιν [z] ἡμῖν″ καίσαρι [a] φόρον″ δοῦναι, ἢ οὔ; 22
[b] Κατανοήσας″ δὲ αὐτῶν τὴν [c] πανουργίαν,″ εἶπεν πρὸς 23
αὐτούς· [d] = τί με πειράζετε;″ [e] Δείξατέ″ μοι [f] δηνά- 24
ριον·″ [g] τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; [h] ἀποκριθέν-
τες δὲ″ εἶπον· καίσαρος. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀπόδοτε 25
[i] τοίνυν″ τὰ καίσαρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.]
Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ [k] ῥήματος″ ἐναντίον 26
τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσί-
γησαν.] [Προσελθόντες δέ τινες τῶν σαδδουκαίων, οἱ 27
[l] ἀντιλέγοντες″ ἀνάστασιν [m] μὴ″ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐ-
τὸν, Λέγοντες· διδάσκαλε, μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν· ἐάν 28
[n] τινος″ ἀδελφὸς ἀποθάνῃ [o] ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκ-
νος ἀποθάνῃ,″ ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα,
καὶ [p] ἐξαναστήσῃ″ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἑπτὰ 29

---

[e] ἐπιδείξατέ.

(z) ἡμᾶς. ABL. 33. 69. 157. Mt. 11. || = emmer. Aug. (a) φόρους. K. 64. 124. 218 (c. al. 3.) (b) ἐπιγνοὺς. D. cant. (c) πονηρίαν. C* ut videtur, D. 60. Mt. m. Goth. ὑπόκρισιν. Mt. c. πονηρίαν, τὴν ὑπόκρισιν αὐτῶν. Syr. p. in m. *nequitiam*, verc. *iniquitatem*, cant. *dolum*, Vulg. Alii. (d) = BL. 1. 116. 118. 131. 157. Copt. Arm. || + ὑποκριταί. C. 59. (e) ABDLMP. 13. 36. 69. 106. 142** 145. 157. Ev. 18. 19. 36. al. 4. Mt. c. f. semel. i. n. o. r. 11. Euthym. (f) τὸ νόμισμα. D. Orig. int. dis. *figuram*, cant. (g) + οἱ δὲ ἔδειξαν· καὶ εἶπε. CL. 1. 33. 36. 57. 61. 69. 106. 108. 116. 118. 124. 131. 145. 157. al. 16. et Barber. 3. Mt. g. o. r. x. Copt. Æth. Arm. Syr. p. Arr. Pers. p. colb. (h) οἱ δὲ. BL. 33. Syr. Pers. p. Syr. p. in m. Copt. || δὲ. = D. 1. 118. 131. Mt. g. Ed. Vulg. It. exc. brix. καὶ. G. (i) = D. cant. verc. vind. Ante ἀπόδοτε ponunt BL. 69. Arm. οὖν. 64. 68. 106. 235. Mt. z* 10. (k) ῥῆμα. D. 131. ῥήματι. Mt. 11. ῥήματος ἑνὸς. 38. (l) λέγοντες. BCDL. 1. 33. 60. 67. 118. 131. Ev. 2. 18. 19. 36. Alia Evv. 6. Mt. f. item c. Syr. Arr. Pers. w. Copt. Æth. Goth. Slav. cant. *qui negant esse resurrectionem*, Vulg. It. *qui contradicunt resurrectionem non esse*, verc. (m) = 61. (n) τις. 71. al. 2. Mt. c. i. n. r. (o) = 38. Mt. m. ἄτεκνος ἔχων γυναῖκα. D. Syr. Pers. p. cant. || ἀποθάνῃ] = Mt. x. ℌ. BL. 1. 16. 33. 118. 131. 157. Mt. 11. Pers. p. Copt. Arm. Vulg. verc. corb. gat. Mm. germ. 1. mart. for. || Rec. brix. vind. colb. (p) ἐξαναστήσει. AH. 13. 69. 106. 124. Ev. 18. 19. al. 5. Mt. o. r. x. 10. Ed.

οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα, ἀπέ-
30 θανεν ἄτεκνος. [q] Καὶ — ἔλαβεν : ὁ δεύτερος — τὴν γυ-
31 ναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος. : Καὶ ὁ τρίτος
[r] ἔλαβεν αὐτήν·" [s] ὡσαύτως" [t] δὲ καὶ" οἱ ἑπτὰ [u] † οὐ
32 κατέλιπον· τέκνα, [x] καὶ ἀπέθανον." [y] "Ὕστερον [z] — δὲ"
33 [a] — πάντων" ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. [b] Ἐν τῇ οὖν" ἀναστά-
σει, τίνος αὐτῶν [c] γίνεται" γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον
34 αὐτὴν γυναῖκα. Καὶ [d] — ἀποκριθεὶς" εἶπεν αὐτοῖς ὁ
ἰησοῦς· οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου [e] γαμοῦσι καὶ [f] ἐκγα-
35 μίσκονται·" Οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου

---

[u] †: καὶ.

(q) Vs. 30. 31. καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν τέκνον, καὶ ἀπέθανον. D. cant. || Vs. 30 = 218. Mt. σ. corb. καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως etc. BL. καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ ὁ τρίτος, ὡσαύτως καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον etc. Copt. *Et sequens accepit illam. Similiter et omnes etc.* germ. 1. καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ὁ δεύτερος, καὶ αὐτὸς ἀπέθανεν ἄτεκνος. Arm. 235. (r) = D. Copt. cant. verc. || + *et mortuus est sine filio*, colb. (s) = 45. 46. ὡσαύτως· ὡσαύτως. AE. 11. 40. 57. 63, 89. 106. 127. 142. 145. 218 (c. al. 5.) Ev. 5. 6. 18. 19. 36. al. 23. Mt. V. al. 10. Ed. Syr. Syr. p. Goth. ὁμοίως· ὡσαύτως. 59. Syr. p. in m. ὁμοίως. 51. || ὡσαύτως· καὶ πάντες οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον etc. 130. ὡσαύτως· ἀπέθανον δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐ κατέλιπον τέκνα. ὕστερον etc. Mt. x. (t) = D. gr. 33. || = δὲ. 235. Ev. 6. al. 5. Mt. n. o. Ed. Arm. Vulg. It. (u) = ABDE LS. 36. 40. 72. 127. 130. gr. et lat. 142. 157. 218 (c. al. 9.) 229* 235. Ev. 6. 36. al. 8. pluresve. Mt. V. al. 13. Ed. (etiam St. 3.) Copt. Slav. ms. cant. corb. vind. Theophyl. (x) = 1. Mt. n. x. Arm. vind. colb. corb. (y) Vs. 32. = 226* *sed et mulier*, omissis cæteris, verc. *mortua est et mulier*, omiss. cæteris, Arm. colb. vind. (z) = BDEHS. 11. 69. 72. 91. 124. 130. 142. 235. Ev. 2. al. 13. Mt. d. g. m. 11. Ed. Syr. (Syr. p. habet c. ast.) Goth. Vulg. It. exc. brix. (a) = BDL. 1. 36. 60. 77. 118. 131. 157. Syr. Perss. Copt. cant. corb. (b) ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ. BL. Syr. p. in m. (c) ἔσται. DGL. 1. 40. 131. 145. 157. al. 3. et Barber. 3. Mt. r. Scholia in Mt. d. g. Syr. Pers. w. Vulg. It. Arnob. (d) = BDL. 124. 157. Syr. Perss. Copt. Vulg. It. (e) + γεννῶνται καὶ γεννῶσιν. D. (Syr. p. in m. notat, in antiquo exemplari [Syriaco] hæc legi, sed non in græcis.) cant. verc. vind. gat* Mm. colb. corb. Orig. Cypr. Aug. Auct. de promiss. || Sed γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται = vind. gat* corb. colb. (f) ἐκγαμίζονται. AGHKMP. 11. 42. 69. 106. Ev. 4. 18. 19. al. 16. Mt. f. o. q. 11. Ed. Bas. Alii aliter, etiam vs. 35.

τυχεῖν, καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦ-
σιν, οὔτε ἐκγαμίσκονται. Οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι 36
[g] δύνανται·" ἰσάγγελοι γάρ εἰσι, [h] καὶ υἱοί εἰσι τοῦ
θεοῦ," τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ [i] ὄντες." [k] "Ὅτι δὲ ἐγείρον- 37
ται οἱ νεκροὶ, καὶ μωσῆς [l] ἐμήνυσεν" * ἐπὶ τῆς βάτου,
[m] ὡς λέγει" κύριον τὸν θεὸν ἀβραὰμ, καὶ τὸν θεὸν
ἰσαὰκ, καὶ τὸν θεὸν ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, 38
ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. Ἀποκριθέντες 39
δέ τινες τῶν [n] γραμματέων," εἶπον· διδάσκαλε, καλῶς
εἶπας. Οὐκ ἔτι [o] δὲ" [p] ἐτόλμων ἐπερωτᾷν" αὐτὸν οὐδέν.] 40
Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσι [q] [r] τὸν χριστὸν υἱὸν δα- 41
βὶδ — εἶναι;" [s] Καὶ αὐτὸς" δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλ- 42
μῶν· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
Ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου [t] ὑποπόδιον" τῶν ποδῶν 43
σου. Δαβὶδ οὖν [u] κύριον αὐτὸν" καλεῖ, [x] καὶ" πῶς υἱὸς 44
αὐτοῦ ἐστιν;] Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, [εἶπε 45

(g) *μέλλουσιν*. D. gr. Syr. p. in m. verc. corb. vind. colb. Marcion. Tert. Auct. de sing. cler. *incipient*, Cypr. Aug. (h) *θεοῦ* (omisso *εἰσι* ad *εἰσι*) 157. verc. corb. vind. colb. Tert. Cypr. Auct. de sing. cler. *τῷ θεῷ*. D. cant. || *καὶ*] *οἱ*. A. 2. Ed. || *εἰσι* = 1. 220. 235. Ev. 36. Mt. 11. Arm. || *τοῦ* = ABL. 157. Bass. Nyss. (i) *γεγονότες*. 57. Tert. (k) Vs. 37. 38 = Marcion ap. Epiph. (l) *ἐμεμήνυσεν*. 1. 131. 145. Mt. g. *ἐδήλωσεν*. D. *significavit*, cant. *demonstravit*, verc. *ostendit*, Vulg. Alii. (m) *καὶ λέγει*. Mt. 10. *λέγων*. 220. Ante *ἐπὶ* ponit Orig. || + *εἶδον*. Goth. germ. 2. emmer. *sicut dixit : vidi in rubo*, brix. corb. colb. vind. *dicit de rubo*, verc. (n) *σαδδουκαίων*. Q. *quidam scriba dixit*, harl. (o) *γάρ*. BL. 36. 57. 108. Alius. *καὶ*, Vulg. It. exc. cant. || = Mt. n. (p) *ἐτόλμησαν ἐπερωτᾶν*. Mt. 11. (q) + *τινες*. AKM. 42. 91. in m. al. 10. Syr. p. c. ast. + *οἱ γραμματεῖς*. 13. 69. 124. Mt. 17. Syr. Pers. p. (r) *ὅτι ὁ χριστὸς υἱὸς δαβὶδ ἐστιν*. 13. 69. 124. || = *εἶναι*. D. cant. Post *χριστὸν* ponunt BGL. 157. Post *υἱὸν* Vulg. (s) *αὐτὸς γάρ*. BL. 1. 33. 124. 131. 157. Copt. *καὶ αὐτὸς γάρ*. Q. *μὴ αὐτός*. 69. (t) *ὑποκάτω*. D. 145. Syr. Arr. Perss. Copt. It. exc. brix. (u) *αὐτὸν κύριον*. ABLQ. 116. Mt. k. o. r. x. Arm. 11. Cyr. brix. (x) = D. 157. Mt. x. Syr. cant. Arm. corb. vind. colb.

46 [y] τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·" Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμ-
ματέων, τῶν θελόντων [z] περιπατεῖν ἐν στολαῖς," καὶ φι-
λούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας
ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·
47 Οἳ [a] κατεσθίουσι" [b] τὰς οἰκίας" τῶν χηρῶν, [c] καὶ" προ-
φάσει [d] μακρὰ" [e] προσεύχονται·" οὗτοι λήψονται πε-
ρισσότερον κρίμα.

1 Ἀναβλέψας δὲ [f] εἶδε" τοὺς βάλλοντας [g] τὰ δῶρα
2 αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον" πλουσίους. Εἶδε [h] δὲ"
[i] — καί" τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν [k] ἐκεῖ" [l] δύο
3 λεπτά." Καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα
4 [m] ἡ πτωχὴ αὕτη" πλεῖον πάντων ἔβαλεν. Ἅπαντες
γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ [n] περισσεύοντος αὐτοῖς" ἔβαλον εἰς τὰ
δῶρα [o] τοῦ θεοῦ·" αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς
ἅπαντα τὸν βίον, ὃν εἶχεν, ἔβαλε [p].]

(y) *πρὸς αὐτούς*. Q. ‖ *αὐτοῦ* = BD. Arm. cant. *αὐτῶν*. 61* (z) *ἐν στολαῖς περιπατεῖν*. AGL. 1. 69. 131. al. 2. Arm. ‖ *στολαῖς*] *λευκαῖς*. Goth. ap. Ihre. (a) *κατέσθοντες* D. gr. *κατεσθίοντες*. P. (b) *panes*, corb. vind. colb. (c) = D. *occasione longa orantes*, cant. *simulantes s. fingentes longam orationem*, Vulg. It. *simulantes* (= longam orationem) emmer. (d) *μακρᾷ*. 1. 72. 89. 108. Ev. 2. al. 5. Mt. B. a. g. 10. Ed. (etiam St. 3.) Theophyl. Utrumque conjungit Æth. *μακρὰν*. A*L. Ev. 26. Mt. d. (e) *προσευχόμενοι*. DP. 13. 69. 124. Vulg. (f) *εἰς*. Syr. Pers. p. Orig. ter. (g) *εἰς τὸ γαζοφυλ. τὰ δῶρα αὐτῶν*. BDL. 1. 69. 124. Mt. r. Syr. Orig. ter. ‖ *εἰς τὸ γαζοφ.*] *in altario*, verc. (h) = S. 124. 127. Orig. bis. verc. vind. colb. (i) = B KLM. 11. 33. 57. 116. 124. 127. 130. gr. 157. Ev. 18. 19. 24. 32. al. 14. Mt. c. f. (Syr. p. habet c. ast.) Orig. (semel habet) Bas. ‖ Post *τινα* ponunt AGHS. 1. 69. 131. 142. 145. al. 16. Mt. BHV. al. 16. Ed. (k) = D. 44. Syr. Perss. Æth. Vulg. It. exc. brix. Orig. ter. (l) *λεπτὰ δύο*. BLQ. 157. al. 2. Orig. *duos quadrantes*, verc. ‖ + *ὅ ἐστιν κοδράντης*. D. *duo minus* (leg. minuta) *quod est codrantes*, cant. (m) *αὕτη ἡ πτωχὴ*. BDLQ. 69. 124. 157. Ev. 44. Arm. Vulg. cant. vind. brix. colb. for. ‖ = *ἡ πτωχὴ*. Mt. m. (n) *περισσεύματος αὐτῶν*. L. 33. 69. 71. 124. 131. Mt. m. Constitut. *περισσεύματος αὐτοῖς*. 1. 118. al. 3. *de quo super illis fuit*, verc. (o) = BL. 1. 118. 131. Copt. Syr. hieros. (p) + *ταῦτα λέγων ἐφώνει ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.*

Καί [τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις κα- 5
λοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε· Ταῦτα [q]ἃ" 6
θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται
[r]λίθος ἐπὶ [s]λίθῳ"[t], ὃς οὐ [u]καταλυθήσεται." Ἐπη- 7
ρώτησαν δὲ αὐτὸν[x], λέγοντες· διδάσκαλε, πότε [y]οὖν"
ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον, [z]ὅταν μέλλῃ ταῦτα γί-
νεσθαι;" Ὁ δὲ εἶπε· [βλέπετε, μὴ πλανηθῆτε. [a]πολ- 8
λοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· ὅτι
ἐγώ εἰμι[b], καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε. μὴ [c]—οὖν" [d]πορευθῆτε"
ὀπίσω αὐτῶν. Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκα- 9
ταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· [e]δεῖ" [f]γὰρ" ταῦτα γενέσθαι
πρῶτον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. [g]Τότε ἔλεγεν αὐ- 10
τοῖς·" ἐγερθήσεται [h]ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ
βασιλείαν· Σεισμοί τε μεγάλοι [i]κατὰ τόπους," καὶ 11
λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ ἔσονται· φόβητρά τε καὶ σημεῖα

E*GH. 69. 218 (cum 108. 124.) 235. Alii, et Barber. 3. Mt. g. o. in marg. 17. Evangelistaria. Ed. (q) = DL. cant. verc. vind. corb. colb. (r) + ὧδε. L. 1. 33. 118. 131. Mt. 17. Æth. Arm. (s) λίθον. L. 1. 33. 69. 118. 124. 131. 157. al. 10. Mt. d. k. l. p. z. 11. Ed. (t) + ὧδε. BL. 61. in m. ap. Mill. 124. ap. Birch. Copt. + ἐν τοίχῳ ὧδε. D. cant. verc. corb. vind. colb. (u) σαλευθήσεται. 69. (x) + οἱ μαθηταί. D. item Mt. z. in marg. cant. (y) = D. 1. 106. 131. al. 2. Mt. d. Syr. Perss. Æth. Copt. Arm. Vulg. It. (z) τῆς σῆς ἐλεύσεως. D. *adventus tui*, cant. (a) + προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. 11. 219. al. 4. et Ev. 13. 14. quæ, teste Wetst. his verbis statim subjiciunt ἐγερθήσεται etc. vs. 10. Etiam Mt. f. transilit a πλανηθῆτε ad ἐγερθήσεται γὰρ, sed nil addit. Alia Evangelistaria additamentum illud præfigunt lectioni incipienti ab ἐπιβαλοῦσιν γὰρ vs. 12. (b) + ὁ χριστὸς. 157. Syr. Pers. p. vind. colb. corb. germ. 2. Mm. gat. Marcion. Ambr. (c) = BDL. Copt. Arm. Pers. p. cant. verc. vind. colb. corb. δὲ. Syr. (d) πλανηθῆτε. Ev. 5. 19. 26. 44. Mt. H. c. f. (e) μέλλει. Syr. Syr. p. in m. (f) = Pers. p. Vulg. corb. vind. (g) = D. Syr. Pers. p. cant. verc. vind. corb. (h) + γὰρ. D. 74. Evangelistaria (cf. not. a.) Mt. f. g. Syr. Pers. p. cant. verc. vind. corb. colb. (i) = 60. Post καὶ ponunt BL. Copt. Arm.

12 [k] ἀπ' ὀυρανοῦ" μεγάλα ἔσαι.[l] Πρὸ δὲ τούτων [m] πάντων"
[ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσι,
παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, [n] ἀγομένους"
ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου.
13, 14 Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. Θέσθε οὖν [o] ∾ εἰς
τὰς καρδίας" ὑμῶν μὴ προμελετᾷν ἀπολογηθῆναι.
15 Ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν σόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται
[p] ἀντειπεῖν ἢ" ἀντισῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.
16 Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων, [q] καὶ ἀδελφῶν," ϗ
17 συγγενῶν, καὶ φίλων· ϗ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. Καὶ
ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων [r] διὰ τὸ ὄνομά μου."
18 [s] Καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται[t].
19 Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν [u] ∾ κτήσασθε" τὰς ψυχὰς ὑμῶν.]
20 [Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ σρατοπέδων τὴν Ἱερου-
σαλὴμ, τότε γνῶτε, ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.
21 [x] Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ
ἐν μέσῳ αὐτῆς, [y] ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις,

---

[m] ἀπάντων.
[p] ἀντειπεῖν οὐδὲ.
[o] ∾ ἐν ταῖς καρδίαις.
[u] ∾ κτήσεσθε.

(k) Ante καὶ ponunt D. Vulg. Sax. It. Ambr. (non Marcion s. Tert.) Ante σημεῖα, B. Post μεγάλα, L. 69. 124. Mt. 11. Arm. (l) + καὶ χειμῶν. Syr. p. in m. + *et tempestates*, corb. vind. colb. + *et hiemes*, verc. (m) A DGLMS. Alii. Mt. V. al. 10. Ed. (n) ἀπαγομένους. BDL. 1. 131. (o) A BDL. 1. 33. 157. Vulg. It. Cyr. Didym. Cypr. τὰς καρδίας. 220. 234. Mt. B. i. r. Euthym. || Rec. Orig. Euthym. (p) = D. gr. Syr. Pers. p. Vulg. ms. verc. corb. vind. colb. Cypr. Aug. || οὐδὲ] ἢ. AKLM. 1. 10. 42. 124. 157. 226** al. 7. pluresve. Mt. k. p. Slav. brix. Orig. Cyr. Didym. *Et*, Vulg. for. || = ἢ ἀντιστῆναι. cant. || ἀντισ. ponunt ante ἀντειπ. BL. 69. 124. 157. Arm. Slav. Vulg. Orig. (q) Post φίλων ponunt E. 106. 218 (c. al. 8.) 235. al. 18. pluresve. Mt. BHV. al. 18. Ed. Orig. || = verc. Alii aliter. (r) = S. 11. 219. 229* Mt. m. Ante ὑπὸ ponunt 3. 123. pluresve. Mt. V. 17. (s) Vs. 18 = Marcion ap. Epiph. (t) + εἰς τὸν αἰῶνα. G. (u) AB. 13. 124. Ev. 3. 24. 31* Mt. B. r. Syr. utr. Arr. Æth. Vulg. It. (exc. cant. vind.) Orig. Macar. Tert. (x) Vs. 21. 22. = Marcion ap. Epiph. (y) + μὴ. D. cant. Slav. 4. Sax. cant. tol.

μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως 22
αὗταί εἰσι, τοῦ [z] πλησθῆναι″ πάντα τὰ γεγραμμένα.
Οὐαὶ [a] δὲ″ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς [b] θηλα- 23
ζούσαις″ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ [c] [d] ἀνάγ-
κη″ μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ [e] † τῷ λαῷ τούτῳ·
Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθή- 24
σονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατου-
μένη ὑπὸ [f] ἐθνῶν,″ [g] ἄχρι″ πληρωθῶσι [h] καιροὶ ἐθνῶν.″]
Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ 25
τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν [i] ἐν ἀπορίᾳ″ * [k] ∞ ἠχούσης″ θα-
λάσσης καὶ σάλου· Ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φό- 26
βου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων [l] τῇ οἰκουμένῃ· αἱ
γὰρ δυνάμεις [m] τῶν οὐρανῶν″ σαλευθήσονται. Καὶ τότε 27
ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ,
[n] μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.″ Ἀρχομένων δὲ 28
τούτων γίνεσθαι, [[o] ἀνακύψατε,″ καὶ ἐπάρατε [p] τὰς
κεφαλὰς″ ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.
Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς· ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα 29

[z] πληρωθῆναι. [e] † ἐν. [k] ∞ ἤχους.

(z) ABDEGHKLMS. 36. 63. 64. 72. 89. 127. 218 (c. al. 7.) al. 21. Mt. V. al. 9. Ed. Theophyl. (a) = BDL. Arr. It. (exc. brix. for.) Theophyl. ed. (b) θηλαζομέναις. D. gr. (c) + τότε. 1. 118. 131. Alius. Mt. f. q. (d) συνοχή. Codd. ap. Erasm. Syr. p. in m. (e) = ABCDKLM. 1. 33. 69. 131. 157. Ev. 4. 18. 36. al. 14. Mt. f. r. Copt. Arm. Vulg. It. Eus. ἐπὶ. 48. Syr. (f) ἐχθρῶν. Ev. 18. || ἐθνῶν ad ἐθνῶν = 44* 59. 108. Mt. m. (g) ἄχρις οὗ. BCDL. 33. 69. 157. al. 11. Mt. c. o. 11. Eus. (h) = D. cant. καὶ ἔσονται καιροὶ ἐθνῶν. B. καιροί, καὶ ἔσονται καιροὶ ἐθνῶν. L. Copt. Syr. p. ms. in m. || = ἐθνῶν Cod. ap. Bez. (fortasse D.) || Rec. Tert. (i) καὶ ἀπορία. D. Syr. Pers. p. cant. harl* καὶ ἐν ἀπορίᾳ. Slav. ms. || Sequentibus jungunt codd. nota seq. laudandi et alii. (k) ABLM. 1. 33. 42. 69. 118. 131. 195. 209. Ev. 13. Syr. Pers. w. Arr. Slav. Vulg. It. (exc. cant.) Tert. ἤχους ὡς. Arm. *ut sonitus*, brix. *velut a sonitu*, Marcion ap. Tert. *sonitus et*, for. (l) + ἐν. Ed. (m) αἱ ἐν τῷ οὐρανῷ. D. item L. cant. verc. corb. vind. colb. Ambr. (n) καὶ δυνάμει πολλῇ καὶ δόξῃ. D. cant. καὶ δόξης post πολλῆς ponunt 74. 90. Æth. Vulg. It. Tert. (o) ἀνακαλύψατε. 1. *respirabitis*, vind. ap. Blanch. colb. corb. Hesych. *emergetis*, Tert. (p) τοὺς ὀφθαλμοὺς Mt. m. 11.

30 τὰ δένδρα· "Οταν [q] προβάλωσιν" [r] ἤδη, βλέποντες
ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε," ὅτι [s] ἤδη" ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν.
31 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα [t] γινόμενα," γινώ-
32 σκετε, ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως [u] ἂν"
33 πάντα γένηται.] Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ [x] παρελεύσον-
34 ται," οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ [y] παρέλθωσι."] Προσ-
έχετε [z] δὲ" ἑαυτοῖς, μήποτε [a] βαρηθῶσιν" ὑμῶν αἱ καρδίαι
ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις βιωτικαῖς,
καὶ [b] αἰφνίδιος" ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη.
35 [c] Ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται" ἐπὶ [d] πάντας" τοὺς
36 καθημένους ἐπὶ πρόσωπον [e] πάσης" τῆς γῆς. Ἀγρυ-
πνεῖτε οὖν * ἐν παντὶ καιρῷ, δεόμενοι, ἵνα [f] κατα-

[a] βαρυνθῶσιν.

(q) προβάλλωσιν. 69. al. 9. Mt. a. k. προσβάλλωσιν. 108. al. 2. Mt. f. προλάβωσιν. 11. || + τὸν καρπὸν αὐτῶν. D. 157. Arm. Pers. w. Vulg. cant. vind. brix. colb. corb. germ. gat. mart. for. Tert. Aug. Ambr. (r) γινώσκετε ἤδη. D. cant. || βλέποντες = D. Syr. Perss. Vulg. It. Aug. Ambr. || ἀφ' ἑαυτῶν = D. Pers. p. cant. brix. vind. Tert. Ad προβάλωσιν referunt Pers. w. Vulg. verc. veron. colb. corb. germ. gat. mart. for. ἀπ' αὐτῶν. L. 69. 157. Syr. Copt. Arm. ap. Bod. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν. Syr. p. in m. (s) = K. 131. al. 3. et Barber. 1. Syr. Perss. Slav. Vulg. It. (exc. cant. veron.) Tert. Aug. Ambr. Post ἐγγὺς ponunt DL. cant. (t) = D. cant. verc. Habent Tert. Cypr. (u) ταῦτα. D. cant. || + ταῦτα. 69. 124. Mt. r. item 50. 90. Syr. Arr. Perss. Arm. Slav. (x) παρελεύσεται. CK. 1. 131. al. 15. Mt. k. al. 4. verc. Theophyl. σαλευθήσονται. 40. 63. Mt. a. 10. (y) παρελεύσονται. BDL. 33. 157. (z) = D. 1. 36. 40. 69. al. 5. Mt. a. 10. cant. (a) ABCGKLS. 218 (c. al. 7.) Ev. 24. 36. al. 46. Mt. HV. al. 15. Ed. Basil. Anton. Euthym. Scholia ap. Wetst. et Mt. (b) αἰφνιδίως. 1. 40. 42. 69. 91. 124. 127. 131. 235. al. 12. Mt. a. g. m. 10. 17. Arr. Æth. Bas. Damasc. Anton. Iren. int. || ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφν. BDL. 77. 157. Alii alio ordine. (c) ὡς παγίς. Ἐπελεύσεται γάρ. L. aliive, item (sed ἐπεισελεύσεται s. ἐπιστήσεται) BD. 157. It. Tert. (non Iren.) *sicut laqueus, introibit autem*, cant. (d) = D. Pers. p. cant. (e) = 1. 108. 131. Pers. p. corb. mart. Iren. int. Post γῆς ponit A. || πᾶν τὸ πρόσωπον. Arm. (f) κατισχύσητε. BL. 1. 33. 36. 57. 131. 157. Copt. Æth. Ar. p.

ξιωθῆτε" ἐκφυγεῖν [g] — ταῦτα" [h] πάντα" τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ [i] ϛαθῆναι" ἔμπροσθεν τȢ̃ υἱοῦ τȢ̃ ἀνθρώπου.]

[Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ [k] ἱερῷ" διδάσκων· [l] τὰς δὲ 37
νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος" τὸ καλούμε-
νον ἐλαιῶν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ 38
[m] ἱερῷ" ἀκούειν αὐτȢ̃. [Ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύ- 1
μων, ἡ λεγομένη πάσχα. Καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς ϗ 2
οἱ γραμματεῖς, τὸ, πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβȢ̃ντο γὰρ
τὸν λαόν. [n] Εἰσῆλθε δὲ [o] † σατανᾶς εἰς ἰούδαν τὸν 3
[p] ἐπικαλούμενον" ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ [q] τȢ̃ ἀριθμοῦ"
τῶν δώδεκα. Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιε- 4
ρεῦσι [r] [s] καὶ τοῖς ϛρατηγοῖς," [t] τὸ, πῶς" αὐτὸν παραδῷ
αὐτοῖς. [u] Καὶ ἐχάρησαν·" ϗ συνέθεντο αὐτῷ [x] ∾ ἀρ- 5

[o] ὁ. [x] ∾ ἀργύρια.

(g) = EHKS. (St. π.) 10. 11. 57. 61. 63. 64. 89. 106. 124. 127. 130. gr. et lat. 142. Ev. 32. bis. 36. al. 45. Mt. BHV. al. 20. Ed. Theophyl. Post πάντα ponunt AC. 235. (h) = 157. Syr. (i) στῆτε. D. cant. veron. verc. vind. colb. corb. gat. *stetis*, Tert. (k) ὄρει. Mt. f. (l) εἰς τὸ ὄρος ηὐλίζετο. D. *in monte habitabat*, cant. item Tit. bostr. in Mt. d. (m) ὄρει. Ev. 18. 19. (n) Vs. 3 = Marcion ap. Tert. ut videtur. (o) = ACDKLMP S. 1. 13. 69. 106. 124. 218 (c. al. 7.) 235. al. 11. pluresve. Mt. V. al. 3. Ed. Orig. (p) = G. καλούμενον. B DL. 69. al. 3. Mt. m. 17. Syr. p. ms. cant. λεγόμενον s. ἐπιλεγόμενον. Alii. (q) = Mt. c. semel. Arr. Vulg. It. exc. cant. verc. (r) + καὶ γραμματεῦσι. CP. 106. al. 3. et Evangelistaria. Mt. c. semel. f. bis. 11. Syr. Pers. p. Ar. p. Arm. Æth. veron. verc. corb. vind. colb. Eus. (non Orig.) (s) = D. Ev. 31. Æth. cant. veron. verc. corb. vind. colb. ‖ = τοῖς. AGHLP. al. 31. Mt. V. al. 16. Ed. Orig. ‖ + τοῦ ἱεροῦ. CP. 106. 157. 235. al. 3. Mt. l** o. x. Syr. utr. Pers. p. Eus. (non Orig.) + τοῦ λαοῦ. Arm. (t) πῶς. D. ὅπως. 13. 69. 124. Arm. Orig. (u) = 118. 131. veron. vind. corb. (x) ACK. 10. 13. 42. 61. 69. 89** Ev. 6. 18. 24. 36. al. 30. Mt. a. f. bis. p. al. 7. Syr. Slav. Eus. Theophyl. τριάκοντα ἀργύρια. Æth.

6 γύριον" δοῦναι. [y] Καὶ ἐξωμολόγησε·" καὶ ἐζήτει εὐ-
καιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν [z] αὐτοῖς" [a] ἄτερ ὄχλου."

7 Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα [b] τῶν ἀζύμων," ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι
8 τὸ πάσχα. Καὶ ἀπέστειλε πέτρον καὶ ἰωάννην, εἰπών·
πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν.]
9
10 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ποῦ θέλεις [c] [d] ἑτοιμάσωμεν;" Ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συν-
αντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκο-
λουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν, [e] οὗ" εἰσπορεύεται.
11 Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει [f] σοι" ὁ δι-
δάσκαλος· ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ
12 τῶν μαθητῶν μου φάγω; Κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει [g] ἀνάγαιον"
13 [h] μέγα" ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. Ἀπελθόντες δὲ
εὗρον καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
14 [i] Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ [k] δώδεκα"
15 [l] ἀπόστολοι" σὺν αὐτῷ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐπι-
θυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ'
16 ὑμῶν, πρὸ τοῦ με [m] παθεῖν." Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι

[g] ἀνώγεον.

(y) = C. Ev. 31. Mt. e. semel. veron. verc. corb. vind. colb. Eus. *Et spopondit*, Vulg. for. *et confessus est*, cant. καὶ ὡμολόγ. DP. καὶ συνεξωμολόγ. 57. (z) = D. 7. 17. Ev. 36. Barber. 1. Mt. c. semel. Pers. p. Vulg. cant. verc. for. Post ὄχλου ponunt ABCL. 157. veron. vind. (a) = 13. 29. 69. 71. Ev. 36. Mt. r. (b) τοῦ πάσχα. D. cant. veron. verc. corb. vind. ‖ = Ambr. (c) + ἵνα. 13. 69. 124. Arm. (d) ἑτοιμάσομεν. 1. 40. 57. 72. 89. 91. 106, 127. Ev. 18. al. 29. Mt. V. al. 14. Ed. ‖ + σοι. DP. Mt. 10. 11. cant. colb. corb. gat. + *Pascha*, Mm. + σοι φαγεῖν τὸ πάσχα. B. Syr. p. ms. (e) οὗ ἐάν. AKMP. al. 6. Mt. 11. ὅπου. 157. cant. εἰς ἥν. BCL. Vulg. It. (f) = D. Ev. 31. al. 8. Mt. c. semel. f. semel. n. Syr. Pers. p. cant. (g) ABEHKLPS in m. al. 14. Mt. V. a. k. Alii aliter. *Cubile superius*, Slav. *in superioribus locum*, corb. colb. vind. Ambr. *medianum*, verc. *pede plano locum*, veron. *cœnaculum*, Vulg. brix. for. ἀνάγαιον οἶκον. D. *superiorem domum*, cant. (h) = D. cant. (i) Vs. 14 —16 = Marcion. (k) = BD. 157. Sahid. It. exc. brix. gat. Mm. (l) = L. (m) ἀπελθεῖν. 131.

[n] οὐκέτι'' οὐ μὴ φάγω [o] ἐξ αὐτοῦ,'' ἕως ὅτου [p] πληρωθῇ''
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. [q] Καὶ δεξάμενος [r] ποτήριον, 17
εὐχαριστήσας εἶπε· λάβετε [s] τοῦτο,'' καὶ διαμερίσατε
[t] ἑαυτοῖς.'' Λέγω γὰρ ὑμῖν, [u] ὅτι'' οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ 18
γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου [x] ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ ἔλθῃ.'' Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε· 19
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, [y] λέγων· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου
τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν
ἀνάμνησιν. Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνῆ- 20
σαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ
[z] αἵματί'' μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν [a] ἐκχυνόμενον.'' Πλὴν 21
ἰδού, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με [b] μετ' ἐμοῦ'' ἐπὶ τῆς
τραπέζης. [c] Καὶ'' ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [d] πορεύεται 22
κατὰ τὸ ὡρισμένον·'' πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι'
οὗ παραδίδοται. Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυ- 23

(n) = ABL. 1. 118. Mt. m. 11. Copt. Sahid. verc. Epiph. In aliis varie transponitur. (o) ἀπ' αὐτοῦ. D. 13. 69. 124. cant. αὐτό. BL. 1. 118. 131. Mt. g. Copt. Sahid. Syr. p. in m. Vulg. It. (exc. brix.) Epiph. (p) καινὸν βρωθῇ. D. cant. (q) Vs. 17. 18. = Ev. 32. Syr. (in ed. vienn. ed. codd. heidelberg. ac guelpherb.) veron. cf. not. y. (r) + τό. ADKM. 127* Ev. 24. 36. al. 13. Mt. c. bis. f. semel. (s) = Ev. 13. Vulg. for. (t) εἰς ἑαυτούς. CLM. 1. 13. 42. 69. 118. 124. 131. Ed. (u) = BCL. 29. 42. Æth. mart. ἀπὸ τοῦ νῦν. DG. 1, 118. 131. 157. Copt. Sahid. Arm. Ar. p. cant. Post πίω addunt ἀπὸ τοῦ νῦν BKLM. 42. al. 5. et Barber. 1. Mt. 1** o. r. Syr. p. in m. Item post πίω addit ἔτι Syr. p. et ἀπ' ἄρτι 225. (x) καινὸν πίω αὐτὸ ἐν τῇ βασ. τ. Θεοῦ. Ev. 22. ap. Mill. Syr. p. in m. Æth. (y) λέγων ad λέγων vs. 20 = Mt. n. || τοῦτο ad τοῦτο = 235. || τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον . . . . ἐκχυνόμενον = D. cant. veron. verc. corb. vind. In veron. post σῶμά μου legitur : καὶ δεξάμενος ποτήριον . . . ἔλθῃ. (e vs. 17. et 18. cf. not. q.) Πλὴν || λέγων] + λάβετε. A. || ὑμῶν] πολλῶν. Arm. etiam vs. 20. (z) ὀνόματι. 47. 51. 56. Mt. c. semel. o. (a) ἐκχυνομένῳ. Basil. Schol. in Mt. d. (b) = D. 57. Syr. Pers. p. cant. Habet Orig. (c) = Orig. verc. cant. ὅτι. BD gr. L. 157. Copt. (d) κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται. BDGL. 69. 124. 157. Mt. c. semel. Arm. Vulg. It. (exc. brix.) Orig. || ὡρισμ.] + αὐτῷ. Orig. *præscriptum*, vind. *scriptum*, veron. brix. for. colb.

τοὺς, [e] τὸ," τίς ἄρα εἴη [f] ἐξ αὐτῶν," ὁ τοῦτο μέλλων
24 πράσσειν. Ἐγένετο δὲ ϗ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς
25 [g] αὐτῶν δοκεῖ εἶναι" μείζων. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ
βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν [h] κυριεύουσιν" αὐτῶν· καὶ οἱ ἐξου-
26 σιάζοντες αὐτῶν, εὐεργέται καλοῦνται. Ὑμεῖς δὲ οὐχ
οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω ὡς ὁ [i] νεώτερος"
27 καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς [k] ὁ διακονῶν. Τίς γὰρ μείζων; ὁ
ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; [l] οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος;" [m] ἐγὼ
28 δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς" ὁ διακονῶν. Ὑμεῖς δέ ἐστε
οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου.
29 Κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν [n], καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ
30 μου, * [o] βασιλείαν" . [p] Ἵνα ἐσθίητε ϗ πίνητε ἐπὶ τῆς
τραπέζης μου [q] — ἐν τῇ βασιλείᾳ μου," καὶ [r] ∞ καθί-
σησθε" ἐπὶ [s] θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ

---

[r] ∞ καθίσεσθε.

(e) = DL. Mt. 11. Orig. (f) = D. 142* It. (exc. colb. brix. item Mm. gat.) (g) ἂν εἴη. D. Syr. Ar. Pers. p. Æth. Sahid. cant. verc. brix. ℊ. Orig. || εἶναι = Arm. (h) κατακυριεύουσιν. 69. 218 (cum 124. et al. 7.) 234. Mt. 1* m. n. r. (i) μικρότερος. D. Syr. Sahid. Vulg. verc. vind. colb. corb. Auct. de bapt. Chr. minimus, cant. (k) διακονῶν ad διακονῶν prius vs. 27 = 235. Mt. a. || ὁ διάκονος, μᾶλλον ἢ ὁ ἀνακείμενος· ἐγὼ γὰρ ἐν μέσῳ ὑμῶν ἦλθον, οὐχ ὡς ὁ ἀνακείμενος, (*Ego autem sum in medio vestrum: veni non sicut qui recumbit*, cant.) ἀλλ' ὡς ὁ διακονῶν. καὶ ὑμεῖς ηὐξήθητε ἐν τῇ διακονίᾳ μου, ὡς ὁ διακονῶν, οἱ διαμεμενηκότες etc. D. cant. (l) *In gentibus quidem, qui recumbit; in vobis autem non sic, sed qui ministrat*. verc. corb. vind. colb. Mm. (m) κἀγὼ ἐγενόμην ἐν μέσῳ ὑμῶν οὐχ ὡς ὁ ἀνακείμενος, ἀλλ' ὡς. Orig. colb. ἦλθον (cf. not. k.) οὐχ ὡς ὁ ἀνακείμ. ἀλλ' ὡς. Orig. alibi. (n) + διαθήκην. A. 12. 16. Syr. p. Orig. Scholion in Mt. d. et g. (o) = vind. ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Ev. 21. (p) Vs. 30 = Marcion ap. Epiph. (q) = EGHS. 11. 36. 57. 64. 89. 108. 127. 142. 226. 229* 235. al. 33. et Barber. 4. Mt. V. d. g. i. l. m. n. o. q. 12. Euthym. Theophyl. || = μου. D. cant. for. tol. || ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ πατρός ἐν τῇ ἀληθείᾳ. Orig. (r) BELS. (St. π.) 1. 10. 11. 13. 36. 40. 69. 89. 124. 127. 131. 142. 157. 235. Ev. 3. 6. 24. al. 49. et Barber. 3. Mt. V. al. 16. Ed. καθήσεσθε s. καθήσεσθαι. AQ. Alii, καθίζησθε. D. (s) + δώδεκα. D. 124. 157. al. 8. Mt. 1** x. 11. Arm. Syr. p. c. ast. It. (exc. gat. for.) Tert.

ἰσραήλ. [t] Εἶπε δὲ ὁ κύριος" σίμων, σίμων, ἰδοὺ, ὁ 31
σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον·
Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ [u] ∾ ἐκλείπῃ" ἡ πίστις 32
σου. [x] καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας," [y] στήριξον" τοὺς ἀδελ-
φούς σου [z]. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοι- 33
μός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.
Ὁ δὲ εἶπε· λέγω σοι, πέτρε, οὐ μὴ [a] φωνήσει" σήμερον 34
ἀλέκτωρ, [b] πρὶν ἢ" τρὶς ἀπαρνήσῃ [c] μὴ" εἰδέναι [d] με."
[e] Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαν- 35
τίου, καὶ πήρας, [f] καὶ ὑποδημάτων," μή τινος ὑστερήσατε;
οἱ δὲ εἶπον· [g] οὐδενός." Εἶπεν οὖν αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν, 36
ὁ ἔχων βαλάντιον, [h] ἀράτω," ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ
μὴ ἔχων, [i] πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορασά-
τω" μάχαιραν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι [k] ἔτι" τοῦτο τὸ 37
γεγραμμένον δεῖ [l] τελεσθῆναι" ἐν ἐμοὶ, τό· καὶ μετὰ
ἀνόμων [m] ἐλογίσθη." καὶ [n] γὰρ τὰ" περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.

---

[u] ∾ ἐκλίπῃ.

(t) = BL. Copt. (u) DK. 1. al. 25. pluresve. Mt. a. al. 11. (x) σὺ δὲ ἐπίστρεψον, καὶ D. cant. Gelas. (y) στήριστον. ABKLQ. 1. 131. || ἐπιστρέψεις καὶ στηρίξεις. Arm. (z) + *et rogate, ne intretis in tentationem,* It. (exc. cant. brix. germ. 1.) Leo. Auct. de voc. gent. (a) φωνήσῃ. 106. 131. 235. al. 27. Mt. V. al. 15. Ed. (b) πρὶν. Q. Mt. c. semel. x. ἕως. BL. 69. 124. 157. ἕως ὅτου. D. ἕως οὗ. KM. 42. Ev. 22. al. 6. Syr. Arr. Pers. p. Syr. p. in m. Copt. Vulg. It. (c) = BLMQ. 1. 131. (d) Varie transponitur. (e) Vs. 35—38 = Marcion ap. Epiph. (f) = 71. al. 5. Mt. i. n. Euthym. (g) οὐθενός. AEKQS. Ev. 6. 36. al. 18. pluresve. Mt. V. al. 8. Ed. (h) ἀρεῖ. D. (St. β.) Codd. ap. Basil. Vulg. ms. cant. (i) πωλήσει . . . ἀγοράσει. EGHS. 10. 13. 40. 63. 64. 69. 89. 91. 106. 124. 127. 142. 235. Ev. 3. 6. 18. 19. 24. 36. al. 58. Mt. V. al. 17. Ed. Chrys. Theophyl. Eustath. sebast. Scholia ap. Mt. πωλῆσαι . . . ἀγοράσαι. D. *vendat . . . emat,* cant. πωλησάτω . . . ἀγοράσει. 157. Mt. n. o. || Rec. ABLQ. 1. Alii. Verss. Orig. (k) = ABDHL. 1. 157. al. 4. Mt. q. 17. Syr. Arr. Pers. p. Copt. Æth. cant. verc. brix. Scholia ap. Mt. (l) πληρωθῆναι. 56. 218 (cum 108. 124.) (m) ἐλογίσθην. Syr. Arr. Pers. p. veron. Constitut. (n) τὰ. BD. veron. = cant. γὰρ τὰ. L. 1. Copt. Syr. p.

38 Οἱ δὲ εἶπον· κύριε, ἰδοὺ, μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς· [o] ἱκανόν ἐστι."

39 Καὶ [ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν
ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν. δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ [p] αὐτοῦ."]
40 Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς· προσεύχεσθε
41 μὴ [q] εἰσελθεῖν" εἰς πειρασμόν. Καὶ αὐτὸς [r] ἀπεσπά-
σθη" ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολὴν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα
42 προσηύχετο, Λέγων· πάτερ, [s] εἰ βούλει [t] παρενεγκεῖν"
[u] τὸ ποτήριον τοῦτο" ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου,
43 ἀλλὰ τὸ σὸν [x] γενέσθω." [y] Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος
44 ἀπ' οὐρανοῦ, ἐνισχύων αὐτόν. Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ,

(o) ἀρκεῖ. D. (p) = ADL. 1. 13. 131. al. 2. Ed. Syr. p. Arm. Vulg. cant. for. (q) ἐμπεσεῖν. 13. 69. 124. (r) ἀπεστάθη. D. ἀπέστη. G. *recessit*, cant. colb. brix. (s) μὴ τὸ θέλημα . . . εἰ βούλει etc. hoc ordine, omisso πλὴν, D. cant. corb. colb. item verc. ‖ = εἰ βούλει. 1. 118. 131. verc. (t) παρένεγκε. BD gr. (St. β.) 1. 131. 157. al. 11. et Barber. 4. Vulg. It. (exc. vind. cant.) Orig. Damasc. Tert. Ambr. παρένεγκαι s. παρενέγκαι. L. (KM. 13. 69. ap. Mill.) 121. 124. ap. Alt. Mt. r. παρενέγκῃ. 124. ap. Birch. al. 2. παρελθεῖν. 234. al. 3. Constitut. (u) τοῦτο τὸ ποτήριον. BDLQ. 157. Mt. c. f. cant. brix. corb. (x) γενέσθω. AGHLQ. 1. 13. 91. Ev. 5. al. 8. Mt. V. c. f. q. (y) Vs. 43 et 44 = AB. 13. 69. 124. (In 13 prima manus scripsit tantum : ὤφθη δὲ, alia recentior supplevit in m. In 69 duo hæc commata leguntur post Matth. 26, 39. ubi in Evangelistariis extant.) Asteriscis notantur in ES. 24. 36. 161. 166. Mt. V, obelis in 123. Evangelistaria omittunt in lectione, quæ incipit cap. 22, 39 et pertingit ad cap. 23, 1; habent vero in alia lectione, quæ complectitur Matth. 26, 2—27, 2. ubi post vs. 20. Jo. 13, 3—17. et post vs. 39. Luc. 22, 43—45. intercalata sunt. Olim jam omiserant codd. quidam gr. et lat. testibus Epiph. Scholiaste in cod. 34. Hilar. et Hier. Deest in brix. Omittit Slav. 2. (evangelistarium), asteriscis notat Slav. 3, habent Slav. 4. 5. 6. 7. 8. 10. ‖ Syri a Photio, et Armeni a Nicone aliisque vituperantur, quod locum de θρόμβους αἵματος deleverint. Arm. ms. ap. La Croze in fine vs. 44 habet tantum : *et fluxerunt ab eo sudores tanquam stillæ sanguinis*, sed Arm. ed. addit : *grumi grumi effusi in terra*. Agnoscunt Justin. Hippol. Epiph. Chrys. Tit. bostr. Cæsarius Iren. Hier.

ἐκτενέστερον προσηύχετο. ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ
θρόμβοι αἵματος [z] καταβαίνοντες" ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ 45
ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθη-
τὰς [a] †, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης,
Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύ- 46
χεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.
"Ετι [b] — δὲ" αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, ὄχλος· καὶ ὁ 47
λεγόμενος ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, [c] προήρχετο" [d] αὐτῶν,"
[e] καὶ ἤγγισε τῷ ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν." [f] Ὁ δὲ ἰησοῦς 48
εἶπεν αὐτῷ· ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
παραδίδως; [g] Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν [h] τὸ ἐσόμενον," 49
εἶπον αὐτῷ· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ; Καὶ 50
ἐπάταξεν εἷς [i] τις" ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως,
καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ [k] οὖς" τὸ δεξιόν. Ἀποκρι- 51
θεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν· [l] ἐᾶτε ἕως τούτου." καὶ

---

[a] αὐτοῦ. [d] αὐτῶν.

(z) καταβαίνοντος. Codd. ap. Erasm. Syr. Pers. w. Æth. Vulg. verc. colb. corb. germ. gat. mart. (a) = AB DELS. al. 37. pluresve. Mt. V. al. 16. Ed. (etiam St. 3.) Arm. Slav. cant. brix. (b) = ABGKLM. 1. 69. 124. 157. Ev. 6. al. 4. Mt. g. Pers. p. Vulg. for. *Et*, verc. brix. (c) προῆγεν. D. 1. 69. 124. 131. 157. Ev. 18. 19. al. 15. et Barber. 3. Mt. c. f. g. r. προσήρχετο. 121. 225. συνήρχετο αὐτοῖς. Syr. p. in m. (d) ABDEGH KLMS. Ev. 6. al. 64. et Barber. 3. Mt. V. al. 16. Ed. αὐτοῖς. 235. al. 2. Mt. x. (e) = 71. καὶ ἐγγίσας ἐφίλησε τὸν ἰησοῦν. D. cant. veron. verc. vind. corb. colb. item Arm. (f) + τοῦτο γὰρ σημεῖον δεδώκει s. δεδώκειν αὐτοῖς. [hucusque 35. 127.] ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν, [αὐτὸν κρατήσατε + Arm. Pers. p.] DEH. 10. 13. 69. 89** 124. 218 (cum 3. 125**) al. 17. Ev. 6. 18. 19. al. 7. Mt. c. d. f. i. k. l. n. p. r. z. Ed. Syr. utr. Pers. p. Arm. Æth. Slav. juniores et ed. (non Slav. 10.) cant. veron. colb. (g) Vs. 49. 50. 51 = Marcion ap. Epiph. (h) = 71. Mt. r. veron. vind. τὸ γενόμενον. D. 106. Syr. p. in m. Pers. w. cant. corb. (i) = 69. 71. 106. al. 3. Mt. r. Syr. Arr. Vulg. It. (exc. verc. et, ut videtur, veron.) (k) ὠτίον. DK. ap. Mill. 116. 130. gr. et lat. Mt. d. Scholia in Mt. d. Vulg. It. exc. verc. colb. (l) ἐάσατε ἕως τούτου. 13. 57. 69. 124. ap. Birch. *sine*

52 [m]ἁψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν." Εἶπε
δὲ ὁ ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγινομένους [n]ἐπ' αὐτὸν"
ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους·
ὡς ἐπὶ λῃστὴν [o]ἐξεληλύθατε" μετὰ μαχαιρῶν καὶ
53 ξύλων [p]; Καθ' ἡμέραν ὄντος μου [q]μεθ' ὑμῶν" [r]ἐν
τῷ ἱερῷ," οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ'
αὕτη [s]ὑμῶν ἐστιν" ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκό-
54 τους. Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν, [t]ἤγαγον," [u]καὶ εἰσ-
ήγαγον" [x]= αὐτὸν" εἰς [y]τὸν οἶκον" τοῦ ἀρχιερέως.
55 ὁ δὲ πέτρος ἠκολούθει [z]μακρόθεν. Ἁψάντων δὲ
[a]πῦρ" ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων [b]αὐ-
56 τῶν," ἐκάθητο ὁ πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἰδοῦσα
δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις [c]καθήμενον πρὸς τὸ φῶς,"
καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε· καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.

---

usque hoc, verc. corb. vind. *dimitte eum*, veron. (sed post *ἰάσατο αὐτὸν* repetit: *Ait autem Jesus: sine usque hoc.*) (m) *ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ, καὶ ἀπεκατεστάθη τὸ οὖς αὐτοῦ*. D. cant. verc. corb. vind. (sed vind. post vs. 53 ponit.) *ἁψάμενος τοῦ πληγέντος, καὶ τὸ οὖς ἀφῃρημένον ἰάσατο*. 157. (n) = 116. *πρὸς αὐτὸν*. GH. 10. 11. 28. 89. 106. 131. 157. 226** al. 17. Mt. a. f. g. k. m. p. r. 10. Ed. Syr. p. ms. *Ad*, Vulg. It. (o) *ἐξήλθατε*. BDL. 13. 65. 69* 124. 157. *ἐξήλθετε*. KM. 1. 11. 42. 106. 131. al. 14. Mt. i. n. r. Orig. Eus. Basil. seleuc. (p) + *συλλαβεῖν με*. 218 (c. al. 3.) al. 3. Syr. Ar. p. Pers. p. Æth. Syr. p. c. ast. Slav. Sax. Basil. (q) = 59. Ev. 18. 19. Post *ἱερῷ* ponunt D. 157. Mt. r. cant. (r) = 57* (s) *ἐστιν ὑμῶν*. B DGL. 116. 124. Mt. a. al. + 4. *ὑμῶν*. Mt. c. (t) *ἦγον* 235. Orig. ‖ + *αὐτὸν*. Syr. p. c. ob. (u) = D. 1. 71. 118. 130. 218 (c. al. 2.) 229* Ev. 13. 18. Mt. d. o. Syr. Perss. Arr. Vulg. cant. verc. corb. veron. vind. brix. for. Eus. *προσήγαγον*. 219. (x) = ABDKL. 1. 10. 57. 61. 124. 131. 157. al. 11. Mt. m. p* z. 10. Ed. Syr. Perss. (Syr. p. habet c. ob.) Vulg. It. Orig. Eus. Theophyl. (y) *τὴν οἰκίαν*. BKLM. 1. 124. 131. 157. al. 3. Orig. Eus. Theophyl. (z) + *αὐτῷ*. D. 13. 69. 71. 106. 124. 157. Ev. 6. al. 2. Mt. r. Syr. Arr. Æth. Arm. cant. veron. brix. vind. corb. emmer. Vulg. ed. sixtin. (a) *πυρὰν*. 91 1'o. al. 2. Mt. c. f. g. n. (b) = BDKL. 157. cant. veron. verc. vind. corb. (c) = verc. *καθήμενον ἐν μέσῳ*. 29. 71. Mt. r. *sedentem ad ignem*, brix.

Ὁ δὲ ἠρνήσατο [d] = αὐτὸν," λέγων· [e] γύναι," οὐκ 57
οἶδα αὐτόν. Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν, 58
[f] ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ." ὁ δὲ πέτρος [g] εἶπεν" ἄν-
θρωπε, οὐκ εἰμί. Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, 59
ἄλλος τις διϊσχυρίζετο, [h] λέγων· ἐπ' ἀληθείας" καὶ
οὗτος μετ' [i] αὐτοῦ" ἦν· καὶ γὰρ γαλιλαῖός ἐστιν. Εἶπε 60
δὲ ὁ πέτρος· ἄνθρωπε, οὐκ οιδα ὃ λέγεις. καὶ πα-
ραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος [k] αὐτοῦ," ἐφώνησεν [l] † ἀλέκτωρ.
Καὶ στραφεὶς [m] ὁ κύριος, ἐνέβλεψε τῷ πέτρῳ· καὶ" 61
ὑπεμνήσθη [n] ὁ πέτρος" τοῦ [o] λόγου" τοῦ κυρίου, [p] ὡς"
εἶπεν αὐτῷ· ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι [q], ἀπαρνήσῃ με
τρίς. [r] Καὶ ἐξελθὼν ἔξω [s] †, ἔκλαυσε πικρῶς. 62

Καὶ οἱ ἄνδρες, οἱ συνέχοντες [t] ∞ τὸν ἰησοῦν," 63
ἐνέπαιζον αὐτῷ, [u] δέροντες." Καὶ περικαλύψαντες 64

---

[l] † ὁ. [s] † ὁ πέτρος. [t] ∞ αὐτόν.

(d) = BD** gr. KLS. 1. 28. 57. 131. 145. Ev. 18. al. 18. et Barber. 2. Mt. c. f. p. al. 3. Syr. Perss. Arr. Arm. Æth. Sax. It. (exc. cant. for.) Scholia in Mt. d. *Ei*, vind. (e) = D. Pers. p. cant. Post οἶδα αὐτὸν ponunt BL. Arm. (f) εἶπεν τὸ αὐτό. D. cant. *et tu cum eo eras semper*, veron. corb. vind. Alii aliter. (g) ἔφη. BKLM. 13. 69. 124. al. 7. (h) ἐπ' ἀληθείας λέγω. D. cant. ‖ = ἐπ' ἀληθ. corb. (i) αὐτῶν. 131. *Jesu*, verc. (k) τοῦ πέτρου. KM. al. 7. Mt. p* Syr. p. c. ast. (l) = ADGLMS. 1. 13. 69. 106. 124. 131. 157. 235. al. 23. pluresve. Mt. V. al. 18. Ed. (m) = 220. ‖ ὁ κύριος] = Codd. 2. ὁ ἰησοῦς. D. 61. 106. 124* 131. Ev. 6. al. 3. Mt. 17** Syr. utr. (Syr. p. habet rec. in m.) Pers. p. Copt. cant. ‖ ἐνέβλεψε] ἀνέβλεψε. 131. 145* al. 2. ἐπέβλεψε. 69. 145**

(n) = D. 157. cant. gat. (o) ῥήματος. BL. 77. 108. 124. Scholia ap. Mt. ‖ = τοῦ λόγου. Mt. m. (p) ὃ. 157. Ev. 18. 19. Ar. rom. Erp. ὃς vel ὃν. Syr. Pers. p. Æth. Arm. (q) + σήμερον. BKLM. 13. 42. 71. 72. 157. al. 8. et Barber. 1. Mt. r. Arr. Copt. Æth. Syr. p. c. ast. Sax. item veron. corb. Ante φωνῆσαι ponunt 69. 124. (r) Vs. 62. = verc. veron. vind. corb. (s) = BDKLM. 1. 10. 42. 61. 124. 127. 131. 157. 226** al. 21. Mt. k. p* z. Copt. Arm. Slav. Vulg. ms. cant. Scholia in Mt. d. (t) BDLM. 42. 157. al. 2. Arm. Copt. Syr. p. ms. et ed. in m. Vulg. It. αὐτὸν τὸν ἰησοῦν. 124. ‖ = vind. (u) = D. 69. Syr. Pers. p. Ar. p. cant. verc. veron. corb. vind. colb. δαίροντες. 157. al. 17. Mt. p. al. 8.

[x] αὐτὸν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον· καὶ" [y] ἐπηρώτων
αὐτὸν, λέγοντες·" προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε.
65 Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, [συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον
τοῦ λαοῦ, [z] ἀρχιερεῖς τε" καὶ γραμματεῖς, καὶ [a] ἀνή-
γαγον" αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον [b] ∞ ἑαυτῶν," λέγοντες·
67 [c] εἰ" σὺ εἶ ὁ χριστὸς, * [d] εἰπὲ ἡμῖν." Εἶπε δὲ αὐτοῖς·
68 ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· [e] Ἐὰν δὲ καὶ" ἐρω-
69 τήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ [f] μοι," [g] ἢ ἀπολύσητε."]Ἀπὸ
τοῦ νῦν [h] ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν
70 τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. Εἶπον δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε, ὅτι
71 ἐγώ εἰμι. Οἱ δὲ εἶπον· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυ-
ρίας; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

1 Καὶ [i] ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν," [[k] ἤγαγον"
2 αὐτὸν ἐπὶ τὸν πιλάτον.] Ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐ-

---

[b] ∞ αὐτῶν. [k] ἤγαγεν.

(x) αὐτὸν. BL. Copt. vind. corb. item veron. colb. αὐτοῦ τὸ πρόσωπον. 1. al. 5. Ar. rom. Erp. αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, ἔτυπτον αὐτὸν, καὶ. D. 131. Arm. cant. verc. Utrumque conjungit brix. (y) ἔλεγον. D. Syr. cant. item veron. corb. || = αὐτὸν. BKL. 42. 49. Ev. 18. (z) = GH. 64. Ev. 7. Mt. V. καὶ ἀρχιερεῖς. D. 116. μετὰ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων. 157. || = τε S. 1. 11. 57. 72. 89. 235. al. 12. Mt. B. al. 16. Ed. verc. (a) ἀπήγαγον. DK. 69. 124. 131. 116. al. 6. Mt. B. f. semel. k. o. p. ξ. ψ. Ed. Syr. p. in m. Orig. ἀπαγάγοντες ἤγαγον. Arm. (b) DKLM S. 218 (c. al. 10.) Ev. 6. al. 12. pluresve. Mt. BV. al. 19. Ed. Orig. (c) = DL. 80. 142. cant. (d) = D. 61. cant. (e) καὶ ἐὰν. Mt. m. colb. Theophyl. ἐὰν. D. cant. veron. verc. vind. corb. ἐὰν δὲ. BL. 235. al. 3. Syr. Cyr. εἰ δὲ καὶ. 59. (f) = BL. Mt. m. Copt. verc. Cyr. (g) = BL. 131. 157. Copt. for. Cyr. Ambr. (h) + δὲ. ABDL. Copt. Arm. Syr. p. c. ast. Vulg. cant. for. vind. Cyr. Ambr. γὰρ. Orig. colb. (i) ἀναστάντες. D. 91. 131. al. 2. cant. item Mt. f. semel. g. q. (k) ABDEG HKLMS. al. 46. Mt. BV. al. 18. Ed. Syr. utr. Copt. Arm. Slav. Vulg. It. Euthym.

τοῦ, λέγοντες· τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα [l] τὸ ἔθνος,"
[m] καὶ κωλύοντα" καίσαρι φόρους διδόναι, [n] [o] λέγοντα
ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι." Ὁ δὲ πιλάτος ἐπηρώ- 3
τησεν αὐτὸν, λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ὁ
δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις. Ὁ δὲ πιλάτος 4
εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὑρίσ-
κω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Οἱ δὲ [p] ἐπίσχυον," 5
λέγοντες· ὅτι [q] ἀνασείει" τὸν λαὸν, [r] διδάσκων" καθ'
ὅλης τῆς [s] ἰουδαίας," ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἕως
ὧδε [t]. Πιλάτος δὲ ἀκούσας [u] γαλιλαίαν," ἐπηρώτησεν, 6
εἰ ὁ ἄνθρωπος γαλιλαῖός ἐστι. Καὶ ἐπιγνοὺς, ὅτι ἐκ τῆς 7
ἐξουσίας ἡρώδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς ἡρώδην, ὄντα
καὶ αὐτὸν ἐν ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. Ὁ 8
δὲ ἡρώδης, ἰδὼν τὸν ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων
[x] ἐξ ἱκανοῦ" ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούειν [y] = πολλὰ" περὶ
αὐτοῦ· καὶ [z] ἤλπιζέ" τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ [a] γινόμε-
νον." Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ 9
οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς 10
καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ.
Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν 11
αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμ-

(l) = 1. τὸν λαόν. 157. τὸ γένος. Mt. B. || + ἡμῶν. BDKLM. 13. 69. 106. 118. 124. 131. al. 24. et Barber. 3. Mt. B. c. semel. f. semel. i. n. x** ψ. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Slav. Vulg. It. Euthym. || + ὑμῶν. Mt. x. (m) = 1. || *et solventem (καταλύοντα) legem nostram et prophetas, et prohibentem,* veron. corb. vind. colb. Mm. gat. Marcion ap. Epiph. (n) + καί. BL. 106. Syr. Arr. Arm. Vulg. It. exc. cant. verc. colb. (o) = Mt. B. || = χριστόν. Mt. r. (p) ἐνίσχυον. DH. 69. *fortius dicebant,* cant. (q) ἀναπείθει. Mt. c. semel. *seducit,* cant. (r) = 64. veron. vind. (s) γῆς. D. cant. (t) + *et filios nostros et uxores avertit a nobis; non enim baptizatur sicut nos.* colb. Priorem additamenti partem etiam Marcion ap. Epiph. legebat vs. 2. post διδόναι. (u) = B L. Copt. (x) = verc. ἐξ ἱκανοῦ χρόνου. HM. 1. 13. 69. 124. 131. al. 20. et Barber. 1. Mt. g. r. (Verss.) ἐξ ἱκανῶν χρόνων. BDL. 157. cant. colb. (y) = BDKL. 1. 42. 131. 157. al. 10. Copt. Æth. Ar. p. cant. *frequenter,* verc. Arm. Alii post αὐτοῦ ponunt. (z) ἤλπιζεν. 157. (a) = G. 16. 59. Syr.

12 πρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ πιλάτῳ. [b] Ἐγένοντο δὲ
φίλοι ὅ, τε πιλάτος καὶ ὁ ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ᾽
ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ [c] ἐν ἔχθρᾳ ὄντες" πρὸς ἑαυ-
13 τούς. Πιλάτος δὲ, συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ
14 τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν, Εἶπε πρὸς αὐτούς· προσ-
ηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς [d] ἀποστρέφοντα"
τὸν λαόν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ, ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐ-
δὲν εὗρον [e] ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον," [f] ὧν κατηγο-
15 ρεῖτε κατ᾽ αὐτοῦ." Ἀλλ᾽ οὐδὲ ἡρώδης· [g] ∾ ἀνέπεμψα
γὰρ — ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν," καὶ ἰδοὺ, οὐδὲν ἄξιον θανά-
16 του ἐστὶ πεπραγμένον [h] αὐτῷ. Παιδεύσας οὖν αὐτὸν
17 ἀπολύσω. [i] = Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς
18 κατὰ ἑορτὴν ἕνα." Ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ, λέγον-
τες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν [k] τὸν" Βαραββᾶν·

---

[g] ∾ ἀνέπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς.

(b) Vs. 12: Ὄντες δὲ ἐν ἀηδίᾳ (*lite*, cant. *dissensione*, colb.) ὁ πιλάτος καὶ ὁ ἡρώδης, ἐγένοντο φίλοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ. D. cant. colb. (addit tamen colb: *nam ante inimici erant ad invicem.*) Ordo verborum varie mutatur in codd. gr. (c) ἔχθραν ἔχοντες. 235. (d) διαστρέφοντα. 1. 13. 69. 124. 131. al. 13. et Barber. 2. Mt. d** f. semel. m. (e) αἴτιον ἐν αὐτῷ. D. 59. *mali in eo*, cant. ἐν αὐτῷ αἴτιον. 69. 124. Sahid. αἴτιον. Mt. c. semel. || = αἴτιον. 1. 131. Alius. Post αὐτοῦ ponit 157. Ante οὐδὲν Arm. ἄξιον, verc. (f) = D. 59. cant. || = κατ᾽. AL. 1. 28. 131. 218. Mt. B. f. semel. (g) HKLM. 89** 142 in m. 145. 157. 184. al. 7. Copt. Arr. brix. vat. 359. bodl. item (sed πρὸς ὑμᾶς) B. Syr. p. ms. in m.. *remisit enim eum ad nos, nam remisi vos ad illum*, germ. 1. || ἀνέπεμψα] ἀνέπεμψεν. Mt. B. || ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν] αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. 71. Syr. p. in m. gat. Mm. item Mt. r. αὐτὸν πρὸς αὐτόν. Syr. Perss. Arm. Slav. Sax. πρὸς αὐτόν. Mt. ψ. αὐτόν. Ev. 12** (h) + ἐν. D. 13. 40. 63. 69. 91. 124. 157. Ev. 6. 19. al. 12. Mt. c. semel. g. m. r. 10. Slav. Theophyl. (i) = ABKL. Copt. Sahid. verc. Post vs. 19. ponit D. cant. || κατ᾽ ἑορτὴν] = 50. κατ᾽ ἐνιαυτόν. Mt. r. *secundum consuetudinem*, veron. Ante ἀνάγκην ponit Mt. 12. Ante ἀπολύειν D. Mt. c. r. Arm. Post ἕνα Mt. n. || αὐτοῖς] = 90. Mt. r. emmer. Ante ἀπολύειν ponit 69. Post ἕνα Mt. c. || ἕνα] δέσμιον. Arr. ἕνα δέσμιον. 71. 106. 229 in m. al. 4. Mt. r. Pers. p. Syr. p. c. ob. (k) = AGH. 72. 89. 235. Ev. 6. Alii. Mt. BV. al. 14. Ed. Theophyl.

"Ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον 19
βεβλημένος εἰς φυλακήν. Πάλιν [l] οὖν" ὁ πιλάτος 20
προσεφώνησε [m], θέλων ἀπολῦσαι [n] τὸν ἰησοῦν." Οἱ δὲ 21
[o] ἐπεφώνουν," λέγοντες· [p] ∞ σταύρωσον, σταύρωσον" αὐτόν.
Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν 22
οὗτος; [q] οὐδὲν αἴτιον" θανάτου [r] εὗρον" ἐν αὐτῷ· παι-
δεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς 23
μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον
αἱ φωναὶ αὐτῶν [s] καὶ τῶν ἀρχιερέων." Ὁ δὲ πιλάτος 24
[t] ἐπέκρινε" γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν. Ἀπέλυσε δὲ 25
[u] † τὸν [x] διὰ στάσιν καὶ φόνον" βεβλημένον εἰς [y] τὴν"
φυλακὴν, ὃν ᾐτοῦντο· τὸν δὲ ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελή-
ματι αὐτῶν.

Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι [z] σίμωνός τι- 26
νος κυρηναίου [a] † ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ
τὸν σταυρὸν, φέρειν [b] ὄπισθεν" τοῦ ἰησοῦ. Ἠκολούθει δὲ 27

---

[p] ∞ σταυροῦ, σταυροῦ. [u] † αὐτοῖς. [a] † τοῦ.

(l) δέ. ADL. 124. 157. Syr. Copt. Vulg. It. ‖ = Mt. z. Arm. Pers. w. tol. (m) + αὐτοῖς. BL. (St. β. η.) 124. 157. + αὐτοὺς. D. 13. item 69. Syr. Pers. w. Copt. Æth. Vulg. It. (n) = H. αὐτὸν. 1. 131. Mt. f. semel. (o) ἐφώνουν. 71. al. 3. Mt. r. Ed. ἔκραξαν. D. (p) BD. Orig. sæpe. Cyr. Scholia ap. Mt. (q) οὐδεμίαν αἰτίαν. D. οὐδὲν ἄξιον. L. Ev. 19. al. 3. Mt. c. bis. f. semel. Syr. p. in m. Slav. verc. colb. (r) εὑρίσκω. D. Mt. m. Vulg. It. exc. verc. gat. (s) = BL. 130. gr. et lat. Alius. Copt. Sahid. Vulg. It. exc. cant. colb. brix. (t) ἀπέκρινε. 61. al. 4. Mt. B. (u) = ADELPS. 10. 28. 36. 40. 57. 61. 63. 64. 89. 127. 130. gr. 142. 218 (c. al. 6.) 235. Ev. 6. al. 33. Mt. BV. al. 18. Ed. Pers. p. Copt. (Syr. p. habet c. ob.) cant. verc. ‖ + τὸν βαραββᾶν. 1. 13. 61. 69. 124. 131. Ev. 18. 19. al. 19. Mt. c. semel. f. semel. r. x. Arm. (x) ἕνεκα φόνου. D. cant. (y) = BDK. 69. 225. Mt. f. semel. p. 17. Orig. (z) σίμωνά τινα κυρηναῖον ἐρχόμενον. BCD. 33. 124. Ev. 7. item (absque τινα) L. σίμωνά τινα κυρηναῖον τοῦ ἐρχομένου. 69. (a) = τοῦ (s. τὸν) ABCDGHLPS. 33. 106. 124. 131. 157. 235. Ev. 6. al. 22. Mt. BV. al. 20. Ed. Theophyl. (b) ὀπίσω. 34. Ev. 18. 19. al. 2. Mt. c. bis. m. Theophyl. ἔμπροσθεν. 72.

αὐτῷ πολὺ πλῆθος τȣ̃ λαοῦ ϗ [c] γυναικῶν," αἳ [d] — ϗ"
28 ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. Στραφεὶς δὲ πρὸς αὐ-
τὰς ὁ ἰησοῦς, εἶπε· θυγατέρες ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε
ἐπ' [e] ἐμέ·" [f] πλὴν" ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ
29 τέκνα ὑμῶν. Ὅτι ἰδοὺ, ἔρχονται ἡμέραι, ἐν αἷς ἐροῦ-
σι· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν,
30 καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ [g] ἐθήλασαν." Τότε ἄρξονται λέγειν
τοῖς ὄρεσι· πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς· καλύ-
31 ψατε ἡμᾶς. Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιȣ̃σιν,
32 ἐν τῷ ξηρῷ τί [h] γένηται;"] [[i] Ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι
δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

33 Καὶ ὅτε [k] ἀπῆλθον" ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον
κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους· ὃν
34 μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. [l] Ὁ δὲ ἰησȣ̃ς ἔλεγε·
πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι."
[m] διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτȣ̃, ἔβαλον [n] ∾ κλῆ-

---

[n] ∾ κλήρους.

(c) γυναῖκες. D. Mt. m. Syr. Perss. p. cant. brix. colb. (d) = ABCD L. 33. 218 (c. al. 6.) al. 2. Syr. Copt. Arm. Vulg. It. Theophyl. (e) ἐμοί. 29. 71. 157. Mt. r. || + μηδὲ πενθεῖτε. D. cant. || ἐπὶ ter = D. It. (exc. brix. for. colb.) Ambr. (f) ἀλλ'. D. (Vulg. It.) (g) ἔθρεψαν. BL. 131. ἐξέθρεψαν. D. 1. 118. Syr. p. in m. *educaverunt*, verc. *nutrierunt*, cant. veron. corb. *nutricaverunt*, colb. *lactaverunt*, Vulg. brix. (h) γενήσεται. DK. 71. 106. 218 (c. al. 5.) al. 10. Mt. o. r. *fiet*, Vulg. It. *facient*, colb. γίνεται. ES. Ev. 6. al. 4. Mt. d. f. semel. 11. (i) Vs. 32 = 57. In Evangelistariis (ut 18. 19. Mt. c. f.) tum hic versus tum omnia, a καὶ τοὺς κακούργους vs. 33. ad παραδείσῳ v. 43. omittuntur in una lectione, cap. 23, 1—56. Sed in aliis lectionibus (cap. 22, 66—23, 49. et 23, 32—49.) hæc vel in iisdem Evangelistariis retinentur. (k) ἦλθον. BCDLQ. 33. 69. 124. ap. Alt. 157. Mt. x. Syr. Copt. (Syr. p. habet in m.) Vulg. It. (l) = BD* (suppletur in m. græce, non latine) 38. cant. veron. verc. Habent Iren. Hilar. Ambr. Hier. Alii. || ἰησοῦς] κύριος. Q. Syr. p. in m. || ἔλεγε] εἶπε. AKM. al. 6. || πάτερ = A. (m) = Marcion ap. Tert. (non ap. Epiph.) (n) A. 1. 131. Alius. Ev. 14. 26. Mt. g. r. Syr. p. (sed rec. habet in m.) Slav. Vulg. verc. brix. corb. for. Aug. dis.

y = ἑαυτῶν" z τὰ στήθη" ὑπέστρεφον a. Εἱστήκεισαν δὲ 49
πάντες οἱ γνωστοὶ b αὐτοῦ" μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ
συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, ὁρῶσαι
ταῦτα.]

Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι ἰωσὴφ, βουλευτὴς * ὑπάρ- 50
χων, c ἀνὴρ" ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, (Οὗτος οὐκ ἦν 51
d συγκατατεθειμένος" τῇ βουλῇ ϗ τῇ πράξει αὐτῶν·)
ἀπὸ ἀριμαθαίας πόλεως τῶν ἰουδαίων· ὃς e ∞ ϗ προσ-
εδέχετο καὶ αὐτὸς" τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· f Οὗτος" 52
προσελθὼν τῷ πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ.
g Καὶ καθελὼν h αὐτὸ," ἐνετύλιξεν i αὐτὸ" σινδόνι, καὶ 53
ἔθηκεν k αὐτὸ" ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν l οὐδέ-
πω" οὐδεὶς κείμενος. m n Καὶ ἡμέρα ἦν o παρασκευὴ," 54

e ∞ προσεδέχετο.

D gr. L. 33. colb. || ὄχλοι καὶ θεωρήσαντες τὴν θεωρίαν ταύτην καὶ τὰ γινόμενα. 124. ap. Alt. item 69. Arm. (y) = ABCDL. 1. 131. al. 4. Arm. cant. for. In aliis locum mutat. αὐτῶν. 69. Ev. 6. Mt. 17. al. 4. (z) τὰς κεφαλὰς. Ev. 7. *frontes*, colb. || + καὶ τὰ μέτωπα. D. *et frontes*, cant. (a) + *dicentes: væ vobis, quæ facta sunt hodie propter peccata nostra; appropinquavit enim desolatio Hierusalem.* germ. 1. (b) αὐτῷ. ABL P. 33. 64. (c) = D. cant. veron. verc. corb. (d) συγκατατεθειμένος. C D. 1. 124. ap. Alt. 131. al. 6. (e) προσεδέχετο. BCDL. 69. cant. veron. verc. colb. καὶ προσεδέχετο. 13. 127. al. 2. Syr. Arr. Copt. προσεδέχετο καὶ αὐτὸς. K. 1. 33. 91. 106. 131. al. 13. Mt. d. g. i. m. n. p. Ed. Slav. Vulg. for. brix. corb. ϗ αὐτὸς προσεδέχετο. P. 157. al. 8. Mt. a. k. z. 10. Arm. (f) = D* καὶ D** cant. αὐτὸς. 69. ὃς 34. 39. Mt. m. οὗτος οὖν. 47. καὶ οὗτος. Mt. 11. (g) + *Pilatus autem cum audisset quia exspiravit, clarificavit Dominum, et donavit corpus Joseph. Joseph autem deposuit corpus etc.* colb. (h) = BCD L. 69. Ev. 17. 18. 19. Mt. 17. Vulg. It. exc. veron. αὐτὸν. 157. (i) = H. 1. al. 7. Mt. c. f. Slav. Vulg. It. αὐτὸν. 59. Ev. 17. verc. τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ ἐν. D. cant. (k) = 33. 69. 131. al. 4. αὐτὸν. BD. Vulg. It. exc. colb. (l) = 47* 54. colb. οὔπω. ABDL. 1. 118. Orig. Post οὐδεὶς ponunt alii. (m) + καὶ προσεκύλισε λίθον μέγαν ἐπὶ τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου. 13. 69. 124. ap. Alt. al. 11. Mt. r. Copt. + καὶ θέντος αὐτοῦ, ἐπέθηκεν τῷ μνημείῳ λίθον, ὃν μόγις εἴκοσι ἐκύλιον. D. cant. colb. (n) Vs. 54: ἦν δὲ ἡ ἡμέρα πρὸ σαββάτου. D. cant. *Fuit autem dies cœnæ puræ ante sabbatum*, colb. (o) παρασκευῆς. BL. Vulg. for. *cœnæ*

55 [p] = καὶ'' σάββατον [q] ἐπέφωσκε.'' Κατακολουθήσα-
σαι δὲ [r] — καὶ'' γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι
αὐτῷ ἐκ τῆς γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, [s] καὶ
56 ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα'' αὐτοῦ. Ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοί-
μασαν ἀρώματα [t] καὶ μύρα·'' καὶ τὸ μὲν σάββατον
ἡσύχασαν [u] κατὰ τὴν ἐντολήν.'']

1 [Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου [x] βαθέος,'' ἦλθον
[y] ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν [z] ἀρώματα·''
2 [a] = καί τινες σὺν αὐταῖς.'' Εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀπο-
3 κεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ
4 εὗρον τὸ σῶμα [b] τοῦ κυρίου'' [c] ἰησοῦ.'' Καὶ ἐγένετο,
ἐν τῷ [d] διαπορεῖσθαι'' αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ,
[e] ἄνδρες δύο'' ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν [f] ἀστραπτού-
5 σαις.'' Ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν
[g] τὸ πρόσωπον'' εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς· τί ζη-

[e] δύο ἄνδρες.

pura, verc. veron. *cœna pura*, corb. (p) = AC**GHKMPS. (St. π.) 10. 11. 36. 40. 63. 64. 72. 91. 124. ap. Alt. 127. 130. gr. 142. 157. 235. Ev. 6. 18. al. 44. Mt. V. al. 19. Ed. (Syr. p. habet c. ob.) Eus. Theophyl. (q) ὑπέφωσκε. K. 42. 145* (r) = ACDEKL. 36. 61. 64. 72. 91. 106. 127. 130. gr. et lat. 218 (cum 124 et al. 9.) 235. Ev. 6. al. 29. Mt. V. al. 14. Ed. Syr. utr. Slav. Vulg. It. Eus. Theophyl. ‖ *al.* BLP. 1. 40. 69. 131. 157. al. 4. Mt. a. d. f. 10. ‖ + δύο. D. 29. 33. cant. veron. verc. corb. (s) = D. cant. (t) = 1. 131. (u) = D. cant. κατὰ τὸν νόμον. Marcion ap. Epiph. (x) βαθέως. ACD. 124. 235. Ev. 6. al. 7. Mt. B. c. Ed. Eus. (y) + γυναῖκες. 225** al. 8. Mt. l. x. 19. et Evangelistaria. (z) = D. It. exc. brix. for. germ. 1. (a) = BCL. 33. 124* Copt. Æth. Vulg. It. (exc. cant. brix.) Dionys. alex. Eus. ‖ τινες] ἄλλαι s. ἕτεραι γυναῖκες. Syr. utr. Ar. Pers. p. Arm. ‖ + ἐλογίζοντο δὲ ἐν ἑαυταῖς, τίς ἄρα ἀποκυλίσει τὸν λίθον. ἐλθοῦσαι δὲ D. cant. colb. (b) = D. 42. Syr. Ar. p. Pers. p. Sax. cant. veron. verc. corb. brix. (c) = D. cant. veron. verc. corb. (d) ἀπορεῖσθαι. BCDL. διαπορεῖν; 1. 131. Alius, (e) ABCEGHLS. Ev. 6. 24. al. 25. pluresve. Mt. BV. 19. al. 20. Ed. Syr. p. Arm. verc. brix. Eus. Theophyl. (f) λευκαῖς. L. (g) τὰ πρόσωπα. BCDGL. 1. 33. 42. 157. Syr. utr. Slav. cant.

ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; h Οὐκ ἔστιν ὧδε, 6
ἀλλ' ἠγέρθη." μνήσθητε i ὡς" ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν
k ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, Λέγων" ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- 7
θρώπου παραδοθῆναι l εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτω-
λῶν," καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.
Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. Καὶ ὑποστρέψα- 8 9
σαι m ἀπὸ τοῦ μνημείου" ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα
τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς. n — Ἦν δὲ" ἡ μαγ- 10
δαληνὴ μαρία, καὶ ἰωάννα, καὶ μαρία o ἰακώβου, καὶ
αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, p — αἳ" ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀπο-
στόλους ταῦτα. Καὶ ἐφάνησαν q ἐνώπιον αὐτῶν" ὡσεὶ 11
λῆρος τὰ ῥήματα r αὐτῶν," καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.
[s — Ὁ δὲ πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 12
καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια t κείμενα" u μόνα."

n ἦσαν δὲ.

(h) = D. cant. veron. verc. corb. ἠγέρθη. Marcion ap. Epiph. *Resurrexit a mortuis*, colb. || ἀλλ' = C. Syr. germ. 2. (i) ὅσα. C. ut videtur. D. cant. colb. Marcion ap. Epiph. et Tert. (k) = Marcion ap. Epiph. (l) = verc. || ἀνθρώπων = 86. 127* Mt. 11. Slav. 1. (non alii.) tol. || ἁμαρτωλῶν = D. cant. veron. corb. (m) = D. Arm. cant. veron. verc. corb. colb. (n) = AD. 8. ap. Wetst. 28. 53. 69. (ap. Mill. et Wetst.) 71. 86. 106. 130. gr. Ev. 2. 19. 20. 24. 25[b]. 32. 35. 36. 44. al. 7. Mt. B. c. f. m. q. r. ψ. 11. 17. (Syr. p. habet c. ast.) cant. || ἦν δὲ. K. 1. 2[**] 50. 67. 68. 69 (ap. Wetst.) 131. 220. Alius. Mt. a. x. ω. ut videtur. 10. Ed. Slav. (exc. Viln.) Vulg. veron. verc. corb. brix. for. (o) + τοῦ. ABDKS. 1. 10. 33. 64. 72[**] 91. 106. Ev. 19. al. 13. Mt. V. al. 10. Ed. Syr. p. Theophyl. + θυγάτηρ. Syr. hieros* μήτηρ. Syr. Pers. p. Syr. hieros** (p) = ABDEGHL. 1. 2. 3. 50. 53. 71. 86. 106. 130. gr. 145. Ev. 19. 20. 24. 32. 35. 44. al. 3. Mt. B. c. f. m. r. ψ. ω. 11. Ed. (Syr. p. habet c. ast.) cant. veron. corb. (q) = 225. Mt. B. *illis*, verc. || = ἐνώπιον. 1. (r) ταῦτα. BDL. Syr. Arr. Pers. w. Copt. Æth. Syr. p. ms. Vulg. It. exc. brix. (s) Vs. 12 = D. Syr. hieros. (extat in m.) cant. veron. verc. (t) = B. Ev. 44. Mt. B. semel. m. Copt. Theophyl. in commentar. Ante τὰ ὀθόνια ponit Mt. χ. Theophyl. in textu. Post μόνα L. Arm. Slav. Vulg. brix. for. colb. corb. (u) = AK. 47. 69. Mt. c. semel. 19. semel. mart. harl.

καὶ ἀπῆλθε * [x] πρὸς ἑαυτὸν," * θαυμάζων τὸ γε-
γονός.]

13 Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ
ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους [y] ἑξήκοντα ἀπὸ
14 ἱερουσαλὴμ, [z] ᾗ ὄνομα ἐμμαούς." Καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν
πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.
15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐ-
16 τὸς [a] ὁ" ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς. Οἱ δὲ
ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο, τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν.
17 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς [b] ἀντι-
βάλλετε" πρὸς [c] ἀλλήλους" [d] περιπατοῦντες," [e] καὶ ἐστὲ
18 σκυθρωποί;" Ἀποκριθεὶς δὲ [f] ὁ εἷς," ᾧ ὄνομα [g] κλεό-
πας," εἶπε πρὸς αὐτόν· σὺ μόνος παροικεῖς [h] † ἱερουσα-
λὴμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέ-
19 ραις ταύταις; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπον
αὐτῷ· τὰ περὶ ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου, [i] ὃς" ἐγένετο ἀνὴρ

[h] † ἐν. ∾ εἰς.

(x) Antecedentibus jungunt Copt. Scholion Severi. Euthym. Sequentibus Vulg. brix. for. colb. Theophyl. Alii. (y) + ἑκατὸν. KN* 158. 175 in m. 223* Arm. Syr. p. in cod. Barsalib. (In codd. Barb. et Assem. extat in m.) Syr. hieros. germ. 1. τὰ ἀκριβῆ ἢ ὁ (ἀκριβέστερα 194.) τῆς ἀληθείας βιβλίοις. Schol. codd. 34. 194. (z) ὀνόματι οὐλαμμαοῦς. D. cant. ᾗ ὄνομα ἐλμαοῦς. Slav. 1. *nomine Ammaus et Cleophas*, veron. corb. Ambr. qui sæpe alterum e duobus illis discipulis *Ammaonem* nominat. (a) — ABL. (b) ἀμφιβάλλετε. 33. 69. (c) ἑαυτοὺς. D. *ad vos*, cant. (d) — veron. verc. corb. colb. (e) — Syr. hieros. Orig. ut videtur. ‖ καὶ ἐστε] = D. cant. καὶ ἐστάθησαν. B. καὶ ἔστησαν. L. Copt. Æth. (f) — Mt. m. εἷς. DLNP. 69. 124. 131. 157. Mt. n. ‖ + ἐξ αὐτῶν. P. 33. 69. 157. 229** Syr. utr. Arm. cant. veron. verc. brix. corb. gat. (g) κλεώπας. 218 (c. al. 5.) al. 7. Mt. o. 19. Alterum Scholiastæ appellant mox Simeonem, non tamen Petrum, sed alium, (sic S et Orig.) mox Nathanaelem, (sic Mt. V. d. et Epiph.) mox Lucam. (sic Mt. d.) (h) — AD gr. EGHKLMNPS. Ev. 2. 3. 4. 5. 6. 24. 35. 40. al. 67. Mt. V. al. 16. Ed. Syr. utr. Theophyl. εἰς. 125. al. 3. Slav. ‖ Orig. ut rec. (i) ὡς. 10.

προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ, [k] ἐναντίον" τοῦ
θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ· Ὅπως τε παρέδωκαν αὐ- 20
τὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανά-
του, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν, ὅτι 21
αὐτός [l] ἐστιν" ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν ἰσραήλ· ἀλλά
γε [m] [n] σὺν πᾶσι τούτοις" τρίτην [o] ταύτην" ἡμέραν ἄγει
[p] σήμερον," ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. Ἀλλὰ καὶ γυ- 22
ναῖκές τινες [q] ἐξ ἡμῶν" [r] ἐξέστησαν" [s] ἡμᾶς," γενόμεναι
[t] ὄρθριαι" ἐπὶ τὸ μνημεῖον· Καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα 23
αὐτοῦ, ἦλθον, λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρα-
κέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν 24
σὺν [u] ἡμῖν" ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω, καθὼς καὶ
αἱ γυναῖκες εἶπον· [x] αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον." Καὶ αὐτὸς 25
εἶπε πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ
[y] τοῦ πιστεύειν" ἐπὶ πᾶσιν, οἷς [z] ἐλάλησαν οἱ προφῆται·"
[a] Οὐχὶ" ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν 26
εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως 27
καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηρμήνευεν αὐτοῖς [b] [c] ἐν
πάσαις ταῖς γραφαῖς" [d] τὰ" περὶ [e] αὐτοῦ." Καὶ ἤγ- 28
γισαν εἰς τὴν κώμην, οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς [f] ∾ προσ-

[f] ∾ προσεποιήσατο.

57. al. 9. Mt. f** bis. m. (k) ἐνώπιον. D. cant. colb. (l) ἦν. D. Vulg. cant. brix. for. colb. Aug. Ambrosiast. (m) + καί. BD. 33. 229** Syr. p. in m. cant. (n) = colb. In aliis lat. locum mutat. (o) = D. 42. 71. Alius. Syr. p. (p) = B. 1. Syr. Ar. Copt. Æth. Arm. Ante ἄγει ponit D. cant. (q) = D. Pers. p. Æth. cant. (r) ἐθάμβησαν. 40. *seduxerunt*, cant. (s) = Mt. q. (t) ὀρθριναί. ABDL. 1. (u) ἡμῶν. 72. (x) = 24* || εἶδον] εἴδομεν. D. cant. *invenerunt*, Vulg. (y) = D. cant. (z) ἐλάλησεν (ἐλάλησα. ap. Epiph.) ὑμῖν s. πρὸς ὑμᾶς. Marcion ap. Tert. et Epiph. Dial. c. marc. (a) ὅτι. D. cant. Dial. c. marc. (b) + τί ἦν. L. 1. 33. Copt. + τά. Arm. (c) = Mt. ω. 19. || = πάσαις. D. Copt. cant. germ. 1. (d) = L. ταῖς. 225. || *quæ de ipso erant*, Vulg. veron. brix. for. corb. Aug. (e) ἑαυτοῦ. M. 218 (c. al. 10.) Alii. Mt. B. 19. al. 16. Ed. (etiam St. 3.) αὑτοῦ. Alii. || + γεγραμμένα. Arm. (f) ABD (St. β.) L. 1.

29 ἐποιεῖτο" πορρωτέρω πορεύεσθαι. Καὶ παρεβιάσαντο
αὐτὸν, λέγοντες· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν
[g] ἐστὶ, καὶ" κέκλικεν [h] ἡ ἡμέρα. [i] καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖ-
30 ναι σὺν αὐτοῖς." Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ κατακλιθῆναι
αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον, εὐλόγησε, καὶ [k] κλά-
31 σας ἐπεδίδου" αὐτοῖς. [l] Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ
ὀφθαλμοὶ," καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος
32 ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ
καρδία ἡμῶν [m] καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν," ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν
33 τῇ ὁδῷ, [n] καὶ" ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ
ἀναστάντες [o] αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλήμ·
καὶ εὗρον συνηθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν
34 αὐτοῖς, [p] Λέγοντας·" ὅτι [q] ∾ ἠγέρθη ὁ κύριος ὄν-
35 τως," καὶ ὤφθη σίμωνι. Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν
τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ
ἄρτου.]

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, [r] αὐτὸς [[s] † [t] ἔστη" ἐν
μέσῳ αὐτῶν, [u] — καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν" [x].

[q] ∾ ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος. [s] † ὁ ἰησοῦς.

(g) = D. cant. veron. verc. corb. Mm. for. colb. tol. (h) + ἤδη. B L. 1. 33. 124. 131. Mt. 17. Syr. (Syr. p. habet c. ob.) Arr. Copt. Slav. 1. 4. et vat. Vulg. It. exc. gat* cant. colb. (i) = 61. al. 3. || = τοῦ μεῖναι. Vulg. for. corb. || + ἰησοῦ. Arm. (k) προσεδίδου. D. cant. (l) λαβόντων δὲ αὐτῶν τὸν ἄρτον ἀπ' αὐτοῦ, (= ἀπ' αὐτοῦ. Orig.) ἠνύγησαν (διηνοίχθησαν Orig.) οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν. D. cant. colb. Orig. (m) ἦν ἡμῶν κεκαλυμμένη. D. (κεκαλυμμένη. St. β.) cant. *fuit excæcatum*, colb. || = ἐν ἡμῖν. B. Sax. Vulg. ms. tol* Habet Orig. ter; sed alibi ter = ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλησεν ἡμῖν. (n) = BDL. 33. cant. Orig. ter. || ὡς ἐλάλει ἡμῖν et καὶ = veron. verc. colb. Ambr. Aug. (o) + λυπούμενοι. D. cant. colb. (p) λέγοντες. D. (q) BDLP. 1. 131. Syr. Arm. cant. verc. brix. colb. corb. ap. Blanch. || = ὄντως. Mt. 17* veron. (r) + ὁ. 10. 42. 61. 142. al. 13. Mt. i. k. l. m. n. p. z. 12. Ed. Theophyl. (s) = BDL. 61. al. 3. Mt. 12. cant. veron. verc. vat. 359. corb. Cyr. Ambr. Post ἔστη ponunt P. Vulg. corb. ὁ κύριος. H. 157. colb. (t) ἐστάθη. D. (u) = D. cant. veron. verc. corb. (x) + ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. GP. 88. 130. gr. et lat.

Ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον 19
βεβλημένος εἰς φυλακήν. Πάλιν [l] οὖν" ὁ πιλάτος 20
προσεφώνησε [m], θέλων ἀπολῦσαι [n] τὸν ἰησοῦν." Οἱ δὲ 21
[o] ἐπεφώνουν," λέγοντες· [p] ∞ σταύρωσον, σταύρωσον" αὐτόν.
Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν 22
οὗτος; [q] οὐδὲν αἴτιον" θανάτου [r] εὗρον" ἐν αὐτῷ· παι-
δεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς 23
μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον
αἱ φωναὶ αὐτῶν [s] καὶ τῶν ἀρχιερέων." Ὁ δὲ πιλάτος 24
[t] ἐπέκρινε" γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν. Ἀπέλυσε δὲ 25
[u] † τὸν [x] διὰ στάσιν καὶ φόνον" βεβλημένον εἰς [y] τὴν"
φυλακὴν, ὃν ᾐτοῦντο· τὸν δὲ ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελή-
ματι αὐτῶν.

Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι [z] σίμωνός τι- 26
νος κυρηναίου [a] † ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ
τὸν σταυρὸν, φέρειν [b] ὄπισθεν" τοῦ ἰησοῦ. Ἠκολούθει δὲ 27

---

[p] ∞ σταυροῦ, σταυροῦ. [u] † αὐτοῖς. [a] † τοῦ.

(l) δὲ. ADL. 124. 157. Syr. Copt. Vulg. It. || = Mt. z. Arm. Pers. w. tol. (m) + αὐτοῖς. BL. (St. β. η.) 124. 157. + αὐτοὺς. D. 13. item 69. Syr. Pers. w. Copt. Æth. Vulg. It. (n) = H. αὐτὸν. 1. 131. Mt. f. semel. (o) ἐφώνουν. 71. al. 8. Mt. r. Ed. ἔκραξαν. D. (p) BD. Orig. sæpe. Cyr. Scholia ap. Mt. (q) οὐδεμίαν αἰτίαν. D. οὐδὲν ἄξιον. L. Ev. 19. al. 3. Mt. c. bis. f. semel. Syr. p. in m. Slav. verc. colb. (r) εὑρίσκω. D. Mt. m. Vulg. It. exc. verc. gat. (s) = BL. 130. gr. et lat. Alius. Copt. Sahid. Vulg. It. exc. cant. colb. brix. (t) ἀπέκρινε. 61. al. 4. Mt. B. (u) = ADELPS. 10. 28. 36. 40. 57. 61. 63. 64. 89. 127. 130. gr. 142. 218 (c. al. 6.) 235. Ev. 6. al. 33. Mt. BV. al. 18. Ed. Pers. p. Copt. (Syr. p. habet c. ob.) cant. verc. || + τὸν βαραββᾶν. 1. 13. 61. 69. 124. 131. Ev. 18. 19. al. 19. Mt. c. semel. f. semel. r. x. Arm. (x) ἕνεκα φόνου. D. cant. (y) = BDK. 69. 225. Mt. f. semel. p. 17. Orig. (z) σίμωνά τινα κυρηναῖον ἐρχόμενον. BCD. 33. 124. Ev. 7. item (absque τινα) L. σίμωνά τινα κυρηναῖον τοῦ ἐρχομένου. 69. (a) = τοῦ (s. τὸν) ABCDGHLPS. 33. 106. 124. 131. 157. 235. Ev. 6. al. 22. Mt. BV. al. 20. Ed. Theophyl. (b) ὀπίσω. 34. Ev. 18. 19. al. 2. Mt. c. bis. m. Theophyl. ἔμπροσθεν. 72.

αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ [c] γυναικῶν,″ αἳ [d] — καὶ″
28 ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. Στραφεὶς δὲ πρὸς αὐ-
τὰς ὁ ἰησοῦς, εἶπε· θυγατέρες ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε
ἐπ᾽ [e] ἐμέ·″ [f] πλὴν″ ἐφ᾽ ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ
29 τέκνα ὑμῶν. Ὅτι ἰδοὺ, ἔρχονται ἡμέραι, ἐν αἷς ἐροῦ-
σι· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν,
30 καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ [g] ἐθήλασαν.″ Τότε ἄρξονται λέγειν
τοῖς ὄρεσι· πέσετε ἐφ᾽ ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς· καλύ-
31 ψατε ἡμᾶς. Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν,
32 ἐν τῷ ξηρῷ τι [h] γένηται;″] [[i] Ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι
δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

33 Καὶ ὅτε [k] ἀπῆλθον″ ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον
κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους· ὃν
34 μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. [l] Ὁ δὲ ἰησοῦς ἔλεγε·
πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι.″
[m] διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον [n] ∾ κλῆ-

---

[n] ∾ κλήρους.

(c) γυναῖκες. D. Mt. m. Syr. Pers. p. cant. brix. colb. (d) = ABCD L. 33. 218 (c. al. 6.) al. 2. Syr. Copt. Arm. Vulg. It. Theophyl. (e) ἐμοί. 29. 71. 157. Mt. r. || + μηδὲ πενθεῖτε. D. cant. || ἐπὶ ter = D. It. (exc. brix. for. colb.) Ambr. (f) ἀλλ᾽. D. (Vulg. It.) (g) ἔθρεψαν. BL. 131. ἐξέθρεψαν. D. 1. 118. Syr. p. in m. *educaverunt*, verc. *nutrierunt*, cant. veron. corb. *nutricaverunt*, colb. *lactaverunt*, Vulg. brix. (h) γενήσεται. DK. 71. 106. 218 (c. al. 5.) al. 10. Mt. o. r. *fiet*, Vulg. It. *facient*, colb. γίνεται. ES. Ev. 6. al. 4. Mt. d. f. semel. 11. (i) Vs. 32 = 57. In Evangelistariis (ut 18. 19. Mt. c. f.) tum hic versus tum omnia, a καὶ τοὺς κακούργους vs. 33. ad παραδείσῳ v. 43. omittuntur in una lectione, cap. 23, 1—56. Sed in aliis lectionibus (cap. 22, 66—23, 49. et 23, 32—49.) hæc vel in iisdem Evangelistariis retinentur. (k) ἦλθον. BCDLQ. 33. 69. 124. ap. Alt. 157. Mt. x. Syr. Copt. (Syr. p. habet in m.) Vulg. It. (l) = BD* (suppletur in m. græce, non latine) 38. cant. veron. verc. Habent Iren. Hilar. Ambr. Hier. Alii. || ἰησοῦς] κύριος. Q. Syr. p. in m. || ἔλεγε] εἶπε. AKM. al. 6. || πάτερ = A. (m) = Marcion ap. Tert. (non ap. Epiph.) (n) A. 1. 131. Alius. Ev. 14. 26. Mt. g. r. Syr. p. (sed rec. habet in m.) Slav. Vulg. verc. brix. corb. for. Aug. dis.

ρον." Καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς [o] θεωρῶν." ἐξεμυκτήριζον 35
δὲ [p] [q] καὶ" [r] οἱ ἄρχοντες" [s] — σὺν αὐτοῖς," λέγοντες·
ἄλλους [t] ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτὸν, [u] εἰ οὗτός ἐστιν ὁ χρι-
στὸς, ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός." Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ 36
στρατιῶται, προσερχόμενοι καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ,
Καὶ λέγοντες· [x] εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων, σῶσον 37
σεαυτόν." Ἦν δὲ καὶ [y] ἐπιγραφὴ [z] γεγραμμένη" ἐπ' αὐ- 38
τῷ [a] γράμμασιν ἑλληνικοῖς καὶ ῥωμαϊκοῖς καὶ ἑβραϊκοῖς·"
[b] οὗτός ἐστιν" ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων. Εἷς δὲ τῶν [c] κρε- 39
μασθέντων" κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν, [d] λέγων· εἰ
σὺ εἶ ὁ χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς." Ἀποκριθεὶς 40
δὲ ὁ ἕτερος [e] ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων" οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν
θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι [f] εἶ; Καὶ" ἡμεῖς μὲν 41
δικαίως· ἄξια γὰρ, ὧν ἐπράξαμεν, ἀπολαμβάνομεν·

(o) *exspectans*, Vulg. ms. It. exc. cant. colb. (p) + αὐτὸν. D. 1. 13. 69. 106. 131. 218 (c. 124. al. 6.) 235. al. 11. et Barber. 2. Mt. B. c. semel. g. x. Syr. Perss. Æth. Arm. Vulg. It. Eus. (q) = C*D. 1. 118. 131. Mt. g. Vulg. It. Eus. (r) = D. cant. οἱ ἀρχιερεῖς. Ev. 13. Mt. B. gat. (s) = BCDLQ. 33. 47. 69. 157. Mt. B. Syr. Pers. p. Copt. cant. veron. colb. corb. *intra se*, verc. *cum Sadducæis*, gat. Mm. *cum Pharisæis*, tol. Codd. lat. ap. Wetst. || + τοῖς (σὺν τοῖς. 80) πρεσβυτέροις. 80. 220. (t) ἔσωσας, σεαυτὸν σῶσον· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰ χριστὸς εἶ ὁ ἐκλεκτός. D. cant. item colb. (u) εἰ υἱός ἐστιν ὁ χριστὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἐκλεκτός. B. || οὗτος = B. Slav. 2. 3. || ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτὸς] ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 157. Slav. 2. 3. ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ θεοῦ. C. colb. corb. τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτός. L. 1. 118. Copt. Eus. ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἐκλεκτός. 13. 69. 131. Arm. Syr p. (x) χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων· περιτιθέντες αὐτῷ καὶ ἀκάνθινον στέφανον. D. cant. colb. || = εἰ. A. 1. 131. al. 3. Mt. g. m. verc. (y) + ἡ. DGS. al. 11. Mt. z. al. 4. Ed. (z) = BL. Copt. ἐπιγεγραμμένη. ADQ. Mt. B. cant. Post αὐτῷ ponunt C* 13. 69. 124. (a) = BC*L. Copt. verc. || καὶ ῥωμ. καὶ ἑβρ. = Ev. 32. || καὶ ῥωμ. = corb. || καὶ ἑβρ. = 69. Ante ῥωμ. ponit 157. (b) = C. colb. Post ἰουδαίων ponunt D. 124. cant. corb. item (omisso ἐστιν) BL. verc. || + ὁ ἰησοῦς. 1. 118. Alius. Mt. g. || Orig. ut rec. (c) = D. Ev. 26. cant. συγκρεμασθέντων αὐτῷ. Mt. 12. Syr. Syr. hieros. (d) = D. cant. || λέγων· εἰ] οὐχὶ. BL. Copt. item veron. verc. corb. || εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς] εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ. Mt. 12. || εἰ] οὐχὶ. Arm. (e) ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη. BC*L. Copt. (f) ἐσμὲν. C* Copt. Syr. hieros. Chrys. εἰ, καὶ ἡμεῖς ἐσμέν. καὶ. D. Epiph. *et nos sumus*. *Et*, cant.

42 [g] οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε.″ Καὶ [h] ἔλεγε τῷ
ἰησοῦ·″ μνήσθητί μου, [i] — κύριε, [k] ὅταν ἔλθῃς″ [l] ἐν
43 τῇ βασιλείᾳ σου.″ [m] [n] Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς·
ἀμὴν λέγω σοι,″ σήμερον * μετ᾽ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ πα-
44 ραδείσῳ. Ἦν δὲ [o] ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, [p] καὶ σκότος
45 ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης.″ [q] — Καὶ
ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος·″ [r] καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα
46 τοῦ ναοῦ μέσον.″ Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ ἰη-
σοῦς, εἶπε· πάτερ, εἰς χεῖράς σου [s] ∾ παραθήσο-
μαι″ τὸ πνεῦμά μου· [t] καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐξέπνευσεν.″
47 [u] Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον,″ ἐδόξασε τὸν
θεὸν, λέγων· ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.
48 Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεω-
ρίαν ταύτην, [x] θεωροῦντες τὰ γενόμενα,″ τύπτοντες

[s] ∾ παρατίθεμαι.

(g) = 59. ‖ ἄτοπον] = colb. πονηρὸν D. (St. β.) *iniquum*, cant. *mali*, Vulg. It. (h) στραφεὶς πρὸς τὸν κύριον, εἶπεν αὐτῷ. D. cant. ἔλεγε· ἰησοῦ. BL. (i) = BDLM. 15. 42. Copt. Syr. hieros. cant. verc. Orig. semel. Ante μνήσθητι ponit Q. corb. brix. ἰησοῦ. Orig. semel. (k) = DQ. cant. (l) εἰς τὴν βασιλείαν σου. BL. Copt. Vulg. brix. for. colb. corb. Hilar. Ambr. ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐλεύσεώς σου. D. cant. (m) Vs. 43 = Marcion ap. Epiph. Manichæi ap. Chrys. Aliqui ap. Orig. (n) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τῷ ἐπιπλήσσοντι. (leg. ἐπι-πλήσσοντι. A prima erat ἐπλήσσοντι. *dixit qui objurgabat eum* [scil. alterum latronem, vs. 40.] cant.) θάρσει. D. cant. ‖ ὁ ἰησοῦς] = BL. Ev. 26. Copt. + *Credis?* colb. (o) + ἤδη. BC*L. Copt. Syr. p. Ar. p. Orig. int. (p) = Syr. hieros. ‖ ἐφ᾽ ὅλην] ἐπὶ. Mt. m. ‖ γῆν] οἰκουμένην. Mt. d. (q) = C* Marcion ap. Epiph. τοῦ ἡλίου σκοτισθέντος. Syr. p. τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος. BL. Ev. 7. 9. 10. 12. 13. 15. 17. Mt. c. et f. semel. (cf. vs. 32. not. i.) Syr. p. in m. Orig. c. Cels. Orig. int. in cantic. Aliqui ap. Orig. int. in Matth. ‖ καὶ = Arm. veron. colb. verc. δὲ. D. Copt. cant. (r) Post ἐξέπνευσεν vs. 46. ponit D. cant. (s) ABCKMPQ. (St. β. γ. ε.) 33. 42. 127. 131. Ev. 18. 19. al. 7. Mt. c. semel. x. z* Justin. Orig. Theodot. Eus. Cyr. hieros. παρατίθημι. D. (St. ς. θ.) 1. 106. 209. Ev. 36. al. 19. Mt. c. semel. f. semel. r. Syr. Vulg. It. Constitut. Ath. Eunom. Bas. Nyss. Epiph. Cyr. Theodoret. Eus. emis. Theophyl. Patr. lat. (t) = 29. 64. Mt. q* (u) καὶ ὁ ἑκατόνταρχος φωνήσας. D. cant. (x) = A. 226. ‖ θεωροῦντες] θεωρήσαντες. BC;

y = ἑαυτῶν″ z τὰ στήθη″ ὑπέστρεφον a. Εἱστήκεισαν δὲ 49
πάντες οἱ γνωστοὶ b αὐτοῦ″ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ
συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, ὁρῶσαι
ταῦτα.]

Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι ἰωσὴφ, βουλευτὴς * ὑπάρ- 50
χων, c ἀνὴρ″ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, (Οὗτος οὐκ ἦν 51
d συγκατατεθειμένος″ τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν·)
ἀπὸ ἀριμαθαίας πόλεως τῶν ἰουδαίων· ὃς e ∾ καὶ προσ-
εδέχετο καὶ αὐτὸς″ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· f Οὗτος″ 52
προσελθὼν τῷ πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ.
g Καὶ καθελὼν h αὐτὸ,″ ἐνετύλιξεν i αὐτὸ″ σινδόνι, καὶ 53
ἔθηκεν k αὐτὸ″ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν l οὐδέ-
πω″ οὐδεὶς κείμενος. m n Καὶ ἡμέρα ἦν o παρασκευὴ,″ 54

e ∾ προσεδέχετο.

D gr. L. 33. colb. || ὄχλοι καὶ θεωρήσαντες τὴν θεωρίαν ταύτην καὶ τὰ γινόμενα. 124. ap. Alt. item 69. Arm. (y) = ABCDL. 1. 131. al. 4. Arm. cant. for. In aliis locum mutat. αὐτῶν. 69. Ev. 6. Mt. 17. al. 4. (z) τὰς κεφαλάς. Ev. 7. *frontes*, colb. || + καὶ τὰ μέτωπα. D. *et frontes*, cant. (a) + *dicentes: væ vobis, quæ facta sunt hodie propter peccata nostra; appropinquavit enim desolatio Hierusalem.* germ. 1. (b) αὐτῷ. ABL P. 33. 64. (c) = D. cant. veron. verc. corb. (d) συγκατατιθέμενος. C D. 1. 124. ap. Alt. 131. al. 6. (e) προσεδέχετο. BCDL. 69. cant. veron. verc. colb. καὶ προσεδέχετο. 13. 127. al. 2. Syr. Arr. Copt. προσεδέχετο καὶ αὐτός. K. 1. 33. 91. 106. 131. al. 13. Mt. d. g. i. m. n. p. Ed. Slav. Vulg. for. brix. corb. καὶ αὐτὸς προσεδέχετο. P. 157. al. 3. Mt. a. k. z. 10. Arm. (f) = D* καὶ D** cant. αὐτός. 69. ὃς 34. 39. Mt. m. οὗτος οὖν. 47. καὶ οὗτος. Mt. 11. (g) + *Pilatus autem cum audisset quia exspiravit, clarificavit Dominum, et donavit corpus Joseph. Joseph autem deposuit corpus etc.* colb. (h) = BCD L. 69. Ev. 17. 18. 19. Mt. 17. Vulg. It. exc. veron. αὐτόν. 157. (i) = H. 1. al. 7. Mt. c. f. Slav. Vulg. It. αὐτόν. 59. Ev. 17. verc. τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ ἐν. D. cant. (k) = 33. 69. 131. al. 4. αὐτόν. BD. Vulg. It. exc. colb. (l) = 47* 54. colb. οὔπω. ABDL. 1. 118. Orig. Post οὐδεὶς ponunt alii. (m) + καὶ προσεκύλισε λίθον μέγαν ἐπὶ τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου. 13. 69. 124. ap. Alt. al. 11. Mt. r. Copt. + καὶ θέντος αὐτοῦ, ἐπέθηκεν τῷ μνημείῳ λίθον, ὃν μόγις εἴκοσι ἐκύλιον. D. cant. colb. (n) Vs. 54: ἦν δὲ ἡ ἡμέρα πρὸ σαββάτου. D. cant. *Fuit autem dies cœnæ puræ ante sabbatum*, colb. (o) παρασκευῆς. BL. Vulg. for. *cœnæ*

55 ᵖ = καὶ" σάββατον ᵠἐπέφωσκε." Κατακολουθήσα-
σαι δὲ ʳ —καὶ" γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι
αὐτῷ ἐκ τῆς γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, ˢ καὶ
56 ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα" αὐτοῦ. Ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοί-
μασαν ἀρώματα ᵗ καὶ μύρα·" καὶ τὸ μὲν σάββατον
ἡσύχασαν ᵘ κατὰ τὴν ἐντολήν."]

1 [Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου ˣ βαθέος," ἦλθον
ʸ ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ᶻ ἀρώματα"
2 ᵃ = καί τινες σὺν αὐταῖς." Εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀπο-
3 κεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ
4 εὗρον τὸ σῶμα ᵇ τοῦ κυρίου" ᶜ ἰησοῦ." Καὶ ἐγένετο,
ἐν τῷ ᵈ διαπορεῖσθαι" αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδού,
ᵉ ἄνδρες δύο" ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ᶠ ἀστραπτού-
5 σαις." Ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν
ᵍ τὸ πρόσωπον" εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς· τί ζη-

ᵉ δύο ἄνδρες.

pura, verc. veron. *cœna pura*, corb. (p) = AC**GHKMPS. (St. π.) 10. 11. 36. 40. 63. 64. 72. 91. 124. ap. Alt. 127. 130. gr. 142. 157. 235. Ev. 6. 18. al. 44. Mt. V. al. 19. Ed. (Syr. p. habet c. ob.) Eus. Theophyl. (q) ἐπέφωσκε. K. 42. 145* (r) = ACDEKL. 36. 61. 64. 72. 91. 106. 127. 130. gr. et lat. 218 (cum 124 et al. 9.) 235. Ev. 6. al. 29. Mt. V. al. 14. Ed. Syr. utr. Slav. Vulg. It. Eus. Theophyl. ‖ αἱ. BLP. 1. 40. 69. 131. 157. al. 4. Mt. a. d. f. 10. ‖ + δύο. D. 29. 33. cant. veron. verc. corb. (s) = D. cant. (t) = 1. 131. (u) = D. cant. κατὰ τὸν νόμον. Marcion ap. Epiph. (x) βαθέως. ACD. 124. 235. Ev. 6. al. 7. Mt. B. c. Ed. Eus. (y) + γυναῖκες. 225** al. 8. Mt. l. x. 19. et Evangelistaria. (z) = D. It. exc. brix. for. germ. 1. (a) = BCL. 33. 124* Copt. Æth. Vulg. It. (exc. cant. brix.) Dionys. alex. Eus. ‖ τινες] ἄλλαι s. ἕτεραι γυναῖκες. Syr. utr. Ar. Pers. p. Arm. ‖ + ἐλογίζοντο δὲ ἐν ἑαυταῖς, τίς ἄρα ἀποκυλίσει τὸν λίθον. ἐλθοῦσαι δὲ D. cant. colb. (b) = D. 42. Syr. Ar. p. Pers. p. Sax. cant. veron. verc. corb. brix. (c) = D. cant. veron. verc. corb. (d) ἀπορεῖσθαι. BCDL. διαπορεῖν. 1. 131. Alius. (e) ABCEGHLS. Ev. 6. 24. al. 25. pluresve. Mt. BV. 19. al. 20. Ed. Syr. p. Arm. verc. brix. Eus. Theophyl. (f) λευκαῖς. L. (g) τὰ πρόσωπα. BCDGL. 1. 33. 42. 157. Syr. utr. Slav. cant.

τεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; h Οὐκ ἔστιν ὧδε, 6
ἀλλ' ἠγέρθη." μνήσθητε i ὡς" ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν
k ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, Λέγων" ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- 7
θρώπου παραδοθῆναι l εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτω-
λῶν," καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.
Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. Καὶ ὑποστρέψα- 8 9
σαι m ἀπὸ τοῦ μνημείου" ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα
τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς. n — Ἦν δὲ" ἡ μαγ- 10
δαληνὴ μαρία, καὶ ἰωάννα, καὶ μαρία o ἰακώβου, καὶ
αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, p — αἳ" ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀπο-
στόλους ταῦτα. Καὶ ἐφάνησαν q ἐνώπιον αὐτῶν" ὡσεὶ 11
λῆρος τὰ ῥήματα r αὐτῶν," καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.
[s — Ὁ δὲ πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 12
καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια t κείμενα" u μόνα"

n ἦσαν δέ.

(h) = D. cant. veron. verc. corb. ἠγέρθη. Marcion ap. Epiph. *Resurrexit a mortuis*, colb. || ἀλλ' = C. Syr. germ. 2. (i) ὅσα. C. ut videtur. D. cant. colb. Marcion ap. Epiph. et Tert. (k) = Marcion ap. Epiph. (l) = verc. || ἀνθρώπων = 36. 127* Mt. 11. Slav. 1. (non alii.) tol. || ἁμαρτωλῶν = D. cant. veron. corb. (m) = D. Arm. cant. veron. verc. corb. colb. (n) = AD. 1. ap. Wetst. 28. 53. 69. (ap. Mill. et Wetst.) 71. 86. 106. 130. gr. Ev. 2. 19. 20. 24. 25ᵇ. 32. 35. 36. 44. al. 7. Mt. B. c. f. m. q. r. ψ. 11. 17. (Syr. p. habet c. ast.) cant. || ἦν δὲ. K. 1. 2** 50. 67. 68. 69 (ap. Wetst.) 131. 220. Alius. Mt. a. x. ω. ut videtur. 10. Ed. Slav. (exc. Viln.) Vulg. veron. verc. corb. brix. for. (o) + ἡ. ABDKS. 1. 10. 33. 64. 72** 91. 106. Ev. 19. al. 13. Mt. V. al. 10. Ed. Syr. p. Theophyl. + θυγάτηρ. Syr. hieros* μήτηρ. Syr. Pers. p. Syr. hieros** (p) = ABDEGHL. 1. 2. 3. 50. 53. 71. 86. 106. 130. gr. 145. Ev. 19. 20. 24. 32. 35. 44. al. 3. Mt. B. c. f. m. r. ψ. ω. 11. Ed. (Syr. p. habet c. ast.) cant. veron. corb. (q) = 225. Mt. B. *illis*, verc. || = ἐνώπιον. 1. (r) ταῦτα. BDL. Syr. Arr. Pers. w. Copt. Æth. Syr. p. ms. Vulg. It. exc. brix. (s) Vs. 12 = D. Syr. hieros. (extat in m.) cant. veron. verc. (t) = B. Ev. 44. Mt. B. semel. m. Copt. Theophyl. in commentar. Ante τὰ ὀθόνια ponit Mt. χ. Theophyl. in textu. Post μόνα L. Arm. Slav. Vulg. brix. for. colb. corb. (u) = AK. 47. 69. Mt. c. semel. 19. semel. mart. barl.

καὶ ἀπῆλθε * [x] πρὸς ἑαυτὸν," * θαυμάζων τὸ γε-
γονός.]

13 Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ
ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν ςαδίους [y] ἑξήκοντα ἀπὸ
14 ἱερουσαλὴμ, [z] ᾗ ὄνομα ἐμμαούς." Καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν
πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.
15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐ-
16 τὸς [a] ὁ" ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς. Οἱ δὲ
ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο, τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν.
17 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς [b] ἀντι-
βάλλετε" πρὸς [c] ἀλλήλους" [d] περιπατοῦντες," [e] καὶ ἐστὲ
18 σκυθρωποί;" Ἀποκριθεὶς δὲ [f] ὁ εἷς," ᾧ ὄνομα [g] κλεό-
πας," εἶπε πρὸς αὐτόν· σὺ μόνος παροικεῖς [h] † ἱερουσα-
λὴμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέ-
19 ραις ταύταις; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπον
αὐτῷ· τὰ περὶ ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου, [i] ὃς" ἐγένετο ἀνὴρ

[h] † ἐν. ∾ εἰς.

(x) Antecedentibus jungunt Copt. Scholion Severi. Euthym. Sequentibus Vulg. brix. for. colb. Theophyl. Alii. (y) + ἑκατὸν. KN* 158. 175 in m. 223* Arm. Syr. p. in cod. Barsalib. (In codd. Barb. et Assem. extat in m.) Syr. hieros. germ. 1. τὰ ἀκριβῆ ꞔ ἡ (ὠριγένους 194.) τῆς ἀληθείας βιβλίοις. Schol. codd. 34. 194. (z) ὀνόματι οὐλαμμαούς. D. cant. ᾗ ὄνομα ἐλμαούς. Slav. 1. *nomine Ammaus et Cleophas*, veron. corb. Ambr. qui sæpe alterum e duobus illis discipulis *Ammaonem* nominat. (a) = ABL. (b) ἀμφιβάλλετε. 33. 69. (c) ἑαυτούς. D. *ad vos*, cant. (d) = veron. verc. corb. colb. (e) = Syr. hieros. Orig. ut videtur. || καὶ ἐστε] = D. cant. καὶ ἐστάθησαν. B. καὶ ἔστησαν. L. Copt. Æth. (f) = Mt. m. εἷς. DLNP. 69. 124. 131. 157. Mt. n. || + ἐξ αὐτῶν. P. 33. 69. 157. 229** Syr. utr. Arm. cant. veron. verc. brix. corb. gat. (g) κλεώπας. 218 (c. al. 5.) al. 7. Mt. o. 19. Alterum Scholiastæ appellant mox Simeonem, non tamen Petrum, sed alium, (sic S et Orig.) mox Nathanaelem, (sic Mt. V. d. et Epiph.) mox Lucam. (sic Mt. d.) (h) = AD gr. EGHKLMNPS. Ev. 2. 3. 4. 5. 6. 24. 35. 40. al. 67. Mt. V. al. 16. Ed. Syr. utr. Theophyl. εἰς. 125. al. 3. Slav. || Orig. ut rec. (i) ὡς. 16.

προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ, [k] ἐναντίον" τοῦ
θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ· Ὅπως τε παρέδωκαν αὐ- 20
τὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανά-
του, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν, ὅτι 21
αὐτός [l] ἐστιν" ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν ἰσραήλ· ἀλλά
γε [m] [n] σὺν πᾶσι τούτοις" τρίτην [o] ταύτην" ἡμέραν ἄγει
[p] σήμερον," ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. Ἀλλὰ καὶ γυ- 22
ναῖκές τινες [q] ἐξ ἡμῶν" [r] ἐξέστησαν" [s] ἡμᾶς," γενόμεναι
[t] ὄρθριαι" ἐπὶ τὸ μνημεῖον· Καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα 23
αὐτοῦ, ἦλθον, λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρα-
κέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν 24
σὺν [u] ἡμῖν" ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω, καθὼς καὶ
αἱ γυναῖκες εἶπον· [x] αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον." Καὶ αὐτὸς 25
εἶπε πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ
[y] τοῦ πιστεύειν" ἐπὶ πᾶσιν, οἷς [z] ἐλάλησαν οἱ προφῆται·"
[a] Οὐχὶ" ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν 26
εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ μωσέως 27
καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηρμήνευεν αὐτοῖς [b] [c] ἐν
πάσαις ταῖς γραφαῖς" [d] τὰ" περὶ [e] αὐτοῦ." Καὶ ἤγ- 28
γισαν εἰς τὴν κώμην, οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς [f] ∾ προσ-

[f] ∾ προσεποιήσατο.

57. al. 9. Mt. f** bis. m. (k) ἐνώπιον. D. cant. colb. (l) ἦν. D. Vulg. cant. brix. for. colb. Aug. Ambrosiast. (m) + καὶ. BD. 33. 229** Syr. p. in m. cant. (n) = colb. In aliis lat. locum mutat. (o) = D. 42. 71. Alius. Syr. p. (p) = B. 1. Syr. Ar. Copt. Æth. Arm. Ante *ἄγει* ponit D. cant. (q) = D. Pers. p. Æth. cant. (r) ἐθίωσαν. 40. *seduxerunt*, cant. (s) = Mt. q. (t) ὀρθριναί. ABDL. 1. (u) ἐμοί. 72. (x) = 24* || εἶδον] εἴδομεν. D. cant. *invenerunt*, Vulg. (y) = D. cant. (z) ἐλάλησεν (ἐλάλησα. ap. Epiph.) ὑμῖν s. πρὸς ὑμᾶς. Marcion ap. Tert. et Epiph. Dial. c. marc. (a) ὅτι. D. cant. Dial. c. marc. (b) + τί ἦν. L. 1. 33. Copt. + τὰ. Arm. (c) = Mt. a. 19. || = πάσαις. D. Copt. cant. germ. 1. (d) = L. ταῖς. 225. || *quæ de ipso erant*, Vulg. veron. brix. for. corb. Aug. (e) ἑαυτοῦ. M. 218 (c. al. 10.) Alii, Mt. B. 19. al. 16. Ed. (etiam St. 3.) αὐτοῦ. Alii. || + γεγραμμένα. Arm. (f) ABD (St. β.) L. 1.

29 ἐποιεῖτο" πορρωτέρω πορεύεσθαι. Καὶ παρεβιάσαντο
αὐτὸν, λέγοντες· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν
[g] ἐστὶ, καὶ" κέκλικεν [h] ἡ ἡμέρα. [i] καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖ-
30 ναι σὺν αὐτοῖς." Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ κατακλιθῆναι
αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον, εὐλόγησε, καὶ [k] κλά-
31 σας ἐπεδίδου" αὐτοῖς. [l] Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ
ὀφθαλμοὶ," καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος
32 ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ
καρδία ἡμῶν [m] καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν," ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν
33 τῇ ὁδῷ, [n] καὶ" ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ
ἀναστάντες [o] αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ·
καὶ εὗρον συνηθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν
34 αὐτοῖς, [p] Λέγοντας·" ὅτι [q] ∾ ἠγέρθη ὁ κύριος ὄν-
35 τως," καὶ ὤφθη Σίμωνι. Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν
τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ
ἄρτου.]

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, [r] αὐτὸς [[s] † [t] ἔστη" ἐν
μέσῳ αὐτῶν, [u] — καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν" [x].

[q] ∾ ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος. [s] † ὁ ἰησοῦς.

(g) = D. cant. veron. verc. corb. Mm. for. colb. tol. (h) + ἤδη. B L. 1. 33. 124. 131. Mt. 17. Syr. (Syr. p. habet c. ob.) Arr. Copt. Slav. 1. 4. et vat. Vulg. It. exc. gat* cant. colb. (i) = 61. al. 3. || = τοῦ μεῖναι. Vulg. for. corb. || + ἐκεῖ. Arm. (k) προσεδίδου. D. cant. (l) λαβόντων δὲ αὐτῶν τὸν ἄρτον ἀπ' αὐτοῦ, (= ἀπ' αὐτοῦ. Orig.) ἠνύγησαν (διηνοίχθησαν Orig.) οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν. D. cant. colb. Orig. (m) ἦν ἡμῶν κεκαλυμμένη. D. (κεκαλυμμένη. St. β.) cant. *fuit excaecatum*, colb. || = ἐν ἡμῖν. B. Sax. Vulg. ms. tol* Habet Orig. ter; sed alibi ter = ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλησεν ἡμῖν. (n) = BDL. 33. cant. Orig. ter. || ὡς ἐλάλει ἡμῖν et ὡς = veron. verc. colb. Ambr. Aug. (o) + λυπούμενοι. D. cant. colb. (p) λέγοντες. D. (q) BDLP. 1. 131. Syr. Arm. cant. verc. brix. colb. corb. ap. Blanch. || = ὄντως. Mt. 17* veron. (r) + ὁ. 10. 42. 61. 142. al. 13. Mt. i. k, l. m. n. p. z. 12. Ed. Theophyl. (s) = BDL. 61. al. 3. Mt. 12. cant. veron. verc. vat. 359. corb. Cyr. Ambr. Post ἔστη ponunt P. Vulg. corb. ὁ κύριος. H. 157. colb. (t) ἐστάθη. D. (u) = D. cant. veron. verc. corb. (x) + ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. GP. 88. 130. gr. et lat.

y Πτοηθέντες" δὲ καὶ z ἔμφοβοι" γενόμενοι, ἐδόκουν 37
a πνεῦμα" θεωρεῖν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμέ- 38
νοι ἐστὲ, καὶ b διατί" διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν; Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας 39
μου, c ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι" ψηλαφήσατέ d με" καὶ
ἴδετε· e ὅτι" πνεῦμα f σάρκα καὶ" ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς
ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. g Καὶ τοῦτο εἰπὼν, h ἐπέδειξεν" 40
αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἔτι δὲ ἀπιστούν- 41
των αὐτῶν i ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμαζόντων," εἶπεν
αὐτοῖς· ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; Οἱ δὲ ἐπέδωκαν 42
αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος k — καὶ ἀπὸ μελισσίου κη-
ρίου." Καὶ λαβὼν, ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν l. 43

Εἶπε δὲ αὐτοῖς· οὗτοι οἱ λόγοι m, οὓς ἐλάλησα πρὸς 44
ὑμᾶς, n ἔτι ὢν" σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ o πληρωθῆναι" πάντα

Syr. Perss. Arr. Copt. Æth. Arm. Slav. 1. Vulg. brix. colb. Mm. gat. for. germ. Ambr. Aug. (y) θροηθέντες. B. (z) ἔντρομοι. 1. 118. Alius. (a) φάντασμα. D. cant. Marcion ap. Tert. (b) = Vulg. for. ἱνατί. DL. Dial. c. marc. Aug. Vigil. taps. τί. B. Marcion ap. Tert. (c) = Mt. o. ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός. BL. verc. veron. brix. ὅτι ἐγὼ αὐτός εἰμι. D. Vulg. cant. colb. (d) = D. Syr. hieros. (Syr. p. habet c. ob.) Vulg. It. exc. colb. Hilar. Hier. Ambr. Aug. Vigil. taps. || λάβετε, ψηλαφήσατέ με, καὶ ἴδετε, ὅτι οὐκ εἰμὶ δαιμόνιον ἀσώματον. Ignat. ad smyrn. et Evang. nazar. ap. Hier. (e) τὸ. D gr. || = 130. gr. (f) = Marcion ap. Tert. et Epiph. || καὶ σάρκας = Tert. Post ἔχει ponit D. cant. (g) Vs. 40 = D. cant. veron. verc. corb. (h) ἔδειξεν. BGHLN. 1. 33. 57. 64. 131. al. 15. Mt. B. f** semel. m. r. ψ. Ed. Cyr. Damasc. Theophyl. (i) καὶ θαυμαζόντων ἀπὸ τῆς χαρᾶς. A. 130. gr. et lat. Sax. Vulg. veron. verc. colb. for. Cyr. alex. et hieros. (k) = ABDL. (Syr. p. habet c. ast.) cant. Clem. || μελισσίου] = veron. verc. μελισσαίου. 89. 218 (c. al. 6.) Mt. a. d. al. 11. Ed. (l) + καὶ τὰ ἐπίλοιπα (καὶ ἐπιπολειφθὲν. 130.) ἔδωκεν αὐτοῖς. K. 13. 42. 130. Arm. Ath. ms. + καὶ λαβὼν τὰ ἐπίλοιπα (περισσεύματα 88.) ἔδωκεν αὐτοῖς. 88. 207. in m. 161* Arr. Copt. Syr. hieros. colb. item (omisso priore λαβὼν) Æth. Syr. p. c. ast. Vulg. gat. Mm. for. Aug. Vigil. taps. (m) + μου. ADKLN. 33. Ev. 5. Mt. χ. Copt. Æth. cant. Hilar. (n) ἐν ᾧ ἤμην. D. *cum adhuc essem*, Vulg. It. Patr. lat. *cum essem*, cant. (o) πληρωθῆναι. D*

τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως, καὶ προφήταις,
45 [p] καὶ ψαλμοῖς," περὶ ἐμοῦ. Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν
46 νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι
[q] οὕτω γέγραπται, [r] — καὶ οὕτως ἔδει" παθεῖν τὸν
χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι [s] ἐκ νεκρῶν" [t] τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,"
47 Καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, [u] ἀρξάμενον" ἀπὸ
48 49 ἱερουσαλήμ. Ὑμεῖς δέ [x] ἐστε" μάρτυρες τούτων. Καὶ
ἰδοὺ, ἐγὼ [y] ἀποστέλλω" τὴν ἐπαγγελίαν [z] τοῦ πατρός"
μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει [a] †, ἕως
οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους.

50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς [b] ἔξω" [c] ἕως εἰς" βηθανίαν· καὶ
51 ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ
ἐγένετο, ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, [d] διέστη" ἀπ' αὐ-
52 τῶν, [e] — καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν." Καὶ αὐτοὶ,
[f] — προσκυνήσαντες αὐτὸν," ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ

---

[a] † ἱερουσαλήμ.

(p) = 1. Alius. (q) = οὕτω γέγραπται καὶ. 72. Mt. d. i. n. Arm. (r) = BDL. Copt. Æth. Arr. It. (exc. brix. for.) Iren. int. Hilar. Aug. Habent Cypr. Iren. alibi. Aug. semel. (s) = D. 29. 71. Mt. r. cant. (t) = veron. corb. Mm. gat. Iren. (u) ἀρξαμένων. C ut videtur. D. Syr. p. ms. in m. cum nota, in uno græco codice ita legi. cant. *incipientibus*, Vulg. veron. brix. for. corb. Mm. gat. Aug. ἀρξάμενοι. BLN. 33. Copt. Æth. Slav. ἀρξάμενος. S. 86. 145* 225. Ev. 36. Mt. B. verc. colb. Aug. semel. ἀρξαμένην. 1. (x) = BD. cant. Post μάρτυρες ponunt C. Vulg. corb. (y) ἀποστελῶ s. ἐξαποστελῶ. L. Ev. 15. 18. 19. Mt. H. m. 17. Syr. Perss. Arr. Æth. Vulg. ms. et ed. sixtin. verc. germ. 2. tol. Hier. Vigil. taps. (z) = D. cant. Aug. (a) = BDL. Copt. Vulg. It. (exc. brix.) Ambr. Hier. Aug. Gaudent. Auct. de promiss. Vigil. taps. Fulg. (b) = BC*L. 1. 33. 157. Syr. Copt. verc. (c) ἕως πρὸς. BL. 1. πρὸς. D. 33. cant. *in*, Vulg. veron. for. colb. brix. Mm. ἕως. Ev. 15. Mt. d. Aug. (d) ἀπέστη. D. (e) = D. cant. veron. verc. corb. Aug. (f) = Iidem. ‖ αὐτὸν = Mt. m. Vulg. Mm. for. colb.

μετὰ χαρᾶς μεγάλης. Καὶ ἦσαν διαπαντὸς [g] ἐν τῷ 53
ἱερῷ," [h] αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες" τὸν θεόν. [i] †] [k]

---

[i] † ἀμήν.

(g) = A* (h) αἰνοῦντες καὶ = BL. Copt. Ar. p. || καὶ εὐλογοῦντες = D. cant. veron. verc. corb. gat. bodl. Aug. (i) = CDL. 1. 33. Mt. i. n. Copt. Arm. Æth. Ar. p. Syr. hieros. Vulg. ms. cant. veron. verc. corb. gat. bodl. for.. Mm. emmer. harl. Euthym. Hier. Beda. (k) Variorum codicum variæ sunt subnotationes: Εὐαγγέλιον κατὰ λουκᾶν. || Εὐαγγέλιον κατὰ λουκᾶν ἐπληρώθη, ἄρχεται κατὰ μάρκον. || Τέλος τοῦ κατὰ λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου. || Εὐαγγέλιον κατὰ λουκᾶν ἐγράφη ἑλληνιστὶ ... ἐξεδόθη εἰς ἀλεξάνδρειαν τὴν μεγάλην ... ἐν τῇ ῥώμῃ ... ἰταλικοῦ χαρακτῆρος ὑπάρχων ... in *Achaiæ Bœotiæque finibus* ... ὑπαγορεύσαντος αὐτῷ τοῦ μακαρίου παύλου ... μετὰ χρόνους ιε τῆς τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεως ... Ἔχει δὲ ῥήματα γ. s. γογ. s. γωγ. s. γων... στίχους β. s. βχ. s. βχοζ. s. βψν. s. βψξ. s. βω. s. γπγ. s. ϛωϛ ... κεφάλαια τμβ. s. τμα. s. τμθ ... τίτλους ϛγ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν [a] πρὸς τὸν θεὸν,"
2 καὶ [b] θεὸς" ἦν [c] ὁ λόγος." [d] Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς
3 τὸν θεόν." Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ χωρὶς αὐ-
4 τοῦ ἐγένετο [e] οὐδὲ ἕν," * [f] ὃ γέγονεν." Ἐν αὐτῷ ζωὴ

Inscriptio: *Κατὰ ἰωάννην.* B. *Εὐαγγέλιον κατὰ ἰωάννην.* Codd. Ed. *Τὸ κατὰ ἰωάννην (ἅγιον) εὐαγγέλιον* Codd. Ed. *Ἄρχεται εὐαγγέλιον κατὰ ἰωάννην.* D. *Ἀρχὴ τοῦ κατὰ ἰωάννην εὐαγγελίου.* 135. *Ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην.* Mt. g. *Εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην.* 69. *Ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην (ἁγίου) εὐαγγελίου.* 178. Mt. a.

(a) *ἐν τῷ θεῷ.* Clem. semel. (b) *ὁ θεὸς.* L. Nyss. *θεοῦ.* Conject. Crellii. (c) Sequentibus jungit Photinus. || *καὶ ὁ λόγος.* Conject. Bahrdtii. (d) — 47. 64. Mt. 19. Habet Iren. gr. Orig. || *οὗτος*] *οὕτως.* Ev. 32. (e) *οὐδέν.* D. 17. (71. ap. Mill.) 117* Ev. 32. 46. Mt. B. Fragm. aldin. Heracleon. Clem. aliquoties. (alibi ut rec.) Orig. semel. (f) Sequentibus jungunt C*DL. 4. Slav. 1. Vulg. ms. veron. verc. corb. brix. emmer. Ptolemaeus ap. Iren. Heracleon ap. Orig. Theodotus. Clem. saepe. Orig. saepe. Theophyl. ant. Alexand. alex. Ath. Eus. Hippol. Marcell. Eunom. Cyr. alex. et hieros. Naz. Nyss. Ephr. Iren. Tert. Victorin. Novatian. Lactant. Hilar. Ambr. (qui alteram interstinctionem Alexandrinis et Ægyptiis, alibi autem, plerisque doctis et fidelibus tribuit.) Aug. Philastr. Phoebad. Fulgent. Zeno. Petilian. Leo M. Gaud. Beda. Alii. Macedoniani. || Alii post *αὐτῷ* distinxerunt. Nonnulli: *quod factum est in ipso, vita est,* s. *quod factum est, in ipso; vita est* etc. || Rec. tuentur Chrys. Epiph. Theophyl. Euthym. Cypr. Arnob. Hier.

[g] ἦν,″ καὶ [h] ἡ″ ζωὴ ἦν τὸ φῶς [i] τῶν ἀνθρώπων.″ Καὶ 5
Luke 1.5-25. τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, ϗ ἡ σκοτία [k] αὐτὸ″ οὐ κα-
v. 26. τέλαβεν. Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, 6
ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης· Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα 7
μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτὸς, [l] ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι᾽
αὐτοῦ.″ Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ᾽ ἵνα μαρτυρήσῃ 8
περὶ τοῦ φωτός. Ἦν * [m] τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτί- 9
ζει πάντα ἄνθρωπον * ἐρχόμενον [n] εἰς τὸν κόσμον.″ Ἐν 10
[o] τῷ κόσμῳ″ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι᾽ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ
ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, ϗ οἱ ἴδιοι 11
αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν 12
αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς
τὸ ὄνομα αὐτοῦ· [p] Οἳ οὐκ ἐξ [q] αἱμάτων,″ [r] οὐδὲ ἐκ θε- 13
λήματος σαρκὸς,″ [s] οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς,″ ἀλλ᾽
ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ 14
ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, ϗ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δό-
ξαν [t] ὡς μονογενοῦς″ παρὰ πατρὸς, [u] πλήρης″ χάριτος

(g) ἐστιν. D. Codd. qu. ap. Orig. et Aug. It. (exc. germ. foss.) Clem. semel. Valentin. ap. Iren. Hilar. Ambr. Vigil. Utrumque habent Victorin. Aug. (h) =. Fragm. aldin. Clem. semel. Orig. bis. (alibi habet.) (i) = B* Habent Iren. dis. Orig. dis. (k) αὐτόν. B. 13. 114* al. 3. Theodot. (l) = 235. Fragm. aldin. Iren. Hilar. (m) + *enim*, veron. mart. Hilar. bis. Aug. semel. *autem*, brix. (n) *in hunc mundum*, Vulg. It. Tert. Cypr. Hilar. Ambr. Aug. Alii. (o) *hoc mundo*, veron. verc. brix. corb. Iren. Cypr. Ambr. semel. Aug. aliquoties. (p) οἱ . . . ἐγεννήθησαν]: ὃς . . . ἐγεννήθη. *qui* . . . *natus est*. (Iren. ter, verba hæc ad Christum accommodans.) Sic legendum esse pronunciat Tert. nostram lectionem Valentinianorum corruptioni tribuens. Atque sic veron. Ambr. semel, ut videtur; (in commentario et alibi habet: *nati sunt*.) Aug. semel. Pseudo Ath. libr. 2. ad Theophyl. lat. || οἱ = D* vere. (q) αἵματος. Syr. Syr. p. ed. veron. Tert. Hilar. Vigil. Alii. (r) = E* 42. 96* 116. (s) = B* (suppl. in m. eadem manu.) 17* Eus. || Post αἱμάτων ponunt Hilar. Aug. || *voluntate*] *voluptate*. tol.* (t) ἀληθῶς μονογενοῦς, ὡς. Orig. semel. (u) πλήρη. D. (St. A.) 5. Valentiani ap. Iren. Cyr. Maximi scholion in Mt. s. Theophyl. in commentar. *pleni*, (scil. unigeniti) Aug. semel. *plenum*, (scil. verbum) Vulg. It. Patr. lat. *plenus*, verc. Novatian.

15 καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκρα-
γε, λέγων· οὗτος ˣ ἦν," ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμε-
16 νος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός με ἦν. ʸ ὅτι"
ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, ᶻ καὶ"
17 χάριν ἀντὶ χάριτος. Ὅτι ὁ νόμος διὰ μωσέως ἐδόθη·
18 ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ἐγένετο.] [Θεὸν
οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ᵃ ὁ μονογενὴς ᵇ — υἱὸς," ᶜ ὁ ὢν εἰς
τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο."

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ ἰωάννου, ὅτε ἀπέ-
στειλαν ᵈ οἱ ἰουδαῖοι ἐξ ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ λευΐτας,
20 ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ; Καὶ ὡμολόγησε,
καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγησεν· ὅτι ᵉ ∞ οὐκ εἰμὶ ἐγώ"

ʸ καὶ. ᵉ ∞ ἐγὼ οὐκ εἰμί.

(x) = Mt. ψ. ἐστ. Syr. p. veron. verc. brix. colb. mart. foss. (y) B C*DL. 33. Copt. Æth. Arm. veron. verc. corb. Orig. ter. (semel ut rec.) Eus. Julian. Cyr. Nonn. Aug. Schol. in Mt. a. d. g. (z) = Æth. Perss. Ar. pol. Arm. Slav. 1. 2. 3. 5. 8. veron. verc. colb. mart. foss. for. tol. Auct. quaest. ex N. T. (a) + ἀλλ' ε. ὁ δ. Arm. + nisi, Vulg. ms. veron. verc. gat. Mm. colb. mart. foss. for. tol. Iren. Hilar. Alii. (b) = Victorin. semel. Orig. semel, ut videtur. (tom. 4. pag. 102.) ‖ θεὸς. L. 33. Syr. Æth. Syr. p. in m. Ignat. Constitut. Theodot. Clem. bis. Orig. bis. Lucian. martyr. ap. Socrat. Arius. Marcellus. Eunomius. Bas. Naz. Nyss. Julian. Epiph. saepe. Isidor. pelus. Cyr. saepe. Basil. seleuc. Tit. bostr. Schol. in Mt. d. Iren. Op. imp. Hilar. alicubi. Fulgent. Gaudent. Ferrand. Vigil. Alcuin. Alii. ‖ θεοῦ. Pers. p. Copt. ‖ υἱός. Sic Orig. semel (dissentientibus inter se editionibus.) Eus. Bas. Iren. alicubi. Tert. Hilar. Victorin. alicubi. Ambr. Aug. Phoebad. Vigil. Alii. ‖ υἱὸς θεὸς. Clem. bis. ap. Mill. Orig. semel in ed. huet. sed aliis edd. υἱὸς τοῦ θεοῦ. Et sic Orig. int. et Iren. alicubi. (c) sinum patris ipse enarravit v. disseruit, verc. Tert. semel. qui est in patre, ipse enarravit nobis, colb. ‖ = τοῦ πατρὸς. 69. (d) + πρὸς αὐτὸν. BC. 235. Mt. v. Syr. Arr. Copt. Æth. Arm. Syr. hieros. veron. verc. colb. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. ‖ Post λευΐτας ponunt A. 13. 33. 69. 106. 124. ap. Birch. 157. 229** al. 8. Mt. o. q. r. 11. 17. Fragm. aldin. Syr. p. Sax. Vulg. brix. corb. gat. Mm. for. (e) ABC*L. Copt. Arm. veron. verc.

ὁ χριςός. Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· [f]τί οὖν;" [g]ἠλίας εἶ 21
σύ;" καὶ λέγει· οὐκ εἰμί· [h]ὁ" προφήτης εἶ σύ; καὶ
ἀπεκρίθη· οὔ. [i]Εἶπον οὖν αὐτῷ·" τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρι- 22
σιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· [k]τί λέγεις περὶ σεαυ-
τοῦ;" Ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος * ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύ- 23
νατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν ἡσαΐας ὁ προφήτης.
Καὶ [l]οἱ" ἀπεςαλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν [m]φαρισαίων." Καὶ 24 25
ἠρώτησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ
σὺ οὐκ εἶ ὁ χριςὸς, [n]οὔτε" ἠλίας, [n]οὔτε" [o]ὁ" προφήτης;
Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰωάννης, λέγων· ἐγὼ βαπτίζω [p]ἐν 26
ὕδατι· μέσος [q]— δὲ" ὑμῶν [r]ἕςηκεν," ὃν ὑμεῖς οὐκ
οἴδατε, [s]† Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, [t]† οὗ [u]= ἐγὼ" 27
οὐκ εἰμὶ ἄξιος, ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδή-

---

[s]† Αὐτός ἐςιν. [t]† ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν.

---

foss. Orig. ter. Cyr. Chrys. in Mt. 5 codd. || = ἐγὼ. Mt. o. Auct. de promiss. (f) = Copt. Arm. veron. (g) σὺ ἠλίας εἶ. C. Copt. corb. Orig. quinquies. τίς εἶ σύ; ἠλίας εἶ; Arm. || σὺ = L. Slav. 2. 3. verc. Cyr. || σὺ οὖν τί; ἠλίας εἶ; B. (h) = 69. (i) = 59. εἶπον οὖν. 1. εἰπὸν οὖν ἡμῖν. Arm. Chrys. in Mt. μ. Hier. ϗ εἶπον αὐτῷ· εἰπὸν οὖν s. εἰπὸν ἡμῖν. veron. verc. corb. item 225. colb. (k) = 69. ap. Wetst. sed 96 ap. Mill. Chrys. in Mt. μ. (l) = A*BC*L. Copt. Orig. Nonn. (m) γραμματέων. Syr. hieros. (n) οὐδὲ. ABCL. 1. 124. (o) = Ed. (p) + ὑμᾶς. 69. ap. Wetst. sed ap. Steph. et Mill. 6. 9. Copt. Æth. Arm. Syr. p. c. ast. Arr. Slav. veron. verc. gat. corb. foss. Ambr. Aug. || *in aqua in pœnitentiam*, verc. *in aquam pœnitentiæ*, veron. (q) = B C*L. Arm. corb. Orig. sæpe. (semel legitur in textu.) (r) ςήκει. BL. 1. Slav. It. (exc. colb. foss. for.) Orig. bis. (alibi ut rec.) Cypr. Ambr. Hier. (s) = BC*L. 1. Copt. verc. Orig. quater. (semel habet. Extat etiam in textu explicationi præmisso.) Cyr. Ambr. αὐτός ἐςιν. G. Mt. n. s. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. || + ὃν εἶπον. S. corb. Cypr. (t) = BC*L. 1. 33. Ev. 19. ap. Mill. 20. Copt. Æth. Slav. veron. (in verc. deest tantum ὃς.) Orig. quater. Cyr. Nonn. Chrys. in Mt. μ. Ambr. || + ὅτι πρῶτός μου ἦν. 28. (u) = CL. 33. 36. 40. 63. 108. 142. 235. al. 4. Mt. a. c. s. 10. Pers. p. Copt. Arm. Slav. 2. Heracleon. Clem. Orig. semel. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Cypr. Ambr. || οὐκ εἰμι ἐγὼ. BX. 69. 118. Slav. Orig. quinquies.

28 ματος. [x] [y] Ταῦτα ἐν [z] βηθανίᾳ" ἐγένετο πέραν τοῦ ἰορδά-
νου, ὅπου ἦν ἰωάννης βαπτίζων] [a].

29 [b] Τῇ ἐπαύριον" [βλέπει [c] † τὸν ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς
αὐτὸν, καὶ λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ, [d] ὁ αἴρων τὴν
30 ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Οὗτός ἐστι, [e] περὶ" οὗ ἐγὼ εἶπον·
ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν·
31 ὅτι πρῶτός μου ἦν. Κἀγὼ [f] οὐκ" ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ'
ἵνα φανερωθῇ τῷ ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν
32 [g] — τῷ" ὕδατι βαπτίζων. Καὶ ἐμαρτύρησεν ἰωάν-
νης, λέγων· ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον

[z] ∾ βηθαβαρᾷ. [c] † ὁ ἰωάννης.

(x) + ἐκεῖνος ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. EG. Ev. 2. al. 6. Mt. g. x. Slav. 3. (non alii.) (y) Vs. 28 = 96. 97. (z) ABC** (D.. hiat.) EGHLMSX. (St. π.) 11. 28. 36. 40. 42** 57. 61. 63. 64. 89* 91. 118. 124. 127. 131. 142. 157. 218 (c. al. 8.) 229. 230. 235. Ev. 1. 3. 4. 18. 19. 24. 31. 32. 40. al. 67. et al. 4. pluresve in marg. Mt. BV. a. c* f. g. i. n. o. q. r. s. x. 10. 11. 17. item in marg. d. k. p. z. Codd. fere omnes ap. Orig. Fragm. aldin. Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. (Æth. conjungit utrumque) Syr. hieros. Slav. 2. 3* 8. (Goth. hiat.) Vulg. Sax. It. Heracleon. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Nonn. Cyr. Auct. quæst. ex utr. Test. || βηθαβαρᾷ habere videntur C*K. 1. 2** 13. 33. 42* 66. 69. 78. alii. Atque sic legunt 77. in m. 89** 113** 114* 116. 121. 125** 127. in m. 134. in m. 142. in m. 145. 147. 151. 180. 219. in m. Barber. 1. Mt. c** d. k. p. z. Ed. Arm. Slav. jun. et ed. Accuratiora exemplaria ap. Chrys. ac Euthym. Theophyl. et in scholio permultis codicibus ad h. l. adscripto. Hanc lectionem præfert Orig. et post hunc Eus. Suidas, Hier. cum modo laudatis et aliis. Utriusque lectionis meminit Epiph. || βηθαραβᾷ. Syr. p. in m. Orig. semel. (sed βηθαρᾷ ms.) || βηθαρᾷ. 91. in m. ap. Mill. 116* Orig. bis. (a) + καὶ ἐκεῖ ἦν. Arm. (b) *In illo tempore*, germ. (c) = ABC*KLS. 11. 33. 36. 40. 57. 63. 72. 89* 91. 118. 131. 142* 157. al. 24. Mt. V. a. d. q. s. al. 6. Fragm. aldin. Arr. Copt. Æth. Arm. Syr. p. Slav. 7. verc. mart. Orig. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. (d) + *ecce*, Vulg. veron. verc. colb. corb. foss. harl** Cypr. Ambr. Aug. Chrysolog. Zeno. Gaud. Leo. Beda. (e) ὑπὲρ. BC* Orig. bis. (semel ut rec.) (f) = 76. ap. Mill. et Wetst. (g) = BCGL. 1. 69. 118. 124. 218 (c. al. 7.) 235. Mt. B. s. ξ. 11. Orig. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 5 codd.

[h] ὡς″ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ᾽ αὐτόν.
Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με βαπτίζειν 33
ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ᾽ ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα
καταβαῖνον, καὶ μένον ἐπ᾽ αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτί-
ζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ [i]. Κἀγὼ ἑώρακα [k], καὶ με- 34
μαρτύρηκα, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ [l] υἱὸς″ τοῦ θεοῦ.]

Τῇ ἐπαύριον [m] πάλιν″ [εἱστήκει ὁ ἰωάννης, καὶ ἐκ 35
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Καὶ ἐμβλέψας τῷ ἰησοῦ πε- 36
ριπατοῦντι, λέγει· ἴδε [n] ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ [o]. Καὶ 37
ἤκουσαν [p] αὐτοῦ οἱ δύο″ μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκο-
λούθησαν τῷ ἰησοῦ. Στραφεὶς [q] — δὲ″ ὁ ἰησοῦς, καὶ 38
θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς· Τί 39
ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ῥαββὶ, (ὃ [r] λέγεται ἑρμη-
νευόμενον″ διδάσκαλε,) ποῦ μένεις; Λέγει αὐτοῖς· ἔρ- 40
χεσθε καὶ [s] ∾ ἴδετε.″ ἦλθον [t] καὶ εἶδον, ποῦ μένει· καὶ
παρ᾽ αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην. ὥρα [u] † ἦν ὡς
[x] δεκάτη.″ [y] Ἦν ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου, 41

[h] ὡσεί. [s] ∾ ὄψεσθε. [u] † δέ.

(h) ABCEGHLS. 33. 64. 108. 124. 127. 142. 230. Ev. 18. 19. 24. 33. al. 11. Mt. V. al. 7. Fragm. aldin. Orig. bis. (i) + καὶ πυρί. Orig. ter. (ter omittit.) Nonn. (k) + αὐτόν. G. (l) ἐκλεκτός. 218 (cum 77.) Ambr. *electus filius*, verc. veron. corb. (m) = 11* 64. Mt. π. Syr. Arr. Perss. Arm. (n) + ὁ χριστός. G. 124. ap. Birch. 230. Arm. (o) + ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. C. 59. 235. Æth. verc. corb. foss. mart. Cyr. Ammon. ap. Vict. capuan. (p) οἱ δύο αὐτοῦ. BC*L. Syr. Copt. veron. foss. *ex discipulis ejus duo*, verc. ‖ αὐτοῦ = 59. 157. Slav. 2. 3. (q) = EH. 72. 142. 218 (c. 124. al. 6.) 230. Ev. 5. 42. al. 7. Mt. V. x. Arm. (r) ἑρμηνεύεται. 1. 118. veron. colb. λέγεται. Mt. d. ἐστιν ἑρμηνευόμενον. Syr. p. in m. λέγεται μεθερμηνευόμενον. ABL. Mt. s. Orig. (s) BCL. 1. 118. Alius. Syr. utr. Orig. (t) + οὖν. ABCL. 33. 124. al. 6. Mt. r. Copt. Syr. p. in m. verc. Cyr. Theophyl. ‖ + δέ. Fragm. aldin. Syr. veron. (u) = ABCEGHLMPRS. (St. π.) Ev. 1. 2. 4. 24. 33. 40. al. 22. Mt. BV. al. 19. Fragm. aldin. Ed. foss. Cyr. Epiph. *enim*, brix. veron. (x) ἐννάτη. A. *nona*, Slav. 2. 8. (facili in slav. errore.) (y) + δέ. A. 33. 218. (c. al. 2.) al. 7. Mt. s,

εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ ἰωάννου καὶ ἀκολου-
42 θησάντων αὐτῷ. Εὑρίσκει οὗτος ᶻπρῶτος" τὸν ἀδελ-
φὸν τὸν ἴδιον σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν
ᵃꝏ μεσσίαν" ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον ᵇ† χριστός.
43 ᶜΚαὶ" ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν. ἐμβλέψας ᵈ†
αὐτῷ ὁ ἰησοῦς εἶπε· σὺ εἶ σίμων, ὁ υἱὸς ᵉἰωνᾶ·" σὺ κλη-
44 θήσῃ κηφᾶς· ὃ ἑρμηνεύεται πέτρος. Τῇ ἐπαύριον [ἠθέ-
λησεν ᶠ† ἐξελθεῖν εἰς τὴν γαλιλαίαν καὶ εὑρίσκει φίλιπ-
45 πον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι.]Ἦν δὲ ὁ φίλιππος
46 ἀπὸ βηθσαϊδὰ, ἐκ τῆς πόλεως ἀνδρέου καὶ πέτρου· Εὑ-
ρίσκει φίλιππος τὸν ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγρα-
ψε μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ ᵍοἱ προφῆται," εὑρήκαμεν.

ᵃ ꝏ μεσίαν. ᵇ † ὁ. ᵈ † δὲ.

ᶠ † ὁ ἰησοῦς.

---

11. Syr. utr. (sed p. c. ast.) Copt. Vulg. It. (exc. veron. for.) Theophyl. + καὶ. Arr. (z) πρῶτον. A. 1. 17. 42. 69. 118. 145* al. 6. et Barber. 1. Mt. ω. 11. 17. Syr. utr. Arr. Æth. Slav. Vulg. It. Orig. ut videtur. Theophyl. ed. Gaud. mane, (πρωΐ?) veron. ‖ = Mt. π. Slav. 2. Mm. (a) LRS. Alii multi. Mt. BV. al. 20. Fragm. aldin. Ed. Syr. utr. Syr. p. græce in m. Copt. Arm. Chrys. in Mt. 6 codd. Epiph. Cyr. Theophyl. (b) = ABEGHLMRS. Ev. 1. 2. 3. 4. 5. 24. 33. 40. 42. al. 72. pluresve et Barber. 7. Mt. BV. al. 20. Fragm. aldin. Ed. Orig. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Theophyl. (c) = BL. Copt. οὗτος. G. 1. Arm. Epiph. οὖν. Ev. 15. veron. (d) = ABGHKLR. 1. 36. 40. 63. 72. 106. 118. 131. 142* 145. 157. Ev. 3. 4. 5. 24. 33. 40. al. 14. Mt. V. al. 10. Fragm. ald. Ed. Copt. Arm. Syr. p. habet c. ast. ‖ καὶ ἐμβλ. 46. 117. Ev. 15. Syr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (e) ἰωάννου. BL. 33. Copt. Æth. Arm. ap. Wetst. veron. verc. brix. corb. Mm. Nonn. Hier. Aug. Fulg. *Johanna*, foss. (f) = ABEG KLMRS. 1. 22. 72. 91. 127. 142. 157. 218 (c. 124. al. 7.) Ev. 2. 33. 40. al. 38. Mt. V. al. 16. Fragm. aldin. Ed. Arr. Pers. w. Copt. Æth. Arm. Syr. p. Slav. (exc. 2. 3.) Vulg. It. Orig. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Cyr. Epiph. Theophyl. Scholion in cod. 36. ‖ Post αὐτῷ ponunt ABEG KLRS. 1. 72. 124. 131. 142. 157. 230. 232. Ev. 3. 20. 24. 40. 42. al. 32. Mt. V. al. 13. Fragm. ald. Ed. Arr. Pers. w. Copt. Arm. Syr. p. Vulg. It. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Cyr. Epiph. Theophyl. Itaque alii habent neutrum, alii alterutrum, alii utrumque. Æth. ponit post εὑρίσκει. (g) ἐν τοῖς προφήταις. Syr. utr. Mm. gat. Gaud.

[h] ἰησοῦν" τὸν υἱὸν [i] = τοῦ" ἰωσὴφ, τὸν ἀπὸ [k] ∾ ναζα-
ρέθ." [l] Καὶ" εἶπεν αὐτῷ ναθαναήλ· ἐκ ναζαρὲθ δύ- 47
ναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ φίλιππος· ἔρχου
καὶ ἴδε. Εἶδεν ὁ ἰησοῦς τὸν ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς 48
αὐτὸν, καὶ λέγει [m] περὶ αὐτοῦ·" ἴδε, ἀληθῶς ἰσραηλί-
της, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι. Λέγει αὐτῷ ναθαναήλ· 49
πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη [n] † ἰησοῦς καὶ εἶπεν
αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συ-
κῆν, εἶδόν σε. Ἀπεκρίθη ναθαναὴλ [o] — καὶ λέγει 50
αὐτῷ·" ῥαββὶ, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς
τοῦ ἰσραήλ. [p] Ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι 51
εἶπόν σοι· εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις;
* [q] μείζω" τούτων [r] ∾ ὄψει." Καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν 52
ἀμὴν λέγω ὑμῖν· [s] = ἀπ' ἄρτι" ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν
ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας
καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.]

Καὶ [t] τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ" [γάμος ἐγένετο ἐν κανᾷ 1
τῆς γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ ἐκεῖ [u]. Ἐκ- 2
λήθη δὲ καὶ ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν
γάμον. [x] Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου," λέγει ἡ μήτηρ 3

[k] ∾ ναζαρέτ. [n] † ὁ. [r] ∾ ὄψῃ.

(h) = L. (i) = A. 80. 83. 108. 116. 125. 131. 226** Ev. 26. 44. Alii. Mt. B. c. k. p. q. s. al. 7. Ed. Cyr. Theophyl. Chrys. in Mt. 6 codd. (k) ABL. Alii. Mt. qu. Ed. (etiam St. 3.) Patr. gr. Etiam vs. 47. (l) = 71. Syr. Arm. veron. verc. Chrys. in Mt. 6 codd. (m) *αὐτῷ*. 45. (Millius hanc lectionem, addito Æth. laudat ad *πρὸς αὐτόν*.) (n) = ABEHLRS. Ev. 2. 5. 24. Alii. Mt. BV. al. 19. Fragm. aldin. Ed. Cyr. (o) = BL. Mt. s. veron. (Iidem *αὐτῷ* ponunt post *ἀπεκρίθη*.) || *καὶ εἶπεν* (*αὐτῷ*.) 28. 124. Ev. 19. 26. Mt. f. o. 11. (p) Vs. 51 = 96. 97. (q) *μείζων*. 13. 235. Ev. 5. 18. 19. al. 6. Mt. a. x. (r) ABEGHKLMS. Alii. Mt. V. μ. Ed. (s) = BL. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. Orig. Cyr. Epiph. Nonn. Aug. Auct. de prom. Zeno. *ex hoc*, Ambr. (t) *τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ*. B. 69. 124. 127. al. 3. Mt. x. (u) + *καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ*. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Sed respuit Orig. dis. (x) *Et vinum non habebant, quoniam finitum* (s. *consum-*

4 [y] τοῦ ἰησοῦ πρὸς αὐτόν" οἶνον οὐκ ἔχουσι [z]. [a] Λέγει αὐτῇ
ὁ ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα [b] μου."
5 Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· [c] ὅ, τι ἂν"
6 [d] λέγῃ" [e] ὑμῖν," ποιήσατε. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι [f] λί-
θιναι" [g] ἓξ" [h] κείμεναι," κατὰ τὸν [i] καθαρισμὸν" τῶν
7 ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. Λέγει
αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. [k] καὶ
8 ἐγέμισαν αὐτὰς" ἕως ἄνω. [l] Καὶ" λέγει αὐτοῖς· ἀν-
τλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. [m] καὶ ἤνεγ-
9 καν." Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον
γεγενημένον· καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι ᾔδει-
σαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ· [n] φωνεῖ [o] τὸν νυμφίον" ὁ ἀρ-
10 χιτρίκλινος, Καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶς ἄνθρωπος [p] πρῶτον"
τὸν [q] καλὸν" οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, [r] τότε"
τὸν ἐλάσσω· σὺ [s] τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.
11 Ταύτην ἐποίησε [t] τὴν" ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ ἰησοῦς ἐν
κανᾷ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· [u] καὶ"

---

matum) erat vinum nuptiarum. Et s. deinde. Æth. veron. verc. corb. Gaudent. Idem post *γαλιλαίας* comm. 1. addit. Syr. p. in m. adjecta nota: hæc non esse in omnibus exemplaribus Heracleensibus, sed reperta esse in nonnullis græcis. (y) *αὐτοῦ.* Chrys. etiam in Mt. 6 codd. *τῷ ἰησοῦ.* Arm. verc. *αὐτοῦ πρὸς αὐτόν.* Ev. 34. (z) + *fili,* Ambr. bis. (a) + *καὶ.* AGKL. 33. 42. 69. Ev. 19. al. 2. Mt. o. q. s. 11. 17. Fragm. aldin. Copt. Arm. Syr. p. Vulg. It. (exc. verc. foss.) Cyr. Nonn. (b) *μου;* Nyss. (c) *εἴ τι.* 53. d. 33. (d) *λέγει.* HK. 124* 235. Ev. 5. al. 10. Mt. BV. al. 6. Ed. (e) = Arm. || + *πᾶσιν.* 28. (f) = 71. Ante *ὑδρίαι* ponunt BL. Vulg. for. colb. (g) = veron. (h) = 13. Mt. B. Arm. verc. Ante *ὑδρίαι* ponunt veron. brix. Ante *λίθιναι,* foss. Ante *ἓξ,* 69. 124. ap. Birch. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Post *ἰουδαίων,* BL. Slav. 2. 3. (i) *ἀριθμόν.* Ev. 26. Mt. o. (k) = 131. (l) = 33. 40. Syr. Copt. veron. verc. *ὁ δὲ.* K. 42. (m) *Et fecerunt, sicut dixit illis,* corb. || *καὶ*] *οἱ δὲ.* BL. 1. 33. 118. 124. al. 5. Mt. 11. 17. Fragm. aldin. Copt. Syr. p. in m. Arm. Slav. 2. 3. (n) + *καὶ ἰδόντες τὸ γεγονὸς ἐθαύμασαν.* Syr. p. c. ast. veron. verc. (o) *τῷ νυμφίῳ.* Mt. o. 19. (p) = 9. 47. (q) *κάλλιστον.* 40. 63. Mt. a. 10. (r) = BL. 57. 67. Mt. r. Copt. verc, corb. Gaudent. (s) + *δὲ.* G. 28. 53. 69. 115. 124. Mt. x. 11. 19. Syr. Syr. p. c. ast. Copt. Æth. Vulg. It. (exc. for. colb. tol.) Gaudent. || *καὶ σὺ.* Mt. B. Ar. rom. Erp. (t) = AB. 1. Orig. Chron. alex. (u) *οὕτως.* Syr. p. in m.

ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.] Μετὰ τοῦτο 12
[x] κατέβη" [εἰς καπερναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ,
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, [y] καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·" καὶ
ἐκεῖ [z] ∾ ἔμειναν" οὐ πολλὰς ἡμέρας.

Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων, καὶ [ἀνέβη 13
εἰς ἱεροσόλυμα [a] ὁ ἰησοῦς." Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς 14
πωλοῦντας βόας, καὶ πρόβατα, καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς
κερματιστὰς καθημένους. Καὶ ποιήσας [b] [c] φραγέλ- 15
λιον" ἐκ [d] σχοινίων," πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά
τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέ-
χεε [e] τὸ κέρμα," καὶ τὰς τραπέζας [f] ἀνέστρεψε·" Καὶ 16
[g] τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν" εἶπεν· ἄρατε ταῦτα
ἐντεῦθεν· [h] μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον
ἐμπορίου. [i] Ἐμνήσθησαν — δὲ" οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 17
ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου [k] καταφά-
γεταί" με. Ἀπεκρίθησαν [l] — οὖν" οἱ ἰουδαῖοι καὶ εἶ- 18

[z] ∾ ἔμεινεν.   [k] κατέφαγε.

(x) ἦλθεν ὁ ἰησοῦς. Evangelistaria. ἀπῆλθεν. brix. μετέβη. 78. ἀνέβη. Chron. alex. (y) = 74* 89* 234* Mt. o. s. ε* Arm. veron. verc. corb. Ponitur ante ἀδελφοὶ in 13. al. 4. Mt. 17. || αὐτοῦ bis = L. Orig. quater. αὐτοῦ post ἀδελφ. = B. Orig. semel. (z) A. 1. 61. 118. 124. 235. al. 4. Mt. 11. Copt. Arm. Pers. p. veron. Orig. quater (bis ut rec.) Nonn. (a) = 69. 124. Mt. o. Habet Orig. Ante εἰς ἱερος. ponunt G. 235. Ev. 26. Mt. r. Arm. Vulg. veron. (b) + ὡς. L. 1. 33. Alius. Syr. p. in m. Vulg. It. Orig. semel. Cyr. Aug. (c) φραγγέλλιον s. φραγγέλιον s. φραγέλιον. Codd. (d) σχοινίου. 71. al. 2. Mt. k. Ed. Syr. utr. corb. Chrys. semel. Aristenus. (e) τὰ κέρματα. BL. 33. Copt. Arm. veron. Orig. septies. (f) ἀνέτρεψε. 61. 108. al. 5. Mt. q. x. z. Orig. aliquoties. Theophyl. κατέστρεψε. 16. 69. in m. 124. 157. 229** (g) τῷ τ. π. πωλοῦντι. K. Nonn. (h) + καί. A. 1. 69. 106. 124. ap. Birch. 157. Ev. 24. 31** 40. al. 10. Mt. c. g. i. n. 11. Ed. Syr. utr. Perss. Ar. Æth. Arm. Vulg. veron. verc. Theophyl. (i) δὲ = BL. Copt. τότε ἐμνήσθ. Arm. verc. Orig. bis. καὶ ἐμν. brix. foss. corb. || *rememoratus est autem discipulus ejus*, veron. (k) ABEGH KLMPS. Ev. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 40. al. 92. Mt. BV. al. 18. Ed. Orig. quater. Heracleon. Naz. Cyr. Chrys. in Mt. 6 codd. (l) = 3. 33. 69. Ev. 4. Copt. Arm. veron. δὲ. Mt. g. Syr. τότε. brix.

τον αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;
19 Ἀπεκρίθη m = ὁ'' ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· λύσατε τὸν
20 ναὸν τοῦτον, καὶ n ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ'' αὐτόν. Εἶ-
πον o οὖν'' οἱ ἰουδαῖοι· τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν
ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος· καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγε-
21 ρεῖς αὐτόν; Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ p τοῦ ναοῦ'' τοῦ σώ-
22 ματος q αὐτοῦ.'' Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθη-
σαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι τοῦτο r ἔλεγεν s † καὶ ἐπί-
στευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ, t ᾧ'' εἶπεν ὁ ἰησοῦς.]
23 Ὡς δὲ ἦν ἐν u # τοῖς'' ἱεροσολύμοις x ἐν τῷ πάσχα''
y ἐν'' τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς z τὸ ὄνομα αὐτοῦ,''
24 θεωροῦντες a αὐτοῦ'' τὰ σημεῖα, ἃ ἐποίει. Αὐτὸς δὲ ὁ
ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώ-
25 σκειν b πάντας·'' c Καὶ ὅτι'' οὐ χρείαν εἶχεν, ἵνα τις

---

s † αὐτοῖς.

(m) = ALM. 10. 11. 61. 72. 91. ap. Mill. 106. 131. 235. Ev. 6. 24. 40. al. 13. Mt. BV. al. 16. Ed. Orig. bis. Cyr. (n) διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομήσω. Mt. B. Ignat. (o) = Syr. Pers. Ar. rom. Erp. Copt. Arm. καὶ. Æth. δὲ. verc. (p) = Iren. Tert. Habet Orig. sæpe. (q) = 47. 63. Mt. 10. (r) + ἐν δ. Arm. (s) = AEHLMS. (St. τ.) 1. 10. 17. 28. 33. 36. 40. 57. 61. 63. 64. 72. 89. 91. 118. 124. 127. 131. 142. 145. 157. 218 (c. al. 4.) 230. Ev. 2. 5. 6. 24. 40. 42. al. 52. et Barber. 8. Mt. BV. al. 16. Ed. Syr. utr. Arr. Pers. Copt. Æth. Arm. Slav. Vulg. It. Orig. ter. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Cyr. Nonn. Theodoret, Theophyl. || Post εἶπεν ponit 69. (t) ὃν. BL. Orig. quinquies. δ. Mt. B. c. (u) + ABEGHLS. 1. 36. 40. 69. 89. 106. 118. 124. 131. 142. 145. 152. 218 (c. al. 9.) 230. 235. Ev. 6. al. 19. pluresve. Mt. V. al. 15. Fragm. aldin. Ed. Orig. ter. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Cyr. (x) τὸ πάσχα. 69. κατὰ τὸ πάσχα. Mt. 11. *per pascha*, verc. || = brix. *in diem festum Paschæ*, veron. (y) = B. καὶ ἐν. 218 (c. al. 7 !) (z) αὐτὸν. Syr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Iren. τὸν ἰησοῦν. Pers. p. || Rec. Orig. dis. (a) = 1. 89* 108. 118. al. 5. Mt. g. Syr. Copt. It. (exc. for. colb.) Aug. Post σημεῖα ponit Fragm. aldin. (b) πάντα. EGH. 10. 11. 13. 69. 124. 127. 229* al. 19. et Barber. 2. Mt. i. n. Fragm. ald. Cyr. alicubi. Euthym. τὰ πάντα. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. || Rec. Orig. dis. Chrys. in Mt. τ. Cyr. in h. l. (c) = 38* || = ὅτι. A. Syr. Arr. Pers. Copt.

μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε, τί
ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Ἦν δὲ [ἄνθρωπος [d] ἐκ τῶν φαρισαίων, [e] νικόδημος 1
ὄνομα αὐτῷ," ἄρχων τῶν ἰουδαίων· Οὗτος ἦλθε πρὸς 2
[f] αὐτὸν" νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββὶ, οἴδαμεν, ὅτι
ἀπὸ θεοῦ [g] ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ [h] ταῦτα
τὰ σημεῖα δύναται" ποιεῖν, [i] ἃ σὺ ποιεῖς," ἐὰν μὴ ᾖ ὁ
θεὸς μετ' αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη [k] — ὁ" ἰησοῦς [l] καὶ εἶπεν 3
αὐτῷ·" ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνω-
θεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Λέγει πρὸς 4
αὐτὸν [m] ὁ" νικόδημος· πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι
[n] γέρων ὤν; μὴ δύναται [o] εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐ-
τοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν, καὶ γεννηθῆναι; Ἀπεκρίθη [p] = ὁ" 5
ἰησοῦς [q]· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· ἐὰν μή τις [r] γεννηθῇ" ἐξ
ὕδατος καὶ πνεύματος [s], οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασι-

[f] τὸν ἰησοῦν.

(d) + τις. M. Evangelistaria. (e) = Mt. B. || νικόδημος] νικόδης. 69. || = αὐτῷ. 5. 61. Ed. (f) ABKLS. 1. 11. 33. 42. 57. 63. 64. 91. 106. 127. 131. 142. 145. 157. 218 (c. al. 9.) 229* 230. al. 25. Mt. V. a. g. n. q. s. x. 10. 11. 17. Fragm. aldin. Ed. Æth. Arm. Syr. p. Sax. veron. colb. for. tol. harl. emmer. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. Aug. (g) + ἐξῆλθες ζ. 28. (h) δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα. ABL. Ev. 46. Mt. r. Syr. Copt. Arm. Vulg. It. Item Orig. || ταῦτα τὰ] τοιαῦτα. 71. al. 3. Mt. 11. ταῦτα. L. 225. Ev. 26. (i) = 1. 72. 118. 218 (c. 76.) (k) = BEGHL. 1. 72. 106. 235. Ev. 46. al. 3. pluresve. Mt. a. p. al. 6. Cyr. (l) = Syr. p. ms. Sed habet in m. (m) = L. 74. 124. ap. Alt. Mt. B. al. 6. (n) + ἄνωθεν. H. 98. Syr. Copt. verc. brix. (o) + homo, corb. + homo, ut nos, verc. (p) = AGH. 1. 72. 106. 235. Ev. 24. 42. 46. al. 18. pluresve. Mt. V. μ. al. 16. Fragm. aldin. Ed. Cyr. Theophyl. (q) + καὶ εἶπεν αὐτῷ. K. 13. 42. al. 7. Mt. 17. Fragm. aldin. Syr. Syr. p. in m. Copt. Ar. Æth. Arm. Sax. + καὶ εἶπεν. L. brix. (r) βαπτισθῇ. Constitut. ἀναγεννηθῇ. Mt. π. semel. Vulg. veron. verc. for. || ἐὰν μὴ ἀναγεννηθῆτε ὕδατι ζῶντι εἰς ὄνομα πατρὸς, υἱοῦ, καὶ ἁγίου πνεύματος, οὐ μὴ εἰσέλθητε etc. Homil. clement. (s) + ἁγίου. Æth. Vulg. verc. corb. gat. Mm. tol. Ambr. (alibi omittit) Aug. alicubi. Chromat. Cassiod. Vigil. || Tert. Cypr. ut rec.

6 λείαν τοῦ θεοῦ. Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ
ἐστι [t]· καὶ τὸ γεγεννημένον [u] ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦμά
7 ἐστι [x]. Μὴ [y] θαυμάσῃς, ὅτι εἶπόν σοι·" δεῖ [z] ὑμᾶς"
8 γεννηθῆναι ἄνωθεν. [a] Τὸ πνεῦμα," ὅπου θέλει, πνεῖ· καὶ
τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας, πόθεν ἔρχε-
ται, [b] καὶ" ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος
9 [c] ἐκ τοῦ πνεύματος." Ἀπεκρίθη νικόδημος καὶ εἶπεν
10 αὐτῷ· πῶς δύναται ταῦτα [d] γενέσθαι; Ἀπεκρίθη
[e] † ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ ἰσ-
11 ραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι
ὅτι ὃ οἴδαμεν, λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν, μαρτυροῦ-
12 μεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. Εἰ τὰ
ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, [f] καὶ" [g] οὐ πιστεύετε·" πῶς, ἐὰν εἴπω
13 [h] ὑμῖν" τὰ ἐπουράνια, [i] πιστεύσετε;" [k] Καὶ" [οὐδεὶς
ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κα-

---

[e] † ὁ.

(t) + *ὅτι ἐκ τῆς σαρκὸς ἐγεννήθη*. 161* veron. verc. corb. barl* bodl. Tert. Ambr. (u) + *ἐκ τοῦ ὕδατος καὶ*. Syr. p. in m. (x) + *ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματός ἐστιν*. 161* + *quia de Spiritu est*, corb. ap. Sabat. + *quia Deus Spiritus est*, corb. (ap. Calmet. et Blanch.) Hilar. Ambr. Optat. Vigil. Juv. Fulbert. carnot. Explan. symboli ad Cyrill. ap. Hier. (Arianos hæc delevisse tradunt.) Bengelius his addit Cypr. Aug. Hincmar. || + *quia Deus Spiritus est, et de s. ex Deo natus est*, verc. barl* bodl. Tert. Concil. carthag. Auct. de fide orthod. (y) *θαυμάσητε . ∴ . ὑμῖν*. Æth. Nonn. Vigil. (z) *ἡμᾶς*. 69. 118. 235. Ev. 4. al. 5. Fragm. aldin. (a) *Deus spiritus est, et*. Optat. (sic vs. 6. et 8 jungit.) || + *sanctus*, Felix III. (b) ✝. A. Arm. Syr. p. in m. Ar. Vulg. It. (exc. germ. barl. emmer.) Ambr. Aug. (c) *ἄνωθεν*. 106. || *ex aqua et spiritu s. spiritu sancto*, veron. verc. corb. Mm. foss. Hilar. Ambrosiast. Vigil. Quæst. ex N. T. (d) + *οὕτω*. 61. al. 3. (e) = AGHLS. 1. 72. 106. 118. 127. 131. 148. 157. 235. al. 19. pluresve. Mt. BV. al. 18. Fragm. aldin. Ed. Cyr. Theophyl. (f) = 69. 124. Copt. tolet. (g) *οὐκ ἐπιστεύσατε*. EH. Ev. 24. al. 4. Mt. g. 11. Ed. Pers. w. Aug. *οὐκ ἐπιστεύσετε*. 97. Ed. (h) = EH. 71. al. 5. Ed. Arm. Pers. p. verc. corb. foss. (i) *πιστεύσητε*. GH. 1. 69. 124. ap. Alt. 131. 232. 235. Ev. 4. 5. 46. al. 16. Mt. B. f. o. r. 17. Ed. Cyr. Chrys. in Mt. 3 codd. Theophyl. ed. *πιστεύετε*. 90. Mt. a. σ. semel. 11. (k) = 40. veron. *οὐδεὶς δὲ*. 64. *Quemodo, si dixero:* verc.

ταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ [l] ἀνθρώπου," [m] — ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ."
Καὶ καθὼς Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως 14
ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· Ἵνα πᾶς ὁ πιστεύ- 15
ων [n] εἰς αὐτὸν" [o] = μὴ ἀπόληται, ἀλλ'" [p] ἔχῃ" ζωὴν
αἰώνιον.] [Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, 16
ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ [q] ἔδωκεν," ἵνα πᾶς ὁ
πιστεύων [r] εἰς αὐτὸν," μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν
αἰώνιον. Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν [s] αὐτοῦ" εἰς 17
τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ
κόσμος δι' αὐτοῦ.] [t] Ὁ πιστεύων εἰς [u] αὐτὸν," οὐ 18
[x] κρίνεται·" ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπί-
στευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὕ- 19
τη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον,
καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς·
ἦν γὰρ [y] ∞ πονηρὰ αὐτῶν" τὰ ἔργα. Πᾶς γὰρ ὁ φαῦ- 20
λα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς, [z] καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ
φῶς," ἵνα μὴ [a] ἐλεγχθῇ" [b] τὰ ἔργα αὐτοῦ." Ὁ δὲ 21

---

[y] ∞ αὐτῶν πονηρά.

(l) Θεοῦ. Mt. 1. (m) = BL. 33. Æth. Naz. || ὃς = A* ut videtur. Ev. 44. *qui erat*, Zeno. || ἐν τῷ οὐρανῷ] ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 80. 88. (n) ἐπ' αὐτὸν. A. ἐπ' αὐτῷ. L. Theodoret. ἐν αὐτῷ. B. colb. germ. mart. emmer. harl. || = Mt. B* semel. (o) = BL. 1. 118. 124. Alius. Copt. Æth. verc. brix. Cyr. Nonn. Cypr. Lucif. (p) ἔχει. S. 124. 131. 157. Ev. 46. al. 2. Mt. B. bis. al. 12. Etiam vs. 16. nonnulli. (q) δοῦναι. 108. *mitteret*, corb. || + εἰς τὸν κόσμον. 33. Slav. 2. + *pro seculo*, Slav. 3. gat. Mm. *pro mundo*, tol** + *pro eo*, Quæst. in N. T. + *pro nobis*, Epiph. in cant. semel. (r) = B. semel. ἐπ' αὐτῷ. L. (s) = BL. 118. Victorin. Fulgent. (t) + *Propter hoc*, cant. *Ideo*, verc. Lucif. (u) τὸν υἱὸν. 218 (c. al. 5.) Mt. s. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. *me*, Iren. Hilar. Ambr. Zeno. (x) *judicabitur*, Slav. cant. veron. Mm. Iren. Hilar. Fulg. (y) ABGL. 1. 69. 124. 157. 230. Mt. o. r. 11. 17. Vulg. cant. brix. colb. corb. foss. for. Ath. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (z) = 48. 49. colb. Lucif. || πρὸς τὸ φῶς] = 27. εἰς τὸ φῶς. Mt. 17. (a) φανερωθῇ. Æth. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. *traducantur*, Iren. (b) αὐτοῦ τὰ ἔργα. A. 1. 72. al. 3. Ed. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Etiam vs. 21. varius vocabulorum ordo. || + *de luce*, cant. item Hier. + ὅτι πονηρά ἐστιν. 13. 33. 72. 76. 229** 230. al. 5. Mt. r. Copt. Arr. Slav. + πονηρά ἐστιν ὅτι. L.

ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερω-
θῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, [c] ὅτι ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα."]

22 Μετὰ ταῦτα [[d] ἦλθεν" ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ εἰς τὴν [e] ἰουδαίαν γῆν" καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν,
23 [f] καὶ ἐβάπτιζεν." Ἦν δὲ καὶ ἰωάννης [g] βαπτίζων ἐν
αἰνὼν, ἐγγὺς τοῦ [h] ∾ σαλείμ," ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν
24 ἐκεῖ. καὶ παρεγίνοντο, καὶ ἐβαπτίζοντο. Οὔπω γὰρ ἦν
25 βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ ἰωάννης. Ἐγένετο [i] οὖν"
ζήτησις [k] ἐκ τῶν μαθητῶν ἰωάννου μετὰ" [l] ἰουδαίου" περὶ
26 καθαρισμοῦ. Καὶ [m] ἦλθον" πρὸς τὸν ἰωάννην, καὶ εἶ-
πον αὐτῷ· ῥαββὶ, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου, ᾧ
σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε, οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρ-
27 χονται πρὸς αὐτόν. Ἀπεκρίθη ἰωάννης καὶ εἶπεν· οὐ
δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν [n] οὐδὲν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον

[h] ∾ σαλλείμ. [l] ∾ ἰουδαίων.

(c) = 131. || ἐν] = cant. ἐν τῷ. 69. al. 5. Mt. q. (d) ἐξῆλθεν. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) cant. vero. foss. *profectus est*, veron. (e) *ἰουδαίαν*. 120. *γῆν ἰουδαίας*. Syr. p. (f) = veron. *καὶ ἐβάπτιζεν*. Mt. r. (g) + ὁ. N. ap. Wetst. (Sed N. fragmentum Lucæ tantum continet.) 1. (h) N. ap. Wetst. 1. 69. Ev. 1. 2. 3. 4. 24. al. 38. pluresve. Mt. B. al. 18. Fragm. aldin. Ed. Copt. Orig. ms. Eus. Cyr. Theophyl. *σαλλείμ*. A. Alii aliter. || + *trans Jordanem*, Mm. (i) = 97. Pers. w. ℵ. 47. Syr. Copt. Vulg. ed. veron. *γάρ*. for. (k) = 115. || *ἰωάννου*] *αὐτοῦ*. Syr. p. ed. (l) ABELS. (St. π.) 17. 25. 33. 36. 42. 57. 64. 72. 89. 91. 106. 108. 116. 127. 131. 142. 145. 157. 235. Ev. 1. 2. 3. 5. 19. 24. 40. al. 58. et Barber. 6. Mt. BV. al. 16. Fragm. aldin. Ed. Syr. utr. Pers. p. Eus. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Nonn. Euthym. Theophyl. Schol. in cod. 34. || + *τινός*. Syr. Syr. p. c. ast. Pers. p. || *τῶν ἰουδαίων*. Ev. 26. || *ἰησοῦ*. Conject. Bentl. || Rec. 1. 13. 69. 114. 115. 121. 124. Alii. Mt. g. r. 11. Pers. w. Copt. Æth. Arm. Slav. Vulg. It. (etiam cant.) Orig. Aug. (m) ἦλθεν. 44. ἦλθεν . . . εἶπεν. Pers. p. (n) + *ἀφ' ἑαυτοῦ*. L. 13. 33. 69. 106. 115. 157. Mt. o. 11. Syr. utr. Pers. p. Copt. Arm. colb. Chrys. semel, etiam in Mt. 3 codd. || Ante *λαμβάνειν* addunt 124. 229. 230. 235. Chrys. in Mt. 3 codd.

αὐτῷ [o]ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Αὐτοὶ ὑμεῖς [p]μοι″ μαρτυρεῖτε, 28
ὅτι εἶπον [q]· οὐκ εἰμὶ [r]ἐγὼ″ ὁ χριστὸς, ἀλλ' ὅτι ἀπε-
σταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. Ὁ ἔχων τὴν νύμ- 29
φην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς
καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ
νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. Ἐκεῖνον 30
δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμε- 31
νος, ἐπάνω πάντων ἐστίν [s]. ὁ ὢν [t]ἐκ″ τῆς γῆς, [u]ἐκ τῆς
γῆς ἐστι, καὶ″ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχό-
μενος, [x]= ἐπάνω πάντων ἐστί, Καὶ″ ὃ ἑώρακε καὶ 32
ἤκουσε, [y]= τοῦτο″ μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ
οὐδεὶς λαμβάνει. Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσ- 33
φράγισεν, ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν.] Ὃν γὰρ ἀπέστει- 34
λεν ὁ θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ. [z]οὐ γὰρ ἐκ
μέτρου δίδωσιν = ὁ θεὸς : τὸ πνεῦμα.″ Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ 35
τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. [a]Ὁ πιστεύων 36
εἰς τὸν υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ [b]ἀπειθῶν″ τῷ υἱῷ, οὐκ

(o) + ἄνωθεν. 13. 69. 124. Arm. Chrys. semel, (etiam in Mt. 6 codd. semel) item (omisso ἐκ τοῦ οὐρανοῦ) veron. foss. (p) = EM. 63. 64. 91. 127* 142** 145. 235. Ev. 1. 2. 42. al. 24. Mt. V. al. 14. Fragm. aldin. Ed. barl. ἐμοί. 1. 25. 118. 124. (q) + ὑμῖν. 117. Mt. x. Arm. + *eis, qui missi sunt ab Hierosolymis ad me*, Cypr. Julius Firm. (r) = D. Mt. π. cant. verc. Cypr. Julius Firm. (s) + *et de sursum loquitur. Nam*, gat. Mm. germ. (t) ἀπὸ. D. 69. *supra terram*, verc. (u) = germ. Mm. Orig. semel aut bis. Tert. bis. Hier. Quæst. in N. T. (x) = D. 1. 118. Alius. Arm. cant. veron. verc. corb. Orig. ut videtur. Nonn. Tert. Hilar. Quæst. N. T. || καὶ = BL. 33. Copt. Pers. p. || ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ . . . πάντων ἐστι = Mm. (y) D. 1. 28. 118. Syr. Pers. p. Ar. Copt. Æth. Arm. cant. veron. verc. corb. Eus. Quæst. N. T. ἐκεῖνο, 69. *Qui viderat eum ac audiverat ipsum, hic testatur ei.* Copt. ap. Wilk. (z) = Colb. gr. unus. || ὁ θεὸς = BC*L. 1. 33. veron. brix. Cyr. || μέτρου] μέρους. 12. 40. 63. Mt. 10. 11. (sed in scholiis 10. 11. est μέτρου) Fragm. aldin. Sed rec. Orig. dis. || δίδωσιν] + τούτῳ. Ar. rom. Erp. (a) + ἵνα et mox ἔχῃ. D. cant. (b) ἀπιστῶν. 13. 69. 95. Mt. r. Chrys. semel, etiam in Mt. 6 codd.

ὄψεται [c] ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ [d] ∾ μένει" ἐπ'
αὐτόν. [e]

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ [f] κύριος," ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι,
ὅτι [g] ἰησοῦς" πλείονας μαθητὰς ποιεῖ [h] καὶ βαπτίζει,"
2 ἢ ἰωάννης· Καίτοιγε ἰησοῦς [i] αὐτὸς" οὐκ ἐβάπτιζεν,
3 ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἀφῆκε τὴν ἰουδαίαν [k], καὶ
4 ἀπῆλθε [l] — πάλιν" εἰς τὴν γαλιλαίαν. Ἔδει δὲ αὐ-
5 τὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς σαμαρείας. [Ἔρχεται οὖν εἰς
πόλιν τῆς σαμαρείας, λεγομένην [m] συχάρ," πλησίον τοῦ
6 χωρίου, [n] ὃ" ἔδωκεν ἰακὼβ ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ἦν
δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ ἰακώβ. ὁ [o] οὖν" ἰησοῦς, κεκοπιακὼς ἐκ
τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο [p] οὕτως" ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα
7 ἦν [q] ∾ ὡσεὶ" ἕκτη. Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς σαμαρείας,

[d] ∾ μενεῖ. [m] σιχάρ. [n] οὗ. [q] ∾ ὡς.

(c) + τὴν. EL. 89. 124. 230. 235. al. 5. Mt. a. d. i. k. l. n. q. r. s. x** z. 10. 11. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (d) μενεῖ. 40. 57. 89. al. 14. Mt. a. d. i. l. n. p. s. z. al. 7. Ed. Syr. Arr. veron. germ. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Cyr. Theophyl. Iren. Tert. Cypr. Aug. alicubi. (e) + καὶ μετὰ ταῦτα παρεδόθη ὁ ἰωάννης. Syr. p. in m. (f) ἰησοῦς. D. 1. 61. 118. 235. al. 8. Mt. k. p. z. Ed. Syr. utr. (sed Syr. p. habet rec. in m.) Pers. p. Ar. p. Copt. Arm. Vulg. It. (exc. brix.) Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Aug. || = 72. (g) = 218 (c. al. 6.) Syr. Pers. p. αὐτὸς. Ar. p. (h) = 63. 71. 86. Mt. a. 10. Sax. Post ἰωάννης ponit veron. (i) = L. Mt. x. Vulg. colb. for. corb. Aug. semel. Ante ἰησοῦς ponunt AD. 80. Mt. a. r. 10. cant. gat. Mm. corb. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (k) + γῆν. D. 1. 11. 36. 64. 69. 106. 108. 124. al. 12. Æth. Arm. cant. veron. verc. Mm. gat. corb. foss. Chrys. ap. Wetst. Theophyl. Aug. (l) = AEGHKS. 10. 11. 17. 40. 42. 57. 61. 63. 64. 72. 91. 106. 127. 131. 142. 145. 157. 218 (c. al. 8.) 235. al. 39. et Barber. 7. Mt. V. al. 14. Ed. Syr. p. Pers. p. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (m) ABCD LS. Ev. 1. 36. al. 50. pluresve. Mt. BHV. al. 21. Fragm. aldin. Ed. (etiam St. 3.) Copt. Arm. Syr. p. Ar. Slav. Vulg. ms. verc. brix. for. barl. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 4 codd.) Theophyl. Ambr. *Esychar*, veron. σιχὲμ. Hier. dis. Juv. (n) C* DLS. 1. 33. 61. 157. al. 9. Mt. k. p. s. x. z. χ. ψ. Ed. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. (o) = 69. ὁ. Mt. V. 17. Syr. Arm. Vulg. ms. corb. cant. (p) = 1. 69. 118. 124. Syr. Ar. p. Pers. p. Slav. 2. Arm. veron. verc. corb. foss. gat. Mm. (q) ABCDL. 33. ὡς ἡ. 69. Ev. 1. || = Syr. Pers. p.

ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· δός μοι πιεῖν [r].
(Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, 8
ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.) Λέγει [s] — οὖν" αὐτῷ ἡ γυνὴ 9
[t] ἡ σαμαρεῖτις" πῶς σὺ, ἰουδαῖος ὢν, παρ' ἐμοῦ πιεῖν
αἰτεῖς, [u] οὔσης" γυναικὸς σαμαρείτιδος; ([x] οὐ γὰρ συγ-
χρῶνται ἰουδαῖοι σαμαρείταις.") Ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ 10
εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ
λέγων σοι· δός μοι πιεῖν· σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν, καὶ ἔδωκεν
[y] ἂν" σοι ὕδωρ ζῶν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, οὔτε 11
ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν [z] οὖν"
ἔχεις [a] τὸ" ὕδωρ [a] τὸ" ζῶν; Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πα- 12
τρὸς ἡμῶν ἰακώβ; ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ [b], καὶ αὐτὸς ἐξ
αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα [c] αὐτοῦ."
Ἀπεκρίθη [d] † ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ 13
ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν· Ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδα- 14
τος, οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, [e] οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλ-
λὰ τὸ ὕδωρ, ὃ δώσω αὐτῷ," γενήσεται [f] ἐν" αὐτῷ πηγὴ
ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. Λέγει πρὸς αὐτὸν 15
ἡ γυνή· κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ,

---

[d] † ὁ.

(r) + ὕδωρ. 53. 125** 235. Syr. Pers. p. Æth. Sic etiam vs. 10. nonnulli. (s) = 1. 36. 61. 229* Mt. BV* s. al. 7. Syr. Pers. p. Ar. rom. Erp. Copt. Arm. Slav. (exc. 3.) Cyr. (t) = Syr. hieros. (u) = D. cant. Post σαμαρ. ponitur in ABC* L. Slav. Cyr. (x) = D. cant. veron. verc. Sed habent Orig. Aug. (y) = L. 69. 235. Mt. 1. 10. μ. Orig. semel. Cyr. (z) = D. Mt. μ. semel. Syr. Pers. p. cant. veron. verc. corb. foss. Ambr. Aug. (a) = D. 49. 91. Syr. (b) + τοῦτο. 69. 124. Mt. s. 11. Syr. Perss. Arr. Copt. Æth. Arm. verc. brix. corb. foss. gat. tol. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Aug. semel. (c) = D. cant. αὐτῶν. Orig. semel. (d) = ABCDHLS. Ev. 24. Alii. Mt. BHV. al. 21. Ed. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Cyr. Theophyl. (e) = C* 51. 59. 68. 108. 220. Mt. χ. Slav. 3* Sax. Ambr. Legit et non legit Orig. ‖ τὸ ὕδωρ, ὃ δώσω αὐτῷ = Auct. de promiss. Cassiod. ‖ διψήσῃ] διψήσει. AD. 1. 124. 131. 157. al. 8. Mt. x. al. 4. Fragm. aldin. Ed. ‖ ὃ] + ἐγὼ. DM. 33. 69. 106. 124. ap. Alt. al. 2. Mt. B. 11. Arm. Vulg. It. exc. colb. tol. emmer. (f) = Ev. 19. al. 3. Mt. χ. 11. verc. Photius ms.

16 μηδὲ [g] ἔρχωμαι" ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ ἰη-
σοῦς· ὕπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε.
17 Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν [h.] [i] οὐκ ἔχω ἄνδρα." λέγει
αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· [k] καλῶς" εἶπας· ὅτι ἄνδρα οὐκ [l] ἔχω."
18 [m] Πέντε" γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι
19 σου [n] ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή·
20 κύριε, θεωρῶ, ὅτι προφήτης εἶ σύ. Οἱ πατέρες ἡμῶν
[o] ἐν τῷ ὄρει τούτῳ" προσεκύνησαν· καὶ [p] ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν
21 ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου [q] προσκυνεῖν δεῖ." Λέγει
αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· [r] ∞ γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα,
ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, οὔτε ἐν ἱεροσολύμοις [s] προσ-
22 κυνήσετε" τῷ πατρί. Ὑμεῖς προσκυνεῖτε [t] ὃ" οὐκ οἴ-
δατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν [t] ὃ" οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία
23 ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐστίν. Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν
ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ
πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· [u] καὶ γὰρ ὁ πατὴρ
24 τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν." Πνεῦμα ὁ
θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν, ἐν πνεύματι καὶ ἀλη-

---

[o] ἐν τούτῳ τῷ ὄρει. [q] δεῖ προσκυνεῖν.
[r] ∞ πίστευέ μοι, γύναι.

(g) ἔρχομαι. 71. Ev. 18. 19. al. 6. Mt. f. q. al. 8. Ed. Theophyl. ed. διέρχωμαι. Orig. quinquies. (h) + αὐτῷ. CEGH. al. 20. Mt. a. al. 7. Ed. Syr. Arr. Pers. p. Æth. veron. verc. (i) ἄνδρα οὐκ ἔχω. C*DL. cant. Cyr. Chrys. alicubi. (k) ἀληθῶς. Ev. 18. Pers. p. ἀληθὲς εἴρηκας. Heracleon. (l) ἔχεις. D. Pers. p. cant. veron. gat. Mm. colb. (m) ἕξ. Heracl. ap. Orig. (n) + ὁ. 1. Ed. (o) ACD gr. HLS. 1. 124. 131. 157. 235. Ev. 1. 24. 36. 40. Alii. Mt. BHV. al. 18. Fragm. aldin. Ed. Syr. p. Arm. Slav. Vulg. brix. for. colb. corb. gat. Mm. Heracl. Orig. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Photius ms. Theophyl. (p) + πῶς. 96. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (q) A C*DL. Copt. Slav. Vulg. It. Orig. Cyr. Hilar. Aug. Vigil. (r) BC*L. veron. Heracl. Orig. Ath. Cyr. Hilar. πίστευσόν μοι, γύναι. Mt. a. 10. Chrys. in commentar. || πίστευσον] πίστευε. D. 1. 69. Chrys. etiam in Mt. μ. semel. (s) προσκυνήσουσι. 69. 124. Arm. (t) ᾧ. Mt. 11. ὄν. tolet. οὗ. Conject. (u) = 1. Alius. || αὐτὸν] + ἐν πνεύματι. 124. veron. verc. + ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. 131. 229* Nimirum in utroque = προσκυνοῦντας αὐτὸν ad προσκυνοῦντας αὐτὸν vs. seq.

θεία δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· [x] οἶδα," ὅτι 25
[y] ∞ μεσσίας" ἔρχεται, ὁ λεγόμενος χριςός· ὅταν ἔλθῃ
[z] ἐκεῖνος," ἀναγγελεῖ [a] ἡμῖν" [b] πάντα." Λέγει αὐτῇ 26
ὁ ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. Καὶ [c] ἐπὶ τέτῳ" ἦλ- 27
θον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ [d] ἐθαύμαζον" ὅτι μετὰ γυναικὸς
ἐλάλει. οὐδεὶς μέντοι εἶπε· τί ζητεῖς; ἤ, τί λαλεῖς
μετ' αὐτῆς;

Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς [e] ἡ γυνὴ," καὶ ἀπῆλ- 28
θεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς [f] ἀνθρώποις·" Δεῦτε, 29
ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα, [g] ὅσα" ἐποίησα·
μήτι οὗτός ἐςιν ὁ χριςός; Ἐξῆλθον [h] † ἐκ τῆς πό- 30
λεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

Ἐν [i] † τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ [k], λέ- 31
γοντες· ῥαββὶ, φάγε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρῶσιν 32
ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἔλεγον οὖν οἱ μα- 33

---

[y] ∞ μεσίας. [d] ἐθαύμασαν. [h] † οὖν. [i] † δὲ.

(x) οἴδαμεν. GL. 5. 33. 69. 91. Mt. a. o. Arr. Copt. Arm. Æth. Syr. p. in m. Slav. qu. Orig. semel. Cyr. Nonn. (y) 69. 91. 106. 131. 157. 235. Alii. Mt. BHV. al. 19. Fragm. aldin. Ed. Copt. Arm. Syr. p. Cyr. Alii. (z) Sequentibus jungit Arm. brix. (a) ὑμῖν. 96. (b) ἅπαντα. C. 1. Ed. Orig. quater. τὰ πάντα. 69. (c) ἐπὶ τούτο. 69. 96. 124. 235. Ev. 1. 31** al. 5. Mt. c. o. Ed. Orig. *statim*, veron. *continuo*, Vulg. brix. for. corb. germ. foss. Mm. gat. mart. ἐν τούτῳ. D. || + τῷ ῥήματι. Arm. Pers. p. (d) ABC DGLM. 1. 33. 131. 157. al. 3. Mt. o. (Syr. Perss. Vulg. It.) Orig. bis. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. in commentar. (e) = Mt. n. Syr. hieros. Ante τὴν ὑδρίαν ponunt D. Arm. cant. veron. (f) πολίταις. 57. Orig. semel. (bis ut rec.) Nonn. (g) ἃ. BC* Orig. ms. cant. verc. (h) = ABEGHKLMS. Ev. 1. 3. 5. 24. 36. 40. al. 46. Mt. V. al. 12. Arm. Pers. p. for. colb. germ. tol. emmer. Orig. bis. Chrys. in Mt. 2 codd. (in aliis = vs.) ἃ. Copt. Orig. semel. || καὶ ἐξῆλθον. CD. Syr. utr. Æth. cant. veron. (i) = C*DL. Vulg. cant. for. colb. germ. gat. Mm. mart. Orig. bis. (k) + αὐτοῦ. 33. 89** 106. 124. 142. in m. 235. Ev. 24. 40. al. 16. Mt. d. al. 10. Ed. Syr. utr. Arr. Copt. Æth. brix. foss. Cyr. (Chrys. etiam in Mt. 6 codd.) Euthym. Sed Orig. ut rec.

θηταὶ [l] πρὸς ἀλλήλους·" μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;
34 Λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἐμὸν [m] βρῶμά" ἐστιν, ἵνα
[n] ∞ ποιῶ" τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ [o] τελει-
35 ώσω" αὐτοῦ τὸ ἔργον. Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι [p] —ἔτι"
[q] τετράμηνός" ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; [r] ἰδοὺ, λέγω
ὑμῖν," ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε
τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν [s] * ἤδη."
36 [t] † Ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν
εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα [u] καὶ" ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ
37 θερίζων. Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν [x] — ὁ" [y] ἀλη-
θινὸς," ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.
38 Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν, ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιά-
κατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐ-
39 τῶν εἰσεληλύθατε. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλο
ἐπίστευσαν [z] εἰς αὐτὸν" τῶν σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον
τῆς γυναικὸς, [a] μαρτυρούσης·" ὅτι εἶπέ μοι πάντα [b] ὅσα"

[n] ∞ ποιήσω. [q] τετράμηνον. [t] † καί.

(l) ἐν ἑαυτοῖς. D. gr. corb. || Locum mutat in codd. (m) = Tert. (n) B DKL. 1. 15. 33. 42. 67. 124. ap. Birch. Clem. Heracl. Orig. ter. (semel ποιῶ, semel τοῦ ποιῆσαι.) Cyr. Chrys. in commentar. Theophyl. ap. Wetst. (o) τελέσω. 61. al. 2. (p) = D (St. β.) EL. 1. 28. 42. 63. 64. 69. 131. 235. Ev. 5. 19. 24. al. 22. Mt. B* p. q. s. z. 11. al. 10. Ed. Slav. 2. Pers. p. Orig. octies. (ter habet) Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 3 codd.) Theophyl. (q) ABCD (St. π.) EG KLMS. Ev. 1. 3. 24. 36. 40. al. 102. et Barber. 5. Mt. BHV. al. 20. Fragm. aldin. Ed. Orig. duodecies. Cyr. Chrys. in Mt. 4 codd. Procop. Theophyl. τρίμηνος. 14. (r) = 1. 108. 118. 124. (s) = Mt. λ. μ. Pers. p. Æth. Syr. hieros. Slav. 2. Sax. Vulg. ms. verc. Iren. Hilar. *Ante πρὸς ponit Mt. 11. Vulg. It. || Sequentibus jungunt DL. 97. cant. veron. || καὶ πρὸς θερισμὸν ἐλθοῦσαι. Arm. (t) = BC*DL. 33. Copt. cant. veron. verc. Orig. quinquies. Cyr. *Nam* (fort. *jam*) Iren. (u) = BCL. 1. 33. 67. Copt. Arm. Slav. (exc. 3.) germ. Heracl. Orig. quater. (x) = CL. 1. 16. 44. 118. 121. Alius (et, ut videtur, 124. ap. Birch. 127. 157.) Mt. g. 11. Orig. Theophyl. ed. rom. ἐστιν ὁ λόγος ἀληθινός. Heracl. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (y) ἀληθής. 1. 118. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. *veritatis*, cant. verc. brix. corb. mart. (z) = Orig. semel (in textu.) verc. Post σαμαρ. ponit 1. (a) = 40. 63. Mt. a. 10. (b) ἃ. BCL. veron. Orig. bis. (bis ut rec.)

ἐποίησα. Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ σαμαρεῖται, 40
ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο
ἡμέρας. Καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν [c] [d] διὰ" τὸν λό- 41
γον αὐτοῦ. Τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον· ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν 42
σὴν [e] λαλιὰν" πιστεύομεν· [f] αὐτοὶ" γὰρ [g] ἀκηκόαμεν," καὶ
[h] οἴδαμεν," ὅτι οὗτός ἐστιν [i] ἀληθῶς" ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου,
[k] = ὁ χριστός."]

Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, [l] — καὶ 43
ἀπῆλθεν" εἰς τὴν γαλιλαίαν. Αὐτὸς γὰρ [m] † ἰησοῦς 44
ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ
ἔχει. Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐ- 45
τὸν οἱ γαλιλαῖοι, [n] πάντα" ἑωρακότες, [o] ∽ ἃ" ἐποίησεν
ἐν ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· [p] καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς
τὴν ἑορτήν." Ἦλθεν οὖν [q] † πάλιν εἰς τὴν κανᾶ τῆς γα- 46
λιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ [ἦν τις [r] βα-

[m] † ὁ. [o] ∽ ἐν. [q] † ὁ ἰησοῦς.

(c) + εἰς αὐτὸν. 12. 13. 69. 230. Mt. 1. Ed. Syr. Perss. Ar. Æth. Arm. Syr. p. c. ob. Slav. 2. Vulg. ed. brix. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (d) = Mt. d. (e) μαρτυρίαν. D. cant. veron. (f) αὐτοῦ. D. *ipsum*, cant. verc. (g) ἑωράκαμεν. Slav. 2. || + παρ' αὐτοῦ. 1. 69. 118. 124. Arm. (h) ἔγνωμεν. K. 116. 131. ἐγνώκαμεν. 53. (i) = 42. 71. Alius. Perss. Vulg. ms. corb. Orig. bis. Victorin. Ante οὗτος ponit Orig. bis. (k) = BC* 69. 71. Ev. 5. 19. Copt. Æth. Arm. Syr. hieros. Vulg. It. (exc. cant. brix.) Heracl. Orig. quater. Iren. Victorin. Aug. || + *Propheta et*, ante ὁ σωτήρ. colb. (l) = BCD. 69. Copt. cant. veron. verc. brix. corb. Orig. Cyr. καὶ ἦλθεν. L. 106. Syr. p. (sed rec. in m.) gat. Mm. *et fuit*, colb. for. tol. (m) = ACDGHS. 1. 127. 142. 145* 235. al. 3. pluresve. Mt. V. g. Fragm. aldin. Ed. Orig. Cyr. Theophyl. (n) πάντες. Syr. p. Sed rec. in m. πάντες, πάντα. verc. corb. || + τὰ σημεῖα. Syr. Arm. Gaudent. Item post ἐποίησεν. 69. 124. (o) ABCL. 1. 69. 124. ap. Alt. al. 4. Mt. δ. Syr. p. Orig. quinquies. (bis ut rec.) Cyr. Chrys. in textu. (p) = G. 108. (q) = BCDL. 33. 34. 39. 59. 108. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. (exc. brix.) Orig. Cyr. Theophyl. Gaudent. Post πάλιν ponunt AEGH. 1. 106. 127. 131. 157. 218 (c. 124. et al. 7.) 235. al. 15. pluresve. Mt. V. al. 17. Fragm. aldin. Ed. Syr. (r) βασιλίσκος. D. Ev. 31** cant. verc. Chron. alex. Auct. synops. Sic etiam vs. 49.

47 σιλικὸς," οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, * [s] ἐν καπερναούμ. Οὗτος,
ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν γαλι-
λαίαν, [t] ἀπῆλθε" πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα [u] = αὐτὸν,"
ἵνα καταβῇ, καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν [x] υἱόν·" ἤμελλε γὰρ
48 ἀποθνήσκειν. Εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ
49 σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ [y] πιστεύσητε." Λέγει
πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· κύριε, κατάβηθι, πρὶν ἀπο-
50 θανεῖν [z] τὸ παιδίον μου." Λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· πο-
ρεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. [a] — καὶ" ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος
τῷ λόγῳ, [b] ᾧ" εἶπεν αὐτῷ [c] + ὁ" ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο.
51 Ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ [d] ἀπήντη-
σαν" αὐτῷ, [e] καὶ ἀπήγγειλαν," [f] λέγοντες·" ὅτι ὁ
52 [g] παῖς" [h] σου" ζῇ. Ἐπύθετο οὖν [i] παρ' αὐτῶν τὴν
ὥραν," ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε. καὶ εἶπον αὐτῷ· ὅτι
53 [k] χθὲς" ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. Ἔγνω
οὖν ὁ πατὴρ, ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ
ἰησοῦς· [l] — ὅτι" ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς

(s) = Vulg. ms. Aug. Post ἐν ponit Syr. || = ἐν. 96. 97. Vulg. for. colb. corb. germ. Mm. gat. (t) ἦλθε. C. 1. 13. 69. 124. Arm. veron. verc. corb. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (u) = BCDGL. 69. Arm. cant. verc. foss. Orig. (x) παῖδα. Slav. 2. (y) πιστεύσετε. Ed. Vulg. It. exc. cant. (z) τὸν υἱόν μου. A. 13. 57. 69. 77. 124. Mt. n. Slav. 2. Chrys. in Mt. 6 codd. semel. || = μου. D. 1. Syr. Pers. p. cant. veron. corb. (a) = BD. Syr. Pers. p. Vulg. cant. colb. foss. gat. Mm. for. Cyr. ἀλ. L. (b) ὃν. ABCL. (c) + ὁ. ACD. 1. 106. 124. ap. Alt. 235. Ev. 24. al. 18. pluresve. Mt. BV. al. 19. Ed. (d) ὑπήντησαν. BKL. 1. 69. 91. 124. 131. Ev. 24. al. 8. Mt. ξ. Fragm. aldin. (e) = BL. Copt. (f) = D. veron. (g) υἱὸς. DKL. 13. 33. 42. 57. 69. 106. 124. 142. in m. 145. al. 10. Mt. i. n. 10. Fragm. aldin. Syr. Copt. Syr. p. in m. Slav. Cyr. Theophyl. *filius*, Vulg. It. (h) = Ev. 1. αὐτοῦ. ABC. 13. Arm. Vulg. cant. brix. for. colb. foss. germ. (i) τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν. ACD. 1. 69. 106. 124. ap. Birch. 157. al. 2. Mt. r. 11. Vulg. cant. veron. verc. for. colb. germ. || = παρ' αὐτῶν. B. Mt. 17** ut videtur. (k) = 69. ἐχθὲς. ACDKL. (l) = ABCL. 1. 131. al. 2. Fragm. aldin. Æth. Vulg. It. (exc. cant. brix.) Cyr. alicubi.

καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ [m] ὅλη." Τοῦτο πάλιν δεύτερον ση- 54
μεῖον ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς [n] ἰεδαίας εἰς τὴν
γαλιλαίαν."]

Μετὰ [o] ταῦτα ἦν [p] ἑορτὴ [q] τῶν ἰουδαίων," καὶ [ἀνέ- 1
βη [r] = ὁ : ἰησῦς" εἰς ἱεροσόλυμα. [s] "Εςι δὲ ἐν τοῖς 2
ἱεροσολύμοις," [t] — ἐπὶ τῇ προβατικῇ," [u] κολυμβήθρα,"
ἡ [x] ἐπιλεγομένη" ἑβραϊστὶ [y] βηθεσδὰ," πέντε στοὰς
ἔχουσα. Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος [z] = πο- 3
λὺ" τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, [a]
= [b] ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. "Αγ- 4

(m) = 29. 40. 63. 71. Mt. a. 10. et semel ι. ζ. μ. Ante ἡ οἰκία ponit Arm. || Heracl. et Orig. bis ut rec. (n) γαλιλαίας εἰς τὴν ἰουδαίαν. 60. Mt. λ. semel. (o) + δὲ. 24. 89. 91. 131. al. 10. Mt. V. x. Copt. Arr. brix. (p) + ἡ. CEL. 1. 36. 40. 42. 63. 64. 72. 113. 115. 117. 118. al. 9. Mt. a. g. i. k. l. n. p. q. s. z. 11. 17. ι. (et semel δ. ζ.) Fragm. aldin. Ed. Copt. Cyr. Theophyl. ἦν ἐν τῇ ἑορτῇ. 16. (omisso postea καὶ) et Mt. r. (q) = Syr. hieros. || + ἡ σκηνοπηγία. 131. Sed Orig. dis. ut rec. (r) = 42. 47. || = ὁ. ABDHK. 24. 25. 95. 106. 157. 229* (s) = 69. Ev. 26. veron. || ἔςι] ἦν. Syr. utr. Arr. Perss. Arm. Nonn. (et ap. Wetst. Chrys. Cyr. Theophyl.) (t) = Syr. Perss. Sax. item (omisso etiam κολυμβήθρα) Cyr. || ἐν τῇ προβατικῇ. ADL. || προβατικὴ (omisso ἐπὶ τῇ) 61. in m. 116. Mt. 19. Æth. Arr. Slav. ed. recent. Vulg. ed. for. tol. Eus. Ath. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theodor. mopsv. Ammonius in catena. Theophyl. Hier. Beda. Scholia ap. Mt. || *Superprobatica piscina*, colb. foss. mart. *in natatoria piscina*, cant. *in inferiorem partem natatoria piscina*, verc. corb. *in inferiorem partem natatoriæ piscinæ*, veron. (u) κολυμβήθρᾳ. Ed. Slav. ms. et ed. (sed κολυμβήθρα. Slav. 3.) (x) λεγομένη. D. 1. 118* 131. Ev. 19. Mt. V. i. n. Ed. Pers. p. cant. veron. verc. corb. foss. (y) βηθζαθὰ s. βηζαθὰ. L. 33. Eus. *Betzetha*, veron. for. harl* βελζεθὰ. D. cant. *Belzatha*, verc. *Berzeta*, corb. βηθσαϊδὰ. B. Ed. Copt. Æth. Syr. p. (sed rec. in m.) Ar. rom. Vulg. colb. foss. mart. Mm. gat. Theophyl. Tert. Hier. Eucherius. (z) = BCDL. 33. 68. Alius. Copt. Slav. cant. veron. verc. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. bis. Ante πλῆθος ponunt 125* 142. (a) + παραλυτικῶν. D. (St. β.) cant. veron. verc. item Perss. (b) ἐκδεχομένων . . . νοσήματι = BC* 157. Cod. reg. 2441. Copt. ms. Nonn. || ἐκδεχομένων . . . κίνησιν = A*L. 18. Habet Tert. ἐκδεχομένων] ἀπεκδεχ. 91. al. 3. Mt. ψ. || ἄγγελος γὰρ . . . νοσήματι = D. 33. Asteriscis notant S. 21. 24. 36. 145. 161. 166. 230. regius 3423 ap. Wetst. 3424 ap. Kuster. Obelo regius 2242. Omittunt Arm. ms. cant. brix. harl* regius lat. 4582* et paris. in colleg. ludov. Aug. ἄγγελος ad ὕδωρ asterisco, ὁ οὖν πρῶτος ad νοσήματι obelo

= γέλος [e] γὰρ" [d] [e] κατὰ καιρὸν" [f] κατέβαινεν"
= [g] ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ," καὶ [h] ἐτάρασσε" τὸ ὕδωρ·
= ὁ οὖν [i] πρῶτος" ἐμβὰς [k] [l] μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ
= ὕδατος," ὑγιὴς ἐγίνετο, [m] ᾧ δήποτε κατείχετο
= νοσήματι."]
5 Ἦν δέ [n] τις" ἄνθρωπος ἐκεῖ, τριάκοντα [o] # καὶ" ὀκτὼ
6 ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ [p]. Τοῦτον ἰδὼν ὁ ἰησοῦς κατα-
κείμενον, καὶ γνοὺς, ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει
7 αὐτῷ· [q] θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι;" Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ
ἀσθενῶν· [r] κύριε, ἄνθρωπον [s] οὐκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταρα-

---

notat Syr. p. Evangelistaria in lectione, quæ vs. 1—4 complectitur, habent; sed in alia lectione, quæ a vs. 1 ad 15 pergit, Evangelistaria nonnulla, quæ tamen nominatim non laudantur, comma 4 omittere feruntur. Habent Tert. Chrys. Cyr. Euthym. Theophyl. Scholia ap. Mt. || *ἄγγελος . . . ὕδωρ* = 14. || *ὁ οὖν . . . νοσήματι* = *Æth.* || *ᾧ δήποτε . . . νοσήματι* = corb. (c) = Mt. t. ℵ. L. Vulg. veron. verc. corb. Mm. *καὶ ἄγγελος*. Arm. *ὅτι ἄγγελος*. Æth. (d) + *κυρίου*. AKL. 13. 42. 64. 69. 91. ap. Mill. 124. 131. al. 11. et Barber. 1. Mt. x. 11. Fragm. aldin. Æth. Arm. Slav. Vulg. verc. Mm. colb. foss. mart. germ. Cyr. Ambr. semel. + *τοῦ θεοῦ*. 152. Mt. χ. ψ. (e) = veron. verc. corb. gat. Post *κατέβαινεν* ponunt Mt. g. Vulg. Mm. mart. germ. Ambr. semel. *εἰς πάντας τούτους*. Copt. (f) *κατήρχετο*. Mt. 11. *ἐλούετο*. A. 42. ap. Mill. Æth. Syr. p. Slav. 2. 3. 8. foss. for. *ἔλουε τὸν*. K. (g) = veron. verc. corb. gat. *in natatoriam*, Ambr. *in piscinam*, Vulg. Alii. *in natatoria piscinæ*, foss. *ἐν τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ*. 225. || *Piscinam Bethsaidam angelus interveniens commovebat*, Tert. (h) *ἐταράσσετο*. CG. 36. 40. 63. 91. Ev. 1. 2. 3. 5. 24. al. 23. Mt. HV. al. 12. Ed. Æth. Vulg. colb. foss. for. germ. Theophyl. Ambr. || *et quotiescunque descendisset angelus, movebatur*, Ambr. semel. (i) *πρώτως*. 46. Mt. k. ψ. (k) + *in piscinam s. natatoriam*, Arm. Vulg. It. (exc. mart.) Ambr. (l) = veron. verc. corb. gat. Ambr. semel. (m) *non habiturus signum morbi*, Arm. || *ᾧ δήποτε*] *οἵῳ δηποτοῦν*. A. *οἵῳ δήποτε*. L. *ᾧ δ' ἄν*. K. 42. (n) = D. Arm. veron. verc. (o) + ACDEGHL. 1. 13. 28. 33. 69. 124. ap. Birch. 157. 235. Ev. 2. al. 30. Mt. BH. al. 9. Ed. Syr. utr. Perss. Slav. Vulg. veron. brix. colb. Alii. Eus. Cyr. Chrys. ap. Wetst. Theophyl. (p) + *αὐτοῦ*. B ut videtur, CDL. 1. 33. 124. ap. Birch. al. 5. et Barber. 1. (scil. B.) Mt. 11. Copt. Arm. Vulg. verc. for. colb. Alii. Cyr. Chrys. (q) *descende!* Ambr. ed. (r) + *ναί*. C*GH. 106. 124. ap. Birch. al. 7. Mt. a. c. r. 10. 11. Syr. utr. Pers. p. Ar. Syr. hieros. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (s) + *δὲ*, (cf. not.

χθῇ τὸ ὕδωρ [t], "[u] βάλῃ" με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ
δὲ ἔρχομαι [x] ἐγὼ," ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει [y].
Λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· "[z] ἔγειρε," ἆρον τὸν κράββατόν 8
σου, καὶ περιπάτει. [a] Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ 9
ἄνθρωπος," καὶ [b] ἦρε τὸν κράββατον [c] αὐτοῦ, καὶ περιε-
πάτει. ἦν δὲ σάββατον" [d] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ."

Ἔλεγον οὖν [e] οἱ" ἰουδαῖοι [f] τῷ τεθεραπευμένῳ·" 10
σάββατόν [g] ἐστιν· οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράββατον."
[h] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι 11
εἶπεν· ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. [i] Ἠρώ- 12
τησαν οὖν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, ὁ εἰπών σοι·
ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει; Ὁ δὲ [k] ∾ ἰα- 13
θεὶς" οὐκ ᾔδει, τίς [l] ἐστιν." ὁ γὰρ ἰησοῦς [m] ἐξένευσεν,"

[u] βάλλῃ. [z] ἔγειραι. [k] ∾ ἀσθενῶν.

præced.) 106. Syr. utr. Pers. p. Chrys. in Mt. 5 codd. + γάρ. Mt. 11. (t) + ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου. Syr. p. c. ob. (u) ABCDEGHKLS. Ev. 1. 2. 5. 24. 36. al. 71. Mt. BHV. al. 21. Fragm. aldin. Ed. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. ἐμβάλῃ. C* ut videtur. 229** Syr. Cyr. (x) = 69. 91. 116. Mt. V. s. Aug. (y) + καὶ λαμβάνει ἴασιν. 64. + ἐγὼ δὲ ἀσθενῶν πορεύομαι. 69. (z) ABCDEGHK. Alii. Mt. BH. al. 4. Ed. (a) = 28. 96. 97. || εὐθέως = D. cant. Arm. || ὁ ἄνθρωπος = 108. gat. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. || περιπάτει ad περιεπάτει = 2. Mt. o. s. 11. (b) + ἐγερθείς. D. 1. 69. 124. ap. Birch. Syr. Ar. p. Pers. p. Syr. p. c. ast. Arm. cant. veron. verc. corb. (c) = 235. || ἦν δὲ σάββατον . . . ἡμέρᾳ = Chrys. in Mt. 4 codd. semel. (d) = D. cant. (e) = Mt. B. Ed. (f) = fossat. (g) = 235. || ἐκ] καὶ ἐκ. A CDGL. 1. 33. 69. 91. al. 17. Mt. V. al. 5. Copt. Arm. Æth. Arr. Slav. cant. veron. verc. Cyr. Chrys. Gaudent. || κράββατον] + σου. CDL. 91. al. 5. Syr. Syr. p. c. ast. Copt. Arm. Slav. Vulg. It. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Hilar. Gaud. Aug. (h) + ὁ δέ. GKL. 124. 218 (c. al. 2.) al. 8. Mt. o. 11. + ὃς δέ. AB. Syr. utr. Copt. brix. foss. Cyr. (i) Vs. 12 = 64. al. 4. veron. || οὖν = BD. Ev. 7. Arm. cant. verc. corb. foss. *Tunc*, brix. || τὸν κράββατόν σου = BL. (k) ἀσθενῶν. D. cant. veron. foss. Utrumque jungit Pers. p. τεθεραπευμένος. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (l) ἦν. D. *esset*, Vulg. It. (m) ἐξέκλινεν. Chrys. etiam in Mt. 6 codd.

14 ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν
ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε, ὑγιὴς γέγονας·
μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν [n] ∞ τί σοι" γένηται.
15 Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ [o] ἀνήγγειλε" τοῖς ἰουδαίοις,
16 ὅτι ἰησοῦς ἐστιν, ὁ ποιήσας [p] αὐτὸν" ὑγιῆ.] Καὶ διὰ
τοῦτο ἐδίωκον [q] ∞ τὸν ἰησοῦν οἱ ἰουδαῖοι," [r] † ὅτι ταῦτα
17 ἐποίει ἐν σαββάτῳ [s]. Ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς·
[ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι.
18 Διὰ τοῦτο οὖν [t] μᾶλλον" ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι [u] ἀπο-
κτεῖναι," ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πα-
τέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν θεὸν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ.
19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν· οὐ δύναται ὁ υἱὸς [x] [y] ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν,"
ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν [z] ἐκεῖ-
20 νος" [a] ποιῇ," ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. Ὁ γὰρ
πατὴρ [b] φιλεῖ" τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ,

[n] ∞ σοί τι. [q] ∞ οἱ ἰουδαῖοι τὸν ἰησοῦν.

[r] † καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι.

declinavit a turba constituta in etc. Vulg. verc. brix. colb. corb. gat. germ. Mm. foss. *devertit, cum vidisset turbam in* etc. veron. *declinaverat ab eo in turba,* Aug. ἐνεύσεν. D* *diverterat,* cant. *declinavit se,* germ. Mm. (n) ABCGHLS. Ev. 1. 2. 5. 36. al. 18. pluresve. Mt. BHV. al. 5. Ed. Syr. Slav. Vulg. for. colb. Naz. Cyr. (o) ἀπήγγειλε. DK. al. 10. Mt. H. 11. 17. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. εἶπε. CL. 48. 218. Mt. s. Syr. Copt. verc. Cyr. (p) με. D. 1. 40. 118. Copt. Slav. cant. verc. corb. (q) BCDL. 69. Syr. Vulg. cant. veron. brix. for. colb. Alii. (r) = BCD (St. β.) L. 1. 33. 69. Alius. Mt. s. Copt. Arm. Vulg. It. (exc. brix.) Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Nonn. ‖ Habet Hilar. (s) + τὰ ἰάματα. EH. 40. 63. 229. al. 4. Mt. a. r. 10. (t) = brix. (u) = 70. (x) + τοῦ ἀνθρώπου. D. 69. 124. Arm. cant. (y) ἀφ' ἑαυτοῦ ποιεῖν οὐδὲν. 69. 124. Vulg. veron. verc. brix. Alii. ποιεῖν τι ἀφ' ἑαυτοῦ. D. cant. (z) ὁ πατὴρ Syr. Copt. Orig. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. semel. (a) ποιεῖ. A. 72. 131. 157. 235. Ev. 6. al. 7. Mt. c** Fragm. ald. Ed. verc. Chrys. ap. Wetst. Tert. Hilar. Victorin. Faustin. Phœbad. ποιήσῃ. D. (St. β.) (b) ἀγαπᾷ. D. Orig. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. *diligit,* Vulg. It. etiam cant. *amat,* verc.

ᵉ ἃ αὐτὸς ποιεῖ·" καὶ μείζονα τούτων ᵈ δείξει" αὐτῷ
ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. Ὥσπερ γὰρ ὁ πα- 21
τὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ· οὕτω καὶ ὁ
υἱὸς, οὓς θέλει, ζωοποιεῖ. Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρί- 22
νει ᵉ οὐδένα·" ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ
υἱῷ· Ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν, καθὼς τιμῶσι 23
τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ τὸν
πατέρα, τὸν πέμψαντα αὐτόν. [Ἀμὴν ἀμὴν λέγω 24
ὑμῖν· ᶠ ὅτι" ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ
πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ
ἔρχεται, ἀλλὰ ᵍ μεταβέβηκεν" ἐκ τοῦ θανάτου εἰς
τὴν ζωήν.] Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὅτι ἔρχεται ὥρα, 25
ʰ καὶ νῦν ἐστιν," ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς
ⁱ τοῦ υἱοῦ" τοῦ ᵏ θεοῦ·" καὶ οἱ ἀκούσαντες ˡ ζήσον-
ται." Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ᵐ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ· 26
οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ⁿ ἑαυτῷ."
Καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ ᵒ καὶ" κρίσιν ποιεῖν, ᵖ ὅτι 27
υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί." ᵠ Μὴ" θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι 28

(c) = 64. (d) δείκνυσιν. D. 28. cant. *demonstravit*, Codd. lat. Tert. (e) = Tert. semel. (semel ut rec.) οὐδὲν. Cypr. (f) = D. Mt. i. n. Ed. Æth. cant. Clem. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (g) *μεταβήσεται*. gat. Mm, foss. corb. mart. emmer. Nonn. Tert. ms. Hilar. Tychon. Aug. Auct. de promiss. *transit*, veron. for. colb. tol. Tert. Tychon. ms. Aug. (h) = veron. verc. Tert. Ambr. ‖ ἐστιν] ἔσται. 69. (i) = 56* 61. Ignat. ad tars. (k) ἀνθρώπου, KS. 28. 42. 91. al. 3. Mt. μ. semel, et, ut videtur, z in marg. Syr. p. in m. Syr. hieros. Chrys. in textu (in commentario variant codd.) (l) ζήσουσι. BDL. 33. Chrys. semel in Mt. 6 codd. (m) + ὁ ζῶν. D. cant. (n) αὐτῷ. 220. (o) = AL. 33. Copt. Arm. Æth. Arr. Vulg. It. (exc. brix. for. germ. mart. emmer.) Orig. quater. Chrys. in Mt. 4 codd. bis. Aug. alicubi. Leo. Vigil. taps. (p) Sequentibus jungunt 1. 83. 118. Ev. 6. 24. Alii. Fragm. aldin. Syr. utr. Arm. Chrys. Damasc. Theophyl. Euthym. Scholion in 108. qui nostram interpunctionem Paulo samos. tribuunt. Sed Orig. Cyr. et latt. ut rec. ‖ ὅτι] ὅτι δὲ. Syr. Syr. p. c. ast. καὶ ὅτι. Arm. (q) *dico enim vobis : nolite*, corb.

ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ ʳ πάντες" οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκού-
29 σονται τῆς φωνῆς ˢ αὐτοῦ," Καὶ ἐκπορεύσονται, οἱ τὰ
ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα
30 πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. Οὐ δύναμαι ἐγὼ
ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν. [καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ
κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ
31 ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με ᵗ †.] ᵘ Ἐὰν"
ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν
32 ἀληθής. Ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ· καὶ ˣ οἶδα,"
ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ʸ, ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
33 ᶻ Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ
34 ἀληθείᾳ." Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ᵃ ἀνθρώπου" τὴν μαρτυ-
ρίαν λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω, ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε.
35 Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ
ἠθελήσατε ᵇ ἀγαλλιαθῆναι" πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.
36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν ᶜ μείζω" τοῦ Ἰωάννου· τὰ
γὰρ ἔργα, ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ, ἵνα ᵈ τελειώσω" αὐτὰ,
ᵉ αὐτὰ τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ ποιῶ," μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι

ᵗ † πατρός.

ᵇ ἀγαλλιασθῆναι.

(r) = Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (s) τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 33. Slav. Vulg. ed. Tert. Ambr. semel. Auct. de prom. *filii hominis*, Iren. Ambr. semel. || + καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται. Slav. 2. (t) = ABD (St. β.) KL. 1. 33. 42. 118* 157. al. 4. Syr. Arr. Perss. Copt. Æth. Arm. Vulg. It. (exc. veron. colb. tol. emmer.) Orig. ter. Eus. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Ambr. Aug. (u) ἐὰν γάρ. 28. 40. 229** al. 4. Mt. a. q. r. 10. κἂν. 106. Ev. 4. Mt. f. Orig. (x) οἴδατε. D. Arm. cant. verc. οἴδαμεν. 56. 58. 61. (y) + μου. D* + αὐτοῦ D** (St. β.) Mt. 11. Syr. Arr. Pers. p. Copt. Æth. cant** veron. germ. tol. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Fulgent. (z) *Vos ipsi misistis ad me, et testimonium perhibuit Joannes de me*, corb. (a) ἀνθρώπῳ. 218 (&c. 76. 123. 219.) ἀνθρώπων. D. 3. 9. Mt. B. cant. Mm. (b) ADKS. 89* 124. 127. 131. 157. Ev. 24. Alii. Mt. BH. al. 18. Fragm. aldin. Ed. Chrys. in Mt. 5 codd. Post ὥραν ponunt A. Ed. Vulg. verc. corb. Mm. gat. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Hilar. Aug. Maximin. arian. Post αὐτοῦ 108. (c) μείζονα. D. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. μείζων. AB. 10. 11. 13. 33. 225. 235. Ev. 32. Mt. c. (d) πληρώσω. 64. 142. al. 4. τελέσω. 58. 61. 69. 124. (e) = Tert. Nonn. || ἃ ἐγὼ ποιῶ — 38. verc. corb. Hilar. semel. Chrys. semel, etiam in Mt. 6

ὁ πατήρ με ἀπέςαλκε. Καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ αὐ- 37
τὸς [f] μεμαρτύρηκε″ περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ [g] ἀκη-
κόατε πώποτε,″ οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε, Καὶ τὸν 38
λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν· ὅτι ὃν ἀπέςει-
λεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιςεύετε. Ἐρευνᾶτε τὰς 39
γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν [h] αὐταῖς″ ζωὴν [i] αἰώνιον″
ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ [k]. Καὶ 40
οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν [l] ἔχητε. Δόξαν 41
παρὰ [m] ἀνθρώπων″ οὐ λαμβάνω· Ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, 42
ὅτι [n] τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. Ἐγὼ 43
ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβά-
νετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖ-
νον λήψεσθε. Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιςεῦσαι, δόξαν 44
παρὰ [o] ἀλλήλων″ λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν πα-
ρὰ τοῦ [p] μόνου θεοῦ″ οὐ [q] ζητεῖτε;″ Μὴ δοκεῖτε, ὅτι 45
ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν [r] πατέρα·″ ἔςιν ὁ [s] κα-
τηγορῶν″ ὑμῶν [t], μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. Εἰ 46
γὰρ ἐπιςεύετε μωσῇ, ἐπιςεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ
ἐκεῖνος ἔγραψεν. Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πι- 47
ςεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι [u] πιςεύσετε;″

---

codd. || ἐγὼ ποιῶ = Ar. p. || = ἐγὼ. AB DL. 1. 33. Alius. Mt. s. Copt. Arm. cant. veron. Cyr. Hilar. (f) μαρτυρεῖ. D. Syr. utr. It. Aug. Maximin. Fulgent. (g) πώποτε ἀκηκόατε. ABDL. 69. 80. 124. 131. Mt. 11. Syr. Arm. Vulg. It. Cyr. || = πώποτε. Mt. π. 17. (h) αὐτοῖς. Ev. 32. ἑαυτοῖς. 64. 220. (i) = 40. 63. 64. 71. 77. Ev. 20. Mt. a. l. 10. tolet. (k) + ἐν αἷς δοκεῖτε ἔχειν ζωήν. Arm. veron. verc. (l) + αἰώνιον. D. 40. 69. al. 2. Mt. n. Syr. Ar. p. Pers. p. cant. germ. Chrys. etiam in Mt. 7 codd. (m) ἀνθρώπου. AK. Ev. 42. al. 11. Mt. f. q. 11. Arr. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. (n) + τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ καί. 74** (o) ἀνθρώπων. 57* 116. Ev. 31. al. 7. Mt. c. k. o. p. z. Orig. Eus. Ephr. Hilar. (p) μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. Slav. 2. 3. || = μόνου. Mt. c. || = θεοῦ. B. veron. verc. (q) ζητοῦντες. 47. al. 5. Mt. r. s. Ephr. Chrys. (etiam in Mt. 7 codd.) Aug. (r) Interrogative legunt 83. 86. Syr. utr. Pers. p. Chrys. (s) κατηγορήσων. Colb. gr. Mt. i. (t) + πρὸς τὸν πατέρα. B. (u) πιστεύσητε. DS. 1. 69. 124. Ev. 4. 24. al. 6. Mt. f. r. 10. Orig. ms. Chrys. in Mt. 4 codd.

1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ ἰησοῦς [x] πέραν τῆς θαλάσ-
2 σης [y] τῆς γαλιλαίας," [z] τῆς τιβεριάδος. Καὶ ἠκολού-
θει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἑώρων [a] † τὰ σημεῖα, ἃ
3 ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.] [b] Ἀνῆλθε" δὲ εἰς τὸ ὄρος
ὁ ἰησοῦς, καὶ [c] ἐκεῖ" ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.
4 Ἦν δὲ ἐγγὺς [d] τὸ πάσχα," [e] ἡ ἑορτὴ" τῶν ἰουδαίων.
5 [Ἐπάρας οὖν [f] ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς," καὶ θεασάμε-
νος, ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς
τὸν φίλιππον· πόθεν [g] ∾ ἀγοράσομεν" ἄρτους, ἵνα φά-
6 γωσιν οὗτοι; Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς
7 γὰρ ᾔδει, τί ἔμελλε ποιεῖν. Ἀπεκρίθη αὐτῷ φίλιππος·
[h] διακοσίων" δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκα-
8 στος [i] αὐτῶν" βραχύ τι λάβῃ. Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ, ἀνδρέας, ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου·
9 Ἔστι παιδάριον [k] — ἓν" ὧδε, [l] ∾ ὃ" ἔχει πέντε ἄρτους
κριθίνους, καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς το-

[a] † αὐτοῦ. [g] ∾ ἀγοράσωμεν. [l] ∾ ὃς.

(x) + εἰς ἔρημον τόπον. 28. (y) = 48. 157. Alius. Mt. 7. Slav. 2. 3. Cyr. sæpe. Post τιβεριάδος ponit Mt. o. εἰς τὴν γαλιλαίαν ante ἀπῆλθεν ponit Pers. p. (z) + εἰς τὰ μέρη. D. 77 (ex emend. teste Tresch.) Mt. s. Syr. p. ms. cant. veron. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. || + καί. Mt. V. q. Goth. brix. || + *quod est : Tiberiadis*, Vulg. colb. for. Mm. (a) = A BDKLS. 1. 42. 69. 218 (c. al. 4.) al. 5. Mt. s. 11. Syr. utr. Arr. Pers. p. Copt. Æth. Arm. Goth. Slav. 2. 3. Vulg. It. Cyr. Chron. alex. Chrys. (etiam in Mt. 7 codd.) bis; semel habet. (b) ἀπῆλθε. D. 69. 124. Copt. cant. verc. corb. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (c) = 63. 71. 131. 235. Mt. a. r. s. x. 10. Pers. p. Post ἐκαθ. ponunt D. al. 3. cant. (d) = Conject. Vossii, Mannii, Priestleii. (e) = 28. Chrys. semel etiam in Mt. 3 codd. τῆς ἑορτῆς. 96. 97. Syr. p. (f) τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ ἰησοῦς. ABDL. 1. 69. 106. 116. Mt. r. s. 11. Copt. Arm. Syr. p. Goth. Vulg. It. Cyr. || = ὁ ἰησοῦς. foss. (g) ABDEHLS. 1. 10. 36. 40. 57. 69. 124. 127. 131. 235. Ev. 4. 5. 36. al. 19. Mt. BH. a. c. f. al. 5. Ed. (h) τριακοσίων. 48. (i) = ABL. 16. 69. Mt. 11. Perss. Copt. Arm. Syr. p. Goth. Sax. Vulg. It. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 7 codd. (k) = BDL. 1. 42. 69. 72. 157. al. 5. Mt. n. 17. cant. veron. verc. Orig. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (l) ABD*G. 72. 115. 127* Ev. 18. 19. al. 2. Mt. B. f. 11.

σῦτους; Εἶπε [m]— δὲ" ὁ ἰησῦς· ποιήσατε τὺς ἀνθρώ- 10
πους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέ-
πεσον [n]— οὖν" [o] οἱ" [p] ἄνδρες" τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντα-
κισχίλιοι. [q]"Ἔλαβε δὲ" τὺς ἄρτυς ὁ ἰησῦς. ϗ εὐχα- 11
ριςήσας [r] διέδωκε" [s]= τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ"
τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν [t] ὀψαρίων," ὅσον
[u] ἤθελον." Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθη- 12
ταῖς αὐτῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα,
ἵνα μή τι ἀπόληται. Συνήγαγον οὖν, ϗ ἐγέμισαν δώ- 13
δεκα κοφίνυς κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κρι-
θίνων, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν. Οἱ ὖν [ἄνθρω- 14
ποι, ἰδόντες [x] ὃ ἐποίησε σημεῖον" [y] — ὁ ἰησοῦς," ἔλεγον·
ὅτι οὗτός ἐςιν [z] ἀληθῶς" ὁ προφήτης, ὁ ἐρχόμενος εἰς
τὸν κόσμον.] Ἰησῦς οὖν, γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχε- 15
σθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν, ἵνα ποιήσωσιν [a] — αὐτὸν"
βασιλέα, ἀνεχώρησε [b]= πάλιν" εἰς τὸ ὄρος [c] αὐτὸς μό-
νος."

(m) = BL. Syr. Arm. verc. foss. οὖν. D. Vulg. cant. brix. for. colb. germ. (n) = EGHS. 36. 57. 72. 229* Ev. 36. al. 10. Mt. BHV. al. 6. καὶ ἀνέπ. 77. Mt. i. n. Aug. (o) = DL. 1. 157. Cyr. (p) ἄνθρωποι. K. 42. al. 3. verc. Cyr. Aug. ἄνθρωποι ἄνδρες. A. 80. 113. 131. 220. Barber. 2. (q) ἔλαβεν οὖν. ABDL. Mt. s. Copt. Syr. p. ms. in m. Vulg. cant. brix. colb. corb. foss. for. Cyr. καὶ λαβὼν. G. 1. 69. 118. 124. || = δὲ. verc. (r) δίδωκε. 113. 225. Mt. x. ἔδωκε. D. 40. 69. Mt. a. r. s. 10. Syr. p. cant. veron. Orig. (s) = ABL. 1. 118* Mt. 11. Syr. utr. Ar. p. Pers. Copt. Æth. Arm. Syr. hieros. Goth. Vulg. It. (exc. cant. veron.) Orig. Nonn. Bas. Aug. (t) ἰχθύων. 124. (u) ἤθελεν. Ed. Codd. ap. Bez. Cyr. ap. Wetst. (x) ἃ ἐποίησε σημεῖα. B. verc. || = σημεῖον. 235. (y) = D. Mt. d. Arm. Sax. Vulg. ms. It. (exc. corb. brix. gat. Mm.) Aug. Beda. (z) = D. cant. (a) = ABL. 1. 33. Mt. s. π. Orig. Cyr. (b) = EMS. (St. π.) 11. 17. 36. 63. 64. 69. 91. 142. 226*. 229* 235. Ev. 1. 2. 5. 24. al. 45. et Barber. 3. Mt. BV. al. 14. Fragm. aldin. Ed. Syr. Pers. p. Copt. Æth. Orig. Chrys. (etiam in Mt. 7 codd.) Nonn. Theophyl. Post μόνος ponunt 76. Mt. q. (c) = Chrys. etiam in Mt. 7 codd. Sed habent Orig. dis. Cyr. dis.

16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
17 ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρ-
χοντο [d] πέραν τῆς θαλάσσης εἰς καπερναούμ. [e] καὶ σκο-
τία ἤδη ἐγεγόνει," καὶ [f] οὐκ" ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ ἰη-
18 σοῦς [g]. Ἥ τε θάλασσα, ἀνέμου μεγάλου πνέοντος, διη-
19 γείρετο. Ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ
τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον· καὶ ἐφοβή-
20 θησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.
21 Ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ εὐθέως
[h] τὸ πλοῖον ἐγένετο" ἐπὶ [i] τῆς γῆς," εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος, ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης,
[k] ἰδὼν," ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ [l] ἕν" [m] †,
καὶ ὅτι οὐ [n] συνεισῆλθε" τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ [o] ὁ ἰησοῦς"

---

[m] † ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

(d) + εἰς τὸ. D. 68. 69. Pers. p. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (e) κατέλαβε δὲ αὐτοὺς ἡ σκοτία. D. 69. Goth. cant. (f) – 220. οὔπω. BD (St. β.) L. 33. 69. 124. ap. Birch. Mt. a. 14. x. semel. Copt. Syr. hieros. Æth. Goth. Slav. It. (exc. corb. colb. for.). Cyr. Nonn. (g) + εἰς τὸ πλοῖον. K. 42. al. 7. Mt. g. q. item 11. (h) ἐγένετο τὸ πλοῖον. ABL. 1. 69. 124. Mt. s. Arm. for. colb. germ. foss. mart. Orig. Cyr. Aug. (i) τὴν γῆν. 11. 28. 69. 124. 127. 157. al. 2. Mt. x. (k) εἶδον s. ἴδον. ADL. 42. Barber. 1. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Sahid. Æth. Vulg. It. Chrys. etiam in Mt. 7 codd. ἰδόντες. 67. ἔγνωσαν. Syr. p. in m. (l) – 225. 235* Sahid. Schol. in Mt. a. d. g. (m) – ABL. 1. 42. 157. Alius. Pers. w. Arr. Copt. (habet Sahid.) Æth. Goth. Vulg. It. (exc. cant. verc. veron.) Nonn. || ἐκεῖνο – D. 235** Fragm. aldin. Arm. Slav. 2. 3. cant. Chrys. etiam in Mt. 7 codd. || εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ – veron. || εἰς – 118. 131. || ἐνέβησαν] ἀνέβησαν. 91. al. 2. Mt. B. c. d. o. x. || αὐτοῦ] – 108. Syr. Pers. p. αὐτοῦ ἰησοῦ D? τοῦ ἰησοῦ. D** 13. 69. 124. Arm. Sahid. cant. verc. (n) συνῆλθε. 91. 127. al. 10. Mt. c. (o) – 16. 229* Ev. 2. 15. Mt. 11. Aug. Ante τοῖς μαθηταῖς ponunt Arm. corb. brix. Utroque loco habet A. Post πλοῖον Mt. o.

εἰς τὸ [p] πλοῖον," [q] ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλ-
θον." ([r] Ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια" ἐκ τιβεριάδος ἐγ- 23
γὺς τοῦ τόπου, ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, [s] — εὐχαριστή-
σαντος τοῦ κυρίου.") Ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος, ὅτι ἰησοῦς 24
οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· [t] ἐνέβησαν † αὐ-
τοὶ εἰς τὰ" [u] πλοῖα," καὶ ἦλθον εἰς καπερναοὺμ, ζη-
τοῦντες [x] τὸν ἰησοῦν." Καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θα- 25
λάσσης, εἶπον αὐτῷ· ῥαββὶ, [y] πότε" ὧδε [z] γέγονας;"
Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω 26
ὑμῖν· ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφά-
γετε ἐκ τῶν ἄρτων, καὶ ἐχορτάσθητε. [Ἐργάζεσθε μὴ 27
τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ [a] τὴν βρῶσιν" τὴν
μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν
[b] δώσει·" τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός.] Εἶπον 28

---

[p] πλοιάριον. [t] ἐνέβησαν † καὶ : αὐτοὶ εἰς τά.

(p) ABDKL. 1. 13. 28. 33. 42. 69. 124. al. 11. Mt. 11. Goth. Vulg. It. (exc. verc. brix.) Cyr. Chrys. etiam in Mt. 7 codd. || = εἰς τὸ πλοῖον. Sahid. (q) = 220. Syr. Pers. p. || ἀπῆλθον] = 56. 58. 61. corb. *fuerunt*, veron. (r) ἄλλων πλοιαρίων ἐλθόντων. D. Arm. veron. || δὲ] = BL. 33. ap. Mill. Copt. καὶ ἰδού. Sahid. || ἦλθε] = 226. ἦλθον. LM. 1. 106. 124. 127. 131. Ev. 5. 19. al. 6. Mt. a. q. x. 10. διῆλθον. Mt. 11. || πλοιάρια] πλοῖα. B. 157. Ev. 32. Vulg. veron. brix. for. colb. In aliis locum varie mutat. (s) = D. 69. Arm. cant. verc. τοῦ κυρίου] τοῦ ἰησοῦ. 42. al. 4. Mt. d. Syr. Pers. p. Syr. p. in m. εὐχαριστήσαντος τῷ κυρίῳ s. θεῷ. colb. foss. for. emmer. (t) ἔλαβον ἑαυτοῖς. D. cant. veron. corb. ἔλαβον αὐτοὶ (αὐτοῖς. 124. ap. Birch.) τά. 13. 69. 124. Arm. || καὶ = ABDGHL. (St. π.) Ev. 1. 2. 24. al. plurimi. Mt. V. al. 17. Fragm. aldin. Ed. Syr. p. Copt. Slav. (exc. 3. qui ante ἐνέβησαν ponit.) Cyr. Theophyl. || καὶ αὐτοὶ = S. 38. Mt. x. 10. Syr. Arr. Perss. Goth. Vulg. verc. for. colb. foss. Post πλοιάρια ponit Mt. s. (u) πλοιάρια. DL. 33. 69. 124. Mt. a. s. 11. Ed. Syr. p. in m. Vulg. It. Cyr. Theophyl. (x) αὐτόν. K. 42. al. 3. for. || = veron. (y) *quomodo*, germ. Mm. (z) ἐλήλυθας. D. (St. β.) Syr. Perss. Arr. Sahid. Arm. Slav. 2. 3. Vulg. It. (exc. corb.) Utrumque jungit Æth. ἦλθες. 28. παραγέγονας. 48. Chrys. semel (etiam in Mt. 7 codd.) (a) = EG. 28. 69. al. 5. Mt. g. al. 5. item semel ι. ζ. Ed. Vulg. colb. foss. for. Clem. semel. Sed habent Orig. Novatian. Hilar. (b) δίδωσιν. D. cant. foss. corb. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. semel.

[c] οὖν" πρὸς αὐτόν· τί [d] ποιῶμεν," ἵνα ἐργαζώμεθα [e] τὰ
29 ἔργα" τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη [f] = ὁ" Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς· τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα [g] [h] πιστεύσητε" [i] εἰς
30 ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος." Εἶπον οὖν αὐτῷ· [τί [k] — οὖν"
ποιεῖς [l] σὺ" σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί
31 ἐργάζῃ; Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ
ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
32 ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. Εἶπεν [m] = οὖν" αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· [n] οὐ" Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν
τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν
33 τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. Ὁ γὰρ ἄρτος
[o] τοῦ Θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς
34 τῷ κόσμῳ.] Εἶπον [p] οὖν" πρὸς αὐτόν· κύριε, πάντοτε
35 δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. Εἶπε [q] = δὲ" αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· [ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός με,
οὐ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ διψήσῃ [r] πώ-
36 ποτε." Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν, ὅτι [s] καὶ" ἑωράκατέ [t] με,"
37 καὶ οὐ πιστεύετε [u]. Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ, πρὸς

(c) = A. Syr. Ar. rom. Erp. Perss. Arm. Syr. hieros. (d) ποιοῦμεν. 89. Alii. Mt. d. g. al. 4. Ed. (etiam St. 3.) Theophyl. ποιήσομεν. 69. Mt. 11. Sahid. Vulg. It. ποιήσωμεν. DG. 124. || Sed ποιῶμεν. ABLT. (St. π.) 218 (c. al. 8.) Alii et Barber. 9. Ed. Orig. Cyr. Chrys. || ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα] ἐργασώμεθα, ἵνα ποιήσωμεν. D. cant. (e) τὸ ἔργον. Cyr. Aug. semel. (f) = GH. 127. 131. 235. Ev. 24. Alii. Mt. V. al. 18. Fragm. aldin. Ed. (g) + ἅπαντες. 69. |(h) πιστεύητε. ALT. 1. 40. 71. 106. Mt. i. n. 10. Ed. Orig. Bas. Cyr. (i) εἰς ἐκεῖνον, ὃς ἀπέστειλέ με. Arm. (Sed rec. in m.) corb. (k) = L. al. 3. Syr. Arr. Pers. p. Copt. Æth. Arm. Goth. foss. δλ. veron. (l) = 69. Alii. Mt. o. 11. Arm. foss. Cyr. Chrys. in Mt. 4 codd. (m) = GL. Ev. 26. Mt. r. Syr. Copt. Arm. δλ. veron. (n) = corb. item, sed post οὐρανοῦ addito οὐ τὸν ἀληθινὸν, Orig. (o) + υἱὸς. Sahid. (p) = Syr. Arr. Perss. Copt. Arm. (q) = BT. 113. Syr. Copt. Arm. veron. verc. foss. οὖν. D. 33. 69. 106. 157. al. 3. Mt. q. s. Syr. p. (sed rec. in m.) Sahid. cant. germ. Καὶ, veron. corb. (r) εἰς τὸν αἰῶνα. 33. Syr. Arr. Pers. p. Copt. Æth. Vulg. ms. et ed. sixtin. Cypr. (s) = K. al. 3. Syr. Pers. p. Arm. Sahid. Slav. 2. 3. brix. foss. mart. Ante ὅτι ponit Syr. p. (t) = A. veron. verc. gat. Cod. lat. ap. Mt. (u) + μοι. A. Chrys. semel, etiam in Mt. 5 codd.

ἐμὲ ἥξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με, οὐ μὴ ἐκβάλω
ἔξω. Ὅτι καταβέβηκα [x] ἐκ" τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ 38
τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
[y] με. Τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός" με [z] †, 39
ἵνα πᾶν, ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω [a] ἐξ αὐτοῦ," ἀλλὰ
ἀναστήσω [b] ∾ αὐτὸ ἐν" τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.] [Τοῦτο 40
[c] γάρ" ἐστι τὸ θέλημα τοῦ [d] ∾ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς
ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν
αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω αὐτὸν [e] —ἐγὼ" τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
Ἐγόγγυζον οὖν οἱ ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· [f] ἐγώ 41
εἰμι [g] ὁ ἄρτος" ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἔλε- 42
γον· οὐχ οὗτός ἐστιν [h] ἰησοῦς" ὁ υἱὸς ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς οἰ-

---

[x] † πατρὸς. [b] ∾ αὐτὸν. [c] δὲ.
[d] ∾ πατρός μου.

(x) ἀπὸ. ABLT. 69. 124. Mt. 11. Sahid. (Vulg. It.) (y) = C. 36. 63. 64. 131. al. 5. || με] + πατρός. D. 118** 127. 131. 142. 218. Alii. Mt. 19. Syr. hieros. cant. veron. verc. corb. Photius. Theophyl. Tert. Alii. || Vs. 39 = 157. Goth. (z) = AB DLT. 1. 127. 142. 218. al. 4. Syr. ms. Ar. p. Pers. p. Copt. Sahid. cant. veron. brix. Ath. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Ambr. Aug. (a) μηδὲν. D. cant. verc. corb. (b) αὐτὸν. G H. 36. 40. 64. Ev. 24. 36. Alii. Mt. V. c. x. 17. for. tol. αὐτὸ. CELT. 1. 91. 106. 127. 142. Alii. Mt. s. al. 6. Ed. Ath. ms. Cyr. Victorin. αὐτὸν ἐν. S. Ev. 2. 3. Alii. Mt. B. ψ. Slav. 2. 3. veron. verc. brix. foss. mart. emmer. (c) ABCDKL. 1. 42. 69. 91. 106. 127. al. 13. Mt. g. q. 11. Syr. utr. Arr. Copt. Vulg. ms. cant. veron. verc. brix. colb. germ. mart. foss. emmer. tol. Clem. Ath. Bas. Cyr. Nonn. Hilar. Aug. Ambr. Victorin. Beda.

(d) CDLT. 1. 127. al. 4. Mt. 11. Syr. utr. Pers. p. Ar. Copt. Æth. Arm. Sahid. Slav. 2. 3. cant. veron. verc. Clem. Ath. ms. Chrys. semel. (etiam in Mt. 6 codd.) Nonn. Tert. Hilar. Victorin. πέμψαντός με πατρός. 33. 69. 106. 124. 235. Ev. 36. al. 5. Mt. B. 19. al. 4. Fragm. aldin. Syr. hieros. Ar. rom. Erp. Pers. w. Vulg. brix. colb. germ. mart. foss. Ambr. Aug. Chromat. (e) = AD. 1. 40. 72. Ev. 26. semel. al. 3. Mt. B. Copt. (habet Sahid.) Slav. 2. cant. veron. foss. tol. Clem. Ath. ms. Chrys. (etiam in Mt. 4 codd.) Tert. Hilar. In aliis locum mutat. || + ἐν. ADKLS. al. 24. Mt. λ. 19. Verss. Clem. Theophyl. ed. (f) + ὅτι. 2. Ed. Arm. (g) = 225. Mt. B. (h) = 106. 127. al. 5. Mt. o. s. 10. Slav. 2. 3. Vulg. ms. veron. colb. gat. germ. emmer. Chrys. in commentar. (etiam in Mt. 5 codd. bis, in 2 semel.) Nonn. Auct. quæst. ex N.T.

δαμεν τὸν πατέρα [i] καὶ τὴν μητέρα;" πῶς [k] οὖν" λέγει
43 [l] — οὗτος·" [m] ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;" Ἀπε-
κρίθη [n] † ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ γογγύζετε μετ'
44 ἀλλήλων. Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ
[o] ὁ πατὴρ," ὁ πέμψας με, ἑλκύσῃ αὐτὸν, καὶ ἐγὼ
45 ἀναστήσω αὐτὸν [p] # ἐν" τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.] Ἔστι γε-
γραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· καὶ ἔσονται πάντες [q] δι-
δακτοὶ [r] † Θεοῦ. πᾶς [s] † ὁ [t] ∾ ἀκούσας" παρὰ τοῦ
46 πατρὸς, καὶ μαθὼν [u], ἔρχεται πρός με. Οὐχ ὅτι τὸν
πατέρα τὶς [x] ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν [y] παρὰ" τοῦ Θεοῦ·
47 οὗτος, ἑώρακε τὸν πατέρα. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ
48 πιστεύων [z] εἰς ἐμὲ," ἔχει ζωὴν αἰώνιον. [Ἐγώ εἰμι ὁ
49 ἄρτος τῆς ζωῆς. Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον [a] τὸ μάννα
50 ἐν τῇ ἐρήμῳ," καὶ ἀπέθανον. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος, ὁ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τὶς ἐξ αὐτοῦ φάγῃ, καὶ
51 μὴ ἀποθάνῃ. Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος [b] ὁ ζῶν," ὁ ἐκ τοῦ

---

[n] † οὖν. [r] † τοῦ. [s] † οὖν. [t] ∾ ἀκούων.

(i) = Arm. veron. Qumst. ex N. T. (k) νῦν. BT. Copt. Arm. ‖ = verc. (l) = CDLT. 1. 33. 69. 124. al. 2. Sahid. Slav. 3. cant. verc. corb. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. αὐτὸς. Mt. B. (m) ἐγὼ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβεβηκέναι. D. cant. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. ‖ ὅτι = 69. 124. Slav. 2. 3. (n) = BCKLT. 28. 42. 69. 124. al. 2. Mt. r. s. Syr. Perss. Copt. Sahid. Arm. Slav. 2. verc. Cyr. (o) = A. al. 6. (p) + AC DEGHLST. Ev. 2. 36. al. multi. Mt. BV. f* al. 15. Ed. Cyr. Theophyl. (q) διδακτικοὶ. 82. *docibiles*, Vulg. It. (r) = ABCDEGLST. 218 (c. al. 8.) al. 25. pluresque. Mt. V. al. 15. Ed. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. (s) = BCDLST. 27. 69. 124. 235. Barber. 2. Mt. s. Copt. Sahid. Æth. Arm. Slav. (exc. 3.) Vulg. It. Orig. bis. (t) DEHS. (St. π.) 28. 63. 64. 91. 127. 218 (c. al. 8.) 229* 235. al. 31. Mt. V. al. 15. Ed. Syr. p. in m. Vulg. ms. It. (exc. brix. for. colb. corb.) Cyr. Hilar. Sed rec. Orig. bis. Barber. 4. Mt. 11. Alii. (u) + τὴν ἀλήθειαν. A. (x) + ἐπιγινώσκει ἢ. 28. ‖ ἑώρακέν τις. Hoc ord. BCDLT. Vulg. It. Orig. Cyr. (y) ἐκ. 1. Alius. Syr. Copt. Sahid. Chrys. semel, etiam in Mt. 6 codd. (z) = BT. (a) ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα. BCT. colb. tol. Eus. Chrys. (etiam in Mt. 4 codd.) Aug. item Orig. τὸν ἄρτον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα. D. cant. veron. verc. (b) *vitæ*, verc. Cypr. Victorin. Aug. semel. *vitæ æternæ*, Novatian.

οὐρανοῦ καταβάς. ἐάν τις φάγῃ [c]ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου," ζήσε-
ται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος [d]δὲ," ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ
μου ἐστὶν, [e]— ἣν ἐγὼ δώσω" ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.
Ἐμάχοντο οὖν [f]πρὸς ἀλλήλους" οἱ ἰουδαῖοι, λέγοντες· 52
πῶς δύναται οὗτος [g]ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα" φαγεῖν;
Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐὰν 53
μὴ [h]φάγητε" τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε
αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. Ὁ τρώ- 54
γων [i]μου" τὴν σάρκα, καὶ πίνων [i]μου" τὸ αἷμα, ἔχει
ζωὴν αἰώνιον· [k]καὶ ἐγὼ" ἀναστήσω αὐτὸν [l]τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ.] Ἡ γὰρ σάρξ μου" [m]∞ ἀληθῶς" ἐστι βρῶ- 55
σις, [n]καὶ τὸ αἷμά μου [m]∞ ἀληθῶς" ἐστι πόσις. [Ὁ 56
τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ
μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. [o]Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν 57

---

[m] ∞ ἀληθής.

(c) *ex meo pane*, verc. Cypr. Hilar. (d) = D. 28. 218 (c. al. 5.) Alius. Syr. Perss. Arm. Vulg. It. (e) = BCD LT. 157. Æth. Sahid. Vulg. It. (exc. brix.) Orig. bis. Ath. Cyr. alicubi. Tert. Cypr. Aug. Gaud. Chromat. Habent Clem. Orig. bis. Cyr. || δώσω ad δώσω = 113* Mt. x. || δώσω] ἔδωκα. Slav. 7. ed. δίδωμι. Perss. (f) = 59. Ev. 5. Post ἰουδαῖοι ponunt CD. 1. 69. 127. 157. al. 4. Mt. B. a. g. r. s. 10. 11. Ed. Syr. Pers. Vulg. verc. for. colb. Aug. (g) Vocabula varie transponuntur. || σάρκα] + ἑαυτοῦ. BT. 61. in m. Syr. utr. Perss. Arr. Copt. Sahid. Æth. Arm. Vulg. It. (exc. cant. corb.) Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Aug. Gaud. (h) λάβητε. D. cant. verc. Victorin. (i) αὐτοῦ. D. cant. Victorin. (k) κἀγώ. BCDGL. 1. Ev. 2. al. 3. Mt. s. Orig. Cyr. Chrys. in Mt. 3 codd. (l) + ἐν. CMT. 69. 91. 106. 124. 131. 218 (c. al. 7.) 229** 235. Ev. 4. al. 11. Mt. BV. al. 10. Ed. Syr. Vulg. It. (exc. verc. cant.) Orig. bis. Eus. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (m) B CKLT. 1. 42. 69. 116. 118. 142. in m. 157. 226* al. 6. Mt. d. g. i. l** n. o. 11. Arr. Copt. Sahid. Arm. Mm. tol. Clem. Orig. quinquies. (semel ut rec.) Cyr. Procop. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Damasc. Scholia. (n) καὶ . . . πόσις = D. cant. (o) + καθὼς ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐὰν μὴ λάβητε τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὡς τὸν ἄρτον τῆς ζωῆς, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν αὐτῷ. D. (St. β.) cant. || + *Si acceperit homo corpus filii hominis quemadmodum panem vitæ, habebit vitam in eo.* verc. corb. et Victorin. ut videtur.

πατὴρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ [p] τρώγων" με,
58 κἀκεῖνος [q] ∾ ζήσεται" δἰ ἐμέ. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος,
ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες
[r] = ὑμῶν" [s] † καὶ ἀπέθανον. ὁ τρώγων [t] τοῦτον τὸν
59 ἄρτον, [u] ∾ ζήσεται" εἰς τὸν αἰῶνα [x]. Ταῦτα εἶπεν ἐν
[y] συναγωγῇ διδάσκων ἐν καπερναούμ [z].

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ [a] τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,"
εἶπον· σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ
61 ἀκούειν; [b] Εἰδὼς δὲ" ὁ ἰησοῦς [c] ἐν ἑαυτῷ, ὅτι" γογγύ-
ζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο
62 ὑμᾶς σκανδαλίζει; Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ
63 ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα, ὅπου ἦν τὸ πρότερον; Τὸ
πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ [d] οὐδέν."
τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ [e] ∾ λαλῶ" ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ
64 ζωή ἐστιν. Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες, οἳ οὐ πιστεύου-
σιν· ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ [f] μὴ"

[q] ∾ ζήσει. [s] † τὸ μάννα. [u] ∾ ζήσει.
[e] ∾ λελάληκα.

(p) λαμβάνων. D. (St. β.) cant. Victorin. (q) BC*KLT. 42. 69. 118. 124. 131. al. 3. Orig. Eus. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. (r) = BCLT. Copt. Orig. (s) = CDLT. 33. Copt. Sahid. cant. Orig. ‖ + ἐν τῇ ἐρήμῳ. 218 (cum 76. 125.) Mt. o. 11. 17. Syr. hieros. in m. corb. (t) + μου. 40. 61. 127. 235. al. 14. et Barber. 1. Mt. B. a. k. p. r. 10. Ed. (u) CELST. 1. 33. 36. 57. 64. 72* 89. 106. 118. 157. 218. (c. al. 7.) 235. Ev. 2. al. 15. Mt. V. c. d. g. s. 2. 19. Ed. Orig. Cyr. Chrys. (x) + καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Mt. 19. (y) + τῇ. D. + *quadam*, Arm. edit. constantin. in m. (z) + σαββάτῳ. D. (St. β.) cant. verc. corb. Aug. (a) τῶν ἰουδαίων, Ev. 7. τοῦ ὄχλου. Ev. 36. (b) ὡς οὖν ἔγνω. D. cant. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. ἔγνω οὖν. 13. 61. in m. 69. verc. corb. (c) ἔτι ἐν ἑαυτοῖς. D. cant. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. (d) οὐδένα. 13. 69. ‖ = 96. 97. corb. (e) BCDKLT. 1. 33. 42. 69. 124. 131. 157. al. 5. Mt. s. Syr. Arr. Perss. Copt. Æth. Goth. Slav. 2. 3. Vulg. It. Orig. Eus. Ath. Bas. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Tert. Ambr. Aug. Gaud. Vigil. taps. (f) = G. 40* 63. 86. Alius. Mt. a. i. n. Vulg. ed. sixtin. Sax. foss. Mm. for. emmer. mart. tol. Cyr. ap. Wetst. Chrys. ap. Wetst. Hier. Aug. Confess. ad Hunneric. Victor capuan.

πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. Καὶ ἔλεγε· 65
διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός
με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ [g] ἐκ τοῦ πατρός [h] = μου."
Ἐκ [i] τούτου" πολλοὶ [k] ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ" 66
εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. Εἶ- 67
πεν οὖν ὁ ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε
ὑπάγειν; Ἀπεκρίθη [l] † αὐτῷ σίμων πέτρος· κύ- 68
ριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου
ἔχεις. Καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν [m] καὶ ἐγνώκαμεν" [n], 69
ὅτι σὺ εἶ ὁ [o] ἅγιος" τοῦ θεοῦ [p] †.] Ἀπεκρίθη [q] αὐτοῖς" 70
[r] = ὁ ἰησοῦς·" οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην;
καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν. Ἔλεγε δὲ τὸν [s] ἰούδαν 71
σίμωνος" [t] ἰσκαριώτην·" οὗτος γὰρ ἤμελλεν [u] αὐτὸν
παραδιδόναι," εἷς [x] = ὢν" ἐκ τῶν δώδεκα.

---

[l] † οὖν. [o] ∾ χριστὸς, ὁ υἱὸς. [p] † τοῦ ζῶντος.

(g) + ἄνωθεν. Syr. hieros. corb. colb. Chrys. bis, etiam in Mt. 5 codd. ‖ ἐκ τοῦ πατρός μου] ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 131. (h) = BCDKLT. 28. 124. Arr. Copt. Æth. cant. veron. verc. corb. (i) τούτων. 157. τούτου οὖν. D. 13. 69. 106. 124. Mt. 17. cant. veron. brix. colb. foss. ‖ διὰ τοῦτο. Copt. (k) τῶν (ἐκ τῶν) μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον. BCDL T. 1. 69. 106. 116. 124. Mt. s. 11. Syr. utr. Copt. Arm. Vulg. It. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Aug. (l) = BCKL. 1. 33. 69. 124. 127. 142. 235. Ev. 2. 36. al. 5. Mt. B. 11. Syr. Arr. Perss. Copt. Sahid. Arm. Slav. verc. brix. Cyr. Bas. (m) = G. 9* ap. Mill. 219. Mt. B. Ante πεπιστ. ponunt 127. Mt. f. Copt. (n) + σύ. D. cant. (o) BCDL. Copt. cant. Nonn. Cosmas. χριστὸς ἅγιος. Sahid. υἱὸς. veron. Chrys. semel in Mt. 5 codd. Cypr. semel. *Christus sanctus, filius,* Æth. (p) = BCDL. 1. 33. 118. Mt. H. (in extrema parte folii in fine lectionis.) Copt. Sahid. Arm. Pers. w. Vulg. It. (exc. corb.) Cyr. Nonn. Cosmas. Victorin. Aug. (q) = D. Copt. Arm. cant. veron. colb. corb. αὐτῷ. 16. 69. 127. Sax. for. foss. germ. Nonn. (r) = EGHS. 28. 40. 57. 63. 64. 72. 106. 142. 235. al. 31. Mt. V. al. 11. Ed. Slav. (s) σίμωνα ἰούδαν. Arm. tolet. (t) ἰσκαριώτου. BC GL. 33. Arm. Syr. p. ms. in m. graece. Vulg. ed. sixtin. gat. brix. for. germ. harl. Alcuin. σκαριώτην. Syr. p. Mm. σκάριωθ. D. It. τὸν ἀπὸ καριώτου. Syr. p. in m. ἀπὸ καριώτου. 69. 124. ἀπὸ σκαριώτου. 13. (u) παραδιδόναι αὐτόν. BCDL. 69. 124. Vulg. It. exc. verc. (x) = BC*DL. Syr. Pers. p. cant.

1 [y]—Καὶ" [z] περιεπάτει ὁ ἰησοῦς μετὰ ταῦτα" ἐν τῇ
γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ [a] ἤθελεν" ἐν τῇ ἰουδαίᾳ [b] περιπατεῖν,
2 ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. [c] Ἦν δὲ"
3 ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων, ἡ σκηνοπηγία. Εἶπον οὖν
πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ
ὕπαγε εἰς τὴν ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεω-
4 ρήσωσι τὰ ἔργα [d] σου, ἃ" ποιεῖς. Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυ-
πτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ [e] αὐτὸς ἐν παῤῥησίᾳ" εἶναι. εἰ
5 ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. Οὐδὲ γὰρ
6 οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν [f]. Λέγει [g] =
οὖν" αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν·
7 ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. Οὐ δύ-
ναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ
[h] μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ," ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν.
8 Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν [i] = ταύτην·" ἐγὼ

(y) = C*D. 157** Mt. r. Syr. Pers. p. Sahid. Arm. Vulg. It. (z) μετὰ ταῦτα (+ δὲ. Vulg. germ. Mm. gat.) περιεπάτει ὁ ἰησοῦς. BCDGL. 1. 69. 116. 124. 131. (et, omisso ὁ ἰησοῦς, 145.) 218. Alius. Syr. Copt. Sahid. Arm. Vulg. It. Cyr. Chrys. in commentar. || μετὰ ταῦτα] = 47. 235. Evangelistaria. μετ' αὐτῶν. 28. Slav. 3. Chrys. ap. Wetst. (a) εἶχεν ἐξουσίαν. 142. in m. Mt. i. n. s. Chrys. dis. (etiam in Mt. 5 codd.) Euthym. *habebat potestatem*, veron. verc. corb. (b) + παῤῥησίᾳ. Mt. 11. (c) μετὰ ταῦτα ἦν. Chrys. in commentar. etiam in Mt. 5 codd. (d) σοῦ. D. 61. 63. al. 9. Mt. k. z. Syr. Pers. w. cant. veron. verc. colb. corb. Cyr. Bas. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Theophyl. ed. || ἃ σὺ s. ἃ αὐτὸς s. σου, ἃ σὺ s. σου, ἃ αὐτὸς. Alii. (e) ἐν παῤῥησίᾳ αὐτό. D* cant. || αὐτὸς] αὐτό. B. αὐτὸν. Mt. 10. (f) + τότε. D. It. (exc. gat. Mm. for. germ. mart.) Hier. + *adhuc*, Ambrosiast. (g) = D. gr. 57. 106. Ev. 19. Syr. Perss. Arm. foss. Cyr. (h) ἐλέγχω αὐτόν. Æth. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Nonn. Theophyl. in commentar. (i) = BDKLTX. 1. 42. 116. 118. al. 4. Mt. 1** Copt. Sahid. cant. veron. verc. colb. corb. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. || ταύτην ad ταύτην = 9. 17* Alius. Mt. s* 17. Codd. lat. ap. Wetst.

[k] νῦν" ἀναβαίνω [l] εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην·" ὅτι ὁ [m] καιρὸς
ὁ ἐμὸς" οὔπω [n] πεπλήρωται." Ταῦτα [o] † εἰπὼν [p] ∾ αὐ- 9
τοῖς," ἔμεινεν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ. Ὡς δὲ ἀνέβησαν [q] οἱ 10
ἀδελφοὶ αὐτοῦ," τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη [r] εἰς τὴν ἑορτὴν,"
οὐ φανερῶς, ἀλλ' [s] ὡς" ἐν κρυπτῷ. Οἱ οὖν ἰουδαῖοι 11
ἐζήτουν αὐτὸν [t] ἐν τῇ ἑορτῇ," καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστιν ἐκεῖ-
νος; Καὶ γογγυσμὸς [u] πολὺς" περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν [x] τοῖς 12
ὄχλοις." οἱ μὲν ἔλεγον· ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι [y] † ἔλε-
γον· [z] οὔ· ἀλλὰ" πλανᾷ [a] τὸν ὄχλον." Οὐδεὶς μέντοι 13
παῤῥησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν ἰου-
δαίων.

Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς [b] μεσούσης," ἀνέβη [c] ὁ" ἰησοῦς 14

[k] οὔπω. [o] † δὲ. [p] ∾ αὐτὸς. [y] † δὲ.

(k) DK. Copt. (non Sahid.) Æth. Perss. Slav. Sax. Vulg. It. (exc. brix. germ.) Porphyr. Epiph. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Hier. Aug. Auct. quæst. ex N. T. οὔπω. Theophyl. ‖ Rec. Syr. p. in m. græce. Vulg. ms. (l) = 69. ἄρτι item νῦν. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (m) ἐμὸς καιρὸς. BDLT. 1. 69. 124. Mt. x. (Arm. Vulg. It.) Cyr. (n) πλήρωται. 48. (o) = DK. 1. 33. 42. 64. 118. 229* al. 6. Mt. f. x. Syr. Arr. Perss. Slav. Vulg. It. (exc. brix.) Cyr. Chrys. in Mt. 3 codd. (sed in Mt. 2 et 4 est καί.) (p) = 40. 86. Ev. 26. Mt. a. r. 10. Syr. Arr. Perss. Slav. 2. ‖ αὐτοῖς. D*LT. (ap. Birch. non ap. Georgium) 1. 42. 53. 118. al. 4. Copt. Sahid. Arm. Syr. p. in m. Slav. 3. Vulg. cant. veron. verc. for. Cyr. ‖ εἰπὼν αὐτοῖς, ἔμεινεν] εἶπεν αὐτοῖς, ἔμ. brix. (q) = 64. οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Mt. B. (r) = 59. 220. Ev. 15. Mt. s. Chrys. in commentar. etiam in Mt. 6 codd. Post ἀδελφοὶ αὐτοῦ ponunt BLT. 15. 76. Syr. Pers. p. Syr. hieros. Copt. Sahid. Slav. Cyr. Utroque loco habet verc. (s) = D. 64. 66. Arr. Æth. Sahid. Slav. 2. 5* cant. veron. verc. Cyr. Chrys. in Mt. 3 codd. semel. (t) = 69. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. ἐν τῷ ναῷ. Sahid. Auct. synops. ut videtur. (u) = D. Arm. cant. verc. colb. foss. In aliis locum mutat. (x) τῷ ὄχλῳ. D. (St. β.) 33. Syr. Pers. w. Copt. Sahid. Vulg. It. (y) = DGKLMS. 10. 11. 28. 57. 64. 72. 127. 131. 235. Ev. 2. 3. 19. 24. 36. al. 28. Mt. HV. al. 16. Ed. Syr. Pers. p. Goth. cant. veron. Theophyl. Euthym. (z) οὐχί· ἀλλὰ. KT. 42. al. 5. Mt. B. q. ὅτι. 1. Chrys. in Mt. 4 codd. ὅτι οὔ· ἀλλὰ. Mt. r. (a) τὸν κόσμον. Mt. i. n. Euthym. (b) μεσαζούσης. D. 1. 69. 118. 124. Pseudo Chrys. (c) = B LT.

15 εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε. [d] Καὶ ἐθαύμαζον" οἱ ἰου-
δαῖοι, λέγοντες· [e] πῶς οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ με-
16 μαθηκώς;" Ἀπεκρίθη [f] + οὖν" αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ
εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός
17 με. Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται
περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ'
18 ἐμαυτοῦ λαλῶ. Ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν
ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐ-
τὸν, οὗτος ἀληθής ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.
19 Οὐ μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν
20 ποιεῖ τὸν νόμον· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; [g] Ἀπεκρί-
θη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε" δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ
21 ἀποκτεῖναι; Ἀπεκρίθη [h] — ὁ" ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ-
22 τοῖς· ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε * [i] Διὰ
τοῦτο." μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν [k] περιτομήν" (οὐχ ὅτι
ἐκ τοῦ μωσέως ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων·) καὶ ἐν σαβ-
23 βάτῳ [l] περιτέμνετε ἄνθρωπον." Εἰ [m] περιτομὴν λαμ-
βάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος μω-
σέως, [n] ἐμοὶ χολᾶτε, ὅτι [o] ὅλον" ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποί-
24 ησα ἐν σαββάτῳ; Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν

(d) ἐθαύμαζον οὖν. BDLT. 1. 42. Ev. 17. Mt. s. Copt. Sahid. Syr. p. in m. cant. verc. colb. corb. Cyr. (e) *Quomodo hic legit, qui literas non didicit?* Auct. de promiss. (f) + οὖν. BEHKMST. 10. 11. 36. 42. 57. 61. 63. 64. 69. 72. 91. 106. 124. 127. 157. 235. Ev. 2. 4. 18. 24. 36. 40. al. 46. Mt. BHV. al. 14. Ed. Sahid. Syr. p. Goth. Slav. (exc. 2. 8.) Theophyl. + δὲ. veron. brix. foss. + Καὶ. colb. (g) *ἀπεκρίθησαν οἱ ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ.* K. 42. al. 3. Syr. p. in m. || = καὶ εἶπε. BLTX. Copt. Sahid. Aug. (h) = BGH. 1. 69. 72. 106. 235. Ev. 24. al. 12. pluresve. Mt. BHV. al. 15. Ed. Theophyl. (i) Cum antecedentibus connectunt Ed. Theophyl. (k) ἐντολήν. 68. *legem*, Codd. lat. ap. Erasm. *legem circumcisionis*, foss. (l) περιτέμνεται ἄνθρωπος. G. 28. 40. 63. 131. al. 5. Mt. 10. (m) + οὖν. D. (St. β.) 29. Arm. cant. verc. brix. (n) + πῶς. D. (St. β.) Copt. cant. + πῶς οὖν. Arr. Æth. (o) = X. χωλὸν, Conject.

δικαίαν κρίσιν [p] κρίνατε." "Ελεγον οὖν τινες ἐκ τῶν 25
ἱεροσολυμιτῶν· οὐχ οὗτός ἐστιν, ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;
[q] Καὶ" ἴδε, παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. 26
[r] μήποτε [s] ἀληθῶς" ἔγνωσαν [t] οἱ ἄρχοντες," ὅτι οὗτός
ἐστιν [u] † ὁ χριστός; Ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· 27
ὁ δὲ χριστὸς ὅταν [x] ἔρχηται," οὐδεὶς γινώσκει, πόθεν
ἐστίν. Ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ 28
λέγων· κἀμὲ [y] οἴδατε, [z] καὶ οἴδατε" πόθεν εἰμί· * καὶ
ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμ-
ψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἐγὼ [a] † οἶδα αὐτόν· 29
ὅτι παρ' αὐτοῦ [b] εἰμι," κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν. [c] Ἐζή- 30
τουν οὖν αὐτὸν πιάσαι [d] καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν
[e] τὴν χεῖρα," ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.] [f] Πολ- 31

[s] † ἀληθῶς. [a] † δὲ.

(p) κρίνετε. BDLT. Mt. o. x. Cyr. (q) = LX. 69. al. 7. Mt. r. Copt. Vulg. ms. verc. germ. emmer. Cyr. (r) μήτι. D. 49. 108. Chrys. semel, etiam in Mt. 4 codd. (s) = 33. 63. 66. Syr. Pers. p. Æth. Sahid. Slav. Nonn. (t) καὶ οἱ ἄρχοντες. Arm. οἱ ἀρχιερεῖς. 71. verc. for. οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἀρχιερεῖς. Sahid. (u) = BD (St. β.) KLTX. 1. 13. 28. 40. 63. 69. 116. 118. 124. al. 9. Mt. a. l. s. 10. Ed. Arr. Pers. w. Copt. Sahid. Arm. Slav. Vulg. It. (exc. brix.) Orig. bis. Epiph. Cyr. Isidor. pelus. Chrys. (etiam in codd. qu. Mt.) Nonn. || Habent Barber. 6. Syr. Pers. p. Æth. Goth. Chrys. in textu. Theophyl. (x) ἔρχεται. Ed. elsevir. ἔλθῃ. G. 71. (y) + οὐκ. 131. tol. Tert. Hilar. (z) = Orig. bis. (bis habet.) Chrys. in Mt. 5 codd. Tert. καὶ οἶδα. Mt. V. οὐδὲ οἴδατε. Hilar. (a) = BEGHLMST. 10. 57. 63. 64. 69. 91. 106. 108. 124. ap. Birch. 127. 131. 142. 157. 235. Ev. 1. 4. 19. 36. al. 86. Mt. BHV. r* al. 15. Ed. Sahid. Arm. Syr. p. c. ast. Slav. Vulg. verc. germ. mart. for. Orig. (b) εἰμι. Ed. Nonn. ἐλήλυθα. Syr. hieros. (c) + καὶ ἐὰν εἴπω, ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης. 194. Sax. item, repetito praeterea καὶ οἶδα αὐτὸν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖνός με ἀπέσταλκεν, (et scholio in m. addito: εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν εὐαγγέλιον τοῦτο εὗρον) 161. Totus versus sic: *Ego* (*autem*) *scio eum: et si dixero, quia nescio eum, ero similis vobis, mendax: et* (*ego*) *scio eum, quia ab ipso sum, et ipse me* (*misit*) *scit*. Mm. germ. mart. tol. (d) + καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 13. 69. Arm. (e) τὰς χεῖρας. G. 1. al. 5. Mt. l. Ed. Syr. Copt. Syr. p. ms. Vulg. It. (exc. cant.) Nonn. Iren. (f) ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ (οὖν) πολλοί. BLT. 1. 28. 42. 69. 124. al. 2. Mt. s. Vulg. It. (exc. cant.) Cyr. Alii alio ord.

λοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου" ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον·
[g] — ὅτι" ὁ χριστὸς, ὅταν ἔλθῃ, [h] ∾ μήτι" πλείονα
σημεῖα [i] — τούτων" [k] ποιήσει," ὧν οὗτος [l] ἐποίησεν;"
32 Ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ
αὐτοῦ [m] ταῦτα," καὶ ἀπέστειλαν [n] οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ
33 ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας," ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. Εἶπεν οὖν
[o] † ὁ ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ
34 ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. Ζητήσετέ με, καὶ
οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου [p] ∾ εἰμὶ" ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνα-
35 σθε ἐλθεῖν. Εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· ποῦ
οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, [q] ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν
αὐτόν;" [r] μὴ" εἰς τὴν διασπορὰν τῶν [s] ἑλλήνων" μέλλει
36 πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς ἕλληνας; Τίς ἐστιν
[t] οὗτος" ὁ λόγος, ὃν εἶπε· ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρή-
σετε· καὶ ὅπου [p] ∾ εἰμὶ" ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλ-
θεῖν;

---

[h] ∾ μὴ. [o] † αὐτοῖς. [p] ∾ εἶμι.

(g) = BDLT. 1. 33. 69. 124. al. 4. Mt. s. Syr. Perss. Ar. p. Copt. Æth. Arm. Goth. Vulg. It. Cyr. (h) BDELT. 1. 33. 42. 64. 72. al. 6. Mt. s. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (i) = BDLT. 1. 10. 33. 61. 69. 157. 226** al. 11. Mt. k. p. s. z. 10. 11. Ed. Arm. Goth. Slav. Vulg. It. (exc. cant.) Cyr. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (k) ποιεῖ. G. Slav. ἔχει ποιῆσαι. Cyr. (l) ποιεῖ. D. 69. Syr. Vulg. It. exc. veron. brix. (m) = DL* 1. 80. Arm. cant. veron. verc. colb. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (n) ὑπηρέτας οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι. DEG. Alii. Aliter et alio ordine alii. (o) = BDEGH LMS. (St. π.) 10. 11. 28. 33. 36. 40. 57. 61. 63. 64. 69. 72. 91. 106. 124. 127. 131. 157. 235. al. 45. Mt. V. al. 17. Ed. Syr. utr. Pers. p. Copt. Sahid. Arm. Goth. Slav. Sax. Vulg. ms. cant. veron. verc. corb. brix. foss. for. mart. tol. emmer. Euthym. Theophyl. Aug. Beda. (p) Ed. Æth. Ar. cant. verc. colb. Nonn. Theophyl. Etiam vs. 36. (q) = 61. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Nonn. || ἡμεῖς = D. Mt. s. Vulg. It. In aliis locum mutat. || πορεύεσθαι ad πορεύεσθαι = Mt. x* (r) μήτι. D. (s) ἐθνῶν, Arm. *gentium*, Vulg. gat. for. colb. Sic mox iterum. (t) = T. 57. 61. 91. al. 2. harl. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Post λόγος ponunt B DL. 1. 44. 69. Mt. r. 11. Arm.

Ἐν δὲ [τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ [u] τῇ μεγάλῃ τῆς" ἑορτῆς 37
εἱστήκει ὁ ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων· ἐάν τις διψᾷ, ἐρ-
χέσθω [x] πρός με," * καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, 38
* καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, [y] * ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας
αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ 39
τοῦ πνεύματος, [z] οὗ" ἔμελλον λαμβάνειν [a] οἱ πιστεύοντες
εἰς αὐτόν" οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα [b] — ἅγιον" [c], ὅτι
[d] = ὁ" ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. [e] Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ 40
ὄχλου," ἀκούσαντες [f] τὸν λόγον," ἔλεγον· οὗτός ἐστιν
ἀληθῶς [g] ὁ" προφήτης. Ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ 41
χριστός. [h] ἄλλοι = δὲ" ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς γαλι-
λαίας ὁ χριστὸς ἔρχεται; Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ 42
τοῦ σπέρματος δαβὶδ, καὶ ἀπὸ βηθλεὲμ τῆς κώμης, [i] ὅπου

(u) τῆς μεγάλης Copt. ‖ = τῇ μεγάλῃ. 12. 229* for. (x) = D. cant. veron. Cypr. Victorin. semel. Aug. alicubi. (y) Post γραφὴ interstinguendum esse censuerunt Chrys. Theophyl. Euthym. Sic Syr. Pers. p. (z) ὃ. BE. al. 12. Mt. V. al. 7. Theophyl. (a) = veron. ‖ εἰς αὐτὸν] = Chrys. etiam in Mt. 6 codd. εἰς ὄνομα αὐτοῦ. Slav. recent. ed. (b) = KT. 42. 91. Syr. Perss. Copt. Sahid. Arm. Vulg. It. (exc. cant. brix.) Orig. quater. Ath. Cyr. Nonn. Hesych. Victorin. Ambr. Hier. Aug. Quæst. ex N. T. Scholia in Mt. a. d. (c) + ἐπ' αὐτοῖς. D* brix. + ἐπ' αὐτούς. D** (St. β.) cant. Goth. ‖ + δεδομένον. B. Syr. Perss. Syr. p. c. ast. Slav. 1. 2. 3. Vulg. It. (exc. cant. brix. harl*) Auct. de rebapt. Victorin. Aug. Ambr. Leo. Quæst. ex N. T. Scholion in Mt. d. + δοθὲν. Mt. 11. οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον, τουτέστι δοθέν. Chrys. Theophyl. + *acceptum*, Sahid. (d) = DT. 218 (c. al. 10.) al. 18. pluresve. Mt. BHV. al. 22. Ed. Orig. ter. (semel habet.) Cyr. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Theophyl. (e) ἐκ τοῦ ὄχλου (λαοῦ. L.) οὖν, omisso πολλοὶ, BDLT. 1. Copt. Sahid. Vulg. It. exc. brix. germ. Mm. gat. οἱ ἐκ τοῦ ὄχλου. Orig. τινὲς ἐκ τοῦ ὄχλου. Arm. οἱ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου πολλοὶ. 124. germ. ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντές τινες etc. Cyr. πολλοὶ ἀκούσαντες etc. gat. Mm. ap. Blanch. (f) = 106. Ev. 44. Mt. 16. τῶν λόγων. BDEGLT. al. 44. Mt. H. al. 6. Syr. utr. Copt. Goth. Slav. 1. 2. 3. Vulg. It. Orig. ‖ + τούτων s. τοῦτον s. αὐτοῦ. Alii. (g) = Ed. ‖ οὗτος ad ἄλλοι δὲ ἔλεγον = M. 13. 235. Alii. Mt. B. al. 3. verc. (h) οἱ δὲ. BLT. 1. Mt. r. s. Sahid. Slav. 3. et ed. Orig. Cyr. *Quidam autem*, Vulg. It. ‖ = δὲ. DEGHS. 13. 36. 40. 61. 64. 69. 72. 106. 127. 157. Ev. 2. 18. 24. Alii. Mt. HV. al. 16. Ed. Syr. utr. Goth. Slav. 2. 7. Sax. cant. (i) = 28.

43 ἦν δαβὶδ," [k] ὁ χριστὸς ἔρχεται;" Σχίσμα οὖν [l] ἐν τῷ
44 ὄχλῳ ἐγένετο" δι' [m] αὐτόν." Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν
πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖ-
45 ρας. Ἦλθον [n] οὖν" οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς [o] ϗ
φαρισαίους." ϗ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διὰ τί οὐκ ἠγάγετε
46 αὐτόν; Ἀπεκρίθησαν [p] οἱ ὑπηρέται·" οὐδέποτε [q] οὕτως
47 ἐλάλησεν ἄνθρωπος," [r] — ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος." Ἀπε-
κρίθησαν [s] — οὖν" [t] αὐτοῖς" οἱ φαρισαῖοι· μὴ ϗ ὑμεῖς
48 πεπλάνησθε; Μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς
49 αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων; Ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος, ὁ
50 μὴ γινώσκων τὸν νόμον, [u] ἐπικατάρατοί" εἰσι. Λέγει
νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν [x] — νυκτὸς: πρὸς αὐ-
51 τὸν," [x] εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν·" Μὴ ὁ νόμος [z] ἡμῶν" κρίνει
τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ [a] ∾ πρότερον,"

---

[a] ∾ πρῶτον.

(k) ἔρχεται ὁ χριστὸς. BLT. Vulg. colb. corb. germ. foss. Mm. gat. ‖ Ponit ante ἐκ τοῦ σπέρματος, Sahid. Ante ἀπὸ βηθλεὲμ, Copt. Ante ὅπου, D. cant. (l) ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ. B LT. 124. 157. Ev. 44. Mt. s. Vulg. It. ἐγένετο εἰς τὸν ὄχλον. D. (m) αὐτοῦ. 60. (n) = Ed. ℵ. brix. (o) = Ev. 44. Pers. p. Nonn. (p) = Arm. (q) ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος. BLT. 8. Orig. Cyr. Chrys. in commentar. bis. ‖ = ἄνθρωπος. Mt. r. χ. (r) = BLT. 225. 229* Copt. for. Orig. Cyr. Chrys. in Mt. 9. λ. nec attingit in commentar. ὡς καὶ οὗτος. verc. ὡς οὗτος λαλεῖ. D. cant. colb. corb. ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος λαλεῖ. 3. 9. Syr. Arr. Pers. p. Syr. hieros. Mm. mart. (s) = D. 1. 235. Ev. 2. al. 2. Mt. B. Syr. Perss. Arm. Sahid. Slav. 1. 2. cant. verc. corb. colb. Cyr. ℵ. Copt. (t) = B. 28. 69. 235. Ev. 35. Arm. foss. (u) ἐπάρατοι. BT. 1. Orig. Cyr. in commentar. et alibi. Chrys. in commentar. (x) πρὸς αὐτὸν νυκτός. 131. 157. 220. brix. for. foss. πρὸς αὐτὸν (τὸ) πρότερον (omisso νυκτὸς) BLT. Sahid. verc. Cyr. νυκτὸς πρὸς αὐτὸν τὸ πρότερον. 1. 69. 118. 124. πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον. D. Æth. Arm. Syr. p. (τὸ πρῶτον c. ast.) cant. colb. corb. (y) = 71. 142* Ante ὁ ἐλθὼν ponit D. cant. ‖ = ὢν. L. Syr. cant. tol. (z) = 61. Alius. ap. Fell. Mt. z* ὑμῶν. 16. Alius. Mt. B. i. c. 7. Æth. (a) BDLT. 1. 33. 42. 69. 106. 118. 124. 157. al. 4. Mt. s. 11. Orig. Cyr. Ante παρ' αὐτοῦ ponunt plerique laudatorum et Arm. verc. corb. colb. item Vulg. brix.

καὶ [b] γνῷ τί ποιεῖ;" Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· 52
μὴ καὶ σὺ [c] ἐκ τῆς γαλιλαίας" εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε [d],
ὅτι [e] προφήτης ἐκ τῆς γαλιλαίας" οὐκ [f] ∾ ἐγήγερ-
ται."
=Καὶ [g] ἐπορεύθη" ἕκαστος εἰς [h] τὸν οἶκον" αὐτοῦ. 53
=[i] Ἰησοῦς δὲ" [k] ἐπορεύθη" [l] εἰς" τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 1
=Ὄρθρου δὲ [m] πάλιν" [n] παρεγένετο" εἰς τὸ ἱερὸν, [o] καὶ 2
=πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν" [p] καὶ καθίσας ἐδί-

---

[f] ∾ ἐγείρεται.

PERICOPA DE ADULTERA.

E codice D.

53 Καὶ ἐπορεύθησαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον
1 αὐτοῦ. Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ
2 ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Ὄρθρου δὲ πάλιν
παραγίνεται εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ
λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν.

Ex aliis codicibus.

53 Καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια
1 (al. τὸν τόπον) αὐτοῦ. Καὶ ὁ ἰη-
σοῦς ἐπορεύετο πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαι-
2 ῶν. Ὄρθρου δὲ πάλιν βαθέως ἦλ-
θεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς
ὁ ὄχλος ἤρχετο· καὶ καθίσας ἐδί-

(b) ἐπιγνωσθῇ τί ἐποίησεν, D. cant. || ποιεῖ] ποιήσει. Mt. 11. foss. (c) *Galilæus*, Vulg. verc. for. colb. germ. Mm. gat. (d) + τὰς γραφὰς. D. (St. β.) cant. item 229. Sahid. Vulg. ed. It. (exc. brix. germ. Mm. gat. for. emmer.) Aug. (e) ἐκ τῆς γαλιλαίας προφήτης. BLT. Ev. 46. Vulg. Orig. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (f) BD (St. β.) S in m. T. 1. 33. 36. 42. 151. 181. 229. Ev. 5. al. 9. Syr. utr. (Syr. p. habet rec. in m.) Æth. Sahid. Goth. Vulg. It. ἐξέρχεται οὐδὲ ἐγείρεται. Orig. (g) ἐπορεύθησαν. DS. 1. al. 3. Mt. 17. ἀπῆλθεν. 10. 11. 69. 91. 118. 145. al. 20. Mt. V. al. 10. ἀπῆλθον. 89. 124. 127. 142. 218 (c. al. 2.) 226** 230. al. 4. || ἐπορεύθη ἕκαστος καὶ ἀπῆλθεν. Mt. x. || ἐπορεύθη ad ἐπορεύθη = Mt. 17. || Vs. 53 = corb. (h) τὰ ἴδια. 69. τὸν τόπον. 1. Copt. Arm. (i) καὶ (ὁ) Ἰησοῦς. 69. 91. 118. 124. 218 (c. al. 2.) al. 19. Mt. V. al. 7. (k) ἐπορεύετο. S. al. 2. *ascendit*, colb. corb. (l) πρὸς. 16. (m) = 235. πάλιν βαθέος s. βαθέως. 11. 40. 118. 127. al. 24. Mt. V. al. 7. Ed. Euthym. (n) παραγίνεται. D. ἦλθεν. 124. 218 (c. al. 5.) al. 25. Mt. V. al. 7. Ed. Syr. p. Arm. Vulg. It. παρῆλθεν. 64. 69. || + ὁ Ἰησοῦς. 127. al. 17. Mt. V. al. 6. Ed. (o) = 69. 124. 230. || λαὸς] ὄχλος. S. al. 10. Mt. d. 11. || ἤρχετο] ἐρχόμενος. Mt. 17. || πρὸς αὐτὸν = EGH. 235. al. 11. Mt. g. r. (p) = D. 69. 124. 230. cant. || = καθίσας. Arm. + *Jesus*, foss.

3 =δασκεν αὐτούς." [q Ἄγουσι" r δὲ" s οἱ γραμ-
=ματεῖς καὶ" οἱ Φαρισαῖοι t πρὸς αὐτὸν" u γυναῖ-
=κα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην," καὶ στήσαντες
4 =αὐτὴν x ἐν" μέσῳ, y Λέγουσιν" z αὐτῷ" a. b δι-
=δάσκαλε," c αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυ-

E codice D.

3 Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐπὶ ἁμαρτίᾳ γυναῖκα εἰλημμένην. καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν
4 μέσῳ, Λέγουσιν αὐτῷ ἐκπειράζοντες αὐτὸν οἱ ἱερεῖς, ἵνα ἔχωσιν κατηγορίαν αὐτοῦ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατείληπται ἐπαυτοφώρῳ

Ex aliis codicibus.

3 δασκεν αὐτούς. Φέρουσι πρὸς αὐτὸν (al. καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ) οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ καταληφθεῖσαν· καὶ
4 στήσαντες αὐτὴν ἐπὶ τῷ μέσῳ, Εἶπον πειράζοντες· διδάσκαλε, ταύτην εὕρομεν ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένην.

(q) φέρουσι. 2. 9. Ed. Post φαρισ. ponit colb. καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ. 69. 124. 218 (cum 76.) 230. (r) = 115. al. 4. Mt. i. n. r. Arm. (s) = 48. 71. Barber. 3. Auct. de promiss. Post φαρισ. ponit Mt. x. οἱ ἀρχιερεῖς καί. 1. Alius. Mt. 11. Arm. (t) = DKU. 1. 218 (c. al. 2.) al. 21. et Barber. 2. Mt. i. n. al. 4. Syr. utr. Pers. w. Arm. Slav. 2. 3. Vulg. cant. for. Euthym. Ante οἱ γραμμ. ponunt 80. corb. mart. Auct. de promiss. πρὸς τὸν ἰησοῦν. 14. al. 2. Mt. d. Evangelistaria nonnulla. (u) ἐπὶ ἁμαρτίᾳ γυναῖκα εἰλημμένην. D. cant. || ἐν] ἐπί. S. 1. 17. 28. 69. 124. 127. 230. Ev. 19. al. 38. Mt. V. al. 11. Ed. || μοιχείᾳ] πορνείᾳ. Copt. || κατειλημμένην] καταληφθεῖσαν. EGHK. 227. 229. 235. al. 15. Mt. a. g. r. Ed. καταλειλημμένην. Ev. 16. (x) ἐπί. 76. || + τῷ. 124. 230. al. 16. Mt. V. al. 7. (y) εἶπον. U. 69. 91. 124. 230. al. 36. Mt. V. i. n. al. 5. Ed. Vulg. Euthym. (z) = 117. Arm. Auct. de promiss. τῷ ἰησοῦ. Ev. 16. in m. corb. colb. (a) + πειράζοντες. EGHK. 227. 229. al. 20. et Barber. 8. Mt. a. g. i. n. r. Euthym. Auct. de promiss. + ἐκπειράζοντες αὐτὸν οἱ ἱερεῖς, ἵνα ἔχωσι κατηγορίαν αὐτοῦ. D. cant. e vs. 6. (b) = Arm. (c) ταύτην εὕρομεν ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένην. U. 10. 11. 91. 118. 127. 142. al. 41. Mt. V. al. 9. Ed. Slav. 5. 6. (non alii.) Ambr. Sed rec. in Barber. 3. ταύτην εὗρ. ἐπ' αὐτοφ. κατειλημμένην. 38. Mt. x. ταύτην εὕρομεν μοιχευομένην. Syr. ms. Arr. Perss. Copt. Æth. || κατειλήφθη] κατελήφθη. EGH. 218. 235. al. 3. pluresve. Mt. a. g. Ed. (etiam Millii.) εἴληπται. M. 69. 124. 230. al. 5. et Barber. 3. κατείληπται. D. 1. 28. Ev. 18. 19. al. 7. Mt. f. 17. προκατείληπται. Ev. 32. || ἐπ' αὐτοφώρῳ] = Slav. 2. 3. (non 5. 6. 7. 8. ed.) corb. colb. *modo*, Vulg. for. *palam*, cant. *publice*, Ambr. || μοιχευομένη] = Cod. ap. Bez. Auct. de promiss.

=τοφώρῳ μοιχευομένη." [d]Ἐν δὲ τῷ νόμῳ μωσῆς 5
=ἡμῖν ἐνετείλατο" [e]τὰς τοιαύτας [f]λιθοβολεῖ-
=σθαι·" [g]σὺ οὖν" τί λέγεις [h]; [i]Τοῦτο δὲ [k]ἔλε- 6
=γον" [l]πειράζοντες αὐτὸν," ἵνα [m]ἔχωσι" [n]κα-
=τηγορεῖν" αὐτοῦ. ὁ δὲ [o]ἰησοῦς," [p]κάτω κύ-
=ψας," [q]τῷ δακτύλῳ" [r]ἔγραφεν" εἰς τὴν γῆν [s].

E codice D.

5 μοιχευομένη· Μωϋσῆς δὲ ἐν τῷ νόμῳ ἐκέλευσεν τὰς τοιαύτας λιθάζειν· σὺ
6 δὲ νῦν τί λέγεις; Ὁ δὲ ἰησοῦς, κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ κατέγραφεν εἰς τὴν γῆν.

Ex aliis codicibus.

5 Καὶ ἐν τῷ νόμῳ ἡμῶν μωσῆς ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθάζεσθαι· τί
6 λέγεις περὶ αὐτῆς; Τοῦτο δὲ εἶπον ἐκπειράζοντες, ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ. ὁ δὲ γνοὺς, κατακύψας, (al. κάτω νεύσας) τῷ δακτύλῳ κατεγέγραφεν εἰς τὴν γῆν, μὴ προσποιούμενος (al. καὶ προσ-

(d) μωϋσῆς δὲ ἐν τῷ νόμῳ ἐκέλευσεν. D. cant. || ἐν δὲ] καὶ ἐν. 60. al. 3. Mt. f. 17. || μωσῆς ἡμῖν] ἡμῶν μωσῆς. HS. al. 54. Mt. d. al. 6. Ed. Æth. Pers. p. Slav. 5. 6. ὑμῶν μωσῆς. Mt. V. x. ἡμῖν μωσῆς. 1. al. 4. Mt. q. 11. Slav. corb. colb. (e) *ut qui in adulterio deprehenditur, lapidetur.* colb. corb. (f) λιθάζειν. DMS. 1. 28. 69. 124. 218 (c. al. 4.) 226* 230. Ev. 36. al. 41. et Barber. 4. Mt. V. al. 5. Ed. Syr. utr. Perss. Vulg. for. Cassiod. λιθάζεσθαι. Codd. 5. ap. Bez. Ev. 20. 32. Mt. f. x. 11. 17. (g)=142. σὺ δὲ νῦν. D. cant. σὺ δέ. colb. corb. foss. Ambr. Auct. de promiss. (h) + περὶ αὐτῆς. MSU. 124. 218 (c. al. 2.) 226* 230. al. 35. Mt. z. in marg. al. 6. Arm. Æth. Slav. 3. colb. corb. Euthym. Ambr. Aug. Auct. de promiss. (i) τοῦτο . . . κατηγορεῖν αὐτοῦ=DM. cant. Cf. not. a. || δὲ]=corb. *ideo*, colb. (k) εἶπον. S. al. 10. Mt. f. 17. (l)=227. Ev. 11. || πειράζοντες] ἐκπειράζοντες. 57. al. 5. Mt. f. ||=αὐτὸν. Ev. 32. Alius. (m) εὕρωσι. 1. al. 2. Æth. Ar. σχῶσι. 57. Ev. 18. al. 4. et Barber. 3. Mt. 17. (n) κατηγορίαν. 145. Ev. 36. Mt. 17. κατηγορίαν κατ' SU. 218 (c. al. 5.) al. 54. Mt. V. al. 11. Ed. Syr. ms. Arm. (o) γνούς. Mt. 17. (p) κατακύψας. 9. Ed. Slav. 2. 3. κύψας. 230. κάτω νεύσας. Mt. 11. *inclinato capite*, colb. corb. gat. Mm. Ambr. (q)=230. Syr. utr. Post ἔγραφεν ponunt Mt. 11. Arm. gat. Mm. Post γῆν Ev. 32. (r) κατέγραφεν. DEGH M. 28. 227. 235. al. 8. et Barber. 2. Mt. r. Ed. κατεγέγραφεν. 57. ἔγραψεν. 69. 124. 130. 218 (c. al. 3.) 230. (s) + προσποιούμενος. 37. + καὶ προσποιούμενος. 61. al. 3. + μὴ προσποιούμενος. EK. 10. 89 in m. 91. 117. 226**

7 =Ὡς δὲ ἐπέμενον [t] ἐρωτῶντες″ [u] αὐτὸν,″ [x] ἀνακύ-
=ψας″, [y] εἶπε″ [z] πρὸς αὐτούς·″ ὁ ἀναμάρτητος
=[a] ὑμῶν,″ [b] πρῶτος″ [c] τὸν λίθον ἐπ᾽ αὐτῇ βαλέτω.″
8 =[d] Καὶ πάλιν,″ [e] κάτω κύψας,″ [f] ἔγραφεν″ εἰς τὴν
9 =γῆν[g]. [h] Οἱ δὲ, ἀκούσαντες,″ [i] καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως

E codice D.

7 Ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες, ἀνέκυ-
ψε καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὁ ἀναμάρτητος
ὑμῶν, πρῶτος ἐπ᾽ αὐτὴν βαλέτω
8 λίθον. Καὶ πάλιν κατακύψας,
τῷ δακτύλῳ κατέγραφεν εἰς τὴν
9 γῆν. Ἕκαστος δὲ τῶν ἰουδαίων

Ex aliis codicibus.

7 ποιούμενοι.) Ὡς δὲ ἐπέμενον ἐπε-
ρωτῶντες αὐτὸν, καὶ ἀναβλέψας λέ-
γει· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, πρῶτον
8 λίθον βαλλέτω ἐπ᾽ αὐτήν. Καὶ πά-
λιν κατακύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγρα-
ψεν εἰς τὴν γῆν ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν
9 τὰς ἁμαρτίας. Καὶ ἐξῆλθον εἷς ἕκα-
στος αὐτῶν, (al. ἀκούσαντες δὲ τοῦ-

---

227. 229. 235. al. 37. Mt. a. p. q. z. al. 4. Ed. Slav. (exc. 2.) + μὴ προσποιούμενος αὐτούς. Ev. 32. || Barber. 5 ut rec. (t) ἐπερωτῶντες. M. 1. al. 23. et Barber. 1. Mt. V. d. q. 11. || *Cum autem interrogarent exspectantes eum quid diceret*, corb. *Et cum exspectarent ut audirent eum*, Ambr. (u) = D. 29. 71. cant. + καὶ. Ev. 18. 19. al. 3. Ed. (x) ἀνέκυψε καὶ. D MS. Ev. 36. al. 10. Mt. f. 17. Vulg. It. ἀναβλέψας. U. 124. 218 (c. al. 2.) al. 24. Mt. V. d. i. n. 11. Euthym. *erigens caput*, Ambr. Hier. (y) λέγει. Ev. 11. 36. colb. (z) = M. 13. αὐτοῖς. DSU. 230. al. 32. Mt. V. al. 7. Vulg. It. (a) = Mt. r. Ambr. (b) πρώτως. 29. 52. πρῶτον. GE. al. 8. Mt. d. r. πρῶτον αὐτός. Arm. (c) ἐπ᾽ αὐτὴν βαλέτω λίθον. D. cant. Alii alio ordine. || τὸν = D. 1. 69. 124. Ev. 36. al. 24. Mt. V. al. 9. || αὐτῇ] αὐτὴν. DK. Alii multi. Mt. V. al. 11. Ed. || βαλέτω] βαλλέτω. GK M. Alii. Mt. a. Ed. (d) τότε. Copt. (e) κατακύψας. D. 1. 28. Ed. Slav. 2. 3. + τῷ δακτύλῳ. D. 28. 74. cant. corb. Hier. Aug. (f) κατέγραφεν. D. 28. ἔγραψεν. Mt. x. (g) + ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας. U. 40. 64. 127* 142* al. 6. Bar Hebræus e codice quodam alex. ap. Assemann. + *eorum videlicet qui accusabant et omnium peccata mortalium*. Hier. (h) = 69. 124. 230. ἀκούσαντες δὲ. 1. 130. Alius. Arm. || δὲ] δ᾽ ὖν. colb. corb. || + ταῦτα. 130. || Ἕκαστος δὲ τῶν ἰουδαίων. D. cant. (i) = DMU. 1. 11. 28. 40. 42. 57. 64. 69. 124. 127. 130. 230. Ev. 18. al. 21. et Barber. 3. Mt. V. d. f. i. n. 17. Ed. Syr. utr. Perss. Æth. Arm. Slav. 2. Vulg. It. Euthym. Ambr. Auct. de promiss. || τῆς] + ἰδίας. Ev. 11. 36. || τῆς συνειδήσεως] τοῦ συνειδότος. 52.

=ἐλεγχόμενοι," [k] ἐξήρχοντο εἷς καθ' εἷς," [l] ἀρξά-
=μενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, ἕως τῶν ἐσχάτων·" καὶ
=κατελείφθη [m] μόνος ὁ ἰησοῦς, καὶ" ἡ γυνὴ [n] ἐν μέ-
=σῳ" [o] ἑστῶσα." [p] Ἀνακύψας" [q] δὲ" ὁ ἰησοῦς, [r] καὶ
≐μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς," εἶπεν [s] αὐ-

E codice D.

ἐξήρχετο, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, ὥστε πάντας ἐξελθεῖν· καὶ κατελείφθη μόνος, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὖσα. Ἀνακύψας δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν τῇ γυναικί· ποῦ εἰσιν; οὐδείς σε κατέκρινεν;

Ex aliis codicibus.

τα, εἷς καθεὶς ἀνεχώρησαν) ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ κατελείφθη ἰησοῦς καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἀναβλέψας οὖν ὁ ἰησοῦς, εἶδεν αὐτὴν, καὶ εἶπεν· γύ-

---

(k) ἐξήρχετο. D. cant. εἷς καθ' εἷς ἀνεχώρησαν. M. εἷς καθ' εἷς ἐξήρχοντο. 130. Vulg. for. *paulatim secedebant singuli*, corb. colb. || ἐξήρχοντο] ἐξῆλθεν. 218 (cum 76.) ἐξῆλθον. Ev. 32. καὶ ἐξῆλθον. 69. 124. 230. ἤρξαντο ἐξέρχεσθαι. Copt. || καθ' εἷς] ἕκαστος αὐτῶν. 1. Alius. καθεὶς. 225. al. 2. Ed. (l) ἕως ἐξῆλθον οἱ πρεσβύτεροι καὶ ὁ ὄχλος. Copt. || ἕως τῶν ἐσχάτων] = EH KM. 1. 42. 116. 227* 229* 235. Ev. 18. 32. al. 16. et Barber. 2. Mt. a. g. f. r. 17. Ed. Syr. utr. Pers. Slav. 2. 3* Vulg. It. ὥστε πάντας ἐξελθεῖν. D. cant. *omnes recesserunt*, corb. colb. item Arm. *et sedebant cogitantes de se*, Ambr. semel. (m) μόνη. Syr. utr. Pers. p. || μόνος = 69. 124. 229. Ev. 36. al. 3. Mt. f. || ὁ ἰησοῦς = D. 1. al. 2. Sax. cant. colb. for. tol. emmer. harl. Ante μόνος ponunt. 127. al. 6. Mt. q. al. 5. || καὶ] + ἰδοὺ. colb. corb.

(n) ἐν τῷ μέσῳ. Mt. d. μέσον. Mt. 17. ἐναντίον αὐτοῦ. Arm. ἐν μέσῳ αὐτῶν. Mt. x. (o) οὖσα. DEGHSU. (St. π.) Ev. 36. al. 86. Mt. V. al. 15. Ed. Syr. utr. Slav. (exc. 2. 3.) cant. corb. (p) ἀναβλέψας. 69. 124. 161. 218. 230. ἀνανεύσας. Mt. 11. ἀποκριθεὶς. Arm. (q) οὖν. 28. (r) = DS. 1. 28. 57. 89* 91. Ev. 18. 19. al. 4. et Barber. 3. Mt. f. 17. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Arm. Slav. 2. Vulg. It. Ambr. Aug. εἶδεν αὐτὴν καὶ. U. 11. 40. 69. 118. 124. 127. 218 (c. al. 2.) 230. Ev. 36. al. 19. Mt. V. d. i. n. o* Æth. Euthym. Utrumque conjungit Mt. q. || μηδένα] μή. 37. || πλὴν τῆς γυναικὸς = 130. gr. et lat. (s) = U. 11. 69. 118. 124. 127. 218 (c. al. 3.) 230. Ev. 36. al. 6. pluresve. Mt. V. d. i. n. o* q. 11. Pers. p. τῇ γυναικί. D. Syr. utr. cant. colb. Ambr.

=τῇ·" [t]Ἡ γυνὴ," [u]ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγο-
11 =ροί σου;" οὐδείς σε [x]κατέκρινεν;" [y]Ἡ δὲ εἶπεν·"
=[z]οὐδείς," κύριε. [a]εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·" οὐδὲ
=ἐγώ σε [b]κατακρίνω·" [c]πορεύου," [d]καὶ" [e]μη-
=κέτι ἁμάρτανε. [f]]

E codice D.

11 Κἀκείνη εἶπεν αὐτῷ· οὐδείς, κύριε. ὁ δὲ εἶπεν· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· ὕπαγε, ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε.

Ex aliis codicibus.

καί, ποῦ εἰσιν οἱ κατήγοροί σου; οὐ-
11 δείς σε κατέκρινεν; Εἶπεν δέ· οὐδείς, κύριε. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· οὐδὲ ἐγώ σε κρινῶ· πορεύου, τὸ λοιπὸν μηκέτι ἁμάρτανε.

(t) = DEGHK. 226** 227. 229* 235. al. 21. Mt. a. p. al. 5. Ed. Syr. utr. Slav. exc. 2. cant. colb. Ambr. Hier. γύναι. SU. 1. 69. 91. 124. 218 (c. al. 3.) 229** 230. Ev. 18. 19. 36. al. 35. et Barber. 3. Mt. V. al. 7. Ed. (u) = 52. 118. Mt. V. d. Aug. || ποῦ εἰσιν = 219. || ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου = D. 1. 52. 118. 124. 218 (c. al. 2.) 230. al. 6. Mt. 11. 17. Syr. utr. Arr. Arm. cant. colb. harl. *qui te perduxerunt*, corb. || = ἐκεῖνοι. HU. Ev. 36. al. 34. et Barber. 4. Mt. f. i. n. o. r. x. Slav. (exc. 5. 6.) Vulg. corb. for. (x) *lapidavit*, corb. Ambr. (y) κἀκείνη εἶπεν αὐτῷ. D. cant. εἶπεν δέ. 142. *et illa respondens dixit*, corb. (z) οὐ. Arm. οὐδείς post κύριε ponit Mt. o. (a) = for. ὁ δὲ εἶπεν. D. cant. item foss. καὶ ὁ (s. ὁ δὲ) Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ. 69. 124. 218. 230. || δὲ = Mt. o. || αὐτῇ = EKM. 1. al. 23. et Barber. 2. Mt. a. al. 7. Ed. Syr. utr. Perss. Arm. Sax. Vulg. exc. harl. || Ἰησοῦς] κύριος. Syr. ms. Syr. p. sed rec. in m. (b) κατακρινῶ. GH. 6. Vulg. It. (exc. cant.) Ambr. Aug. Hier. Gelas. I. κρινῶ. K. 229* 235. al. 3. et Barber. 2. κρίνω. E. 116. Mt. r. Slav. 2. (c) ὕπαγε. D. (d) = D gr. M. 124. 227. al. 4. corb. (e) + τὸ λοιπόν. 27. Aug. + ἀπὸ τοῦ νῦν. DMU. Ev. 36. al. 68. Mt. V. al. 11. Ed. Syr. utr. Copt. Slav. cant. corb. colb. Hier. Ambr. Ante καὶ ponunt 113* 118. 219. Mt. d.
(f) *Pericopa de adultera extat* in DGHKMU. 2. 5. 6. 7. 9** 10. 11. 12. 15** 16. 17. (nonnullis e colbertinis illis: 22. 23. 26.) 25. 27. 28. 29. 38. 40. 42. 45. 46. 47. 48. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 68. 70. 71. 73. 74. 76. 78. 79. 80. 82. 83. 86. 88. 89. 90. 91. 100. 110. 113. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 126. 127. 130. 133. 138. 142. 144. 145. 150. 152. 153. 158. 159. 160. 162. 163. 165. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 177. 182. 183. 184. 185. 187. 188. 190. 191. 192. 193. 199. 200. 203. 204. 205. 206. 208. 209. 211. (sed Birchius. ipse sibi non constans, eundem codicem inter eos etiam excitat, qui hanc pericopam omittunt.) 214. 217. 218. 219. 220. 227. 229. 232** 234. 235. Ev. 11. 12. 13.

Πάλιν ᵍ οὖν″ ὁ ἰησοῦς ʰ αὐτοῖς″ ἐλάλησε, λέγων· 12
[ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ, οὐ

---

14. 16. 18. 19. 20. 32. 36. 37. 41. Ev. reg. 1884. ap. R. Simon. Mt. V. f. g. i. n. o. q. r. x. z. 11. 17. Habent pericopam Codd. multi græci ap. Hier. et ἀρχαῖα ἀντίγραφα in scholiis ad h. l. Syr. in codd. et edd. quibusdam, non parum inter se discrepantibus. (Maras, Amidæ episc. teste Zacharia meletin. ap. Dionys. Barsalibæum. seu Abbas Mar Paulus, teste Syr. p. ms. in m. syriace vertit.) Arr. Pers. (sed in cod. vaticano pers. amandata est ad cap. 10. Evangelii.) Copt. ed. et ms. qu. Æth. Arm. ed. Syr. p. ms. (sed fere in m.) Syr. hieros. Slav. ms. et ed. Sax. Vulg. cant. colb. corb. foss. mart. gat. Mm. germ. for. tol. emmer. harl. Codd. multi lat. ap. Hier. Constitutt. Auct. synops. (sed post vs. 20 demum et relicta dubitandi nota.) Euthym. (qui in accuratissimis hæc non extare aut obelis notari monet, et Chrysostomi silentium νοθείας indicium esse arbitratur.) Hier. Ambr. Aug. Sedul. Leo. Chrysol. Cassiod. Auct. de promiss. Gelas. I. || *Habent* quidem pericopam, sed *obelis* confodiunt, 4. 8. 14. 18. ap. Kust. et Wetst. 34, ni fallimur. 35. 125. ap. Birch. 128. 141. 147. (inde a vs. 3.) 148** 164. 167. 178. 189. 196. 201. 202. 226. 231** Mt. k. p. Cod. venet. S. Marci 541, quem Birchius ad h. l. laudavit, sed in præfatione non recensuit. || *Habent*, sed *asteriscis* notant, ES. 24. 109. 128 (inde a vs. 3.) 137 (a vs. 3.) 161. 166. 198. 212. 215. 230. || *Habent*, verum non h. l. sed *in fine Evangelii*, 1. 19. 20. 135. 207. Reg. 1879. ap. Kust. (nisi est 1869., qui est noster 19.) Reg. 2375. ap. Wetst. Cod. Oratorii paris. ap. Simon. Item vs. 3—11. in finem Evangelii rejiciunt 37. 102. 105. 129. Mt. a. in contextu omittit cap. 7, 53 — cap. 8, 11. at in fine Evangelii supplet vs. 3 — 11. Contra vero Mt. d. in contextu omittit vs. 3 — ἐλάλησε, vs. 12. et ad calcem libri exhibet cap. 7, 53 — cap. 8, 11. || *Transponunt* ad finem capitis 21 Lucæ. 13. 69. 124. Post Jo. 7, 36. legitur in 225. In cod. 115 post cap. 7, 52 statim sequitur cap. 8, 12. Sed post hoc comma legitur cap. 7, 53 — cap. 8, 11. repetito deinceps commate 12.

Omittunt pericopam (præter jam laudatos, qui eam transponunt vel obelis jugulant vel asteriscis notant,) ABCL (spatio vacuo relicto, quod tamen totam pericopam capere non posset,) T. 3. 9* (extat in foliolo separato) 15* (habetur in m. manu recent.) 18 ap. Wetst. (Kusterus vero in cod. reg. 2241. notulis tantum in m. notatam esse pericopam refert, et ipse Wetstenius alibi obelos in cod. 18 adpictos esse tradit. Nec satis liquet, quisnam sit ille codex numero 18 a Wetstenio insignitus.) 21. 33. 36. 44. 49. 72. 77. (inde a vs. 3.) 95. 96. 97. 106. 108. 123. 131. 134. 139. 143. 149. 151. 157. 168. Barber. 225. ap. Birch. (in præfatione a Birchio haud laudatus.) 169. 179* (alia manu adjicitur.) 181. 186. 194. 195. 210. 211. 213. 228. 232* Regius quondam 2224. ap. Wetst. 2441. ap.

μὴ [i] περιπατήσει" ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς
13 ζωῆς.] Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ [k] φαρισαῖοι" σὺ περὶ σεαυ-
14 τοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. Ἀπε-
κρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς. κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
ἐμαυτοῦ, [l] ἀληθής" ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα, πό-
θεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· [m] ὑμεῖς [n] δὲ" οὐκ οἴδατε,

Kust. 2858. ap. Kust. et Wetst. Barber. 1. Ev. 1. 2. 4. 5. 7. 8. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 22. 24. 31. 32. 35. 36. 38. 39. 40. 46. Mt. BH. c. f. l. (inde a vs. 3.) s. χ. ψ. 10. 11. (Evangelistaria, etiam slavonica, in lectione Pentecostes festo recitanda, quæ cap. 7, 37 — cap. 8, 12 complectitur, omittunt cap. 7, 53 — cap. 8, 11. Attamen Evangelistaria nonnulla, etiam slavonica, pericopæ particulam, scil. cap. 8, 3 — 11. prælegendam exhibent die festo Pelagiæ, vel Theodoræ alex. vel Eudociæ, vel Mariæ ægypt. vel etiam ἐπὶ τῶν ἐξομολογουμένων γυναικῶν, s. εἰς μετανοοῦντας, s. ἐπὶ γυναικῶν, s. εἰς ἰδίας γυναῖκας, s. εἰς σχῆμα γυναικὸς, s. aliter inscriptam.) Omittunt Syr. in codd. vetustioribus, etiam Nestorianorum, et in editt. primis, Syr. p. ed. et ms. (Codd. qui habent, vel in marg. exhibent, vel adponunt notam, non in omnibus inveniri.) Copt. ms. plerique, Arab. e coptica translatione conversa, Arm. ms. (Armenos pericopam, cujus lectionem noxiam existimassent, jugulasse narrat Nicon; ad calcem Evangelii rejecta in codd. armen. nonnullis fuit.) Sahid. Goth. verc. brix. Nec attingunt eam Orig. Apollinar. Theodor. mops. Cyr. Chrys. Bas. Cosmas. Nonn. Theophyl. Catenæ ed. et ms. omnes. Tert. Cypr. Juv. — Nil definiunt Ammonius et Euseb. in canonibus. Τῶν κεφαλαίων indiculi, Evangelio præfixi, omittere solent; habet tamen codex 126 in indiculo κεφαλ. ί. περὶ τῆς μοιχαλίδος, idemque τίτλος in marg. notatur codicis reg. 2863 ap. R. Simon. ‖ *Hiant*, aut h. l. examinati nondum sunt: FINOPQRTX. 30. 31. 32. 41. 50. 67. 75. 81. 84. 85. 92. (laudatur tamen a Wetst. ad vs. 4.) 93. 94. 98. 99. 101. 103. 104. 107. 114. 132. 136. 140. 146. 154. 155. 156. 176. 180. 197. 216. 221. 222. 223. 224. 233. Ev. 37. 42. 43. 44. veron. (g) = Arm. Perss. Goth. corb. ℵ. Syr. Syr. p. ms. (et οὖν in m.) veron. (h) = K. Ev. 18. 19. al. 9. Mt. ψ. for. Vocabulorum ordo varie mutatur. (i) περιπατήσῃ. BGKT. 10. 131. 157. Ev. 2. 24. al. 16. Mt. H. bis. d. al. 11. Ed. Orig. *ambulat*, Vulg. for. colb. corb. Mm. gat. (k) ἰουδαῖοι. Syr. hieros. (l) ἀληθινή. D. (m) ὑπάγω ad ὑπάγω = M. 64. 69. 72. 232. 235. Ev. 24. 31. 36. 40. al. 15. pluresve. Mt. B. c. f. o* x. 17. Syr. hieros. Orig. bis, (n) = H. 52. 117. 127. 131. 220. Mt. HV. g. 10. verc. *enim*, veron.

πόθεν ἔρχομαι, ° ἢ″ ποῦ ὑπάγω. ᵖ Ὑμεῖς κατὰ τὴν 15
σάρκα κρίνετέ, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ 16
ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ᵠ ἀληθής″ ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμὶ,
ἀλλ᾽ ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με ʳ πατήρ.″ Καὶ ἐν τῷ νόμῳ 17
δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται· ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρ-
τυρία ἀληθής ἐστιν. Ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυ- 18
τοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.
Ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ˢ ποῦ″ ἐστιν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη 19
ᵗ † ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου. εἰ ἐμὲ
ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ᵘ ᾔδειτε ἄν.″ Ταῦτα τὰ 20
ῥήματα ἐλάλησεν ˣ † ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων
ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτὸν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει
ἡ ὥρα αὐτοῦ.] Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ʸ = ὁ ἰησοῦς·″ 21
[ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με ᶻ, καὶ ᵃ ἐν″ τῇ ἁμαρτίᾳ
ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ᵇ ὅπου″ ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύ-
νασθε ἐλθεῖν. Ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι· μήτι ᶜ ἀπο- 22

° καὶ. ᵗ † ὁ. ˣ † ὁ ἰησοῦς.

(o) D gr. KT. 1. 10. 11. 42. 106. 127. al. 25. et Barber. 3. Mt. V. k. p. q. s. 11. Ed. Ar. Copt. Sahid. Syr. p. Goth. Vulg. brix. gat. Mm. Novatian. (p) Vs. 15 = 57. 59. 64. (q) ἀληθινή. BDLT. 33. Orig. semel. δικαία. Syr. p. in m. Slav. 2. ut videtur. gat. Mm. Chrys. bis, etiam in Mt. 5 codd. (r) = D. cant. Ante ὁ πέμψας ponunt Syr. utr. Sahid. verc. (s) τίς. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (t) = DLT. 1. 106. 131. 157. 235. Ev. 24. 36. al. 16. pluresve. Mt. BHV. al. 15. Ed. (u) ἂν ᾔδειτε. BLT. 1. Mt. s. Orig. sexies. item Cyr. || ἂν = D. cant. corb. *forsitan*, Vulg. brix. for. colb.

(x) = BDKLT. 38. 157. Mt. s. x. λ. semel. 11. Syr. utr. Arr. Pers. p. Copt. Sahid. Æth. Arm. Goth. Sax. Vulg. ms. cant. veron. verc. colb. brix. for. tol. emmer. Orig. ter, (semel in ed. ponit post διδάσκων.) Cyr. Chrys. in commentar. (habet in textu.) (y) = BDLT. cant. veron. Orig. Cyr. (z) + καὶ οὐχ εὑρήσετέ (με.) 1. 91. 118. 127. 142. al. 5. Mt. g. r. Copt. (non Sahid.) Syr. p. c. ast. Arr. (a) = 73. (b) καὶ ὅπου. 1. 73. 229** Mt. 11. ὅτι ὅπου. 157. ὅπου γάρ. Arm. (c) ἀποξενοῖ. Conject. Fabri.

κτενεῖ'' ἑαυτὸν, ὅτι λέγει· [d] ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ
23 δύνασθε ἐλθεῖν; Καὶ [e] εἶπεν'' αὐτοῖς· ὑμεῖς [f] ἐκ τῶν
κάτω ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί·'' ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου
[g] τούτου'' ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου·
24 Εἶπον οὖν ὑμῖν, ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
ὑμῶν. [h] ἐὰν [i] γὰρ'' μὴ πιστεύσητε [k], [l] ὅτι'' ἐγώ εἰμι,
25 ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. Ἔλεγον οὖν
αὐτῷ· σὺ τίς εἶ; [m] = καὶ'' εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
26 τὴν ἀρχὴν [n] ∞ ὅ, τι'' καὶ λαλῶ ὑμῖν. * [o] Πολλὰ ἔχω
περὶ ὑμῶν λαλεῖν, καὶ κρίνειν'' * ἀλλ' ὁ πέμψας με
ἀληθής ἐστι· κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα
27 [p] ∞ λέγω'' εἰς τὸν κόσμον. Οὐκ ἔγνωσαν, ὅτι τὸν πα-
28 τέρα [q] αὐτοῖς'' ἔλεγεν [r]. Εἶπεν οὖν [s] αὐτοῖς'' ὁ Ἰησοῦς·

[n] ∞ ὅτι. [p] ∞ λαλῶ.

(d) + ὅτι. Mt. B. Ed. Arm. (e) ἔλεγεν. BDLT. 69. Syr. p. in m. Slav. 2. 3. Orig. Cyr. (f) *estis de terra, ego de cœlo sum*, Sahid. (g) = 73. Mt. H. Arm. Ante τοῦ ponit T. (h) ὑμῶν ad ὑμῶν = 17* 33. 57* 118* al. 6. Mt. d. l* r. 11. corb. (i) = 57** 64. 229* al. 3. Mt. H. Æth. (k) + μοι. D. 69. 124. ap. Alt. cant. (l) ὅ, τι. Conject. (m) = BL. 1. 33. 69. 124. al. 3. Syr. Copt. Arm. Slav. 6. Vulg. It. (exc. brix.) Cyr. || εἶπεν οὖν. D. gr. Mt. s. Slav. emmer. εἶπεν δὲ. veron. (n) 1. 86 et 97. ap. Beng. 124. ap. Birch. 127. 157. Ev. 24. ap. Beng. pluresve. Ed. (etiam St. 3.) Arm. Slav. *initium, quod* verc. *initium, quod et* colb. Ambr. Vigil. *initium, quoniam et* cant. *inprimis, quia* veron. *principium, quod* gat. Mm. *principium, quod et* brix. corb. *principium, qui et*, Vulg. emmer. foss. mart. Ambr. semel. *principium, quia et* for. tol. harl. Aug. *ego sum principium, quod et*, Ambr. semel. *principium est, quia et loquitur*. Aug. semel. (o) Præcedentibus jungunt 86. 157. 235. Ev. 24. Ed. veron. Chrys. Nonn. || πολλὰ] καὶ πολλὰ. Syr. hieros. *cum multa habeam*, veron. || ὑμῶν] + καὶ. 61. 232. al. 4. Chrys. in Mt. 4 codd. (p) BDKLT. 13. 33. 42. 69. 118. 124. ap. Birch, 127. 157. 235. al. 15. et Barber. 1. Mt. o. s. x. 11. (q) αὐτοῦ. D. (St. β.) 33. 72. 108. al. 5. Mt. n. r. Slav. 3. Vulg. cant. for. Theophyl. (r) + τὸν Θεὸν. D. (St. β.) 38. in m. 64. ap. Mill. 97. in m. ap. Beng. Arm. in m. edit. constantin. Slav. 2. Vulg. ed. It. exc. brix. for. harl. (s) = BT. 1. verc. || + πάλιν. D. 28. 106. Syr. utr. Pers. p. cant.

ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε,
ὅτι ἐγώ εἰμι, * καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ [t] ποιῶ" οὐδὲν, ἀλλὰ
καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ [u] — μου," [x] ταῦτα"
[y] λαλῶ," Καὶ ὁ πέμψας με [z], μετ᾽ ἐμοῦ ἐστιν· [a] οὐκ 29
ἀφῆκέ με μόνον [b] = ὁ πατὴρ," ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ
αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐ- 30
τόν.] Ἔλεγεν [c] οὖν" ὁ ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας 31
αὐτῷ ἰουδαίους· [ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ
ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου [d] ἐστὲ," Καὶ γνώσεσθε 32
τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.
Ἀπεκρίθησαν [e] αὐτῷ·" σπέρμα ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ 33
οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· [f] πῶς" σὺ λέγεις· [g] ὅτι"
ἐλεύθεροι γενήσεσθε; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· 34
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν,
δοῦλός ἐστι [h] = τῆς ἁμαρτίας." Ὁ δὲ δοῦλος οὐ 35

(t) οὐκ ἐλήλυθα καὶ ποιῶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ. Ev. 32. Syr. hieros. (u) = DLT. 69. Ev. 19. Mt. 11. Slav. 2. 3. Vulg. It. (exc. brix.) Eus. Cyr. Hilar. Faustin. (x) οὕτως. Ev. 31. 40. verc. (y) λέγω. 40. 63. 71. Mt. a. s. 10. ποιῶ. 69[*] Ev. 31. 40. (z) + πατήρ. L. (a) + καί. L. 1. Mt. s. Syr. Perss. Arr. Æth. Copt. Syr. p. c. ob. Vulg. veron. colb. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Cyr. (b) = BDLT. 1. 69. Alius. Mt. s. Copt. Æth. Arm. Syr. hieros. Vulg. It. (exc. brix.) Eus. Cyr. Chrys. in commentar. (etiam in Mt. 5 codd.) Hilar. Ante μόνον ponunt Mt. a. 10. (c) = Mt. V. 10. 30. Mt. x. veron. brix. g ἔλεγεν. Arm. (d) ἔσεσθε. Codd. ap. Erasm. Pers. Æth. Vulg. cant. verc. for. colb. germ. gat. Mm. foss. mart. Cypr. Aug. interdum. (e) = Arm. colb. πρὸς αὐτὸν. BDL. 33. cant. corb. Alii vel ante vel post αὐτῷ addunt οἱ ἰουδαῖοι, alii καὶ εἶπον. (f) καὶ πῶς. 69. 106. 218 (cum 124. al. 6.) al. 8. Syr. p. ms. πῶς οὖν. Mt. s. (g) = 1. 69. al. 2. Pers. w. Æth. Vulg. veron. for. colb. corb. (h) = D. cant. veron. Clem. (habet Orig.) Faustin. (habent Iren. Cypr. Hilar. Ambr. Hier. Aug. Ambrosiast. Gaud.)

μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· [i] ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν
36 αἰῶνα." Ἐὰν [k] οὖν" ὁ υἱὸς ὑμᾶς [l] ἐλευθερώσῃ," ὄν-
37 τως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. Οἶδα, ὅτι σπέρμα ἀβραάμ
ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς
38 οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. [m] Ἐγὼ, ὃ" ἑώρακα παρὰ τῷ
πατρί [n] = μου," λαλῶ· καὶ ὑμεῖς [o] οὖν," [p] ∾ ὃ"
[q] ∾ ἑωράκατε" παρὰ [r] ∾ τῷ πατρὶ" [s] = ὑμῶν," ποι-
39 εῖτε. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν
ἀβραάμ ἐστι. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ ἀβρα-
40 άμ [t] ἦτε," τὰ ἔργα τοῦ ἀβραὰμ [u] ∾ ἐποιεῖτε" [x] †. Νῦν
δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον, ὃς τὴν ἀλήθειαν

---

[p] ∾ ἃ. [q] ∾ ἠκούσατε. [r] ∾ τοῦ πατρὸς. [t] ∾ ἦτε.
[u] ∾ ποιεῖτε. [x] † ἄν.

(i) αἰῶνα ad αἰῶνα = 124. 232. al. 4. Mt. ψ. 10. 11. Clem. || ὁ] + δὲ. D. Alii. Mt. g. s. 7. Syr. Copt. Syr. p. e. ob. Vulg. cant. verc. corb. germ. Mm. gat. Cypr. + γὰρ. veron. (k) = 13. 69. 124. ap. Alt. verc. corb. (l) ἐλευθερώσει. D. 131. 235. Ev. 5. 19. al. 5. Mt. H. n. z. cant. (m) ὃ ἐγὼ. 1. ἐγὼ ἃ. DL. 131. 229** Ev. 18. Mt. s. λ. Copt. cant. brix. Cyr. Tert. ἃ ἐγὼ. B. Alius. Orig. ter. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. ἐγὼ δὲ (οὖν) ἃ. 69. Copt. ἐγὼ δὲ ὃ. 124. ap. Birch. ὃ ἑώρακα post μου ponit 157. || ἑώρακα] ἤκουσα. for. (n) = CL. Æth. Vulg. ms. germ. emmer. foss. harl* Orig. ter. et dis. Cyr. || + ταῦτα. D. 33. 229** cant. veron. colb. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (o) = Ev. 19. al. 2. Mt. r. x. Syr. Perss. Arr. Æth. Copt. Arm. Goth. Vulg. brix. for. foss. germ. corb. Chrys. (etiam in Mt. 3 codd.) Tert. σὺν. 71. Mt. a. (p) CDK. 1. 13. 33. 42. 69. 91. 131. al. 5. Mt. s. 11. Vulg. cant. veron. brix. germ. foss. Orig. sæpe. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. (q) BCKL. 1. 13. 33. 42. 69. 91. 116. 145. al. 5. Mt. s. 11. Copt. Æth. Arm. Syr. p. in m. Goth. brix. Orig. sæpe et dis. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. ἀκούετε. 131. (r) BCKL. 1. 33. 42. 69. 91. 116. 131. 145. al. 5. Mt. s. Goth. ut videtur. Syr. p. in m. brix. Orig. sæpe. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. (s) = BL. Æth. Orig. sæpe et dis. Cyr. || + ταῦτα. D. cant. Tert. (t) BDL. Vulg. cant. for. corb. foss. Orig. decies. (ter ut rec.) Aug. (u) Orig. decies. (ter ut rec.) *facite*, Vulg. for. corb. foss. Aug. (x) = D gr. EG HS. 10. 72. 91. 106. 124. ap. Birch. 131. 157. 229* 235. Ev. 1. 4. 24. 40. al. 26. pluresque. Mt. BHV. c. f. g. k. p. ψ. 17. Ed. Arm. Slav. Vulg. for. corb. foss. Orig. duodecies. (semel ἂν ἐποιεῖτε.) Eus. bis. Cyr. hieros. Basil. Epiph. Theophyl. Procop. bis. (bis habet.) Chrys. in Mt. 5 codd.

ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ [y] θεοῦ·" τοῦτο
ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ 41
πατρὸς ὑμῶν. εἶπον [z] — οὖν" αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ πορνείας
οὐ γεγεννήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν, τὸν θεόν. Εἶ- 42
πεν [a] † αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· [εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν,
ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ
ἥκω·] οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός
με ἀπέστειλε. Διατί τὴν [b] λαλιὰν" τὴν ἐμὴν οὐ γι- 43
νώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.
Ὑμεῖς ἐκ [c] # τοῦ" [d] πατρὸς" τοῦ διαβόλου ἐστὲ, καὶ 44
τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖ-
νος ἀνθρωποκτόνος [e] ἦν" ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀλη-
θείᾳ οὐχ ἕστηκεν· ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ.
ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύ-
στης ἐστὶ, [f] καὶ" ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ἐγὼ [g] δὲ" ὅτι τὴν 45

[a] † οὖν.

(y) πατρὸς. 13. Mt. i. n. Orig. bis. (sed quinquies ut rec.) Cyr. in commentar. Chrys. in Mt. 2 codd. πατρός μου. 69. 124. ap. Birch. Arm. Orig. ms. semel. Chrys. etiam in Mt. 2 codd. (z) = BL. 1. Mt. 11. Syr. Arm. Syr. p. c. ast. Vulg. veron. verc. foss. corb. (a) = BC HKL. 1. 33. 40. 63. 72. 157. 226* 229* Ev. 1. 19. 24. al. 9. Mt. H. a. q. al. 5. Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Arm. Goth. Slav. 2. 5. It. (exc. cant. brix. for. Mm. gat.) Orig. (b) ἀλήθειαν. D* gr. Mt. r. λ. semel. 10. (c) + BCDHLS. 1. 69. 72. 89. 106. 116. 118. 127. 131. 142. 145. 157. 218 (cum 124. al. 9.) 285. Ev. 24. 36. al. 10. pluresve. Mt. BHV. al. 19. Ed. Clem. Heracl. Orig. sæpe et dis. Dionys. alex. Bas. Nyss. Epiph. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Cyr. Theophyl. Alii. (d) = 44. Alius. emmer. Orig. semel. (15ies habet.) || + ὑμῶν. S. in m. 40. 63. 118. 124. 218 (c. al. 6.) al. 6. Mt. a. g. r. 10. Copt. Clem. Orig. semel. (14ies omittit) Didym. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. || πατρὸς ad πατρὸς = K. 64. (e) ἔστιν. 60. 131. Mt. f. Syr. p. Orig. semel. (bis ut rec.) Iren. (f) = Orig. semel. (quater habet.) ὡς. 157. corb. foss. καθὼς καὶ. veron. verc. Mm. colb. corb. Cyr. Antioch. Ambr. Auct. quæst. N. T. || ὑμεῖς υἱοί ἐστε τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ διαβόλου, ὅτι ψεύστης ἐστὶν, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ψεύστης ἦν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔμεινεν. ὅταν λαλῇ, τὸ ψεῦδος ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ψεύστης ἦν. Epiph. seu ap. eum Cajani, item Archontici. (g) = D. 14. It. exc. brix. gat. for. germ. mart. foss.

46 ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι [h]. [i] Τίς ἐξ ὑμῶν
ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ [k] † ἀλήθειαν λέγω,
47 [l] διατί ὑμεῖς" οὐ πιστεύετέ μοι; Ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ, τὰ
ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ [m] τοῦτο" ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε,
48 [n] ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ." Ἀπεκρίθησαν [o] † οἱ ἰουδαῖοι
καὶ εἶπον αὐτῷ· οὐ καλῶς [p] λέγομεν" ἡμεῖς, ὅτι σαμα-
49 ρείτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις; Ἀπεκρίθη ἰησοῦς·
ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ
50 ὑμεῖς [q] ἀτιμάζετέ" με. Ἐγὼ [r] δὲ" οὐ ζητῶ τὴν δόξαν
51 μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. [Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν·
[s] ἐάν τις" τὸν [t] λόγον τὸν ἐμὸν" τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ
52 θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.] Εἶπον [u] — οὖν" αὐτῷ οἱ ἰου-
δαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν, ὅτι δαιμόνιον ἔχεις· ἀβραὰμ
ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· ἐάν τις τὸν
λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ [x] γεύσεται" θανάτου [y] — εἰς τὸν
53 αἰῶνα·" Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ [z] πατρὸς ἡμῶν" ἀβραὰμ,
[a] ὅστις" ἀπέθανε; [b] καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον·" τίνα
54 σεαυτὸν [c] † ποιεῖς; Ἀπεκρίθη ἰησοῦς· ἐὰν ἐγὼ

[k] † δὲ. [o] † οὖν. [x] γεύσεται. [c] † σὺ.

(h) + ὑμεῖς. D. cant. (i) Vs. 46 = D. 235. Mt. a* cant. (k) = BCL. 1. 33. 69. 157. al. 3. Mt. r. s. 10. 11. Syr. utr. Copt. Arm. Syr. hieros. Slav. Vulg. It. Orig. Cyr. (l) = Mt. V. || ὑμεῖς = 71. 157. Arm. Goth. Slav. 2. 3. Vulg. verc. mart. (m) τί. 63. 71. Mt. r. 10. (n) = DG. 113. cant. (o) = BCDL. 1. 33. 69. 118. Ev. 18. al. 4. Mt. n. 11. Syr. Perss. Copt. Arm. Slav. 2. 3. Vulg. ms. It. (exc. brix. for. germ. mart.) Orig. Cyr. (p) ἐλέγομεν. 10. 59. 63. 71. Mt. a. i. r. s. x. 7. 10. Chrys. in commentar. etiam in Mt. λ. μ. (q) ἠτιμάσατε. L. Ed. Vulg. (r) = 69. 232. Mt. B. Arm. Orig. semel in textu. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. (s) ὃς ἂν. D. (St. β.) Syr. Arr. Pers. p. Æth. cant. (t) ἐμὸν λόγον. BCDL. Mt. 17. Orig. sæpe. Cyr. λόγον μου. 142* Mt. H. bis. item Chrys. etiam in Mt. 4 codd. (u) = BC. 106. Syr. Copt. Arm. veron. verc. Orig. (x) ACDLS. 1. 10. 36. 40. 69. 72. 91. 106. 124. 127. 131. 218 (c. al. 7.) 235. Ev. 4. 5. 24. 36. al. 21. Mt. H. al. 17. Ed. Orig. Cyr. θεωρήσῃ. B. Ev. 32. (y) = D. Mt. s. cant. veron. colb. corb* Nonn. (z) = D. cant. veron. verc. corb. colb. || ἡμῶν = 16. (a) ὅτι. D. cant. verc. (b) = 29. 40. 63. 71. Mt. a. r. 10. (c) = ABCDGL. 1. 36. 106. 124. 127. 131. 235. Ev. 36. al. 18. pluresque et Barber. 5. Mt. a. o. r. s. x. 10. Copt. Slav. 2. Vulg. It. Orig. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 2. codd.) Theophyl.

[d] δοξάζω" ἐμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν. ἔστιν [e] ὁ
πατήρ μου" ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε, ὅτι Θεὸς
[f] ∞ ὑμῶν" ἐστι, Καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ 55
οἶδα αὐτόν. καὶ ἐὰν εἴπω, ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι
ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης. ἀλλ' οἶδα αὐτὸν, καὶ τὸν λόγον
αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο, 56
ἵνα ἴδῃ τὴν [g] ἡμέραν" τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ [h] ἐχάρη."
Εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· [i] πεντήκοντα" ἔτη 57
[k] οὔπω" ἔχεις, καὶ ἀβραὰμ ἑώρακας; Εἶπεν [l] αὐτοῖς 58
ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· πρὶν ἀβραὰμ [m] γε-
νέσθαι," ἐγώ [n] εἰμι." Ἦραν οὖν λίθους, ἵνα βάλωσιν 59
ἐπ' αὐτόν· ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱε-
ροῦ [o] †.]

---

[f] ∞ ἡμῶν. [o] † διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ παρῆγεν οὕτως.

(d) δοξάσω. BD. 1. al. 3. cant. verc. corb. colb. Orig. Chrys. in Mt. 3 codd. Ambr. (e) = Chrys. etiam in Mt. 5 codd. || = μου. Arm. Syr. hieros. (Syr. p. habet c. ast.) Orig. Tert. (f) ACGKLMS. 1. 33. 36. 40. 63. 64. 69. 72. 91. 106. 124. 131. 157. 235. Ev. 3. 24. al. 28. Mt. V. al. 8. Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. ap. Beng. Æth. Slav. omnes. Goth. Vulg. ms. Sax. brix. germ. gat. Mm. mart. for. tol. emmer. Theophyl. Aug. (g) δόξαν. 106* (h) ἐχάρην. 1. (i) τεσσαράκοντα. Barber. 1. Mt. g. Codd. qu. ap. Euthym. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Serm. contra omn. hæres. Dial. de trin. ap. Ath. (k) = 225. οὐδέπω. D. (l) + οὖν. DGK. 1. 131. 235. Ev. 4. 5. al. 20. Mt. B. al. 5. cant. + δὲ. 71. || ἐ εἶπεν. L. 9. 106. 220. Mt. q. (m) = D. cant. veron. verc. corb. colb. Ignat. Epiph. sæpe. Pseudo Ath. Novatian. Victorin. Chrysol. Ansbert. (n) ἤμην. 225. (o) = D. Barber. 1. Ed. Pers. w. Sahid. Arm. (post ἐξῆλθεν adjiciens tantum ἐπορεύετο.) Vulg. It. (exc. brix.) Orig. ut videtur. Cyr. in h. l. Arnob. Nec attingit Chrys. καὶ διῆλθε διὰ μέσου αὐτῶν ϗ ἐπορεύετο. Syr. Pers. p. *transiens per medium eorum, et ibat.* brix. καὶ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο οὕτως. Slav. 2. 3. καὶ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο, καὶ παρῆγεν οὕτως. CL. Mt. s. Copt. Syr. p. (sed ἐπορεύετο c. ast.) Cyr. alicubi. Ath. καὶ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν παρῆγεν οὕτως. Mt. 11. || ἐξῆλθεν . . . οὕτως] ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτῶν διὰ μέσου ἐκ τοῦ ἱεροῦ, καὶ παρῆγεν οὕτως. 69. || *exivit de templo et abscondit se.* hoc ord. omissis cæteris, tolet.

1 Καὶ [παράγων [p] εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ [q] γενε-
2 τῆς" [r]. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγον-
τες· ῥαββί, [s] τίς" ἥμαρτεν; οὗτος, ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα
3 τυφλὸς γεννηθῇ; Ἀπεκρίθη [t] † ἰησοῦς· οὔτε οὗτος
ἥμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ
4 ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. [u] Ἐμὲ" δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ
ἔργα τοῦ πέμψαντός [x] με", ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται
5 νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. Ὅταν ἐν τῷ κόσ-
6 μῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. Ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσε
χαμαὶ, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε [y]
7 [z] τὸν πηλὸν ἐπὶ" τοὺς ὀφθαλμοὺς [a] — τοῦ τυφλοῦ," Καὶ
εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ σι-
λωάμ· [b] ὃ ἑρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος." ἀπῆλθεν [c] οὖν,"
8 καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων. Οἱ οὖν γείτονες, καὶ
οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, [d] ὅτι" [e] προσαίτης ἦν,"
ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;
9 Ἄλλοι ἔλεγον· [f] ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δέ· ὅτι" ὅμοιος

---

[t] † ὁ. [e] τυφλὸς ἦν.

(p) + (ὁ) ἰησοῦς. GH. Alii. Evangelistaria. Ed. Vulg. (non tol.) colb. corb. germ. Mm. gat. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (q) γεννητῆς. E. 1. 42. 72* 124. 235. Ev. 1. al. 16. pluresve. Mt. a. al. 5. γενητῆς. 2. Mt. BV. μ. χ. γεννετῆς. 108. Alii. Mt. f. λ. 10. (r) + καθήμενον. D. (St. β.) cant. (s) τί. 69. Pers. p. Sax. (t) = ABCLS. Alii. Mt. HV. al. 18. Ed. (u) ἡμᾶς. BDL. Copt. Sahid. Æth. Arr. cant. Cyr. Nonn. || ἐργάζεσθε ἕως etc. Orig. et Hier. ter. (x) ἡμᾶς. L. Copt. Æth. Arr. Cyr. (y) + αὐτοῦ. ABCL. 1. 33. 157. Mt. 11. + αὐτῷ. D. Slav. 3. cant. (z) = 1. 106. Syr. Pers. p. Copt. verc. || = τὸν πηλὸν. 69. 108. brix. colb. αὐτὰ. corb. (a) = BL. 1. Slav. 3. αὐτοῦ. D. Æth. Slav. 2. Vulg. cant. verc. colb. corb. for. foss. Mm. gat. Iren. Arnob. *illius cæci*, veron. (b) = Syr. (c) = 68. Arm. Goth. verc. colb. (d) ὅτι. Conject. (e) AB C*D (St. β.) KL. 1. 33. 62. 118. 124. 157. Alius. Syr. utr. Arr. Pers. w. Copt. Æth. Arm. Sahid. Goth. Slav. 2. Vulg. cant. brix. corb. germ. foss. for. gat. Mm. Pseudo Ath. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. in commentar. ut videtur. Aug. πτωχὸς ἦν. Ed. τυφλὸς ἦν καὶ προσαίτης. 69. veron. verc. colb. (f) οὐχὶ, ἀλλ'. L. Mt. λ. 11. || ἄλλοι] ἕτεροι. D. || δέ· ὅτι] ἔλεγον οὐχὶ, ἀλλ'. BCG ut videtur. 1. 71.

αὐτῷ ἐστιν. ἐκεῖνος [g] ἔλεγεν· ὅτι ἐγώ εἰμι. Ἔλεγον οὖν 10
αὐτῷ· πῶς [h] [i] ἀνεῴχθησάν″ [k] σου″ οἱ ὀφθαλμοί;
Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος [l] — καὶ εἶπεν·″ [m] ἄνθρωπος, [n] λεγό- 11
μενος ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς
ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶπέ μοι· ὕπαγε [o] εἰς [p] τὸν″ σιλωὰμ,
καὶ νίψαι· [q] ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα.″
Εἶπον [r] — οὖν″ αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ 12
οἶδα.

Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυ- 13
φλόν. Ἦν δὲ σάββατον, [s] ὅτε″ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ 14
ἰησοῦς, καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. Πάλιν οὖν 15
ἠρώτων αὐτὸν [t] καὶ″ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέ [u] μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς,″ καὶ

---

[k] σοι. [p] ∾ τὴν κολυμβήθραν τοῦ.
[u] ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου.

---

ap. Mill. Syr. Arr. Pers. w. Copt. Sahid. Æth. Arm. Syr. p. in m. Vulg. veron. germ. mart. foss. for. Cyr. δὲ ἔλεγον· οὐχί. ἀλλ' ὅτι. 124. *dicebant, non similis ei est*, Pers. p. δὲ ἔλεγον, ὅτι. Slav. corb. colb. ἔλεγον. 40. ἔλεγον, ὅτι. 80. Mt. r. s. 10. || δὲ = 86. ap. Beng. 157. Goth. tol. (g) + δέ. AK. 42. 57. 69. 72. 124. 157. al. 3. Syr. Arr. Arm. Æth. Syr. p. c. ast. Goth. Vulg. It. (exc. for. cant.) Theophyl. (h) + οὖν. CDL. 157. cant. verc. (i) ἠνεώχθησαν. CDL M. Alii. Mt. BV. al. 6. Ed. (k) A CDELS. Ev. 1. 2. 36. Alii. Mt. BH V. al. 16. Ed. (etiam St. 3.) Syr. utr. Copt. Arm. Sax. cant. veron. tol. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. Aug. (l) = BC DL. 33. 118. Sahid. Arm. Vulg. cant. colb. for. corb. (m) + ὁ. BL. 1. (n) + ὁ. CL. 1. 118. Syr. p. c. ast. (o) + νίψαι (omisso postea καὶ νίψαι.) 13. 28. 76. 80. 219. 220. Mt. BV. Syr. p: in m. brix. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Neutro loco habet 131. (p) BDL. 1. Copt. Arm. Syr. hieros. cant. veron. verc. colb. corb. Cyr. item Syr. Ar. τοῦ. 118. (q) ἀπῆλθον οὖν, καὶ ἐνιψάμην, καὶ ἦλθον βλέπων. D. cant. (r) = A. 33. 118. Ev. 28. Mt. χ. Syr. Arr. Perss. Copt. Arm. Sax. for. δέ. veron. brix. καὶ εἶπον. BL. 1. 157. Vulg. Cyr. (s) ἐν ᾗ ἡμέρᾳ. BL. 33. Syr. p. in m. Pers. p. veron. verc. colb. corb. Mm. Cyr. (t) = 69. 124. 157. al. 5. Mt. BV. x** χ. 17. Syr. Perss. Arm. Slav. 2. 3. Vulg. It. exc. cant. mart. (u) B EGLMS. 218 (c. al. 8.) Ev. 2. 24. 36. al. 36. pluresve. Mt. HV. al. 19. Ed. Cyr. μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς. H. Mt. B. Ed. Syr. p. (c. ast. ante μου) Goth. Vulg. brix. for. colb. corb. μου τοῖς ὀφθαλμοῖς. Ev. 28. || μου] = 116. Ev. 1. al. 4. Ante ἐπέθ. ponit A. || ἐπὶ] = 57. al. 2. Mt. ψ.

16 ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν φαρισαίων
τινές· οὗτος [x] ὁ ἄνθρωπος″ οὐκ ἔστι παρὰ [y] =τοῦ″ θεοῦ,
[z] ὅτι″ τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι [a] ἔλεγον· πῶς δύνα-
ται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ
17 σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. Λέγουσι [b] τῷ τυφλῷ [c] πάλιν″
σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;
18 ὁ δὲ εἶπεν· ὅτι προφήτης ἐστίν. Οὐκ ἐπίστευσαν [d] οὖν″
οἱ ἰουδαῖοι [e] περὶ αὐτοῦ,″ [f] — ὅτι τυφλὸς ἦν, καὶ ἀνέβλε-
ψεν,″ ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς [g] αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέ-
19 ψαντος.″ Καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς, λέγοντες· [h] οὗτός
ἐστιν″ ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς [i] λέγετε,″ ὅτι τυφλὸς ἐγεν-
20 νήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; Ἀπεκρίθησαν [k] [l] αὐτοῖς″
οἱ γονεῖς αὐτοῦ [m] καὶ εἶπον· οἴδαμεν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
21 υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· Πῶς δὲ νῦν βλέ-
πει, [n] οὐκ οἴδαμεν″ ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς,
[o] ἡμεῖς″ οὐκ οἴδαμεν· [p] αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει· αὐτὸν ἐρω-

(x) = 61. al. 2. Post θεοῦ ponunt BDL. 157. (y) = ABDL. 1. 69. 106. 157. 218 (c. 124. al. 5.) al. 3. pluresve. Mt. BH. al. 8. Cyr. Theophyl. Chrys. in Mt. λ. μ. (z) *qui*, Vulg. for. colb. corb. germ. Mm. gat. Aug. Ambrosiast. (a) + δὲ. D. 1. 69. 124. al. 2. Ed. Syr. Arr. Pers. w. Copt. Æth. Vulg. cant. colb. corb. Mm. gat. tol. (non emmer.) Cyr. (b) + οὖν. ABDL. 1. 69. al. 6. Mt. p. al. 3. Ed. Copt. Syr. p. c. ast. Vulg. It. Cyr. (c) = D. cant. veron. verc. colb. corb. Ante τῷ τυφλῷ ponit Arm. (d) = D. al. 3. It. (exc. for. colb. germ. foss. gat. tol**) (e) = 56. verc. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (f) = D. cant. || καὶ ἀνέβλεψε = veron. (g) = corb. || αὐτοῦ = D. 131. Mt. ψ. Sahid. Arm. cant. || τοῦ ἀναβλέψαντος = 1. 118. al. 3. Copt. Pers. p. veron. verc. colb. Chrys. etiam ap. Mt. *ejus, qui viderant eum*, Mm. item gat. foss. germ. (h) εἰ ἔστιν οὗτος. D. Syr. cant. (i) ἐλέγετε. G M. al. 7. Mt. g. (k) + δὲ. AMS. Ev. 2. 24. plurimi. Mt. BHV. al. 17. Ed. Syr. utr. brix. + οὖν. B. Ev. 15. Goth. Vulg. ms. (l) = BL. 33. 69. al. 4. Mt. B. s. χ. 11. Syr. Pers. p. Copt. Æth. verc. brix. corb. Cyr. αὐτῷ. 27. (ap. Mill. 28.) 45. (m) + τοῦ ἀναβλέψαντος. G. (n) = 56. 58. 218 (cum 125.) Syr. Pers. p. Arr. Chrys. etiam in Mt. 7 codd. (o) = 44. 80. Mt. i. ψ. Syr. Arr. Pers. w. tol. (p) αὐτὸν (ἐπερωτ. D.) ἐρωτήσατε, (αὐτός. B.) ἡλικίαν ἔχει. BDL. 1. 157. Pers. w. Copt. Æth. Vulg. It. Cyr.

τήσατε·" αὐτὸς [q] περὶ [r] αὐτοῦ" λαλήσει. Ταῦτα εἶ- 22
πον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς ἰουδαίους. ἤδη γὰρ
[s] συνετέθειντο" οἱ ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ
χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται. Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς 23
αὐτοῦ εἶπον· [t] ὅτι" ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.

Ἐφώνησαν [u] οὖν" [x] ἐκ δευτέρου" [y] τὸν ἄνθρωπον," ὃς 24
ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς
οἴδαμεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. Ἀπε- 25
κρίθη [z] = οὖν" ἐκεῖνος [a] — καὶ εἶπεν·" εἰ ἁμαρτωλός
ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι, τυφλὸς [b] ὢν," ἄρτι βλέπω.
Εἶπον [c] δὲ" αὐτῷ [d] πάλιν·" τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ 26
σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν 27
[e] ἤδη," καὶ [f] οὐκ" [g] ἠκούσατε·" τί πάλιν θέλετε ἀκούειν;
μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε [h] αὐτοῦ" μαθηταὶ γενέσθαι;

Aug. || = αὐτὸν ἐρωτήσατε. veron. Chrys. etiam in Mt. 7 codd. (q) + τὰ. 106. 157. 235. al. 6. Mt. f. g. 10. Chrys. in Mt. 3 codd. (r) ἑαυτοῦ. A. 218 (c. al. 10.) plurimi. Mt. HV. al. 16. Ed. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. (s) συνετίθεντο. A. Ev. 28. Ed. Syr. p. in m. græce. συνετέθειντο. G. 76. ap. Wetst. Mt. q. x. συνέθεντο. 116. al. 2. Theophyl. Alii aliter. *Cogitaverant*, s. *consilium fecerant*, s. *consiliati erant*, s. *conspiraverant*, s. *constituerant*, s. *decreverant*, latt. (t) = DL. cant. verc. colb. (u) = 131. Mt. H. q. x. Arm. (x) post ἄνθρωπον ponunt BDL. Sahid. cant. colb. corb. πάλιν ἐκ δευτέρου, et ponit ante ἐφώνησαν, Arm. || = gat. (y) αὐτόν. D. cant. (z) = KS. 1. 28. 40. 42. 63. 64. 91. Ev. 2. 24. 36. al. 14. Mt. BH. s. z** al. 5. Syr. Arr. Perss. Copt. Sahid. verc. Chrys. etiam in Mt. 7 codd. (a) = ABDL. 1. 33. 42. 106. al. 3. Syr. p. Sahid. Goth. cant. brix. Cyr. || Perss. Arm. Vulg. It. (exc. cant. brix.) omittunt ἀπεκρίθη. (b) ἀμὴν καὶ. DL. 1. 118. Sahid. Æth. Slav. Pers. p. cant. verc. brix. corb. colb. Cyr. in commentar. Ambr. semel. (c) οὖν. BDKL. 1. 13. 61. 69. 118. 124. ap. Birch. 157. Mt. d. r. s. Ed. Syr. utr. Copt. Sahid. Vulg. It. Cyr. || = verc. (d) = BD. Copt. Sahid. Ar. p. Slav. 6. Vulg. It. (exc. brix.) Nonn. Ante εἶπον ponit Arm. (e) = Syr. verc. ἅπαξ. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (f) = Vulg. It. (exc. cant. verc. brix. gat.) (g) ἐπιστεύσατε. 69. 124. al. 2. πιστεύετε. 28. Alius. (h) = 69. Post μαθηταὶ ponunt DL. 131. 157. al. 5. Mt. a. al. 8. Verss. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd.

28 Ἐλοιδόρησαν [i] † αὐτὸν, ϗ εἶπον· σὺ εἶ μαθητὴς ἐκείνου·
29 ἡμεῖς [k] δὲ" τῦ μωσέως ἐσμὲν μαθηταί. [l] Ἡμεῖς οἴ-
δαμεν," ὅτι μωσῇ [m] λελάληκεν" ὁ θεός [n]· τῦτον δὲ ὐκ
30 οἴδαμεν πόθεν ἐςίν. Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· [o] ἐν γὰρ τύτῳ" θαυμαστόν ἐςιν, ὅτι [p] ὑμεῖς ὐκ
31 οἴδατε" πόθεν ἐςὶ, ϗ ἀνέῳξέ μυ τὺς ὀφθαλμύς. [q] Οἴ-
δαμεν" [r] = δὲ," ὅτι [s] ἁμαρτωλῶν" ὁ θεὸς ὐκ [t] ἀκύει·"
ἀλλ' ἐάν τις [u] θεοσεϐὴς ᾖ," ϗ τὸ θέλημα αὐτῦ ποιῇ,
32 [x] τύτου ἀκούει." Ἐκ τῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη, ὅτι
33 ἤνοιξέ τις ὀφθαλμὺς τυφλῦ γεγεννημένου· Εἰ μὴ ἦν
34 οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. Ἀπεκρί-
θησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ἐν [y] ἁμαρτίαις" σὺ ἐγεννήθης
[z] ὅλος," καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέϐαλον αὐτὸν
35 [a] ἔξω." Ἤκουσεν ὁ ἰησοῦς, ὅτι ἐξέϐαλον αὐτὸν ἔξω· ϗ
εὑρὼν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· σὺ πιςεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ
36 [b] ∾ θεῦ;" Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε· [c] ⁜ καὶ" τίς

---

[i] † οὖν.   [b] ∾ ἀνθρώπου.

(i) = AEGHLS. Ev. 1. 2. 24. 36. al. 52. pluresve et Barber. 7. Mt. BHV. al. 20. Ed. Pers. p. Vulg. ms. veron. for. foss. tol. emmer. Aug. οἱ δὲ ἐλοιδόρ. DL. 1. 33. 157. Syr. (Syr. p. habet c. ast.) Copt. Arm. cant. verc. brix. καὶ ἐλοιδόρ. B. Sahid. Cyr. Ambr. (k) = D. Pers. p. Arm. cant. veron. corb. γὰρ. Syr. (l) οἴδαμεν δὲ. Mt. B. (m) ἐλάλησεν. A. Ed. (n) + καὶ ὅτι θεὸς ἁμαρτωλῶν οὐκ ἀκούει. D. cant. (o) ἐν γὰρ τοῦτο. 47. 124. ap. Birch. Ev. 3. 4. 5. 19. 20. 22. ἐν γὰρ τοῦτο. 85. ap. Beng. Ev. 32. Mt. V. bis. o. x. ἐν τούτῳ γὰρ. B. Mt. s. φ. ἐν τούτῳ γὰρ τὸ. L. 1. Ed. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (p) ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν. 3. 74. (q) οἴδα μὲν. Slav. 2. οἶδα. Pers. p. Æth. Slav. veron.

(r) = BDGL. 1. 33. al. 4. Copt. Sahid. Arm. Slav. 2. Vulg. ms. cant. veron. verc. colb. corb. foss. Cyr. *enim*, germ. (s) ἁμαρτωλόν. 63. 64. 131. Ev. 31. al. 12. Mt. V. a. c. f** Sahid. (t) ἐπακούει. 76. ap. Wetst. Mt. q. (u) θέλει θεοσεϐὴς εἶναι. Mt. x. (x) = 96. 97. Chrys. etiam in Mt. 7 codd. (y) ἁμαρτίᾳ. 142. Sahid. veron. gat. Mm. (z) ὅλως. 1. 61. 131. 218 (c. al. 2.) Ev. 4. 18. 19. al. 7. Mt. i. n. p. in marg. z. 11. πολλὰς s. κολοϐὸς. Conject. Bernardi. (a) ἐκ τοῦ ἱεροῦ. Chrys. aliquoties, etiam ap. Mt. ‖ + *de synagoga*, foss. mart. (b) BD. Æth. Sahid. cant. Chrys. in Mt. λ constanter, et in φ* ‖ Rec. Tert. Hilar. Victorin. (c) + BDEGKMS. 1. 10. 28. 52.

ἐστι, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε [d]=δὲ″ αὐ- 37
τῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ·
ἐκεῖνός ἐστιν. Ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύ- 38
νησεν αὐτῷ.] Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· [εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς 39
τὸν κόσμον [e] τοῦτον″ ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέ-
πωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. [f] = Καὶ″ 40
ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων [g] ταῦτα″ οἱ [h] ὄντες μετ'
αὐτοῦ,″ καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν;
Εἶπεν [i] αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ [k] ἂν″ εἴχετε 41
ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε· ὅτι βλέπομεν· [l] ἡ = οὖν:
ἁμαρτία ὑμῶν μένει.″ [Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· 1
ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν
προβάτων, ἀλλὰ [m] ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν,″ [n] ἐκεῖνος″
κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής· Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς 2
θύρας, [o] ποιμήν ἐστι″ τῶν προβάτων. Τούτῳ ὁ θυρω- 3
ρὸς ἀνοίγει· καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει·
καὶ τὰ ἴδια πρόβατα [p] ∾ καλεῖ″ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξά-

---

[p] ∾ φωνεῖ.

---

36. 40. 63. 64. 69. 72. 91. 106. 124. 127. 131. 157. 218 (c. al. 9.) 235. Ev. 1. 2. 24. 36. al. 36. Mt. BHV. al. 19. Ed. Syr. p. Ar. Slav. (exc. 3.) cant. Cyr. Theophyl. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. (d) = BD. 33. Syr. utr. Pers. p. Copt. Arm. cant. veron. *καὶ εἶπε.* Mt. s. Vulg. brix. for. colb. corb. Mm. gat. Cyr. (e) = Ev. 18. al. 2. Mt. f. Pers. p. Copt. Syr. p. ms. Chrys. etiam in Mt. 9. *μ*. 4. item in *λ*. *φ*. 7. semel. (habent Orig. Cyr.) (f) = BL. 157. Mt. s. Copt. Arm. Cyr. *δέ*. D. Slav. 2. 3. cant. *οὖν*. 1. (g) = D. 63. Ev. 32. Mt. 10. Sahid. Arm. Slav. 2. Vulg. It. exc. verc. (h) *μετ' αὐτοῦ ὄντες*. BDL. 1. 157. Mt. r. Cyr. (i) + *οὖν*. D. al. 10. Mt. d. s. cant. + *δέ*. S. Ev. 2. 4. 18. al. 4. Mt. f. *ἐ* *εἶπεν*. 69. 124. ap. Alt. 235. al. 2. Mt. o. 17. Æth. germ. (k) = D. 69. 124. ap. Alt. Alius. Mt. a. 10. (l) *αἱ* (*οὖν*) *ἁμαρτίαι ὑμῶν μένουσι*. D (St. *β*.) L. Syr. p. in m. cant. Cyr. *καὶ αἱ ἁμαρτίαι ἐν ὑμῖν μένουσι*. Arm. ‖ *οὖν* = BDKL. 1. 33. 69. 157. Mt. *φ*. *λ*. Copt. Vulg. for. brix. colb. corb. germ. foss. Mm. gat. Cyr. ‖ *manet*] + *in vobis*, veron. verc. (m) *ἀλλαχόθεν ἀναβαίνων*. D. Arm. cant. (n) = Slav. ven. et 2. 3. verc. (o) *αὐτός ἐστιν ὁ ποιμήν*. D. Sahid. cant. *οὗτός ἐστιν ὁ ποιμὴν*. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) veron. brix. colb. foss. (p) = ABDL. 1. 157. Mt. s. Cyr.

4 γει αὐτά. [q] — Καὶ" ὅταν [r] τὰ ἴδια πρόβατα" ἐκ-
βάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα
5 αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Ἀλ-
λοτρίῳ δὲ οὐ μὴ [s] ἀκολουθήσωσιν," ἀλλὰ φεύξονται
ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.
6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἐκεῖνοι
7 δὲ οὐκ ἔγνωσαν, τίνα ἦν, ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. Εἶπεν οὖν
[t] πάλιν" αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· [u] ὅτι"
8 ἐγώ εἰμι [x] ἡ θύρα" τῶν προβάτων. [y] Πάντες" ὅσοι
[z] — πρὸ ἐμοῦ" ἦλθον, κλέπται [a] εἰσὶ" καὶ λῃσταί· ἀλλ'
9 οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. [Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα·
δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται,
10 καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει.] Ὁ κλέπτης οὐκ
ἔρχεται, εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ
11 ἦλθον, ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ [b] περισσὸν" ἔχωσιν. Ἐγώ

(q) = BL. 1. 157. *ὅταν δὲ*. K. 33. al. 5. Mt. s. Copt. veron. corb. colb. Cyr. (r) *αὐτά*. Syr. hieros. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. *τὰ ἴδια*. Goth. *πάντα τὰ ἴδια*. Cyr. *τὰ ἴδια πάντα*. BDL. 1. 33. Copt. Sahid. Lucif. *sua omnia*, cant. *suas omnes*, verc. Lucif. *oves suas omnes*, veron. colb. corb. (s) *ἀκολουθήσουσιν*. ABDE. Ev. 8. 24. al. 6. Mt. V. al. 3. Ed. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. (t) = 1. 63. 69. 124. Mt. 10. In aliis varie locum mutat. (u) = BGKL. 1. 33. 36. 40. 57. 61. 63. 69. 116. 142* Ev. 24. 31. al. 10. Mt. a. o. r. 10. Æth. Arm. verc. Mm. Cyr. Lucif. (x) *ὁ ποιμήν*. Sahid. (y) = D. cant. veron. foss. Auct. quæst. ex N. T. (z) = EGMS. 36. 57. 64. 72. 106. 108. 131. 142. 226* 229* Ev. 3. 4. 5. 18. 19. 24. 31. 33. 36. al. 43. Mt. BKV. c. d. f. i. l. n. o. 17. Ed. Syr. Perss. Syr. hieros. Goth. Sax. Vulg. veron. verc. brix. colb. corb. germ. mart. for. Mm. tol. emmer. Bas. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Theophyl. Euthym. Aug. dis. Auct. ad Novatian. Scholia in Mt. a. d. g. || Post *ἦλθον* ponunt ABDL. 69. 127. 145. 157. 218 (c. al. 4.) al. 5. Mt. a. g. k. p. q. r. s. x. z. λ. ψ. ω. 10. 11. Orig. ter. item K. 1. 13. 33. 124. Alii et Barber. 4. Copt. Æth. Arm. Syr. p. c. ast. Arr. cant. foss. gat. Clem. bis. Isid. pelus. Nonn. Manichæi ap. Theophyl. Hesych. Aug. Faustus ap. Aug. Hier. Lucif. Quæst. ex N. T. || = *ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἦλθον*. Sahid. (a) *εἰσιν*. 6. 63. 71. 116. Mt. a. r. 10. 11. Arm. Hier. (b) *περισσότερον*. 69. 157. Ev. 20. Mt. λ. Vulg. It.

εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ [c] τίθησιν" ὑπὲρ τῶν προβάτων. Ὁ μισθωτὸς 12
[d] δὲ" καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ [e] εἰσὶ" τὰ πρόβατα
ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρό-
βατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει [f] αὐτὰ," καὶ
σκορπίζει [g] τὰ πρόβατα." [h] — Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύ- 13
γει," ὅτι μισθωτός ἐστι, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν
προβάτων. Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· καὶ γινώσκω 14
τὰ ἐμὰ, καὶ [i] ∾ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν," * Κα- 15
θὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα·
καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. Καὶ 16
ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης·
κἀκεῖνά [k] με δεῖ" ἀγαγεῖν· καὶ τῆς φωνῆς μου [l] ἀκού-
σουσι," καὶ [m] ∾ γενήσεται" μία [n] ποίμνη," εἷς ποιμήν.]
[Διὰ τοῦτο [o] ὁ πατήρ με" ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν 17
ψυχήν μου, [p] ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν." Οὐδεὶς αἴρει 18
αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, [q] ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ."
ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτὴν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω [r] πάλιν"

---

[i] ∾ γινώσκουσί με τὰ ἐμά. [m] ∾ γενήσονται.

(c) δίδωσιν. D. (St. β.) Pers. p. Vulg. cant. colb. for. foss. mart. gat. Aug. (non Tert. Cypr. Lucif. Hilar. Ambr.) (d) = GL. 1. Vulg. ms. verc. for. mart. Ante *μισθωτὸς* ponunt D. 69. 124. 157. (e) ἐστιν. ABL. 1. 42. 69. Eus. Cyr. Chrys. in Mt. 4 codd. (f) = D. Syr. Perss. Arr. Sahid. Vulg. It. exc. verc. brix. colb. (g) = BDL. 1. 33. 37. 42. Alius. Copt. Æth. Arm. Syr. hieros. cant. Lucif. (h) = BDL. 1. Copt. Sahid. Æth. Arm. Syr. hieros. cant. Lucif. Epist. oriental. ad Symm. (i) BD (St. β.) L. Arr. Copt. Sahid. Æth. Goth. Slav. Vulg. It. Cyr. Epiph. Nonn. (k) δεῖ με. BDL. 1. 69. 124. Mt. φ. Vulg. It. (l) *ἀκούσωσι*. A. 42. 61. 69. 124. 131. 235. al, 8. Mt. V. 19. al. 8. Ed. Theophyl. *ut . . . audiant*, verc. (m) BDL. 1. 33. Mt. λ. φ. Pers. p. Syr. p. in m. cant. brix. (n) *αὐλή*. 96** ap. Mill. Hier. semel dis. (o) *με ὁ πατήρ*. BDL. Mt. r. s. It. (p) = 157. (q) = D. 64. Mt. x. Goth. cant. (r) = 64. 80. 225. Pers. p. corb. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Victorin. Ante *ἐξουσίαν* ponunt Orig. quater. Arnob.

[s] λαβεῖν″ αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ
19 πατρός μου. Σχίσμα [t] — οὖν″ [u] πάλιν″ ἐγένετο ἐν
20 τοῖς ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. Ἔλεγον [x] δὲ″
πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει, καὶ μαίνεται· τί
21 αὐτȣ̃ ἀκȣ́ετε; Ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ [y] ῥήματα″
οὐκ ἔςι δαιμονιζομένου· μὴ [z] δαιμόνιον″ δύναται [a] τυ-
φλῶν″ ὀφθαλμȣ̀ς [b] ἀνοίγειν;″

22 Ἐγένετο [c] δὲ″ τὰ ἐγκαίνια ἐν [d] = τοῖς″ ἱεροσολύμοις,
23 [e] — κ̀″ χειμὼν ἦν. Καὶ περιεπάτει ὁ ἰησȣ̃ς ἐν τῷ ἱερῷ,
24 ἐν τῇ ςοᾷ [f] † [g] σολομῶνος.″ Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ ἰου-
δαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν
[h] αἴρεις;″ εἰ σὺ εἶ ὁ χριςὸς, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ.
25 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· [i] εἶπον″ ὑμῖν, καὶ οὐ [k] πι-
ςεύετε.″ τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
26 πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ἀλλ'

---

[f] † τοῦ. [g] σολομῶντος.

(s) ἆραι. D. cant. colb. (t) = BL. Mt. s. Pers. p. Arm. Vulg. It. exc. cant. tol. (u) = D. 64. 225. cant. tol. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Ante σχίσμα ponit Arm. Post ἐγένετο 1. (x) = 220. Goth. οὖν. D. 1. 86. cant. γὰρ. tolet. καὶ ἔλεγον. veron. verc. brix. corb. (y) ἔργα. Syr. p. in m. (z) δαιμονῶν. Mt. r. 10. δαιμόνιον ἔχων. 38. Pers. p. (a) τυφλοῦ. Syr. utr. Arm. (b) ἀνοῖξαι. BL. 1. 13. 33. 69. 124. 157. Mt. s. Orig. Chrys. etiam ap. Mt. (c) = 1. 225. Mt. c. x. λ. μ. 17. veron. verc. τότε. BL. 33. Arm. δὲ τότε. Copt. gat. (d) = DM. 1. 10. 69. 106. 116. 124. 131. 157. 218 (c. al. 9.) 226* 235. al. 12. pluresve. Mt. BHV. al. 19. Ed. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Theophyl. (e) = BDL. 1. 33. 42. Mt. λ. Copt. Sahid. cant. corb. || καὶ χειμὼν ἦν = veron. (f) = ADGS. 69. 106. 124. 127. 218 (c. al. 9.) 235. Ev. 1. 24. al. 9. pluresve: Mt. BH. al. 16. Ed. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (g) DG. Alii. Mt. BHV. al. 15. Ed. Chrys. in Mt. 8 codd. (h) αἰώρεις. Conject. Marklandi. (i) λαλῶ. D. gr. *dico*, cant. *loquor*, Vulg. veron. brix. corb. for. foss. germ. mart. Mm. gat. Tert. *loquor vobis palam*, colb. πολλάκις εἶπον. Nonn. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. εἶπον ἐν. 42. Mt. c. (k) ἐπιστεύσατε. B. 157. al. 4. Mt. a. r. λ. φ. veron. brix. ἐπιστεύετε. Mt. x. || + μοι. D. 69. 124. al. 4. Mt. q. Arm. Chrys. etiam in Mt. 6 codd.

ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· [l] ∾ οὐ γάρ″ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων
τῶν ἐμῶν. * [m] καθὼς εἶπον ὑμῖν,″ [Τὰ πρόβατα 27
τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ,
καὶ ἀκολουθοῦσί μοι. Κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι 28
αὐτοῖς·] καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ
ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. Ὁ πατήρ μου, 29
[n] ὃς δέδωκέ″ μοι [o], μείζων πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύνα-
ται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός [p] μου.″ [q] Ἐγὼ 30
καὶ ὁ πατὴρ [r] ἕν ἐσμεν. Ἐβάστασαν [s] οὖν″ [t] πάλιν″ 31
λίθους οἱ ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. Ἀπεκρίθη 32
αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· πολλὰ [u] καλὰ ἔργα″ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ
τοῦ πατρός [x] μου·″ διὰ [y] ποῖον αὐτῶν ἔργον″ λιθάζετέ
με; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι, [z] = λέγοντες·″ 33
περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασ-

[l] ∾ ἐστε οὐκ.

(l) DL. 1. 28. 33. 57. 69. 91. 118. 124. Mt. g. s. Ed. Syr. Arr. Perss. Syr. p. in m. Goth. Vulg. cant. veron. brix. corb. foss. germ. for. Orig. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (m) = BKLM* 24* 33. 42. 89* 91. ap. Mill. Mt. g. Pers. w. Copt. Sahid. Arm. Vulg. foss. germ. for. colb. Orig. ut videtur. Nonn. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (sed initio commatis habet: ἀλλ' εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετέ μοι, coll. vs. 25.) || Sequentibus jungunt 36. Alii. cant. corb. Euthym. (n) ὁ δεδωκώς. D. cant. Arnob. ὃ δέδωκε. L. Ev. 15. Copt. Sahid. Vulg. It. (exc. cant.) Cyr. ap. Wetst. (sed in scholio ap. Mt. ut rec. In commentario non attingit.) Tert. Hilar. Ambr. Hier. Maximin. arian. Aug. Fulg. (non Arnob.) || Mox μεῖζον. A. Copt. Vulg. It. (exc. cant.) Cyr. ap. Wetst. Tert. Hilar. Ambr. Hier. Maximin. Aug. Fulg. (o) + αὐτά. 13. 61. in m. 69. 124. ap. Birch. Mt. υ* Arm. Slav. 2. 3. (p) = BL. Alius. Orig. (q) Vs. 30 = 89* (r) + μου. 71. Ev. 44. Mt. q. Syr. Pers. p. Æth. (s) = L. 33. Pers. p. Arm. Goth. corb. for. mart. germ. emmer. Aug. Beda. (t) = D. 28. 64. 69. 124. ap. Birch. Ar. p. Copt. Arm. Slav. 2. 3. Vulg. It. (exc. brix.) Hilar. Aug. Ambr. Post λίθους ponunt 127. 145. Mt. r. (u) ἔργα καλά. A. 1. 106. 157. Mt. 11. Syr. Arm. veron. brix. for. colb. foss. Ath. || καλά] = 220. Mt. ψ. veron. Post ὑμῖν ponit B. || ἔργα] = 127* Mt. o. Post ὑμῖν ponit Mt. 11. (x) = BD. Ath. (y) ποίων ἔργων. 69. ποῖον ἔργον. 157. Ev. 44. tolet. ποῖον αὐτῶν ἔργων. Mt. B. Alii. Ed. (z) = ABKL. 1. 33. 42. 69. 106. 157. Ev. 36. al. 3. Mt. B. s. Syr. utr. Pers. w. Copt. Sahid. Arm. Goth. Slav. 2. Vulg. It. (exc. cant.) Hilar.

φημίας, [a] καὶ" ὅτι [b] — σύ," ἄνθρωπος ὤν, ποιεῖς σε-
34 αυτὸν θεόν. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· οὐκ ἔστι γε-
γραμμένον ἐν τῷ νόμῳ [c] — ὑμῶν·" ἐγὼ [d] εἶπα," θεοί
35 ἐστε; Εἰ [e] ἐκείνους εἶπε θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ
36 θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· Ὃν
ὁ πατὴρ [f] ἡγίασε," καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς
λέγετε· ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον, υἱὸς [g] τοῦ" θεοῦ
37 εἰμι; Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πι-
38 στεύετέ μοι. Εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ [h] πιστεύητε," τοῖς
ἔργοις [i] πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε [k] — καὶ πιστεύσητε," ὅτι
39 ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν [l] ∾ αὐτῷ."] Ἐζήτουν
[m] — οὖν" [n] πάλιν" αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς
χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθε [o] πάλιν" πέραν τοῦ ἰορδάνου, [p] εἰς τὸν

[l] ∾ τῷ πατρί.

(a) = 131. colb. Theophyl. (b) = DK. 42. 131. al. 2. Syr. Pers. p. Vulg. ms. cant. Chrys. (etiam in Mt. 4 codd.) Quæst. ex N. T. (c) = D. Ev. 19. cant. veron. corb. colb. Eus. Tert. Cypr. Hilar. μωϋσέως. Mt. o. || + ὅτι. BDL. 33. 157. al. 2. Syr. Perss. Vulg. It. (exc. brix.) Eus. Ath. ms. Cypr. Hilar. (d) εἶπον. AD MS. al. 25. Mt. B. (e) + οὖν. 57. 235. Mt. s. x. ↓. Arm. brix. colb. foss. Hilar. (f) ἠγάπησε. 47. || + καὶ ἐδόξασε. Slav. 2. (g) = DE. 69. Alius. 218 (c. 124. al. 6.) Mt. 17. Cyr. Damasc. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (h) θέλετε (θέλητε. St. β.) πιστεύειν. D. (St. β.) Vulg. It. Tert. Cypr. Hilar. Zeno. (non Ambr. Vigil.) (i) + μου. HK. 124. 157. 218 (c. al. 4.) al. 2. Mt. H. c. s. 17. Chrys. (etiam in Mt. 8 codd.) Hilar. semel. (k) = D. cant. veron. verc. colb. corb. Tert. Cypr. Zeno. καὶ γινώσκητε. BL. 1. 32. 118. Copt. Sahid. Arm. Ath. Theodoret. Hilar. (l) BDL. 33. 157. Syr. Arr. Perss. Copt. Sahid. Æth. Arm. Slav. 2. 3. Vulg. cant. verc. colb. for. gat. Mm. foss. Ath. Damasc. Hilar. sæpe. (semel ut rec.) Ambrosiast. (m) = EH. al. 22. Mt. g. x. 9. 4. 17. Ed. Copt. M. brix. καὶ ἐζήτουν. D. cant. (n) = D. 64. 69. al. 6. Copt. Vulg. It. (exc. brix.) Chrys. etiam in Mt. 4 codd. Post αὐτὸν ponunt AL. 1. 131. 220. Mt. 10. 11. (o) = 64. al. 4. Mt. o. r. 17. Syr. Ar. p. Pers. p. Nonn. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (p) = 225. Mt. o. Chrys. etiam in Mt. 6 codd.

τόπον," ὅπου ἦν ἰωάννης [q] τὸ πρῶτον" βαπτίζων [r]· καὶ
ἔμεινεν ἐκεῖ. Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλε- 41
γον· ὅτι ἰωάννης [s] μὲν" σημεῖον ἐποίησεν [t] οὐδέν" πάντα
[u] δὲ," ὅσα εἶπεν [x] ἰωάννης" περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν.
Καὶ [y] ἐπίστευσαν πολλοὶ" [z] ἐκεῖ" εἰς αὐτόν.] 42

[Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, λάζαρος, [a] ἀπὸ βηθανίας," 1
[b] ἐκ τῆς κώμης" μαρίας καὶ μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐ-
τῆς. Ἦν δὲ μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ, καὶ 2
ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς· ἧς ὁ
ἀδελφὸς λάζαρος ἠσθένει. Ἀπέστειλαν οὖν [c] αἱ ἀδελ- 3
φαὶ" [d] πρὸς αὐτὸν," λέγουσαι· κύριε, ἴδε, ὃν [e] φιλεῖς,"
ἀσθενεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθέ- 4
νεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ
θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ [f] θεοῦ" δι' αὐτῆς.
[g] Ἠγάπα" δὲ ὁ ἰησοῦς [h] τὴν μάρθαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν 5

(q) = 33. 220. In aliis locum mutat. τὸ πρότερον. 69. 218 (c. al. 2.) Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (r) + αὐτὸν. Copt. (s) = 59. 69. 124. Syr. Perss. Æth. Goth. (t) οὐδὲ ἕν. 1. 69. 124. Orig. (u) = Mt. o. γάρ. 157. (x) = 116. al. 2. Mt. r. Copt. (y) πολλοὶ ἐπίστευσαν. BDL. 1. Mt. r. s. Syr. Arm. Vulg. It. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (z) = 16. Syr. Perss. Vulg. veron. verc. brix. for. colb. germ. corb. Mm. gat. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. Ante ἐπίσ. ponunt Mt. 9. 4. Ante πολλοὶ, 235. Post αὐτὸν, ABDL. 1. 69. 124. 157. 220. Mt. r. s. 11. Copt. Arm. Syr. p. cant. (a) = 56. Arnob. (b) τῆς κώμης, ἀδελφὸς. Syr. Pers. p. || ἐκ = Mt. μ. 7. (c) = veron. + αὐτοῦ. DS. 1. 40. 63. al. 8. Mt. a. s. 10. Ed. Syr. Perss. Æth. Copt. Arm. Goth. Vulg. cant. verc. brix. for. colb. germ. Mm. gat. mart. foss. (d) = 40* 63. 235. Mt. a. 10. Ante αἱ ἀδελφαὶ ponunt Mt. s. Arm. πρὸς τὸν ἰησοῦν. D. Syr. Pers. p. Æth. cant. veron. colb. (e) ἐφίλεις. L. Ev. 29. emmer. (f) ἀνθρώπου. Codd. lat. ap. Mill. Nonn. *ejus*, colb. corb. Ambr. (g) ἐφίλει. D. *diligebat*, Vulg. Alii. *amabat*, cant. verc. (h) τὴν μαρίαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς μάρθαν, καὶ τὸν λάζ. 1. 69. 124. Alius. item Arm. τὴν μάρθαν, καὶ τὴν μαρίαν, καὶ τὸν λάζ. Mt. B. Syr. Pers. p. *Lazarum et Mariam et sororem ejus*, corb. *Lazarum et sororem ejus*, colb. τὸν λάζαρον καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ. verc. Chrys. in Mt. codd. qu. || αὐτῆς] + μαρίαν. 229** Mt. i. n. Copt. Ar. Pers. w. Vulg. veron. brix. for. foss. germ. gat. Mm.

6 αὐτῆς, καὶ τὸν λάζαρον." Ὡς οὖν ἤκουσεν, ὅτι
ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν [i] ἐν ᾧ ἦν τόπῳ" δύο ἡμέρας.
7 Ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει [k] τοῖς μαθηταῖς·" ἄγωμεν
8 εἰς τὴν ἰουδαίαν πάλιν. Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί·
ῥαββὶ, νῦν ἐζήτουν σε [l] λιθάσαι οἱ ἰουδαῖοι," καὶ πάλιν
9 ὑπάγεις ἐκεῖ; Ἀπεκρίθη [m] † ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκά
[n] εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας;" ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει·
10 Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει, ὅτι τὸ
11 φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. Ταῦτα εἶπε· καὶ μετὰ τοῦτο
λέγει αὐτοῖς· λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν [o] κεκοίμηται·"
12 ἀλλὰ πορεύομαι, ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. Εἶπον οὖν
[p] — οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ" κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσε-
13 ται. Εἰρήκει δὲ ὁ ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ·
ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν, ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέ-
14 γει. Τότε [q] οὖν" εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς παῤῥησίᾳ· λά-
15 ζαρος ἀπέθανε· Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε,
16 ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν [r] πρὸς αὐτόν." Εἶ-
πεν οὖν θωμᾶς, ὁ λεγόμενος δίδυμος, [s] τοῖς συμμα-
θηταῖς·" ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐ-

[m] † ὁ.

(i) ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἦν. 49. ἐπὶ τῷ τόπῳ. D. Sahid. cant. *in eodem loco*, Vulg. It. *in eo loco*, gat. (k) αὐτοῖς. Arm. || + αὐτοῦ. ADK. 28. 63. 69. 106. 157. 226* 229** al. 3. Mt. d. l. Ed. Syr. utr. Perss. Arr. Copt. Æth. Vulg. cant. veron. brix. for. colb. corb. foss. germ. gat. Mm. mart. (l) οἱ ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. 218 (cum 3.) Ev. 32. (m) = ABCDGLS. Alii. Mt. BHV. al. 18. Ed. (n) ὥρας ἔχει ἡ ἡμέρα. D. cant. || εἰσὶν ὧραι] ὧραι εἰσιν. ABCL. al. 19. pluresve. Mt. B. al. 10. Ed. Chrys. (etiam in Mt. 7 codd.) Cyr. Theophyl. (o) κοιμᾶται. D. etiam vs. 12, (*dormivit*, sed vs. 12 *dormit*, cant.) (p) αὐτῷ. A. 44. οἱ μαθηταί. 116. corb. αὐτῷ οἱ μαθηταὶ s. οἱ μαθ. αὐτῷ. BC*DK. 42. 157. al. 3. Syr. Pers. p. Copt. Sahid. Syr. p. in m. Æth. cant. veron. Theophyl. ms. αὐτῷ οἱ μαθ. αὐτοῦ. Ev. 29. Mt. x. χ. 11. Arm. verc. colb. (q) = A. 157. Mt. s. Syr. Pers. p. Copt. Arm. verc. (r) ἐκεῖ. 142* (s) = colb. σὺν τοῖς μαθηταῖς, 69. τοῖς μαθηταῖς. 58. Ed. Ar. rom. Erp. τοῖς συμμαθ. αὐτοῦ D. Ev. 17. Syr. Pers. p. Ar. p. Copt. Goth. cant. brix. foss. corb. tol.

τοῦ. Ἐλθὼν οὖν ὁ ἰησοῦς [t] εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέ- 17
ρας [u] ἤδη″ [x] ἔχοντα″ ἐν τῷ μνημείῳ. Ἦν δὲ ἡ βη- 18
θανία ἐγγὺς τῶν ἱεροσολύμων, [y] ὡς″ ἀπὸ σταδίων [z] δεκα-
πέντε.″ [a] Καὶ πολλοὶ″ [b] ἐκ″ [c] τῶν ἰουδαίων″ ἐληλύθει- 19
σαν πρὸς [d] τὰς περὶ″ μάρθαν καὶ μαρίαν, ἵνα παρα-
μυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ [e] αὐτῶν.″ Ἡ οὖν 20
μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι [f] † ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν
αὐτῷ· μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. Εἶπεν οὖν 21
[g] = ἡ″ μάρθα πρὸς τὸν ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ
ἀδελφός μου οὐκ ἂν [h] ∞ ἐτεθνήκει.″ [i] Ἀλλὰ″ καὶ 22
νῦν οἶδα, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεὸν, δώσει σοι [k] ὁ
θεός.″ Λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός 23
σου. Λέγει αὐτῷ [l] μάρθα· οἶδα, ὅτι ἀναστήσεται [m] ἐν 24
τῇ ἀναστάσει,″ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Εἶπεν [n] αὐτῇ ὁ 25
ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς
ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται. Καὶ πᾶς ὁ [o] ζῶν, καὶ″ 26
πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις
τοῦτο; Λέγει [p] αὐτῷ·″ ναὶ, κύριε, ἐγὼ πεπίστευκα, 27

---

[f] † ὁ. [h] ∞ ἀπέθανε.

(t) + εἰς βηθανίαν. A**D. 157. 218 (cum 124. al. 5.) al. 3. Mt. s. 11. Syr. Pers. p. Æth. cant. (u) = D. Ev. 29. Mt. d. Syr. Pers. p. Copt. Arm. cant. foss. Ante ἡμέρας ponunt BC* Ev. 1. Mt. s. (x) = Arm. Post μνημείῳ ponunt DL. Vulg. cant. veron. corb. for. colb. (y) = D. cant. Cyr. (z) πέντε. Conject. Wahii. *duodecim*, colb. (a) πολλοί. Arm. πολλοὶ δέ. BCDL. 33. 157. Mt. s. Copt. Vulg. It. exc. brix. πολλοὶ οὖν. 1. 118. (b) = 16. Ev. 44. Mt. 11. (c) τῶν ἱεροσολύμων, D. cant. τῆς ἰουδαίας. 284. (d) = D. (Verss.) τήν. BCL. (St. β. π.) 33. 38. Mt. s. Ed. (e) = BDL. Arm. cant. (f) = AB CDHS. 218 (c. al. 10.) Alii. Mt. B HV. al. 20. Ed. Cyr. Theophyl.

(g) = AHS. al. 22. pluresve. Mt. BHV. al. 17. Ed. Theophyl. (h) B C*DKL. 1. 33. 42. 118. 145. Mt. s. 11. Cyr. Chrys. bis (etiam in Mt. 7 codd.) Basil. sel. Amphiloch. Andr. cret. ‖ Ordo vocabulorum varie mutatur. (i) = BC* 1. 33. 53. Mt. s. verc. Chrys. alicubi. (k) = Syr. Pers. p. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (l) + ἡ. BCD. al. 5. Mt. i. n. s. x. 10. Ed. (m) = 13. 57. Mt. d. s. Chrys. etiam in Mt. 7 codd. (n) + οὖν. 40. 57. 63. al. 13. Mt. B. a. f. q. r. χ. 10. Goth. + δέ. 1. Ev. 15. veron. (o) = 64. Mt. B. Mm. Chrys. in Mt. 4 codd. *qui videt et*, Novatian. (p) = D. gr. 57. Ar. rom. Erp. Copt.

ὅτι σὺ εἶ [q] ὁ χριστὸς,″ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον
28 ἐρχόμενος. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἀπῆλθε, καὶ ἐφώ-
νησε μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς * [r] λάθρα,″ εἰποῦσα·
29 ὁ διδάσκαλος πάρεστι, καὶ φωνεῖ σε. Ἐκείνη, ὡς ἤκου-
30 σεν, [s] ἐγείρεται ταχὺ, καὶ ἔρχεται″ πρὸς αὐτόν. [t] Οὔ-
πω″ [u] δὲ″ ἐληλύθει ὁ ἰησοῦς [x] εἰς″ τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν
31 [y] ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ μάρθα. Οἱ οὖν
ἰουδαῖοι, οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, [z] καὶ″ πα-
ραμυθούμενοι αὐτὴν, ἰδόντες τὴν μαρίαν, ὅτι ταχέως
ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, [a] ∾ λέγοντες·″
32 ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. Ἡ οὖν
μαρία, ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν, ἔπεσεν
[b] αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας,″ λέγουσα [c] αὐτῷ·″ κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν
33 [d] ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός.″ Ἰησοῦς οὖν, ὡς εἶδεν αὐτὴν
[e] κλαίουσαν,″ καὶ τοὺς [f] συνελθόντας αὐτῇ ἰουδαίους
κλαίοντας,″ [g] ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν
34 ἑαυτὸν,″ Καὶ εἶπε· ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν
35 αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. [h] Ἐδάκρυσεν ὁ ἰησοῦς.

---

[a] ∾ λέξαντες. [b] εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ.

(q) = 60. 96. 97. Ev. 20. Vulg. ms. (r) σιωπῇ. D. *silentio*, Vulg. It. *occulte*, brix. Sequenti voci jungunt 34. 36. Ev. 27. Mt. r. (s) ἠγέρθη . . . ἔρχεται. C*D. Syr. p. in m. ἠγέρθη . . . ἤρχετο. BL. Mt. s. Syr. Copt. It. (exc. for. Mm. gat.) Andr. (t) οὐ. D. gr. (u) = Arm. Vulg. ms. γάρ. D. (St. β.) Copt. Sahid. Vulg. It. Aug. (x) πρὸς. 69. (y) + ἔτι. BC. Mt. l. s. λ. Copt. Sahid. Goth. Sax. Vulg. It. exc. cant. (z) = D. Arr. Goth. cant. veron. brix. colb. foss. (a) BD (St. β.) L. 1. 33. 78. 127. 157. Alius. Syr. Ar. p. Pers. p. Copt. Æth. Arm. Syr. p. in m. cant. Andr. cret. Nonn. (b) αὐτοῦ εἰς (s. πρὸς) τοὺς πόδας. AC*EGH LS. 1. 36. 40. 69. 72. 118. 124. 127. 131. 157. 235. Ev. 1. 36. al. 26. Mt. BHV. al. 16. Ed. Slav. Theophyl. Andr. || αὐτοῦ = 218 (c. al. 3.) Ev. 26. || εἰς] πρὸς. CDL. 1. 33. 118. 157. Mt. s. Ed. Andr. ἐπὶ. Mt. 11. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (c) = D. 28. 131. al. 6. Mt. s. Ed. Copt. Arm. cant. verc. (d) μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. BCL. Mt. 11. Alii alio ordine. (e) = 61. 74. 89* 234. (f) ἰουδαίους κλαίοντας τοὺς συνεληλυθότας μετ' αὐτῆς. D. cant. veron. verc. colb. corb. (g) ἐταράχθη τῷ πνεύματι ὡς ἐμβριμώμενος. D. 1. Sahid. Arm. cant. (h) + καί. D. 61** 69. Syr. Pers. Arr. Copt. Æth. Goth. Vulg. It. Apollinar. ap. Corder.

Ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι· ἴδε, πῶς ἐφίλει αὐτόν. Τινὲς 36 37
δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἠδύνατο οὗτος, ὁ ἀνοίξας τοὺς
ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ [i], ποιῆσαι, ἵνα καὶ οὗτος μὴ
ἀποθάνῃ; Ἰησοῦς οὖν, πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ, 38
ἔρχεται [k] εἰς" τὸ μνημεῖον. ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος
ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. Λέγει ὁ ἰησοῦς· ἄρατε τὸν λίθον. 39
λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ [l] ∞ τεθνηκότος" μάρθα·
κύριε, [m] ἤδη" ὄζει· τεταρταῖος [n] — γάρ" ἐστι. Λέγει 40
αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· οὐκ εἶπόν σοι, ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, [o] ∞ ὄψει"
τὴν [p] δόξαν" τοῦ θεοῦ; Ἦραν οὖν τὸν λίθον [q] †. ὁ δὲ 41
ἰησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς [r] [s] ἄνω," καὶ εἶπε· πάτερ,
εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἤκουσάς μου. Ἐγὼ δὲ ᾔδειν, ὅτι 42
πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιε-
στῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Καὶ 43
ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε· λάζαρε, δεῦρο
ἔξω. [t] = Καὶ" ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς, δεδεμένος [u] τοὺς 44
πόδας καὶ τὰς χεῖρας" [x] κειρίαις·" καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ

[l] ∞ τετελευτηκότος. [o] ∞ ὄψῃ. [q] † οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος.

(i) + γεγεννημένου. Copt. Pers. p. Vulg. ed. gat. Mm. (k) ἐπὶ. D. in, cant. *ad*, Vulg. It. (l) ABC*DKL. 27. 33. 157. Mt, s. Syr. p. in m. Orig. Andr. *Lazari*, verc. ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνηκότος = veron. colb. corb. foss. Ambr. μάρθα ponunt ante ἡ ἀδελφὴ, D. Syr. Sahid. Arm. cant. verc. (m) ἴδε. 69. (n) = D. Sax. cant. Chrysol. (o) ABDEHLS. 69. 72. 123** 131. Ev. 7. Mt. μ. 17. Orig. Cyr. (p) δύναμιν. 53. (q) = BC*D (St. β.) L. 5. 24* 157. Syr. Perss. Ar. Sahid. Æth. Arm. Vulg. Sax. It. Orig. quater. Chrys. in Mt. 5 codd. οὗ ἦν τεθαμμένος. Mt. 11. οὗ ἦν. A. 1. Goth. Syr. p. brix. ὅπου ἦν. Mt. s. spatio relicto vacuo. ὅπου ἔκειτο. 56. 58. 61. ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ μνημείου. Copt. Ar. (r) + αὐτοῦ s. ἑαυτοῦ. D. 28. 33. 69. Ev. 1. al. 6. Mt. 10. Syr. utr. Pers. p. Arr. Copt. Æth. cant. veron. corb. Chrys. semel, etiam in Mt. 8 codd. (s) = 69. Mt. 10. ἄνωθεν. Mt. 17. εἰς τὸν οὐρανόν. veron. brix. colb. Chrys. in Mt. 5 codd. semel. εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω. K. 11. 42. 91. al. 8. Mt. V. g. Sahid. Syr. p. in m. vero. emmer. (t) = BCL. Ev. 5. Copt. Orig. καὶ εὐθὺς. D. (St. β.) Vulg. cant. brix. foss. for. (u) τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. A. 69. 76. 157. 218 (c. 77.) Ev. 32. Mt. V. q. r. x. 10. Syr. utr. Ar. Æth. Goth. Slav. Bohem. ms. Sax. gat. foss. Andr. Hier. (x) κηρίαις. A. 1. 157. al. 7. Mt. BV. c. x.

σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· λύσατε
45 αὐτὸν, καὶ ἄφετε [y] ὑπάγειν. Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν ἰου-
δαίων, [z] οἱ ἐλθόντες" πρὸς τὴν μαρίαν, [a] καὶ θεασάμε-
46 νοι" [b] ἃ" ἐποίησεν [c] †, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.] [d] Τινὲς
δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς [e] φαρισαίους, καὶ εἶ-
πον αὐτοῖς [f] ἃ" ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς.

47 [Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέ-
δριον [g], καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος
48 [h] πολλὰ" [i] σημεῖα ποιεῖ." Ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω,
πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ ῥωμαῖοι,
49 καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ [k] ἔθνος." Εἷς
δέ τις ἐξ αὐτῶν, καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ
50 ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδὲν, Οὐδὲ
[l] ∞ διαλογίζεσθε," ὅτι συμφέρει [m] ἡμῖν," ἵνα εἷς ἄν-
θρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος
51 ἀπόληται. Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ
ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ [n] ἐκείνου," [o] προεφήτευσεν," ὅτι
ἔμελλεν [p] = ὁ" ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους·

[e] † ὁ ἰησοῦς. [l] ∞ λογίζεσθε.

(y) + αὐτὸν. BC*L. 157. Copt. Orig. ter. Basil. seleuc. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (z) τῶν ἐλθόντων. D. Sed Orig. dis. ut rec. (a) ἑωρακότες. D. item Copt. Arm. Pers. p. Sax. cant. veron. verc. gat. Mm. foss. Sed Orig. dis. ut rec. (b) ὅ. A**B CD. 1. Mt. n. s. Syr. (Perss. Arr.) cant. Sed Orig. ut rec. ὅσα. 11. Mt. l. Ed. (c) = ABC* ut videtur, L. 1. Copt. Sahid. Arm. Goth. Sax. Vulg. ms. veron. colb. foss. Mm. gat. for. tol. emmer. Orig. ter vel quater. (d) Vs. 46 = S. (e) + ἀρχιερεῖς καὶ. 13. 69. 124. (f) ὅ. CDM. 69. 124. Mt. s. cant. veron. ὅσα. A. 13. 131. al. 13. Mt. a. al. 4. Ed. Pers. p. (g) + κατὰ τοῦ ἰησοῦ. 13. 69. 124. 127. al. 4. Mt. 11. Evangelistaria. (h) τοιαῦτα. D. cant. veron. colb. corb. (i) ποιεῖ σημεῖα. ABL. Orig. Alii alio ordine. (k) ἔθος. Ev. 5, Pers. p. *regnum*, Aug. semel. (l) ABDL. 1. 69. Alius. Orig. bis, Cyr. Chrys. semel in Mt. λ. φ. (m) = Mt. z. Slav. 2. Chrys. semel, etiam in Mt. 5 codd. ὑμῖν. DLM. al. 10. Mt. H. c, semel. Slav. 3. Vulg. cant, veron. verc. corb. foss. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (n) = D. gr, (o) ἐπροφήτευσεν. BDL. Mt. φ. (p) = AB. al. 12. pluresve. Mt. BHV, al. 9. Orig. Chrys. in Mt. 2 codd,

Καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα q καὶ'' τὰ τέκ- 52
να τοῦ θεοῦ r τὰ διεσκορπισμένα'' συναγάγῃ εἰς ἕν.
Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας s συνεβουλεύσαντο,'' ἵνα 53
ἀποκτείνωσιν αὐτόν. Ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παῤῥησίᾳ 54
περιεπάτει ἐν t τοῖς ἰουδαίοις,'' ἀλλὰ ἀπῆλθεν u ἐκεῖθεν''
εἰς x τὴν'' χώραν y ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς z ἐφραΐμ'' λε-
γομένην πόλιν· κἀκεῖ a διέτριβε'' μετὰ τῶν μαθητῶν
b αὐτοῦ.''] Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων· καὶ 55
ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας *
* — πρὸ τοῦ πάσχα,'' ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. Ἐζή- 56
τουν οὖν τὸν ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ
ἱερῷ d ἑστηκότες·'' τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς
τὴν ἑορτήν; e Δεδώκεισαν'' δὲ f καὶ'' οἱ ἀρχιερεῖς καὶ 57
οἱ Φαρισαῖοι g ἐντολὴν,'' ἵνα ἐάν τις γνῷ, ποῦ ἐστι, μη-
νύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

Ὁ οὖν ἰησοῦς [πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς 1
βηθανίαν, ὅπου ἦν λάζαρος h ὁ τεθνηκὼς, i ὃν ἤγειρεν

(q) = Vulg. veron. brix. colb. germ. corb. Aug. (r) = 69. Mt. x. (s) ἐβουλεύσαντο. BD. 69. 124. Orig. semel. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (t) αὐτοῖς. 142. Mt. V. τῇ ἰουδαίᾳ. Copt. Sahid. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (u) = D. 64. 219. Ev. 3. 28. 31. 33. Mt. HV. Pers. w. Æth. Vulg. It. (exc. brix.) Orig. semel. (in textu.) Theophyl. Nonn. (x) = 1. 69. 118. (y) + σαμφουρεὶν. D. (σαμφουρεὶμ St. β.) *Sapfurim*, cant. *longinquam*, veron. *proximam*, brix. (z) ἐφραὶμ s. ἐφρὲμ. DEL. 1. 36. 40. 72. Alii. Mt. 10. 11. Syr. Pers. p. Copt. Vulg. It. Iren. ἐφρὰμ. Ev. 28. ἐφραθᾶ. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. (a) ἔμενεν. BL. Mt. s. Copt. Syr. p. in m. Orig. ter. (b) = BDL. 1. 40. 118. Mt. 11. Arm. Pers. p. cant. Orig. ter. Cyr. (c) = 33. 69. 235. item 108. πρὶν τὸ πάσχα. D. πρὸ τῆς ἑορτῆς. 57. al. 3. Mt. V. Syr. Perss. Post ἑαυτοὺς ponit G. (d) = Syr. Ante ἐν ponunt L. 69. 124. Mt. s. Arm. ἑστῶτες. D. (e) ἐδεδώκεισαν. 235. Mt. d. l. s. Ed. ‖ Vs. 57—cap. 12, 18. transsiliunt Evangelistaria nonnulla. (f) = ABL. 1. 11. 42. 69. 91. 116. 118. 157. al. 12. Mt. q. r. s. 10. 11. Syr. utr. Arr. Perss. Æth. Arm. Slav. ed. Vulg. It. (exc. cant.) Orig. (g) ἐντολάς. BM. 1. 118. Mt. 11. Syr. p. in m. Orig. bis. (h) = B. Syr. Sahid. Syr. hieros. verc. colb. Chrys. in Mt. 9. 4. Pseudo Chrys. ‖ *ubi Lazarus fuerat mortuus*, Vulg. (i) = Mt. x. ‖ ἐκ νεκρῶν] = Vulg. veron. for. corb. foss. germ. gat. Mm. Chrys. in Mt. 9. 4. *mortuum*, colb.

2 ἐκ νεκρῶν″ [k]. Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ
[l] μάρθα″ διηκόνει· ὁ δὲ λάζαρος εἷς ἦν τῶν [m] ἀνακειμένων σὺν″
3 [n] αὐτῷ.″ Ἡ οὖν μαρία, λαβοῦσα [o] λίτραν″ [p] μύρου νάρδου
πιστικῆς″ [q] πολυτίμου,″ ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ, καὶ
ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς [r] τοὺς πόδας αὐτοῦ·″ ἡ δὲ
4 οἰκία [s] ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. Λέγει οὖν
εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, [t] ἰούδας = σίμωνος″ [u] ἰσκα-
5 ριώτης,″ ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· Διατί τοῦτο
τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη [x] τριακοσίων″ δηναρίων, καὶ ἐδόθη
6 πτωχοῖς; Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν
ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον
7 [y] ∾ εἶχε καὶ″ τὰ βαλλόμενα [z] ἐβάσταζεν.″ Εἶπεν
οὖν ὁ ἰησοῦς· [a] ἄφες″ αὐτήν· [b] ∾ εἰς τὴν ἡμέραν
8 τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν″ αὐτό. [c] Τοὺς πτω-

---

[m] συνανακειμένων. [y] ∾ ἔχων.

[b] ∾ ἵνα εἰς τὴν ἡμ. τοῦ ἐνταφ. μου τηρήσῃ.

(k) + ὁ ἰησοῦς. ABDEGL. 42. 72. 124. Ev. 6. al. 6. Mt. 17. Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Sahid. Æth. Goth. Vulg. cant. brix. corb. for. foss. germ. gat. Mm. Theophyl. (l) μαρία. 63. Mt. a. r. (m) ADE GHKLMS. Ev. 1. 6. 24. 46. al. 82. Mt. BH. al. 16. Ed. Orig. ἀνακειμένων. 225. Ev. 15. Mt. V. a. o. Mt. 9. 4. verc. συνανακειμένων σὺν. 76. (n) = 225. Mt. V. 9. 4. verc. τῷ ἰησοῦ. colb. (o) ἀλάβαστρον, λίτραν. Mt. B. *libram*, Vulg. It. (p) πιστικῆς μύρου. D. *pistici unguenti*, cant. veron. corb. colb. *nardi unguenti*, verc. (q) = verc. veron. corb. (r) = 1. 69. 116. Alius. Sax. Orig. int. αὐτοὺς. Copt. (s) + ὅλη. 1. 13. 69. 124. Alius. Orig. int. + αὐτοῦ. Ev. 26. (t) = B. ἰούδας. D. 118. Mt. s. Ed. Syr. Perss. Copt. Sahid. Æth. Arm. Syr. hieros. Vulg. cant. germ. for. Nonn. ἰούδας σίμων. G. Ev. 27. 35. 36. al. 3. Mt. g. veron. colb. corb. σίμων ἰούδας. Ev. 26. verc. (u) σκαριώτης. Sahid. veron. verc. brix. for. colb. corb. germ. foss. ἀπὸ καρυώτου. D. *a caryoto*, cant. (x) διακοσίων. 69. 124. Ev. 26. 27. Barber. 1. Mt. 17. (y) BDLQ. 1. 33. 157. Copt. Vulg. cant. for. Orig. (z) *auferebat* s. *exportabat*, veron. verc. corb. Mm. tol. (a) ἄφετε. Vulg. Sahid. verc. for. foss. Chrys. in commentar. (etiam in Mt. 4 codd.) Ambr. Gaud. (utrumque in exemplaribus gr. et lat. inveniri testatur.) (b) BDLQ. 33. 42. 145. Alius. Ar. Copt. Æth. Arm. Syr. p. in m. Slav. Vulg. It. (exc. brix.) Nonn. Ambr. Gaud. Aug. (c) Vs. 8 = D. cant.

χοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάν-
τοτε ἔχετε [d].

Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν ἰουδαίων, ὅτι ἐκεῖ 9
ἐςι, καὶ ἦλθον, οὐ διὰ τὸν ἰησοῦν [e] μόνον," ἀλλ' ἵνα
[f] καὶ" τὸν λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐβου- 10
λεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν λάζαρον ἀποκτεί-
νωσιν· Ὅτι πολλοὶ [g] δι' αὐτὸν" ὑπῆγον τῶν ἰουδαίων, 11
κ ἐπίςευον εἰς τὸν ἰησοῦν. Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς, 12
ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτὴν, ἀκούσαντες, ὅτι ἔρχεται [h] = ὁ"
ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα, Ἔλαβον [i] τὰ" βαΐα τῶν φοινί- 13
κων, καὶ ἐξῆλθον εἰς [k] ὑπάντησιν" αὐτῷ, κ [l] ἔκραζον"
ὡσαννὰ, [m] εὐλογημένος" ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου,
[n] = ὁ" βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ. Εὑρὼν δὲ ὁ ἰησοῦς 14
ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτὸ, καθώς ἐςι γεγραμμένον·
Μὴ φοβοῦ, [o] θύγατερ" σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεύς [p] σου" 15
ἔρχεται [q] καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα [r] — δὲ" 16
οὐκ [s] ἔγνωσαν" οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε
ἐδοξάσθη [t] ὁ" ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν, ὅτι ταῦτα ἦν
[u] ἐπ' αὐτῷ" γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.

(d) + μεθ' ἑαυτῶν. Arm. harl* (e) = D. Mt. o. cant. veron. verc. (f) = D. Vulg. It. (exc. brix. tol.) Vigil. (g) = Arm. (h) = ADGHLQ. Ev. 6. Alii. Mt. BHV. al. 11. (i) = Mt. H. (k) συνάντησιν. DGL. 69. 91. 108. Ev. 24. 31. 44. Mt. B. s. 17. ἀπάντησιν. A. 10. 40* 42. 63. 106. 235. Ev. 1. al. 16. Mt. V. al. 10. Orig. bis. (l) ἐκραύγαζον. DLQ. 157. al. 2. ἔλεγον. 108. || + λέγοντες. ADQ. 1. 13. 42. 157. 218 (c. al. 4.) al. 4. Mt. s. Syr. Arr. Pers. p. Æth. Copt. Arm. Syr. p. ms. Slav. cant. verc. corb. foss. + καὶ ἔλεγον. 57. 91. (m) εὐλογητὸς. D. (n) = AGH. 36. 40. 63. 64. 69. 72. 106. 116. 124. 127. 131. 235. Ev. 1. 24. 36. 46. al. 31. Mt. BHV. al. 21. Ed. Goth. Theophyl. καὶ ὁ. BLQ. Copt. Orig. semel. (o) θυγάτηρ. ABDQ. Ev. 1. al. 3. Mt. B. (p) = A. (q) + σοι. 89. al. 3. Mt. s. Syr. colb. Mm. (r) = BLQ. Vulg. veron. for. (s) ἐνόησαν. D. gr. ᾔδεισαν. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (t) = ALQ. Alii. Mt. a. al. 7. Ed. (u) = 116. veron. περὶ αὐτοῦ. D.

17 [Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος, [x] ὁ ὢν" μετ' αὐτοῦ, [y] ∾ ὅτι"
τὸν λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐ-
18 τὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦτο [z] καὶ" ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ
ὄχλος, ὅτι [a] ἤκουσαν" τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.]
19 Οἱ οὖν [φαρισαῖοι εἶπον πρὸς [b] ἑαυτούς·" θεωρεῖτε, ὅτι
οὐκ [c] ὠφελεῖτε" οὐδέν; ἴδε, ὁ κόσμος [d] ὀπίσω αὐτοῦ
[e] ἀπῆλθεν."

20 Ἦσαν δέ τινες [f] ἕλληνες" [g] ἐκ" τῶν ἀναβαινόντων [h],
21 ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. Οὗτοι [i] — οὖν" [k] προσ-
ῆλθον" φιλίππῳ, [l] τῷ ἀπὸ βηθσαϊδὰ τῆς γαλι-
λαίας," καὶ ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· [m] κύριε," θέλο-
22 μεν τὸν ἰησοῦν ἰδεῖν. Ἔρχεται φίλιππος, καὶ λέγει
τῷ ἀνδρέᾳ, [n] καὶ πάλιν" ἀνδρέας καὶ φίλιππος λέγουσι

[y] ∾ ἔτι. [a] ἤκουσε.

(x) ὃς ἦν πρῶτον. Slav. (y) AE** QS. 36. 40. 63. 64. 72. 108. 116. 124. 127. 142. 145. 157. 161. 218 (c. al. 8.) 235. Ev. 1. 2. 6. 36. al. 25. pluresve. Mt. BHV. al. 21. Ed. (etiam St. 3.) Pers. w. Syr. p. Æth. Slav. Vulg. brix. Mm. for. gat. Apollinar. ap. Corder. Nonn. || ἔτι. DL. (St. β. η.) Alii. Syr. Arr. Pers. p. Arm. It. (z) = EH. al. 6. Mt. a. al. 7. Syr. Goth. veron. verc. colb. corb. tol. (a) ADLMS. 1. 13. 42. 57. 63. 69. 108. 116. 157. 218 (c. al. 4.) Ev. 18. 35. al. 11. Mt. B. a. r. s. 10. Ed. Syr. Perss. Copt. Sahid. Syr. p. ms. Goth. Slav. Vulg. It. (b) αὐτούς. D. Ev. 22. cant. verc. colb. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (c) ὠφελεῖται. 38. Ev. 36. ὠφελεῖ. S. corb. ὠφελοῦμεν. Ar. p. Vulg. brix. for. colb. germ. gat. Mm. mart. foss. Nonn. (d) + ὅλος. DL. 7. 13. 33. 157. 218 (cum 124. al. 4.) Ev. 6. 22. Mt. s. Syr. Perss. Ar. Copt. Æth. Arm. Syr. p. c. ast. Vulg. It. Cyr. Nonn. Andr. cret. Ambr. Ambrosiast. || Sahid. Goth. ut rec. (e) ἀπέρχεται. Syr. p. corb. Ambr. Ambrosiast. ὑπάγει. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (f) = 69. 220. Ante τινες ponunt BDLQ. 1. 157. Mt. s. Syr. cant. veron. brix. Alii. *Aramæi*, Syr. p. *gentiles*, Vulg. brix. for. germ. foss. gat. Mm. *Græci*, cant. veron. verc. corb. colb. (g) = L. 64. 69. Ev. 2. al. 5. Theophyl. (h) + εἰς ἱεροσόλυμα. 13. 106. Mt. x. 11. (i) = L. 69. Mt. 11. Syr. Arm. Goth. Slav. 2. verc. foss. (k) προσῦχον. 69. (l) = 28. 61* Nonn. || γαλιλαίας] πόλεως. Mt. c. (m) = 28. (n) = Arm. καί. Syr. Perss. Æth. Sahid. *autem*, colb. corb. tol. ἔρχεται s. καὶ ἔρχεται s. ἔρχεται πάλιν, (et mox + καί: λέγουσι) ABL. 54. 157. Mt. s. Copt. verc.

τῷ ἰησοῦ. Ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέγων· 23
ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· [ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου, 24
πεσὼν εἰς τὴν γῆν, ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν
δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. [Ὁ φιλῶν τὴν ψυ- 25
χὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ [o] μισῶν" τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐ-
τήν. Ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ 26
ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς [p] ἔσται"
[q] † ἐάν τίς ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.
Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται· καὶ τί εἴπω; πάτερ, 27
σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης; * ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλ-
θον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. [Πάτερ [r], δόξασόν [s] σου" 28
[t] τὸ ὄνομα." [u] ἦλθεν οὖν" φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ
ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω. Ὁ οὖν ὄχλος, ὁ [x] ἑστὼς" 29
[y] καὶ" ἀκούσας, ἔλεγε [z] βροντὴν γεγονέναι·" ἄλλοι
ἔλεγον· ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. Ἀπεκρίθη [a] — ὁ" 30
ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ [b] αὕτη ἡ φωνὴ"· [c] γέγονεν,"

[q] † καὶ.

(o) ἀπολέσας. 60. 80. Ev. 18. 32. Mt. f. Mm. germ. (p) ἔστω. 11. 116. al. 6. Mt. V. o. Cyr. ἐστι. Mt. 11. 17. || = L. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. (q) = BDL. 1. 33. 69. 124. 157. al. 2. Syr. Pers. p. Sahid. Vulg. It. exc. brix. *autem*, veron. colb. (r) + ἅγιε. 42. 63. 131. al. 5. Mt. a. z in marg. 10. (s) μου. B. 5. (t) τὸν υἱὸν. L. 1. 12. 33. 91. ap. Mill. 118. 218 (cum 123. 220.) Ar. p. Erp. Copt. (sed Sahid. et Arm. ut rec.) Syr. p. in m. Slav. 2. Mm. germ. Ath. Nonn. Leo. Utriusque lectionis meminit Cyr. Utramque jungit Æth. *nomen tuum, in quo erat filius*, Tert. || + ἐν τῇ δόξῃ, ᾗ εἶχον παρὰ σοὶ, πρὶν τοῦ τὸν κόσμον γενέσθαι. D. cant. Aug. Hier. ut videtur. (u) καὶ ἐγένετο. D. cant. *audita est*. Syr. || οὖν = Copt. Arm. *autem*, verc. (x) ἑστηκὼς. ADG. 69. 124. 131. Alii. Mt. c. s. x. 11. (y) = D. 1. 69. Copt. cant. (z) ὅτι βροντὴ γέγονε. D. Sahid. Slav. cant. veron. verc. corb. colb. tol. (a) = BD. 69. 157. 235. Ev. 18. 24. al. 11. pluresve. Mt. a. c. semel. al. 14. Ed. (b) ἡ φωνὴ αὕτη. ABDL. 1. 157. al. 4. Mt. B. r. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (c) ἦλθεν. D. (St. β.) Sahid. Æth. Vulg. It. (exc. brix.) Tert. Hilar. Victorin. Quæst. ex N. T.

31 ἀλλὰ [d] δι' ὑμᾶς." Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου [e] = τού-
του·" νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου [f] ἐκβληθήσεται
32 ἔξω." Κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, [g] πάντας" ἑλ-
33 κύσω πρὸς ἐμαυτόν. Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων, ποίῳ
34 θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ
ὄχλος· ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ χριστὸς
μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, [h] = ὅτι" δεῖ
ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; [i] τίς ἐστιν οὗτος ὁ
35 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;" Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἔτι
μικρὸν [k] χρόνον" τὸ φῶς [l] ἐν ὑμῖν" ἐστι. περιπατεῖτε [m],
[n] ἕως" τὸ φῶς [o] ἔχετε," ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς κατα-
λάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ, οὐκ οἶδε ποῦ
36 ὑπάγει. [[n] Ἕως" τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς,
ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.] ταῦτα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς, καὶ
ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

37 Τοσαῦτα δὲ [p] αὐτοῦ" [q] σημεῖα" πεποιηκότος ἔμπρο-

---

[l] μεθ' ὑμῶν.

(d) διὰ τὸν ὄχλον. Slav. ed. et ms. exc. 3. (e) = D (St. β.) L. 6. 71. Mt. r. Ed. Sahid. Vulg. cant. veron. germ. foss. gat. for. Leo. Auct. de promiss. (f) κάτω βληθήσεται. Ev. 22. veron. corb. Chrys. (etiam in Mt. 3 codd.) Ambrosiast. Gaud. (sed in græcis ἔξω legi testatur.) Auct. de promiss. (g) πάντα. D. (St. β.) 56. Copt. ap. Mill. Goth. Sax. Vulg. It. Iren. Hier. Ambr. Rufin. Aug. dis. Gaud. Leo. Ambrosiast. || Rec. Orig. quinquies. Ath. Epiph. Basil. seleuc. Cyr. Chrys. Theophyl. (h) = EG H. 10. 11. 57. 64. 72. 106. 142. 235. Ev. 1. 3. 5. 6. 18. 33. 36. al. 26. Mt. BHV. al. 18. Ed. Slav. omnes. Vulg. foss. germ. mart. Mm. gat. || = ὅτι δεῖ. for. harl. (i) = G. 13. 24* 69. 131. Ev. 1. al. 4. Mt. B. ψ. 17. τίς ἐστιν ὁ υἱὸς; Slav. 2. τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος; L. (k) = Vulg. Sax. gat. Mm. for. foss. Aug. Ante μικρὸν ponunt 69. 124. (l) BD (St. β.) L. 1. 33. 42. 69. 118. 157. Ev. 2. 24. al. 5. Mt. c. semel. s. x. 11. Copt. Goth. Slav. Vulg. It. Cyr. alicubi. Nonn. Victorin. (m) + οὖν. D. (St. β.) Copt. cant. (n) ὡς. ABD L. 1. 42. 108. Copt. Syr. p. in m. Cyr. *cum*, cant. (o) ἔρχεται. 131* (p) = 47. al. 3. Mt. z. Post σημεῖα ponit Ev. 44. (q) = Syr. hieros.

σθεν αὐτῶν, οὐκ [r] ἐπίστευον" [s] εἰς αὐτόν·" Ἵνα ὁ λόγος 38
ἠσαΐου [t] τοῦ προφήτου" πληρωθῇ, ὃν εἶπε. κύριε, τίς
ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; ϗ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπε-
καλύφθη; Διὰ τοῦτο οὐκ [u] ἠδύναντο πιστεύειν" * [x] ὅτι 39
πάλιν" [y] εἶπεν" ἠσαΐας· Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλ- 40
μοὺς, καὶ [z] πεπώρωκεν" αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ
ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, [a] καὶ [b] [c] νοήσωσι" τῇ καρδίᾳ, ϗ
ἐπιστραφῶσι, καὶ [d] ∞ ἰάσωμαι" αὐτούς. Ταῦτα εἶπεν 41
ἠσαΐας, [e] ὅτε" εἶδε τὴν δόξαν [f] αὐτοῦ," ϗ ἐλάλησε περὶ
αὐτοῦ. Ὅμως μέντοι ϗ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπί- 42
στευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολό-
γουν, [g] ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται." Ἠγάπησαν 43
γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων [h] μᾶλλον," [i] ἤπερ" τὴν δό-
ξαν τοῦ θεοῦ. Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε ϗ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς 44
ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με.
Καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. Ἐγὼ 45 46
φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα [k] πᾶς" ὁ πιστεύων εἰς
ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. Καὶ ἐάν τίς μου ἀκούσῃ 47
[l] τῶν ῥημάτων," [m] ∞ ϗ μὴ πιστεύσῃ," ἐγὼ οὐ κρίνω αὐ-

---

[d] ∞ ἰάσομαι. [m] ∞ καὶ — μὴ: φυλάξῃ.

(r) ἐπίστευσαν. G. 69. 124. Ev. 18. al. 9. Mt. μ. Syr. p. ms. (sed rec. in m.) Eus. (s) = Ev. 22. αὐτῷ. 63. 71. Mt. a. r. 10. corb. (t) = 69. Alius. Mt. o. s. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (u) *credebant*, colb. || + εἰς αὐτόν. Arm. Hier. + *in Jesum*, Vigil. (x) καὶ γὰρ. D. *etenim*, cant. (y) = 1. (z) ἐπώρωσεν. AL. al. 4. Mt. c. semel. Eus. πεπήρωκεν. 63. Mt. a. || τετύφλωκαν . . . πεπώρωκαν. Syr. Syr. p. ms. (a) + καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι. 13. 69. 124. (b) + μὴ. D. Copt. Æth. Slav. Vulg. cant. verc. brix. tol** Aug. semel. (c) συνῶσι s. συνιῶσι. 42. 61. 91. al. 5. Chrys. etiam ap. Mt. (d) ADS. 69. 124. 131. 157. Ev. 6. 18. Alii. Mt. V. al. 6. veron. Ambr. (e) ὅτι. ABLM. 1. 97. Mt. z. Copt. Epiph. (f) τοῦ θεοῦ. 69. Copt. Sahid. Syr. hieros. Syr. p. (et rec. in m.) Vulg. ms. gat. τοῦ θεοῦ αὐτοῦ. D. (St. β.) 66. in m. *Dei sui*, cant. *unigeniti*, Hier. (g) = Nonn. Ambrosiast. (h) = Mt. V. (i) ὑπὲρ. 1. 69. 118. 157. Mt. V. c. o. Chrys. ms. ἢ. Mt. i. n. (k) = B. (l) τῆς φωνῆς. 69. (m) καὶ πιστεύσῃ. 63. Ev. 24. 31. 36* al. 4. Mt. o. r. 10. Goth. brix. καὶ φυλάξῃ. D. (πιστεύσῃ] φυλάξῃ. St. β.) cant. veron. verc. colb. foss. corb.

τόν· οὐ γὰρ ἦλθον, ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα
48 σώσω τὸν κόσμον.] Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ λαμβάνων
τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν
ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
49 Ὅτι [n] ἐγὼ'' [o] ἐξ'' ἐμαυτοῦ οὐκ [p] ἐλάλησα·'' ἀλλ' ὁ
πέμψας με πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν [q] ἔδωκε,'' τί
50 εἴπω καὶ τί λαλήσω. Καὶ οἶδα, ὅτι ἡ ἐντολὴ [r] αὐτοῦ''
ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν λαλῶ [s] ἐγὼ,'' καθὼς [t] εἴρηκέ
μοι'' ὁ πατὴρ, οὕτω [u] λαλῶ.'']
1 [Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ ἰησοῦς, ὅτι
[x] ἐλήλυθεν'' αὐτοῦ ἡ ὥρα, ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τού-
του πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ
2 κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς· Καὶ δείπνου [y] γι-
νομένου,'' τοῦ διαβόλου ἤδη [z] βεβληκότος'' εἰς τὴν καρ-
δίαν [a] ∽ ἰούδα σίμωνος ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν παρα-

[a] ∽ ἵνα παραδῷ αὐτὸν ἰούδας σίμωνος ἰσκαριώτης.

Ambr. καὶ μὴ φυλάξῃ. ABL. 13. 33. 42. 69. 118. 157. al. 5. Mt. s. Ed. Syr. Pers. w. Ar. p. et rom. Copt. Sahid. Æth. Arm. Syr. p. (sed rec. in m.) Vulg. for. mart. gat. Mm. tol. harl. Ath. Nonn. || μὴ ἀκούσῃ . . . καὶ φυλάξῃ. Pers. p. Syr. hieros. item Aug. (n) = G. Mt. o. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Tert. Arnob. Ambr. Post ἐμαυτοῦ ponunt D. Ev. 22. cant. (o) ἀπ' L. 1. 69. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (p) λελάληκα. Ev. 32. al. 3. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (q) δέδωκε. ABM. 1. 69. 124. 131. 218 (c. al. 6.) al. 11. Mt. c. d. k. 7. 11. Cyr. (r) αὕτη. Arm. Chrys. in Mt. λ. semel. (s) = D. 44. cant. verc. emmer. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Ante λαλῶ ponunt ABL. 1. 69. 118. 157. al. 2. Mt. g. l. s. Copt. Arm. Slav. Vulg. veron. brix. colb. corb. Alii. Bas. (t) ἐνετείλατο μοι. 61. in m. 69. 124. Chrys. semel vel bis, etiam in Mt. codd. εἶπε. 63. εἰπέ μοι Mt. a. r. 10. (u) ποιῶ. Slav. 7 et ed. (x) ἦλθεν. ABKLM. 1. 13. 42. 69. 106. 118. 131. 157. al. 8. Mt. c. f. s. x. 11. Orig. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. παρῆν. D. (y) γενομένου. BL. (St. β.) cant. Orig. quater. (z) *cum se misisset* s. *se immisisset*, veron. verc. colb. foss. harl. Hilar. (a) BLM. Copt. Arm. Vulg. veron. foss. germ. for. gat. mart. Orig. sexies vel septies. (sed ἰσκαριώτου, L. Arm. Vulg. foss. germ. gat.) *Simonis Schariothi, ut traderet eum Judas*, corb. || ἰούδα = 13. 69. 124. ap. Birch. 131. al. 6. colb. || ἰσκαριώτου] ἀπὸ καριώτου. D. cant. Sic semper.

δῷ·" [[b] Εἰδὼς" [c] = ὁ ἰησοῦς," ὅτι πάντα δέδωκεν 3
αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλ-
θε, καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει· Ἐγείρεται ἐκ τοῦ δεί- 4
πνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον, διέζω-
σεν ἑαυτόν· Εἶτα [d] βάλλει ὕδωρ" εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ 5
ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν
τῷ λεντίῳ, ᾧ ἦν διεζωσμένος. Ἔρχεται οὖν πρὸς σί- 6
μωνα πέτρον· [e] = καὶ" λέγει αὐτῷ [f] ἐκεῖνος·" κύριε,
σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; Ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶ- 7
πεν αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ
μετὰ ταῦτα. Λέγει αὐτῷ πέτρος· οὐ μὴ νίψῃς τοὺς 8
πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἐὰν
μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. Λέγει αὐτῷ 9
σίμων πέτρος· κύριε, μὴ τοὺς πόδας [g] — μου" μόνον,
ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας, καὶ τὴν κεφαλήν. Λέγει αὐτῷ 10
ὁ ἰησοῦς· ὁ λελουμένος οὐ χρείαν ἔχει [h] — ἢ τοὺς πόδας:
νίψασθαι," [i] ἀλλ' ἔστι" καθαρὸς [k] ὅλος." καὶ ὑμεῖς κα-
θαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες.] Ἤδει γὰρ τὸν παραδι- 11

(b) καὶ εἰδὼς. 71. εἰδὼς δὲ. 13. 69. 124. al. 2. Evangelistaria, quæ initium hujus versus connectunt cum Matth. 26, 20. veron. Chrys. etiam in Mt. 4. 9. (c) = BDL. Mt. BH. Æth. Vulg. It. (exc. veron. brix.) Orig. bis. (bis habet.) Chrys. in Mt. λ. μ. 7. (d) λαβὼν ὕδωρ βάλλει. D. 13. 69. 124. Arm. cant. (e) = BDL. Syr. Pers. p. Copt. cant. Orig. (f) = B. veron. Orig. *Petrus*, Copt. Pers. p. Vulg. It. exc. cant. corb. *Simon*, Syr. (g) = D EGH. 40. 61. 69. 229* 235. al. 5. Mt. c. d. i. n. z* χ. 7. 11. cant. veron. verc. corb. colb. Euthym. (h) τὴν κεφαλὴν νίψασθαι, εἰ μὴ τοὺς πόδας μόνον. D. cant. *non habet necesse rursum*, (omissis cæteris) Tert. *non necesse habet, ut iterum lavet*, Mm. Hier. Aug. semel. Pacian. Optat. *iterum* addit etiam Ambr. bis. (alibi ut rec.) || ἢ τοὺς πόδας = colb. gat. foss. for. harl. Orig. quinquies. (semel habet, in textu.) || ἢ] = H. Ev. 28** Mt. 17. εἰ μὴ. BC*D KL. 13. 42. 61. 69. 157. Mt. s. 11. (Orig. in textu.) Dionys. areop. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. *nisi ut*, Vulg. veron. corb. Mm. Ambr. || πόδας] + μόνον. D. 235. Syr. cant. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Auct. de promiss. Ambr. semel. || νίψασθαι] + ἢ τὴν κεφαλήν. Mt. r. (i) ἔστι γάρ. D. Syr. Arm. cant. Cyr. semel. Chrys. in Mt. 3 codd. *quia est*, Optat. Auct. de promiss. ἔστι. 13. 69. (k) ὅλως. Ev. 22. Mt. n.

δόντα αὐτόν· [l]διὰ τοῦτο εἶπεν· οὐχὶ πάντες καθαροί
ἐστε."]

12 ["Οτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ, [m]ἀναπεσὼν [n]πάλιν," εἶπεν αὐτοῖς· γι-
13 νώσκετε, τί πεποίηκα ὑμῖν; Ὑμεῖς φωνεῖτέ με· [o]ὁ δι-
δάσκαλος καὶ ὁ κύριος" καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.
14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδά-
σκαλος, [p]καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πό-
15 δας. Ὑπόδειγμα γὰρ [q]ἔδωκα" ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ
16 ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν· οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστο-
17 λος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. Εἰ ταῦτα οἴδατε,
18 μακάριοί ἐστε, ἐὰν ποιῆτε αὐτά.] Οὐ περὶ πάντων
ὑμῶν λέγω· ἐγὼ [r]οἶδα, [s]οὓς" ἐξελεξάμην· ἀλλ', ἵνα ἡ
γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων [t]μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον,"
19 [u]ἐπῆρεν" ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. Ἀπ' ἄρτι λέγω
ὑμῖν, [x]πρὸ τοῦ γενέσθαι," ἵνα, ὅταν γένηται, πιστεύσητε,
20 ὅτι ἐγώ εἰμι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ λαμβάνων,

(l) = D. cant. (m) + καὶ. AB C*L. 157. Mt. s. Syr. Arr. Pers. p. Copt. Æth. Sax. veron. verc. brix. colb. emmer. corb. germ. Orig. Dionys. alex. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Hier. Vict. capuan. (Plerique ex his omittunt καὶ ante ἔλαβε.) (n) = Ev. 32. Syr. Ante ἀναπεσὼν ponunt Arm. veron. colb. corb. Sequentibus jungunt Ed. brix. (o) ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος. EGHM. 10. 11. 13. 69. 106. 157. 218 (c. al. 3.) al. 3. Mt. B. al. 12. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Ambr. (p) + πόσῳ μᾶλλον. D. Syr. Pers. p. cant. verc. corb. Mm. germ. Ambr. bis. (semel ut rec.) (q) δέδωκα. AKM. al. 29. Mt. c. bis. al. 10. Ed. Cyr. (r) + γάρ. AK. 13. 28. 42. 57. 69. 72. 124. 131. al. 11. Syr. Arr. Pers. p. Copt. Arm. colb. Cyr. + δὲ. 54. (s) τίνας. BL. 33. 157. Orig. quater. Cyr. ἐν. Arm. (t) μου τὸν ἄρτον. BCL. 127* tolet. Orig. ter. (bis ut rec.) Cyr. in commentar. || τὸν ἄρτον = 1. (u) ἐπῆρκεν. A. 1. (x) = 29. 63. 71. Mt. a. 10.

y ἐάν τινα'' πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβά-
νων, λαμβάνει τὸν z πέμψαντά'' με.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι a, καὶ 21
ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὅτι εἷς
ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Ἔβλεπον b — οὖν'' c εἰς'' ἀλ- 22
λήλους οἱ μαθηταὶ, ἀπορούμενοι, περὶ τίνος λέγει. Ἦν 23
d δὲ'' ἀνακείμενος εἷς e ⁜ ἐκ'' τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ
κόλπῳ τοῦ ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς. Νεύει f οὖν'' τού- 24
τῳ σίμων πέτρος, g πυθέσθαι — τίς ἂν εἴη,'' h περὶ οὗ
λέγει'' i ∽ Ἐπιπεσὼν'' k δὲ'' l — ἐκεῖνος'' ἐπὶ τὸ στῆθος 25
τοῦ ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ· κύριε, τίς ἐστιν; Ἀποκρίνεται 26
m ὁ ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν, ᾧ ἐγὼ n ∽ βάψας τὸ ψωμίον

---

i ∽ ἀναπεσών. n ∽ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ.

(y) ἄν τινα. BL. Orig. ed. Cyr. ὃν τινα Orig. semel. Arm. It. (exc. colb. gat. for. germ. foss. mart.) ὃν ἄν. Orig. semel. Syr. utr. τινα, ὃν ἄν. 218 (cum 220.) (z) ἀποστείλαντα. 1. 118. Ed. (a) + αὐτοῦ. Arm. (b) = BC. 16. Mt. o. Arm. Pers. p. Orig. semel. δὲ. 61. 64. al. 5. Mt. k. p. z. Syr. verc. Orig. (c) = 234. πρὸς. 10. 61. 226** al. 5. Mt. k. p. z. (d) = L. 3. 80. Syr. p. habet c. ast. Orig. bis. *ergo*, Vulg. veron. for. germ. foss. gat. Mm. (e) + ABC*DK LM. 33. 42. 69. 124. ap. Birch. 131. 157. al. 4. Syr. Perss. Arr. Æth. Copt. Sahid. Vulg. It. Orig. bis. Cyr. (f) = 69. Arm. colb. corb. (g) καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπὲ, τίς ἐστιν. BC L. 33. Æth. veron. Orig. quater. item, omisso εἰπὲ, Vulg. for. germ. gat. Mm. foss. *et dixit ei: interroga*, colb. verc. corb. brix. || εἴη] + οὗτος. D. cant. || τίς ἂν εἴη = colb. (h) = 91. corb. veron. (i) BC*K LM. 33. 40* 42. 63. 131. 145. 157. al. 4. Mt. a. x. 10. Orig. bis. Scholia in Mt. d. (k) = B. Pers. p. Orig. οὖν. DLM. 1. 13. 33. 69. 118. 157. Pers. w. Copt. Sahid. Syr. p. in m. Vulg. It. exc. corb. Scholion in Mt. d. (l) = Sahid. οὗτος. C* ut videtur. ἐκεῖνος οὗτος. S. 63. 90. 121. 143. 145** 226* ἐκεῖνος οὕτως. BEGHLM. 11. 17. 28. 33. 36. 40. 57. 64. 72. 116. 157. 235. Ev. 6. al. 27. et Barber. 4. Mt. V. d. g. i. l. n. q. r. x. 17. Ed. Goth. Euthym. ἐκεῖνος ὁ μαθητὴς. Syr. Arr. Pers. p. Copt. (m) + οὖν. BC*L. Syr. p. in m. verc. Orig. + αὐτῷ. D. 69. 124. Mt. s. cant. (n) BCL. Æth. Orig. bis. (semel absque αὐτῷ.) *intinctum panem porrexero*, Vulg. It. βάψω τὸ ψωμίον, omissis reliquis, Orig. semel. || βάψας] ἐμβάψας. ADK. 1. 42. 69. al. 3. || ἐπιδώσω] δώσω. M. 157. + αὐτῷ. M. 33. 157. Æth.

ἐπιδώσω.'' ° ∾ ϗ ἐμβάψας'' τὸ ψωμίον, ᵖ δίδωσιν ἰούδᾳ
27 ᑫ σίμωνος'' ʳ ἰσκαριώτῃ.'' Καὶ ˢ μετὰ τὸ ψωμίον,''
ᵗ τότε'' εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει ᵘ οὖν'' αὐτῷ
28 ὁ ἰησοῦς· ὃ ποιεῖς, ποίησον τάχιον. Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω
29 τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. Τινὲς ˣ γὰρ'' ἐδό-
κουν, ʸ ἐπεὶ'' τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ ἰούδας, ὅτι λέγει
αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορ-
30 τήν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τὶ δῷ. Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον
31 ἐκεῖνος, ᶻ ∾ εὐθέως ἐξῆλθεν·'' ἦν δὲ νύξ. Ὅτε ᵃ † ἐξ-
ῆλθε, * λέγει ὁ ἰησοῦς· [νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
32 που, ϗ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. ᵇ Εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσ-
θη ἐν αὐτῷ,'' ϗ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, ϗ εὐ-

° ∾ καὶ βάψας. ᶻ ∾ ἐξῆλθεν εὐθύς. ᵃ † οὖν.

(o) καὶ βάψας. D. 33. 69. Mt. 11. Orig. bis. βάψας οὖν. BC*L. Orig. bis. Cyr. καὶ λαβὼν. Syr. p. in m. (p) + λαμβάνει καί. BCLM. 33. Orig. quinquies. (q) = 69. Arm. verc. σίμωνι. 13. 101. veron. brix. for. colb. Orig. ed. quater. (r) ἰσκαριώτου. BCLM. 33. 66. 72. 157. Mt. 11. for. germ. Orig. ms. ter. (s) = D. Pers. p. cant. gat. *ut accipit panem*, s. *post acceptam buccellam*, Sahid. veron. verc. brix. Mm. colb. foss. (t) = DL. Copt. Syr. p. ms. Pers. p. Vulg. It. (exc. gat. mart. brix. for. foss. germ. emmer. mart.) Orig. quater. (habet ter.) Cyr. Ambr. Post ἐκεῖνον ponit 72. (u) = 59. 86. Mt. s. 11. Vulg. ms. verc. brix. for. foss. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) καὶ λέγει. D. Syr. Perss. Arr. Arm. Vulg. cant. gat. mart. (x) = Mt. x. Goth. Perss. δὲ. 63. Mt. 10. Syr. p. ms. Cyr. (y) ὅτι. D. (z) BCDL. item 69. Mt. s. Copt. Arm. Vulg. It. (exc. verc. brix.) Orig. ter. Ambr. || εὐθὺς ἐξῆλθεν ἐκεῖνος. Cyr. || ἐξῆλθεν ad ἐξῆλθε = G. al. 3. (a) = AES. 36. 40. 72. 116. 124. 127. 131. 142. 218 (c. al. 3.) Ev. 6. al. 35. pluresve. Mt. V. al. 15. Ed. (etiam Steph. 3.) Syr. utr. Arr. Goth. Slav. Sax. foss. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. || Habent οὖν BD L. 1. Alii. Mt. s. 11. Pers. w. Copt. Arm. Orig. Cyr. || ὅτι ἐξῆλθεν = Pers. p. ut videtur. Antecedentibus jungunt Ed. Syr. utr. Arr. Pers. p. Chrys. Theophyl. Schol. in Mt. 11. Cum sequentibus nectunt Pers. w. Copt. Arm. Æth. Slav. qu. Orig. Nonn. || εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νὺξ ὅτε ἐξῆλθεν. Ὅτε οὖν ἐξῆλθε. Cyr. (b) = BDL. 1. 219. ap. Alt. 225. ap. Birch. 235. al. 4. Syr. p. cant. veron. verc. corb. colb. germ. harl. Tert. Ambr. Sed habent Orig. bis. Cyr. Hilar. Alii. || εἰ] + δὲ. Arm. Nonn. καὶ εἰ. Cod. unus. εἰ οὖν. brix.

θὸς δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν 33
εἰμι. ζητήσετέ με· καὶ καθὼς εἶπον τοῖς ἰουδαίοις· ⸌c ὅτι"
ὅπου d ∾ ὑπάγω ἐγὼ," ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν· καὶ ὑμῖν
λέγω e ἄρτι" f. Ἐντολὴν g καινὴν" δίδωμι ὑμῖν, ἵνα 34
ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς h ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ
ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες, 35
ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν i ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλή-
λοις." Λέγει αὐτῷ σίμων πέτρος· κύριε, ποῦ ὑπάγεις; 36
ἀπεκρίθη k — αὐτῷ" l ὁ" ἰησοῦς· ὅπου m ὑπάγω, οὐ δύνα-
σαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι· n ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις
= μοι." Λέγει αὐτῷ o † πέτρος·" p κύριε," διατί οὐ 37
δύναμαί σοι q ἀκολουθῆσαι r = ἄρτι;" τὴν ψυχήν μου

---

d ∾ ἐγὼ ὑπάγω. o † ὁ.

(c) = D. 59. Ev. 13. Mt. V. s. Perss. Æth. Vulg. cant. veron. for. Cyr. (d) ABCDL. 1. 69. 124. 131. 157. 218 (c. al. 6.) Ev. 6. al. 6. pluresve. Mt. a. i. n. s. al. 7. Syr. Copt. Arm. Vulg. cant. brix. colb. Alii. Orig. ter. Cyr. Chrys. semel. (etiam in Mt. 4 codd.) Theophyl. Aug. Ambr. ἐγώ εἰμι. Orig. semel. Chrys. semel in Mt. 4 codd. *ubi sum ego*, verc. (e) Ante ὑμῖν ponit Arm. verc. Cum ἐλθεῖν jungendum esse censuit Orig. (f) + ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε. 127. al. 2. (g) = germ. καὶ νῦν. 73. (h) + κἀγὼ s. ἐγὼ. D. 57. 97. Mt. g. s. Syr. Syr. p. ms. It. (exc. for. mart.) Cyr. Hilar. (i) ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 69. 124. Syr. p. in m. Arm. Æth. Chrys. semel in Mt. 3 codd. Optat. ‖ ἔχητε] ἔχετε. 57. al. 5. Mt. BHV. r. (k) = BCL. 229* Copt. Arm. Goth. Vulg. It. exc. cant. foss. (l) = A BCL. (m) + ἐγὼ. DS in m. 10. 33. 69. 91. 118. 124. ap. Birch. 142. in m. 145. in m. 157. 229** 235. Ev. 6. al. 29. Mt. B. al. 10. item g. Ed. Copt. Sahid. Arm. Slav. Vulg. It. Orig. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Cyr. Theophyl. (n) ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. BL. 1. Vulg. It. (exc. cant. veron. foss.) Orig. ter. Cyr. Chrys. in Mt. 7. Ambr. Aug. Præterea μοι = A. 3. 33. 42. Syr. utr. Arr. Pers. w. Copt. Æth. Goth. Chrys. in Mt. 4 codd. Ante ἀκολ. ponit D. cant. ἀκολουθήσεις δέ μοι ὕστερον. Orig. semel. (o) = ACGH L**S. 131. 157. 235. Ev. 24. 36. al. 24. pluresve. Mt. HV. al. 16. Ed. ‖ ὁ πέτρος = D. Alius. cant. (p) = 33. 46. 225. Mt. s. Copt. Vulg. for. (non tolet.) (q) + νῦν. CDL. Ev. 2. Slav. cant. Cyr. Chrys. (etiam Mt. 6 codd.) (r) = Iidem, (exc. D. Slav. cant.) et 61. 157. al. 3. ‖ ἄρτι cum sequentibus connectunt D. ut videtur. Syr. Slav. cant.

38 ὑπὲρ σοῦ θήσω. [s] Ἀπεκρίθη″ [t] = αὐτῷ″ [u] — ὁ″ ἰη-
σοῦς· τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι· οὐ μὴ ἀλέκτωρ [x] ∾ φωνήσει,″ ἕως οὗ [y] ἀπαρνήσῃ″ με
τρίς.

1 [[z] Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία [a]· πιστεύετε εἰς
2 τὸν θεὸν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πα-
τρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν.
3 * [b] πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν· [c] Καὶ ἐὰν πο-
ρευθῶ, καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον,″ πάλιν ἔρχομαι καὶ
παραλήψομαι ὑμᾶς [d] πρὸς ἐμαυτόν·″ ἵνα, ὅπου [e] εἰμὶ″
4 ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ἦτε. Καὶ ὅπου [f] ἐγὼ″ ὑπάγω, [g] ∾ οἴ-
5 δατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε.″ Λέγει αὐτῷ θωμᾶς· κύ-
ριε, οὐκ οἴδαμεν, ποῦ ὑπάγεις· [h] καὶ″ πῶς [i] ∾ δυνάμεθα
6 τὴν ὁδὸν εἰδέναι;″ Λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι

[x] ∾ φωνήσῃ. [g] ∾ οἴδατε τὴν ὁδόν. [i] ∾ οἴδαμεν τὴν ὁδόν.

(s) ἀποκρίνεται. ABL. 1. 69. 124. 157. Mt. 11. Syr. p. (t) = ABDKL. 42. 57. 69. 124. ap. Alt. 157. al. 3. Arm. Syr. p. Goth. Vulg. ms. cant. verc. for. colb. corb. mart. tol. emmer. (u) = ABDL. al. 3. (x) ABK. 10. 36. 91. 106. 118. 127. 235. Ev. 6. 24. al. 26. Mt. H. al. 12. Ed. (y) ἀρνήσῃ. BD. 1. Orig. (z) + καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. D. (St. β.) Ed. Sax. cant. verc. colb. mart. + εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. Evangelistaria. (a) + μηδὲ δειλιάτω. 181. in m. al. 3. Mt. 11. (b) + ὅτι. ABDKL. 1. 42. 69. 124. al. 6. Mt. s. Arm. Arr. Slav. 2. 3. Vulg. cant. veron. colb. for. corb. foss. mart. gat. Mm. Cyr. Theodoret. Nonn. (c) = 69. Slav. 2. || πορευθῶ καὶ = Slav. ed. jun. || καὶ ἑτοιμάσω ὑμιν τόπον = 56. 58. Ev. 31. Slav. 3* || καὶ ἑτοιμάσω] ἑτοιμάσω. ABEGHK. 36. 72. 131. Ev. 3. 6. 24. al. 18. Mt. B. semel. HV. r. Ed. Copt. Goth. Slav. 3** Orig. ap. Wetst. Cyr. alicubi. Phot. ἑτοιμάσων. Mt. c. semel. ἑτοιμάσαι. D M. 11. 40. 63. 64. 142. 235. Ev. 4. 5. 18. 19. 36. al. 20. Mt. B. semel. a. c. semel. f. bis. q. s. al. 8. Ed. Syr. cant. brix. Theophyl. Euthym. Schol. in Mt. d. || Sed rec. L. 1. 13. 33. 124. Alii. Vulg. It. Cyr. Ambr. Hier. (Silent Orig. Chrys.) || ὑμῖν τόπον] τόπον ὑμῖν. BDL. 1, 157. Alii. Mt. f. semel. g. q. s. 11. cant. Cyr. ὑμῖν = Mt. a. τόπον = verc. (d) = 61* al. 3. Theophyl. μετ' ἐμαυτοῦ. Cyr. (e) ὑπάγω. Ev. 22. (f) = DL. 1. 69. al. 3. Ed. Arm. cant. veron. verc. corb. Chrys, (etiam in Mt. 6 codd.) Ambr. (g) BLQ. item 33. Copt. Æth. Pers. p. Slav. 3. verc. ὑμεῖς οἴδατε τὴν ὁδόν μου. Slav. 2. (h) = BL. veron. verc. (i) B. verc. Cyr. τὴν ὁδὸν οἴδαμεν. D. cant. veron. Tert.

ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή. ὐδεὶς ἔρχεται πρὸς
τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμῦ. Εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν 7
πατέρα μου [k] ∾ ἐγνώκειτε ἄν·" καὶ ἀπ' ἄρτι [l] γινώσ-
κετε" αὐτὸν, [m] καὶ ἑωράκατε αὐτόν." Λέγει αὐτῷ φί- 8
λιππος· κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.
Λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· [n] τοσοῦτον χρόνον" μεθ' ὑμῶν 9
εἰμι, καὶ οὐκ [o] ἔγνωκάς" [p] με, φίλιππε;" ὁ ἑωρακὼς
ἐμὲ, ἑώρακε [q] τὸν πατέρα· [r] καὶ" πῶς σὺ λέγεις·
δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; Οὐ πιστεύεις, ὅτι ἐγὼ ἐν 10
τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; [τὰ ῥήματα, ἃ
ἐγὼ [s] λαλῶ" [t] ὑμῖν," ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πα-
τὴρ, ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, [u] αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα." [x] Πι- 11
στεύετέ [y] μοι," ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, [z] καὶ ὁ πατὴρ
ἐν ἐμοί" [a] †·] εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα [b] αὐτὰ" πι-

---

[k] ∾ ἂν ᾔδειτε. [a] † ἐστιν.

(k) BLQ. 1. 33. Alius. Cyr. γνώσεσθε. D* cant. Victorin. *cognovistis*, veron. verc. corb. colb. Novatian. (l) γνώσεσθε. Syr. p. Vulg. brix. for. gat. Mm. mart. (non tolet.) Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Hilar. Aug. ms. (m) = 33 et 68. ap. Mill. Mt. B semel. V. Arm. *et videtis eum*, brix. (n) τοσούτῳ χρόνῳ. DLQ. Cyr. (o) ἐγνώκατε. Perss. Æth. Vulg. It. (exc. tol.) Tert. Hilar. Aug. Novatian. Ambr. (p) με; φίλιππε. Iidem. Ed. (etiam St. 3.) (q) + καὶ. Slav. 2. (non alii.) Vulg. It. (exc. cant.) Tert. Hilar. Iren. Novatian. Lucif. Aug. dis. Ambr. Victorin. Faustin. (r) = BQ. 58. ap. Mill. Copt. Vulg. brix. colb. corb. foss. germ. mart. gat. Mm. Cyr. Hilar. Iren. Aug. Ambr. (alibi habet.) (s) λέγω. BIL. Copt. Syr. p. in m. λελάληκα. D. 218 (cum 3. 290.) Æth. cant. (t) = 59. 69. Syr. Pers. p. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 4 codd.) Phœbad. (u) ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ. BD. Copt. Æth. cant. Hilar. sæpe. Aug. *ipse loquitur; et opera, quæ ego facio, ipse facit*. veron. verc. corb. colb. Ambr. semel. Faustin. Vigil. taps. semel. ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτός. L. Cyr. semel. (x) + μὴ. G. + οὐ. Ed. + οὕτω. Nonn. *Non creditis*, Vulg. foss. germ. Mm. gat. *Creditisne*, Æth. *Non credis* for. *Credis*, cant. (y) = Syr. Pers. Ar. rom. Erp. Æth. Vulg. for. corb. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Tert. εἰς ἐμὲ. Ar. p. (z) = A. Ante ἐγὼ ponit D. (a) = ABDELQS. 218 (c. al. 10.) Alii. Mt. B. bis. H. bis. V. al. 17. Ed. (etiam St. 3.) Syr. utr. Copt. Slav. It. (exc. for. colb.) Cyr. semel. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Tert. Hilar. (b) = 24* 157. Mt. n. Syr. hieros. Arm. Pers. p. Copt. corb. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Tert. Hilar. semel. αὐτοῦ. B. 229**

12 στεύετέ [c] — μοι." Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ πιστεύων
εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, [d] καὶ
μείζονα τούτων ποιήσει·" ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα
13 [e] = μου" πορεύομαι, * Καὶ ὅ, τι ἂν αἰτήσητε [f] ἐν τῷ
ὀνόματί μου, [g] τοῦτο ποιήσω" [h] ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν
14 τῷ υἱῷ." [i] [k] Ἐάν τι" αἰτήσητε [l] ἐν τῷ ὀνόματί μου,
15 [m] ἐγὼ" [n] ποιήσω." Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς
16 τὰς ἐμὰς τηρήσατε. Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα,
καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα [o] μένῃ" μεθ'
17 ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα· Τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ
κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ [p] αὐτὸ," οὐδὲ
γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ [q] γινώσκετε" αὐτὸ, ὅτι παρ'
18 ὑμῖν [r] μένει," καὶ [s] ἐν" ὑμῖν [t] ἔσται." Οὐκ ἀφήσω

(c) = DL. 33. Syr. Perss. Syr. hieros. Vulg. cant. colb. brix. germ. foss. mart. gat. for. Tert. Hilar. Ambr. (d) = 126. Ev. 32. al. 5. Mt. V. (e) = ABDLQ ut videtur. 1. 33. 42. 69. 157. Barber. 2. Mt. 17. Arr. Copt. Æth. Arm. Goth. Slav. 2. 3. Sax. Vulg. It. Cyr. Nonn. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Novatian. Ambr. (f) + με. 5. 12. 161. Ev. 26. Ed. + αὐτὸν. Copt. veron. colb. Ambr. + τὸν πατέρα. 33. Slav. ed. jun. Vulg. ed. for. Nonn. (g) δώσει ὑμῖν. Copt. (h) In finem vs. 14. transfert 157. (i) Vs. 14 = 1. 24* 218 (cum 76.) Ev. 36. bis. Syr. hieros. veron. || ὀνόματί μου vs. 13. ad ὀνόματί μου vs. 14 = Mt. B, semel. ποιήσω vs. 13. ad ποιήσω vs. 14=90. 118. Mt. o. (k) καὶ ἐάν τι, 91. al. 4. Mt. V. f* semel. Syr. Perss. Arr. Copt. corb. ἐὰν. 40. 63. Mt. a. Arr. ἐὰν οὖν. Ev. 13. ὃ ἐὰν. 39. Theophyl. ἵνα ὅ, τι ἂν. 235. (l) + με. B. 11. 36. 64. 91. al. 15. Mt. B. semel. r. 17. Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Arm. (omisso ἐν τῷ ὀνόμ. μου.) Goth. Sax. Vulg. colb. brix. for. + αὐτὸν. Copt. + τὸν πατέρα. Mt. s. Æth. corb. Nonn. (m) ἐγὼ τοῦτο. B. τοῦτο. AL. 124. Ev. 16. Mt. s. codd. ap. Erasm. Copt. Æth. Arm. Slav. 2. 3. Vulg. for. colb. germ. gat. Mm. emmer. Cyr. Aug. (n) ποιῶ. 64. Ev. 16. Goth. Sax. ποιήσει. Æth. (o) ᾖ. LQ. item B. Syr. Syr. p. in m. Slav. ut videtur. veron. verc. corb. brix. colb. Ambr. Hier. Victorin. Max. taur. Quæst. e N. T. (p) ter αὐτὸν. D*L. (q) γινώσκεσθε. Vulg. gat. Mm. Nonn. (r) μενεῖ. Æth. Vulg. for. gat. Mm. mart. germ. foss. Nonn. Cerealis. Quæst. e N. T. semel. (s) σὺν. 1. vobiscum, corb. colb. veron. Quæst. e N. T. (t) ἐστι. BD* 69. Barber. 1. Mt. x. 11. Syr. Pers. p. cant. veron. verc. colb. corb. brix. tol. Lucif. Ambr. Quæst. e N. T. || παρ' ὑμῖν ἐστι, καὶ ἐν ὑμῖν μένει. 131.

ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. [u] "Ἔτι μικρὸν," 19
ϗ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με·
ὅτι ἐγὼ ζῶ, ϗ ὑμεῖς ζήσεσθε. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ 20
γνώσεσθε [x] ὑμεῖς," ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου, ϗ ὑμεῖς
ἐν ἐμοὶ, [y] κἀγὼ" ἐν ὑμῖν. Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου, 21
καὶ τηρῶν αὐτὰς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγα-
πῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου· [z] ϗ ἐγὼ"
ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.] Λέ- 22
γει αὐτῷ ἰούδας, [a] οὐχ ὁ ἰσκαριώτης·" κύριε, [b] ÷ καὶ"
τί [c] γέγονεν," ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν, ϗ
οὐχὶ τῷ κόσμῳ; Ἀπεκρίθη [d] † ἰησοῦς ϗ εἶπεν [e] αὐ- 23
τῷ·" ἐάν τις ἀγαπᾷ με, [f] τὸν λόγον" μου τηρήσει· ϗ
ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν [g] ἐλευ-
σόμεθα," ϗ μονὴν παρ' αὐτῷ [h] ποιήσομεν." Ὁ μὴ 24
ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος, ὃν
ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πα-
τρός. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, παρ' ὑμῖν μένων. Ὁ 25 26
δὲ παράκλητος, [i] τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον," ὃ πέμψει [k] ὁ

[d] † ὁ.

(u) Antecedentibus adnectunt 131. Syr. Pers. p. (x) = A. Mt. s. Syr. Pers. p. Æth. veron. emmer. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Victorin. Ante γνώσεσθε ponunt BLQ. (y) καὶ ἐγὼ. G. 131. Ev. 18. 24. al. 4. Mt. B. al. 5. Ed. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. (z) κἀγὼ. BDLQ. 1. Mt. s. (a) ὁ κανανίτης. Sahid. (b) + GHKMQS. (St. π.) 1. 10. 11. 36. 40. 42. 61. 63. 64. 69. 72. 91. 106. 118. 124. 127. 131. 142. 145. 157. 218 (c. al. 8.) 229. 235. Ev. 2. 6. 18. 19. 36. 42. al. 44. et Barberini exc. uno. Mt. BHV. al. 19. Ed. Syr. p. Slav. Chrys. (etiam in Mt. 4 codd.) Theophyl. (c) ἐστιν. D. cant. Chrys. semel, etiam in Mt. 5 codd. ‖ = Chrys. semel, etiam in Mt. 4 codd. *quid facturus es*, foss. (d) = ABDGLS. 218 (c. al. 9.) Ev. 6. 36. Alii. Mt. BHV. Al. 19. Ed. Cyr. Theophyl. (e) αὐτοῖς. 44** 45. Arm. Orig. (f) τὰς ἐντολάς. 38. Mt. x. Epiph. in cantic. (g) ἐλεύσομαι. D. cant. Pers. p. παραγενόμεθα. 69. (h) ποιήσομαι. D. cant. Pers. p. ποιη-σόμεθα. BL. 1. 13. 33. 69. Mt. s. 11. λ. Orig. quinquies. Eus. Ath. ms. Nyss. Naz. Epiph. Cyr. Theodoret. Antioch. (i) = Chrys. etiam in Mt. 5 codd. τὸ πν. τῆς ἀληθείας. Ev. 32. Mt. s. (k) + ὑμῖν. 106. Cyr.

πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα,
27 κ) ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα, ἃ [l] εἶπον″ [m] ὑμῖν.″ Εἰρήνην
ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ
κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. [μὴ ταρασσέσθω
28 ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω. Ἠκούσατε, ὅτι ἐγὼ
εἶπον ὑμῖν· ὑπάγω, καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· εἰ ἠγα-
πᾶτέ με, ἐχάρητε ἄν, ὅτι [n] † πορεύομαι πρὸς τὸν πα-
29 τέρα· ὅτι ὁ πατήρ [o] — μου″ μείζων μου ἐστί. Καὶ νῦν
εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα, ὅταν γένηται, πιστεύ-
30 σητε [p]. Οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ᾽ ὑμῶν. ἔρχεται
γὰρ ὁ τοῦ κόσμου [q] † ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ [r] ∾ οὐκ ἔχει
31 οὐδέν.″ Ἀλλ᾽ ἵνα γνῷ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν

[n] † εἶπον. [q] † τούτου. [r] ∾ εὑρήσει οὐδέν.

(l) εἴπω. D. Mt. 11. λέγω. Syr. utr. (sed Syr. p. habet rec. in m.) Vigil. Victorin. semel. *dixero*, Vulg. cant. colb. veron. verc. corb. for. germ. Mm. gat. Novatian. Aug. Victorin. (m) = veron. verc. corb. colb. Novatian. Victorin. ἐγὼ. Cyr. ὑμῖν ἐγὼ. BL. item 127. (n) = ABDL. 1. 33. 42. 69. 124. 145. 157. Mt. s. x* Syr. utr. Arr. Pers. Copt. Æth. Arm. Syr. hieros. Goth. Slav. 2. 3. Vulg. It. Orig. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Nonn. Arnob. Cypr. Novatian. Hilar. Hier. Vigil. Gaud. Capreol. (habent Ambr. Theophyl.) || + ἐγὼ. 69. 124. Arm. + ὑμῖν. 82. (o) = AD*L. 1. 33. 64. Mt. B. Ed. Æth. Slav. 2. 3. Vulg. cant. veron. colb. corb. for. germ. foss. Mm. gat. Cyr. in commentar. Chrys. (etiam in Mt. 2 codd.) Nonn. Tert. Iren. Cypr. Hilar. Novatian. Ambr. Arnob. Gand. Victorin. semel. Capreol. ὁ πέμψας με. Orig. sæpe. Hier. || ὁ πατήρ μου] *qui me misit*, Novatian. semel. Vigil. (p) + μοι. D. cant. + ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. 33. Slav. 2. 3. + ὅτι ἐγώ εἰμι. gat. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (q) = ABD gr. EGHKLM S. (St. π.) Ev. 2. 3. 5. 6. 24. 36. al. 79. Mt. B. bis. H. bis. V. al. 20. Ed. Syr. utr. Arr. Pers. p. Cyr. Theodoret. Theophyl. in commentar. Nonn. Hilar. semel. Aug. (alibi habet) || ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου. 1. Copt. Arm. Orig. sexies. Basilii scholion in Mt. s. Procop. Theophyl. in textu. (r) εὑρήσει οὐδέν. K. 42. 116. al. 5. Mt. z. in marg. Æth. brix. Ath. Bas. Maxim. Cyr. alicubi. Theodoret. Œcumen. Procop. Concil. trull. et lateran. Hilar. semel. Ambr. Ambrosiast. Hier. Aug. Auct. de promiss. Scholion in Mt. a. d. g. εὑρίσκει οὐδέν. Arm. Syr. p. in m. Goth. Orig. bis. (quater ut rec.) Ath. Macar. Chrys. alicubi. Theophan. ceram. Nyss. Phot. Manichæi ap. Epiph. Hilar. bis. (semel ut rec.) Ambr. Hier. Aug. (semel ut rec.) Fulg. Sedul. Pelag. Salon. Ambrosiast. οὐχ εὑρήσει οὐδέν. 131. 145*

πατέρα, καὶ καθὼς [s] ἐνετείλατό" μοι [t] ὁ πατὴρ," οὕτω
ποιῶ· ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ, [u] καὶ ὁ πατήρ μου 1
ὁ γεωργός ἐστι. Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ, μὴ φέρον καρπὸν, 2
[x] αἴρει" [y] αὐτό·" καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, [z] καθαίρει"
αὐτὸ, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ. Ἤδη ὑμεῖς καθαροί 3
ἐστε διὰ τὸν λόγον, ὃν λελάληκα ὑμῖν. Μείνατε ἐν 4
ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρ-
πὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· οὕ-
τως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε. Ἐγώ εἰμι ἡ 5
ἄμπελος, [a] ὑμεῖς τὰ κλήματα." ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ
ἐν αὐτῷ, [b] οὗτος" φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ
οὐ δύνασθε ποιεῖν [c] οὐδέν." Ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοὶ, 6
ἐβλήθη ἔξω, ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη· καὶ συνά-
γουσιν [d] ∾ αὐτὰ," καὶ εἰς [e] + τὸ" πῦρ βάλλουσι, καὶ
καίεται. [f] Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥήματά μου 7
ἐν ὑμῖν μείνῃ," ὃ ἐὰν θέλητε, [g] ∾ αἰτήσεσθε," καὶ γε-

---

[d] ∾ αὐτά. [g] ∾ αἰτήσασθε.

Basil. alicubi. ἔχει οὐδὲν. 219. Mt. V. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. ἔχει οὐδέν. Basilii schol. in Mt. s. οὐκ ἔχει οὐδὲν εὑρεῖν. D. cant. verc. εὑρίσκει οὐδὲν τῶν ἰδίων s. τῶν αὐτοῦ. Nyss. semel. Epiph. Oros. Ambr. bis. (alibi aliter.) (s) ἐντολὴν δέδωκεν. BL. item 1. 33. (Vulg. It. exc. cant.) Cyr. Hilar. Maximin. (t) = D. Æth. cant. (u) + ὑμεῖς τὰ κλήματα. L. 5. 28. ap. Mill. Syr. hieros. Orig. semel. Cyr. in commentar. Chrys. in textu et in commentar. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. in commentar.; Hilar. Aug. ut videtur. Hier. (x) *tollet*, Vulg. for. colb. germ. gat. Mm. corb. mart. Nonn. Pacian. Aug. (y) = 1. Syr. Copt. (z) καθαριεῖ. D. *purgabit*, Vulg. Arr. Æth. cant. veron. for. colb. germ. gat. Mm. corb. foss. mart. Hilar. Pacian. (a) = 28. (b) αὐτος. 124. al. 2. (c) = D* cant. ‖ + *nisi in me quis manserit*, verc. (d) DL. 1. 13. 42. 69. 124. al. 6. et Barber. 2. Mt. q. s, Syr. Arr. Pers. Æth. Arm. Slav. Vulg. cant. Mm. germ. Cyr. (e) + τὸ. AGLMS. 1. 10. 11. 106. 116. 124. 131. 218 (c. al. 9.) 235. Ev. 24. Alii. Mt. BH. bis. V. al. 18. Ed. Chrys. (f) ἐὰν μὴ μείνητε ἐν ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥήματα τὰ ἐμὰ οὐ μείνῃ (μενεῖ ap. Mill.) ἐν ὑμῖν· ἐὰν δὲ μείνητε ἐν ἐμοὶ, μείνῃ· καὶ 69. (g) ABDL. 1. 106. 124. ap. Birch. 127. 142. Ev. 3. 6. 18. 24. al. 15. Mt. H. c, f. g. al.

8 νήσεται [h] ὑμῖν." Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου,
ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε, καὶ [i] ∾ γενήσεσθε" ἐμοὶ
9 μαθηταί. Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἠγά-
10 πησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. Ἐὰν τὰς
ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου·
καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρός μου τετήρηκα, καὶ
11 [k] μένω" αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν,
ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν [l] ∾ μείνῃ," καὶ ἡ χαρὰ
12 ὑμῶν πληρωθῇ. Αὕτη [m] ἐςὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα
13 ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. Μείζονα
ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, [n] ἵνα [o] τις" τὴν ψυχὴν
14 αὐτοῦ [p] θῇ" ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. Ὑμεῖς φίλοι
μου ἐςὲ, ἐὰν ποιῆτε [q] ∾ ὅσα" ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν.
15 Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους· ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε, τί
ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάν-
τα, [r] ἃ" ἤκουσα [s] παρὰ" τοῦ πατρός μου, ἐγνώρισα
16 ὑμῖν. Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελε-
ξάμην ὑμᾶς [t], [u] καὶ ἔθηκα ὑμᾶς," ἵνα [x] ὑμεῖς" ὑπά-
γητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· [y] ἵνα"

---

[i] ∾ γίνησθε. [l] ∾ ᾖ. [q] ∾ ἃ.

---

5. Copt. Pers. w. cant. veron. corb. Chrys. in Mt. 4 codd. *αἰτήσεσθαι*. 3* 157. Mt. V. Syr. Pers. p. verc. brix. colb. || *αἰτήσεσθε καὶ* 69. *et petieritis*, harl* (h) = D* cant* (i) BD (St. β.) L. 1. 4. 36. 64. 91. 106. Barber. 2. Arr. Copt. Æth. Vulg. It. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Amphiloch. Theophylact. *γινήσεσθε*. 65. Ev. 24. 31. *possitis fieri*, brix. (k) *μενῶ*. E. 72. Ev. 3. al. 9. Mt. g. r. (l) = 157. ᾖ. ABD. (St. β.) 38. 106. Mt. s. x. 11. Syr. utr. Arr. Perss. Æth. Goth. Vulg. It. exc. brix. Scholia in Mt. a. d. (m) + δὲ. 69. 124. Ev. 33. Mt. λ. 7. Clem. (n) + ἵ. Barber. 1. foss. Cypr. Aug. Hier. Ambrosiast. Auct. de promiss. Auct. de dupl. martyrio. (o) = D* Arm. cant. veron. verc. colb. corb. Lucif. Ambrosiast. Aug. Auct. de dupl. martyrio. (p) *θύῃ*. Ev. 22. (q) BD L. 1. 69. al. 2. Mt. s. Copt. Syr. p. in m. Goth. Vulg. It. Cypr. Ambr. Lucif. ὅ. Barber. 1. verc. Cypr. Lucif. (r) *ὅσα*. D*S. 28. 33. 44. Vulg. It. (exc. cant. verc.) Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Theophyl. Ambr. (s) *περὶ*. Ev. 32. (t) + *ἐκ τοῦ κόσμου*. 28. (u) = 13. Mt. V. Goth. (x) = 57. 127. al. 2. Æth. Vulg. It exc. cant. Cyr. Lucif. (y) ἵ. 69. 124. ap. Birch. Arm.

ὅ, τι ἂν αἰτήσητε [z] τὸν πατέρα" ἐν τῷ ὀνόματί μου,
[a] δῷ" ὑμῖν. Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, [b] ἵνα" ἀγα- 17
πᾶτε ἀλλήλους. Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε, 18
ὅτι ἐμὲ πρῶτον [c] ὑμῶν" μεμίσηκεν. Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου 19
ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου
[d] οὐκ ἐστὲ," ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου,
διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Μνημονεύετε τοῦ λό- 20
γου, οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυ-
ρίου αὐτοῦ [e]. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ
τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν.
Ἀλλὰ ταῦτα [f] πάντα" ποιήσουσιν [g] ∾ ὑμῖν" διὰ τὸ 21
ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με. Εἰ μὴ 22
ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ
πρόφασιν οὐκ ἔχουσι [h] περὶ" τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ὁ 23
ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. Εἰ τὰ ἔργα 24
μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος [i] πεποίηκεν,"
ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι [k], καὶ με-
μισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. [l] Ἀλλ'" ἵνα 25
πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ [m] γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν"
ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλη- 26
τος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ πνεῦμα
τῆς ἀληθείας, [n] ὃ [o] παρὰ τοῦ πατρὸς" [p] ἐκπορεύεται,

---

[g] ∾ εἰς ὑμᾶς.

(z) = 69. 124. 220. Mt. o. germ. (a) δώῃ. EGHI. 10. 33. 218 (c. al. 3.) Ev. 2. 24. 33. al. 24. Mt. a. al. 12. δώσῃ. 76. al. 3. Cyr. δώσει. 235. Ev. 1. 6. 18. 31. al. 9. Mt. B. f. q. ‖ δῷ ὑμῖν] τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. 69. 124. (b) = D. cant. (c) = D. Æth. Arm. It. (exc. brix. for.) Cypr. semel. (d) ἐστε. D* *eratis*, cant. (e) + *nec apostolus major ejus, qui misit eum. Si hæc nostis, felices estis, si feceritis ea. Non de omnibus vobis dico; ego scio, quos elegerim*. verc. (f) = D. al. 3. Mt. d. r. x. χ. Arm. cant. (g) BD*L. 1. 33. Syr. Syr. p. in m. cant. veron. colb. corb. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. ὑμᾶς. E. 2. (h) διά. 56. 58. (i) ἐποίησεν. ABDL. 1. 33. 38. 42. 69. 124. Mt. s. x. 11. Chrys. (k) + με. 69. Copt. Æth. Goth. (l) = 47. 61. Syr. Arr. Pers. p. (m) ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος. B DGL. 1. Mt. 11. Arm. Vulg. It. Orig. Cyr. (n) + τὸ ὄν. Dionys. areop. (o) = G. (p) + μου. D.

27 ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ. Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυ-
1 ρεῖτε, ὅτι ἀπ᾽ ἀρχῆς μετ᾽ ἐμοῦ ἐστε. [q]Ταῦτα λελά-
2 ληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. Ἀποσυναγώγους
ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ᾽ ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀπο-
κτείνας ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ.
3 Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν [r] †, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα,
4 οὐδὲ ἐμέ. [s]Ἀλλὰ" ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα, ὅταν
ἔλθῃ ἡ ὥρα, [t]μνημονεύητε αὐτῶν," ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν.
ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ᾽ ὑμῶν
5 [u]ἤμην." Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ
6 οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεις; Ἀλλ᾽ ὅτι
[x]ταῦτα" λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη [y]πεπλήρωκεν" ὑμῶν
7 τὴν καρδίαν. Ἀλλ᾽ ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν·
συμφέρει ὑμῖν, ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ [z]+ ἐγὼ" μὴ
ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ [a]ἐλεύσεται" πρὸς ὑμᾶς· [b]ἐὰν

[r] † ὑμῖν.

33. Syr. Pers. p. cant. veron. verc. colb. Hilar. Novatian. Ambr. Vigil. Nonnulli addunt etiam ad prius πατρός. (q) Vs. 1 = 235. Mt. B. semel. (r) = ABEGKMS. (St. π.) 10. 11. 36. 40** 42. 57. 64. 72. 108. 116. 118. 127. 131. 142. 145. 157. 235. Ev. 2. 3. 6. 18. 19. 24. 36. 42. al. 44. et Barber. 7. Mt. B. bis. H. bis. V. al. 15. Ed. Syr. Arr. Pers. p. (Syr. p. habet c. ast.) Goth. Slav. (exc. 2. 3.) Sax. Vulg. ms. veron. foss. gat. Mm. mart. for. tol. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Theophyl. Cypr. Lucif. Scholia in Mt. 11. (quamvis habeat textus.) ὑμᾶς. 73. 86. Mt. a. 10. εἰς ὑμᾶς. 33. 63. al. 4. (s) = D* Syr. Pers. p. cant. verc. veron. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. ‖ + ἀλλ. Arm. (t) αὐτῶν, μνημονεύητε s. μνημονεύσητε s. μνημονεύετε. L. 42. 69. 106. Ev. 6. Mt. 11. Arr. Vulg. veron. colb. brix. for. corb. germ. foss. gat. Mm. Cypr. αὐτῶν, μνημονεύητε αὐτῶν. AB. 124. ap. Birch. 229** Syr. Goth. αὕτη, μνημονεύητε αὐτῶν. 157. μνημονεύητε. D. 68. Arm. Pers. w. Slav. 7. et ed. cant. verc. (u) εἰμι. Ev. 28. (x) = 127* al. 3. (y) πεπλήρωκε. Goth. (z) + AEHK. 10. 33. 36. 40. 42. 57. 61. 63. 69. 72. 106. 116. 127. 131. 230. 235. Ev. 2. 3. 6. 18. 19. 24. 36. al. 46. Mt. B. bis. H. bis. V. al. 21. Ed. Syr. utr. Arm. Goth. Slav. veron. verc. brix. colb. Bas. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Cyr. hieros. Phot. Theophyl. Novatian. Hier. Ambr. Gregor. M. (a) ἔλθῃ. BL. 33. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. εἰσελεύσεται. 15. al. 2. (b) = 11. 64. 142. Ev. 18. al. 2. Mt. ψ. Cyr. in textu, sed attingere videtur in commentar.

δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς." Καὶ ἐλθὼν 8
ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας, καὶ περὶ δι-
καιοσύνης, καὶ περὶ κρίσεως. Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι 9
[c] οὐ πιστεύουσιν" εἰς ἐμέ. Περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι 10
πρὸς τὸν πατέρα [d] = μου" ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεω-
ρεῖτέ με. Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου 11
τούτου κέκριται. Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' 12
οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. Ὅταν [e] δὲ" ἔλθῃ ἐκεῖνος, 13
τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς [f] ∾ εἰς πᾶσαν
τὴν ἀλήθειαν."] οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ'
[g] ὅσα ἂν" [h] ἀκούσῃ," λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγ-
γελεῖ ὑμῖν. Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι [i] ἐκ τοῦ ἐμοῦ" 14
λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. [Πάντα ὅσα ἔχει ὁ 15
πατὴρ, ἐμά ἐστι. διὰ τοῦτο εἶπον [k] ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ
[l] λαμβάνει," καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Μικρὸν, καὶ [m] ∾ οὐ" 16
θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, [n] καὶ" ὄψεσθέ με,

---

[f] ∾ ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ. [i] λήψεται. [m] ∾ οὐκέτι.

(c) οὐ πιστεύετε. Ev. 44. οὐκ ἐπίστευσαν. 64. 127. Alius. Perss. Arr. Æth. Vulg. verc. brix. colb. corb. germ. gat. Mm. mart. for. tol. Origenis scholion in Mt. d. Quæst. e N. T. (d) = DL. 1. 33. 157. Barber. 1. Ed. Arr. Copt. Sahid. Æth. Slav. 2. Vulg. It. (exc. brix. colb.) Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Victorin. (e) = D. Ev. 19. 28. Arm. cant. *enim*, veron. colb. corb. foss. (f) DL. 1. 33. cant. veron. corb. Cyr. semel. Codd. ap. Aug. πρὸς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Mt. s. Respons. ad orthod. εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν. AB. Orig. bis. Eus. Cyr. bis. (in textu ut rec.) Cyr. hieros. *docebit vos omnem veritatem*, Vulg. foss. gat. for. Mm. Aug. *docebit vos in omni veritate*, colb. || τὴν = 229* (g) ὃς ἐὰν. Ev. 22. 32. ὃ ἐὰν. 2. || ἂν = BDL. 1. 33. al. 3. Marcell. ap. Eus. Cyr. hieros. Pseudo Ath. Epiph. (h) ἀκούσει. D. gr. 1. 33. Mt. c. Ed. Vulg. gat. for. Orig. (aliæ edd. ut rec.) Marcell. Cyr. hieros. Epiph. Victorin. semel. ἀκούει. L. veron. foss. Ambr. semel. (i) ἐξ ἐμοῦ. 64. (k) + ὑμῖν. L. al. 4. Mt. H. s. Syr. utr. Pers. p. Arm. (l) BD (St. β.) EGHLMS. Ev. 2. 3. 6. 24. 36. 42. al. 85. Mt. B. bis. H. bis. V. al. 18. Ed. Syr. p. verc. Cyr. alex. et hieros. Epiph. Petr. ant. Phot. (m) B D gr. L. 1. 33. 95. Arm. Syr. p. Goth. Slav. Vulg. veron. for. colb. corb. germ. foss. gat. Mm. Orig. Cyr. Nonn. Chrys. etiam in Mt. codd. qui tamen variant. (n) = Orig.

17 ° — ὅτι [p] † ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα. [q] Εἶπον οὖν ἐκ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· τί ἐστι τοῦτο, ὃ
λέγει ἡμῖν· μικρὸν, καὶ [r] οὐ″ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν
μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με· [s] καί·″ ὅτι [t] ἐγὼ″ ὑπάγω πρὸς
18 τὸν πατέρα; [u] Ἔλεγον οὖν· τοῦτο τί ἐστιν, ὃ λέγει,
19 τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν, τί λαλεῖ.″ Ἔγνω [x] † ὁ Ἰησοῦς,
ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾷν, καὶ εἶπεν [y] αὐτοῖς·″ περὶ τού-
του ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον· μικρὸν, καὶ οὐ
θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, [z] καὶ″ ὄψεσθέ με;
20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὅτι κλαύσετε καὶ [a] θρηνήσετε″
ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς [b] — δὲ″ λυπηθή-
21 σεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. Ἡ
γυνὴ, ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, [c] ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐ-
τῆς·″ ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς
[d] θλίψεως,″ διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη [e] ἄνθρωπος

---

p † ἐγώ. x † οὖν.

(o) ὅτι . . . πατέρα. = BDL. Copt. ap. Mill. Sahid. cant. veron. verc. corb. ap. Sabat. Orig. ut videtur (p) ἐγὼ = AEGHKS. 1. 11. 57. 64. 69. 72. 124. 127. 131. 142* 157. 218. (c. al. 9.) 229* 230. 235. Ev. 2. 6. 24. 42. Alii. Mt. B. semel. H. bis. V. al. 16. Ed. Syr. utr. Pers. p. Slav. Vulg. brix. corb. for. colb. germ. foss. gat. Mm. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. || Habent Copt. Arm. Goth. Alii. (q) Vs. 17: ἔλεγον οὖν· τί ἐστι τοῦτο, ὃ λέγει ἡμῖν; omissis cæteris, 69. (r) οὐκέτι. D. gr. 124. (s) = 106. Ev. 18. Mt. H. semel. d. *et quod dixit*, veron. item colb. (t) = AB DM. 72. 124. Mt. c. semel. o. 11. Slav. 2. Vulg. It. (exc. cant. brix.) Theophyl. (u) Vs. 18: τί ἐστι τοῦτο τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν ὃ λέγει (τί λαλεῖ) omissis reliquis, D* cant. veron. verc. item 71. Ev. 26. Mt. r. ἔλεγον οὖν· τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει μικρὸν οὐκ οἴδαμεν. B. ἔλ. οὖν· τί ἐστι τοῦτο τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. 1. 69. 124. Arm. corb. Alii aliter. || ἔλεγον . . . μικρὸν = Slav. 2. (x) = DL. 1. 33. 42. Alius. Copt. Arm. Pers. p. cant. veron. verc. item Orig. Ev. 38. 157. Syr. utr. Pers. w. Vulg. foss. brix. for. gat. Mm. germ. mart. *Et*, colb. corb. (y) = A. 96. 97. gat. (z) = Arm. Habet Orig. Cf. not. n. (a) πενθήσετε. 124. 218 (c. al. 2.) 230. veron. verc. corb. colb. (b) = BD. 1. Copt. Arm. Syr. hieros. Goth. cant. veron. verc. colb. corb. brix. Cypr. (c) = 36. 131* || ὥρα] ἡμέρα. D. (St. β.) Mt. r. Syr. Pers. p. cant. veron. verc. corb. colb. Ambr. semel. (d) λύπης. D. (St. β.) cant. colb. foss. Ambr. (e) + ὁ. Ed.

εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὑμεῖς οὖν [f] λύπην μὲν νῦν" [g] ἔχε- 22
τε·" πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ
καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς [h] αἴρει" ἀφ' ὑμῶν.
[i] Καὶ" ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. 23
[ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· [k] =ὅτι" [l] ∽ ὅσα ἂν" αἰτήσητε
τὸν πατέρα [m] ἐν τῷ ὀνόματί μου," δώσει ὑμῖν.] "Ἕως 24
ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε,
καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ [n] ὑμῶν" ᾖ πεπληρωμένη.
Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· [o] † ἔρχεται ὥρα, 25
ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παῤῥη-
σίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς [p] ∽ ἀναγγελῶ" ὑμῖν. Ἐν ἐκείνῃ 26
τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ [q] οὐ λέγω
ὑμῖν, ὅτι" ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα [r] περὶ ὑμῶν." Αὐ- 27
τὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφι-
λήκατε, [s] καὶ πεπιστεύκατε," [t] ὅτι [u] ἐγὼ" παρὰ τοῦ

[l] ∽ ἄν τι. [o] † ἀλλ'.

[p] ∽ ἀπαγγελῶ.

(f) νῦν μὲν λύπην. BC*DL. 1. 235. Mt. s. 11. Syr. Copt. Arm. Vulg. cant. veron. brix. for. colb. Alii. Chrys. in Mt. 3 codd. (g) ἕξετε. A DL. 42. 131. al. 3. Mt. s. 11. Slav. 2. 3. cant. veron. verc. mart. Antioch. Chrys. in Mt. 3 codd. || νῦν μὲν λυπηθήσεσθε. Chrys. etiam in Mt. 2 codd. (h) ἀρεῖ. BD* Vulg. cant. verc. corb. for. colb. Alii. Hilar. Cypr. (i) = Mt. s. z. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. (k) = CD*KL. 42. Syr. utr. Pers. p. Copt. Slav. 2. bis. 3. Vulg. It. (exc. verc. colb.) Orig. Cyr. Ambr. (l) ἄν τι. BCDL. Copt. Slav. 2. bis. Vulg. It. Orig. Cyr. Ambr. ἄν. A. 145* Slav. 2. semel. ὃ ἐάν. 42. 59. ap. Mill. 131. 145 in m. Mt. 11. (m) = Ev. 44. Barber. 1. Nonn. (hic etiam vs. seq.) Post δώσει ὑμῖν ponunt BCL. Sahid. Orig. Cyr. alicubi. (n) ἡ ἐμή. Mt. 11. (o) = C*D*L. 1. 33. 69. Barber. 1. Ed. Syr. Copt. Sahid. Arm. Vulg. cant. veron. verc. for. foss. germ. Mm. gat. Orig. ap. Wetst. καί. Chrys. etiam in Mt. μ. 7. (p) ADK LM. 33. 38. 42. 145* (q) = verc. || ὁ = L* *nunc*, emmer. (r) = 36. veron. colb. Aug. Quæst. e N. T. ὑμῶν. Mt. n. περὶ ἐμοῦ. 123. Ed. (s) = L. 59. Ev. 26. (t) ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξῆλθον, καὶ ἦλθον εἰς τὸν κόσμον, πάλιν ἀφίημι etc. D. cant. item veron. corb. Mm. gat. (u) = Ev. 32. veron. emmer. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. Quæst. e N. T.

28 ˣ θεοῦ″ ἐξῆλθον ʸ· Ἐξῆλθον ᶻ παρὰ″ τοῦ πατρὸς, καὶ
ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ
29 πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ· ἴδε, νῦν ᵃ παῤῥησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν
30 οὐδεμίαν λέγεις. Νῦν ᵇ οἴδαμεν,″ ὅτι οἶδας πάντα, καὶ
οὐ χρείαν ἔχεις, ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ ᶜ πιστεύομεν,″
31 ὅτι ἀπὸ θεοῦ ᵈ ἐξῆλθες.″ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς·
32 ἄρτι ᵉ πιστεύετε;″ Ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα, καὶ ᶠ νῦν″ ἐλήλυ-
θεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μό-
νον ἀφῆτε. καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ᾽ ἐμοῦ
33 ἐστι. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε.]
ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ᵍ ἔχετε″ ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νε-
νίκηκα τὸν κόσμον.

1 Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς, καὶ ʰ ∾ ἐπῆρε″ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, ⁱ — καὶ″ εἶπε· πά-
τερ, ᵏ ἐλήλυθεν ἡ ὥρα·″ δόξασόν σου τὸν υἱὸν, ἵνα ˡ — καὶ″
2 ὁ υἱός ᵐ σου″ δοξάσῃ σε· Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξου-

ᵍ ἕξετε. ʰ ∾ ἐπάρας omisso postea καὶ.

(x) πατρὸς. BC*DL. 77. Mt. s. Syr. Ar. p. Pers. p. Copt. Sahid. Syr. p. ms. cant. Cyr. alicubi. Utrumque conjungunt corb. Mm. gat. (y) + καὶ ἥκω. 69. 124. ap. Birch. Chrys. alicubi. (z) ἐκ. BL. 33. Mt. s. *ex ore*, Victorin. ἀπὸ. Chrys. etiam (vs. 27.) in Mt. 6 codd. (a) + ἐν. BD. cant. Sic etiam vs. 25. D. cant. (b) ἐγνώκαμεν. 69. γινώσκομεν. brix. (c) γινώσκομεν. 33. πεπιστεύκαμεν. Mt. s. (d) ἐλήλυθας. 69. 124. Ev. 3. 31. verc. brix. tol. (e) Absque interrogatione, Ed. Syr. Pers. p. Pers. ms. (Hi tres imperative, omisso etiam ἄρτι.) Pers. w. brix. Nonn. *credetis*, emmer. (f) = ABD*L. 33. Copt. Sahid. cant. ἴδε. 101. Vulg. It. exc. brix. (g) ACEL S. 1. 36. 40* 72. 118. 127. 131. 142. 145. 230. 235. Ev. 2. 6. 36. 42. al. 23. pluresve. Mt. BHV. al. 15. Ed. (etiam St. 3 in indice sphalmatum) Syr. utr. Copt. Mm. foss. for. Constitut. Orig. ed. Eus. Cyr. ap. Wetst. Theodoret. Basil. Procop. Utrumque Cypr. (h) BC*DL. 1. 16. 33. 69. 124. Evangelistaria. (alibi, in media lectione, consentiunt fere cum rec.) Copt. Slav. 2. semel. Vulg. cant. veron. verc. for. Orig. Cyr. (i) Iidem (exc. Slav. 2.) et Mt. H. o. (k) = Ev. 18. 32. Mt. c* f. (initio lectionis; alibi habent.) Nonn. (l) = ABD. 1. 96. 97. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Goth. Vulg. It. Orig. semel. Nonn. Hilar. Ambr. (habent Victorin. Vigil.) (m) = BC* 47. 64. cant. corb. Orig. semel.

σίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν, ὃ δέδωκας αὐτῷ, [n] δώσῃ
αὐτοῖς" ζωὴν αἰώνιον. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, 3
ἵνα γινώσκωσί σε, τὸν μόνον [o] ἀληθινὸν θεὸν, καὶ, ὃν
ἀπέστειλας, ἰησοῦν χριστόν [p]. Ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς 4
γῆς· τὸ ἔργον [q] ἐτελείωσα," ὃ δέδωκάς μοι, ἵνα ποιήσω.
Καὶ νῦν δόξασόν με, σὺ πάτερ, παρὰ σεαυτῷ, τῇ δόξῃ, 5
ᾗ εἶχον, [r] πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοί." Ἐφα- 6
νέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις, [s] οὓς δέδωκάς μοι
ἐκ τοῦ κόσμου·" [t] σοὶ" ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας· καὶ
τὸν λόγον σου τετηρήκασι. Νῦν [u] ἔγνωκαν," ὅτι πάν- 7
τα, ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστιν. Ὅτι τὰ ῥή- 8
ματα, ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλα-
βον, [x] καὶ ἔγνωσαν" ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ [y] ἐξῆλθον,"
καὶ ἐπίστευσαν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν 9
ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς
μοι, ὅτι σοί [z] εἰσι." Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα, σά ἐστι· καὶ 10
τὰ σὰ, ἐμά· καὶ [a] δεδόξασμαι" ἐν αὐτοῖς. [b] Καὶ οὐκ 11

(n) ἔχῃ. D. cant. Aug. δώσῃ αὐτῷ. 1. 38. Syr. Copt. Hilar. Victorin. δώσει αὐτοῖς. 69. 106. 118. 124. 131. 157. Ev. 3. 24. 36. al. 26. Mt. V. al. 12. Ed. || παντὶ, ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ. Arm. (o) + *et*, veron. Cypr. sæpe. Victorin. Novatian. Arnob. Phœbad. Quæst. e V. T. || ἀληθινὸν = corb. || θεὸν] *Dominum*, Arnob. (p) + εἰς τοῦτον τὸν κόσμον. D. cant. (q) τελειώσας. ABCL. 1. 33. 42. Copt. Æth. Syr. p. ms. (Sic ed. c. ast.) corb. Cyr. aliquoties. (sed in textu ut rec.) Hilar. semel. Hier. *uno opere consummato quod etc.* veron. || καὶ τὸ ἔργον ἐτελείωσα. D. cant. (r) παρὰ σοὶ πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι. Slav. verc. brix. Orig. semel. Novatian. Hilar. (alibi ut rec.) Hier. Aug. Gaud. παρὰ σοὶ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὸν κόσμον. D. Sahid. cant. item Iren. Novatian. semel. Cypr. Aug. alicubi. (s) Sequentibus jungunt 1. 36. 40. Alii. Orig. Cyr. Theophyl. (t) Omittunt σοὶ, et ἐκ τοῦ κόσμου ἦσαν conjungunt 73. Mt. d. Scholion in Mt. 11. for. (u) ἔγνωκα. 7. 118. Ev. 32. 36. 44. Syr. Pers. p. Syr. p. in m. Syr. hieros. Goth. veron. verc. brix. corb. colb. Victorin. (non Hilar.) Quidam ap. Theophyl. ἔγνων. Quidam ap. Chrys. ἔγνωσαν s. ἐγνώκασιν. Alii. (x) = AD. Goth. cant. verc. || ἀληθῶς ante καὶ ἔγνωσαν ponit 127. Sequentibus jungunt veron. brix. colb. corb. (y) *exiverunt*, veron. verc. corb. (z) ἦσαν. Ev. 32. Alius. (a) ἐδόξασάς με. D. cant. δεδοξάσομαι. Conject. I. D. Michaelis. (b) = verc. Nonn. ut videtur. Post ἔρχομαι ponit Orig.

ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ," καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ
ἐγὼ πρός σε ἔρχομαι. [c] πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν
τῷ ὀνόματί σου, [d] [e] ᾧ" δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν, καθὼς
12 [f] ἡμεῖς. "Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν [g] — ἐν τῷ κόσμῳ,"
ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· [h] οὓς" δέδωκάς
μοι, ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ
13 υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. Νῦν δὲ
πρός σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα
ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς.
14 Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου· καὶ ὁ κόσμος [i] ἐμί-
σησεν" αὐτοὺς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, [k] καθὼς
15 ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου." [l] Οὐκ ἐρωτῶ, ἵνα ἄρῃς
αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ
16 πονηροῦ. Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ [m] ∾ ἐκ τοῦ
17 κόσμου οὐκ εἰμί." [n] Ἁγίασον" αὐτοὺς ἐν [o] τῇ" ἀλη-

[e] οὓς. [m] ∾ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.

(c) + *et jam non sum in hoc mundo*, colb. + *et jam non sum in hoc mundo, et in hoc mundo sunt*, verc. + *οὐκέτι εἰμι ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰμι*. D. cant. (d) + *καὶ ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν* (+ *ἐν τῷ κόσμῳ*, D** gr.) *ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου*. D. cant. Eadem repetuntur vs. seq. || *ὀνόματί σου* ad *ὀνόματίσου* vs. 12] = 89. 229* Mt. B. semel. emmer. || *ᾧ δέδωκάς μοι . . . καθὼς ἡμεῖς*] = veron. verc. colb. corb. Chrys. (etiam in Mt. 4 codd.) Hilar. (e) ABCEHLMS. (St. *π*.) 1. 10. 11. 36. 40. 63. 64. 69. 72. 91. 124. 127. 131. 235. Ev. 1. 4. 6. 33. al. 56. Mt. BH. bis. V. al. 17. Ed. Ath. ms. Cyr. Theophyl. Euthym. || *ὃ*. D* 57. 157. Ev. 5. 24. 31. al. 3. || *ᾧ* vel *ὃ*. Syr. Ar. Copt. ap. Mill. cant. Schol. in cod. 36. et in Mt. d. 10. Sed *οὓς* D** Copt. Æth. Ar. rom. Erp. Goth. Syr. p. Vulg. brix. germ. Mm. foss. for. gat. emmer. Ath. Epiph. Aug. Leo. (f) + *καὶ*. BMS. 69. 91. al. 6. et Barber. 1. Mt. q. 11. Arm. Syr. p. Vulg. for. brix. germ. Mm. gat. foss. Ambr. Aug. (g) = BC*DL. 1. Ev. 13. Copt. Sahid. Vulg. It. (exc. brix.) Cyr. Hier. alicubi. Ante *μετ' αὐτῶν* ponit Arm. Hier. || *μετ' αὐτῶν* = Chrys. etiam in Mt. 9. 4. (h) *ᾧ*. BL. 33. 64. Copt. ap. Mill. Cyr. *ὃ*. C* || Iidem cum Arm. cant. et Hilar. + *καὶ* ante *ἐφύλαξα*. (i) *μισεῖ*. D. 40. 63. 73. 77. Mt. a. 10. cant. verc. (k) = D. 69. Ev. 19. Mt. c. cant. (qui antea pro *εἰσιν* habet *sum*.) veron. colb. (l) Vs. 15. 16. = 33. 225. Slav. 2* || Vs. 16. et 18 = Nonn. (m) ABCDL. 74. Mt. s. 11. Ed. Syr. Copt. Arm. Vulg. It. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (n) *πάτερ ἅγιε, τήρησον*. Cyr. in textu et comment. (o) = B. Cyr. in textu.

θεία· p = σου'' ὁ λόγος ὁ σὸς, ἀλήθειά ἐστι. Καθὼς 18
ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς
εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτὸν, 19
ἵνα q ∾ καὶ αὐτοὶ ὦσιν'' ἡγιασμένοι r ἐν'' ἀληθείᾳ.
Οὐ περὶ s τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν 20
t πιστευόντων'' διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· Ἵνα πάντες 21
ἓν ὦσι· καθὼς σὺ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν σοὶ, ἵνα καὶ
αὐτοὶ ἐν ἡμῖν u = ἓν'' ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ, ὅτι
σύ με ἀπέστειλας. Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν, ἣν δέδωκάς 22
μοι, δέδωκα αὐτοῖς x· ἵνα ὦσιν y ἓν, καθὼς ἡμεῖς ἓν
z — ἐσμεν'' Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί· ἵνα ὦσι 23
τετελειωμένοι εἰς ἓν, a καὶ'' ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος, ὅτι
σύ με ἀπέστειλας, καὶ b ∾ ἠγάπησας'' αὐτοὺς, καθὼς
ἐμὲ ἠγάπησας. Πάτερ, c οὓς'' δέδωκάς μοι, θέλω, 24
ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι
τὴν δόξαν d τὴν ἐμὴν,'' ἣν e ἔδωκάς'' μοι, ὅτι ἠγάπησάς

---

q ∾ ὦσι καὶ αὐτοί. t πιστευσόντων. b ∾ ἠγάπησα.

(p) = ABC*DL. 1. Sahid. Goth. Vulg. It. Cyr. (in textu, sed habet in comment.) Didym. Victorin. Ambr. (q) ABC*DL. 1. 69. 124. 127. 157. 220. Mt. x. 11. Syr. Copt. Arm. Goth. Vulg. cant. brix. for. colb. foss. germ. gat. Mm. mart. (item, omisso καὶ, veron. verc. Victorin.) Cyr. ‖ καὶ αὐτοὶ = Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (r) ἐν τῇ. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. εἰς ἓν ἐν. 220. (s) + πάντων. 1. 42. al. 4. Mt. q. 11. Arm. Syr. p. in m. (t) ABCD* gr. EHKLMS. (St. π.) Ev. 2. 3. 4. 5. 6. 24. 36. al. 67. Mt. B. bis. HV. al. 21. Ed. Syr. utr. Pers. p. Copt. Goth. Slav. veron. Ath. Bas. (habet utrumque) Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Nonn. Theophyl. πεπιστευκότων. 59. al. 4. (u) = BC*D. Sahid. Arm. cant. veron. verc. colb. Ath. ms. Hilar. aliquoties. Vigil. taps. (Habent Orig. Cypr. Hilar. semel. Hier. Ambr. Aug. Leo. Maximin.) (x) + ἣ αὐτὸς ἔλαβον. Slav. 2. bis. (y) + τὸ. D. etiam vs. 23. (z) = BDL. 1. Slav. 2. bis. et 3. cant. Mm. Clem. Cyr. Hippol. (a) = BDL. 33. 69. 124. Mt. f. semel. Arr. Pers. p. Copt. cant. verc. germ. Cyr. Chrys. in Mt. 7 codd. Hippol. (b) D. 42. 96. 97. Ev. 6. 22. Mt. d. (sed Scholion ut rec.) x. Syr. (variant codd.) Pers. p. Ar. rom. Erp. Copt. Æth. Syr. p. cant. veron. verc. gat. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Hier. ‖ Sed rec. Clem. Cyr Hier. alicubi. (c) ὅ. BD. Goth. Copt. ap. Mill. cant. (d) = D. 91. ap. Mill. cant. Cypr. (e) δέδωκας.

25 με πρὸ καταβολῆς κόσμου. Πάτερ δίκαιε, [f] καὶ″ ὁ
κόσμος σε οὐκ ἔγνω· ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνω-
26 σαν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ
ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν ἠγάπησάς
με, ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.
1 Ταῦτα εἰπὼν ὁ ἰησοῦς [ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάῤῥου [g] τοῦ κέδρου,″ ὅπου ἦν κῆπος,
2 εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.] Ἤδει
δὲ καὶ ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, τὸν τόπον, ὅτι πολ-
λάκις συνήχθη [h] ὁ ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐ-
3 τοῦ. Ὁ οὖν ἰούδας, λαβὼν [i] τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν
ἀρχιερέων καὶ φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ
4 φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. Ἰησοῦς οὖν, εἰδὼς
πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ᾽ αὐτὸν, [k] ἐξελθὼν εἶπεν″ αὐ-
5 τοῖς· τίνα ζητεῖτε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· ἰησοῦν τὸν
ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς [l] ὁ ἰησοῦς″ ἐγώ εἰμι. εἱστήκει
6 δὲ καὶ ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, μετ᾽ αὐτῶν. Ὡς
οὖν εἶπεν αὐτοῖς· [m] — ὅτι″ ἐγώ εἰμι· ἀπῆλθον εἰς τὰ
7 ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί. Πάλιν οὖν [n] αὐτοὺς ἐπη-
ρώτησε·″ τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον· ἰησοῦν τὸν ναζω-

[g] τῶν κέδρων.

ADLM. 1. 69. 106. 218 (c. 124. al. 5.) 235. Ev. 2. 6. al. 16. pluresve. Mt. B. bis. HV. al. 11. Ed. Eus. Hippol. Cyr. (f) = D. Ar. p. Copt. Sahid. Vulg. cant. veron. brix. colb. (g) A S. 123. Syr. utr. Pers. p. Goth. Sax. Vulg. brix. colb. corb. for. foss. germ. Mm. gat. Hier. Ambr. τοῦ κέδρου. D. Sahid. cant. veron. verc. τῶν κέδρων. 192. al. 6. Mt. ψ. bis. Arm. τῶν δένδρων. 9. *plantatoris*, Copt. ap. Wilkins. (h) + καὶ. ES. 11. 28. 36. 40. 57. 63. 64. 72. Ev. 2. al. 28 et Barber. 3. Mt. V. al. 5. (i) + ὅπλων. 13. 69. (k) ἐξῆλθε καὶ λέγει. B CD. 1. item 97. Sahid. Vulg. It. (exc. brix.) Orig. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Aug. (l) = D. al. 3. veron. Orig. Post εἰμι ponit B. item Barber. 1. et verc. (m) = ABDL. 1. 33. 42. 106. Arr. Pers. w. Copt. Æth. Slav. Vulg. It. Orig. ed. (n) ἐπηρώτησεν αὐτούς. ABCL. 69. 106. Ev. 26. Mt. r. item s. Syr. Arm. Vulg. brix. Alii. Orig. semel. Cyr. λέγει αὐτοῖς. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. || αὐτοὺς] αὐτοῖς. 108. 225. Mt. BH. a. c. d. g** 10. αὐτός. Orig.

ῥαῖον. Ἀπεκρίθη [o] [p] = ὁ″ ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, ὅτι 8
ἐγώ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν.
Ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος, ὃν εἶπεν· ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, 9
οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. Σίμων οὖν πέτρος, ἔχων 10
μάχαιραν, εἵλκυσεν αὐτὴν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως
δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ [q] ὠτίον″ τὸ δεξιόν. ἦν δὲ
ὄνομα τῷ δούλῳ μάλχος. Εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς τῷ πέτρῳ· 11
βάλε τὴν μάχαιραν [r] † εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέ-
δωκέ μοι ὁ πατὴρ, οὐ μὴ πίω αὐτό; Ἡ οὖν σπεῖρα, 12
καὶ ὁ χιλίαρχος, καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν ἰουδαίων, συνέλα-
βον τὸν ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν. Καὶ [s] ἀπήγαγον″ 13
[t] αὐτὸν″ πρὸς ἄνναν πρῶτον· [u] ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ καϊ-
άφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. Ἦν δὲ καϊ- 14
άφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς ἰουδαίοις· ὅτι συμφέρει,
ἕνα ἄνθρωπον [x] ∾ ἀπολέσθαι″ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Ἠκο- 15
λούθει δὲ τῷ ἰησοῦ σίμων πέτρος, καὶ [y] — ὁ″ ἄλλος μα-
θητής. ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ,
καὶ συνεισῆλθε τῷ ἰησοῦ εἰς [z] τὴν αὐλὴν″ [a] τοῦ ἀρχιε-
ρέως.″ Ὁ δὲ πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλ- 16
θεν οὖν ὁ μαθητὴς [b] ὁ ἄλλος,″ ὃς ἦν γνωστὸς [c] τῷ ἀρχ-

---

[r] † σου. [x] ∾ ἀποθανεῖν.

(o) + αὐτοῖς. D. 1. 69. 124. al. 5. Syr. Arr. Arm. brix. foss. Orig. (p) = ABCLS. Ev. 6. Alii. Mt. BH V. al. 17. Ed. Cyr. Theophyl. ‖ ὁ ἰησοῦς = 61. al. 4. (q) ὠτάριον. BL. Syr. p. in m. Vulg. It. (r) = ABCDEKLMS. 10. 11. 33. 72. 91. 106. 127. 145* 235. al. 26. et Barber. 5. Mt. V. al. 9. Ed. Syr. utr. Arr. Pers. p. Copt. (habet Sahid.) Arm. Goth. Slav. (exc. 2.) Vulg. ms. It. (exc. foss. gat. Mm. mart. tol.) Nonn. Oros. (s) ἤγαγον. BD. 69. 96. 97. verc. (t) = BCD. 91. 127. Mt. f. verc. colb. corb. Cyr. Chrys. (etiam ap. Mt.) Theophyl.

(u) + ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ ἄννας δεδεμένον πρὸς καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. 225. Eadem post ἐκείνου addit Syr. p. in m. Ibidem Cyr. addit: ἀπέστειλεν δὲ αὐτὸν δεδεμ. πρ. κ. τ. ἀρχ. (x) BDL. 33. 69. 91. 124. ap. Birch. al. 3. Mt. s. x. 11. Syr. Arr. Perss. Copt. Sahid. Æth. Arm. Syr. p. in m. Goth. Slav. Vulg. It. Cyr. Nonn. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. (y) = AD. 106. Barber. 1. Ed. Syr. Perss. Goth. Nonn. (z) τὸ πραιτώριον. 28. (a) = Syr. Pers. p. Goth. Nonn. Auct. synops. (b) = Mt. 11. ἐκεῖνος. 69. 124. 157. Ev. 6. al. 7. Mt. r. Copt. Æth. foss. (c) τοῦ ἀρχιερέως. BL. Copt.

ιερεῖ," καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν πέ-
17 τρον. Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη [d] ἡ θυρωρὸς τῷ πέτρῳ"
μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει
18 ἐκεῖνος· οὐκ εἰμί. Εἱστήκεισαν δὲ [e] οἱ δοῦλοι καὶ οἱ
ὑπηρέται, ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψύχος ἦν, [f] καὶ
ἐθερμαίνοντο." ἦν δὲ [g] μετ' αὐτῶν ὁ πέτρος" ἑστὼς καὶ
19 θερμαινόμενος. Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν ἰησοῦν
περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.
20 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἐγὼ παῤῥησίᾳ [h] ἐλάλησα"
τῷ κόσμῳ. ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν [i] † συναγωγῇ, καὶ
ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου [k] πάντες" οἱ ἰουδαῖοι [l] συνέρχονται,"
21 καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. Τί με [m] ἐπερωτᾷς;"
[n] ἐπερώτησον" τοὺς ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς·
22 ἴδε, οὗτοι οἴδασιν, ἃ εἶπον ἐγώ. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ
εἰπόντος, εἷς [o] τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα
23 τῷ ἰησοῦ, εἰπών· οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; Ἀπε-
κρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρη-
σον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με [p] δέρεις;"
24 Ἀπέστειλεν [q] † αὐτὸν ὁ ἄννας δεδεμένον πρὸς καϊά-

[i] † τῇ. [k] πάντοθεν. [q] † οὖν,

(d) τῷ πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός. BC* L. Vulg. veron. brix. for. colb. corb. mart. germ. Mm. gat. Cyr. (e) + οἱ ἀρχιερεῖς καὶ. 220. (f) = 1. veron. verc. corb* Nonn. (g) καὶ ὁ πέτρος μετ' αὐτῶν. BCL. 1. 33, item 69. 124. et Ms. s. Syr. Pers. p. Arr. Syr. p. (habet g c. ast.) item Arm. Vulg. verc. for. colb. mart. Cyr. (h) λελάληκα. ABCL. 1. 33. 91. 218 (c. al. 4.) Cyr. (i) = ADGHLMS. 69. 106. 124. 157. 235. Ev. 6. 24. Alii et Barber. 8. Mt. BHV. al. 18. Ed. (k) A CL. 1. 13. 42. 59. 66. in m. 69. 124. ap. Birch. 131. 145. Ev. 44. Mt. i. n. s. 11. Ed. Syr. Perss. Ar. rom. Erp. Copt. Sahid. Æth. Arm. Slav. antiquiores. Vulg. It. Bas. Cyr. Nonn. πάντοτε. DE. 36. 40. 72. 218 (c. al. 9.) Ev. 2. 6. al. 21. pluresque. Mt. BHV. al. 13. Ed. (etiam St. 3.) Syr. p. Goth. Slav. ed. recent. Theophyl. πάντοθεν. Beza, et hinc Ed. || = Ar. pol. (l) συνήρχοντο. M. 33. 218 (c. al. 2.) al. 2. Mt. f. 11. 17. Perss. Arm. Syr. p. ms. συνέτρεχον. Mt. B. (m) ἐρωτᾷς. ABCL. 33. Ev. 20. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (n) ἐρώτησον. BCL. 1. 69. 124. ap. Birch. Mt. s. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (o) + τῶν στρατιωτῶν. 29. 33. (p) δαίρεις. 157. al. 21, pluresve. Mt. q. al. 7. Theophyl. ed. (q) = ADES. 36. 40. 63. 64. 72.

φαν τὸν ἀρχιερέα. Ἦν δὲ σίμων πέτρος ἑστὼς καὶ θερ- 25
μαινόμενος, εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο [r] ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. Λέγει εἷς 26
ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, [s] συγγενὴς ὤν," οὗ ἀπέκοψε
πέτρος τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐ-
τοῦ; Πάλιν οὖν ἠρνήσατο [t] — ὁ" πέτρος· καὶ εὐθέως 27
ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

[Ἄγουσιν [u] = οὖν" τὸν ἰησοῦν [x] ἀπὸ τοῦ καϊάφα εἰς 28
τὸ πραιτώριον·" ἦν δὲ [y] ∾ πρωΐα." καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλ-
θον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' [z] ἵνα"
φάγωσι τὸ πάσχα.] Ἐξῆλθεν οὖν ὁ πιλάτος [a] πρὸς 29
αὐτοὺς," καὶ [b] ∾ εἶπε·" τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ
ἀνθρώπου τούτου; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· εἰ μὴ 30
ἦν οὗτος [c] κακοποιός," οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.
Εἶπεν [d] οὖν" αὐτοῖς ὁ πιλάτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ 31
κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν· εἶπον [e] οὖν" αὐτῷ οἱ
ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. Ἵνα ὁ λό- 32

---

y ∾ πρωΐ. b ∾ φησίν.

---

131. 142. 145. 218 (c. al. 8.) 235. Ev. 2. 6. Alii. Mt. BH. al. 17. Ed. (etiam St. 3.) Pers. w. Copt. Theophyl. Ϡ. 13. 69. 124. al. 8. Mt. V. q. x. Syr. Goth. *Et*, Vulg. for. colb. Mm. gat. germ. foss. (r) + οὖν. EG. 10. 36. 40. 57. 63. 64. 72. 131. 218 (c. al. 8.) 235. Ev. 2. al. 37. Mt. a. al. 17. Ed. Goth. Theophyl. + Ϡ. verc. brix. *Et*, colb. (s) ὁ συγγενής, L. 33. Arm. (t) = ABCDGL. 1. al. 3. Mt. q. Cyr. (u) = L. 69. 91. 106. 124. 127. 131. 142. 218 (c. al. 5.) al. 12. Evangelistaria (saltim in principio lectionis.) Mt. n. o. q. r. s. veron. Theophyl. Ϡ. brix. germ. ‖ ἃ μετὰ ταῦτα ἄγουσιν. Sahid. (x) *ad Caipham in prætorium*, Vulg. ms. Sax. brix. Mm. gat. germ. tol. corb. *missum ad Caipham principem sacerdotum in prætorium*, verc. *ad Caipham et ad Pilatum in præt.* colb. (y) ABCDLM. 1. 10. 11. 64. 69. 91. 127. 145** 157. 218 (c. al. 7.) 235. Ev. 2. 24. 36. al. 30. Mt. B. bis. H. bis. c. ter. al. 15. Ed. Cyr. Chron. alex. Resp. ad orthod. (z) = ABCD. 34** Goth. Vulg. ms. veron. for. colb. gat. Mm. germ. tol* (a) = Mt. 17. Post εἶπε ponit Ev. 32. ἔξω πρὸς αὐτούς. BC*L. 1. 220. Mt. s. Syr. Syr. p. c. ast. Perss. for. Cyr. πρὸς αὐτοὺς ἔξω. 33. 42. 69. 124. 127. al. 3. et Barber. 1. Mt. 11. Ed. Goth. Slav. Vulg. It. (b) BC L. 1. Cyr. (c) κακὸν ποιῶν. BL. (d) = C. Mt. 11. Syr. Perss. Copt. Arm. veron. verc. Ϡ. 145* (e) = B. 225. Mt. V. Syr. Perss. Copt. Arm. Ϡ. AD. 1.

γος τοῦ [f] ἰησοῦ'' πληρωθῇ, ὃν εἶπε, σημαίνων, ποίῳ θα-
33 νάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραι-
τώριον [g] πάλιν'' ὁ πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν ἰησοῦν, καὶ
34 εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; Ἀπεκρί-
θη [h] = αὐτῷ'' ὁ ἰησοῦς· ἀφ' ἑαυτοῦ, [i] σὺ'' τοῦτο λέγεις,
35 ἢ [k] ἄλλοι σοι εἶπον'' περὶ ἐμοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος·
μήτι ἐγὼ ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
36 παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; Ἀπεκρίθη [l] = ὁ''
ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου·
εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέ-
ται [m] ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο,'' ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς
ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.
37 Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ πιλάτος· οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ;
ἀπεκρίθη [n] ὁ'' ἰησοῦς· σὺ λέγεις· ὅτι βασιλεύς εἰμι
[o] ἐγώ.'' ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα
εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ ὢν
38 ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς. Λέγει αὐτῷ
ὁ πιλάτος· τί ἐστιν [p] ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν
ἐξῆλθε [q] πρὸς τοὺς ἰουδαίους,'' καὶ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ
39 οὐδεμίαν αἰτίαν [r] εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. Ἔστι δὲ συνήθεια
ὑμῖν, ἵνα ἕνα [s] ὑμῖν ἀπολύσω'' ἐν τῷ πάσχα· βούλε-

(f) κυρίου. Goth. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. θεοῦ. L. 59. Mt. a. (g) = 33. Ev. 44. Mt. a. Syr. Perss. Ante εἰς ponunt BC*DL. 124. Ev. 26. Mt. s. Copt. Arm. Vulg. It. Cyr. (h) = AB ut videtur, DLM. 1. 157. al. 2. Mt. s. Ed. Pers. p. Copt. Sahid. Arm. Syr. p. Goth. Vulg. It. (exc. colb.) Cyr. Post ἰησοῦς ponit C. (i) = D. 59. Pers. p. Sahid. Arm. Vulg. It. (exc. veron.) Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (k) ἄλλος σοι εἶπε. M. 42. 235** al. 8. Mt. 11. 17. Ed. Æth. (l) = ABD. 1. 72. 106. 235. Ev. 6. al. 12. pluresve. Mt. BHV. al. 18. Ed. Cyr. Theophyl. (m) οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἄν. BL. 1. 69. 91. 124. ap. Birch. Mt. s. Orig. bis. (semel ut rec.) Cyr. Chrys. etiam in Mt. codd. (n) = 72. 235. al. 8. Mt. a. al. 16. (o) = BDL. 1. 69. 124. 235. al. 2. Mt. s. Arm. verc. colb. foss. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 5 codd.) Cypr. Ambr. (p) + ἡ. 1. Mt. V. Goth. (q) = Ev. 26. Mt. r. Goth. (r) + θανάτου. 61. 69. Mt. 17. gat. Ambrosiast. (s) ἀπολύσω ὑμῖν. BD L. 1. 106. 235. al. 4. Syr. Copt. Arm. Vulg. It. Cyr.

σθε οὖν, [t] ὑμῖν ἀπολύσω″ τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων;
Ἐκραύγασαν οὖν [u] πάλιν″ [x] πάντες,″ λέγοντες· μὴ τοῦτον, 40
ἀλλὰ τὸν [y] βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ βαραββᾶς [z] λῃστής.″
Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ πιλάτος τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐμα- 1
στίγωσε. Καὶ οἱ στρατιῶται, πλέξαντες στέφανον ἐξ 2
ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορ-
φυροῦν περιέβαλον αὐτὸν, [a] Καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασι- 3
λεὺς τῶν ἰουδαίων· καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα. Ἐξ- 4
ῆλθεν [b] † [c] πάλιν″ [d] ἔξω″ ὁ πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς·
ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε, ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδε-
μίαν αἰτίαν εὑρίσκω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ ἰησοῦς [e] ἔξω,″ 5
[f] φορῶν″ τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμά-
τιον. καὶ λέγει [g] αὐτοῖς· ἴδε ὁ ἄνθρωπος. Ὅτε οὖν 6
εἶδον αὐτὸν [h] οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν,
[λέγοντες· σταύρωσον, σταύρωσον, [i] ⁜ αὐτόν.″ λέγει αὐτοῖς

[b] † οὖν.

(t) = verc. ἀπολύσω ὑμῖν. ABDL. 1. 69. 235. al. 3. Mt. B. s. al. 5. Syr. Copt. Arm. Goth. Vulg. It. Cyr. ‖ = ὑμῖν. 91. al. 2. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (u) = GK. 1. 10. 36. 42. 57. 69. 124. 127. 218 (c. al. 4.) 226** Ev. 2. al. 14. Mt. i. n. p. al. 4. Ed. Syr. Arr. Perss. Copt. Sahid. Æth. Arm. Slav. antiquiores. Sax. veron. verc. colb. corb. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Nonn. (x) = BL. 33. 235. al. 4. Mt. s. al. 3. Post λέγοντες ponit D. (y) + *Rabbi*, corb. (z) ἀρχιλῃστής. Syr. p. in m. *insignis latro*, Auct. de promiss. (a) + καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν. BL. 33. 42. 61. in m. 69. 106. 124. ap. Alt. al. 7 et Barber. 1. Mt. 11. Arr. Copt. Sahid. Copt. Æth. Arm. Syr. hieros. Syr. p. Slav. 2. 3. Vulg. It. (exc. brix.) Cyr. Nonn. Aug. ‖ καὶ ἐμπαίζοντες ἔλεγον. Mt. q. καὶ γονυπετοῦντες αὐτὸν ἔλεγον. Mt. s. (b) = D. 1. 106. 157. al. 9. Mt. ↓. Perss. Copt. Arm. Syr. p. Goth. Vulg. ms. verc. brix. gat. for. colb. germ. foss. mart. emmer. καὶ ἐξῆλθεν. ABKL. 33. 42. al. 3. Mt. 11. Syr. Æth. (c) = Mt. B. 17* Pers. p. Goth. veron. corb. Theophyl. (d) = 106. 131. al. 2. Mt. V. s. 17. Copt. In aliis locum mutat. (e) = 235. Pers. p. Vulg. corb. germ. foss. Mm. gat. mart. Ante ὁ ἰησοῦς ponunt 1. 73. 106. 131. 157. 218 (c. al. 5.) Mt. r. 11. Copt. Goth. (f) ἔχων. 1. Alius. Arm. veron. verc. brix. colb. corb. Chrys. (g) + ὁ πιλάτος. 64. Syr. Ar. p. Pers. p. Copt. (h) + ὁ ὄχλος καί. 91. al. 2. (i) + AD (St. β.) EKMS. 10. 11. 33. 40. 57. 63. 64. 69. 72. 91. 106. 124. 127. 131. 157. 218 (c. al. 8.) 235. Ev. 6. 18. 19. 24. 36. al. 58. Mt. BHV. al. 20. Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Copt. Sahid. Æth. Arm. Syr. hieros. Goth. Slav. (exc. 2. 3.) Vulg. It. (exc. for. mart. tol. emmer.) Chrys. Theophyl. Aug.

ὁ πιλάτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ
7 γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ
οἱ ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον
[k] ἡμῶν" ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν [l] υἱὸν [m] † θεοῦ
8 ἐποίησεν. Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον,
9 μᾶλλον ἐφοβήθη· Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πά-
λιν, καὶ λέγει τῷ ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπό-
10 κρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. Λέγει [n] † αὐτῷ ὁ πιλάτος·
ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας, ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί
11 σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; Ἀπεκρίθη [o] [p] = ὁ"
ἰησοῦς· οὐκ [p] εἶχες" ἐξουσίαν [r] οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ,"
εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς
12 με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. Ἐκ τούτου ἐζήτει
ὁ πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν. οἱ δὲ ἰουδαῖοι ἔκραζον, λέ-
γοντες· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ καίσα-
ρος· πᾶς [s] ὁ βασιλέα [t] ἑαυτὸν" ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ καί-
13 σαρι. Ὁ οὖν πιλάτος, ἀκούσας [u] ∞ τοῦτον τὸν λόγον,"
ἤγαγεν ἔξω τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ [x] = τοῦ"
βήματος εἰς τόπον λεγόμενον λιθόστρωτον, ἑβραϊστὶ δὲ

---

[m] † τοῦ. [n] † οὖν. [t] αὐτὸν. [u] ∞ τῶν λόγων τούτων.

(k) = BDL. Vulg. It. Orig. Hilar. Quæst. N. T. (l) + τὸν. Ed. (m) = ABDLMS. Ev. 6. 24. 36. Alii. Mt. BHV. al. 19. Ed. (etiam St. 3.) || υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν. BLM. Alii. Mt. c. semel. s. φ. Ed. Orig. Cyr. ἑαυτὸν θεοῦ υἱὸν. S. Alii. Mt. HV. al. 7. Theophyl. Alii alio ordine. (n) = A. 69. 124. Ev. 24. al. 11. Mt. V. al. 4. Syr. Perss. Copt. Arm. Slav. ven. 2. 3. Cyr. (o) + αὐτῷ. BDL. 1. 33. Mt. s. Syr. Pers. p. verc. colb. (p) = BD. Alii. Mt. BHV. al. 19. Ed. (q) ἔχεις. ADL. 218 (c. al. 5.) Ev. 44. Mt. V. μ. (r) = Chrys. etiam in Mt. 6 codd. κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν. BDL. 1. 124. 157. Arm. Vulg. It. exc. brix. || = οὐδεμίαν. 80. 235. Barber. 1. Mt. 11. Hilar. Ambrosiast. Cassiod. Alii. (s) + γὰρ. D. 106. Ev. 32. Syr. Arr. Pers. w. Copt. Vulg. verc. brix. tol. (t) ADEGLM. Ev. 2. 6. 24. al. 33. pluresque. Mt. BHV. al. 18. Ed. Orig. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. (u) τῶν λόγων τούτων s. τούτων τῶν λόγων. ABDELM. Ev. 2. 24. 46. al. 30. Mt. HV. al. 4. Copt. Syr. p. Vulg. It. Resp. ad orthod. (x) = ABDL. 1. 127. 157. al. 4. Mt. q. s. 11. Cyr.

[y] ∾ γαββαθᾶ." Ἦν δὲ [z] παρασκευὴ" τοῦ πάσχα, ὥρα 14
[a] ∾ δὲ" [b] ὡσεὶ" [c] ∾ ἕκτη." καὶ λέγει τοῖς ἰουδαίοις· ἴδε ὁ
βασιλεὺς ὑμῶν. [d] Οἱ δὲ ἐκραύγασαν" ἆρον, ἆρον, 15
σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος· τὸν βασιλέα
ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν
βασιλέα, εἰ μὴ καίσαρα. Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν 16
αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῇ.] [e] —παρέλαβον δὲ τὸν ἰησοῦν"
[f] —καὶ ἤγαγον."

[g] Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, ἐξῆλθεν" εἰς 17

---

[y] ∾ γαββαθᾶ. [a] ∾ ἦν. [c] ∾ τρίτη. [f] καὶ ἀπήγαγον.

(y) HL. al. 32. pluresque. Mt. B. bis. V. al. 11. Ed. Syr. p. *καπφαθᾶ*. 1. 138. Alius. *καππατὰ*. Arm. *Gennetha*, veron. *Gennæsa*, verc. *Gennesar*, brix. (z) *præparatio*, verc. corb. colb. (a) ἦν. ABL. 1. 33. 40. 42. 64. 69. 91. 124. 127. 131. Ev. 2. 35. 36. 37. 46. al. 23. Mt. H. semel. c. ter. f. semel. k. p. z. ψ. ter. Syr. Slav. 5. 6. verc. colb. foss. Chron. alex. Cyr. δὲ. ἦν. 127. al. 2. Slav. 2. 3. ‖ = δὲ. 157. al. 6. Mt. n. Pers. p. Vulg. veron. brix. for. mart. Mm. gat. (b) ὡς. ABEKL. 72. 106. 151. al. 16. Mt. V. 11. (c) DL. 72. 88. 123. in m. a prima manu. 151. Chron. alex. (provocans ad accurata exemplaria, imo ad Joannis ἰδιόχειρον.) Severus antioch. et Ammonius cum quibusdam ap. Theophyl. (ἐπίσημον cum γάμμα commutatum fuisse judicantes.) Nonn. Sed *sexta* Versiones omnes et Valentiniani ap. Iren. ‖ ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη = Sahid. in membranis Borgianis. (d) ἐκραύγαζον δὲ ἐκεῖνοι. BL. 33. Cyr. ‖ + λέγοντες. 13. 69. 91. 124. Ev. 1. 33. al. 7. et Barber. 1. Mt. BH. c. ψ. (omnes semel, ut videtur.) g. (e) = 42. 61* 69. παρέλ. οὖν τ. ἰησ. B DL. 33. 142. Mt. s. veron. verc. colb. corb. foss. Cyr. παραλαβόντες δὲ τ. ἰησ. omisso καὶ. 91. 127. 131. Ev. 31. 32. 33. 35. 36. 37. 44. 46. Mt. BH. f. ψ. (omnes semel.) c. bis. g. οἱ δὲ παραλαβόντες αὐτὸν, omisso καὶ. M. 1. 13. 61. in m. 124. Ev. 1. Alii. παραλαβόντες οὖν αὐτὸν. Orig. ἀγαγόντες οὖν τὸν ἰησοῦν. Syr. hieros. παραγαγόντες δὲ τ. ἰησ. Mt. 17. (f) = BL. 42. ap. Mill. 61* 69. Mt. s. Copt. veron. verc. colb. corb. Cyr. ‖ ἀπήγαγον] ἤγαγον. DEHS. al. 82. Mt. BHV. al. 18. Ed. Slav. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. Cyr. ms. Theophyl. Euthym. ἐπέθηκαν αὐτῷ (τὸν) σταυρὸν. 61. in m. 69. 124. Syr. hieros. Orig. + καὶ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν. 13. + εἰς τὸ πραιτώριον. M. al. 12. Mt. a. g. i. n. r. 10. Evangelistaria (semel, ut videtur.) Syr. hieros** Slav. 2. Cyr. ms. Euthym. + εἰς τὸ σταυρῶσαι. 28. 63. 66. Theophyl. ed. (g) *Et coegerunt eum abire*, Syr. hieros. *Et crucem ejus super dorso ejus posuerunt*, Pers. p. καὶ βαστάζοντες . . . ἐξῆλθον. Mt. 17. ‖ αὐτοῦ] ἑαυτοῦ AD. Alii. Mt. a. al. 5. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. ἑαυτῷ. BL. 1. Vulg. It. Cyr. ‖ ἐξῆλθεν = Syr. *pervenit*, verc. colb. item corb.

[h] τὸν'' [i] λεγόμενον'' κρανίου [k] τόπον,'' [l] ὃς λέγεται'' ἑβραϊ-
18 στὶ γολγοθᾶ· Ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ
ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν ἰησοῦν.
19 Ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ πιλάτος, καὶ [m] ἔθηκεν'' ἐπὶ τοῦ
σταυροῦ. ἦν δὲ γεγραμμένον· [n] ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος, ὁ βα-
20 σιλεὺς τῶν ἰουδαίων. Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ
ἀνέγνωσαν τῶν ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν [o] ὁ τόπος τῆς πόλεως''
ὅπου ἐσταυρώθη ὁ ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον ἑβραϊστὶ, ἑλ-
21 ληνιστὶ, ῥωμαϊστί. Ἔλεγον οὖν τῷ πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς
[p] τῶν ἰουδαίων'' μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων· ἀλλ'
22 ὅτι ἐκεῖνος εἶπε· βασιλεύς εἰμι τῶν ἰουδαίων. Ἀπεκρίθη
23 ὁ πιλάτος· ὃ γέγραφα, γέγραφα. [Οἱ οὖν στρατιῶται,
ὅτε ἐσταύρωσαν [q] τὸν ἰησοῦν,'' ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ
ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, [r] καὶ
τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν'' ἄῤῥαφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν
24 ὑφαντὸς δι' ὅλου. Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν
αὐτὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γρα-
φὴ πληρωθῇ, [s] ἡ λέγουσα·'' διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου
ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. [t] οἱ
25 μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.'' [Εἱστήκεισαν δὲ

[o] τῆς πόλεως ὁ τόπος.

(h) τόπον. ES. 11. 28. 36. 64. 106. 131. 218 (c. 124. al. 7.) 235. Ev. 6. 35. al. 22. Mt. B. bis. V. i. n. o. al. 4. Syr. p. c. ast. Pers. p. veron. verc. corb. brix. colb. Theophyl. (i) = 40. 63. ap. Wetst. 69. Mt. a. 10. (k) = 40. 63. ap. Wetst. colb. τόπος. 131. 225. Mt. o. (l) = L. Ev. 35. Mt. s. Copt. Sahid. Vulg. veron. corb. for. foss. mart. germ. Mm. gat. || ὃς] ὅ. AK. 40. 63. 157. al. 8. Mt. a. al. 3. verc. brix. Cyr. καὶ. Arm. (m) ἐπέθηκεν. AK. 11. 42. al. 4. Mt. 11. al. 3. (n) = 69. (o) A BDEHKLS. 218 (c. al. 10.) Ev. 6. 24. 35. 37. al. 40. pluresque. Mt. B. bis. H. semel. V. al. 20. Ed. Syr. p. Slav. Cyr. Theophyl. (p) = 73. Mt. s. Syr. Ar. Sax. *sacerdotum*, foss. *sacerdotum et principes Judæorum*, verc. (q) αὐτόν. Vulg. for. germ. gat. Mm. foss. mart. (r) τὸν δὲ χιτῶνα, ἐπεὶ ἦν, omisso mox οὖν. 69. ut videtur, 124. colb. Cypr. || = καὶ τὸν χιτῶνα. Syr. veron. verc. corb. (s) = B. Mt. s. veron. verc. corb. colb. (t) = Pers. p. verc. emmer.

παρὰ τῷ ςαυρῷ τοῦ ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελ-
φὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, [u] μαρία ἡ τοῦ [x] κλωπᾶ," καὶ
μαρία ἡ μαγδαληνή. Ἰησοῦς οὖν, ἰδὼν τὴν μητέρα, ϗ 26
τὸν μαθητὴν παρεςῶτα, [y] ὃν ἠγάπα," λέγει τῇ μητρὶ
[z] αὐτῦ·" γύναι, [a] ∾ ἰδοὺ" ὁ υἱός σῦ. Εἶτα λέγει τῷ 27
μαθητῇ· [b] ἰδῦ" ἡ μήτηρ σῦ. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς [c] ὥρας"
ἔλαβεν [d] ὁ μαθητὴς αὐτὴν" εἰς τὰ ἴδια.] Μετὰ [e] τῦτο" 28
[f] ∾ εἰδὼς" ὁ ἰησῦς, ὅτι πάντα [g] ἤδη" [h] τετέλεςαι," ἵνα
[i] τελειωθῇ" ἡ γραφὴ, [k] λέγει· διψῶ. Σκεῦος [l] — οὖν" 29
ἔκειτο [m] ὄξους μεςόν·" [n] οἱ δὲ, πλήσαντες σπόγγον

---

[a] ∾ ἴδε. [d] αὐτὴν ὁ μαθητὴς. [f] ∾ ἰδὼν.

(u) + καὶ. Syr. Pers. p. Æth. (x) κλοπᾶ. 235. Ev. 46. al. 6. pleraeve. Mt. B. semel. H. ter. al. 11. Cyr. Theophyl. κλεωπᾶ. Copt. Arm. Ed. *Cleophæ*, Vulg. It. *filia Cleophæ*, Arr. || + *et Maria Jacobi*, colb. (y) = L* 235. (z) = BL. Alius. Arm. veron. (a) BDM. 10. 28. 33. 42. 91. 106. 157. Ev. 19. 24. 46. al. 25. Mt. B. bis. H. bis. V, al. 18. Ed. Orig. Cyr. Chrys. (b) ἴδε. B LM. 10. al. 5. Mt. a. 10. Cyr. Chrys. (c) ἡμέρας. A. 33. 42. 69. 124. Ev. 1. 35. 37. 46. al. 15. Mt. B. bis. (semel ut rec.) H. bis. (semel ut rec.) 19. al. 5. Sahid. Slav. 2. -semel. (d) ADEGHLS. Alii. et Barber. 8. Mt. BHV. al. 18. Ed. Arm. Slav. 3. Cyr. Theophyl. || μαθητὰς] + ἐκεῖνος. 64. 91. 127. 218 (c. al. 3.) 229** 235. al. 24. Mt. B. bis. H. bis. al. 6. Ed. Syr. Pers. p. Arr. Æth. colb. verc. + αὐτὸς. 69. Ev. 31. (e) ταῦτα. 76. Ev. 1. 35. 46. al. 11. Mt. B. semel. H. semel. al. 7. Syr. Copt. brix. Eus. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. (f) EKS. 11. 13. 28. 36. 40. 64. 69. 72. 91. 124. 142. 145. 236. Ev. 1. 2. 6. 18. 19. 24. 46. al. 28. et Barber. 3. Mt. B. semel. H. semel. V. al. 11. Ed. Copt. Æth. Ar. verc. Cyr. Theophyl. (g) = 1. Ev. 1. 2. 19. 24. 31. 33. 35. 37. al. 10. Mt. B. semel. H. semel. al. 3. Syr. Perss. Vulg. It. (exc. brix. Mm. emmer.) Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Theophyl. Nonn. Hilar. Auct. de promiss. Ante ὅτι ponit Cyr. Ante πάντα ABDL. 83. Mt. ap. z. al. 5. Post τετέλεσται 235. (h) τετελέσεται. D. (etiam vs. 30.) 64. || + (τὰ) περὶ αὐτοῦ. 11. 72. 91. 127. al. 5. Mt. g. q. Evangelistaria (uno loco, ubi omittunt τετέλεσται ad τετέλεσται. vs. 30.) Slav. 2. semel. Slav. 3. (i) πληρωθῇ. D. 1. 11. 13. 69. 124. 218. al. 6. Mt. χ. (k) + καὶ ἔδωκαν εἰς πότον μου ὄξος. Syr. hieros. + ἡ λέγουσα· καὶ ἔδωκαν εἰς πότον μου ὄξος καὶ χολήν. Syr. p. c. ast. (l) = ABL. veron. verc. foss. (m) μεστὸν ὄξους. 218. Arm. (n) = 61* al. 3. Slav. 2. verc. σπόγγον οὖν μεστὸν τοῦ ὄξους, omisso sequente καὶ, BL. 1. Copt. Sahid. veron. corb. cant. Cyr. Hilar. Auct. de promiss. item, servato οἱ δὲ,

ὄξους," καὶ [o] ὑσσώπῳ περιθέντες," προσήνεγκαν αὐτοῦ
30 τῷ στόματι. Ὅτε [p] οὖν" ἔλαβε τὸ ὄξος [q] ὁ ἰησοῦς," εἶπε·
[r] τετέλεσται· καὶ [s] κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ
πνεῦμα. [t]
31 [Οἱ οὖν ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ
σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ· [u] ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν·" [x] ἦν
γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα" [y] ἐκείνου" τοῦ σαββάτου· ἠρώτησαν
τὸν πιλάτον, ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρ-
32 θῶσιν. Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου
κατέαξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέν-
33 τος αὐτῷ. Ἐπὶ δὲ τὸν ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον
αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη·
34 Ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν [z] λόγχῃ" αὐτοῦ τὴν πλευρὰν

---

y ἐκείνη.

Vulg. foss. Alii. || σπόγγον = Mt. a. 10. || ὄξους] + *μετὰ χολῆς*. 13. 16. 61 in m. 69. 124. Syr. p. e. ast. Arm. Scholion in Mt. 11. Item colb. qui sic legit: *hyssopo admiscentes spongiam ergo plenam aceto cum felle, permixtam componentes, obtulerunt ori ejus.* (o) *ὑσσώπου περιθέντες*. 16. *ὕσσωπον περιθ*. s. *οἴσυπον περιθ*. s. *ὑσσωπῷ* vel *ὑσσωδίῳ περιθ*. s. *ὑσσῷ προσπεριθέντες*, s. *ξυστῷ περιθ*. Conjecturæ. *perticæ circumponentes*, veron. corb. *καλάμῳ περιθ*. Slav. *hyssopo admiscentes*, colb. Hilar. (p) = 33. Arm. Pers. p. verc. δὲ. 42. 131. al. 4. Syr. (q) = B. verc. emmer. Ante *τὸ ὄξος* ponunt E. 69. 124. Mt. f. semel. Arm. Vulg. It. || + *μετὰ τῆς χολῆς*. 124. Arm. foss. Auct. de promiss. (r) + *πάλιν*. Arm. (s) + *πάλιν*. 40. 63. Mt. 10. (t) + *ὡς δὲ ἐξεπνεύσθη* (*ἐξέπνευσεν*,) *ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω*. 37. 96. 97. 235. Mt. c. semel. o. 12. Syr. p. c. ast. Syr. hieros. Cyr. (u) = 13. Slav. 2. semel. Ante *ἵνα* ponunt L. 1. 69. 124. Mt. s. Ed. Syr. Perse. Arr. Copt. Æth. Arm. Slav. Vulg. It. Cyr. Chrys. (etiam ap. Mt.) Nonn. || *quia cœna pura erat*, veron. verc. *quoniam parasceven cœnam paraverunt*, corb. (x) = M. || ἡ = AE. al. 9. Mt. BV. r. Ed. (y) ABDELS. 1. 36. 40. 72. 124. 131. 142. 145. 218 (c. al. 6.) 226** 235. Ev. 2. 6. 35. 36. 37. al. 20. pluresve et Barber. 4. Mt. B. ter. H. ter. V. al. 16. Ed. (etiam St. 3.) Syr. Ar. p. Copt. Æth. Arm. Slav. veron. verc. corb. Hesych. || = 64. Ev. 7. Post *σαββ*. ponunt DL. 69. 73. Syr. Ar. p. Arm. Æth. (z) *λόγχῃ*. Ed.

[a] ἔνυξε," καὶ [b] ∞ εὐθὺς" ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. Καὶ 35
ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ [c] αὐτοῦ ἐστιν ἡ
μαρτυρία·"] [d] κἀκεῖνος οἶδεν," ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα
[e] ÷ καὶ" ὑμεῖς πιστεύσητε. Ἐγένετο [f] γὰρ" ταῦτα, ἵνα 36
ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται [g] αὐτοῦ. Καὶ 37
πάλιν ἑτέρα γραφὴ [h] λέγει·" ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.]

Μετὰ [i] = δὲ" ταῦτα [ἠρώτησε τὸν πιλάτον [k] = ὁ" 38
ἰωσὴφ [l] ὁ" ἀπὸ ἀριμαθαίας, (ὢν μαθητὴς τοῦ ἰησοῦ,
κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων) ἵνα ἄρῃ τὸ
σῶμα τοῦ ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ πιλάτος. [m] ἦλθεν οὖν καὶ
ἦρε τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ." Ἦλθε δὲ καὶ νικόδημος, ὁ ἐλ- 39
θὼν [n] πρὸς τὸν ἰησοῦν" νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων [o] μίγμα"
[p] σμύρνης" καὶ ἀλόης [q] ὡς" [r] λίτρας" [s] ἑκατόν." Ἔλαβον 40

---

[b] ∞ εὐθέως. [q] ὡσεὶ.

(a) ἤνοιξε. 56. 58. ἴνοιξε. 225. ap. Birch. 235. ἤνοιξε. 68. Syr. p. Vulg. brix. germ. foss. Mm. gat. mart. Chron. alex. in m. Aug. Auct. de promiss. (b) D. 69. 218 (cum 124. al. 7.) 235. Ev. 6. al. 11. pluresque. Mt. B. semel. H. semel. V. al. 12. Ed. (c) ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. H. 72. 106. 218 (c. al. 5.) Ev. 1. 2. 6. 33. 35. al. 15. pluresve. Mt. B. bis. H. semel. V. al. 13. Ed. Cyr. Chrys. (etiam in Mt. 6 codd.) Andreas. Theophyl. ἐστιν αὐτοῦ ἡ μαρτυρία. EG. 124. 131. Ev. 40. al. 5. Mt. a. al. 8. Ed. (d) καὶ οἴδαμεν. Nonn. (e) ADKL. 1. 33. 42. 61** 69. 76. ap. Wetst. 124. ap. Birch. 145. 157. Ev. 22. 26. Barber. 1. Mt. BH. (uterque semel, ut videtur.) al. 4. Ed. Syr. utr. Arr. Perss. Sahid. Arm. Slav. 2. 3. Vulg. It. Orig. Cyr. Scholion in Mt. 11. (f) δέ. K. 91. al. 4. Mt. g. 17. (g) + ἀπ'. 33. 40. 63. 69. 106. 124. 235. Ev. 6. al. 29. et Barber. 5. Mt. V. a. p. q. s. al. 8. Ed. Syr. utr. Perss. Sahid. Slav. Vulg. It. Orig. Cyr. Nonn. Theophyl. Gaudent. + παρ'. Cyr. (b) = 1. Alius. verc. λέγουσα. 76. Syr. p. (i) = EGKMS. 10. 11. 33. 42. 64. 131. 142. 145. 157. al. 21. Mt. V. al. 12. Ed. Syr. Pers. p. (k) = BDL. 1. 106. 124. 235. Alii. Mt. a. al. 14. Ed. (l) = ABDL. Alii. (m) = Ev. 44. Mt. q. Ed. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν αὐτό. Arm. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν αὐτό. Syr: hieros. veron. verc. corb. colb. || τοῦ ἰησοῦ] αὐτοῦ. BL. Ev. 18. al. 3. Mt. c. f. Æth. (n) = 36. Post νυκτὸς ponunt 69. 124. Ev. 26. Mt. r. x. 11. πρὸς αὐτόν. ABL. Sahid. Cyr. || νυκτὸς = Mt. o. (o) ἕλιγμα. B. σμίγμα. Mt. B. a. (p) μύρνης. 225. Ev. 26. Ed. ζμύρνης. D. (q) BDEGHK LMS. Ev. 1. 6. 24. al. 18. pluresque. Mt. HV. al. 7. Ed. (r) libras, Vulg. It. (s) ἑκατέρων. Conject: Marklandi.

οὖν τὸ σῶμα τοῦ [t] ἰησοῦ," καὶ ἔδησαν αὐτὸ [u] + ἐν" ὀθο-
νίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς ἰουδαί-
41 οις ἐνταφιάζειν. Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ, [x] ὅπου ἐσταυρώθη,
κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ" μνημεῖον [y] καινὸν," ἐν ᾧ οὐδέπω
42 οὐδεὶς ἐτέθη. Ἐκεῖ οὖν [z] διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν ἰου-
δαίων," ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν ἰησοῦν.]

1 [Τῇ δὲ [a] μιᾷ τῶν σαββάτων," μαρία ἡ μαγδαληνὴ
ἔρχεται πρωῒ, σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ
2 βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον [b] ἐκ" τοῦ μνημείου. Τρέχει
οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς σίμωνα πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον
μαθητὴν, ὃν [c] ἐφίλει" ὁ ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἦραν
τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ [d] οἴδαμεν," ποῦ ἔθη-
3 καν αὐτόν. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μα-
4 θητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. Ἔτρεχον δὲ οἱ
δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς [e] προέδραμε" τάχιον τοῦ
5 πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος [f] εἰς" τὸ μνημεῖον. Καὶ παρα-
κύψας βλέπει [g] κείμενα" τὰ ὀθόνια· οὐ μέντοι εἰσ-
6 ῆλθεν. Ἔρχεται [h] οὖν" σίμων πέτρος ἀκολουθῶν αὐ-
τῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια

(t) θεοῦ. A. κυρίου. Mt. r. (u) + A DEGHMS. 10. 11. 36. 40. 57. 63. 72. 127. 131. 142. 145. 157. 218 (c. al. 8.) 235. Ev. 2. 6. 36. al. 50. Mt. BH V. al. 18. Ed. Pers. p. Sahid. foss. Nyss. Theophyl. (x) = 11. || ὅπου ἐσταυρώθη = 106. (y) = Mt. 17. καινόν. D. 42. 69. Ev. 19. al. 3. Mt. V. n. (z) *quia sabbatum advenerat*, Syr. Pers. p. || παρασκευὴν] *cœnam puram*, gat. (a) κυριακῇ. Sahid. (b) ἀπὸ. 1. 69. 229. al. 2. Mt. 17. || + τῆς θύρας. 1. 157. Alius. Copt. Sahid. Æth. Arm. cant. brix. Mm. Ambr. (c) ἠγάπα. 77. Ev. 31. (d) οἶδα. S. Mt. 19. Syr. Pers. p. Arr. Æth. Arm. Chrys. etiam in Mt. 6 codd. (e) ἔδραμε. 47. 56. 58. Mt. V. tolet. προέλαβε. Mt. s. (f) πρὸς. 68. (g) = Mt. d. Post ὀθόνια ponunt A. 225. Ev. 44. Mt. s. Nyss. || + μόνα. 225. Ev. 44. Mt. o. Slav. 3. (h) = 46. καὶ. 33. Arm. verc. οὖν καὶ. BD ap. Mill. L. al. 2.

κείμενα [i], Καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς 7
αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντε-
τυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον. Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ 8
[k] ἄλλος" μαθητὴς, ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον,
καὶ [l] εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν." Οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν 9
γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. Ἀπῆλθον 10
οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.]

[Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς [m] ∞ τὸ μνημεῖον" κλαίουσα 11
[n] ἔξω." ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, Καὶ 12
θεωρεῖ δύο ἀγγέλους [o] ἐν λευκοῖς καθεζομένους," ἕνα
πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶν, ὅπου [p] ἔκειτο"
τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ. Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, 13
τί κλαίεις; [q] λέγει αὐτοῖς· ὅτι ἦραν τὸν κύριόν [r] μου,"
καὶ οὐκ οἶδα, ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. [s] † Ταῦτα εἰποῦσα, 14
ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ
οὐκ ᾔδει, ὅτι [t] † ἰησοῦς ἐστι. Λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς· γύ- 15
ναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κη-

---

[m] ∞ τῷ μνημείῳ. [s] † καὶ. [t] † ὁ.

(i) + μόνα. Mt. B. Slav. exc. 1. 3. (k) = Syr. Pers. p. verc. *ille*, Vulg. veron. germ. foss. *ille alius*, brix. Mm. gat. (l) εἶδον καὶ ἐπίστευσαν. 61. in mr. 69. 124. || ἐπίστευσεν] οὐκ ἐπίστευσεν. D. gr. (m) ABDELM. 1. 10. 36. 57. 127. 145. Ev. 1. 24. al. 24. Mt. p. s. 19** al. 8. Nyss. Sever. Chrys. in Mt. 3 codd. (n) = A. Syr. Perss. Arr. Sahid. veron. verc. colb. corb. Ante κλαίουσα ponunt B L. 1. Mt. 15. Slav. Vulg. cant. brix. germ. gat. Mm. foss. mart. Nyss. Cyr. Ambr. ἔξω τοῦ μνημείου κλαίουσα. Arm. (o) = D gr. || = ἐν λευκοῖς. Mt. V. (p) ἔθηκαν. 2. Ed. Pers. p. (q) + τίνα ζητεῖς; D. 69. Ev. 20. Mt. B. 12. Slav. 1. 2. Vulg. cant. colb. Mm. germ. (r) = Slav. 2. 3. || + ἀπὸ τοῦ μνημείου. Arm. Syr. hieros. Slav. 2. 3. 5. Mm. Hier. Ambr. (s) = ABDS. 1. 33. 44. 91. 157. Mt. 11. Syr. utr. Perss. Arr. Copt. Vulg. It. Cyr. ταῦτα δὲ. L. (t) = A DLS. 69. 106. 124. 131. 157. 235. Ev. 6. 35. al. 16. pluresve. Mt. BV. 19. al. 20. Ed. Cyr.

πουρός ἐςι, λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ [u] ἐβάςασας" αὐ-
16 τὸν, εἰπέ μοι, ποῦ [x] ἔθηκας αὐτὸν," κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. Λέ-
γει αὐτῇ [y] — ὁ" ἰησοῦς· μαρία. ςραφεῖσα ἐκείνη λέγει
αὐτῷ [z] + ἑβραϊστί·" [a] ῥαββουνὶ," ὃ λέγεται, [b] διδάσκαλε [c].
17 Λέγει αὐτῇ [d] — ὁ" ἰησοῦς· μή [e] μου" ἅπτου· οὔπω γὰρ
ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα [f] μου·" πορεύου [g] δὲ" πρὸς
τοὺς [h] ἀδελφούς" [i] μου," καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· [k] ἀναβαίνω"
πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ [l] θεόν"
18 μου καὶ [i] θεὸν" ὑμῶν. Ἔρχεται μαρία ἡ μαγδαληνὴ
[m] ἀπαγγέλλουσα" τοῖς μαθηταῖς, ὅτι [n] ἑώρακε" τὸν
κύριον, [o] καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ."]

19 [Οὔσης [p] — οὖν" ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ
[q] τῶν" σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου

---

[x] αὐτὸν ἔθηκας.

(u) ἦρες. D. (x) ABGL. 1. 72. 106. 124. 131. 157. 218 (c. al. 7.) 235. Ev. 6. 24. al. 10. pluresque. Mt. BV. 19. al. 22. Ed. Cyr. Sever. Theophyl. (y) = BDL. Mt. 15. (z) + BDL. 33. 42. 71. 157. Mt. 15. Syr. utr. Arr. Pers. p. Copt. Sahid. Æth. Arm. Slav. 1. 2. 3. cant. veron. corb. gat. Mm. colb. foss. (a) ῥαββωνί. 40. 69. 106. 124. Alii. Mt. 15. 19. al. 6. Ed. Alii aliter. (b) + κύριε. D. cant. corb. item verc. (c) + καὶ προσέδραμεν ἅψασθαι αὐτοῦ. 13. Syr. p. Syr. hieros. gat. Mm. germ. (d) = BDL. (e) = Mt. B. Post ἅπτου ponit B. || Orig. quinquies ut rec. || μή μου ἅπτου] μὴ οὐ πτόου. Conject. Vogelii. (f) = BD. cant. veron. Orig. bis. (ter habet.) Iren. ms. Maximus. (g) = A. οὖν. DL. Mt. 15. Pers. p. cant. ἀλλὰ πορεύου. Orig. semel. (h) μαθητάς. Mt. B. Iren. Sed Orig. dis. ut rec. (i) = D. cant. (k) πορεύομαι. Orig. quater. (bis ut rec.) (l) *dominum*, cant. colb. || καὶ θεόν μου = G. Sed rec. Orig. Tert. Novatian. Hilar. Alii. (m) ἀγγέλλουσα. AB. ἀναγγέλλ. EG. al. 3. Ed. (n) ἑωράκαμεν. S. 33. ἑώρακα. B. Copt. Æth. Vulg. verc. corb. germ. Mm. gat. mart. foss. (o) καὶ ἃ εἶπεν αὐτῇ, ἐμήνυσεν αὐτοῖς. D. cant. colb. *et omnia quæ dixit ei*, brix. || αὐτῇ] = veron. μοι. Copt. Vulg. corb. germ. Mm. gat. mart. foss. αὐτοῖς. 69. Ev. 8. 44. Mt. V. 11. (p) = G. 28. 42. 63. 64. 69. 91. 229. al. 3. Mt. d. al. 4. Vulg. ms. Ꝝ. 47. al. 2. Mt. g. Syr. Pers. p. verc. (q) = ABL.

ἦσαν οἱ μαθηταὶ [r] — συνηγμένοι," διὰ τὸν φόβον τῶν
ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει
αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς 20
χεῖρας [s] καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ,
ἰδόντες τὸν κύριον. Εἶπεν [t] οὖν" αὐτοῖς [u] ὁ ἰησοῦς" πά- 21
λιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ
[x] πέμπω" ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε [y], καὶ λέ- 22
γει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. Ἄν τινων ἀφῆτε 23
τὰς ἁμαρτίας, [z] ∾ ἀφίενται" αὐτοῖς· ἄν τινων κρα-
τῆτε, κεκράτηνται. Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ 24
λεγόμενος δίδυμος, οὐκ ἦν [a] μετ' αὐτῶν, ὅτε ἦλθεν ὁ
ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωρά- 25
καμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς
χερσὶν αὐτοῦ τὸν [b] τύπον" τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν
δάκτυλόν μου εἰς τὸν [c] τύπον" [d] τῶν ἥλων," καὶ βάλω
τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύ-
σω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μα- 26
θηταὶ αὐτοῦ, καὶ θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ ἰησοῦς,

---

[z] ∾ ἀφίενται.

(r) = ABD. 44* 95. Syr. (Syr. p. habet c. ast. post ἦσαν) cant. verc. gat. harl* inclusi, veron. (s) + καὶ τοὺς πόδας. Slav. 7. et ed. foss. (t) = Copt. Arm. colb. καὶ εἶπεν. L. Mt. 15. Cyr. (u) = DL. 68. Mt. 15. Copt. Sahid. Arm. Vulg. cant. verc. colb. Cyr. (x) ἀποστέλλω. D*L. 33. 42. Mt. 15. Cyr. (y) + αὐτοῖς. D. (St. β.) Syr. Pers. p. Copt. Sahid. Arm. Æth. Syr. p. ms. cant. Ambr. semel. item Clem. Orig. Vigil. taps. (z) ADL. 1. 124. Mt. 15. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. (a) + ἐκεῖ. L. Syr. Pers. p. Ar. p. Copt. (Syr. p. habet c. ast.) Slav. 7. et ed. emmer. (b) τόπον. Syr. Pers. p. Syr. hieros. ut videtur. brix. (c) τόπον. A. al. 4. Syr. utr. Perss. Arm. Vulg. verc. veron. colb. germ. Mm. foss. gat. mart. Orig. Hilar. Ambr. ‖ τύπον latini vertunt *cicatrices* s. *foramina* s. *vestigium* s. *fixuram* s. *figuram*. (d) τῶν ποδῶν. Colb. gr. ‖ ἥλων ad ἥλων = 69. Ev. 33. Mt. ψ. Sahid. Post πλευρὰν αὐτοῦ ponit D. cant.

τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔςη εἰς τὸ μέσον, καὶ
27 εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. Εἶτα λέγει τῷ θωμᾷ· φέρε τὸν
δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν
χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ
28 [e] γίνου" ἄπιςος, ἀλλὰ πιςός. [f] † Ἀπεκρίθη [g] † θωμᾶς
καὶ εἶπεν [h] αὐτῷ·" ὁ κύριός μου καὶ [i] ὁ" θεός μου.
29 Λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με [k] † [l] πεπίςευ-
κας·" μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες [m] καὶ πιςεύσαντες.
30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς
[n] ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ," ἃ οὐκ ἔςι γεγραμμένα
31 ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. [o] Ταῦτα δὲ [p] γέγραπται, ἵνα
πιςεύσητε, ὅτι [q] † ἰησοῦς [r] ἐςιν ὁ χριςὸς, ὁ υἱὸς" τοῦ
θεοῦ, καὶ ἵνα πιςεύοντες ζωὴν [s] ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ.]

---

[f] † καί. [g] † ὁ. [k] † θωμᾶ.
[q] † ὁ.

(e) ἴσθι. D. (f) = BC*DGL. 1. 69. 127. Ev. 15** al. 2. Mt. d. s. 17. Ed. Pers. p. Sahid. Arm. Slav. 6. et ed. Vulg. It. Cyr. Cypr. (g) = AB CDS. 1. 69. 72. 106. 124. 131. 157. 235. Ev. 5. 24. 40. al. 16. pluresque. Mt. BV. 19. al. 22. Ed. Cyr. (h) = Copt. Arr. Pers. p. tolet. || + *tu es*, verc. colb. Hilar. ms. (i) = D. Ev. 46. (k) = ABCDEGHKL MS. Ev. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 24. 35. 40. al. 86. Mt. BV. 19. al. 21. Ed. Syr. utr. Arr. Copt. Sahid. Æth. Arm. Syr. hieros. Slav. Vulg. ms. Sax. It. (exc. foss. Mm. mart.) Cyr. Chrys. Nonn. Damasc. Theophyl. Euthym. Alii. Ephrem. Cypr. Aug. Hilar. Leo. Gaud. Beda. (l) πεπίστευκας; 83* al. 4. (m) + με. Colb. gr. Syr. utr. gat. foss. (n) = 63. || αὐτοῦ = ABKS. 42. 229* al. 3. Mt. 11. Sahid. (Syr. p. habet c. ast.) brix. (o) Vs. 31 = G* (p) + μόνα. Arm. (q) = ADLS. 1. 69. 72. 106. 131. 218 (cum 124. al. 8?) al. 15. pluresque. Mt. BV. al. 21. Ed. Cyr. (r) χριστὸς υἱός ἐστιν. D. Pers. p. Arm. cant. veron. brix. colb. || ἰησοῦς = verc. || χριστὸς = Iren. (s) + αἰώνιον. C* ut videtur. D. (St. β.) 13. 69. 91. 124. 127. 229** Mt. g. Syr. Arr. Pers. p. Copt. Æth. Arm. Syr. p. c. ast. Slav. ven. 1. Sax. cant. veron. brix. germ. gat. Cyr. (alibi omittit.) Chrys. (etiam ap. Mt.) Nonn. Iren. Faustin. Gaudent.

Μετὰ ταῦτα [ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν [t] πάλιν" [u] ὁ ἰησοῦς" 1
[x] τοῖς μαθηταῖς" ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς τιβεριάδος.
ἐφανέρωσε δὲ οὕτως. Ἦσαν ὁμοῦ σίμων πέτρος καὶ 2
θωμᾶς, ὁ λεγόμενος δίδυμος, καὶ ναθαναὴλ, ὁ ἀπὸ
κανᾶ τῆς γαλιλαίας, καὶ [y] οἱ" τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἄλ-
λοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Λέγει αὐτοῖς σίμων 3
πέτρος· ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ
ἡμεῖς σὺν σοί. [z] ἐξῆλθον," καὶ [a] ἐνέβησαν" εἰς τὸ πλοῖον
[b] = εὐθὺς," καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν. οὐδέν.
Πρωΐας δὲ [c] ἤδη" [d] γενομένης," ἔστη [e] — ὁ" ἰησοῦς [f] ∾ εἰς" 4
τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι [g] ᾔδεισαν" οἱ μαθηταὶ, ὅτι
ἰησοῦς ἐστι. Λέγει [h] οὖν" αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· παιδία, 5
μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὔ.

---

[a] ἀνέβησαν. [f] ∾ ἐπί.

(t) = G. 42. 61. 106. al. 10. Mt. p. 19. al. 4. Evangelistaria. Pers. p. Slav. 1. 2. 5. Chrys. (etiam in Mt. 4 codd.) Ante ἐφανέρωσεν ponunt D. 235. Arm. Slav. 3. cant. Post ἰησοῦς, 69. (u) = D. 51. Mt. 12. Pers. p. cant. Chrys. (x) = Ed. Sax. Vulg. ms. foss. emmer. Aug. Post τιβεριάδος ponit germ. ‖ + αὐτοῦ. DG. 11. 64. 127. al. 10. Mt. g. n. 17. Syr. Pers. p. Arm. Sahid. Slav. omnes. cant. veron. verc. brix. colb. germ. ‖ + αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. 10. 61. 69. 106. 124. 235. al. 9. Mt. k. p. z. Evangelistaria. Slav. ms. (exc. 3.) et ed. (y) υἱοί. D. 157. al. 5. Mt. B. t. Ed. οἱ υἱοί. C. al. 3. (Verss.) (z) καὶ ἐξῆλθον s. ἐξῆλθον οὖν. AGLP. al. 15. Mt. a. al. 6. Syr. Arr. Syr. p. c. ast. Copt. Æth. Vulg. veron. brix. colb. foss. germ. gat. Mm. mart. (a) ABCDEGHKLPS. Ev. 2. 24. 35. al. 56. Mt. BV. al. 17. Ed. Slav. jun. ed. (Slav. 2. 3. ut rec.) (b) = BCDL. Syr. Perss. Ar. p. Copt. Sahid. Æth. Arm. Slav. 2. (in aliis locum mutat) Vulg. It. (c) = 69. 124. 235. Ev. 1. al. 3. Mt. c. x. Arm. Slav. (exc. 1. qui habet εὐθὺς) Vulg. verc. foss. Mm. colb. (d) γινομένης. ACL. 91. al. 2. Ed. (e) = ABCDP. al. 3. pluresve. Mt. i. n. r. (f) ACDLM. 33. 91. Ev. 24. 31. al. 4. Mt. B. o. Orig. Cyr. (g) ἔγνωσαν. L. 33. 127. Vulg. veron. brix. colb. foss. Mm. gat. germ. mart. Cyr. (h) = 106. Ev. 24. al. 6. Mt. f. l. χ. Ed. Pers. p. Copt. Arm. Slav. 2. 3. verc.

6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· [i] βάλετε" εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ
πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. [k] ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκ
ἔτι αὐτὸ ἑλκῦσαι [l] ἴσχυσαν" ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν
7 ἰχθύων. Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ
ἰησοῦς, τῷ πέτρῳ· ὁ κύριός ἐστι [m]. σίμων οὖν πέτρος,
ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο· ἦν
γὰρ γυμνός· καὶ [n] ἔβαλεν ἑαυτὸν" εἰς τὴν θάλασσαν.
8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, (οὐ γὰρ
ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν [o] δια-
9 κοσίων·") σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς οὖν
ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν [p] κειμένην,"
10 καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. Λέγει αὐτοῖς ὁ
ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων, ὧν ἐπιάσατε νῦν.
11 [q] Ἀνέβη" σίμων πέτρος, καὶ εἵλκυσε τὸ δίκτυον [r] ἐπὶ
τῆς γῆς," μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντα-
τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων, οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.
12 Λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· δεῦτε, ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ
ἐτόλμα [s] τῶν μαθητῶν" ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίς εἶ;
13 εἰδότες, ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. Ἔρχεται [t] † ὁ ἰησοῦς, καὶ

---

[t] † οὖν.

(i) βάλλετε. 131. al. 2. Mt. 19. Ed. (k) + *Dixerunt ergo ei: præceptor, per totam noctem laborantes nil cepimus; in verbo autem tuo laxabo (mittemus) rete.* Æth. germ. Mm. emmer. Cyr. (l) ἴσχυον. BDL. 1. 124. al. 4. ἴσχυσεν. 63. (m) + ἡμῶν. D. Syr. Pers. p. Æth. cant. (n) ἥλατο D* ἥλλατο D** *misit se et salivit,* cant. (o) σ'. (ἑπτακοσίων) Copt. *viginti,* verc. ut videtur. (p) = tolet. καιομένην. veron. verc. colb. corb. (q) ἐνέβη. L. 1. Cyr. + οὖν. B. 1. 33. 91. Mt. g. Syr. utr. Arr. Copt. + τότε. colb. (r) εἰς τὴν γῆν. ACLP. 42. 78. Mt. g. ἐπὶ τὴν γῆν. BD. 1. 33. 69. 124. al. 2. Mt. χ. (s) = Chrys. ut videtur. Hieron. *ex discipulis,* cant. verc. brix. *discentium,* veron. *discumbentium,* Vulg. colb. corb. germ. foss. Mm. gat. mart. (t) = BCDL. 1. 33. 91. 131. al. 3. Mt. d. s. 11. 19. Pers. p. Sahid. Arm. Slav. 2. cant. verc. veron. foss. gat. Cyr. ℞. Syr. Καὶ ἔρχεται. Barber. 1. Vulg. germ. Mm. mart.

λαμβάνει τὸν ἄρτον, [u] καὶ δίδωσιν'' αὐτοῖς, καὶ τὸ
ὀψάριον ὁμοίως. Τοῦτο ἤδη τρίτον [[x] ἐφανερώθη'' 14
[y] ὁ ἰησοῦς'' τοῖς μαθηταῖς [z] — αὐτοῦ,'' ἐγερθεὶς ἐκ νε-
κρῶν.]

Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ σίμωνι πέτρῳ [a] ὁ ἰησοῦς·'' 15
σίμων [b] ἰωνᾶ,'' ἀγαπᾷς με [c] πλεῖον τούτων;'' λέγει αὐ-
τῷ· ναὶ, κύριε, [d] σὺ οἶδας, ὅτι φιλῶ σε.'' λέγει αὐτῷ [e]·
βόσκε τὰ [f] ἀρνία'' μου. Λέγει αὐτῷ [g] πάλιν'' [h] δεύτε- 16
ρον·'' σίμων ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· ναὶ, κύριε,
σὺ οἶδας, ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ [i]· ποίμαινε τὰ
[k] πρόβατά'' μου. Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· σίμων ἰωνᾶ, 17
φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον·
φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, [l] σὺ πάντα'' οἶδας·
σὺ γινώσκεις, ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ [m] ὁ ἰησοῦς·''
βόσκε τὰ [n] πρόβατά'' μου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· [o] ὅτε'' 18
ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις, ὅπου ἤθε-

(u) *εὐχαριστήσας ἔδωκεν*. D. (sic fere St. β.) Syr. hieros. et (servato *καὶ*) cant. brix. germ. Mm. (x) *ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν*. 71. Evangelistaria. Pers. p. veron. verc. colb. gat. (y) = S. corb. Mm. Post *μαθηταῖς* ponit L. || = *ὁ*. BCD. (z) = ABCL. 1. 33. 53. 157. Copt. Arm. Vulg. ms. verc. corb. mart. (a) = S. 86. 89* 234. Mt. s. x. μ. 12. 17* Vulg. ms. Aug. Post *λέγει* ponunt D. cant. verc. colb. tol. (b) *ἰωάνου* s. *ἰωάννου*. BC *DL. Copt. Sahid. Vulg. It. Nonn. Hier. Ambr. *ἰωαννᾶ*. 91. Ed. *Bar Jona*, colb. (c) = Colb. gr. veron. verc. colb. corb. (Cypr. Ambr.) || *plus quam istos*, cant. (d) = verc. etiam vs. 16. (e) + *ὁ ἰησοῦς*. D. Syr. Pers. p. cant. gat. Mm. (f) *πρόβατα*. D. Ev. 36. Slav. 2. verc. veron. colb. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (g) = D gr. colb. Ante *λέγει* ponunt C. Copt. Arm. (h) = Mt. s. Arm. Vulg. It. exc. colb. || + *ὁ κύριος*. D. cant. (i) + *ὁ ἰησοῦς*. 218 (cum 124. 219.) Mt. B. g. || + *εἰ ἀγαπᾷς με καὶ φιλεῖς με*. Syr. p. (k) *προβάτια*. Quidam ap. Theophan. ceram. *oviculas*, veron. *ἀρνία*. 69. Ev. 36. Vulg. germ. foss. mart. (l) *πάντα σὺ*. BCD. cant. verc. corb. tol. Ambr. (m) = D. 1. 33. 120. Copt. Slav. 2. 3. Vulg. It. (exc. brix. mart. foss.) (n) *προβάτια*. A C. *ἀρνία*. gat. Mm. emmer. (o) *ὅτι*. C. *ὅτι ἰωσ*. Arm.

λεῖς· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ
19 [p] ἄλλος σε ζώσει," καὶ [q] οἴσει," ὅπου οὐ θέλεις. Τοῦ-
το δὲ εἶπε, σημαίνων, ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν.
20 καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. Ἐπιστρα-
φεὶς [r] — δὲ" ὁ πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν, ὃν ἠγάπα
ὁ ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ
ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ, καὶ εἶπε· κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδι-
21 δούς σε; Τοῦτον [s] ἰδὼν ὁ πέτρος, λέγει τῷ ἰησοῦ· κύριε,
22 οὗτος δὲ τί; Λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν θέλω
μένειν [t], [u] ἕως ἔρχομαι," τί πρός σε; [x] ∾ σὺ ἀκολούθει
23 μοι." Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος [y] οὗτος" εἰς τοὺς ἀδελ-
φοὺς, [z] ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει. καὶ οὐκ
εἶπεν [a] αὐτῷ" ὁ ἰησοῦς· ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ᾽· [b] ἐὰν"
24 αὐτὸν θέλω μένειν, ἕως ἔρχομαι, [c] τί πρός σε;" Οὗ-
τός ἐστιν ὁ μαθητὴς, ὁ μαρτυρῶν περὶ [d] τούτων," [e] καὶ"
γράψας ταῦτα· καὶ [f] οἴδαμεν," ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρ-

[x] ∾ σύ μοι ἀκολούθει.

(p) *ἄλλοι σε ζώσουσιν.* D. 1. Arm. Syr. p. in m.. cant. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. (q) *ἀπάγουσί σε.* D. cant. *ἀποίσουσί σε.* 1. Syr. p. in m. Cyr. *οἴσουσιν.* Arm. Chrys. *ἄξουσιν.* Chrys. in Mt. *μ. φ.* Nonn. *οἴσει σε.* A. Syr. Arr. Pers. p. Æth. Slav. 2. 3. verc. colb. corb. emmer. (r) = ABC ut videtur, 69. Pers. p. Arm. Vulg. veron. colb. germ. gat. Mm. mart. *οὖν.* 33. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. *Et*, verc. corb. foss. (s) + *οὖν.* BD. 33. Copt. Syr. p. c. ast. Vulg. cant. veron. brix. colb. corb. foss. Alii. Orig. Cyr. (t) + *οὕτως.* D. *Si eum volo sic manere*, cant. *Sic volo eum remanere* s. *permanere* s. *manere*, Vulg. veron. colb. gat. germ. foss. mart. Mm. Ambr. item Arm. edit. constant. in m. *Si sic etc.* Vulg. ms. corb. (u) = 229* (x) ABD. 1. Vulg. It. (exc. brix.) Orig. Cyr. || = Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (y) = 3. ap. Wetst. Mt. V. Orig. Cyr. Chrys. in Mt. *μ. φ.* 7. Hier. || *οὗτος ὁ λόγος.* BD. 1. cant. veron. verc. brix. colb. Alii. (z) + *καὶ ἔδοξαν.* D. Arm. cant. (a) = 69. Syr. Pers. p. Vulg. ms. verc. Chrys. etiam in Mt. 3 codd. *αὐτὸ.* D. 61. in m. ap. Mill. cant. (b) *Sic*, Vulg. veron. verc. colb. gat. || = corb. (c) = 1. Arm. verc. Chrys. in Mt. 5 codd. || = *τί* D gr. (d) *τούτου.* 63. 73. Mt. 7. 10. Pers. p. Æth. *de Jesu*, verc. (e) *ὁ καὶ.* 4. 33. 69. 124. Copt. Arm. Syr. p. c. ast. colb. *καὶ ὁ.* BD. cant. veron. || *et quis scripsit hæc, scimus; et scimus, quod etc.* verc. (f) *οἴδαμεν* s. *οἶδα.* Chrys. in commentar. Theophyl. in commentar.

τυρία αὐτοῦ. [g]Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα [h]πολλὰ," [i]ὅσα" 25
ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς[k], ἅτινα, ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ
αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον [l]χωρῆσαι" τὰ γραφόμενα βι-
βλία. [m]†] [n]

---

[m]† ἀμήν.

(g) Vs. 25 = 63. Quidam comma hoc προσθήκην esse judicarunt, teste Schol. in codd. 36. 108. 129. 210. aliis, et in Mt. d. Sed agnoscunt Verss. omnes, Orig. Cyr. Chrys. (h) = Mt. n. s. μ. 7. (i) ἃ. B. 33. 77. 108. Ev. 44. Syr. p. Slav. (exc. ven.) Orig. Cyr. Chrys. etiam in Mt. 4 codd. (k) + ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 76. ap. Wetst. Mt. q. (l) χωρήσειν. Orig. semel. (m) = ABCD. 1. 33. 90* Mt. i. n. Ed. Syr. Arr. Perss. Copt. Sahid. Æth. Arm. Syr. hieros. Vulg. It. exc. colb. brix. Chrys. etiam in Mt. 5 codd. (n) Variae codicum subscriptiones: Εὐαγγέλιον κατὰ ἰωάννην. || Τέλος τοῦ κατὰ ἰωάννην (ἁγίου) εὐαγγελίου. || Εὐαγγ. κατὰ ἰωάννην ἐπληρώθη, ἄρχεται εὐαγγ. κατὰ λουκᾶν. D. || Τὸ κατὰ ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ λ. ἔτη s. μετὰ χρόνους λ. s. λβ. τῆς τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεως, ἐν πάτμῳ τῇ νήσῳ . . . ἐγράφη ἑλληνιστὶ εἰς ἔφεσον . . . ἐπὶ δομετιανοῦ βασιλέως . . . συνεγράφη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰωάννου, ὅτε ἦν ἐν ἐξορίᾳ ἐν πάτμῳ τῇ νήσῳ, ὑπὸ τραϊανοῦ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐξεδόθη ἐν ἐφέσῳ διὰ γαΐου τοῦ ξενοδόχου τῶν ἀποστόλων, μετὰ λβ. χρόνους τῆς τοῦ χριστοῦ ἀναλήψεως . . . (ὅτι ἀπὸ τῆς ἐν πάτμῳ ἐξορίας ἐπανῆλθεν, ὢν ἐτῶν ρ. Suidas.) . . . Ἔχει δὲ στίχους ασλ. s. βωδ. s. βσι. s. βσ. . . . ῥήματα αφλα. s. αφλη. s. βχ. . . . Versus 2600 . . . κεφάλαια ϛλβ. . . . τίτλους ιη. . . . In codice B sunt capita 80.

XED

or